

Holy Bible

Aionian **Edition**®

**Baibel Mutal ke Kas Kusaie
Kosraean Bible
New Testament**

Holy Bible Aionian Edition ®
Baibel Mutal ke Kas Kusaie
Kosraean Bible
New Testament

CC Attribution NoDerivatives 4.0, 2018-2024

Source text: eBible.org

Source version: 7/13/2024

Source copyright: Public Domain

Elizabeth Baldwin, 1928

Formatted by Speedata Publisher 4.19.18 (Pro) on 7/19/2024

100% Free to Copy and Print

TOR Anonymously

<https://AionianBible.org>

Published by Nainoia Inc

<https://Nainoia-Inc.signedon.net>

We pray for a modern public domain translation in every language

Report content and format concerns to Nainoia Inc

Volunteer help is welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Preface

Kusaiean at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aiōdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aiōdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is eternal! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to eternal life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of eternal punishment. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Take the time to understand these eleven words. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read online at AionianBible.org, with Android, and TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal... and purple is the color of royalty!

History

Kusaiean at AionianBible.org/History

- 04/15/85 - Aionian Bible conceived as B. and J. pray.
- 12/18/13 - Aionian Bible announced as J. and J. pray.
- 06/21/15 - Aionian Bible birthed as G. and J. pray.
- 01/11/16 - AionianBible.org domain registered.
- 06/21/16 - 30 translations available in 12 languages.
- 12/07/16 - Nainoia Inc established as non-profit corporation.
- 01/01/17 - Creative Commons Attribution No Derivatives 4.0 license added.
- 01/16/17 - Aionian Bible Google Play Store App published.
- 07/01/17 - 'The Purple Bible' nickname begins.
- 07/30/17 - 42 translations now available in 22 languages.
- 02/01/18 - Holy Bible Aionian Edition® trademark registered.
- 03/06/18 - Aionian Bibles available in print at Amazon.com.
- 10/20/18 - 70 translations now available in 33 languages.
- 11/17/18 - 104 translations now available in 57 languages.
- 03/24/19 - 135 translations now available in 67 languages.
- 10/28/19 - Aionian Bible nursed as J. and J. pray.
- 10/31/19 - 174 translations now available in 74 languages.
- 02/22/20 - Aionian Bibles available in print at Lulu.com.
- 05/25/20 - Illustrations by Gustave Doré, La Grande Bible de Tours, Felix Just.
- 08/29/20 - Aionian Bibles now available in ePub format.
- 12/01/20 - Right to left and Hindic languages now available in PDF format.
- 03/31/21 - 214 translations now available in 99 languages.
- 11/17/21 - Aionian Bible Branded Leather Bible Covers now available.
- 12/20/21 - Social media presence on Facebook, Twitter, LinkedIn, YouTube, etc.
- 01/01/22 - 216 translations now available in 99 languages.
- 01/09/22 - StudyPack resources for Bible translation study.
- 02/14/22 - Strong's Concordance from Open Scriptures and STEP Bible.
- 02/14/23 - Aionian Bible published on the TOR Network.
- 12/04/23 - Eleēsē added to the Aionian Glossary.
- 02/04/24 - 352 translations now available in 135 languages.
- 05/01/24 - 371 translations now available in 151 languages.

Table of Contents

NEW TESTAMENT

Matthew	1
Mark	30
Luke	49
John	80
Orekma	103
Rome	133
Sie Corinth	147
Luo Corinth	160
Galatia	169
Ephesus	174
Philippi	179
Colossae	183
Sie Thessalonica	187
Luo Thessalonica	190
Sie Timothy	192
Luo Timothy	196
Titua	199
Philemon	201
Hebrew	202
James	212
Sie Peter	216
Luo Peter	220
Sie John	223
Akluo John	227
Tolu John	228
Jude	229
Fwackyuk	230

APPENDIX

Reader's Guide

Glossary

Maps

Destiny

Illustrations, Doré

NEW TESTAMENT

Jesus el fahk, "Papa, nunak munas nu selos, tuh elos tia etu ma elos oru uh."

Elos kitalik nuknuk lal inmasrlolos ke susfa.

Luke 23:34

Matthew

1 Pa inge takin filin sou lun Jesus Christ, su tuku ke filin tulik natul David, su ma ke filin tulik natul Abraham. **2** Abraham el papa tumal Isaac, Isaac papa tumal Jacob, Jacob papa tumal Judah ac tulik wial, **3** Judah papa tumal Perez ac Zerah sel Tamar, Perez papa tumal Hezron, Hezron papa tumal Ram, **4** Ram papa tumal Amminadab, Amminadab papa tumal Nahshon, Nahshon papa tumal Salmon, **5** Salmon papa tumal Boaz sel Rahab, Boaz papa tumal Obed sel Ruth, Obed papa tumal Jesse, **6** Jesse papa tumal David, su tokosra. David el papa tumal Solomon sin mutan kial Uriah, **7** Solomon papa tumal Rehoboam, Rehoboam papa tumal Abijah, Abijah papa tumal Asa, **8** Asa papa tumal Jehoshaphat, Jehoshaphat papa tumal Joram, Joram papa tumal Uzziah, **9** Uzziah papa tumal Jotham, Jotham papa tumal Ahaz, Ahaz papa tumal Hezekiah, **10** Hezekiah papa tumal Manasseh, Manasseh papa tumal Amos, Amos papa tumal Josiah, **11** Josiah papa tumal Jehoiachin ac tulik wial, ke pacl se mwet Israel tuh som nu ke sruoh in acn Babylon. **12** Tukun saffa sruoh lalos in acn Babylon: Jehoiachin el papa tumal Shealtiel, Shealtiel papa tumal Zerubbabel, **13** Zerubbabel papa tumal Abiud, Abiud papa tumal Eliakim, Eliakim papa tumal Azor, **14** Azor papa tumal Zadok, Zadok papa tumal Achim, Achim papa tumal Eliud, **15** Eliud papa tumal Eleazar, Eleazar papa tumal Matthan, Matthan papa tumal Jacob, **16** ac Jacob papa tumal Joseph, mukul tumal Mary su oswella Jesus, su pangpang Messiah. **17** Ouinge fil nukewa kacl Abraham me nwe kacl David oasr fil singoul akosr, ac kacl David me nwe ke sruoh in Babylon oasr fil singoul akosr, ac tukun sruoh in Babylon me nwe ke isusla lun Messiah oasr pac fil singoul akosr. **18** Pa inge luman isusla lun Jesus Christ. Mary, nina kien Jesus, el tuh ako nu sel Joseph, tusrukto meet liki eltal ac payukyak uh, Mary el etauk lah el pitutu ke Ngun Mutal. **19** Joseph el sie mwet suwoswos, tusrukto el tia lungse akmwekinyal Mary ye mutun mwet uh, ke sripa se inge el suk elan tari sel in lukma. **20** Ke el srakna nunku ma inge, sie lipufan lun Leum sikyang nu sel in sie mweme ac fahk, "Joseph, fita lal David, nimet kom sangeng in eisal Mary tuh elan mutan kiom. El pitutuyak ke Ngun Mutal. **21** El ac fah oswela sie wen, ac kom fah

sang inel Jesus — mweyen El ac molela mwet lal liki ma koluk lalos." **22** Ma inge nukewa sikyak tuh in akpwayeye kas ma Leum El tuh fahkak ke oalin mwet palu, su fahk, **23** "Sie mutan fusr su soenna etu mwet, ac fah pitutuyak ac oswela sie wen, su ac fah pangpang Immanuel" (kalmac pa "God El oasr yorosr"). **24** Ouinge ke Joseph el asmakla, el eisal Mary tuh elan mutan kial, oana ke lipufan lun Leum tuh fahk nu sel. **25** Tusrukto wangin osun laltal in mano meet liki Mary el oswela wen se natul ah. Ac Joseph el sang inel Jesus.

2 Jesus El tuh isusla in acn Bethlehem in Judea, ke pacl se ma Herod el tokosra. Tia paht tukun ma inge, kutu mwet ma yohk etu la ke itu uh elos tuku Kutulap me nu Jerusalem, **2** ac siyuk, "Pia tulik fusr se ma isusla tuh in tokosra lun mwet Jew uh? Kut tuh liye itu lal ke sikyak in acn kutulap, ac kut tuku in alu nu sel." **3** Ke Tokosra Herod el lohng ma inge, nunak lal arulana toasrla kac, ac mwet nukewa in acn Jerusalem elos welul pac toasrla. **4** El solani mwet tol fulat nukewa ac mwet luti ke Ma Sap uh ac siyuk selos, "Pia acn Messiah el ac isusla we?" **5** Ac elos topuk, "In siti Bethlehem in acn Judea, tuh pa inge ma simla sin mwet palu: **6** 'Bethlehem, in acn Judah, Kom tia srik inmasrlon siti srisrik lun Judah; Tuh sie mwet kol ac fah tuku liki kom Su ac fah kol mwet luk, Israel.'" **7** Ke ma inge Herod el pangnolos su tuku Kutulap me nu ke sie osun lukma, ac siyuk selos ke pacl na pwaye ma itu sac sikyak ah. **8** Na el supwalosla nu Bethlehem, ac fahk ouinge nu selos, "Komtal som, suk tulik sacn aklohye; ac komtal fin konalak, akkalemye nu sik tuh ngan ku in som ac wi pac alu nu sel." **9** Ke elos lohng tari kas lal tokosra, na elos som, ac itu se na ma elos tuh liye Kutulap ah sifil sikyak ac fahsr meet lukelos nwe ke na el tui fin acn se ma tulik sac oan we ah. **10** Ke elos liye itu sac, elos arulana sessesla ke engan. **11** Elos ilyak nu in lohng uh, ac ke elos liye tulik sac yorol Mary, nina kial, elos sikukmutuntei ac alu nu sel. Elos srukak mwe sang saok lalos ke gold, franku, ac myrrh, ac sang nu sel. **12** Na elos folokla nu yen selos ke soko na inkaneke, mweyen God El sensenakunulos in sie mweme elos in tia folokla nu yorol Herod. **13** Tukun elos som, sie lipufan lun Leum sikyang nu sel Joseph ac fahk, "Herod el ac suk tulik sacn elan unilya. Ke ma inge, tukakek, eis tulik sacn wi nina

kial, ac kaingla nu Egypt, ac muta we nwe ke na nga fahk kom in som." 14 Na Joseph el tukakek, eis tulik sac wi nina kial ac som nu Egypt in fong sac, 15 ac elos muta we nwe ke na Herod el misa. Ma inge orek in akpwayeye ma Leum el tuh fahk sin mwet palu me, "Nga pangonma Wen nutik Egypt me." 16 Ke Herod el akilenak lah mwet tuku Kutulap me elos kiapella, el arulana foleyak. El sapkin in anwukla tulik mukul srisrik nukewa su matwa oasr ke yac luo nu ten in Bethlehem ac acn ma oan apkuran nu we. El oru ma inge in fal nu ke ma el lohng sin mwet ma tuh tuku nu yorol ke sikyak lun itu sac. 17 Ouinge, kas lun mwet palu Jeremiah akpwayeyiuk, su fahk: 18 "Sie pusra lohngyuk in acn Ramah, Pusren tung na mwemelil. Rachel el tungi tulik natul; El tia lungse in akwoyeyuk el, Mweyen tulik inge elos misa." 19 Tukun Herod el misa, sie lipufan lun Leum sikyang nu sel Joseph in sie mweme in acn Egypt, 20 ac fahk, "Tukakek, eis tulik sacn ac nina kial ac folokla nu in acn Israel, mweyen elos su suk in unilya elos misa." 21 Ouinge Joseph el tukakek, eis tulik sac ac nina kial, ac folokla nu Israel. 22 Ac ke Joseph el lohngak lah Archelaus el aolla Herod, papa tumal, in tokosra lun Judea, el sangeng in som nu we. Na sifilpa fwackyng nu sel in sie mweme ma elan oru. Ouinge el somla nu in acn Galilee, 23 ac muta in sie siti srisrik pangpang Nazareth. Ke ma inge akpwayeyiuk kas ma mwet palu elos simusla, su fahk, "El ac fah pangpang sie mwet Nazareth."

3 In pacl sac John Baptais el tuku nu in acn mwesis in Judea ac mutawauk in luti we. 2 El fahk, "Forla liki ma koluk lowos, tuh Tokosrai lun kusrao apkuranme!" 3 John pa mwet se mwet palu Isaiah el tuh kaskaskin ac fahk, "Oasr sie pusra su wowoyak yen mwesis ac fahk, 'Akoela soko inkaneke nu sin Leum; Aksuwosyela elan fahsr kac!'" 4 Nuknuk lal John uh orekla ke unen camel, ac infulwal losyuki ke mwe lohl orek ke kulun kosro, ac mwe mongo nal pa locust ac honey inima. 5 Mwet uh tuku nu yorol liki acn Jerusalem, liki acn Judea nufon, ac liki acn nukewa ma apkuran nu Infacl Jordan. 6 Elos fahkak ma koluk lalos, ac el baptaiselosla ke Infacl Jordan. 7 Ke John el liye mwet Pharisee ac mwet Sadducee puspis tuku nu yorol in tuh baptaisla, el fahk nu selos, "Kowos wet pwasin! Su fahk mu kowos ac ku in kaingkunla mwe keok ma God El akoo in

oru? 8 Kowos in oru ma ac ku in akkalemeye lah pwaye kowos forla liki ma koluk lowos an. 9 Ac nimet nunku mu kowos ac ku in kaingkunla mwe keok ke kowos fahk mu Abraham pa papa matu tumowos uh. Nga fahk nu suwos lah God El ku na in eis eot inge ac ekulla nu ke tulik natul Abraham! 10 Tuhla uh akola tari in pakiya sak uh nwe ke oka uh. Sak nukewa ma tia oswe fahko wo, ac fah pakpuki ac sisila nu in e uh. 11 Nga baptaisi kowos ke kof, in akkalemeye lah kowos auliyak, tusrukto el su ac tuku tukuk el ac fah baptaisi kowos ke Ngun Mutal ac ke e. Arulana yohk sripal likiyu; finne faluk lal uh nga kupansuwol in us. 12 Fork in sraclik lal oasr inpaol, ac el akola in sraclik fiten wheat liki kulun wheat. El ac fah orani wheat lal nu in nien filma lal, tusruk kulun wheat uh ac fah isisyak in sie e su ac fah tiana kunla." 13 In pacl sac Jesus el tuku Galilee me nu yorol John ke Infacl Jordan tuh John elan baptaisella. 14 Tusrukto John el srike in oru Jesus elan ekulla nunka. John el fahk, "Fal in nga pa baptaisla sum uh, a kom tuku nu yuruk!" 15 Tuh Jesus El fahk, "Pwaye, tuh ke pacl se inge oru oana nga fahk. Ke lumah se inge kut ac akfalye ma nukewa ma God El enenu in orekla uh." Ouinge John el insese nu kac. 16 Tukunna Jesus El baptaisla ah, el otyak liki kof uh. Na ikakla acn inkusrao nu sel ac el liye Ngun lun God oatume oana sie wuleoa ac tuhwi facl. 17 Na sie pusra inkusrao me fahk, "El inge Wen kulo nutik, su nga in sewowo kacl."

4 Na Ngun kololla Jesus nu yen mwesis in tuh srifeyuk el sel Devil. 2 Jesus el lalo len anngaul ac fong anngaul, na toko el masrinsral. 3 Na Devil el tuku nu yorol ac fahk, "Kom fin Wen nutin God, kom sap eot inge in ekla bread." 4 Ac Jesus El fahk, "Ma Simusla fahk mu, 'Mwet tia moul ke bread mukena, a elos enenu pac kas nukewa ma tuku sin God me.'" 5 Na Devil el usalak Jesus nu Jerusalem, Siti Mutal, ac fililya ke acn se ma fulat oemeet ke Tempul uh, 6 ac fahk nu sel, "Kom fin Wen nutin God, kom atula nu ten, tuh Ma Simusla uh fahk, 'God El ac fah sap nu sin lipufan lal keim; Ac elos fah tapukkomyak inpaolos, Tuh finne niom, ac fah tia ngalyak ke eot uh.'" 7 Ac Jesus el fahk, "Tuh Ma Simusla uh fahk pac mu, 'Nik kom srike Leum God lom.'" 8 Na Devil el usalak Jesus nu fin eol na fulat soko, ac srisrngiya tokosrai nukewa fin faclu ac fahkak wolana la nu sel. 9 Na Devil el fahk, "Ma inge nukewa nga ac fah sot

lom, kom fin pasrla ac alu nu sik.” 10 Na Jesus el fahk nu sel, “Fahla likiyu, Satan! Ma Simusla uh fahk, ‘Kom in alu nu sin Leum God lom, ac kulansap nu sel mukena!’” 11 Na Devil el som lukel Jesus, ac lipufan uh tuku ac kulansupwal. 12 Ke Jesus El lohngak lah John el kapiri in presin, el som nu Galilee. 13 El tuh tia muta Nazareth a el som ac muta Capernaum, sie siti srisrik su oan sissen Lulu Galilee ke acn lun Zebulun ac Naphtali. 14 Ma inge orek tuh in akpwayei kas ma mwet palu Isaiiah el fahk, 15 “FacI lun Zebulun ac facI lun Naphtali, Su oan inkaneke nu ke Lulu Galilee, layen roto ke InfacI Jordan, Galilee, facI sin mwet pegan! 16 Mwet su muta in lohnr Elos liye sie kalem lulap. Nu selos su muta in acn lohnr lun ngunin misa, Kalem sac tololosyak tari.” 17 In pacl sac me Jesus El mutawauk in fahkak mwe luti lal ouinge: “Forla liki ma koluk lowos, tuh Tokosrai lun kusrao apkuran me!” 18 Ke Jesus el fahsr pe Lulu Galilee, el liye tamulel se — sie pa Simon (su pangpang Peter), ac Andrew ma lel — ke eltal orekmakin nwek in patur. 19 Jesus El fahk nu seltal, “Fahsru wiyu ac nga fah luti komtal ouiyen paturi mwet.” 20 In pacl sacna eltal filiya nwek natutal ac welul som. 21 El fahsr nu meet kutu ac liyauk pac tamulel se, James ac John wen natul Zebedee. Eltal welul Zebedee papa tumaltal muta in oak soko onoh kwa lalos uh. Jesus El pangnoltal, 22 ac in pacl sacna eltal som liki oak uh ac papa tumaltal, ac fahsr tokol. 23 Jesus el fufahsryesr in acn Galilee nufon ac luti in iwen lohngok. El fahkak Pweng Wo ke Tokosrai uh, ac akkeyala kain in mas ac munas puspis yurin mwet uh. 24 Pweng kacl fahsrelik in acn Syria nufon, ouinge mwet uh use nu yorol mwet nukewa su mas ac keok ke kain in mas nukewa ma oasr yorolos: mwet su oasr demon yoro, mwet musen pulkoa, mwet ul — ac Jesus el akkeyalosla nukewa. 25 Un mwet puspis fahsr tokol liki acn Galilee ac Siti Singoul, liki Jerusalem, Judea, ac acn su oan layen kutulap ke InfacI Jordan.

5 Jesus el liye un mwet puspis ac el fahsryak nu fineol uh, ac ke el muta, mwet tumal lutlut elos fahsr nu yorol, 2 ac el mutawauk in luti nu sin mwet uh ac fahk: 3 “Insewowo elos su sukasrup in ngun; Tuh Tokosrai lun kusrao ma lalos! 4 “Insewowo elos su asor, Tuh elos fah pwarak! 5 “Insewowo elos su fakpap, Tuh faclu fah ma lalos. 6 “Insewowo elos su masrinsral ac malukin ma suwoswos, Tuh elos fah

kihp! 7 “Insewowo elos su pakomuta; Tuh elos fah eis pakomuta! 8 “Insewowo elos su nasnas insialos; Tuh elos fah liye God! 9 “Insewowo elos su akiwe mwet uh; Tuh pangpang elos tulik nutin God! 10 “Insewowo elos su kalyeiyuk ke ma suwoswos; Tuh Tokosrai lun kusrao ma lalos. 11 “Insewowo kowos ke mwet akangonye kowos, ac kalyei kowos, ac fahk kain koluk nukewa lain kowos in kikiap keik. 12 Kowos enganak ac arulana insewowo, tuh yohk ma lacne lowos inkusrao; tuh ouinge elos kalyei mwet palu su muta meet liki kowos. 13 “Kowos sohl lun faclu. Tuh fin wanginla eman sohl uh, wangin ma ku in sifil folokunang eman sohl. Ouinge wanginla sripa, ac fal in sisila in longyuki ye nien mwet uh. 14 “Kowos kalem nu sin faclu nufon. Sie siti su musaiyukla fin eol uh, tia ku in wikla. 15 Wangin mwet akosak sie lam ac filiya ye sie ahlu, a el ac filiya fin sukan lam uh, yen ma kalem kac ac tolak in lohnr uh nufon. 16 Ouinge, kowos sang kalem lowos in tolak ye mutun mwet uh, tuh elos in ku in liye orekma wo lowos, ac kaksakin Papa tomowos su inkusrao. 17 “Nimet nunku mu nga tuku in kunausla Ma Sap lal Moses ac mwe luti lun mwet palu uh. Nga tia tuku in kunausla, a in akpwayei mwe luti lalos. 18 Pwayena nga fahk nu suwos, lah ke lusenna pacl ma kusrao ac faclu ac oan uh, sie leta ku akul srisrik ke Ma Sap uh koflana wanginla, nwe ke akpwayeyuk ma nukewa. 19 Ke ma inge, kutena mwet su tia akos kutena sin ma sap uh, finne ma sap srisrik se, ac luti nu sin mwet saya in oru oapana, el ac fah srik liki nukewa in Tokosrai lun kusrao. Ac kutena mwet su akos ma sap ac luti nu sin mwet saya in oru oapana, el pa ac yohk in Tokosrai lun kusrao. 20 Nga fahk nu suwos lah moull in oaru lowos in oru ma lungse lun God, fin tia wo liki moull lun mwet luti ke Ma Sap ac mwet Pharisee, kowos fah tia ku in ilyak nu in Tokosrai lun kusrao. 21 “Kowos lohng lah fwack nu sin mwet in pacl meet ah mu, ‘Nik kom akmas; kutena mwet su akmas ac fah utukyak el nu ke nununku.’ 22 Tuh inge nga fahk nu suwos: Kutena mwet su kasrkusrak sin mwet lel, ac fah utukyak el nu ke nununku; el su fahk nu sin mwet wial, ‘Wangin sripom!’ ac fah utukyak nu ye mutun Un Mwet Pwapa Fulat; ac kutena mwet su fahk nu sin mwet wial, ‘Kom lalfon!’ fal elan fosrgna ke e in hell. (Geenna g1067) 23 Ke ma inge kom fin akola in oru mwe kisa lom nu sin God fin loang in kisa uh,

ac kom esamak ingo lah oasr ma sufal lom nu sin mwet lim, 24 filiya mwe kisa lom an siskan loang an, ac folokla akwoyela inmaslromtal meet, na kom fah foloko ac oru mwe kisa lom nu sin God. 25 "Fin oasr mwet akola in us kom nu ke nununku, kom in aksaye akwoyela inmaslromtal meet liki komtal sun acn in nununku. Kom fin tia, na el ac ku in eiskomyang nu ye mutun mwet nununku, su ac fah eiskomyang nu sin mwet roso, ac elos fah siskomyang nu in presin. 26 Pwayena nga fahk nu sum, kom ac fah muta we nwe ke na kom akfalyela ma nukewa pakpuki kom in moli uh. 27 "Kowos lohng tuh fwack tari, 'Nik kom kosro.' 28 A inge nga fahk nu suwos: Kutena mwet su ngetang nu sin sie mutan ac oasr nunak in kena lal nu sel, el orek kosro nu sel tari in nunak lun insial. 29 Ke ma inge, atronmotom layot fin akkolukye kom, tipalla ac sisia! Ac wo nu sum in tuhlae sie ip ke monum, liki na monum nufon in sisila nu in hell. (Geenna g1067) 30 Lac poum layot fin akkolukye kom, pakela ac sisia! Ac wo nu sum in wanginla la poum, liki na monum nufon in som nu in hell. (Geenna g1067) 31 "Oasr pac fahkya meet, 'Kutena mwet su sisia mutan kial, enenu in orala sie pwepu in fahsrelik ac sang nu sin mutan sac.' 32 Tusruktu, inge nga fahk nu suwos: Sie mukul fin sisia mutan kial ke kutena sripa sayen ke kosro, na oasr mwatan mukul sac ke el oru mutan sac in orek kosro el fin sifilpa marut nu sin siena mukul. Ac mukul se su marut nu sel el oayapa orek kosro. 33 "Kowos lohng tari ma fwack nu sin mwet uh in pacl meet, 'Nik kom kunausla wulela lom, a kom in akfalye ma kom wulela kac nu sin Leum God.' 34 A inge nga fahk nu suwos: Nik kom fulahk ke kutena ma ke kom orala wulela lom nu sin God. Tia ke kusrao, tuh nien muta lun God; 35 ac tia ke faclu, tuh faclu ma loangeyen nial; ac tia pac ke acn Jerusalem, tuh acn we siti lun Tokosra fulat. 36 Nimet kom fulahk pac ke insifom, tuh kom tia ku in orala soko aunsuf in fasfars ku sroalsroal. 37 Fahk na 'Aok' ku 'Mo' — kutena ma saya ma kom ac fahk, ma tuku sin el su Koluklana. 38 "Kowos lohng tari oakwuk meet ah: 'Atronmuta molin atronmuta, ac wihs molin wihs.' 39 Tusruktu inge nga fahk nu suwos: Nimet foloksak nu sin kutena mwet su oru ma koluk lain kom. Mwet se fin puokya la oalum layot, sang pac elan puokya layen lese an. 40 Ac mwet se fin uskomyak nu in nununku in eisla nuknukfon lom an, sang pac nu

sel coat lom an. 41 Ac sie mwet fin sap kom in us pak lal uh ke mael se, kom welu us ke mael luu. 42 Mwet se fin siyuk sum ke kutena ma, kom sang nu sel; mwet se fin ngisre in orekmakin kutena ma lom ac sifil folokonma, kom sang. 43 "Kowos lohng tuh fwack tari, 'Lungse mwet tulana lom, ac srunga mwet lokoalok lom.' 44 A inge nga fahk nu suwos: Lungse mwet lokoalok lowos ac pre kaclos su kalyei kowos, 45 tuh kowos fah ku in pangpang tulik nutin Papa tomowos su inkusrao. Tuh El oru kalmen faht lal uh in sreya mwet koluk ac mwet wo oana sie, ac El sang pac af nu fin mwet suwohs ac mwet sesuwos. 46 Efu ku God Elan sot mwe moul nu suwos fin kowos lungse na mwet ma lungse kowos? Finne mwet ma eisani tax uh elos oru pac ouingan! 47 Ac kowos fin paing mwet kawuk lowos mukena, kowos tia sie liki mwet ngia, mweyen finne mwet pegan uh, elos oru pac ouingan! 48 Kowos enenu in suwosna, oana ke Papa tomowos inkusrao El suwosna.

6 "Liyaung tuh kowos in tia oru orekma wo lowos ye mutun mwet uh tuh elos in liye ma kowos oru. Kowos fin oru ouinge, ac fah wangin topken ma inge nu suwos sin Papa tomowos su inkusrao. 2 "Ke ma inge, kowos fin sang kutena mwe kasru nu sin mwet enenu, nimet oru in liyeyuk, oana ke mwet wosounkas elos oru in lohmu alu uh ac pe inkaneke uh. Elos oru ouinge mwet uh in kaksakunulos. Pwayena nga fahk nu suwos, elos eis tari molin orekma lalos. 3 A ke kowos sang mwe kasru lowos nu sin sie mwet enenu, oru ke ouiya se ma wanginna mwet etu kac, finne kawuk na fototo se lom. 4 Fin ouinge, na ac fah sie ma lukma, ac Papa tomowos, su liye ma kowos oru in lukma, El ac fah sot molin orekma lowos. 5 "Ke kowos pre, nimet pre oana ke mwet wosounkas elos oru uh! Elos lungse tuyak ac pre ke lohmu alu ac ke sruwasrik inkaneke uh tuh mwet nukewa in liyalos. Pwayena nga fahk nu suwos, elos eis tari molin orekma lalos. 6 A ke kom pre, utyak nu infukil sum, kaliya srungul uh ac pre nu sin Papa tomom su in lukma. Ac Papa tomom, su liye ma kom oru in lukma, El fah sot mwe moul nu sum. 7 "Ke kowos pre, nimet orekmakin kas puspis su wangin kalmac oana ke mwet pegan elos oru. Elos nunuku mu god lalos elos ac lohngolos ke sripen loes pre lalos. 8 Nimet kowos oru oana elos. Papa tomowos El etu tari ma kowos enenu meet liki kowos siyuk sel. 9 Ke ma inge kowos pre ouinge: 'Papa

tumasr su inkusrao; Eelos oal pwaye; 10 Tokosrai lalos tuku; Ma lungse lalos in orek fin faclu, ou elos oru inkusrao. 11 Kite kut len se inge ma kut mongo misenge. 12 Ac nunak munas nu sesr ke ma koluk lasr, Oana kut nunak munas nu sin mwet su orekma koluk nu sesr. 13 Ac tia kol kut in mwel, a eiskutla liki ma koluk! [Tuh Tokosrai lalos, ac ku, ac wolana ma pahtpat, Amen.] 14 “Kowos fin nunak munas nu sin mwet su orekma koluk nu suwos, Papa tomowos su inkusrao El ac fah oayapa nunak munas nu suwos. 15 A kowos fin tia nunak munas nu sin mwet uh, na Papa tomowos El ac fah tia pac nunak munas ke ma koluk ma kowos orala uh. 16 “Ac kowos fin lalo, nimet oru motowos in ngetnget in asor, oana ke mwet wosounkas elos oru. Elos pilesru in nawela manolos tuh mwet uh in akilen lah elos lalo. Pwayena nga fahk nu suwos, elos eis tari molin orekma lalos. 17 A kowos fin lalo, kowos twanla motowos ac kawia sifowos, 18 tuh mwet uh in tia kalem kac lah kowos lalo, a Papa tomowos in lukma mukena etu. Ac Papa tomowos, su etu ma kowos oru in lukma, fah sot mwe moul nu suwos. 19 “Nimet elosak mwe kasrup nu suwos fin faclu, yen watil ac ras ac kunausla, ac mwet pisrapasr elos ac kunausla acn ma oan we ac pisrala. 20 A kowos in elosak mwe kasrup nu suwos inkusrao, yen watil ac ras tia ku in kunausla, ac mwet pisrapasr elos tia ku in utyak nu we ac pisrala. 21 Tuh yen ma saok lowos oasr we, nunkowos ac oan pac we. 22 “Atronmutun mwet uh oana sie lam nu ke manolos. Fin wo atronmotom, monum nufon ac fah sessesla ke kalem; 23 a atronmotom fin koluk, monum ac fah sessesla ke lohsr. Ke ma inge, kalem se ma oan in kom fin lohsr, ac fuka yokiyen lohsr uh! 24 “Wangin mwet kulansap ku in kulansapu leum luo. El ac srunga sie, ac lungse el ngia; el ac pwaye nu sin sie, ac kwase el ngia. Kowos koflana kulansupu God ac mani. 25 “Pa inge sripa se nga fahk nu suwos mu: Kowos in tia fosrngga ke mwe mongo ac mwe nim su kowos enenu nu ke moul lowos, ku ke nuknuk nu ke monuwos. Ya moul uh tia saok liki mwe mongo? Ac mano uh tia saok liki nuknuk uh? 26 Liye won yen engyeng uh — elos tiana orek ima, ku kosrani ac eisani fahko nu in nien filma; a Papa tomowos inkusrao El sang enenu lalos! Ya kowos tia arulana saok lukelos? 27 Ya kutena suwos ku in akloesyalik moul lal el fin fosrngga kac? 28 “Ac efu kowos ku

fosrngga ke ma kowos ac nukum? Liye luman kapak lun ros inima uh: elos tia orekma, ku tuta nuknuk lalos. 29 A nga fahk nu suwos: finne Tokosra Solomon in mwe kasrup lal, tia ku in yunulla in kato oana sie sin ros inge. 30 God pa yunela mah inima uh, su oan misenge na lutu isisyak ac wanginla. Ya El ac fah tia yunikowosla in arulana wo liki? Srikiana lulalfongi lowos uh! 31 “Ke ma inge, nik kowos mutawauk in fosrnggala mu: ‘Mwe mongo nak ac tuku ya me — ku kof nimuk, ku nuknuk luk?’ 32 (Pa inge ma mwet pegan uh fosrngga kac in pacl nukewa.) Papa tomowos su inkusrao El etu lah kowos enenu ma inge nukewa. 33 A kowos in nunku meet ma nu ke Tokosrai lun God ac ma lungse lal, na El ac fah asot ma inge nukewa nu suwos. 34 Ke ma inge, nimet fosrngga ke ma ac fah siyak lutu; tuh ma siyak lutu fal in fosrnggakyuk lutu. Tia enenu in laesyuk mwe fosrngga lun kais sie len.

7 “Nik kowos nununku mwet, tuh God Elan tia pac nununkegowos, 2 mweyen God El ac fah nununkegowos oana ke kowos nununku mwet saya, ac El ac fah folokonot nu suwos srikasrak se na ma kowos oru nu sin mwet saya. 3 Efu ku kom liye kutkut srisrik ma oan luin mutun mwet lim, ac tia lohang nu ke polosak lulap luin motom uh? 4 Efu ku kom ku in fahk nu sin ma lim, ‘Lela nga in eisla kutkut se ke luin motom an,’ ke oasr pac polosak na lulap se oan in motom uh? 5 Kom mwet wosounkas! Eisla meet sak lulap in motom an, na kom fah ku in liye kalem kutkut srisrik ke mutun mwet lim. 6 “Nimet sang ma mutal nu sin kosro ngalguh uh — elos ac foroht ngaliskomi. Nimet sista ma saok lowos nu ye mutun pig uh, tuh elos ac longya ye nialos. 7 “Siyuk, na kowos fah eis; suk, na kowos fah konauk; towolak na srungul uh ac fah ikakla nu suwos. 8 Tuh elos nukewa su siyuk elos ac fah eis; ac elos su suk fah konauk, ac srungul uh ac fah ikakla nu selos su towolak. 9 Su inmaslowos ac sang sie eot nu sin tulik natul el fin siyuk ke bread? 10 Ku sang soko wet, el fin siyuk ke ik? 11 Kowos finne koluk, kowos etu in sang ma wo nu sin tulik nutuwos uh. Ac fuka lupan woiyen ma Papa tomowos inkusrao El ac sang nu selos nukewa su siyuk sel! 12 “Oru nu sin mwet saya ma kowos lungse elos in oru nu suwos: pa inge kalmen Ma Sap lal Moses ac mwe luti lun mwet palu. 13 “Utyak ke mutunpot oasriksrik, mweyen mutunpot nu in hell uh sralap, ac inkaneke

nu kac uh fisrasr, ac pus mwet fahsr kac. (questioned) 14 A funu mutunpot nu ke moul uh oasriksrik, ac inkaneke nu kac uh upa, ac pu na mwet konauk. 15 "Kowos liyekowosyang liki mwet palu kikiap. Elos ac tuku nu yuruwos oana luman sheep, a nunak lalos oana luman wolf lemnak. 16 Kowos ac akilenulos ke orekma lalos. Kokul uh tia oswe grape, ac sak ma oasr otoh kac tia oswe fig. 17 Soko sak wo fah oswe fahko wo, ac soko sak koluk el ac oswe fahko koluk. 18 Soko sak wo koflana oswe fahko koluk, ac soko sak koluk tia ku in oswe fahko wo. 19 Ac kutena sak su tia oswe fahko wo, fah pakpuki ac sisila nu in e uh. 20 Ke ma inge, kowos ac akilen mwet palu kikiap uh ke orekma lalos. 21 "Tia mwet nukewa ma pangonyu 'Leum, Leum' ac fah ilyak nu in Tokosrai lun kusrao, a elos na su oru ma lungse lun Papa tumuk inkusrao. 22 Ke Len in Nununku ac tuku, mwet puspis ac fah fahk nu sik, 'Leum, Leum! Kut tuh fahkak kas lun God inem, ac sista demon puspis inem, ac oru ma usrnguk puspis!' 23 Na nga ac fahk nu selos, 'Nga tiana etekowos. Fahla likiyu, kowos mwet koluk!' 24 "Ke ma inge, kutena mwet su lohng kas luk inge ac akos, el oana sie mwet lalmwetmet su musai lohmsel fin eot ku. 25 Na af uh kahkla, ac infacl uh sronoti, ac eng uh tuhme arulana upa nu fin lohmsac, a lohmsac tiana ikori, mweyen musaiyuk fin eot ku. 26 "A kutena mwet su lohng kas luk inge ac tia akos, el oana sie mwet lalfon su musai lohmsel fin puk uh. 27 Ke af uh kahkla, ac infacl uh sronoti, ac eng uh tuhme arulana upa nu fin lohmsac, a lohmsac ikori, ac musalla na pwaye!" 28 Tukun Jesus el fahkak ma inge, mwet uh arulana fwehela ke luti lal uh. 29 El tia oana mwet luti Ma Sap uh; a el luti ke ku yohk ma oasr in el sifacna.

8 Ke Jesus el oatui liki fineol uh, un mwet puspis fahsr tokol. 2 Na sie mwet musen lepa tuku nu yorol, ac sikukmutunte ye mutal ac fahk, "Leum, fin ou lungse lom, kom ku in aknasnasyeyula." 3 Jesus el asroela paol, kahlilya ac fahk, "Nga lungse. Kom in nasnasla!" Ke kitin pacl ac na mwet sac kwela liki mas lal. 4 Na Jesus el fahk nu sel, "Liyaung tuh kom in tia fahk nu sin kutena mwet, a fahla ingena ac fahkkomyak nu sin mwet tol. Sang mwe kisa ma Moses el sap in orek uh, tuh in mwe akpwayeye nu sin mwet nukewa lah kom kwela." 5 Ke Jesus el utyak nu Capernaum, sie mwet leum lun solse Rome

sonol ac kwafe sel, 6 "Leum, mwet kulansap luk el mas na oan in lohmsik ah, tia ku in mukuikui ac el arulana keok." 7 Ac Jesus el fahk, "Nga ac som ac akkeyalla." 8 Na leum sac fahk, "Leum, nga arulana kupansuwol kom in tuku nu in lohmsik ah. Tari kom sap mukena, ac mwet kulansap luk el ac kwela. 9 Nga wi pac muta ye ku lun mwet leum, ac oasr pac mwet mweun muta ye kolyuk luk. Nga ku in fahk nu sin sie, 'Fahla!' ac el ac fahla. Ac nu sin sie pac, 'Fahsru!' na el ac fahsru. Ac nga ac sap nu sin mwet kulansap luk, 'Orala ma se inge!' na el oru." 10 Ke Jesus el lohng ma inge, el lut ac fahk nu sin mwet ma fahsr tokol uh, "Pwayena nga fahk nu suwos, nga soenna liye lupan lulalfongi ouinge in acn Israel. 11 Nga fahk nu suwos lah mwet puspis ac fah tuku kutulap me ac roto me, ac muta yorol Abraham, Isaac ac Jacob ke pacl in kufwa in Tokosrai lun kusrao. 12 Tusruktu mwet puspis su fal in wi nu in Tokosrai se inge ac fah sisila nu in acn lohmsuh, yen ma elos ac fah tung, keok ac ngalis inwihselos." 13 Na Jesus el fahk nu sin leum sac, "Folokla nu in lohmsum, na ac fah orek nu sum oana ma kom lulalfongi." Ac in pacl sacna mwet kulansap se lun mwet leum sac kwela. 14 Jesus el som nu in lohmsel Peter, ac el liye nina kien mutan kial Peter, folla manol ac el oan fin mwe oan kial. 15 Jesus el kahlye paol, ac musen fol lal som lukel, na el tukakek ac mutawauk in kulansap nu sel Jesus. 16 Ke ekela, mwet uh use mwet mas puspis nu yorol su oasr demon yoro. Jesus el lusak ngun koluk uh ke kas na lal, ac akkeyala mwet mas nukewa. 17 El oru ma inge in akpwayeye kas ma mwet palu Isaiah el tuh fahk, "El sifacna eisla munas lasr, ac usla kain in mas nukewa ma oan yorosr." 18 Ke Jesus el liye un mwet puspis su raunella, el sap mwet tumal lutlut in som lefahl ngia ke lulu uh. 19 Sie mwet luti ke Ma Sap uh tuku nu yorol ac fahk, "Mwet Luti, nga akola in wi kom nu yen nukewa kom ac som nu we uh." 20 Jesus el topuk ac fahk, "Oasr luf lun kosro fox uh, ac oasr ang lun won uh, a Wen nutin Mwet wangin acn el ku in mongla we." 21 Ac sie pac sin mwet tumal lutlut uh fahk, "Leum, lela ngan som meet ac pikinya papa tumuk ah." 22 Ac Jesus el fahk, "Fahsr tukuk, ac lela mwet misa in sifacna pikinya mwet misa lalos." 23 Jesus el sroang nu fin oak soko, ac mwet tumal lutlut welul. 24 In kitin pahl ah na eng na upa se tuhyak in lulu uh, ac oak uh apkuranna

in moti. A Jesus el motul. 25 Mwet tumal lutlut elos oaksalak ac fahk, "Leum, molikutla! Kut akuranna misa!" 26 Ac Jesus el fahk, "Efu ku komtal sangeng? Efu ku srikla fuk lulalfongi lomtal an!" Na el tukakek, ac sap ku nu sin eng uh ac noa uh, na in pacl sacna arulana mihsa. 27 Elos nukewa arulana fwefela ac fahk, "Mwet na fuka se inge? Finne eng uh ac noa uh elos aksol pac!" 28 Ke Jesus el tuku nu in acn apkuran nu Gadara ke lefahl laco in lulu uh, mwet luo sonol su tuku liki acn ma kulyuk uh oan we. Mwet inge oasr demon in elos, ac eltal arulana fokoko, oru wangin mwet fahsr ke inkaneke soko inge. 29 Pacl se na eltal sonol Jesus eltal wowoyak ac fahk, "Kom Wen nutin God, mea kom lungse sesr an? Ya kom tuku in kalyei kut meet liki Len in Nununku?" 30 Tiana loes liki acn sac, oasr un pig na lulap se mongo we. 31 Ouinge demon uh kwafe sin Jesus ac fahk, "Kom fin ac liskutla, supwekutla nu in un pig se ingo." 32 Na Jesus el fahk, "Fahsrot," na elos illa ac utyak nu in pig uh. Na un pig nufon sac riryak som liki mutun fulu sac, ac atula nu inkof uh, ac walomla. 33 Mwet ma karingin pig uh kaingla som nu in siti uh ac fahkak ma nukewa ma sikyak, ac oayapa ke mwet luo ma musen demon uh. 34 Na mwet nukewa in acn sac som in sonol Jesus; ac ke elos liyel elos kwafe sel elan som liki acn selos.

9 Jesus el sroang nu fin oak uh ac folokla nu in acn sel. 2 Ac mwet uh use sie mwet ul nu yorol, su oanna fin mwe oan kial. Ke Jesus el liye lupan lulalfongi lalos, el fahk nu sin mwet ul sac, "Wen nutik, akkeye kom! Ma koluk lom nunak munas tari nu sum." 3 Na kutu sin mwet luti ke Ma Sap elos sifacna nunku in elos, "Mwet se inge el kaskas enum lain God!" 4 Jesus el etu ma elos nunku, ac el fahk nu selos, "Efu ku kowos nunak koluk? 5 Pia kac ma fisrasr in fahk: 'Ma koluk lom nunak munas tari nu sum,' ku in fahk, 'Tuyak ac fahsr?' 6 Nga ac akpwayei nu suwos lah oasr ku lun Wen nutin Mwet in nunak munas ke ma koluk fin faclu." Ouinge el fahk nu sin mwet ul sac, "Tuyak, srkak mwe oan kiom ac fahsr nu lohm sum!" 7 Mwet sac tuyak ac som nu lohm sel. 8 Ke mwet uh liye elos sangeng ac kaksakin God lah El sang ku ouinge nu sin mwet uh. 9 Jesus el som liki acn sac, ac ke el fahsr el liye sie mwet eisani tax su muta ke nien orekma lal — inel pa Matthew. Na Jesus el fahk nu sel, "Fahsr tukuk." Ac el tuyak ac

fahsr tokol. 10 Ke Jesus el muta ac mongo in lohm sel Matthew, mwet eisani tax ac mwet koluk saya puspis tuku welul Jesus ac mwet tumal lutlut mongo. 11 Kutu sin mwet Pharisee liye ac siyuk sin mwet tumal lutlut, "Efu ku mwet luti lowos uh wi kain in mwet ingan mongo?" 12 Jesus el lohng ma elos fahk, ac topuk nu selos, "Mwet ku elos tia enenu mwet ono, a mwet mas mukena. 13 Kowos som ac suk lah mea kalmen kas se in Ma Simusla ma fahk mu, 'Pakoten pa nga lungsik, ac tia mwe kisa.' Nga tia tuku ke sripen mwet wo, a ke mwet koluk." 14 Na mwet lutlut lal John Baptais elos tuku nu yurin Jesus ac fahk, "Efu ku kut ac mwet Pharisee uh lalo in pacl pus, a mwet lutlut lom uh tiana lalo?" 15 Jesus el topuk ac fahk, "Ya kowos nunku mu mwet ma solsol nu ke kufwa in marut uh ac asor ke pacl mukul se ac marut uh oasr inmasr lolos? Elos ac tiana asor! Tusrukto len se ac fah tuku ke mwet kacto sac ac fah itukla lukelos, na in pacl sacn elos ac fah lalo. 16 "Wangin mwet sang ipin nuknuk sasus pinis nuknuk mah uh, tuh ipin nuknuk sasus sac fin tulakeni el ac seya nuknuk mah uh, ac mihsa sac ac yokelik liki meet ah. 17 Oayapa wangin mwet okoang wain sasus nu in pak in neinyuk wain mah, tuh mwe neinyuk mah sac ac mihsalik ac wain uh ac kahkla, ac pak sac ac musalla. Tia ouinge, a itukyung wain sasus nu ke mwe neinyuk sasus, na kewana ac fah wona." 18 Ke Jesus el srakna fahk ma inge, sie mwet leum lun mwet Jew tuku nu yorol, sikukmutunte ye mutal ac fahk, "Acn nutik el tufahna misa, tusrukto fahsru ac filiya poum facl, ac el fah moulyak." 19 Ouinge Jesus el tuyak ac fahsr tokol, ac mwet tumal lutlut welul. 20 Sie mutan su musen srah ke lusen yac singoul luo el fahsryang tukun Jesus ac kahlye pulan nuknuk lal. 21 Mutan sac el nunku in el sifacna mu, "Nga fin kahlye na pulan nuknuk lal, nga ac kwela." 22 Jesus el tapulla ac liyal, na el fahk, "Acn nutik, akkeye kom! Lulalfongi lom oru kom in kwela." In pacl sacna mutan sac kwela. 23 Na Jesus el som nu in lohm sin mwet leum sac. Ke el liye mwet srital ke mwe on ke mas misa sac, ac mwet saya uh arulana wonak ke tung lalos, 24 el fahk, "Mwet nukewa illa! Tulik mutan se inge tia misa — el motul na!" Na elos nukewa mutawauk in isrunul. 25 Ac ke mwet nukewa illa, Jesus el utyak nu infukil lun tulik mutan sac, sruokya paol, ac el tukakek. 26 Pweng ke ma se inge sulkakinyukelik nu in polo acn sac nufon.

27 Jesus el som liki acn sac, ac ke el fahsr, mwet kun luo fahsr tokol ac wowoyak ac fahk, "Wen nutin David, pakomutasr!" 28 Ke Jesus el iyak nu in lohnm uh, mwet kun luo ah tuku nu yorol ac el siyuk seltal, "Komtal lulalfongi mu nga ku in akkeyekomtalla?" Na eltal fahk, "Aok!" 29 Na Jesus el kahlye mutaltal ac fahk, "Lela in orek nu sumtal oana lulalfongi lomtal an!" 30 Na ikakla mutaltal eltal ku in liye. Na Jesus el arulana wili nu seltal ac fahk, "Nimet komtal fahk nu sin kutena mwet!" 31 Tuh eltal som ac fahkelik pweng kac! Jesus inge in polo acn sac nufon. 32 Ke mwet luo ah som lukel Jesus, oasr pac kutu mwet sifilpa tuku nu yorol ac use sie mukul su tia ku in kaskas, mweyen oasr ngun fohkfok in el. 33 Tusruk ke pacl se ma ngun fohkfok sac lisyukla liki mwet sac, mwet sac mutawauk in kaskas, ac mwet uh arulana wfefela kac. Elos fahk, "Kut soenna liye in orek ouinge in acn Israel meet." 34 Tusruk mwet Pharisee elos fahk, "Leum lun ngun fohkfok uh pa sang kain in ku inge nu sel, pwanang el ku in lusla ngun fohkfok uh." 35 Jesus el som ac forfor in siti nukewa in polo acn sac. El luti in iwen lolngok uh, ac fahkak Pweng Wo ke Tokosrai uh, ac akkeyala kain in mas ac munas nukewa lun mwet uh. 36 Ke el liye un mwet puspis el arulana pakomutalos, mweyen elos fosrngac ac tia ku in kasrelas sifacna, oana sheep su wangin mwet sropo la. 37 Ke ma inge el fahk nu sin mwet tumal lutlut, "Pwaye kosrani uh yohk, a pu mwet in orekma. 38 Kowos pre nu sin leum lun kosrani, tuh elan supwala mwet in kosrani ima lal."

10 Jesus el pangoneni mwet tumal lutlut singoul luo ac sang ku nu selos in sista ngun fohkfok ac akkeyala kain in mas nukewa. 2 Pa inge inen mwet sap singoul luo ah: mwet se meet uh pa Simon (su pangpang Peter), ac Andrew mwet lel; James, ac John mwet lel, su wen natul Zebedee; 3 Phillip ac Bartholomew; Thomas ac Matthew, mwet eisani tax; James wen natul Alphaeus, ac Thaddaeus; 4 Simon mwet Zealot; ac Judas Iscariot, su tukakunak Jesus. 5 Jesus el supwala mwet singoul luo inge ac fahk nu selos ma elos in oru: "Nimet kowos som nu in kutena acn sin mwet pegan, ku nu in acn sin mwet Samaria. 6 A kowos in som nu yurin sheep tuhac lun Israel. 7 Kowos som ac luti ac fahk, 'Tokosrai lun kusrao apkuran me!' 8 Akkeyala mwet mas, akmoulyauk mwet misa, aknasnasyela mwet musen lepa, ac lusak

ngun fohkfok uh. Kowos eis ku inge ke wangin molo, ouinge kowos in tia pac eis molin ma kowos oru. 9 Nimet kowos us kutena mani orek ke gold, silver, ku copper in mwe neinyuk mani lowos an. 10 Nimet us kutena pak, ku nukruk in ayaol, ku fahluk, ku sikal in fahsr lowos an. Tuh fal in itukyng nu sin sie mwet orekma mwe enenu lal. 11 "Ke kowos tuku nu in sie acn, kowos suk lah ac oasr mwet insewowo in eis kowos, ac muta yorol nwe ke na pacl kowos ac som liki acn sacn. 12 Kowos fin utyak nu in sie lohnm, paing mwet in lohnm sac. 13 Mwet in lohnm sacn fin eis kowos, lela painguk in misla lowos in oan faclos; a elos fin tia eis kowos, na painguk lowos in folok nu fowos. 14 Ac fin wangin mwet in lohnm sac ku siti sac engan in eis kowos ku lohng mwe luti lowos, na kowos som liki acn sacn, ac osrokla kutkut ye niowos an we. 15 Pwayena nga fahk nu suwos lah ke Len in Nununku, God El ac akkalemye pakomuta lal nu sin mwet in acn Sodom ac Gomorrah liki na mwet in acn sac! 16 "Porongo ma nga fahk inge! Nga supwekewosla oana sheep nu inmasrlon un kosro wolf uh. Kowos in ngusrik oana serpent, ac efahl oana wuleoa uh. 17 Taran kowos, tuh oasr mwet ac fah sruokkowsi ac uskowosyak nu in nununku, ac elos ac fah sringil kowos in iwen lolngok uh. 18 Ke sripuk, ac fah utukyng kowos in nununkeyuk ye mutun mwet leum ac tokosra, tuh kowos in fahkak Pweng Wo nu selos ac nu sin mwet pegan. 19 Mwet uh fin uskowosyak nu in nununku, nik kowos fosrngakin kas ma kowos ac fahk, ac lah kowos ac fahk fuka; in pacl sacn, ac fah itukot ma kowos in fahk. 20 Tuh kas su kowos ac fahk uh ac tia kas lowos; ac fah tuku sin Ngun lun Papa tomowos tuh kowos in fahk. 21 "Mwet uh ac fah sifacna kitala mwet wialos in anwuki, ac papa uh ac fah oru oapana nu sin tulik natulos uh. Tulik ac fah forla lain papa ac nina kialos, ac eisalasyang in anwuki elos. 22 Mwet nukewa ac fah kwase kowos ke sripuk. Tusrukto elos nukewa su muteng nwe ke safla, elos fah mou. 23 Elos fin akkeokye kowos in sie siti, na kowos kaingla nu in sie pacna siti. Pwayena nga fahk nu suwos, kowos ac soenna aksafyela orekma lowos in acn Israel a Wen nutin Mwet el ac foloko. 24 "Wangin mwet lutlut el fulat liki mwet luti lal; ac wangin mwet kohs el fulat liki leum lal. 25 Ke ma inge, sie mwet lutlut in falkin el fin sun lupan etu lun mwet luti lal, ac sie mwet kohs

in falkin el fin sun lupan ku lun mwet kacto lal. Fin pangpang sifen sou se Beelzebul, mwet in sou lal uh ac fah pangpang ke ine ma koluk liki. 26 "Ke ma inge, nimet kowos sangeng sin mwet uh. Kutena ma su afyufi inge ac fah ikakla, ac ma lukma nukewa ac fah akkalemeyuk. 27 Ma su nga fahkot nu suwos in lohsr uh, kowos fahkelik in acn kalem; ac kutena ma su kowos lohng in lukma, kowos fahkelik fin mangon loh m uh. 28 Nik kowos sangeng selos su ac uniya mano mukena, a elos tia ku in uniya ngun. A kowos in sangeng sin God, su ku in kunausla kewana mano ac ngun in hell. (Geenna g1067) 29 Tuh kowos ku in molela won sparrow luo ke ipin cent se na, a tia siefanna sin sparrow inge ku in putatla nu infohk uh Papa inkusrao El fin tia lela. 30 A funu kowos, finne aunsifowos, oaoala pac tari. 31 Ke ma inge, nik kowos sangeng, tuh kowos arulana saok liki won sparrow puspis! 32 "Mwet se fin fahkak ye mutun mwet uh lah el ma luk, nga ac fah oru oapana nu sel ye mutun Papa tumuk inkusrao. 33 A mwet se fin lafwekinyu ye mutun mwet uh, nga ac fah lafwekunul ye mutun Papa tumuk inkusrao. 34 "Nimet nunku mu nga tuku in ase misla nu faclu. Mo, nga tia tuku in ase misla, a sie cutlass. 35 Nga tuku in oru tuh wen uh in lain papa tumalos, ac acn uh in lain nina kialos, ac mutan payuk uh in lain nina talupalos. 36 Mwet lokoalok lun sie mwet ac fah mwet na in sou lal uh. 37 "Kutena mwet su lungse papa tumal ku nina kial yohk likiyu, el tia fal tuh elan mwet tumuk lutlut. Kutena mwet su lungse wen ku acn natul yohk likiyu, el tia fal in mwet tumuk lutlut. 38 El su tia srukak sakseng lal ac fahsr tukuk, el tia fal in mwet tumuk lutlut. 39 El su suk in molela moul lal, ac fah tuh lac lukel; a el su tuh lac moul lal ke sripuk, fah konauk moul lal. 40 "El su eis kowos, el eisyu; ac el su eisyu, el eisal su supweyume. 41 El su engan in eis sie mwet tutafo lun God ke sripen el sie mwet tutafo, ac fah wi eis molin orekma lun sie mwet tutafo. Ac el su engan in eis sie mwet wo ke sripen el wo, ac fah wi eis molin orekma wo lal. 42 Kowos in etu lah el su sang finne ahlu in kof ohu se nu sin sie su pusisel oemeet sin mwet luk mweyen el fahsr tukuk, pwayena lah el ac fah eis molin orekma lal."

11 Tukan Jesus el fahk kas inge nu sin mwet tumal lutlut singoul luo, el som liki acn sac in luti ac fahkak in siti ma oan apkuran nu in acn sac. 2 Ke John Baptais el lohng in presin ke ma Christ el oru

inge, el supwala kutu sin mwet tumal lutlut nu yorol. 3 Ac elos siyuk sin Jesus ac fahk, "Fahkma nu sesr, ya kom pa el su ac fah tuku, ku kut ac soano sie pacna?" 4 Jesus el topuk ac fahk, "Folokot ac fahk nu sel John ma kowos lohng ac liye inge: 5 mwet kun elos ku in liye, mwet ul elos ku in fahsr, mwet musen lepa elos aknasnasyeyukla, mwet sulohngkas elos ku in lohng, mwet misa elos akmoulyeyuyak, ac Pweng Wo uh lutiyuk nu sin mwet sukasrup. 6 Fuka lupan in sewowo lalos su tia alolo keik!" 7 Ke mwet lal John elos mukuiyak in som, Jesus el sramsram kac! John nu sin u lulap sac ac fahk, "Ke kowos tuh som nu yorol John nu yen mwesis ah, mea kowos tuh finsrak mu kowos ac tuh liye? Ya soko ah ma kususr ke eng uh? 8 Mea kowos som in liye ah? Ya sie mwet su yunla ke nuknuk kato? Mwet ma nukum nuknuk kato uh elos muta inkul fulat sin tokosra! 9 Fahkma nu sik, mea kowos som in liye uh? Ya sie mwet palu? Aok pwaye, tusruktu nga fahk nu suwos, el su kowos liye ah fulat liki na sie mwet palu. 10 Mweyen John pa mwet se Ma Simusla uh fahk kac! 'Nga ac supwaot mwet sulkakin se luk meet liki kom, in tuh sakunla inkanek lom uh.' 11 Pwayena nga fahk nu suwos, tuh John Baptais el fulat liki kutena mwet su moul oemeet me. Tusruktu, el su pusisel oemeet in Tokosrai lun kusrao el fulat lukel John. 12 Oe ke pac! John el mutawauk in luti nwe misenge, yohk mwe akkeok sikyak in lain Tokosrai lun kusrao, ac mwet sulallal elos kena sikulya ma lungse lun God uh. 13 Meet liki pac! lal John, mwet palu ac Ma Sap lal Moses uh fahkak ke Tokosrai uh, 14 ac kowos fin lulalfongi ke kas lalos inge, na John pa Elijah su tuh oasr fahkyen tuku lal uh. 15 Ke ma inge kowos porongo, fin oasr srewos! 16 "Na inge, mea nga ac ku in luma mwet in pac! inge uh nu kac? Elos oana tulik srisrik su muta ke nien kuka uh. Sie un tulik uh wowo nu sin sie pac u, ac fahk, 17 'Kut nikaruru nu sumtal, a komtal tiana srosro nu kac! Ac kut yuk on in asor, a komtal tiana tung!' 18 Ke John el tuh tuku, el lalo ac tia nim wain, ac mwet nukewa fahk, 'Oasr ngun fohkfok in el!' 19 Ac ke Wen nutin Mwet el tuku, el mongo ac nim, ac mwet nukewa fahk, 'Liye mwet se inge! El sie mwet kainmongo ac nim wain, sie mwet kawuk nu sin mwet eisani tax ac mwet koluk saya!' Tusruktu, lalmwetmet lun God uh akpwayeyuk ke fahko la." 20 Mwet in acn ma Jesus el oru inkaiyen orekma usrnguk lal we elos

tiana forla liki ma koluk lalos, ouinge el kai acn inge. **21** El fahk, "We nu suwos, mwet Chorazin! We nu suwos, mwet Bethsaida! Orekma usrnguk ma orek yuruwos uh funu orek in acn Tyre ac Sidon, mwet we uh lukun nokomang na nuknuk yohk eoa oengi tari, ac okoaung apat nu fin sifalos in akkalemye lah elos forla liki moul koluk lalos! **22** Pwayena nga fahk nu suwos lah ke Len in Nununku, God El fah akkalemye pakomuta lal nu sin mwet Tyre ac Sidon liki kowos! **23** A funu kowos, mwet Capernaum! Ya kowos lungse akfulatye kowos sifacna nu inkusrao? Kowos ac fah sisila nu in hell! Orekma usrnguk ma orek yuruwos uh funu orek in acn Sodom, acn we lukun srakna oan nwe misenge! (Hades g86) **24** Tuh nga fahk nu suwos lah ke Len in Nununku, God El fah akkalemye pakomuta lal nu sin Sodom liki kowos!" **25** In pacl sac Jesus el fahk, "Papa, Leum lun kusrao ac faclu! Nga kulo nu sum tuh kom ikasla nu sin mwet nikin ma su kom okanla liki mwet lalmwetmet ac mwet etu. **26** Aok, Papa, ma inge orek fal nu ke lungse lom. **27** "Papa tumuk El ase nu sik ma nukewa. Wangin mwet etu ke Wen, a Papa mukena; ac wangin pac mwet etu ke Papa, a Wen mukena, ac elos su Wen el sulela in fahkulak nu se. Nu suw **28** "Fahsru nu yuruk, kowos su orekma ac totola, tuh nga fah sot mongla nu suwos. **29** Eis srenenu luk nu fowos ac lutlut sik, tuh nga fakpap ac inse pusisel; ac kowos fah konauk mongla. **30** Tuh srenenu luk fisrasr, ac mwe utuk luk mulala."

12 Tia paht tukun ma inge, Jesus el fahsryak in sie ima in wheat ke len Sabbath. Mwet tumal lutlut elos masrinsral, ouinge elos mutawauk in kunesla wheat uh ac kang. **2** Ke mwet Pharisee liye ma inge, elos fahk nu sin Jesus, "Liye, mwet tumom lutlut elos lain Ma Sap lasr ke elos oru ma inge ke len Sabbath!" **3** Na Jesus el topuk ac fahk, "Ku kowos soenna rit ma David el tuh oru ke pacl se el ac mwet lal elos tuh masrinsral ah? **4** El tuh utyak nu in lohm sin God, na el, ac mwet lal, elos mongo ke bread ma kisakinyukyang nu sin God, finne lain Ma Sap elos in mongo kac — mwet tol mukena pa lela nu se in kang bread inge. **5** Ku kowos tia pac rit in Ma Sap lal Moses lah ke len Sabbath nukewa, mwet tol su muta in Tempul elos kunaus pac ma sap lun len Sabbath a wangin mwatalos kac? **6** Nga fahk nu suwos lah oasr sie inge su yohk liki Tempul. **7** Ma Simusla fahk mu,

'Pakoten pa nga lungsik, ac tia mwe kisa.' Kowos funu etu kalmen kas inge, kowos lukun tiana sang mwatan mwet su wangin ma koluk la; **8** tuh Wen nutin Mwet el Leum lun len Sabbath." **9** Jesus el fahsr liki acn sac ac som nu in sie iwen lolngok. **10** Sie mukul su ul lac paol el muta we, wi kutu mwet su kena konauk mwatan Jesus. Na elos siyuk sin Jesus, "Ya ac lain Ma Sap lal Moses in akkeyala mas ke len Sabbath?" **11** Jesus el topuk ac fahk nu selos, "Ac fuka fin soko sheep nutin sie suwos putatyang nu in sie luf na loal ke len Sabbath? Ya el ac tia som sraklalak liki luf sac? **12** Arulana yohk sripen sie mwet liki soko sheep! Ke ma inge, Ma Sap uh lela tuh kut in kasru mwet ke len Sabbath." **13** Na el fahk nu sin mwet se ma ulla lac pao uh, "Asroela poum." Mwet sac asroela paol, na paol kwela oana lac po ngia. **14** Na mwet Pharisee elos som ac pwapa in unilya Jesus. **15** Ke sripen Jesus el etu pwapa koluk lalos inge, el fahsr liki acn sac; ac un mwet puspis fahsr tokol. El akkeyalosla nukewa su mas, **16** ac wili nu selos in tiana fahk kacl nu sin kutena mwet. **17** El oru ouinge in akpwayei ma mwet palu Isaiiah el fahkak kacl: **18** "El inge mwet kulansap luk su nga sulela, El su nga lungsik, ac su nga insewowo kac. Nga ac fah sang Ngunik nu facl, Ac el ac fah fahkak nununku luk nu sin mutunfacl uh. **19** El ac fah tia alein, ku wowoyak, Ku orek sramsram oraru inkanek uh. **20** El fah tia koteya soko loa ma kuruweni, Ku konela sie lam su apkuran in kunla. El ac kwafeang nwe ke pacl se ma suwohs uh kutangla. **21** Ac mwet in mutunfacl nukewa ac fah filiya finsrak lalos in el." **22** Na kutu mwet elos use sie mwet kun nu yurin Jesus su tia pac ku in kaskas mweyen oasr sie ngun fohkfok in el. Jesus el akkeyala mwet sac, na el ku in kaskas ac liye. **23** U lulap sac arulana fwehela ke ma Jesus el oru. Na kutu selos fahk, "Ya tia el inge pa Wen nutin David?" **24** Ke mwet Pharisee elos lohng ma inge, elos fahk, "El lusla ngun fohkfok inge ke sripen Beelzebul, leum lun ngun fohkfok uh, el sang ku nu sel in oru." **25** Jesus el etu ma elos nunuku, ke ma inge el fahk nu selos, "Kutena facl lulap su sifacna amei inmasrlolos, ac fah tia oan paht. Ac kutena acn, ku sou, ma tukeni alein, ac fah musalla. **26** Ke ma inge, Satan el fin sifacna Satan, kalmac pa el sifacna lainul, na tokosrai lal tia ku in oan paht. **27** Kowos fahk mu nga lusla ngun fohkfok mweyen Beelzebul el

se ku nu sik in oru ouinge. Fin pwaye, na su sang ku nu sin mwet lowos in oru ma inge? Ma mwet lowos uh oru sifacna akkalemye lah kowos sutuela! **28** Mo, tia Beelzebul, a Ngun lun God pa ase nu sik ku in lusla ngun fohkfok inge, su akpwayei lah Tokosrai lun God tuku tari nu fowos. **29** "Wangin sie mwet ku in sifacna utyak nu in lohmi sin sie mwet ku, ac usla ma lal el fin tia kapriya mwet ku sacn meet, na toko el fah ku in usla ma in lohmi sel uh. **30** "Kutena mwet su tia wiyu, pwayena lah el lainyu; kutena mwet su tia kasreyu in orani, pwayena lah el akfahsryelik. **31** Ke sripa se inge, nga fahk nu suwos: Mwet uh ku in eis nunak munas ke kutena ma koluk, ku kutena kas fohkfok elos fahk; tusrukto, kutena mwet su fahk kutena kas koluk ke Ngun Mutal, fah tiana nunak munas nu sel kac. **32** Kutena mwet su fahk kutena kas lain Wen nutin Mwet, ac ku in nunak munas nu sel kac; tusrukto, kutena mwet su fahk kutena kas lain Ngun Mutal, ac fah tia ku in nunak munas nu sel-tia inge, ku nwe tok. (aiōn g165) **33** "Fahko wo tuku ke sak ma ku; fin oasr soko sak ma munas, fahko kac ac fah koluk. Soko sak eteyuk ke fahko la. **34** Kowos wet pwasin — kowos ku in fahk kas wo fuka ke kowos mwet koluk? Tuh oalu el kaskas ac fahk ma su insia sessesla kac. **35** Sie mwet wo el ac use ma wo liki ma wo el elosak in el; ac sie mwet koluk el ac use ma koluk liki ma koluk el elosak in el. **36** "Nga fahk nu suwos lah ke Len in Nununku, kais sie mwet ac fah enenu in fahkak sripa lal ke kas lusrongten nukewa ma el fahkla. **37** Kas lom sifacna ac fah touyak in nununkekom, in fahkak lah ac oasr mwatum, ku wangin." **38** Na kutu sin mwet luti ke Ma Sap ac kutu mwet Pharisee elos tuku ac fahk, "Mwet Luti, kut ke liye kom in oru sie mwe akul lulap sin God me." **39** Na Jesus el fahk, "Fuka lupan koluk ac pilesru God lun mwet in pacl inge uh! Ya kowos ke liye sie mwe akul lulap? Mo! Pwayena mwe akul kowos ac liye pa mwe akul su tuh sikyak nu sel mwet palu Jonah. **40** In ouiya se na ma Jonah el tuh muta len tolu ac fong tolu ke sien ik lulap soko ah, ouinge Wen nutin Mwet el ac fah oan ye fohk uh len tolu ac fong tolu. **41** Ke Len in Nununku uh, mwet Nineveh elos ac mau tuyak ac orek loh lain kowos, mweyen elos tuh forla liki ma koluk lalos ke elos lohng luti lal Jonah. Ac nga fahk nu suwos lah oasr sie inge su yohk lukel Jonah! **42** Ke Len in Nununku uh, Kasra

lun Sheba el ac mau tuyak ac orek loh lain kowos, mweyen el tuh tuku liki acn sel su oan yen loeslana, in tuh porongo kas lalmwetmet lal Solomon. Ac nga fahk nu suwos lah oasr sie inge su arulana yohk lukel Solomon! **43** Ke pacl sie ngun fohkfok el illa liki sie mwet, el ac forfor yen wangin kof we in suk acn elan muta we. El fin tia ku in konauk, **44** na el ac nunku in el sifacna, 'Nga ac folokla nu in lohmi se nga muta we meet ah,' na ke el folokla, el liye lah lohmi sel uh wangin koano-imonyukla ac arulana nasnas. **45** Na el ac sifil illa ac solama itkosr pac ngun ma koluk lukel, na elos ac tuku ac muta in lohmi sac. Na saflaiyen mwet sac arulana koluk liki meet ah. Pa inge ma ac sikyak nu sin mwet koluk in len inge uh." **46** Jesus el srakna sramsram nu sin un mwet sac ke nina kial ac mwet lel elos tuku. Elos tu na likinuma ac siyuk elos in sramsram nu sel. **47** Na sie sin mwet uh fahk nu sin Jesus, "Liye, nina kiom ac mwet lim elos oasr likinuma ac elos ke sramsram nu sum." **48** Na Jesus el fahk nu sin mwet sac, "Su nina kiuk? Ac su mwet wiuk?" **49** Na el srisrngiya mwet tumal lutlut ac fahk, "Liye! Pa inge nina kiuk ac mwet wiuk uh! **50** Kutena mwet su oru ma lungse lun Papa tumuk inkusrao, el pa mwet lik ac mwet louk ac nina kiuk."

13 In len sacna, Jesus el fahsri liki lohmi sac ac som nu sisenk lulu uh, ac muta in luti. **2** Un mwet su tuku raunella uh arulana pus, ouinge el sroang nu fin oak soko ac muta fac, ac mwet uh tu finmes uh. **3** El orekmakin kas in pupulyuk in luti nu selos ke ma puspis. El fahk, "Mwet se som in taknelik. **4** Ke el sisalik fita uh nu fin fohk uh, kutu fita uh putatla nu sisenk inkanek inima uh, ac won uh tuku kangla. **5** Kutu putatla nu yen eoteot, yen minini fohk fac. Tia paht na fita uh srunak. **6** Tusrukto ke faht uh takak, sacn ma srunak uh folla ac uli, ke sripen srikla fohk nu ke oka. **7** Kutu fita uh putatla inmasrlon kokul uh, su kapak ac kupoiya sacn ma kapak we. **8** A kutu fita uh putatla nu fin fohk wo, ac kapak ac isus fahko puspis: kutu pacl siofok, kutu pacl onngoul, ac kutu pacl tolngoul." **9** Ac Jesus el fahk, "Ke ma inge kowos porongo, fin oasr srewos!" **10** Na mwet tumal lutlut elos kalukyung nu yurin Jesus ac siyuk sel, "Efu ku kom orekmakin kas in pupulyuk ke kom sramsram nu sin mwet uh?" **11** Ac Jesus el topuk ac fahk, "Etauk ke ma lukma lun Tokosrai lun kusrao uh itukot nu suwos, ac tia nu selos. **12** El su oasr etauk yoro ac

fah itukyang tuh in arulana yohk liki meet; a el su wangin etaok yoro, etaok srisrik su oasr yorol ac fah itukla lukel. **13** Sripa se sis nga orekmakin kas in pupulyuk nu selos uh pa, elos liye a tiana kalem kac, ac elos lohng a tiana akilen. **14** Ouinge mwet inge elos akpwayeye kas in palu lal Isaiiah, su fahk: 'Mwet inge ac fah lohng na lohng, a tia kalem kac; Elos ac fah liye na liye, a tiana akilenak, **15** Mweyen nunak lalos uh upa, Ac elos fonosya insraclos, Ac kaliya mutalos. Funu tia ouinge mutalos lukun liye, Ac sraclos lukun lohng, Ac nunkalos lukun kalem kac, Ac elos lukun forma nu sik, Tuh nga in akkeyalosla. Ouinge God El fahk.' **16** "A kowos arulana insewowo, mweyen motowos liye, ac srewos lohng. **17** Pwayena nga fahk nu suwos lah mwet palu puspis ac mwet lun God puspis kena liye ma kowos liye ac lohng ma kowos lohng, a elos tiana. **18** "Ke ma inge, kowos porongo ac lutlut ke kalmen pupulyuk ke mwet taknelik. **19** Elos su lohng pweng ke tokosrai ac tia kalem kac, elos oana fita ma putatla nu siskan inkane inima uh. El su Koluklana el tuku ac tulakunla fita se su yoki insialos. **20** Ac kalmen fita ma putatla yen eoteot, ma nu selos su engan in eis pweng wo ke elos tufahna lohng. **21** Tusruktu, tiana tili nu in elos, ke ma inge ac tiana oan paht in elos. Na mwe lokoalok ku ma upa fin tuku nu selos ke sripen pweng sac, elos sa na in fuhleak. **22** Ac fita su putatla inmasrlon kokul uh el oana elos su lohng pweng uh, tusruktu elya lun faclu ac lungse lalos nu ke mwe kasrup uh kupoiya pweng sac, na tiana isus fahko. (aiōn g165) **23** Ac fita ma yoki in fohk wo uh, elos pa mwet su lohng kas inge ac kalem kac, na elos isus fahko puspis — kutu siofok, kutu onngoul, ac kutu tolngoul." **24** Na Jesus el sifilpa fahk nu selos sie pac pupulyuk: "Tokosrai lun kusrao ouinge: Sie mwet el yukwiya fita wo in ima lal. **25** Sie fong ah ke mwet nukewa motulla, mwet lokoalok se tuku ac yukwiya mah koluk inmasrlon wheat uh, na el som. **26** Ke sacn uh kapak ac mutawauk in sikyak fahko, na mah koluk uh sikyak pac. **27** Na mwet kulansap lun leum sac tuku nu yorol ac fahk, 'Leum se, fita wo mukena pa kom tuh yukwiya ke ima se lom ah. Na mah koluk ke ima sac tuku ya me?' **28** Ac leum sac fahk, 'Kalem lah mwet lokoalok se pa oru ma inge uh.' Na elos sikyak sel, 'Kom lungse kut in som fusak mah koluk uh?' **29** Ac el fahk, 'Mo, mweyen kowos fin fis mah koluk uh, sahp kowos ac

tuh fusak pac kutu sin sacn wo uh. **30** Lela wheat ac mah koluk uh in tukenina kap nwe ke na pacl in kosrani, na nga fah fahk mwet telani uh in fusak mah koluk uh meet, loseni nu sie ac esukak. Na elos fah orani wheat uh ac filiya in lohmi in filma uh." **31** Jesus el sifilpa fahk nu selos sie pac pupulyuk. "Tokosrai lun kusrao ouinge: Mwet se el eis sie fiten mustard ac yukwiya in ima lal. **32** Pa inge fita se ma srik oemeet, tusruktu el fin kapak el pa yohk oemeet ke sacn uh, na orala soko sak lulap, ac won yen engyeng uh tuku orala ahng lalos ke lesak uh." **33** Jesus el sifilpa fahk nu selos sie pac pupulyuk nu selos: "Tokosrai lun kusrao uh oana luman mwe pulol uh, ma sie mutan el sang kulamiseak ke sie pak in flao, na tok nufonna pak sac ac pulolak." **34** Jesus el orekmakin kas in pululyuk in fahk ma inge nukewa nu sin un mwet uh. El tia fahk kutena ma nu selos el fin tia orekmakin kas in pupulyuk. **35** El oru ouinge in akpwayei kas lun mwet palu su fahk, "Nga ac fah orekmakin pupulyuk ke nga sramsram nu selos; Nga fah fahk nu selos ma su tia eteyuk oe ke orekla faclu ah me." **36** Ke Jesus el fahs liki un mwet sac ac utyak nu in lohmi uh, mwet tumal lutlut elos tuku nu yorol ac fahk, "Aketeya nu sesr lah mea kalmen pupulyuk ke mah koluk inima uh." **37** Ac Jesus el topik ac fahk, "Mwet taknelik fita wo sac pa Wen nutin Mwet; **38** ac ima sac pa faclu; ac fita wo uh pa mwet lun Tokosrai lun kusrao uh; mah koluk uh pa mwet su ma lun el su Koluklana; **39** ac mwet lokoalok se ma taknelik fita koluk uh pa Devil. Pacl in kosrani uh pa saflaiyen faclu, ac mwet kosrani uh pa lipufan. (aiōn g165) **40** Oana ke mah koluk uh ac orekeni ac isisyak in e uh, pa inge luman ma ac sikyak ke saflaiyen faclu. (aiōn g165) **41** Wen nutin Mwet el ac fah supwalik lipufan lal tuh elos in orani mwet nukewa in Tokosrai lal su oru ma koluk, oayapa elos su kolla mwet uh in oru ma koluk. **42** Ac elos ac fah siseloyang nu in funyu in e, yen ma elos ac fah tung, keok ac ngalis inwihselos. **43** Na mwet lun God elos ac fah saromrom oana faht uh in Tokosrai lun Papa tumalos. Kowos porongo ma inge, fin oasr srewos. **44** "Tokosrai lun kusrao ouinge: Sie mwet el konauk sie ma saok wikinyukla in ima se. El sifilpa afinya, ac som ac kukakunla ma lal nukewa, na el folokla ac molela ima sac. **45** "Ac Tokosrai lun kusrao ouinge pac: Sie mwet kuka el forfor ac sukok pearl saok, **46** ac ke el konauk sie pearl ma arulana

yohk molo, el som kitala ma lal nukewa ac molela pearl saok sac. 47 "Tokosrai lun kusrao ouinge pac: Kutu mwet patur elos sista nwek lalos nu in lulu uh, ac sruokya kain ik puspis. 48 Ke nwek sac sessesla ke ik, elos amakunak nu finmes uh, ac sraclik ik uh: ik ma wo uh itukyang nu in mwe neinyuk uh, a ma koluk uh sisila. 49 Ac fah ouinge ke saffiyan faclu. Lipufan uh ac mau fahsrelik ac orani mwet koluk liki inmasrlon mwet wo, (aiōn g165) 50 ac siselosyang nu in e uh, yen ma elos ac fah tung ke keok ac ngalis in wihselos we." 51 Na Jesus el siyuk selos, "Ya kowos etu kalmen ma inge?" Ac elos topuk, "Aok." 52 Na el fahk nu selos, "Kalmen ma inge pa mwet nukewa su mwet luti ke Ma Sap uh su ekla nu ke mwet lutlut in Tokosrai lun kusrao, elos oana sie mwet ma oasr sie lohnm sel, ac el eisla ma sasu ac ma mah liki nien filma lal." 53 Tukun Jesus el fahkak pupulyuk inge, na el som liki acn sac, 54 ac folokla nu in acn sel sifacna. El luti in iwen lolngok selos, ac elos su lohng luti lal elos arulana fwefela. Ac elos siyuk, "El eis ya me kain in lalmwetmet inge, ac mwenmen ma el oru inge? 55 Ya el tia ma nutin mwet kamtu sac? Ya tia nina kial pa Mary, ac tia ma wial pa James, Joseph, Simon ac Judas? 56 Ya tamtael lal nukewa elos tia oasr pac inge? Na el eis ma inge oya me?" 57 Ke ma inge elos tiana lohng nu sel Jesus. Jesus el fahk nu selos, "Mwet palu se el akfulatyeuyuk in acn nukewa sayen acn sel sifacna ac sin sou lal sifacna." 58 Tiana pus mwenmen el oru in acn sac mweyen wangin lulalfongi lalos.

14 In pacl sac Herod, leum lun acn Galilee, el lohng pweng kacl Jesus. 2 El fahk nu sin mwet pwapa lal, "El inge pa John Baptais a sifil akmoulyeyuyak el, pa oru oasr ku lal in oru mwenmen inge uh." 3 Herod pa tuh sap in sruhu John, ac in kapiri el ac itukyang nu in presin. El oru ouinge ke sripacl Herodias, su tuh payuk meet sel Phillip, tamulel lal. 4 In kutu pacl meet, John Baptais el tuh fahk nu sel Herod, "Tia fal kom in payuk sel Herodias!" 5 Na Herod el tuh kena unilya John, tuh el sangeng sin mwet Jew, mweyen elos pangon John el sie mwet palu. 6 Ke sun len lal Herod, acn natul Herodias el tuh tacn ye mutun walil sac. Ac ke sripen yohk engan lal Herod, 7 el tuh wuleang nu sel ac fahk, "Nga fulahk lah nga ac sot nu sum kutena ma kom lungse!" 8 Na mutan sac fahk oana ke nina kial ah tuh fahk nu sel, "Ase nu sik

ingena insifal John Baptais in sie ahlu!" 9 Tokosra el arulana oela kac, tuh mweyen el tuh wulela ye mutun mwet loh puspis, ouinge el sap in itukyang enenu lun mutan sac. 10 Ke ma inge el sap in pakpukla sifal John in presin. 11 Na sifa sac oan in sie ahlu ac utuku nu sin mutan fusr sac, ac el usla nu sin nina kial ah. 12 Mwet tuma lutlut lal John elos tuku, ac usla manol ac pikinya; tari elos som ac fahkang nu sin Jesus. 13 Ke Jesus el lohng pweng kacl John, el oayak ac som nu ke sie acn ma wangin mwet muta we. Mwet uh lohngak, na elos som tokol, ut na finmes uh. 14 Jesus el srola liki oak uh, ac ke el liye un mwet na pus sac, el arulana pakomutalos ac el akkeyala mwet mas lalos. 15 Ke ekela, mwet tumal lutlut elos kalukyang nu yorol ac fahk, "Ac fongeni pa inge, ac acn uh loesla nu ke acn mwet uh muta we. Supwala mwet uh elos in som nu in siti srisrik ac sifacna moull mongo nalos." 16 Na Jesus el fahk, "Elos tia enenu in som. Komtal sang kutu mongo an elos in kang!" 17 Na elos fahk, "Pwayena ma oasr yorosr pa lof in bread limekosr ac ik lukwa." 18 Na el fahk, "Use nu lof limekosr ac ik lukwa ah, ngetak nu lucng ac sang kulo nu sin God. El kunsalik bread uh ac sang nu sin mwet tumal lutlut, na elos sang nu sin mwet uh. 20 Mwet nukewa mongo ac kihpi. Na mwet tumal lutlut elos orani foteh singoul luo ke luwen mongo uh. 21 Pisen mwet mukul ma mongo uh sahp ac oasr ke tausin limekosr, tia oaoa mutan ac tulik uh. 22 Na Jesus el sap mwet tumal lutlut in sroang nu fin oak uh ac kalot meet nu lefahlo ke el supwalik mwet uh. 23 Tukun el supwalik mwet uh, el utyak nu fineol uh in pre we. Ke ekela, Jesus el mukena muta in acn sac, 24 ac ke pacl se inge, oak soko ah som loes tari in lulu ah, ac noa uh sisot sisma mweyen eng uh tuhyak ac fungulya oak uh. 25 Inmasrlon ao tolu ac ao onkosr ke lotutang, Jesus el tuku sun mwet tumal lutlut, ac el fahsr na fin kof uh. 26 Ke elos liyal ke el fahsr fin kof uh elos arulana sangeng, ac kutu selos fahk, "Inut se!" ac wowoyak ke sangeng. 27 In kiitin pacl ah na Jesus el kasang nu selos ac fahk, "Akkeye kowos, nga na pa inge. Nimet sangeng!" 28 Na Peter el kasla ac fahk, "Leum, fin kom pa ingan, sap nga in fahsrot fin kof uh nu yurum." 29 Na Jesus el fahk, "Fahsr!" Na Peter el srola liki oak uh ac mutawauk in fahsr fin kof uh nu yurin Jesus. 30 Tusruktu ke el liye

upa lun eng uh, el sangeng ac mutawauk in tili nu inkof uh. Na el wowoyak ac fahk, "O Leum, moliyula!" 31 In kitin pacl ah na Jesus el asroela paol, sruokilya ac fahk, "O kom su srikla lulalfongi la! Efu kom ku alolo?" 32 Eital kewa sroang nu fin oak uh, na eng uh mihsla. 33 Mwet tumal lutlut su muta in oak uh elos epasr ac alu nu sin Jesus. Elos fahk, "Pwayena kom Wen nutin God!" 34 Elos tupalma in lulu sac ac oai in acn Gennesaret, 35 ac mwet we akilenul Jesus. Ouinge elos sapwalik mwet nu yurin mwet mas nukewa in acn ma oan apkuran nu we tuh elos in usalosome nu yurin Jesus. 36 Elos kwafe sel elan lela mwet mas uh in kahlyena finne pulan nuknuk lal uh; ac mwet nukewa su kahlye, elos kwela.

15 Na kutu mwet Pharisee ac mwet luti Ma Sap elos tuku liki acn Jerusalem ac siyuk sin Jesus, 2 "Efu ku mwet tuma lutlut lom elos tia akos mwe luti ma ituku nu sesr sin mwet matu lasr oemeet me uh? Elos tiana akfalye ma oakwuki ke ouiyeen aknasnasye paolos meet liki elos mongo!" 3 Na Jesus el topuk ac fahk, "Ac efu ku kowos tia akos ma sap lun God, a kowos fahsr na ke mwe luti lowos sifacna? 4 Tuh God El fahk mu, 'Sunakin papa tomom ac nina kiom,' ac 'Kutena mwet su selngawi papa tumal ku nina kial ac fah anwuki.' 5 A kowos luti ac fahk mu fin oasr kutena ma yurin sie mwet ma el ku in sang kasru papa tumal ku nina kial, a el fahk mu, 'Ma se inge ma lun God,' 6 na el tia enenu in sunakin papa tumal. Ke kowos oru ouinge kowos tia akos ma God El sapkin, tuh kowos in oru na mwe luti lowos sifacna. 7 Kowos mwet wosounkas! Arulana pwaye ke Isaiah el tuh palye keiwos fahk mu, 8 'Mwet inge sunakinyu na ke oalulos, A insialos loes likiyu. 9 Wangin sripen alu lalos nu sik, Mweyen elos luti mwet uh ke ma sap ma elos sifacna orala, oana in ma sap luk!'" 10 Na Jesus el pangonma un mwet uh nu yorol ac fahk nu selos, "Lohng, tuh in kalem suwos! 11 Tia ma su utyak nu in oalin sie mwet pa akfohkfokye moullal uh, a ma su illa liki oalul pa akfohkfokyal uh." 12 Na mwet tumal lutlut elos tuku nu yorol ac fahk, "Ku kom etu lah mwet Pharisee elos toasrla ke ma kom fahk ah?" 13 Ac Jesus el topkolos ac fahk, "Sak nukewa su Papa tumuk inkusrao el tia yukwiya, ac fah fifyak. 14 Nimet elya selos! Elos mwet kol kun; ac mwet kun se fin pwen sie pac mwet kun, eital kewa ac putatyang nu in luf uh." 15 Na Peter el fahk nu sel, "Aketeya nu

sesr kalmen kas lom nu sin mwet Pharisee uh." 16 Na Jesus el fahk nu selos, "Ya kowos srakna oana mwet saya uh, soenna kalem? 17 Ya kowos tia etu? Kutena ma su utyak nu in oalin sie mwet ac fah som nu in sial, ac illa liki manol. 18 A ma su illa liki oalin sie mwet, ma inge tuku liki nunak lun insial, ac ma inge pa akfohkfokye moullal lun sie mwet. 19 Mweyen nunak koluk uh tuku liki insial me, ac kolol in orek akmas, kosro, ac oru kutepacna lumah koluk saya uh; in pusr, kikiap, ac kaskas koluk lain mwet. 20 Pa inge ma su akfohkfokye sie mwet. A in tia ohlla pao meet liki mongo, oana lumah ma elos fahk kowos in oru — ma inge tia akfohkfokye moullal lun mwet." 21 Jesus el fahsr liki acn sac, ac som nu in acn ma oan apkuran nu Tyre ac Sidon. 22 Sie mutan Canaan su muta in acn sac tuku nu yorol, ac wowoyak ac fahk, "Wen nutin David, nunak munas, pakoten nu sik. Oasr musen demon in acn se nutik, ac el arulana keok kac." 23 Tusruktu wanginna ma Jesus el fahk nu sel. A mwet tumal lutlut elos kwafe nu sel ac fahk, "Supwalla! El fahsr tokosr ac arulana wowon!" 24 Na Jesus el fahk, "Supweyukme nga nu sin sheep tuhlacl sin mwet Israel mukena." 25 A mutan sac tuku ac putati nu ke nial ac fahk, "Leum, kasreyu!" 26 Ac Jesus el fahk, "Tia fal in eis mongo nun tulik ac sisla nu sin kosro ngalngul." 27 Na mutan sac fahk, "Aok, pwaye Leum, tusruktu finne kosro ngalngul uh, elos kang pac kutkut in mongo ma putatla liki tepu lun leum lalos uh." 28 Ke ma inge Jesus el fahk, "Kom sie mutan su arulana yohk lulalfongi la! Enenu lom an ac fah orek nu sum oana siyuk lom an." Na in kitin pacl ah na tulik mutan se natul ah kwela. 29 Jesus el som liki acn sac ac fahsr ut sisken lulu Galilee. El fanyak nu ke sie acn fulat ac muta nu ten. 30 Un mwet puspis tuku nu yorol, ac elos us mwet ul, mwet kun, mwet sukapas, mwet tia ku in kaskas, ac mwet mas puspis saya, ac filiya yurin Jesus; ac el akkeyalosla. 31 Mwet uh arulana fwefela ke elos liye mwet nikin kas elos kaskas, mwet sukapas elos kwela, mwet ul elos fahsr, ac mwet kun elos liye. Ouinge elos kaksakin God lun Israel. 32 Jesus el pangonma mwet tumal lutlut ac fahk, "Nga pakomuta mwet inge, mweyen elos wiyu len tolu lah ac inge wangin ma elos in kang. Nga tia lungse supwalosla ac tia kitalosi, mweyen elos ac ku in mulalla inkaneh uh." 33 Na mwet tumal lutlut elos siyuk sel, "Kut ac konauk

oya mongo ma ac fal nu sin u lulap se inge in acn mwesise se inge?" 34 Na Jesus el siyuk selos, "Bread ekasr oasr yuruwos?" Elos fahk, "Lof itkosr, ac ik srisrik ekasr." 35 Na Jesus el sap mwet uh in muta fin fohk uh. 36 Na el eis lof itkosr ac ik uh, ac sang kulo nu sin God. El kunsalik ac sang nu sin mwet tumal lutlut, ac elos sang nu sin mwet uh. 37 Mwet nukewa mongo nwe kihpi na. Na mwet tumal lutlut elos orani foteh itkosr ke luwen mongo uh. 38 Pisen mwet ma mongo uh oasr ke tausin akosr mukul, sayen mutan ac tulik. 39 Na Jesus el supwalik mwet uh, ac sroang nu fin oak soko ac som nu in acn Magadan.

16 Kutu sin mwet Pharisee ac mwet Sadducee su tuku nu yurin Jesus elos kena sruokilya ke kasal, ouinge elos sap elan oru sie mwe akul lulap nu selos in akkalemye lah God El welul. 2 Tusruk Jesus el topuk ac fahk nu selos, "Ke pacl se faht uh ac tili uh, kowos fahk mu, 'Len lutu uh ac wona mweyen srusra pe kusra uh.' 3 Ac toang na ke lotutang uh kowos ac fahk mu, 'Ac afi, mweyen srusra ac lohsrlosr pe kusra uh.' Kowos ku in palye pacl uh ke kowos liye pe kusra uh, tusruk kowos tia ku in aketeya kalmen akul ma sikyak in pacl inge uh! 4 Fuka lupan koluk ac pilesru God lun mwet in pacl inge uh! Ya kowos ke liye sie mwe akul lulap? Mo! Pwayena mwe akul kowos ac liye pa mwe akul su tuh sikyak nu sel Jonah." Na el fahsr lukelos ac som liki acn sac. 5 Ke mwet tumal lutlut elos kalla nu lefahl laco ke lulu uh, elos mulkunla in utuk bread. 6 Jesus el fahk nu selos, "Karinginkowosyang liki mwe pulol lun mwet Pharisee ac mwet Sadducee." 7 Na elos mutawauk in asiyuki inmasrlosol sifacna ac fahk, "El fahk ma inge mweyen kut mulkunla in utuk bread tuku." 8 Jesus el etu ma elos fahk uh, na el siyuk selos, "Efu ku kowos sramsram inmasrlosol lah wangin bread yuruwos? Arulana srikla lalulalfongi lowos an! 9 Ya soenna kalem suwos? Ya kowos tia esam ke nga kunsalik lof limekosr nu sin mwet tausin limekosr ah? Foteh ekasr kowos tuh nwakla ke luwen mongo ah? 10 Ac ke lof itkosr nu sin mwet tausin akosr ah? Foteh ekasr kowos tuh nwakla ah? 11 Efu ku tia kalem suwos lah nga tia kaskas ke bread? Karinginkowosyang liki mwe pulol lun mwet Pharisee ac mwet Sadducee uh!" 12 Na mwet tumal lutlut elos fah akilenak lah el tia kas in sensenkunulos ke mwe akpulolye bread, a ke mwe luti lun mwet Pharisee ac mwet Sadducee.

13 Jesus el som nu yen ma oan apkuran nu Caesarea Philippi, ac el siyuk sin mwet tumal lutlut, "Mwet uh fahk mu su Wen nutin Mwet uh?" 14 Ac elos fahk, "Kutu fahk mu John Baptais, ac kutu mu Elijah, ac kutu fahk mu Jeremiah, ku sie sin mwet palu." 15 Na el siyuk selos, "Ac kowos, kowos mu su nga uh?" 16 Na Simon Peter el topuk ac fahk, "Kom pa Christ, Wen nutin God mou." 17 Ac Jesus el fahk, "Mwe in sewowo nu sum, Simon, wen natul John! Ma pwaye se inge tia fwackyuk nu sum sin kutena mwet, a itukot nu sum sin Papa tumuk inkusrao. 18 Ke ma inge nga fahk nu sum, kom pa Peter, su kalmac uh pa 'eot,' ac fin eot se inge nga ac fah musai church luk; na finne misa, tia pac ku in kunausla. (Hadēs 986) 19 Nga fah sot nu sum key nu ke Tokosrai lun kusrao. Ma kom tia lela fin faclu ac fah tia pac lela inkusrao, ac ma kom lela fin faclu ac fah lela pac inkusrao." 20 Na Jesus el sap mwet tumal lutlut in tiana fahk nu sin kutena mwet lah el pa Christ. 21 In pacl sac lac, Jesus el kaskas kalem na nu sin mwet tumal lutlut ac fahk, "Nga enenu na in som nu Jerusalem ac akkeokyeyuk sin un mwet matu, mwet tol fulat, ac mwet luti Ma Sap uh. Ac fah anwuki nga, tusrukto tukun len tolu, nga fah sifil akmoulyeyukyak." 22 Peter el solalla nu saya, ac mutawauk in kael ac fahk, "God El tia ku in lela in ouingan, Leum! Ma inge tia ku in sikyak nu sum!" 23 Jesus el forang nu sel Peter ac fahk, "Fahla likiyu, Satan! Kom sie mwe tukulkul nu sik, mweyen nunak lom ingan tia ma tuku sin God me, a ma sin mwet uh." 24 Na Jesus el fahk nu sin mwet tumal lutlut, "Kutena mwet fin lungse wiyu, el enenu in lafwekunul sifacna, srukak sakseng lal ac fahsr tukuk. 25 Tuh el su lungse molela mou lal, ac fah tuhlac lukel; a el su mou lal tuhlac lukel keik, el fah konauk mou lal. 26 Ac tuh mwe mea nu sin sie mwet el fin eis lal faclu nufon, a mou lal tuhlac? Wangin sripa, mweyen wangin ma el ac ku in sang in sifil molela mou lal. 27 Tuh Wen nutin Mwet el apkuran in tuku in wolana lun Papa tumal wi lipufan lal, na el ac fah sang ma lacne nu sin kais sie mwet, fal nu ke orekma lal. 28 Pwayena nga fahk nu suwos, oasr kutu sin mwet inge su ac fah tiana misa nwe ke na elos liye ke Wen nutin Mwet el tuku in tokosrai lal."

17 Tukun len onkosr, Jesus el eisal Peter ac tamulel se, James ac John, ac elos utyak nu fin soko eol fulat, ac elos mukena we. 2 Ke elos liye na, Jesus

el ekla ye mutaltal: saromrom mutal oana faht uh, ac nuknuk lal arulana fassfasr pikapakla. 3 Na mwet tumal lutlut tolu ah liyalak Moses ac Elijah sramsram nu sin Jesus. 4 Na Peter el kasla ac fahk nu sin Jesus, "Leum, arulana wo ke kut muta inge uh! Kom fin lungse, nga ac musaela tolu iwen aktuktuk: sie sum, sie sel Moses, ac sie sel Elijah." 5 Ke el kaskas, sie pukunyeng na saromrom sonolosi, ac sie pusra in pukunyeng uh me fahk, "El inge Wen kulo saok nutik, su nga in sewowo kac. Kowos lohngol!" 6 Ke mwet tumal lutlut elos lohng pusra sac, elos arulana sangengla, na elos faksufi. 7 Jesus el tuku nu yorolos ac kahlulosi, ac fahk, "Tuyak, nimet sangengi!" 8 Na elos ngetak ac wangin mwet elos liye, a Jesus mukena. 9 Ke elos oatui liki fineol uh, Jesus el sap nu selos, "Nimet fahk nu sin kutena mwet ma su komtal liye inge nwe ke na Wen nutin Mwet el akmoulyeyukyak liki misa." 10 Na mwet tumal lutlut elos siyuk sin Jesus, "Efu ku mwet luti Ma Sap elos fahk mu Elijah el ac tuku meet?" 11 Ac Jesus el fahk, "Pwaye lah Elijah el ac tuku meet, ac el ac fah akoela ma nukewa. 12 Tusruktu, nga fahk nu suwos lah Elijah el tuku tari, ac mwet uh tiana akilenul, a elos oru ma na koluk nu sel oana ma elos lungse. Ac elos ac fah oru oapana nu sin Wen nutin Mwet." 13 Na mwet tumal lutlut elos kalemak lah el kaskas kac John Baptais. 14 Ke elos folokla nu yurin un mwet uh, oasr sie mukul tuku nu yurin Jesus, su faksufi ye mutal 15 ac fahk, "Leum se, pakomuta wen nutik! El musen pulkoa, ac pacl se ac tuyang nu sel uh arulana upa, oru el kwacna putatyang nu in e uh, ku nu inkof uh. 16 Nga tuh usalu nu yurin mwet tomom lutlut, tuh elos koflana akkeyalla." 17 Na Jesus el fahk, "Fuka lupan selulafongi ac sesuwos in orekma lomtal uh! Nga ac muta yurumtal nwe ngac? Nga ac muteng komtal nwe ngac? Use tulik sacn nu yuruk!" 18 Jesus el sap ku nu sin demon sac, na el illa liki tulik sac, ac in pacl sacna tulik sac kwela. 19 Na mwet tumal lutlut elos tuku nu yurin Jesus in lukma ac siyuk sel, "Efu kut ku kofla lusla demon sac?" 20 Na Jesus el fahk, "Mweyen srikla lulafongi lowos. Pwayena nga fahk nu suwos, lulafongi lowos fin oana luman fiten mustard se, kowos ac ku in fahk nu sin eol soko inge, 'Fahsrot liki acn se inge nu ingo!' na ac som. Kowos ac ku in oru kutena ma!" [21 "Tusruktu pre ac lalo mukena pa ku in sista kain inge; wangin ma saya ku

in sista.]" 22 Ke mwet tumal lutlut nukewa fahsreni nu Galilee, Jesus el fahk nu selos, "Wen nutin Mwet el ac fah itukyang nu in poun mwet 23 su ac fah unilya, tusruktu tukun len tolu, el fah sifil akmoulyeyukyak." Mwet tumal lutlut elos arulana asor ke elos lohng ma inge. 24 Ke Jesus ac mwet tumal lutlut tuku nu Capernaum, mwet eisani tax lun Tempul elos tuku nu yorol Peter ac siyuk, "Ku mwet luti lom el wi moli tax lun Tempul uh?" 25 Ac Peter el fahk, "Aok." Ke Peter el ilyak nu in lohng uh, Jesus el kasla meet ac fahk, "Simon, mea kom nunuku? Su moli tax ac mwe takma saya nu sin tokosra lun faclu? Ya mwet na in acn se, ku mwet sac uh?" 26 Ac Peter el fahk, "Mwet sac uh." Na Jesus el fahk, "Fin ouingan, kalem lah mwet in acn se ac tia moli. 27 Tusruktu kut tia lungse aktoasrye mwet inge. Ke ma inge, kom som nu in lulu uh ac sista soko ah an. Amakunak ik soko ma kom ahsak oemeet an, ac kom ac fah konauk ipin silver se in oalul ma fal in molela tax luk kom uh nu in Tempul uh. Usla ac sang akfalyela."

18 In pacl sac, mwet tumal lutlut elos tuku ac siyuk sin Jesus, "Su fulat oemeet in Tokosrai lun kusrao uh?" 2 Na Jesus el pangonma tulik srisrik se ac sap elan tu ye mutalos, 3 ac el fahk, "Pwayena nga fahk nu suwos, kowos fin tia ekla in oana tulik srisrik, kowos ac koflana ilyak nu in Tokosrai lun kusrao. 4 El su fulat oemeet in Tokosrai lun kusrao uh pa el su akpuliselyal in oana tulik se inge. 5 Ac kutena mwet su eis sie tulik srisrik ouinge inek, el oayapa eisyu. 6 "Kutena mwet su fah aktukulkulye sie selos inge su srik su lulafongiyu, ac wona nu sin mwet sacn in sripsipi sie eot wen inkwawal ac sisella elan walomla yen loal in meoa uh. 7 Fuka kolukiya nu sin faclu ke oasr na ma su aktukulkulye mwet uh! Kain lumah inge ac nuna sikyak pacl nukewa, tusruktu ac fah arulana koluk nu sin mwet se su pwanang tuh ouiya inge in sikyak uh! 8 "Lac poum ku lac niom fin aktukulkulye kom, pakela ac sista! Ac wo fin wanginla lac poum ku lac niom ac kom utyak nu in moul ma pahptat, liki monum in fas ac sisiyang kom nu in e kawil. (aiōnios g166) 9 Ac la atronmotom fin aktukulkulye kom, tipalla ac sista! Ac wo kom in utyak nu ke moul ma pahptat wi atronmuta se na, liki atronmotom kewa in oasr ac sisiyang kom nu ke e lun hell. (Geenna g1067) 10 "Liyaung tuh kowos in tia pilesru kutena selos su srik inge. Nga fahk nu

suwos, tuh lipufan lalos elos mutana ye mutun Papa tumuk inkusrao pacl e nukewa." [11 Tuh Wen nutin Mwet el tuku in tuh molelosla su tuhlacl."] 12 "Mea kowos nunku mu sie mwet ac oru fin oasr sheep siofok natul, ac soko tuhlacl? Ya el ac tia filiya ma eungoul eu in muta mongo pe eol uh, ac som suk ma soko ma tuhlacl uh? 13 Ke el konauk, nga fahk nu suwos lah el ac engan yohk ke sheep soko ah, liki ma eungoul eu ma tia tuhlacl uh. 14 In ouiya se na inge, Papa tomowos inkusrao El tia lungse kutena selos su srik inge in tuhlacl. 15 "Sie mwet lulalfongi fin orekma koluk lain kom, fahla nu yorol ac akkalemye ma sufal lal. Tusruktu, oru ma inge inmasrlomtal na. El fin porongekom, na orekma wo lom folokonulma. 16 A el fin tia porongekom, kom eis sie ku luo mwet in wi kom, tuh kas in alein nukewa in oasr akpwayeye sin mwet loh luo yak, oana ke Ma Simusla uh fahk. 17 Ac el fin tia pacna porongalos, na kom fahkak ma nukewa nu sin church. Ac el fin srangesr lohng church, na kom tari oral oana sie mwet pegan, ku sie mwet eisani tax. 18 "Ke ma inge nga fahk nu suwos nukewa: Kutena ma kowos kapriya fin faclu, ac fah kapiri pac inkusrao; ac kutena ma kowos tulala faclu, ac fah taltalla pac inkusrao. 19 "Ac nga fahk pac nu suwos: Pacl nukewa ma luo suwos insese nu ke sie ma su kowos pre kac fin faclu, Papa tumuk inkusrao El ac fah oru nu suwos. 20 Tuh yen nukewa ma oasr mwet luo ku tolu tukeni we inek, nga fah welulos pac." 21 Na Peter el tuku nu yurin Jesus ac fahk, "Mwet Luti, sie mwet lulalfongi wiuk fin nuna orekma koluk nu sik, pacl ekasr nga ac nunak munas nu sel kac? Ya pacl itkosr?" 22 Ac Jesus el topuk ac fahk, "Mo, tia pacl itkosr, a itngoul pacl itkosr, 23 mweyen Tokosrai lun kusrao uh ouinge: Sie pacl ah tuh oasr sie tokosra su sulela in tuni soemoul lun mwet orekma lal. 24 El tufahna akoo in oru ma inge na utukyak sie selos su soemoul lal alukela million dollar. 25 Mani su oasr yurin mwet kulansap sac tia fal in molela soemoul lal, ke ma inge tokosra el sap in kukakinyukla el oana sie mwet kohs, wi mutan kial, tulik natul ac ma nukewa lal, in akfalye misa lal. 26 Ke ma inge mwet kulansap sac putati nu ye mutun tokosra sac ac fahk, 'Nunak munas, mongfirasr nu sik, ac nga ac fah akfalye nu sum ma nukewa!' 27 Tokosra sac pakomutal ac nunak munas nu sel ac eela soemoul lal, na el fuhlella el som. 28 "Na ke mwet sac el oatula, el sun sie sin

mwet orekma wial su soemoul nu sel ke sie lupa na srisrik. El srुकilya ac iseya kwawal ac fahk, 'Molema soemoul lom nu sik uh!' 29 Mwet kulansap sac putati ye mutal ac fahk, 'Nunak munas, mongfirasr nu sik, ac nga fah akfalyela soemoul luk nu sum!' 30 A el tia lungse lohng, ac el eaisalang nu in presin tuh elan muta nwe ke na el akfalyela soemoul lal. 31 Ke mwet orekma wial saya elos liye ma inge, elos arulana toasr kac, ac som fahk ma nukewa nu sin tokosra sac. 32 Na tokosra sac solama mwet sac ac fahk nu sel, 'Kom sie mwet kulansap arulana koluk! Nga nunak munas nu sum ke ma nukewa kom soemoul nu sik kac, mweyen na kom kwafe nu sik. 33 Ya tia fal kom in nunak munas pac nu sin mwet kulansap se wiom ah, oana ke nga oru nu sum?' 34 Tokosra el arulana kasrusrak sel, ac supwalla nu in presin elan muta keok we nwe ke na el akfalyela soemoul lal nukewa." 35 Ouinge Jesus el fahk nu selos, "Papa tumuk inkusrao El ac oru oapana inge nu suwos, kowos fin tia nunak munas nu sin mwet lulalfongi wiowos ke insiowos na pwaye."

19 Tukun Jesus el fahk ma inge tari, el som liki acn Galilee ac ut kutulap in Infacel Jordan nu Judea. 2 Un mwet puspis fahsr tokol, ac el akkeyalosla nukewa su mas we. 3 Kutu mwet Pharisee tuku nu yorol tuh elos in srikal ke mwe siyuk se inge, "Ya Ma Sap uh lela sie mwet in sista mutan kial ke kutena sripa?" 4 Jesus el topuk ac fahk, "Ya kowos soenna riti Ma Simusla se ma fahk mu, Ke mutawauk, El su orala ma nukewa El orala pac mukul ac mutan? 5 Ac God El fahk, 'Ke sripa se inge, sie mukul el fah fahsr liki papa ac nina, ac fah fulyang nu sin mutan kial, ac etlal fah ma sefanna.' 6 Ouinge etlal fah tia sifil ma luo, a etlal ac ma sefannala. Ke ma inge, ma God El falsani lela mwet uh in tia eaisalik." 7 Na mwet Pharisee elos siyuk sel, "Ac efu ku Moses el tuh sapkin mu mukul se ac ku in sang sie pwepu in fahsrelik nu sin mutan kial, ac supwalla lukel?" 8 Jesus el topuk ac fahk, "Moses el tuh lela nu suwos in sista mutan kiowos mweyen arulana upa insiowos. Tusruktu, tia ouinge ke mutawauk me. 9 Ke ma inge nga fahk nu suwos, kutena mwet su sista mutan kial ke kutena sripa sayen mutan sac orek kosro, na mukul sac el orek kosro el fin sifil payukyak sin siena mutan." 10 Mwet tumal lutlut elos fahk, "Fin pa ingan oakwuk inmasrlon sie sianyan, ac wona in tia

payuk." 11 Na Jesus el fahk, "Tia mwet nukewa ku in eis mwe luti se inge, a elos na su God El akkalemye nu se. 12 Mweyen oasr sripa pus ma oru sie mukul in tia payuk: kutu, mweyen elos nuna isusla ouinge; ac kutu, mwet uh pa oru elos in ouinge; ac kutu tia payuk ke na sripen Tokosrai lun kusrao. Lela el su ku in eis mwe luti se inge in eis." 13 Na mwet uh use tulik srisrik nu yurin Jesus elan filiya paol faclos ac pre kaclos, a mwet tumal lutlut elos multikin nu sin mwet uh. 14 Na Jesus el fahk nu selos, "Lela tulik in tuku nu yuruk ac nimet ikololosi, tuh Tokosrai lun kusrao ma lalos su oana tulik srisrik uh." 15 Na el filiya paol nu faclos, ac som liki acn sac. 16 Sie pacl ah mwet fusr se tuku nu yurin Jesus ac siyuk sel, "Mwet Luti, orekma wo fuka se nga enenu in oru tuh nga fah ku in eis moull ma pahtpat?" (aiōnios g166) 17 Na Jesus el fahk, "Efu kom ku siyuk sik ke ma su wo uh? God mukena pa wo. Kom fin lungse eis moull ma pahtpat, liyaung ma sap." 18 Na mwet fusr sac siyuk, "Ma sap fuka?" Ac Jesus el topuk, "Nik kom akmas, nik kom kosro; nik kom pisrapasr; nik kom orek loh kikiap lain mwet; 19 sunakin papa tomom ac nina kiom; ac lungse mwet tulana lom oana kom lungse kom sifacna." 20 Na mwet fusr sac fahk, "Nga liyaung ma sap inge nukewa. Mea pac nga enenu in oru?" 21 Na Jesus el fahk nu sel, "Kom fin ke kom in suwosna, kom som kukakunla ma lom nukewa ac sang molo an nu sin mwet sukasrup, na ac fah oasr mwe kasrup lom inkusrao; na kom fahsru fahs tukuk." 22 Ke mwet fusr sac lohng ma inge, el som ac arulana toasrla kac, mweyen el sie mwet na kasrup. 23 Na Jesus el fahk nu sin mwet tumal lutlut, "Pwayena nga fahk nu suwos, ac fah arulana upa sie mwet kasrup in utyak nu in Tokosrai lun kusrao. 24 Ac nga sifilpa fahk, ac firsasr tuh soko camel in fahs sasila ke mutun soko nilul, liki sie mwet kasrup in ihyak nu in Tokosrai lun God." 25 Ke mwet tumal lutlut elos lohng ma inge elos arulana fwefela. Na elos fahk, "Fin ouingan, su ac ku in moull?" 26 Jesus el ngetang nu selos ac fahk, "Ma inge ac koflana orek sin mwet uh, a God El ku in oru ma nukewa." 27 Na Peter el kasla ac fahk, "Liye, kut filiya ma nukewa ac fahs tukum. Na mea kut ac eis kac?" 28 Na Jesus el fahk nu selos, "Pwayena nga fahk nu suwos, ke Wen nutin Mwet el ac muta fin tron wolana lal ke We Sasu, na kowos mwet singoul luo su fahs tukuk inge ac fah wi pac muta fin tron

singoul luo, in nununku sruf singoul luo lun Israel. 29 Ac mwet nukewa su filiya lohml ac acn, ku mwet lel ac mwet lohml, ku papa ac nina, ku tulik natul ke sripuk, ac fah eis lanen ma inge pacl siofok yohk liki, ac elos ac fah usruil pac moull ma pahtpat. (aiōnios g166) 30 A mwet puspis su meet in pacl inge ac fah tok, ac mwet puspis su tok in pacl inge elos ac fah meet.

20 "Tokosrai lun kusrao uh ouinge: ac oana sie mwet kacto ma toang na oatula ke lotutang in konauk kutu mwet in orekma ke ima in grape lal. 2 Elos insese elan moli nu selos ipin silver se ke len se, fal nu ke molo se orek in pacl sac, na el supwalosla nu in ima lal. 3 Ke ao eu ke lotu sacna, el sifilpa folokla nu ke acn in kuka uh, ac konauk kutu pac mwet su tu we ac wangin ma oru. 4 Na el fahk nu selos, 'Kowos som ac wi pac orekma in ima in grape uh, ac nga fah moli nu suwos ke sie moull fal.' 5 Na elos som. Ac ke ao singoul luo ac ao tolu, el sifilpa som ac oru oana ma el oru meet ah. 6 Apkuran nu ke ao limekosr ke ekela, el sifil folokla nu ke acn in kuka uh ac sifilpa liyauk kutu mwet tu we, ac el fahk, 'Efu ku kowos muta wel len fon se inge?' 7 Na elos fahk, 'Wangin mwet srukutyak in orekma.' Na el fahk, 'Fin ouingan, kowos som wi orekma ke ima in grape ah.' 8 "Ke ekela, mwet kacto sac fahk nu sin mwet karingin mwet orekma uh, 'Pangonma mwet orekma ac moleang orekma lalos, mutawauk kaclos su tuku oetok nwe ke mwet ma tuku oemeet.' 9 Na kais sie mwet ma mutawauk orekma ke ao limekosr ke eku, elos eis ipin silver se. 10 Ouinge ke mwet ma mutawauk oemeet in orekma elos tuku in eis molin orekma lalos, elos nunku mu ac yohk ma elos ac eis; tusrukto elos eis pacna kais sie ipin silver. 11 Elos eis mani lalos ac mutawauk in torkaskas lain mwet kacto sac 12 ac fahk, 'Mwet ma touyak oetok inge elos orekma ke ao sefanna, a kut orekma len fon se ye faht uh, ac kom moli nu selos oana ke kom moli nu sesr!' 13 Na mwet kacto sac fahk nu sin sie selos, 'Mwet kawuk, porongeyu. Nga tiana kutasrik nu sum. Kom tuh insese in orekma len fon se ke ipin silver se na. 14 Inge kom eis mani lom an ac folokla nu lohml sum. Nga lungse sang nu sin mwet se ma tuku oetok inge lupa se na ma nga sot nu sum ah. 15 Ya tia ma luk in sulela ma nga ac oru ke mani luk sifacna? Ya kom loloik mweyen nga oru wo nu selos?" 16 Na Jesus el fahk, "Ouinge, elos

su tok ac fah meet, ac elos su meet ac fah tok." 17 Ke Jesus el utuyak nu Jerusalem, el srela mwet tumal lutlut ac kaskas nu selos inkanek uh 18 ac fahk, "Kut ac som nu Jerusalem pa inge, ac Wen nutin Mwet el ac fah itukyng nu inpoun mwet tol fulat ac mwet luti Ma Sap uh. Elos ac fah wotela elan misa, 19 na elos fah eisalang nu inpoun mwet pegan, su ac fah aksruksrukel, srunglul, ac unilya fin sakseng soko. Tusruktu ke len se aktolu el ac fah sifil akmouleyukyuk." 20 In pacl sac, mutan kial Zebedee el tuku nu yurin Jesus, wi wen luo natul. El epasrla ye mutal ac fahk lah oasr ma el ke siyuk. 21 Ac Jesus el fahk, "Mea kom lungse?" Na nina sac fahk, "Wulema nu sik lah wen luo nutik inge ac fah muta, sie lac poum layot ac sie lac poum lasa, ke kom ac tokosrala uh." 22 Na Jesus el fahk nu sin tamulel sac, "Komtal tia etu ma komtal siyuk an. Ya komtal ac ku in nim ke cup in keok se ma nga akola in nim kac?" Ac eltal fahk, "Kut ku." 23 Na Jesus el fahk, "Pwaye lah komtal ac nim kac, tusruktu tia ma luk in fahk lah su ac muta layot ac lasa sik. Acn inge ma sin mwet su Papa tumuk El akoela nu se." 24 Ke mwet tumal lutlut singoul saya elos lohng ma inge, elos arulana kasrkusrak sin tamulel sac. 25 Ouinge Jesus el pangnoloseni ac fahk nu selos, "Kowos etu lah mwet kol lun mwet pegan uh lungse na sapsap nu fin mwet lalos, ac mwet leum uh elos akkalemye lah ku nukewa oasr selos. 26 Tusruktu, ac fahk tia ouinge yuruwos. Sie suwos fin ke elan fulat inmasrlowos, el enenu in mwet kulansap lowos; 27 ac sie suwos fin lungse in el eemeet, enenu elan mwet foko lowos, 28 oana ke Wen nutin Mwet el tia tuku in tuh kulansupweyuk el, a tuh elan sie mwet kulansap, ac sang moullal in molela mwet puspis." 29 Ke Jesus ac mwet tumal lutlut elos som liki acn Jericho, oasr sie un mwet na yohk fahsr tokolos. 30 Mwet kun luo su muta siken inneh uh lohng lah Jesus el fahsr in alukeltalla, na eltal wowoyak ac fahk, "Wen nutin David! Pakoten nu sesr!" 31 Mwet in u sac elos mulat nu seltal ac fahk eltal in koasrlong. A eltal wowoyak yohk liki meet ac fahk, "O Leum, Wen nutin David! Pakomutasr!" 32 Jesus el tui, ac pangnoltal ac siyuk, "Mea komtal lungse ngan oru nu sumtal?" 33 Ac eltal fahk, "Leum, oru tuh kut in ku in liye!" 34 Jesus el pakomutaltal ac kahlye mutaltal. In pacl sacna eltal ku in liye, ac eltal fahsr tokol.

21 Ke Jesus ac mwet tumal lutlut elos apkuranyang nu Jerusalem, elos tuku nu Bethphage, su oan siken Fineol Olive. Ke elos muta we, Jesus el supwala luo sin mwet tumal lutlut in som meet lukeltal, 2 ac pa inge ma el sap eltal in oru: "Komtal som nu in siti srisrik se ma oan meeto, na ke komtal ac utyak, komtal ac konauk soko donkey ma kapir oan we, su oasr soko natu tu siskal. Tulala ac use kewa nu yuruk. 3 Ac kutena mwet fin kaskas nu sumtal, komtal fah fahk, 'Leum el enenaltal,' na el ac sa na in fuhleltalma." 4 Ma inge orek tuh in akpwayei kas lun mwet palu su fahk, 5 "Fahkang nu sin siti Zion, Liye, tokosra lom el tuku nu yurum! El inse pusisel, ac muta fin soko donkey, Aok, fin natu soko ah." 6 Ouinge mwet tumal lutlut luo ah som ac oru oana ma Jesus El fahk nu seltal. 7 Eltal use donkey soko ac ma fusr soko natul, ac filiya nuknuk laltal nu factal, na Jesus el sroang ac muta fac. 8 Sie un mwet na lulap elos laknelik nuknuk lalos inkanek uh, ac kutu mwet uh pakela lesak ac sang lohala inkanek uh. 9 Mwet su fahsr meet liki Jesus, ac elos su fahsr tokol, elos nukewa wowoyak ac fahk, "Kaksakin Wen nutin David! God Elan akinsewowyoye el su tuku Inen Leum! Kaksakin God!" 10 Ke Jesus el utyak nu Jerusalem, mwet nukewa in siti uh wonak, ac elos asiyuki, "Su mwet se inge?" 11 Ac u se ma welul Jesus ah fahk, "El inge Jesus, mwet palu su tuku liki Nazareth in Galilee." 12 Jesus el utyak nu in Tempul ac luselosyak nukewa su kuka ac moullal in Tempul uh. El topkakuunla tepu lun mwet ayaol mani uh, ac oayapa mwe muta lalos su kukakin wule uh, 13 ac el fahk nu selos, "Simla in Ma Simusla lah God El fahk, 'Tempul luk ac fah pangpang iwen pre,' a kowos oru nien wikla lun mwet pisrapasr!" 14 Mwet kun ac mwet sukapas elos tuku nu yorol in Tempul, ac el akkeyalosla. 15 Mwet tol fulat ac mwet luti Ma Sap elos arulana kasrkusrak ke elos liye orekma wolana ma el oru inge, ac ke tulik uh wowoyak in Tempul ac fahk, "Kaksakin Wen nutin David!" 16 Na elos siyuk sin Jesus, "Ku kom lohng ma elos fahk inge?" Na Jesus el fahk, "Aok, nga lohng. Ya kowos soenna riti Ma Simusla? Fahk mu, 'O God, kom loteang nu sin tulik srisrik ac tulik fusr in etu in oru kaksak pwaye nu sum.'" 17 Jesus el fahsr lukelos ac som liki siti uh nu Bethany, ac mongla we ke fong sac. 18 Toang na in len tok ah, ke Jesus el folokla nu in siti uh, el masrinsralla. 19 El liye soko sak fig su tu

sisken innək uh ac el kuhfla nu kac, tusruktu wangin fahko kac, a sra mukena. Na el fahk nu sin sak soko ah, "Kom ac fah tiana sifil isus fahko!" In kitin pacl ah na sak soko ah uli. (aiōn g165) 20 Mwet tumal lutlut elos liye ma inge, ac elos arulana fwefela kac. Ac elos siyuk, "Fuka tuh sak fig soko inge arulana sa in uli?" 21 Na Jesus el topuk ac fahk, "Pwayena nga fahk nu suwos, kowos fin lulafongi na ac tia alolo, kowos ac ku in oru ma nga oru nu sin sak fig soko inge. Ac tia ma inge mukena, a kowos ac ku pac in fahk nu sin eol soko inge, 'Mukuiyak ac srola nu in meoa uh,' na ac srola. 22 Fin oasr lulafongi lowos, ma nukewa ma kowos siyuk kac in pre lowos uh kowos ac eis." 23 Jesus el foloko nu in Tempul; ac ke el luti, mwet tol fulat ac mwet matu elos tuku nu yorol ac siyuk sel, "Ma ya ku lom in oru ma inge? Su sot ku ingan nu sum uh?" 24 Na Jesus el fahk, "Nga ac siyuk suwos mwe siyuk sefanna, ac kowos fin ku in topuk, na nga ac fahkot lah ma ya ku ma nga orekmakin in oru ma inge uh. 25 Ku lal John in baptaisi mwet uh tuku ya me — ma sin God, ku ma sin mwet uh?" Elos mutawauk in asiyuki inmasrtolos, "Mea kut ac fahk uh? Kut fin fahk mu, 'Ma sin God,' na el ac ange, 'Ac efu kowos ku tia lulafongel John?" 26 A kut fin fahk mu, 'Ma sin mwet uh,' na kut ac sangeng ke ma mwet ac oru nu sesr, mweyen elos nukewa lulafongi mu John el sie mwet palu." 27 Ke ma inge elos topuk Jesus ac fahk, "Kut tia etu." Na el fahk nu selos, "Fin ouinge, nga ac tia pac fahk nu suwos lah ma ya ku luk in oru ma inge uh." 28 "Na mea kowos nunku ke sramsram se inge? Oasr wen luo nutin mwet se. El som nu yurin el su matu ac fahk, 'Wen nutik, fahla ac orekma ke ima in grape uh misenge.' 29 Ac wen sac fahk, 'Nga ac tia som,' a tok el aolla nunak lal ac som. 30 Na papa sac som nu yurin wen se ma fusr ac fahk oapana nu sel, na wen sac fahk, 'Aok, papa, nga ac som,' a el tiana som. 31 Su kac sin wen luo ah oru ma lungse lun papa sac?" Na elos fahk, "Wen se ma matu ah." Ouinge Jesus el fahk nu selos, "Pwayena nga fahk nu suwos, mwet eisani tax ac mutan kosro uh ac ku in utyak nu in Tokosrai lun God meet liki kowos. 32 Tuh John Baptais el tuku nu yuruwos ac akkalemye ouiyen moul pwaye, ac kowos tia lulafongel; a mwet eisani tax ac mutan kosro elos lulafongel. Kowos ne liye ma inge a toko kowos tiana ekulla nunak lowos in lulafongel." 33 Na

Jesus El fahk, "Lohng pac pupulyuk se inge. Oasr ima in grape se lun mwet kacto se. El kuhlasak, ac pukanak luf se mwe itat wain, na el musaela nien soan se. Tukun ma inge el sang ima se inge nu sin kutu mwet in karingin, ac el som liki facl sac. 34 Ke sun pacl in korsrani grape uh, el supwala mwet kulansap lal nu yurin mwet karingin ima uh in eis ip lal ke fokin ima uh. 35 Mwet karingin ima sac sruokya mwet kulansap inge — srungulak sie, uniya sie, ac tungalak sie. 36 Na mwet kacto sac sifilpa supwala mwet kulansap pus liki meet, ac mwet karingin ima sac oru nu selos oapana elos oru meet ah. 37 Na tok, el supwala wen natul sifacna nu yorolos. In nunak lal el mu, 'Pwayena elos ac sunakin wen se nutik inge.' 38 Tusruktu, ke mwet karingin ima uh liye wen sac, elos fahk nu sin sie sin sie, 'Wen se nutin mwet kacto sac pa inge. Fahsru kut unilya, na ima se inge ac fah ma lac lasr!' 39 Ouinge elos sruokilya, sisella liki ima sac, ac unilya." 40 Na Jesus el siyuk, "Mwet se la ima sac fin tuku, mea el ac oru nu sin mwet karingin ima sac?" 41 Na elos fahk, "Kalem lah el ac uniya mwet koluk inge, ac sang ima sac nu sin kutu pac mwet in karingin, su ac fah sang ip lal ke fokin ima uh in pacl fal." 42 Na Jesus el fahk nu selos, "Ya kowos soenna rit in Ma Simusla, 'Eot se ma mwet musa uh sista, Pa yohk sripa oemeet uh. Leum pa oru ma inge uh; Fuka lupan usrngukiya in liye!'" 43 Na Jesus el fahk pac nu selos, "Ke ma inge nga fahk nu suwos: Tokosrai lun God ac fah itukla liki kowos, ac itukyng nu sin mwet su ac orala fahko pwaye." [44 Kutena mwet su putatla nu fin eot se inge ac fah musalsalu mano. Ac eot se inge fin putatla nu fin sie mwet, manol ac fah pusraksrakelik.] 45 Ke mwet tol fulat ac mwet Pharisee elos lohng kas in pupulyuk lun Jesus inge, elos etu lah el kaskas kaclos. 46 Ouinge elos srike in sruokilya, tusruktu elos sangeng sin un mwet uh, mweyen mwet uh pangon mu Jesus el sie mwet palu.

22 Jesus el sifilpa orekmakin kas in pupulyuk ke el kaskas nu sin mwet uh. 2 El fahk, "Tokosrai lun God ouinge: Oasr sie tokosra su akoo sie kufwen marut nu sin wen se natul. 3 El supwalik mwet kulansap lal in som solama mwet ma solsol tari nu ke kufwen marut uh elos in tuku, tuh elos tia lungse tuku. 4 Na el sifilpa supwala kutu pac mwet kulansap in fahk nu selos su solsol: 'Kufwa luk uh akola tari, cow

mukul wowo nutik ac cow fusr ma akfatyeyuk anwuki (U se inge lulalfongi mu wangin sifil moulyak tokin tari, ac ma nukewa akola. Fahsru nu ke kufwen marut uh!) 5 Tusruktu mwet ma solsol uh pilesru na ac oru na lungse lalos uh: sie som nu ke ima lal, sie som nu ke nien kuka lal, 6 ac kutu elos sruokya mwet kulansap inge, srunglulos ac onelosi. 7 Tokosra sac arulana kasrkusrakak, ac supwala mwet mweun lal ac uniya mwet akmas ingo ac esukak siti selos uh. 8 Na el pangonma mwet kulansap lal ac fahk nu selos, 'Kufwen marut luk akola, tusruk mwet ma nga tuh suli ah elos tia fal in wi. 9 Ke ma inge kowos som nu inkaneke uh ac pangonma mwet nukewa kowos ac liyauk we nu ke kufwa uh.' 10 Ouinge mwet kulansap elos som nu inkaneke uh ac eisani nufon mwet elos liyauk we, mwet wo ac mwet koluk oana sie; ac iwen marut uh arulana tingtingi ke mwet. 11 "Na tokosra sac el som in liye mwet su tuku, ac konauk lah sie mwet uh tia nukum nuknuk fal nu ke marut. 12 Ac tokosra sac fahk nu sel, 'Mwet kawuk, kom utyak fuka nu in acn se inge ke kom tia nukum nuknuk fal nu ke marut?' Tuh wanginna ma mwet sac fahk. 13 Na tokosra sac fahk nu sin mwet kulansap uh, 'Kapriya nial ac paol, ac sisella nu in acn lohnr likinum uh. El ac fah tung ac ngalis inwhsel we.'" 14 Na Jesus el aksafyela pupulyuk se inge ac fahk, "Mwet pus na pangonyuk, a mwet na pu suleyukla." 15 Mwet Pharisee elos som ac tukeni pwapa in sruokilya Jesus ke kutu mwe siyuk kutasrik. 16 Na elos supwala kutu sin mwet lutlut lalos ac oayapa kutu sin mwet in u lal Herod nu yurin Jesus. Elos som ac fahk, "Mwet Luti, kut etu lah kom fahk ma pwaye. Kom luti kas pwaye ke ma lungse lun God, ac tia suk lah acnu fuka nunak lun mwet uh kac, mweyen kom tia wiwimwet. 17 Fahk nu sesr lah mea nunak lom? Ya ac lain Ma Sap lasr uh mwet uh in moli tax nu sin Caesar, tokosra in acn Rome, ku tia?" 18 Tusruktu Jesus el akilen pwapa koluk lalos, ac el fahk nu selos, "Kowos mwet wosounkas! Efu kowos ku srike in srifeyu? 19 Ase nu sik sie ipin mani ma sang akfalye tax an!" Na elos use sie ac sang nu sel, 20 ac el siyuk selos, "Inen su, ac petsa lun su oan kac inge?" 21 Ac elos fahk, "Ma lun Caesar." Na Jesus el fahk nu selos, "Fin ouingan, kowos sang nu sel Caesar ma lun Caesar, ac sang nu sin God ma lun God." 22 Ke elos lohng ac ma inge, elos fwefela kac, ac som lukel. 23 In len sacna kutu mwet Sadducee tuku nu yurin Jesus. (U se inge lulalfongi mu wangin sifil moulyak tokin misa.) 24 Elos fahk, "Mwet Luti, Moses el tuh fahk mu mwet se fin misa ac wangin tulik natul, mukul se wien mas sac uh enenu in payukyak sin katinmas sac, in mau oasr tulik natultal su ac fah pangpang ma nutin mas sac uh. 25 Tuh oasr tamulel itkosr su muta in acn se inge meet. Mukul se ma matu oemeet uh tuh payuk nwe misa a wangin tulik natul, ouinge mukul se tokol el payukyak sin katinmas sac. 26 Ouiya se inge siyuk pac nu sin mukul se akluo, ac mukul se aktolu, nwe sun pac wen se akitkosr. 27 Na tok katinmas sac misa. 28 Fin sun len in moulyak lun mwet misa uh, ac mau kien su katinmas sac, mweyen eltal nufon tuh payuk nu sel?" 29 Na Jesus el topuk ac fahk nu selos, "Kowos arulana tafongla! Mweyen kowos tia etu ke Ma Simusla, ku ke ku lun God. 30 Tuh ke mwet misa elos ac moulyak, elos ac mau oana lipufan inkusrao, ac elos ac tia payuk. 31 Ac funu ke moulyak lun mwet misa uh, ya kowos soenna rit ke ma God El fahk nu suwos uh? El fahk mu, 32 'Nga God lal Abraham, God lal Isaac, ac God lal Jacob.' El God lun mwet mou, ac tia lun mwet misa." 33 Ke u lulap sac lohng ma inge, elos arulana fwefela ke luti lal. 34 Ke mwet Pharisee elos lohng lah Jesus el kaliya oalin mwet Sadducee, elos fahsreni ac tukeni som nu yurin Jesus. 35 Ac sie selos, su pisrla ke Ma Sap, el srike in sriffe Jesus ke sie mwe siyuk. 36 El fahk, "Mwet Luti, pia ma sap se ma yohk oemeet ke Ma Sap uh?" 37 Ac Jesus el fahk nu sel, "'Kom fah lungse Leum God lom ke insiom kewa, ke ngunum kewa, ac ke nunkom kewa.' 38 Pa inge ma sap se ma yohk oemeet ac yohk sripa oemeet. 39 Ma sap se akluo yohk sripa oapana ma se meet an: 'Kom fah lungse mwet tulan lom oana kom lungse kom sifacna.' 40 Ma sap nukewa lal Moses ac mwe luti nukewa lun mwet palu oan ye ma sap luo inge." 41 Ke mwet Pharisee elos srakna tukeni muta, Jesus el siyuk selos, 42 "Mea kowos nunku ke Christ? Kowos nunku mu el wen nutin su?" Ac elos fahk, "El wen natul David." 43 Na Jesus el siyuk selos, "Fin ouingan, efu ku Ngun tuh oru David elan pangnol, 'Leum'? Oana ke David el tuh fahk, 44 'Leum God El tuh fahk nu sin Leum luk: Muta siskuk layot, Nwe ke nga filiya mwet lokoalok lom ye niom.' 45 Na David el fin pangnol 'Leum,' ac fuka tuh Christ elan wen natul David?" 46 Wangin sie

selos ku in topuk Jesus, ac tukun len sac wangin sie mwet pulaik in sifil siyuk kutena mwe siyuk sel.

23 Tok kutu, Jesus el kaskas nu sin un mwet uh wi mwet tumal lutlut, 2 ac fahk, "Mwet luti Ma Sap ac mwet Pharisee pa fal in aketeya Ma Sap lal Moses uh. 3 Ke ma inge kowos enenu in akos ac oru ma nukewa ma elos fahk kowos in oru uh; tusrukto, nimet kowos etai orekma lalos, mweyen elos tia oru oana ma elos fahk. 4 Elos kapreni mwe utuk toasr ac upa ac filiya finpisen mwet uh, ac elos tia sang sokofanna kufinpaolos in kasrelos us ma toasr inge. 5 Ma nukewa elos oru, elos oru mwet uh in liye. Ngetang liye ke elos arulana akyokye box in nein verse in Ma Simusla ma elos kapriya ke motonsrolos ac paolos! Liye pac ke arulana loes mwe yun ke pulun nuknuk lalos uh! 6 Elos lungse muta ke acn wowo ke pacl in kufwa, ac ke acn ma sriyukla nu sin mwet fulat in iwen lolngok uh. 7 Elos lungse mwet uh in paingulos ac srim nu selos ke nien tukeni lun mwet uh, ac lungse mwet in pangnolos 'Mwet Luti.' 8 Tia enenu in pangpang kowos 'Mwet Luti,' mweyen kowos nukewa mwet lili ac lulu lun sie sin sie, ac oasr Mwet Luti sefanna lowos nukewa. 9 Ac kowos in tia pangon kutena mwet fin faclu 'Papa,' mweyen Papa sefanna tomowos su inkusrao. 10 Kowos in tia pac lela mwet uh in pangon kowos 'Mwet Kol,' mweyen mwet kol sefanna lowos uh pa Messiah. 11 Eneneyuk tuh el su fulat emeet inmasr lowos elan mwet kulansap lowos. 12 El su sifacna akfulatyal ac fah akpuliselyeyuk, ac el su sifacna akpuliselyal el ac fah akfulatyeyuk. 13 "We nu suwos, mwet luti Ma Sap ac mwet Pharisee! Kowos mwet wosounkas! Kowos kaliya nien utyak nu in Tokosrai lun kusrao nu sin mwet uh, a kowos sifacna tia utyak nu we ku fuhlela mwet su lungse utyak in utyak! [14 We nu suwos, kowos mwet luti Ma Sap ac mwet Pharisee. Kowos mwet wosounkas! Kowos kiapu katinmas ac pusrala lohm selos, tari kowos filangkin pre loeloes lowos! Ke kowos oru ouinge ac fah arulana yohk kaiyuk nu suwos!] 15 "We nu suwos, mwet luti Ma Sap ac mwet Pharisee! Kowos mwet wosounkas! Kowos kalkal in meoa uh ac tapalla facl lulap in furokla moullun sie mwet nu ke alu lun mwet Jew; ac tukun el forla kowos oru tuh elan ilyak nu in Hell ac koluk yohk liki kowos pacl luo. (Geenna g1067) 16 "We nu suwos, kowos mwet kol kun! Kowos luti mwet uh ac fahk,

'Kutena mwet su fulahk ke Tempul, el tia enenu in akfalye fulahk lal; a el fin fulahk ke gold ma oan in Tempul, na el enenu na in akfalye.' 17 Kowos mwet sulonginten ac lalfon! Ma ya kac yohk uh: gold uh, ku Tempul su oru gold uh in mutal? 18 Kowos oayapa luti ac fahk mu, 'Kutena mwet su fulahk ke loang in kisa uh, el ac tia enenu in akfalye fulahk lal uh; a el fin fulahk ke mwe kisa ma oan fin loang uh, na el enenu na in akfalye.' 19 Kowos arulana kun! Pia ma se ma yohk sripa uh: mwe kisa uh, ku loang se su oru tuh mwe kisa uh in mutal? 20 Ke ma inge, mwet se fin fulahk ke loang uh, el fulahk ke loang uh ac ma nukewa ma oan fac, 21 ac el fin fulahk ke Tempul, el fulahk kac ac oayapa ke God su muta we. 22 Ac mwet se fin fulahk ke acn inkusrao, el orek fulahk ke tron lun God ac ke El su muta fac. 23 "We nu suwos, mwet luti Ma Sap ac mwet Pharisee! Kowos mwet wosounkas! Kowos sang nu sin God sie tafu singoul, finne ke mahsrik mwe akyuye mongo, oana mint, dill, ac cumin; a kowos tiana akos ma yohk sripa ke Ma Sap inge uh: moullin nununku suwohs, pakoten, ac inse pwaye. Fal kowos in oru ma inge, ac tia pilesru ma saya uh. 24 Kowos mwet kol kun! Kowos srengak ke won srisrik ngalngul ma putati nu ke ma nimowos uh, a kowos okomla camel na fon soko! 25 "We nu suwos, mwet luti Ma Sap ac mwet Pharisee! Kowos mwet wosounkas! Kowos aknasnasye likin cup lowos ac ahlu lowos uh, a acn luac uh sessesla ke ma kowos eis ke inkaneke in funmwet ac sulallal. 26 Kom sie mwet Pharisee kun! Aknasnasyela luin cup uh meet, na acn lik uh ac fah nasnasla pac! 27 "We nu suwos, mwet luti Ma Sap ac mwet Pharisee! Kowos mwet wosounkas! Kowos oana kulyuk ma sroalla fasrfasr luku uh, a acn loac uh sessesla ke srim mwet misa ac ke ma kulawi. 28 In lumah sac pacna, wona lumowos lik, a insiowos sesseslana ke wosounkas ac ke ma koluk. 29 "We nu suwos, mwet luti Ma Sap ac mwet Pharisee! Kowos mwet wosounkas! Kowos oru kulyuk na wowo nu sin mwet palu, ac nawela eot ke kulyuk lun mwet ma wo moullal, 30 a kowos fahk mu kowos funu oasr in pacl lun mwet matu lowos, kowos lukun tia oru ma elos tuh oru, ke elos uniya mwet palu ah. 31 Ke fahk lowos inge, kowos sifacna akkalemeye lah kowos ma nutin mwet akmas su tuh uniya mwet palu ah! 32 Fin ouinge, kowos tafwelana orekma su mwet matu lowos ah tuh mutawauk ah! 33 Kowos wet

sulallal ac wen nutin wet pwasin! Kowos ac kaingla fuka in tia anwuki kowos in hell? (Geenna g1067) 34 Ke ma inge nga fahkot nu suwos lah nga ac supwaot nu yuruwos mwet palu, mwet lalmwetmet, ac mwet luti. Kowos ac fah uniya kutu, srupusrak kutu fin sakseng, ac sringil kutu in iwen lolngok ac ukwalos liki sie siti nu ke sie pac siti. 35 Ac ke ma inge, kaiyuk nu ke akmas ma orek nu sin mwet wangin mwata nukewa ac fah putati fowos, mutawauk oe ke akmas nu sel Abel, su wangin mwatal, nwe ke anwuki lal Zechariah wen natul Berechiah, su kowos akmuseya inmasrlon Tempul ac loang in kisa uh. 36 Pwayena nga fahk nu suwos, kaiyuk nu ke akmas inge nukewa ac fah putati nu fin mwet in fwil se inge! 37 "Jerusalem, Jerusalem! Kom uniya mwet palu, ac tunggal nu ke misa elos su God El supwalosme in fahkak kas lal nu sum! Pacl ekasr nga tuh kena sruokkomi in pouk oana ke sie won el kafisani torokrok natul ye paol, a kom tia lela! 38 Ke ma inge, Tempul lom uh ac fah pisinmala mweyen mwet uh ac fahsrelik liki. 39 Nga fahkot nu suwos, ingela kowos fah tia sifil liyeyu nwe ke na kowos fahk, 'God Elan akinsewowoyal su tuku lnen Leum.'"

24 Jesus el fahsr liki Tempul ac ke el som, mwet tumal lutlut elos tuku nu yorol ac srismgi nu sel musaiyen lohm ke Tempul uh. 2 Ac el fahk, "Aok, wo komtal in liye ma inge nukewa. Pwayena nga fahk nu suwos, wangin sie sin eot inge ac fah oan yen oan we uh — nufonna ac fah oeyuki." 3 Ke Jesus el muta Fineol Olive, mwet tumal lutlut elos tuku nu yorol in lukma ac siyuk sel, "Fahkma nu sesr lah ma inge ac sikyak ngac, ac pia akilenyen tuku lom uh ac saflaiyen faclu." (aiōn g165) 4 Jesus el topuk ac fahk nu selos, "Liyekowosyang, tuh kowos in tia kiapweyukla sin kutena mwet. 5 Mwet puspis ac mau tuku, su fahk mu elos kaskas inek, ac fahk, 'Nga pa Messiah!' Ac elos ac kiapwela mwet puspis. 6 Kowos ac fah lohng pusren mweun yen apkuran, ac pweng ke mweun yen loessula me, tusruktu nik kowos fosrngga. Ma inge ac nuna sikyak, tusruktu tia pa inge saflaiyen faclu. 7 Mutanfahl ac fah tuyak lain mutanfahl, tokosrai ac fah lain sie sin sie. Ac fah oasr sracl lulap ac kusrusr in acn nukewa. 8 Ma inge nukewa oana polo ngal se meet lun sie mutan su akola in isus. 9 "Na mwet uh ac mau sruokkowosi ac eiskowosyang in akkeokye kowos nwe ke anwuki kowos. Mwet e nukewa ac fah

srungakowos ke sripuk. 10 Mwet puspis ac fah fuhleak lulalfongi lalos ke pacl sacn; elos ac tukakunak sie sin sie, ac kwase sie sin sie. 11 Na mwet palu kikiap puspis ac fah sikyak ac kiapwela mwet puspis. 12 Ke sripen ma koluk uh ac yokyokelik in acn nukewa, oru lungse lun mwet uh ac sriksrikeni. 13 Tusruktu, kutena mwet su muteng nwe ke safla, el ac fah mou. 14 Ac Pweng Wo inge ke Tokosrai uh ac fah lutiyuk fin faclu nufon in mwe loh nu sin mwet nukewa; na faclu fah safla. 15 "Kowos ac fah liye Mwe Srungayuk Lulap ma mwet palu Daniel el tuh fahkak kac. Ma sruloala se inge ac fah tulokyak in acn mutal uh." (El su rit kas inge, lela elan etu kalmac!) 16 "Na elos su muta mwet su muta fin mangon lohm sel uh elan tia sista pacl in oatui ac eis kutena ma lal liki lohm sel uh. 18 Mwet se su muta in ima uh elan tia folokla in eis coat lal. 19 Ac fah arulana koluk nu sin mutan su pitutu in pacl sac, ac mutan su tufahna isusla uh. 20 Pre nu sin God tuh kowos fah tia enenu in kaingla in pacl in mihsrisr, ku ke len Sabbath! 21 Tuh mwe ongoiya in pacl sac ac fah arulana yohk liki kutena kain koluk ma sikyak oemeet me nwe misenge. Ac fah tia pac sikyak ouinge nwe tok. 22 Tusruktu God El akpuyela tari pisen len uh; El funu tia oru ouinge, lukun wangin mwet moulla. Tusruktu ke sripen mwet su El sulela, God El ac akpuyela len uh. 23 "Na kutena mwet fin fahk nu suwos, 'Liye! Messiah el a inge!' Ku el fin fahk, 'El a ingo!' — nimet kowos lulalfongi. 24 Tuh Messiah kikiap ac mwet palu kikiap ac fah sikyak; elos ac fah oru ma usrnguk ac ma sakirik puspis in kiapwela mwet sulela lun God, elos fin ku. 25 Lohng akwoye! Nga akkalemye ma inge nu suwos meet liki pacl ac sikyak. 26 "Mwet fin fahk nu suwos, 'Liye! El oasr yen mwesih ah!' — nimet som nu we; ku, elos fin fahk, 'Liye, el a wikla in lohm uh!' — nimet kowos lulalfongi. 27 Tuh Wen nutin Mwet el ac tuku oana sarom uh su sarmelik apunla kusrao nufon, kutulap nwe roto. 28 "Kutena acn ma oasr mano misa we, won ma kang mano misa uh elos ac ueni we. 29 "Ac tia paht tukun mwe ongoiya in len ingo, faht uh ac fah lohslra, malem uh ac fah tia sifil kalem, itu uh fah putatla liki kusrao, ac ku su oan yen engyeng uh ac fah lisyukla liki acn selos. 30 Na mwe akul lun Wen nutin Mwet ac fah sikme yen engyeng uh; ac mwet nukewa fin faclu ac fah tung ke elos liye

Wen nutin Mwet el tuku inkusrao me fin pukunyeng uh ke ku ac wolana yohk lal. 31 Pusren mwe ukuk lulap ac fah kasla, ac Wen nutin Mwet el fah supwalik lipufan lal nu fin faclu nufon, ac elos ac fah eisani mwet sulosolla lal liki acn nukewa faclu. 32 “Lela sak fig uh in luti kowos ke sie mwe luti. Ke pacl se lesak uh tufahna srunak sroa, na kowos etu lah pacl fol uh apkuran me. 33 In luma sac pacna, ke kowos ac liye ma inge nukewa, kowos ac etu lah pacl uh apkuran me, akuranna mutauauk. 34 Pwayena nga fahk nu suwos, lah ma inge nukewa ac sikyak meet liki mwet ma moulin pacl se inge ac misa. 35 Kusrao ac faclu ac fah wanginla, a kas luk ac fah tiana wanginla. 36 “Tusruktu, wangin mwet etu lah len sac ku ao sac ac tuku ngac — tia pac lipufan inkusrao, ku Wen. Papa mukefanna pa etu. 37 Pacl in tuku lun Wen nutin Mwet ac fah oana ke ma tuh sikyak in len lal Noah ah. 38 Kutu len meet liki sronot sac, mwet uh mongo ac nim, mukul ac mutan orek payuk, nwe ke na len se ma Noah el sroang nu fin oak ah. 39 Elos tiana etu ke ma ac sikyak uh, nwe ke na sronot ah tuku, ac pahtakunulosla. Ac fah ouinge pac ke pacl se Wen nutin Mwet el ac tuku uh. 40 In pacl sacn, mukul luu ac tukeni orekma inima uh: sie ac fah utukla, ac sie ac mutana. 41 Mutan luu ac fah tukeni ilil flao ke sie mwe ilil: sie ac fah utukla, ac sie ac mutana. 42 Ke ma inge kowos tawi ac karinganang, mweyen kowos tia etu len se Leum lowos el ac tuku. 43 Funu sie mwet etu ke pacl sie mwet pisrapasr ac tuku nu lohm sel an, kalem lah el ac ngetnget na ac tia lela mwet pisrapasr sac in kunauselik lohm sel ac utyak. 44 Ke ma inge, kowos pac, kowos enenu in akola pacl nukewa, mweyen Wen nutin Mwet el ac tuku ke sie ao ma kowos tia etu kac. 45 “Na su sie mwet kulansap oaru ac lalmwetmet? El pa mwet se su leum lal el filiya in kol mwet kulansap wial, ac elan kitalos ke pacl fal uh. 46 Fuka lupan insewowo lun mwet kulansap se inge leum lal el fin foloko nu lohm sel ac konauk lah el oru ma inge! 47 Pwayena nga fahk nu suwos, leum sac el ac sang tuh mwet kulansap se inge in liyaung ma lal nukewa. 48 Tusruktu, el fin mwet kulansap koluk se, el ac sifacna nunku sel mu leum se lal inge ac tia sa in foloko, 49 na el ac mutawauk in uni mwet kulansap wial, ac mongo ac nimmim yurin mwet sruhi. 50 Na leum lun mwet kulansap sac ac foloko ke len se ac ao se ma mwet

kulansap sac tia etu kac. 51 Leum lal ac sang kai na upa nu sel, oana ma fal nu sin sie mwet wosoungkas. Ingo el ac fah tung, keok ac ngalis inwihsel.

25 “Na Tokosrai lun kusrao ac fah mau ouinge: oasr mutan fusr singoul su us lam lalos ac som in osun nu sin sie mwet pisrla. 2 Limekosr selos lalfon, ac limekosr lalmwetmet. 3 Ma limekosr ma lalfon uh us lam lalos, tuh wangin oil elos us saya. 4 A ma limekosr ma lalmwetmet uh us pac sufa sessesla ke oil welulos. 5 Mwet pisrla el pahla in tuku, ouinge elos nukewa mutawauk in mwetkeli ac motulla. 6 “Ke sun infulwen fong, sie pusra kasla ac fahk, ‘Mwet pisrla el a tuku ‘nge! Fahsru osun nu sel!’ 7 Mutan fusr nukewa ngutalik ac akoela lam lalos. 8 Na mutan lalfon limekosr ah fahk nu sin ma lalmwetmet limekosr ah, “Se lasr kutu oil lomtal an, mweyen lam lasr uh ac kunla.’ 9 Na ma lalmwetmet limekosr ah fahk, ‘Kut fin ac sot, na ac sufalla nu sesr kewa. Fahla molela kutu lomtal ke nien kuka ah.’ 10 Ouinge mutan lalfon uh som moulin oil lalos, ac ke elos som, mwet pisrla el tuku. Mutan limekosr ma lalmwetmet uh welul utyak nu ke kufwen marut uh, na kauli srungul ah. 11 Tok, na mutan limekosr saya elos tuku, ac fahk, ‘Leum! Leum! Ikasla nu sesr!’ 12 Na mwet pisrla el fahk, ‘Tia ku! Nga tia etekomtal!’” 13 Na Jesus el fahk, “Ke ma inge kowos taran, tuh kowos tia etu len sac ku ao sac.” 14 “Na Tokosrai lun kusrao ac fah mau ouinge: Oasr sie mwet ma ako in som mutwata ke sie pac facl, na el pangonma mwet kulansap lal ac sang elos in liyaung ma lal nukewa. 15 El sang nu sin kais sie fal nu ke lupan ku lal: nu sin sie el sang ipin mani gold limekosr tausin, ac nu sin sie pac el sang luu tausin, ac nu sin sie pac el sang sie tausin. Na el som. 16 Na mwet se ma eis limekosr tausin uh som, orekmakin mani yorol uh ac laesla pac ke limekosr tausin ah. 17 In lumah sac pacna, mwet se ma eis tausin luu ah orekmakin ac laesla pac ke luu tausin. 18 Tusruktu mwet se ma eis sie tausin el som, pukanak luf se infohk uh, ac okanla mani lun leum lal uh loac. 19 Tukun pacl na loeloes se, leum se lun mwet kulansap inge foloko ac siyuk selos koanon orekma lalos. 20 Mwet se ma eis tausin limekosr ah tuku ac sang pac tausin limekosr saya, ac fahk, ‘Kom tuh ase limekosr tausin ipin mani gold, ac liye nga orekmakin ac laesla ke tausin limekosr pac.’ 21 Na leum sac fahk, ‘Kom mwet kulansap wo ac oaru. Wona orekma lom. Kom

oaru in liyaung ma pu, inge nga ac fah sot tuh kom in karingin ma pus. Fahsru ac wiyu engankin mwe in sewowo luk!' 22 Toko, el su eis tausin luo el tuku ac fahk, 'Leum, kom tuh ase luo tausin ipin mani gold, ac liye nga orekmakin ac laesla ke tausin luo pac.' 23 Na leum sac fahk, 'Kom mwet kulansap wo ac oaru. Wona orekma lom. Kom oaru in liyaung ma pu, inge nga ac fah sot tuh kom in karingin ma pus. Fahsru ac wiyu engankin mwe in sewowo luk!' 24 Na mwet kulansap se ma eis ipin mani gold tausin se ah, el tuku ac fahk, 'Leum, nga etu lah kom mwet na upa se. Kom kosrani yen kom tia taknelik we, ac kom orani fokin ima yen kom tia sisalik fita nu we. 25 Nga tuh sangeng, oru nga som ac okanla mani lom uh infohk uh. Liye! Pa inge ma lom uh.' 26 Na leum sac fahk, 'Kom mwet kulansap koluk ac alsrangesr! Kom etu na lah nga kosrani yen nga tia taknelik we, ac orani fokin ima yen nga tia sisalik fita uh we. 27 Kom funu sang mani luk uh nu in bank, nga lukun foloko ac eis nufon wi kap kac uh. 28 Eisla mani an lukel ac sang nu sel su oasr tausin singoul yoro. 29 Tuh el su oasr ma yoro, ac fah itukyng pac kutu nu sel, na ac fah yohk ac yolyak ma yorol. A el su wangin ma yoro, finne ma srisrik ma oan yorol, ac fah itukla lukel. 30 Ac funu mwet kulansap wangin sipa se inge, sisella nu acn lohsr likinum uh, yen el ac fah tung ac ngalis inwihsel we.' 31 "Ke Wen nutin Mwet el ac tuku in wolana lal wi lipufan lal, el ac fah muta fin tron fulat lal, 32 ac mwet in mutunfacl nukewa fah tukeni nu ye mutal. Na el ac fah sraclik mwet uh nu ke u luo, oana ke mwet liyaung sheep uh ac sre la sheep liki goat uh. 33 El ac fah filiya mwet suwoswos uh lac paol layot, ac mwet ngia layen lasa. 34 Na tokosra el ac fah fahk nu sin mwet su muta layot, 'Fahsru, kowos su akinsewowoyeyuk sin Papa tumuk! Fahsru ac usru i tokosrai se su nuna akoeyukla nu suwos oe ke mutaweyen orekla faclu. 35 Mweyen nga tuh masrinsral ac kowos kiteyu mongo; nga malu ac kowos se ma nimuk; nga sie mwet sac ac kowos suliyuyak nu in loh m suwos; 36 wangin nuknuk luk ac kowos ase nuknuk luk; nga mas ac kowos kasreyu, nga muta in presin ac kowos liyeyume.' 37 Na mwet suwoswos elos ac fah fahk nu sel, 'Leum, ku ngac kut liye kom masrinsral ac kut sot ma nom, ku malu ac kut sot ma nimom? 38 Ngac kut liye kom sie mwet sac ac sulikomyak nu in loh m sesr, ku wangin

nuknuk lom ac kut sot nuknuk lom? 39 Ac ngac kut liye kom mas, ku muta in presin, ac kut tuku nu yurum?' 40 Na Tokosra el ac fahk, 'Pwayena nga fahk nu suwos, ke kowos oru ma inge nu sin sie su srik liki nukewa sin mwet lik, kowos oru nu sik.' 41 "Na el ac fah fahk nu selos su muta lasa, 'Fahla likiyu, kowos sel ngawiyuk sin God! Fahla nu ke e su ac fah firir ma pahtpat su akoeyukla nu sel Satan ac mwet lal!' (aiōnios g166) 42 Mweyen nga tuh masrinsral a kowos tia kiteyu mongo; nga malu a kowos tia ase ma nimuk; 43 nga sie mwet sac a kowos tia suliyuyak nu in loh m suwos; wangin nuknuk luk a kowos tia ase nuknuk luk; nga tuh mas ac muta in presin a kowos tia liyeyume.' 44 Na elos ac topuk nu sel, 'Leum, ngac kut tuh liye kom masrinsral, ku malu, ku sie mwet sac, ku wangin nuknuk lom, ku mas, ku muta in presin, ac tia kasrekom?' 45 Na Tokosra el ac fahk, 'Pwayena nga fahk nu suwos, ke kowos tia kasru sie mwet su srik liki nukewa sin mwet inge, kowos tia oru nu sik.' 46 Na mwet inge ac fah supweyukla nu ke kai ma pahtpat, ac mwet suwoswos elos ac fah som nu ke moul ma pahtpat." (aiōnios g166)

26 Tukun Jesus el luti ma inge nukewa nu selos, el fahk nu sin mwet tumal lutlut, 2 "Tukun len luo, oana kowos etu, ac fah pacl lun Kufwen Alukela, na Wen nutin Mwet el ac fah itukyng in anwuki fin sakseng soko." 3 In pacl se inge un mwet tol fulat ac mwet matu elos toeni ke inkul fulat sel Caiaphas, su Mwet Tol Fulat, 4 ac oru pwapa lalos in sruokilya Jesus in lukma tuh in anwuki el. 5 Na elos fahk, "Enenu kut in tia oru ke pacl in kufwa uh, mweyen ac ku in pirakak lokoalok." 6 Jesus el som nu Bethany ac muta in loh m sel Simon, sie mwet su musen lepa meet. 7 Ke Jesus el mongo, oasr sie mutan tuku nu yorol us mwe akmusra keng ac yohk molo ma oan in sie mwe neinyuk orek ke eot alabaster, ac el okoang nu fin sifal Jesus. 8 Mwet tumal lutlut elos liye ma inge ac elos arulana toasrla kac. Elos siyuk, "Mwe mea in sununteiyuk ma inge? 9 Mwe akmusra inge ku in kukakinyukla ke moul na yohk, ac mani kac uh sang kasru mwet sukasrup!" 10 Jesus el etu ma elos fahk, ac el fahk nu selos, "Efu kowos ku kaskas akkolukye mutan se inge? Orekma na wo se pa el oru nu sik inge. 11 Ac oasr mwet sukasrup in masrflowos pacl nukewa, a nga ac tia muta yuruwos pacl nukewa. 12 Ke el mosrweyula

ouinge, el akoela monuk nu ke pukpuki. 13 Pwayena nga fahk nu suwos, lah yen nukewa ma Pweng Wo se inge lutiyuk we fin faclu, ma el orala inge ac fah srumunyak in esamyuk el kac." 14 Na sie sin mwet lutlut singoul luo lun Jesus, el su pangpang Judas Iscariot, el som nu yurin un mwet tol fulat 15 ac siyuk selos, "Mea kowos ac se nu sik nga fin tukakunulak Jesus nu suwos?" Na elos oakla ipin silver tolgoul ac sang nu sel. 16 In pacl sac lac, Judas el suk na sie pacl wo lal in eisalang Jesus nu selos. 17 Ke len se meet lun Kufwen Bread Tia Akpulol, mwet tumal lutlut elos tuku nu yurin Jesus ac siyuk sel, "Pia acn kom lungse kut in akoela Kufwen Alukela lom an we uh?" 18 Na Jesus el fahk, "Fahla nu yurin sie mukul su oasr in siti uh ac fahk nu sel, 'Mwet Luti el fahk mu: Pacl luk apkuran me. Nga ac mwet tumuk lutlut ac fah oru Kufwen Alukela lasr in lohm sum.'" 19 Mwet tumal lutlut elos oru oana ke Jesus el fahk nu selos, ac elos akoela Kufwen Alukela. 20 Ke ekela, Jesus ac mwet tumal lutlut singoul luo elos mutani in mongo. 21 Ke elos mongo, Jesus el fahk, "Pwayena nga fahk nu suwos, sie suwos ac tukakinyuyak." 22 Mwet tumal lutlut elos arulana supwarla ke kas inge, ac kais sie selos mutawauk in siyuk sel, "Leum, ya nga pa kom fahk uh?" 23 Na Jesus el fahk, "El su wiyu isongya bread nal nu in ahlu se inge, el pa ac tukakinyuyak. 24 Wen nutin Mwet el ac fah misa oana ke Ma Simusla fahk, a we nu sin mwet se su ac tukakunulak uh! Funu el tiana isusla lukun wo nu sel!" 25 Na Judas, el su ac tukakunulak, el siyuk sel, "Mwet Luti, ya nga pa kom fahk uh?" Na Jesus el fahk, "Kom fahk na." 26 Ke elos mongo, Jesus el eis bread se, sang kulo kac, na el kunsalik ac sang nu sin mwet tumal lutlut ac fahk, "Kowos eis ac mongo; ma inge monuk." 27 Na el eis sie cup, sang kulo kac, ac sang nu selos ac fahk, "Kowos nukewa nim kac. 28 Ma inge srahk lun wuleang su ukuiyukla in eela ma koluk lun mwet puspis. 29 Nga fahk nu suwos, nga ac fah tia sifil nim wain nwe ke na nga wi kowos nim ke wain sasu in Tokosrai lun Papa tumuk." 30 Na tukun elos yuk soko on in kaksak, elos illa ac som nu Fineol Olive. 31 Na Jesus el fahk nu selos, "Ofong na, kowos nukewa ac fah kaingelik likiyu, oana ke Ma Simusla uh fahk: 'God El ac uniya mwet shepherd, ac sheep uh fah kaingelik.'" 32 Tusrukto ke nga ac sifil akmoulyeyukyak, nga ac fah som meet liki kowos nu

Galilee." 33 Na Peter el kasla ac fahk nu sin Jesus, "Nga ac fah tiana som liki kom, elos inge nukewa finne som liki kom!" 34 Na Jesus el fahk nu sel Peter, "Pwayena nga fahk nu sum, meet liki won uh ac kahlkla ofong, kom ac lafwekinyu pacl tolu." 35 Ac Peter el fahk, "Nga ac tiana lafwekin kom, nga finne ac wi kom misa!" Ac mwet lutlut saya nukewa elos fahk oapana. 36 Na Jesus ac mwet tumal lutlut elos som nu in acn se pangpang Gethsemane, ac el fahk nu selos, "Kowos muta inge ac nga ac som nu meeto in pre." 37 El eisal Peter ac wen luo natul Zebedee welul, ac el mutawauk in asor ac toasrlana, 38 ac el fahk nu seltal, "Yoklana asor ac toasr lun insiuk, apkuranna nga in misa kac. Komtal mutana inge ac wiyu ngetngat ac soano." 39 El fahsr kutu nu meet, ac faksufi ac pre, "O Papa, fin ku, nga siyuk kom in eisla cup in keok se inge likiyu! Tusrukto in tia ou lungse luk, a in ou lungse lom." 40 Na el folokla nu yurin mwet tumal lutlut tolu ah, tuh eltal nu motul, ac el fahk nu sel Peter, "Ya komtal koflana wiyu soano ke ao sefanna? 41 Soano ac pre tuh komtal in tia putatyang nu in mwe sruhf. Pwaye, ngun lungse, a ikwa munas." 42 Na Jesus el sifilpa som ac pre ac fahk, "O Papa, cup in keok se inge fin tia ku in itukla likiyu nwe ke na nga numla, lela ma lungse lom in orek." 43 Na el sifil folokla nu yurin mwet tumal lutlut ac liye ke eltal motulna ac tia ku in ngutalik ke mwetkel laltal. 44 Na Jesus el sifilpa som lukelal, ac pre ke pacl se aktolu, ac kalweni pacna ma el fahk meet ah. 45 Na el foloko nu yurin mwet tumal lutlut ac fahk, "Ya komtal srakna motul ac mongla? Liye! Sun tari ao se ma Wen nutin Mwet ac tukakinyukyak ac itukyung nu inpoun mwet koluk. 46 Tukakek, kut som. Liye, pa inge mwet se ma ac tukakinyuyak ah!" 47 Jesus el srakna kaskas ke Judas, sie sin mwet singoul luo el tuku. El wi sie un mwet na pus su supweyukme sin un mwet tol fulat ac mwet matu, ac elos us cutlass ac sak in anwuk inpaolos. 48 Mwet se ma tukakunulak ah el tuh fahkang sie mwe akul nu sin u lulap sac: "Mwet se ma nga ac ngokya muta uh pa kowos ac sruokya uh!" 49 Judas el fahsryang na nwe yorol Jesus ac fahk, "Paing kom, Mwet Luti," na el ngokya mutal. 50 Na Jesus el fahk nu sel, "Mwet kawuk, oru aksaye ma kom tuku in oru an!" Na elos tuku ac sruokilya Jesus, ac kaprilya. 51 Ac sie selos su welul Jesus el faesak cutlass natul ac pakela la sren mwet kulansap

se lun Mwet Tol Fulat. 52 Na Jesus el fahk nu sel, "Folokunang cutlass nutum an nu yen oan we an. Elos nukewa su orekmakin cutlass, ac fah misa ke cutlass. 53 Ya kom nunku mu nga tia ku in pang nu sin Papa tumuk, na in kitin pacl ah na El ac supwama pus liki legion singoul luo ke lipufan la? 54 Tusruktu fin ouinge, na ac akpwayeyiuk fuka Ma Simusla ma fahk mu ma inge enenu na in sikyak?" 55 Na Jesus el kaskas nu sin un mwet su tuku inge ac fahk, "Ya kowos enenu na in us cutlass ac sak in anwuk in tuh sruokyuwu, oana in mwet pisrapas sulallal se pa nga? Len nukewa nga muta ac luti in Tempul, a kowos tia sruokyuwu. 56 Tuh ma inge nukewa orek in akpwayei Ma Simusla ac kas lun mwet palu." Na mwet tumal lutlut nukewa elos som lukel ac kaingelik. 57 Mwet ma sruokilya Jesus elos kololla nu lohmi sel Caiaphas, Mwet Tol Fulat, yen un mwet luti Ma Sap ac mwet matu elos tukeni we. 58 Peter el fahs loessula tokol nwe ke inkul lun Mwet Tol Fulat. El utyak nu we ac muta yurin mwet karingin inkul uh in liye lah mea ac sikyak. 59 Un mwet tol fulat ac Un Mwet Pwapa Fulat kewa elos tukeni suk ma loh kikiap lain Jesus elos in ku in unilya, 60 tusruktu elos tia ku in konaok mwatal, finne pus mwet ma tuku ac fahk kas kikiap kacl. Na tok, mwet luo tuyak 61 ac fahk, "Mwet se inge tuh fahk mu, 'Nga ku in kunausla Tempul lun God ac sifil musaela ke len tolu na.'" 62 Mwet Tol Fulat el tuyak ac fahk nu sin Jesus, "Ya wangin ma kom ac fahk in topuk kas in lain kom inge?" 63 Tusruktu Jesus el mislana tia kas. Na Mwet Tol Fulat el sifil fahk nu sel, "Nga fahk nu sum tuh kom in fulahk nu sesr Inen God moul, ya kom pa Messiah, Wen nutin God?" 64 Na Jesus el topuk ac fahk nu sel, "Kom fahk na. Tuh nga fahk nu suwos nukewa, ingela kowos ac fah liye Wen nutin Mwet ke el muta layen layot Sel su Kulana, ac tuku fin pukunyeng lun kusrao!" 65 Ke El fahk ma inge, Mwet Tol Fulat el seya nuknuk lal ac fahk, "El kaskas enum lain God! Kut tia sifil enenu mwet loh! Kowos lohng tari enum in kaskas lal uh! 66 Mea kowos wotela?" Na elos nukewa fahk, "Oasr mwatal. Fal elan misa." 67 Na elos aniya mutal ac srunglul, ac elos su puok mutal 68 elos fahk, "Kom pa Christ. Palya nu sesr lah su puok kom uh!" 69 Peter el srakna muta inkul lun Mwet Tol Fulat, na sie sin mutan kulansap lun Mwet Tol Fulat el tuku nu yorol ac fahk nu sel, "Kom pac pa sie mwet ma welul

Jesus, mwet Galilee sac." 70 Tuh Peter el lafwekin ye mutun mwet nukewa, ac fahk, "Nga tia etu ma kom fahk an." 71 Na el oatula nu ke mutunpot uh, ac sie pac sin mutan kulansap uh liyalak ac fahk nu sin mwet ma muta we uh, "Mukul se inge tuh welul Jesus lun Nazareth." 72 Na Peter el sifilpa lafwekin ac fahk, "Nga fulahk lah nga tia etu mwet sacn!" 73 Tok kutu srisrik na mwet ma tu in sac tuku nu yorol Peter ac fahk, "Pwayena lah kom sie selos, mweyen ah in pusrem fahkkomyak!" 74 Na Peter el fahk, "Nga fulahk lah nga kaskas pwaye! God Elan selngawiyu nga fin kikiap! Nga tia etu mwet sacn!" In pacl sacna won kahkla, 75 na Peter el esamak kas ma Jesus el tuh fahk nu sel: "Meet liki won uh ac kahkla, kom ac lafwekinyu pacl tolu." El tufokla liki acn sac, ac tung arulana upa.

27 Toang na ke lotutang tok ah, mwet tol fulat ac mwet matu nukewa elos pwapa in unilya Jesus. 2 Elos kaprilya ke sein, ac pwanulla nu yorol Pilate, governor Rome se su karingin acn Judea. 3 Judas, su tukakunulak Jesus, ke el lohngak lah wotla mu in anwuki Jesus, el auli insial, ac folokunla ipin silver tolgoul ah nu sin mwet tol fulat ac mwet matu ah. 4 Ac el fahk, "Nga orala ma na koluk se ke nga tukakunak sie mwet su wangin mwata in anwuki!" Ac elos fahk nu sel, "Ac mea lasr nu kac? Ma na nu sum pa ma ingan." 5 Judas el sisya ipin silver uh in Tempul ac illa. Na el som sifacna loksakla. 6 Mwet tol fulat elos srukak ipin mani uh ac fahk, "Mani inge ma moliyen srah — Ma Sap lasr uh tia lela kut in likiya mani ouinge ke nien fil mani lun Tempul." 7 Na elos insesela in orekmakin mani sac in molela acn se lun sie mwet orek ahlu kle, tuh in nien kulyuk nu sin mwetsac uh. 8 Pa inge sripa se oru pangpang acn sac "Acn lun Srah" nwe misenge. 9 Ke ma inge akpwayeyiuk kas lal Jeremiah mwet palu su fahk, "Elos eis ipin silver tolgoul, lupa se mwet Israel elos insese in sang molella kac, 10 ac orekmakin in sang molela acn se lun mwet orek ahlu kle se, oana ke Leum El sapkin nu sik." 11 Jesus el tu ye mutun Governor, ac Governor el siyuk sel, "Ya kom pa tokosra lun mwet Jew?" Na Jesus el fahk, "Kom fahk na." 12 Na ke mwet tol fulat ac mwet matu elos fahk kas in tukak kacl, wanginna ma el fahk. 13 Na Pilate el fahk nu sel, "Ya kom tia lohng kas in tukak puspis ma elos lain kom kac inge?"

14 Tusruktu Jesus el tiana fahkla siefanna kas, su arulana mwe lut nu sel Governor. 15 In pacl in Kufwen Alukela nukewa, oasr oakwuk se lun governor lun acn Rome in aksukosokyela sie sin mwet kapir in presin ma mwet uh ac siyuk in ikakla. 16 In pacl se inge, oasr sie mwet presin pwengpeng ke koluk la. Inel pa Barabbas. 17 Ouinge ke mwet Jew puspis tukeni, Pilate el siyuk selos, "Su kac kowos lungse nga in aksukosyela nu suwos uh? Barabbas, ku Jesus su pangpang Christ?" 18 El arulana etu lah mwet kol lun mwet Jew elos eisalang Jesus nu sel mweyen elos sok sel. 19 Ke Pilate el muta ke nien nununku, mutan kial el sapla nu sel ac fahk, "Nimet kom oru kutena ma nu sin mwet se ingan su wangin mwatal, mweyen mweme se nga mwemei fong kac arulana aklokoalokyeyu." 20 Mwet tol fulat ac mwet matu elos pirakak insien mwet uh in siyuk Pilate elan tulalla Barabbas ac unilya Jesus. 21 Ac Pilate el siyuk sin mwet uh, "Su kac sin mwet luo inge kowos lungse nga in aksukosokyela?" Ac elos fahk, "Barabbas!" 22 Na Pilate el siyuk selos, "Ac mea nga ac oru nu sin Jesus su pangpang Messiah?" Elos nukewa fahk, "Unilya fin sakseng!" 23 Ac Pilate el sifil siyuk, "Ma koluk fuka el orala uh?" Na elos wowoyak ke kuiyalos ac fahk, "Unilya fin sakseng soko!" 24 Ke Pilate el akilen lah wangin ma el ku in oru in kutong wowon lun un mwet uh, el eis kutu kof ac ohlla paol ye mutalos nukewa, ac fahk, "Wangin mwetik ke misa lun mwet se inge! Ma inge ma na lowos!" 25 Na mwet e nukewa elos topuk ac fahk, "Lela mwatan misa lal in oan facsr ac tulik natusr!" 26 Na Pilate el tulalla Barabbas nu selos; ac tukun el sap in sringsring Jesus, el eisalang tuh in anwuki el fin sakseng soko. 27 Na mwet mweun lal Pilate elos usalla Jesus nu inkul fulat lal governor, ac mwet mweun wialos nukewa toeni apnulla. 28 Elos sarukla nukruk lal ac nokmulang ke sie nukruk srusra. 29 Na elos pirakela sie tefuro ke lah ma oasr otoh kac ac sang nu fin sifal, ac sang sak soko nu inpaol layot; ac elos epasrla ye mutal ac aksruksrukel ac fahk, "Paing kom, Tokosra lun mwet Jew!" 30 Elos anel, ac eisla sak soko ah ac sang puok sifal. 31 Tukun elos aksruksrukel tari, elos sarukla nukruk srusra sac, ac sifil nokmulang ke nukruk se lal ah, na elos pwanulla in tuh anwuki el fin sakseng. 32 Ke elos illa liki siti uh, elos sun sie mwet Cyrene su pangpang Simon, na mwet mweun elos sap ku nu sel elan us sakseng lun Jesus. 33 Elos tuku sun acn se pangpang Golgotha, su kalmac pa "Sri In Ahlunsuf." 34 Na elos sang nu sin Jesus wain karyak ke ma mwen; tuh ke el ema tari el tia lungse nim. 35 Elos srupsrulak fin sakseng soko ah, na elos susfa ke nukruk el nukum ah, in konauk lah ac ma lun su. 36 Tukun ma inge, elos muta in acn sac ac taranul Jesus. 37 Ac elos patikyia sie ma simla oan lucng liki sifal, ma akkalemye sripen anwuki el, su fahk, "El inge Jesus, Tokosra lun mwet Jew." 38 Na elos oayapa srupusrak mwet pisrapasr sulallal luo welul, sie layot ac sie lasa. 39 Mwet su fahsryak we elos usruk kwawalos ac fahk kas koluk in angnol Jesus, 40 ac fahk, "Kom pa tuh fahk mu kom ac kunausla Tempul ac sifil musaela tukun len tolu! Kom fin Wen nutin God, sifacna molikomla! Fani liki sakseng soko an!" 41 In lumah se na inge, mwet tol fulat ac mwet luti Ma Sap ac un mwet matu elos oayapa aksruksrukel ac fahk, 42 "El molela mwet ngia, a el tia ku in sifacna molella! Ya tia el pa tokosra lun Israel uh? El fin fani liki sakseng soko ingan ingena, na kut fah lulalfongel! 43 El lulalfongi God, ac sifacna fahk mu el Wen nutin God. Kolya kut in liye lah God El ac lungse molella!" 44 Finne mwet pisrapasr ma welul sripsriyak uh, eltal wi pac aksruksrukel. 45 Ke infulwen len, in polo acn sac nufon lohslra ke lusen ao tolu. 46 Na apkuran nu ke ao tolu tafun len tok, Jesus el wowoyak ac fahk, ["Eli, Eli, lema sabachthani"]? su kalmac uh pa, "God luk, God luk, efu kom ku fahsr likiyu?" 47 Kutu sin mwet ma tu in sac elos lohngol ac elos fahk, "El pangnol Elijah!" 48 Na sie selos kasrusr ac eis sie insroal, twenya ke wain mwen, ac sang nu ke soko sak, na kolak elan nim. 49 A mwet ngia elos fahk, "Kolyawin, kut soano lah Elijah el ac tuku molella!" 50 Jesus el sifil wola ke sie pusra lulap, ac sista mongol. 51 Na in pacl sacna, lisrlisr se lisringyen Acn Mutal Na Mutal in Tempul ah mihsalik ip luo lac lucngi nwe ten. Facu kusrusryak, eot lulap uh fokelik, 52 inkulyuk uh ikakla, ac mwet puspis sin mwet lun God su misa meet elos sifilpa akmoulyeyukyak 53 ac illa liki kulyuk lalos. Ac tukun Jesus el moulyak liki misa, elos som nu in Siti Mutal, yen mwet puspis liyalos we. 54 Ke mwet kol se lun un mwet mweun, ac mwet lal su taran Jesus, elos pula kusrusr lun facu, ac liye ma nukewa ma sikyak inge, elos tuninfongla ac fahk, "Pwayena lah el inge Wen nutin God!" 55

Mutan puspis wi pac muta in sac, su tu loes kutu ac liye ma orek uh. Elos inge tuh welul Jesus tuku Galilee me ac kulansupwal. 56 Kutu selos pa Mary Magdalene, Mary nina kial James ac Joseph, ac mutan kial Zebedee. 57 Ke ekela, sie mwet kasrup in acn Arimathea el tuku. Inel pa Joseph, ac el sie pac mwet lutlut lun Jesus. 58 El utyak nu ye mutal Pilate ac siyuk ke monin Jesus, ac Pilate el sap in itukyang monin Jesus nu sel Joseph. 59 Ouinge Joseph el eisy manol ac nokmulla ke nuknuk linen sasu se, 60 ac filiya in kulyuk se lal sifacna su el tufahna taflela in eot uh. Tari el epusang eot na lulap se sang kosrala mutun kulyuk uh, na el som. 61 Mary Magdalene ac Mary se ngia eltal muta we tulano kulyuk sac. 62 In len tok ah, len Sabbath, un mwet tol fulat ac mwet Pharisee elos tukeni som osun nu sel Pilate, 63 ac fahk nu sel, "Governor, kut esam lah ke mwet kikiap sac srakna mouh ah, el tuh fahk mu, 'Nga ac fah sifil akmoulyeyukyak tukun len tolu.' 64 Ke sripa se inge, wo kom in sap in arulana taranyuk kulyuk sac nwe ke sun len se aktolu, tuh mwet tumal lutlut elos fah tia ku in som ac pisrala manol, tari elos fahk nu sin mwet uh mu akmoulyeyukyak el liki misa. Kikiap se tok inge ac koluk liki na kikiap se meet ah." 65 Ouinge Pilate el fahk nu selos, "Eis kutu mwet soan, ac kowos som taran kulyuk sac akwoye." 66 Ouinge elos som ac siliya eot se ke kulyuk uh in ku, ac elos filiya kutu mwet in taran.

28 Tukun len Sabbath, ke kusrun len in Sunday, Mary Magdalene ac Mary se ngia eltal som in liye kulyuk uh. 2 In kitin pacl ah na kusrusr na upa se sikyak; na sie lipufan lun Leum oatui inkusrao me, epusla eot sac ac muta fac. 3 Mutal arulana saromrom oana sarom lucng, ac nuknuk lal arulana fasrfasr oana snow. 4 Ac mwet soan ke kulyuk uh elos arulana sangeng ac rarrar, ac elos putati oan infohk uh oana mwet misa. 5 Na lipufan sac fahk nu sin mutan luo ah, "Komtal tia enenu in sangeng. Nga etu lah komtal suk Jesus su anwuki fin sakseng soko. 6 El wangin inge. Akmoulyeyukyak el, oana el tuh fahk. Fahsru liye acn se ma el tuh oan we uh. 7 Komtal sulaklak som ac fahkang nu sin mwet tumal lutlut ouinge, 'Akmoulyeyukyak el tari liki misa, ac inge el a som meet liki kowos nu Galilee; ac kowos ac fah liyal we!' Esam ma nga fahk nu sumtal inge." 8 Ouinge eltal sulaklak som liki kulyuk uh. Eltal sangeng

a eltal oayapa sessesla ke engan, ac eltal kasrusr in sulkakin kas inge nu sin mwet tumal lutlut. 9 In kitin pacl ah na Jesus el sonolta ac fahk nu selta, "Paing komtal." Eltal kalukyang nu yorol, sruokya nial, ac alu nu sel. 10 Ac Jesus el fahk nu selta, "Nimet komtal sangeng. Fahla ac fahk nu sin mwet wiuk elos in som nu Galilee, ac elos ac fah liyeyu we." 11 Ke pahle se mutan inge som, kutu sin mwet soan ma taran kulyuk uh elos folokla nu in siti uh ac fahkak nu sin mwet tol fulat ma nukewa ma sikyak uh. 12 Mwet tol fulat elos osun yurin un mwet matu ac elos tukeni orala pwapa lalos, ac elos sang mani na yohk se nu sin soan uh 13 ac fahk, "Kowos in fahk mu mwet tumal lutlut elos tuku ke fong ac pisrala manol ke kowos motul. 14 Governor el fin lohngak, kut ac akwoyal ac fahk lah wangin ma koluk lowos, na komtal tia enenu in fosrng ke kutena ma." 15 Mwet soan elos eis mani uh ac oru oana ma fwack nu selos. Na kas se inge srumunyak inmasrlon mwet Jew in pacl sac me nwe misenge. 16 Mwet tumal lutlut singoul sie elos som nu fineol soko in acn Galilee, yen ma Jesus el tuh sapkin elos in som nu we. 17 Ke elos liyal elos alu nu sel, a kutu selos alolo. 18 Jesus el kalukyang nu yorolos ac fahk nu selos, "Ku nukewa inkusrao ac fin faclu ituku nu sik. 19 Ke ma inge kowos som nu yurin mwet in mutunfacl nukewa fin faclu, ac oru tuh elos in mwet tumuk lutlut: baptaiselos Inen Papa, Wen, ac Ngun Mutal, 20 ac luti nu selos in akos ma nukewa nga sapkin nu suwos. Ac nga ac fah wi kowos pacl nukewa nwe ke safra faclu." (aiōn g165)

Mark

1 Pa inge Pweng Wo ke Jesus Christ, Wen nutin God. **2** Pweng Wo se inge mutawauk oana ke Isaiiah mwet palu el simusla ac fahk: "Liye, nga ac supwaut mwet palu luk meet liki kom Su fah akoo inkaneke lom. **3** Sie pusra wowoyak yen mwe sis ac fahk, "Kowos akoo inkaneke lun Leum, Ac aksuwosye elan fahsr kac!" **4** Ouinge John el tuku nu yen mwe sis ac el baptaisi mwet ac lotelos ac fahk, "Kowos auliyak ac baptaisla, na God El fah eela ma koluk lowos." **5** Mwet puspis tuku liki acn Judea ac siti Jerusalem, ac som in lohng luti lal John. Elos fahkak ma koluk lalos, ac el baptaiselosla Infac Jordan. **6** John el nokomang nuknuk orekla ke unen camel, ac mwe loh llosyen infulwal orekla ke kulun kosro, ac mwe mongo nal pa locust ac honey inima. **7** Ac el fahkak nu sin mwet uh, "Oasr sie ac tuku tukuk su arulana fulat likiyu. Nga tia fal in suwoli ac tulala ah losyen faluk lal. **8** Nga baptaisikowosla ke kof, a el ac fah baptaisi kowos ke Ngun Mutal." **9** Tia paht toko na Jesus el tuku liki Nazareth in acn Galilee, ac John el baptaisella Infac Jordan. **10** Ac ke pacl se na el tufahna utyak liki inkof uh, el liye inkusrao ikakelik ac Ngun oatui oana sie wuleoa, ac tuhwi nu facl. **11** Ac pusra se tuku inkusrao me ac fahk, "Kom Wen kulo nutik. Nga in sewowo sum." **12** Ke pacl sacna, Ngun kololla nu yen mwe sis, **13** ac el muta we len angngaul, ac Satan el srifel. Oasr kosro lemnak in acn sac, ac lipufan elos tuku ac kulansupwal. **14** Tukun John el kauli in presin, Jesus el som nu Galilee ac luti ke Pweng Wo sin God me. **15** El fahk, "Sun tari pacl fal sac — Tokosrai lun God apkuran me. Kowos auliyak ac forla liki ma koluk lowos, ac lulalfongi ke Pweng Wo." **16** Ac ke Jesus el fahsr sissen Lulu Galilee el liye mwet patur luo, Simon ac Andrew mwet lel, ke eltal fuhlalik nwek natultal in lulu uh. **17** Ac Jesus el fahk nu seltal, "Fahsr u wiyu, ac nga fah luti komtal ouiyen paturi mwet." **18** In pacl sacna eltal filiya nwek natultal ac welul som. **19** Ac ke el fahsr kutu nu meet el liye pac tamulel se, James ac John, wen natul Zebedee. Eltal muta in oak okoaltal ac onon kwa lalos. **20** Ke Jesus el liyaltal el pangnoltal, ac eltal filiya Zebedee, papa tumaltal, in oak uh wi mwet orekma lun oak uh, ac fahsr tokol Jesus. **21** Jesus ac mwet tumal lutlut tuku nu in siti Capernaum, ac ke len Sabbath se toko,

Jesus el som nu iwen lolngok ac mutawauk in luti. **22** Mwet uh arulana lut ke ouiyen luti lal, mweyen el luti nu selos oana sie su oasr wal fulat yoro, ac tia oana mwet luti Ma Sap uh. **23** In pacl sacna sie mwet su oasr ngun fohkfok yoro ilyak nu in iwen lolngok ac wowoyak ac fahk, **24** "Jesus mwet Nazareth, mea kom lungse sesr uh? Ya kom tuku in kunauskutla? Nga etu lah su kom an — kom pa el su mutallana sin God me!" **25** Ac Jesus el kai ngun sac ac fahk, "Misla, ac illa liki mwet sacn!" **26** Ac ngun fohkfok sac oru mwet sac tipirelik infohk uh, na el wowoyak ke pusra lulap ac illa liki mwet sac. **27** Mwet nukewa elos arulana wfefela ac asiyuki inmasrlolos ac fahk, "Mea se inge? Ya mwe luti sasu se pa inge? Mwet se inge oasr ku lulap lal in kaskas nu sin ngun fohkfok ac elos aksol!" **28** Na pungen Jesus sa na fahsrelik yen nukewa in Galilee. **29** Jesus ac mwet tumal lutlut elos illa liki iwen lolngok ac som utyak nu in loh m sel Simon ac Andrew. James ac John welultal pac. **30** In pacl se inge nina kien mutan kial Simon el oanna mas ke folla lun manol, ac ke Jesus el sun acn we elos sulkakin mutan sac nu sel. **31** Ac Jesus el tuku nu yorol ac srुकya paol ac taksalak; ac mas fol sac wanginla lukel ac el tukakek ac kulansapwalos. **32** Ke ekela tukun faht uh tili, mwet uh usalosla nukewa su mas ac oayapa elos su oasr demon yorolos nu yurin Jesus. **33** Mwet nukewa in siti sac fahsreni nu ke mutun loh m sac. **34** Jesus el akkeyala mwet puspis su maskin kain in mas puspis, ac lusla pac demon puspis; a el tia lela demon uh in kaskas ke sripen elos etu lah su el uh. **35** Toang na ke lotu tok ah, Jesus el tukakek meet liki lenelik, ac illa liki loh m uh ac som liki siti sac nu yen ma el ac muku we in pre. **36** Na Simon ac mwet su welul elos som ac sokol, **37** ac ke elos konalak elos fahk nu sel, "Mwet nukewa suk kom." **38** A Jesus el fahk nu selos, "Kut enenu in som pac nu in siti srisrik saya, tuh nga enenu in luti pac we, mweyen pa inge sripen tuku luk uh." **39** Ouinge el fufahsryesr nu in acn Galilee nufon ac luti in iwen lolngok lalos, ac sista demon uh liki mwet uh. **40** Sie mwet su musen lepa el tuku nu yurin Jesus. El faksufi ac kwafe nu sel ac fahk, "Fin ou lungse lom kom ku in aknasnasyeyula." **41** Jesus el arulana pakomutal, na el asroela paol ac kahlilya ac fahk, "Nga lungse. Kom in nasnasla." **42** In kiiti pacl ah na musen lepa sac wanginla lukel ac el kwela. **43** In pacl sacna Jesus el

supwalla tukun el arulana wili nu sel mu, 44 "Liyaung tuh kom in tia fahk ma inge nu sin kutena mwet; a fahla ingena ac fahkkomyang nu sin mwet tol. Na kom fah sang mwe kisa ma Moses el sapkin, tuh in mwe akpwayeye nu sin mwet nukewa lah kom kwela." 45 A mukul sac som ac mutawauk in sulkakin ma inge yen nukewa. Ke sripen yokla srumunyen ma inge sel, Jesus el koflana ilyak lemtulauk nu in kutena siti. A el muta likin siti uh, ac mwet uh tuku nu yorol liki acn nukewa.

2 Kutu len tok Jesus el folokla nu Capernaum ac solyak lah el oasr in lohmi sel. 2 Mwet pukanten tuku tingilya in lohmi ah lac nwe ke mutunoa ac likin mutunoa. Na ke Jesus el fahkak kas lun God nu selos, 3 mukul akosr tuku us sie mwet musen ul nu yorol. 4 Tusrukto ke sripen iktokla lohmi uh, elos tia ku in kalukyang in usak mwet mas sac nu yurin Jesus. Ouinge elos fanyak ac ikasla mangon lohmi uh suwosna nu ke acn se Jesus el muta we. Na elos koela kilus se ma mwet ul sac oan fac. 5 Ke Jesus el liye lupan lulalfongi lalos, el fahk nu sin mwet ul sac, "Wen nutik, ma koluk lom nunak munas nu sum." 6 Kutu sin mwet luti Ma Sap su muta we elos sifacna nunku in elos, 7 "Efu mwet se inge ku kaskas ouinge? El kaskas enum ke God! Wangin mwet ku in nunak munas ke ma koluk, a God mukena!" 8 In pacl sacna Jesus el etu ma elos nunku uh, na el fahk nu selos, "Efu kowos ku nunku ouingan?" 9 Pia kac ma ac fisrasr in fahk nu sin mwet ul se inge uh, 'Ma koluk lom nunak munas nu sum,' ku in fahk, 'Tukakek, srukak mwe oan kiom, ac fahsr?' 10 Nga fah akpwayeye nu suwos lah oasr ku lun Wen nutin Mwet in nunak munas ke ma koluk fin faclu." Ouinge el fahk nu sin mwet ul sac, 11 "Nga fahk nu sum, tuyak, srukak mwe oan kiom ac som nu lohmi sum ah!" 12 Ke elos ngetang liye mwet sac, el tukakek, srukak mwe oan kial ac sulaklak som. Mwet nukewa arulana fwefela ac kaksakin God ac fahk, "Kut soenna liye lumah ouinge oemeet me!" 13 Jesus el sifilpa folokla nu sisten Lulu Galilee. Un mwet puspis tuku nu yorol ac el mutawauk in lotelos. 14 Ac ke el fahsr kutu nu meet, el liye sie mwet eisani tax su muta in nien eisani tax; inel pa Levi wen natul Alphaeus. Ac Jesus el fahk nu sel, "Fahsr tukuk." Na Levi el tuyak ac fahsr tokol. 15 Na tok Jesus el fungla in mongo in lohmi sel Levi. Pukanten mwet eisani tax

ac mwet koluk pac saya elos wi fahsr tukun Jesus, na in pacl se inge pus selos utyak welul ac mwet tumal lutlut mongo. 16 Kutu sin mwet luti Ma Sap su mwet Pharisee, elos liye ke Jesus el wi mwet koluk ac mwet eisani tax inge mongo, na elos siyuk sin mwet tumal lutlut lah efu el ku mongo ac nim yurin kain in mwet ouinge. 17 Ac ke Jesus el lohng, el fahk nu selos, "Mwet ku elos tia enenu mwet ono, a mwet mas mukena. Nga tia tuku in pangon mwet suwoswos, a mwet koluk." 18 Sie pacl ah, mwet lutlut lal John Baptais ac mwet Pharisee elos lalo. Na kutu mwet tuku nu yurin Jesus ac siyuk sel, "Efu ku mwet lutlut lal John ac mwet lutlut lun mwet Pharisee elos lalo, a mwet lutlut lom tiana lalo?" 19 Ac Jesus el topuk, "Ya mwet kawuk lun mwet pisrla elos ac lalo ke mwet pisrla el muta yorolos? Tia ku! Lusen na pacl mwet pisrla el muta yorolos elos ac tia lalo. 20 Tuh sie len, mwet pisrla el ac fah utukla lukelos, na pacl sacn elos ac fah lalo. 21 "Wangin mwet sang ipin nukruk sasru in pinis nukruk mah, mweyen ipin nukruk sasru sac ac tulakeni ac sacna kutu nukruk mah sac, ac oru mihsa sac ac yokelik liki meet ah. 22 Oayapa wangin mwet okoang wain sasru nu in pak in neinyuk wain matu, mweyen wain uh ac foklalik pak sac, na kewana wain ac mwe neinyuk wain ac musalla. Ouinge wain sasru enenu na in itukyang nu in mwe neinyuk sasru." 23 Jesus ac mwet tumal lutlut elos fahsr sisten ima in wheat ke sie len Sabbath, ac mwet tumal lutlut mutawauk in olela wheat uh. 24 Na mwet Pharisee elos fahk nu sel Jesus, "Liye, ma mwet lutlut lom oru inge ke len Sabbath lain Ma Sap lasr!" 25 Jesus el topuk ac fahk, "Ya kowos soenna rit ke ma David el oru ke pacl se oasru enenu lal ke mwe mongo? El ac mwet ma welul uh elos masrinsral, 26 na el som nu in lohmi sin God ac mongo ke bread ma kisala nu sin God. Ma inge tuh sikyak ke pacl se Abiathar el Mwet Tol Fulat. Ke oakwuk lun Ma Sap lasr uh, mwet tol mukena ku in mongo ke bread inge, a David el mongo kac ac el sang pac kutu nu sin mwet lal." 27 Na Jesus el fahk nu selos, "Len Sabbath orekla ke sripen mwet uh, ac tia mwet uh ke len Sabbath. 28 Ke ma inge Wen nutin Mwet el oayapa Leumi lun len Sabbath."

3 Na Jesus el sifil folokla nu in iwen lolngok, ac oasru sie mwet we su ul la paol. 2 Oasru kutu mwet we su kena suk mwatan Jesus, ouinge elos arulana lohng

in liye lah el ac akkeyala mwet sac ke len Sabbath. 3 Jesus el fahk nu sin mwet sac, "Fahsru nu meet uh." 4 Na el siyuk sin mwet uh, "Mea Ma Sap lasr uh lela kut in oru ke len Sabbath uh? In kasru, ku in akkeokye? In molela moullun sie mwet, ku in kunausla?" A elos tiana fahk kutena ma. 5 Jesus el arulana kasrkusrak ke el ngetang liyalos, tusruktu el oayapa pakomutalos lah elos arulana likkeke ac tafongla. Na el fahk nu sin mwet sac, "Asroela poum." Ac el asroela, na paol kwela. 6 Na mwet Pharisee elos illa liki iwen lolngok, ac som in pacl sacna in osun yurin kutu sin mwet in u lal Herod, ac elos oru pwapa lalos in unilya Jesus. 7 Jesus ac mwet tumal lutlut elos som nu ke Lulu Galilee ac mwet puspis fahsr tokolos. Mwet inge elos tuku liki acn Galilee, acn Judea, 8 liki Jerusalem, liki acn Idumea, ac layen kutulap in Infac Jordan, oayapa acn ma oan sissen siti Tyre ac Sidon. Mwet inge nukewa tuku nu yurin Jesus ke sripen elos lohng ke ma el oru. 9 Ke sripen pusla lun mwet uh pwanang Jesus el fahk nu sin mwet tumal lutlut elos in akoela soko oak nu sel tuh mwet uh in tia itungilya. 10 El tuh akkeyala mwet puspis, na mwet mas nukewa alak nu yorol tuh elos in ku in kahlilya. 11 Ac pacl nukewa mwet ma oasr ngun fohkfok yoro ac liyal uh, elos ac putati ye mutal ac wowoyak ac fahk, "Kom Wen nutin God!" 12 Jesus el kai ngun fohkfok inge elos in tia fahkulak nu sin kutena mwet. 13 Na Jesus el utyaku nu fineol uh ac pangoneni mwet su el lungse in welul. Elos som nu yorol, 14 ac el sulela mwet singoul luo su el pangon mwet sap. El fahk nu selos, "Nga sulelawosla kowos in wiyu. Nga ac fah oayapa supwekowsla in fahkak, 15 na ac fah oasr ku lowos in sista demon uh." 16 Pa inge mwet singoul luo ma el sulela: Simon (Jesus el sang inel Peter); 17 James ac John ma lel, wen natul Zebedee (Jesus el pangnolal Boanerges, kalmac pa "Wen nutin Pulahl"); 18 Andrew, Philip, Bartholomew, Matthew, Thomas, James wen natul Alphaeus, Thaddaeus, Simon mwet Zealot 19 ac Judas Iscariot su tukakunulak Jesus. 20 Na Jesus el folokla nu in acn sel, ac mwet puspis sifilpa tuku nu yorol, ouinge wangin pacl in mongo lal Jesus ac mwet tumal lutlut. 21 Ke mwet in sou lal lohngak, elos som in usalu ke sripen mwet uh fahk mu, "El wella!" 22 Kutu sin mwet luti ke Ma Sap su tuku Jerusalem me elos fahk, "Oasr ngunal Beelzebul in el! Kalem lah el pa sang ku nu sel in sista demon

uh, mweyen Beelzebul pa leum lun demon uh." 23 Na Jesus el pangnolosme nu yorol ac fahk nu selos ke kas in pupulyuk: "Satan el ac ku in sisella Satan fuka? 24 Sie mutunfac fin srisrielik ac sifacna forani amei sie sin sie, mutunfac sac ac musalla. 25 Sie sou fin kitakatelik ac forani lokoalok lain sie sin sie, sou sacn ac musalla. 26 Ouinge tokosrai lal Satan fin kitakatelik nu in u, ac tia ku in oan paht, a ac musalla ac wanginla. 27 "Wangin sie mwet ku in utyaku nu in lohmi sin sie mwet ku ac usla ma lal, el fin tia kapriya mwet ku sac meet, na el fah ku in pisrala koanan lohmi sel. 28 "Pwayena nga fahk nu suwos, mwet uh ku in eis nunak munas ke ma koluk lalos nukewa ac ke kaskou lalos nukewa. 29 Tusruktu kutena mwet su fahk kaskou ke Ngun Mutal fah tia ku in eis nunak munas, ke sripen el orala sie ma koluk su oasr mwatal kac nwe tok." (aiōn g165, aiōnios g166) 30 (Jesus el fahk ma inge mweyen kutu mwet uh fahk mu, "Oasr ngun fohkfok in el.") 31 Na nina kial Jesus ac mwet lel elos tuku. Elos tu likinum uh ac sapak nu in lohmi ah in siyukul. 32 Mwet puspis muta raunella Jesus ac elos fahk nu sel, "Liye, nina kiom ac mwet wiom elos oasr likinum uh, ac elos siyuk kom." 33 Jesus el topuk ac fahk, "Su nina kiuk? Su mwet wiuk?" 34 El ngetang nu sin mwet ma muta raunella ac fahk, "Liye! Pa inge nina kiuk ac mwet wiuk! 35 El su oru ma lungse lun God pa ma lik, ma louk, ac nina kiuk."

4 Jesus el sifilpa luti sissen Lulu Galilee. Mwet puspis tukeni nu yorol we, ouinge el sroak nu fin soko oak ac muta fac in kof uh, ac mwet uh tu weacn uh. 2 El luti ma puspis nu selos ke kas in pupulyuk, ac fahk ouinge: 3 "Porongo! Tuh oasr sie mwet som in taknelik fiten wheat. 4 Ac ke el sisalik fita inima uh, kutu putatla nu pe inkanek uh, ac won uh tuku ac kangla. 5 Kutu pac putati nu yen eoteot, yen ma srikla fohk we. Fita inge sa na in srunak mweyen fohk we suloa. 6 Na ke fulen faht uh sreya elos uli, ac ke sripen oka uh tia kapla in loal pwanang sa na in masla. 7 Ac kutu fita uh putatla nu in fohk ma oasr okan kokul we, ac kokul uh kapak ac kupoiya, oru sacn uh tia ku in fokla. 8 Tuh kutu fita uh putatla nu in fohk wo ac srunak ac kapak arulana wo, ac fokla: fokin kutu tolngoul, fokin kutu onngoul, ac fokin kutu siofok." 9 Ac Jesus el fahk, "Ke ma inge, kowos porongo fin oasr srewos!" 10 Ac ke Jesus el mukena muta, mwet tumal lutlut ac kutu sin mwet su

lohng mwe luti lal elos tuku nu yorol ac siyuk elan akkalemye kalmen pupulyuk lal ah. 11 El topuk nu selos, "Itukot nu suwos in etu ma lukma ke Tokosrai lun God. A elos su muta sayowos, elos lohng ke pusren pupulyuk mukena. 12 Ouinge, in oana ma simla, 'Elos ac liye na liye A tia akilen; Ac elos ac lohng na lohng A tia etu. Mweyen elos fin etu, elos ac ku in forla nu sin God, Na ku in nunak munas nu selos.'" 13 Na Jesus el siyuk selos, "Ya kowos tia kalem ke pupulyuk se inge? Na kowos ac etu fuka pupulyuk nukewa saya? 14 Mwet taknelik el taknelik kas lun God. 15 Kutu mwet uh oana fita ma putatla pe inkaneh uh. Ke pacl se na elos lohng kas uh, Satan el tuku ac isla lukelos. 16 Kutu mwet uh oana fita ma putatla yen eoteot uh. Ke pacl se na elos lohng kas uh, elos sa na in eis ac in sewowo kac. 17 Tusrukto tiana sremla wo in nunak lalos pwanang ac tiana oan paht. Ouinge ke pacl mwe lokoalok ac mwe ongoiya sikyak ke sripen kas inge, elos ac sa na in fuhleak. 18 Kutu mwet uh oana fita ma putati yen ma oasr okan kokul we. Elos inge pa mwet su lohng kas uh, 19 tusrukto elos nunkala yohk ke mouh lun faclu, ac lungse mwe kasrup, ac mwel ma puspis saya, na ma inge kupoiya kas uh, na elos tia isus fahko. (aion g165) 20 Tusrukto, kutu mwet uh oana fita ma putati fin fohk wo uh. Elos lohng kas, ac eis, ac isus fahko: kutu pacl tolgoul, kutu pacl onngoul, ac kutu pacl siofok." 21 Jesus el sifil tafwela ac fahk, "Ya nu oasr mwet akosak sie lam ac usak filiya ye tup uh ku ye bed uh? Ya el ac tia filiya fin sukan lam uh? 22 Kutena ma su wikla ac fah ikakla lemtulauk, ac ma nukewa ma afyufi ac fah ikakelik. 23 Kuwos in porongo, fin oasr srewos." 24 El oayapa fahk nu selos, "Kowos porongo akwoye ma kowos lohng uh! Tuh kutena mwe srikasrak kowos orekmakin in sang nununku mwet uh, God El ac fah orekmakin in sang nununkeowos, tusrukto ku pac in upa liki. 25 Mwet su oasr ma lal, fah itukyung pac kutu nu sel; a el su wangin ma lal, finne ma srisrik ma oan yorol, ac fah itukla lukel!" 26 Na Jesus el sifilpa fahk, "Tokosrai lun God oana ke sie mwet el sisalik fita inima lal. 27 Na el ac motul ke fong uh ac ngetnget ke len uh, ac fita uh srunak ac kapak na, tusrukto mwet sac tiana etu lah fuka tuh sikyak ouinge. 28 Fohk uh sifacna oru fita uh in kapak ac isus fahko. Ma se sikyak meet uh pa srun, na fah ung mangosr tuku toko, na saflaiya foka ung

in wheat uh. 29 Ke pacl se matula wheat uh, mwet sac el ac pakela ke mitmit natul uh, mweyen sun pacl in kosrani." 30 Na Jesus el fahk, "Mea kut ac luma Tokosrai lun God nu kac uh? Mwe pupulyuk fuka kut ku in sang akkalemye uh? 31 Ac fah ouinge: sie mwet el eis sie fiten mustard, fita se ma srik emeet fin faclu, ac el yukwiya infohk uh. 32 Na tok fita sac kapak ac yohk liki sacn nukewa. Lesak kac uh matol, pwanang won yen engyeng uh elos tuku ac oru ahng lalos olo ac muta ye lulin sak uh." 33 Ke Jesus el fahkak kas lun God nu sin mwet uh, el orekmakin kas in pupulyuk puspis pac saya oana inge. El luti nu selos fal nu ke lupan ma elos ku in kalem kac. 34 El ac tia kaskas nu selos el fin tia orekmakin pupulyuk; tusrukto pacl ma el ac mukena muta yurin mwet tumal lutlut uh, el ac aketeya ma nukewa nu selos. 35 Ke eku in len sacna, Jesus el fahk nu sin mwet tumal lutlut, "Kut som nu lefahlo." 36 Ouinge elos som liki un mwet uh. Mwet tumal lutlut elos sroang nu fin oak soko ma Jesus el muta fac ah, ac elos tukeni kalot. Oasr pac oak saya welulos som. 37 Tia pact na eng na upa se tuhyak ac noa uh fungulya oak uh, ac oak uh apkuran in moti. 38 Jesus el motul ke kapin oak uh, ac ilung ilul se. Mwet tumal lutlut elos oaksalak ac fahk, "Mwet Luti, ya wanginna sum lah kut ac misa?" 39 Jesus el tukakek ac kai eng uh, "Misa!" Ac el fahk pac nu sin noa uh, "Tui!" Na eng uh wanginla, ac arulana mihsi. 40 Na Jesus el fahk nu sin mwet tumal lutlut. "Efu kowos ku sangeng? Ya srakna wangin lulalfongi lowos?" 41 A elos arulana sangeng ac fahk nu sin sie sin sie, "Mwet se su mwet se inge? Finne eng uh ac noa uh elos aksol pac!"

5 Jesus ac mwet tumal lutlut sun acn lefahlu in Lulu Galilee, ac oai ke acn sin mwet Gerasa. 2 Ke Jesus el tufahna srola liki oak ah, sie mwet ma oasr ngun fohkfok yoro el tuku ac sonol. El tuku liki yen inkulyuk uh oan we 3 mweyen pa inge acn el muta we. Wangin mwet ku nu sin mukul se inge — finne kapinkasrlap elos tia pac ku in kaprihya kac. 4 Pacl puspis kapiri nial ac paol, tuh pacl nukewa el ac wotyalik sein uh ac koteya osra sruokyen nial. El arulana fokokola, pwanang wangin mwet ku in kutongol. 5 Ke len ac fong el fufahsryesr inmasrlon kulyuk ac fin inging uh, wowoyak ac sifacna kantu manol ke eot. 6 El srakna fahsr loessula ke pacl se el liyalak Jesus, na el kasrusr ac putati ye mutal, 7 ac

wowoyak ke pusra lulap ac fahk, "Jesus, Wen Nutin God Fulatlana! Mea kom lungse sik uh? Nga kwafe nu sum ke Inen God, kom in tia akkeokyeyu!" 8 (El fahk ouinge mweyen Jesus el fahk, "Ngun fohkfok, fahla lukel!") 9 Na Jesus el siyuk sel, "Su inem an?" Mukul sac fahk, "Inek pa 'Legion'— mweyen kut u na pus sel!" 10 Ac el arulana kwafe sel Jesus elan tia supwala ngun fohkfok uh liki facl sac. 11 Oasr un pig na pus se mongo pe eol uh. 12 Ouinge ngun fohkfok uh kwafe sin Jesus ac fahk, "Supwekutla kut in tilyang nu in pig uh." 13 El fuhlelosla ac elos som liki mukul sac ac ilyak nu in pig uh. Na un pig sac nufon, sahp oasr tausin luo pisolos, elos kasrusr ac atula nu in lulu uh ac walomla. 14 Mwet ma liyaung pig uh elos kaingla ac fahkak pweng se inge nu in siti uh ac nu likin siti uh, na mwet uh illa ac som in liye ma sikyak inge. 15 Ac ke elos tuku nu yurin Jesus, elos liye mukul se ma tuh oasr demon puspis yoro lah el nuknukyang, muta yorol, ac tila wel, na elos nukewa sangeng. 16 Elos su tuh liye ma usrnguk sac ke mutalos, elos srumun nu sin mwet ngia ke ma sikyak nu sin mukul se su oasr demon yorol, ac oayapa nu ke un pig sac. 17 Ke ma inge mwet uh kwafe sin Jesus elan som liki facl selos. 18 Ac ke Jesus el sroang nu fin oak uh, mwet se ma tuh oasr demon yorol meet el kwafe nu sel tuh elan welul. 19 Tuh Jesus el tia lela, a el fahk nu sin mukul sac, "Fahla nu lohmu sum, ac nu yurin sou lom, ac fahkak nu selos lupan ma Leum El oru nu sum, ac ke pakoten lal nu sum." 20 Na mwet sac som ac fahkak nu in acn nukewa in Siti Singoul ah ke ma Jesus el oru nu sel. Ac elos nukewa su lohng kac, elos arulana lut. 21 Jesus el sifil folokla nu lefahlo. Ke el sun acn we, oasr mwet puspis tukeni raunella. 22 Jairus, sie mwet kol lun iwen lohngok, el wi pac tuku, ac ke el liyal Jesus el putati nu ke nial 23 ac arulana kwafe nu sel ac fahk, "Tulik mutan se nutik el arulana mas, apkuran in misa. Nunak munas fahsru ac filiya poum nu facl tuh elan ku in kwela ac mou!" 24 Na Jesus el welul som, ac u lulap sac ukwalla pac, oru elos arulana iktokeni. 25 Oasr sie mutan inmasrlolos su maskin musen srah ke yac singoul luo. 26 El nwe unweyuk sin mwet ono puspis a el tiana kwela. El sista mani lal nukewa a el keoki yohk liki meet. 27 El lohng kac Jesus, na el wi un mwet uh fahs tokol. El kalukyang nu tukun Jesus, 28 ac sifacna nunku in el, "Nga fin

kahlye na nuknuk lal uh, nga ac kwela." 29 El kahlye nuknuk lal Jesus, na musen srah lal ah wanginla in pacl sacna, ac el sifacna pulauk lah el kwela liki mas lal. 30 In pacl sac pacna, Jesus el pulauk lah kutu ku lal uh som lukel, na el forla nu inmasrlon mwet uh ac siyuk, "Su kahlye nuknuk luk uh?" 31 Mwet tumal lutlut topkol ac fahk, "Kom liye na lah mwet puspis inge fungulkomi. Efu kom ku siyuk lah su kahlkomi uh?" 32 A Jesus El srakna ngetot ngetma suk lah su oru ma sac. 33 Mutan sac pulakunak ma sikyak nu sel, na el sangeng ac rarrar ac tuku putati nu ke nial Jesus, ac fahk pwayeyen ma nukewa nu sel. 34 Ac Jesus el fahk nu sel, "Acn nutik, lulalfongi lom oru kom kwela. Som in misla, mweyen kom kwela liki mas lom an." 35 Ke Jesus el srakna kaskas, oasr mwet tuku liki lohmu sin mwet kol lun iwen lohngok ac fahk nu sel, "Jairus, acn nutum el misa. Mansis kom in tia sifil aklokoalokye Mwet Luti sacn." 36 Jesus el tia lohng nu ke ma elos fahk, a el fahk nu sel Jairus, "Nimet fosrngga, a lulalfongi na." 37 Jesus el tia lela kutena mwet in welul som, sayal Peter ac tamule luo, James ac John. 38 Ke eltal sun lohmu sel Jairus, Jesus el liye fohsak lun mwet uh ac lohng pusren tung lulap lalos. 39 El utyak nu in lohmu uh ac fahk nu selos, "Efu kowos ku arulana wowon ac tung ouingan? Tulik se inge el tia misa, a el motul!" 40 Elos mutawauk in aksruksrukul, ouinge el luselosla nukewa, ac eis na papa ac nina kien tulik sac wi mwet tumal lutlut tolu ah, ac ilyak nu infukil se ma tulik sac oan we. 41 Ac el eis poum tulik sac ac fahk nu sel, ["Taliitha, kouw"]. Kalmeya pa, "Tulik mutan, nga fahk nu sum, tukakek!" 42 In pacl sacna tulik mutan sac tukakek ac fahs. (El yac singoul luo matwal.) Mwet uh arulana fwefela ke ma sikyak inge. 43 A Jesus el wili yohk nu selos elos in tia fahk ma inge nu sin kutena mwet, na el sap elos in sang ma nun tulik mutan sac.

6 Jesus el som liki acn sac ac folokla nu in acn sel, ac mwet tumal lutlut elos welul. 2 Ke len Sabbath el mutawauk in luti in iwen lohngok. Mwet puspis muta we, ac ke elos lohng luti lal elos arulana lut ac asiyuki inmasrlolos, "Mwet se inge eis ma inge ya me? Lalmwetmet fuka itukyangu nu sel inge? Fuka tuh el ku in oru ma sakirik inge? 3 Ya tia mwet kamtu sac pa inge, wen natul Mary, ac ma lel James, Joseph, Judas ac Simon? Ya ma lohl elos tia muta yorosr inge?" Ouinge elos tiana lohng nu sel. 4 Ac

Jesus el fahk nu selos, "Oasr akfulatyeyen sie mwet palu in acn nukewa sayen in facl sel sifacna, ac sin sou lal, ac mwet in lohm sel." 5 Ac el koflana oru kutena mwenmen we, sayen el filiya paol nu fin kutu mwet mas we ac akkeyalosla. 6 El arulana lut ke selulalfongi lun mwet uh. Na Jesus el som nu in siti srisrik in acn we ac luti mwet uh. 7 El pangonma mwet tumal lutlut singoul luo ac supwalosla kais luo. El sang nu selos ku fin ngun fohkfok, 8 ac el fahk nu selos, "Nimet us kutena ma ke fufahsryesr lowos sayen sikal lowos mukena — tia mwe mongo, tia mwe ap, ac tia pac us mani in pakit lowos an. 9 Kowos in faluk, a kowos in tia nukum nuknuk luo." 10 El oayapa fahk nu selos, "Kutena acn ma paingyuk kowos we, kowos ilyak nu in lohm sacn ac mutana we nwe ke pacl se kowos ac som liki acn sac. 11 Kowos fin tuku nu in sie siti srisrik ac mwet we uh tia paing kowos ku porongekowos, fahla liki acn sacn, ac osrokla kutkut in niowos tuh in mwe loh lainulos!" 12 Ouinge elos fahsrelik ac luti tuh mwet uh in forla liki ma koluk lalos. 13 Ac elos sista demon puspis, ac mosrwela mwet mas puspis ke oil in olive ac akkeyalosla. 14 Ac Tokosra Herod el lohng ke ma inge nukewa, ke sripen pweng kac! Jesus fahsrelik nu yen nukewa. Kutu mwet uh fahk mu, "John Baptais el sifil moulyak liki misa, pa pwanang oasr ku lal in oru ma usrnguk inge uh." 15 A kutu mwet uh fahk mu, "El pa Elijah." Ac kutu pac fahk mu, "El sie mwet palu, oana mwet palu in pacl oemeet ah." 16 Ac ke Herod el lohng, el fahk, "El pa John Baptais! Nga pa sap in tahtla sifal, a el sifil moulyak liki misa!" 17 Herod pa tuh sap elos in sruokilya John ac kaprilya ac fililya in presin. El tuh oru ouinge ke sripal Herodias, su ma kial Philip, mwet lel, a Herod el eisal tuh elan mutan kial. 18 John el tuh kalwenina in fahk nu sel Herod, "Tia fal kom in payuk sin mutan kien ma lim!" 19 Ke sripa se inge Herodias el toasr sel John, ac el kena unilya, tuh el koflana ke sripal Herod. 20 Herod el tuh sangeng sel John mweyen el etu lah John el sie mwet suwoswos ac mutal, oru el liyalangna in tia oasr ma sikyak nu sel. El lungsena in lohng kas lal uh, finne ma el fahk uh mwe fosrngu nu sel. 21 Tusruktu, Herodias el konauk pacl wo se lal ke len lal Herod, ke Herod el oru sie kufwa lulap nu sin mwet pwapa fulat lal, captain lun un mwet mweun lal, ac mwet kacto lun Galilee. 22 Ke acn natul Herodias el tuku ac

onsrosro, el akinsewowoyal Herod ac elos su welul muta ke kufwa uh. Ouinge tokosra el fahk nu sin tulik mutan sac, "Fahk nu sik kutena ma kom lungse, ac nga fah sot nu sum." 23 Ac Herod el sifilpa fulahk nu sel ac fahk, "Nga ac sot nu sum kutena ma kom siyuk sik, finne tafu tokosrai luk uh." 24 Na tulik mutan sac illa ac siyuk sin nina kial, "Mea nga ac siyuk kac uh?" Nina sac topuk, "Siyuk ke sifal John Baptais." 25 Tulik mutan sac el sulaklak na folokla nu yorol tokosra ac fahk, "Nga ke kom in use sifal John Baptais ingena, in oan in sie ahlu!" 26 Tokosra el arulana toasrla kac, tuh el kofla folokunla ma el fulahk kac tari ye mutalos nukewa su welul. 27 Ouinge el sa na supwala sie sin mwet mweun lal ke sap ku tuh elan som ac use sifal John, na mwet mweun sac som nu in presin ac pakela sifal John, 28 ac el use sifa sac oan ke sie ahlu, ac sang nu sin tulik mutan sac, na tulik mutan sac usla sang nu sin nina kial. 29 Ke mwet tumal lutlut lal John elos lohngak, elos tuku eis manol ac pikinya. 30 Ac mwet sap elos folokeni ac osun nu sin Jesus, ac fahkak ke ma nukewa elos orala ac ma nukewa elos luti. 31 Arulana pusla mwet foroht forma nu yorolos, oru wangin pacl lal Jesus ac mwet tumal lutlut in mongoi. Na el fahk, "Kut som nu ke sie acn ma kut ku in mukena we, tuh kowos in ku in mongla kutu." 32 Na elos sroang nu ke soko oak ac kalla nu ke sie acn ma elos ac muku we. 33 Tusruktu mwet puspis liyalos ke elos som, ac elos etu lah su elos uh. Na elos kasrusr liki siti srisrik nukewa ac sun acn ma elos ac oai we meet lukelos. 34 Ke Jesus el srola liki oak ah, el liye un mwet puspis ac el pakomutalos, ke sripen elos oana sheep su wangin mwet shepherd lalos. Ouinge el mutawauk in luti ma puspis nu selos. 35 Ac ke ekela, mwet tumal lutlut elos tuku nu yorol ac fahk, "Ac fongeni, a acn se inge acn mweesis. 36 Supwalik mwet uh in som nu in siti srisrik ac acn ma apkuran, elos in sifacna moli mongo nalos." 37 Jesus el topkolos ac fahk, "Komtal sifacna sang kutu mwe mongo nalos." Elos topuk ac fahk, "Ya kom lungse kut in som sista luofoko ipin silver ke bread in sang kitalos?" 38 Na Jesus el siyuk selos, "Lof ekasr oasr yuruwos? Fahla liye." Ke elos oakla elos fahk nu sel, "Lof limekosr ac ik lukwa." 39 Jesus el fahk nu sin mwet tumal lutlut elos in kitalik un mwet uh nu ke u, ac sap elos in muta fin mah folfol uh. 40 Ouinge mwet uh takla muta in u, kais siofok ac kais lumngaul

ke u se. 41 Na Jesus el eis lof limekosr ac ik lukwa, ac ngetak nu inkusrao ac sang kulo nu sin God. El kunsalik lof ah ac sang nu sin mwet tumal lutlut in kitalik nu sin mwet uh. El oayapa kitalik ik lukwa ah nu sin mwet nukewa. 42 Mwet nukewa mongo ac kihpi. 43 Na toko, mwet tumal lutlut elos orani foteh singoul luo ke luwen bread ac ik uh. 44 Pisen mwet ma kitakat uh oasr mukul limekosr tausin. 45 In pacl sacna Jesus el sap mwet tumal lutlut in sroang nu fin oak uh ac som meet lukel nu Bethsaida, nu layeno in lulu uh, a el muta in supwalik mwet uh. 46 Ke el wilkas nu sin mwet ah, na el som nu fineol uh in pre. 47 Na ke ekela, oak uh sun tari infulwen lulu, ac Jesus el mukena muta fin acn uh. 48 Ac el liye lah elos liksreni kal ke sripen eng uh kistrungulos, ouinge inmasrlon ao tolu nu ke ao onkosr ke tafunfong tok, el fahsr fin kof uh ac tuku nu yorolos. El oru elan fahsr alukelosla, 49 na elos liyelak ke el fahsr fin kof uh, ac elos wowoyak mweyen elos nunku mu inut se. 50 Elos nukewa arulana tuninfongla ke elos liyal. Na in pacl sacna Jesus el fahk nu selos, "Akkeye kowos! Nga pa inge. Nimet sangeng!" 51 Na el sroang nu yorolos nu fin oak uh, ac eng uh mihsi. Ac mwet tumal lutlut elos lut na pwaye, 52 mweyen elos soenna etu kalmen mwenmen Jesus el tuh oru ke el kiteya tausin limekosr ah. Nunak lalos srakna fohs kac. 53 Elos kal sasla in lulu sac ac oai Gennesaret, ac kawukkinya oak okoalos we. 54 Ac ke elos fahsr liki oak uh, mwet uh sa na in akilenulak Jesus. 55 Ouinge elos kasrusr apneni acn sac nufon. Na acn nukewa ma elos lohng mu el oasr we elos ac use nu yorol mwet mas, oan fin kiaka kialos. 56 Ac acn nukewa Jesus el som nu we — nu in siti srisrik, ku siti lulap, ku finne likin siti uh — mwet uh ac use mwet mas lalos nu ke nien tukeni lun mwet uh ac kwafe sel elan lela mwet mas uh in kahlyena sissen nuknuk lal. Ac elos nukewa su kahlye, elos kwela.

7 Kutu mwet Pharisee, oayapa kutu mwet luti Ma Sap ma tuku Jerusalem me, elos tukeni nu yurin Jesus. 2 Ac elos liye lah kutu sin mwet tumal lutlut elos mongo ke elos tiana aknasnasye paolos in oana ouiya se ma mwet Pharisee elos oakiya nu sin mwet uh. 3 (Tuh mwet Pharisee ac mwet Jew nukewa elos oru oana ke mwet matu lalos tuh luti nu selos: elos tia ku in mongo elos fin tia aknasnasye paolos oana oakwuk lalos; 4 ku tia pac kang kutena ma su

tuku nien kuka me elos fin tia aknasnasye meet. Ac elos akfalye pac ouiya puspis ma elos eis sin mwet matu lalos, oana ouiya nu ke aknasnasye cup, tup, ahlu bronze, ac mwe oan.) 5 Ouinge mwet Pharisee ac mwet luti Ma Sap elos siyuk sel Jesus, "Efu ku mwet tomom lutlut elos tia fahsr fal nu ke mwe luti ma kut eis sin mwet matu lasr, a elos mongo ke paolos tia aknasnasyeyukla?" 6 Jesus el fahk nu selos, "Pwayena kas in palu lal Isaiiah keiwos! Kowos mwet wosounkas, oana ma el simusla ke el fahk, 'God El fahk, Mwet inge sunakinyu ke kas lalos, A insialos loesla likiyu. 7 Wangin sripa elos in alu nu sik, Mweyen elos luti oakwuk ma mwet uh orala Oana in ma sap luk!' 8 "Kowos pilesru ma God El sapkin, ac ukwe mwe luti lun mwet uh." 9 Ac el fahk pac nu selos, "Kowos arulana usrnguk in konauk inkaneke in sista ma sap lun God tuh kowos in sruokanya kas matu lowos. 10 Tuh Moses el fahk, 'Sunakin papa tomom ac nina kiom,' oayapa el fahk, 'El su selngawi papa tumal ku nina kial, fah anwuki el.' 11 A kowos fahk mu sie mwet fin oasr ma el ku in sang kasru papa ku nina kial, a el fahk mu 'Corban,' (kalmac pa, Itukyng nu sin God), 12 na kowos fuhlella mu el tia enenu in kasru papa tumal ku nina kial. 13 Ke kowos oru ouinge, kowos aklsruongtenye kas lun God ke kowos luti nu sin mwet uh oakwuk lun mwet matu lowos. Ac oasr pac ma puspis ouinge ma kowos oru." 14 Na Jesus el sifil pangonma un mwet uh nu yorol ac fahk nu selos, "Kowos nukewa in porongeyu ac kalem kac. 15 Tia ma ilyak nu in sie mwet pa ku in akfohkfokyal, a ma su illa liki sie mwet pa ac akfohkfokyal. 16 Kowos in porongo, fin oasr srewos." 17 Ke el som liki un mwet uh ac ilyak nu in lohmu, mwet tumal lutlut elos siyuk elan aketeya pupulyuk se inge. 18 Ac el fahk nu selos, "Ya kowos nikan oapana mwet uh? Mea, kowos tia kalem lah wangin kutena ma su ilyak nu in mwet se ku in akfohkfokyal, 19 mweyen mau tia ilyak nu in nunak lal, a nu insial ac illa liki insial." (Ke el fahk ouinge, el akkalemnye lah mwe mongo nukewa nasnas in mongo kac.) 20 Ac El sifilpa fahk, "Ma su illa liki sie mwet pa ac akfohkfokyal. 21 Tuh liki insien sie mwet nunak koluk uh sikyak ma kolol in kosro, pisrapasr, akmas, 22 kosro inmasrlon mwet payuk, rapku, oru ouiya koluk; kutasrik, elah koluk, ngetnget in mwel, lesrik, inse fulat, ac supoklot. 23 Ma koluk inge nukewa tuku

luin sie mwet ac akfohkfokyaalla." 24 Na Jesus el illa ac som nu in acn apkuran nu ke siti Tyre. El utyak nu in sie lohmi ac tia lungse mwet uh in etu lah el oasr we, tusruktu el koflana wikla. 25 Ac sie mutan su acn natul oasr ngun fohkfok yorol, ke el lohng ke Jesus, el sulaklak na tuku nu yorol ac putati nu ke nial. 26 Mutan sac el sie mutan pegan su isusla in acn Phoenicia in facl Syria. El kwafe sin Jesus elan sista demon uh liki acn natul. 27 A Jesus el topuk ac fahk, "Lela kut in kiteya tulik uh meet. Tia wo in eista mongo nun tulik ac sista nu sin kosro ngalngul." 28 Mutan sac topuk ac fahk, "Aok Leum, tusruktu finne kosro ngalngul ye tepu uh, elos kang pac kutkut in mongo nun tulik uh." 29 Ouinge Jesus el fahk nu sel, "Ke sripen top lom an, folokla nu in lohmi sum ac kom ac fah liye lah demon sac illa tari liki acn nutum!" 30 Na mutan sac som nu lohmi sel ac liye lah tulik se natul ah oan fin mwe oan kial, ac demon sac som lukel tari. 31 Ac Jesus el sifil som liki acn atulani in acn Tyre ac fahsr sasla acn Sidon nu ke Lulu Galilee, ut ke inkaneke ma fahsr nu ke Siti Singoul ah. 32 Kutu mwet elos use sie mwet sulohngkas ac kas lohlo nu yurin Jesus, ac elos kwafe sel tuh elan filiya paol nu facl. 33 Ac Jesus el usalla liki un mwet uh nu yen eltal mukena we, na el sang kufinpaol nu insracl, ac el anila ac kahlye lohul. 34 Na Jesus el ngetak nu inkusrao ac saola ac fahk nu sin mwet sac, ["Ephphatha"], oana fahk, "In ikakla!" 35 In pacl sacna sren mukul sac ikakla, ac ma kapriyen lohul taltalla, ac el kaskas kalem. 36 Na Jesus el sap ku nu sin mwet uh elos in tia fahk nu sin kutena mwet. A ke el akyokye in wili tuh elos in tia fahk, elos arulana akyokye fahkak lalos ke ma el oru. 37 Ac elos nukewa su lohng kac, elos arulana lut ac fahk, "Ma nukewa el oru uh wolana! El oru mwet sulohngkas in ku in lohng, ac mwet kofla kas in ku in kaskas!"

8 Tia paht toko, sie pac u lula sifil fahsreni. Ac ke wangin ma nalos, Jesus el pangon mwet tumal lutlut nu yorol ac fahk. 2 "Nga pakomuta mwet inge ke sripen elos muta yuruk len tolu lac, ac inge wangin mongo nalos. 3 Nga fin supwalosla nu yen selos ke elos tia mongo, elos ac mulalla inkaneke uh, mweyen kutu selos tuku yen loesla me." 4 Ac mwet tumal lutlut elos siyuk sel, "Mwe mongo ma ac fal in kiteya mwet inge nukewa ac tuku ya me, ke acn se inge acn mwesis se?" 5 Jesus el siyuk selos, "Lof ekasr oasr

yuruwos?" Ac elos topuk, "Lof itkosr." 6 Ac el sap nu sin u lulap sac in muta infohk uh. Na el eis lof itkosr inge, ac sang kulo nu sin God. El kunsalik ac sang nu sin mwet tumal lutlut tuh elos in kitalik nu sin u lulap sac, ac elos oru oana el fahk. 7 Oayapa oasr kutu ik srisrik yorolos. Ac Jesus el pre kac ac el sap mwet tumal lutlut in kitalik pac nu selos. 8 Elos nukewa mongo ac kihpi. Ac elos srukak luwen mongo uh, oasr kuom itkosr. 9 Pisen mwet uh akuran tausin akosr. Tukunna Jesus el supwalosla, 10 el sroang nu fin oak soko wi mwet tumal lutlut, ac elos kalla nu Dalmanutha. 11 Kutu mwet Pharisee tuku nu yurin Jesus ac mutawauk in akukuin nu sel. Elos kena srikal, ouinge elos siyuk tuh elan oru sie mwe akul in akkalemye lah ku lal ma inkusrao me. 12 Jesus el arulana oela ac fahk, "Efu ku mwet in pacl inge suk sie mwe akul? Pwayena nga fahk nu suwos, wangin mwe akul ac fah itukyung nu sin mwet inge!" 13 Ac el fahsr lukelos, ac sroang nu fin oak uh ac som nu lefahlo. 14 Mwet tumal lutlut elos mulkunla in us bread ma ac fal nu selos, na lof soko na oasr yorolos fin oak uh. 15 Jesus el sensenkakinulos ac fahk, "Kowos in taran ac liyekowosyang liki mwe akpulol lun mwet Pharisee ac lal Herod." 16 Na elos mutawauk in asiyuki inmasriolos ac fahk, "El fahk ma inge mweyen wangin bread yorosr." 17 Jesus el etu ma elos fahk, ouinge el siyuk selos, "Efu kowos ku kaskaskin lah wangin bread? Ya kowos soenna etu ku kalem kac? Ya arulana lohsr nunkowos? 18 Oasr motowos, ya kowos tia liye? Oasr pac insrewos, ya kowos tia lohng? Ya kowos tia esam 19 ke nga tuh kunsalik lof limekosr nu sin mwet tausin limekosr ah? Kuom ekasr sessesla ke luwen mongo kowos tuh srukak ah?" Elos fahk nu sel, "Kuum singoul luo." 20 Ac el siyuk selos, "Ac ke pacl se nga kunsalik lof itkosr nu sin mwet tausin akosr ah, kuom ekasr sessesla ke luwen mwe mongo kowos tuh srukak ah?" Elos fahk, "Kuum itkosr." 21 Ac el fahk nu selos, "Ac kowos soena kalem kac?" 22 Elos tuku nu Bethsaida, ac kutu mwet ah use sie mwet kun nu yurin Jesus, ac kwafe sel elan kahlilya. 23 Jesus el sruokya paol ac cololla liki siti uh. Ac ke el aniya mutal, el filiya paol nu facl ac siyuk sel, "Ya oasr ma kom ku in liye?" 24 Ac mwet sac ngetak ac fahk, "Aok, nga ku in liye mwet, elos forfor tuh elos oana luman sak." 25 Na Jesus el sifil filiya paol fin mutal. Ac mukul sac

ngetang na suiya, na el kwela ac el ku in liye ma nukewa arulana kalem. 26 Na Jesus el supwalla nu yen sel, ac wili nu sel ac fahk, “Nik kom folokla nu in siti ah.” 27 Na Jesus ac mwet tumal lutlut elos som nu in siti srisrik oan apkuran nu Caesarea Philipi. Ke elos fahsr inkaneh uh, el siyuk selos, “Mea mwet uh fahk keik? Elos mu su nga uh?” 28 Ac elos topuk ac fahk, “Kutu mwet uh fahk mu kom pa John Baptais, ac kutu fahk mu kom pa Elijah, ac kutu fahk mu kom pa siena sin mwet palu ah.” 29 Ac el siyuk selos, “A kowos? Kowos fahk mu su nga uh?” Ac Peter el topuk ac fahk, “Kom pa Messiah.” 30 Na Jesus el sap ku nu selos, “Nik kowos fahkak ma inge nu sin kutena mwet.” 31 Na Jesus el mutawauk in luti mwet tumal lutlut ac fahk, “Wen nutin Mwet el ac fah keok ke ma puspis. Un mwet matu ac mwet tol fulat ac mwet luti Ma Sap elos fah sisella. El ac fah anwuki, tuh tukun len tolu el fah sifilpa moulyak.” 32 El fahkak ma inge lemtulauk nu selos. Ouinge Peter el usalla nu saya ac mutawauk in kael. 33 A Jesus el tapulla ac liye mwet tumal lutlut, na el kael Peter ac fahk nu sel, “Fahla likiyu, Satan! Nunak lom tia ma sin God, a nunak lun mwet!” 34 Na Jesus el pangonma un mwet uh wi mwet tumal lutlut nu yorol ac fahk nu selos, “Kutena mwet fin lungse wiyu, el enenu in sifacna lafwekunulla, srukak sakseng lal ac fahsr tukuk. 35 Tuh el su lungse molela moul lal, ac fah tuhlacl lukel. A el su moul lal tuhlacl lukel keik ac ke Wosasu, fah molela moul lal. 36 Ac tuh mwe mea nu sin sie mwet el fin eis faclu nufon tuh in ma lal, a moul lal tuhlacl lukel? Wangin sripa! 37 Ac fah wanginna ma el ku in sang aolla moul lal. 38 Sie mwet fin mwekyekinyu ac mwe lutlut luk inmasrlon fil se inge su arulana koluk ac tia inse pwaye nu sin God, na Wen nutin Mwet el ac fah oayapa mwekyekunul ke pacl se el ac tuku in wolana lun Papa tumal wi un lipufan mutal.”

9 Ac el fahk pac nu selos, “Pwayena nga fahk nu suwos, oas rkutu selos inge su ac fah tiana misa nwe ke elos liye Tokosrai lun God tuku ke ku.” 2 Tukun len onkosr Jesus el eisal Peter, James ac John, ac el usaltalak nu fin soko eol fulat yen ma elos muku we. Ke eltal ngetang liyal, Jesus el ekla, 3 ac nuknuk lal ekla saromrom, arulana fasfarsr liki na ma kutena mwet faclu ku in akfasfarsye. 4 Ac mwet tumal lutlut tolu ah liyal Elijah ac Moses ke eltal sramsram nu sin Jesus. 5 Na Peter el fahk nu sin

Jesus, “Mwet Luti, seyal wo ke kut muta inge uh! Kut ac orala tolu iwen aktuktuk — sie nu sum, sie nu sel Moses, ac sie nu sel Elijah.” 6 El ac mwet wial uh arulana sangeng, pwanang el nikanla lah mea el ac fahk. 7 Na sie pukunyeng siyak ac sonolosi, ac sie pusra tuku in pukunyeng uh me ac fahk, “El inge el Wen kulo nutik — kowos lohngol!” 8 Ac ke eltal sa na in lohngol nu kac, eltal tia liyauk kutena mwet, a Jesus mukena oasr yorolal. 9 Ac ke elos oatui liki fineol uh, Jesus el wili nu seltal ac fahk, “Nimet komtal fahkak nu sin kutena mwet ke ma komtal tuh liye, nwe ke na pacl se Wen nutin Mwet el sifil moulyak liki misa.” 10 Elos akos fahk lal, tusruktu elos mutawauk in asiuyki inmasrlolos sifacna ac fahk, “Mea kalmen ‘sifil moulyak liki misa’ se inge?” 11 Ac elos siyuk sin Jesus, “Efu ku mwet luti Ma Sap uh elos fahk mu Elijah el ac tuku meet?” 12 Ac el topuk nu selos, “Pwayena lah Elijah el ac tuku meet tuh elan aksuwosye ma nukewa. Na fuka tuh Ma Simusla uh fahk mu Wen nutin Mwet el ac fah keok ke ma puspis ac pilesreyuk? 13 A nga fahk nu suwos lah Elijah el tuku tari, ac mwet uh oru nu sel kutena ma elos lungse oru nu sel, oana ke Ma Simusla fahkak kacl.” 14 Ke elos foloko nu yurin mwet tumal lutlut wialos, elos liye u lulap se raunelosla, ac mwet luti Ma Sap elos akukuin yorolos. 15 Ac ke mwet uh liyal Jesus elos arulana lut, ac kasrusr nu yorol ac paingul. 16 Na Jesus el siyuk sin mwet tumal lutlut, “Mea kowos akukuin nu selos kac uh?” 17 Ac sie sin mwet in u sac topuk nu sel ac fahk, “Mwet Luti, nga use nu yurum wen nutik ke sripen oasr ngun fohkfok yorol ac el tia ku in kaskas. 18 Pacl nukewa ngun fohkfok ac aklokoalokyal uh el ac kipakinilya nu infohk uh, ac atinfilak fahsr inwalul, ac el ngalseni inwihsel, ac kekela manol nufon. Nga siyuk sin mwet tomom lutlut elos in sista ngun sac, a elos koflana.” 19 Ac Jesus el fahk nu selos, “Fuka lupan selulalfongi lowos uh! Nga ac muta yuruwos putaka? Nga ac muteng kowos nwe ngac? Usalu nu yuruk!” 20 Ac elos usalla nu yorol Jesus. Ke pacl se na ngun fohkfok sac liyalak Jesus, el sisya tulik sac ac tuyang musal, ac el putatla nu infohk uh ac tipirpir, ac atinfilak tuku inwalul me. 21 Ac Jesus el siyuk sin papa tumal, “Mas se inge oan yorol putaka?” Ac el topuk ac fahk, “Ke el tulik ah me. 22 Pacl puspis ngun fohkfok uh srike in unilya ke el ac siselang nu in e, ku nu in

kof uh. Pakomutast ac kasrekut, kom fin ku!" 23 Ac Jesus el fahk nu sel, "Aok, kom sifacna fin ku! Ma nukewa ku nu sel su lulalfongi." 24 In pacl sacna papa sac wowoyak ac fahk nu sel, "Nga lulalfongi, tuh soenna fal. Kasreyu akoykye lulalfongi luk uh!" 25 Ac Jesus el liye lah mwet uh kilukeni nu yorolos, na el kai ngun fohkfok sac ac fahk nu sel, "Kom ngun se su sulohng ac sukast, nga sap kom in fahla liki tulik sacn, ac tia sifil ilyak nu in el!" 26 Ngun sac wowoyak ac sisyu tulik sac nu infohk uh, na el illa lukel. Tulik sac oan oana elan misa, ac mwet uh fahk, "El misa!" 27 A Jesus el sruokya paol ac tulokunulak, ac el tuyak. 28 Tukun Jesus el utyak nu in lohman, mwet tumal lutlut elos siyuk sel in lukma ac fahk, "Efu ku kut kofla in sista ngun fohkfok sac?" 29 Ac Jesus el topik ac fahk, "Wangin ma ku in sista ngun ouinge uh sayen pre mukena." 30 Jesus ac mwet tumal lutlut som liki acn sac ac fahsrasla Galilee. Jesus el tia lungse mwet uh in etu acn el oasr we, 31 mweyen el luti nu sin mwet tumal lutlut ac fahk nu selos, "Wen nutin Mwet el ac fah ituyang nu inpoun mwet su ac fah unilya. Tusruktu tukun len tolu el ac fah sifil moulyak." 32 A elos tia etu kalmen ma el luti inge, ac elos sangeng in siyuk sel. 33 Elos tuku nu Capernaum, ac ke elos ilyak nu in lohman, Jesus el siyuk selos, "Mea kowos asiyuki kac inkaneh uh?" 34 A elos tiana topikol, mweyen elos akukuin inmasrlolos sifacna lah su kac ac fulat emeet selos uh. 35 Na Jesus el muta ac pangonma mwet tumal lutlut singoul luu ac fahk nu selos, "Kutena mwet fin lungse tuh elan meet, el fah oru tuh elan tok liki nukewa, ac elan mwet kulansap nu sin mwet nukewa." 36 Na el eis sie tulik srisrik ac sap elan tuyak ye mutalos nukewa, na el kaosulma ac fahk, 37 "Kutena mwet su eis sie sin tulik srisrik ouinge inek, el eisyu; ac el su eisyu el tia eisyu mukena, a el eisal pac su supweyume." 38 John el fahk nu sel, "Mwet Luti, kut tuh liye mwet se sista demon uh inem; a kut kutongilya mweyen el tia ma in u lasr uh." 39 Ac Jesus el fahk nu selos, "Nik kowos srike in kutongilya, mweyen wangin sie mwet su oru ma sakirik ke inek fah ku in fahk ma koluk keik tukun el oru ma inge. 40 Tuh kutena mwet su tia lain kut, el wi kut. 41 Pwayena nga fahk nu suwos, kutena mwet su sot nu suwos sie cup in kof nimowos ke sripen kowos mwet luk, fah eis lacnen orekma wo la. 42 "Fin oasr kutena mwet su aktukulkulye sie sin

tulik srisrik inge in tila lulalfongi, fal nu sin mwet sacn in sripsripi sie tapweng eot inkawal ac sisila el nu in meoa uh. 43 La poum fin aktukulkulye kom, pakela! Ac wo nu sum kom in utyak nu in mouli wi la na poum, liki in oasr po luu lom ac kom som nu in hell, nu in e se koflana kunla. [(Geenna g1067) 44 "Yen wet ma kang manolos tiana misa, ac e uh tiana kunla.] 45 Ac la niom fin aktukulkulye kom, pakela! Wo kom in ilyak nu in mouli ke lac ne liki in oasr niom kewa ac sisila kom nu in hell. [(Geenna g1067) 46 Yen wet ma kang manolos tiana misa, ac e uh tiana kunla.] 47 Ac la motom fin aktukulkulye kom, tipalla! Wo kom in lac atronmuta na ilyak nu in Tokosrai lun God, liki in fas atronmotom kewa ac sisila kom nu in hell. (Geenna g1067) 48 'Yen wet ma kang manolos tiana misa, ac e uh tiana kunla.' 49 "Mwet nukewa ac fah aknasnasyeyuk ke e, oana ke mwe kisa uh aknasnasyeyuk ke sohl uh. 50 Sohl uh wo, tuh fin wangin eman sohl kac, ac fuka oreya in sifil oasr emah? "Lela sohl lun inese in oasr inmasrlowos, ac kowos in mouli in misla yurin sie sin sie."

10 Na Jesus el fahsrasli acn sac ac som nu in facl Judea ac tupalla Infaccl Jordan. Ac un mwet puspis sifilpa fahsreni nu yorol, ac el luti nu selos oana ke el oru pacl nukewa. 2 Ac kutu mwet Pharisee elos tuku nu yorol ac srike in srikal ac siyuk sel, "Fahk nu sesr, ku Ma Sap lasr uh lela sie mukul in sista mutan kial?" 3 Ac Jesus el topikolos ke sie kusen siyuk, "Ma sap fuka Moses el sot nu suwos?" 4 Elos topik ac fahk, "Moses el lela sie mukul in simusla sie pwepu in fahsrelik na el fah supwala mutan kial in som lukel." 5 Ac Jesus el fahk nu selos, "Moses el simusla ma sap se ingan nu suwos ke sripen upa in lutyuk kowos. 6 Tusruktu, ke mutaweyen orekla faclu, 'God El oralosla mukul ac mutan,' oana ke Ma Simusla fahk. 7 'Pa ingan sripen se oru sie mukul el som liki papa tumal ac nina kial, ac fulyang nu sin mutan kial, 8 ac eltal ma sefannala.' Ouinge eltal fah tia sifil ma luu, a ma sefanna. 9 Ke ma inge, ma God El falsani lela mwet in tia eisalik." 10 Ke elos folokla nu in lohman, mwet tumal lutlut elos siyuk sel Jesus ke ma inge. 11 Ac el fahk nu selos, "El su sista mutan kial ac marut nu sin sie pac mutan, el orek kosro lain mutan kial. 12 In ouiya se pacna inge, sie mutan su sista mukul tumal ac payuk nu sin sie pac mukul, el orek kosro." 13 Kutu mwet uh

use tulik natulos nu yurin Jesus tuh elan filiya paol faclos, a mwet tumal lutlut elos kai mwet ah. 14 Ke Jesus el liye, el arulana toasr ac fahk nu sin mwet tumal lutlut, "Lela tulik srisrik ingan in tuku nu yuruk ac nimet ikololosi, tuh Tokosrai lun God ma lalos su ou elos. 15 Pwayena nga fahk nu suwos, el su tia eis Tokosrai lun God oana sie tulik srisrik, fah koflana ilyak nu loac." 16 Na el srkak tulik srisrik uh ac filiya paol fin kais sie selos, ac akinsewowoyelosla. 17 Ac ke Jesus el mukuiyak in som liki acn sac, sie mwet kasrusr nu yorol ac sikukmutuntei ye mutal ac siyuk sel, "Mwet Luti wo, mea nga ac oru tuh ngan ku in eis moult ma pahtpat?" (aiōn g166) 18 Ac Jesus el siyuk sel, "Efu kom ku pangonyu wo? Wangin sie mwet wo sayen God mukena. 19 Kom etu ma sap: 'Nik kom akmas, nik kom kosro, nik kom pisrapasr, nik kom orek loh kikiap lain mwet, nik kom kutasrik in kiapu mwet, sunakin papa tomom ac nina kiom.'" 20 Na mwet sac fahk nu sel, "Mwet Luti, nga liyaung ma inge nukewa in pacl nga fusr me." 21 Jesus el lungse el, ac el ngetang suilya ac fahk, "Ma sefanna kom srak fos kac. Fahla ac kukakunla ma lom nukewa ac sang mani kac an nu sin mwet sukasrup, na ac fah oasr mwe kasrup lom inkusrao; na kom fahsru fahsr tukuk." 22 Ke mwet sac lohng ma inge, mutal arulana supwarla ac el som lukel ke inse toasr, mweyen el sie mwet na kasrup. 23 Jesus ngetang nu sin mwet tumal lutlut ac fahk nu selos, "Arulana upa mwet kasrup uh in utyak nu in Tokosrai lun God!" 24 Mwet tumal lutlut elos arulana lut ke kas inge, ac Jesus el sifilpa fahk, "Tulik nutik, kowos in etu lah ma na upa se in utyak nu in Tokosrai lun God! 25 Ac fisrasr tuh soko camel in fahsr sasla ke mutun soko nilul, liki sie mwet kasrup in ilyak nu in Tokosrai lun God." 26 Ke el fahk ma inge, mwet tumal lutlut elos arulana fwefela kac, ac asiyuki inmasrlolos ac fahk, "Fin ouinge, su ac ku in moulla?" 27 Jesus el ngetang nu selos ac fahk, "Ma inge upa sin mwet uh, tusruktu tia upa sin God; tuh God El ku in oru ma nukewa." 28 Na Peter el kasla ac fahk, "Liye, kut filiya ma nukewa ac fahsr tukum." 29 Na Jesus el fahk nu selos, "Aok pwaye, ac nga fahk nu suwos, kutena mwet su filiya lohml sel, ku mwet lel ac mwet lohml, ku papa ac nina kial, ku tulik natul, ku facl sel ke sripuk ac ke sripen Wosasu, 30 el ac fah eis ma yohk liki na in pacl inge. El ac fah eis pacl siofok yohk liki ke lohml, mwet lel ac

mwet lohml, nina kial ac tulik natul, facl sel, ac oayapa mwe keok nu sel. Ac in moult se tok ah, el ac fah eis moult ma pahtpat. (aiōn g165, aiōnios g166) 31 A mwet puspis su meet in pacl inge, elos ac fah tok, ac mwet puspis su tok in pacl inge elos ac fah mau meet. 32 In pacl se inge Jesus ac mwet tumal lutlut elos fahsr inkaneke uh in som nu Jerusalem. Ac Jesus el fahsr meet lukelos, ac elos arulana inse fosrnga, ac mwet ma fahsr tokolos elos sangeng. Na Jesus el sifilpa srela mwet tumal lutlut singoul luo ac fahkak ke ma ac siyak nu sel. 33 El fahk nu selos, "Lohng akwoye. Kut ac som nu Jerusalem, yen Wen nutin Mwet el ac fah itukyng nu inpoun mwet tol fulat ac mwet luti Ma Sap uh. Elos ac fah wotela in anwuki el, ac eaisalang nu sin mwet pegan, 34 su ac fah aksruksrukel, anel, srunglul, ac unilya. Na tukun len tolu el fah sifil moulyak." 35 Na James ac John, wen natul Zebedee, eltal kalukyng nu yurin Jesus ac fahk nu sel, "Mwet Luti, oasr ma se kut lungse siyuk kom in oru nu sesr." 36 Ac Jesus el siyuk seltal, "Mea se?" 37 Na eltal fahk, "Ke pacl se kom ac muta fin tron wolana in Tokosrai lom, kut lungse wi kom muta, sie lac po layot ac sie lac po lasa sum." 38 Ac Jesus el fahk nu seltal, "Komtal tia etu ma komtal siyuk an. Ya komtal ku in nim ke cup in keok su nga ac fah nim kac? Ya komtal ku in baptais ke baptais su nga enenu in baptais kac?" 39 Eltal topuk, "Kut ku." Na Jesus el fahk nu seltal, "Pwaye lah komtal ac nim ke cup su nga enenu in nim kac, ac baptais ke ouiyen baptais su nga enenu in baptais kac. 40 Tuh nga tia ku in fahk lah su ac fah muta lac pouk layot ac lac pouk lasa. God pa ac fah sang acn inge nu sin mwet su El akola nu se." 41 Ke mwet tumal lutlut singoul ah lohng ke siyuk se inge, elos arulana kasrksrak sel James ac John. 42 Ouinge Jesus el pangnoloseni ac fahk nu selos, "Kowos etu lah mwet kol lun mwet pegan uh lungsen a sapsap nu fin mwet lalos, ac mwet leum uh elos akkalemye lah ku nukewa oasr selos. 43 Tusruktu tia ouinge inmasrlowos. El su lungse in fulat, el enenu in kulansupu mwet ngia; 44 ac sie suwos fin lungse in meet inmasrlowos, el enenu in mwet foko lowos nukewa. 45 Finne Wen nutin Mwet, el tia tuku tuh in kulansupweyuk el; a el tuku in kulansap ac sang moult lal in molela mwet puspis." 46 Jesus wi mwet tumal lutlut ac u ulap se elos fahsr sasla in acn Jericho, ac ke elos illa sie mwet kun el muta ngusr pe

innek uh. Inel pa Bartimaeus, wen natul Timaeus. 47 Ke el lohng tuh Jesus mwet Nazareth pa ac fahsryak uh, el wowoyak ac fahk, "Jesus, Wen nutin David, pakomutuk!" 48 Pus sin mwet uh mulat nu sel ac fahk elan misla. A el wowoyak yohk liki meet ac fahk, "Wen nutin David, pakoten nu sik!" 49 Ac Jesus el tui ac fahk, "Pangnolma." Ouinge elos pangon mwet kun sac ac fahk nu sel, "Kom in enganak! Tuyak, el pangon kom." 50 Na el sista nuknuk lik lal ac sroak ac tuku nu yurin Jesus. 51 Ac Jesus el siyuk sel, "Mea kom lungse ngan oru nu sum?" Ac mwet kun sac fahk, "Mwet Luti, nga kena ngan ku in sifil liye." 52 Ac Jesus el fahk nu sel, "Kom ku in som. Lulalfongi lom akkeyekomla." In pacl sacna, el ku in liye, ac el fahs tokol Jesus inkanek uh.

11 Ac ke elos apkuranyang nu Jerusalem, sissen siti srisrik lun Bethphage ac Bethany, elos tuku nu Fineol Olive. Ac Jesus el supwala luo sin mwet tumal lutlut in som meet lukelos. 2 Ac el fahk nu seltal, "Fahla nu in siti srisrik se oan meeto, ac ke komtal ac sun acn we komtal ac liye soko donkey fusr kapir we ma soenna oasr mwet muta fac. Tulalla ac usalu. 3 Fin oasr mwet siyuk lah efu komtal ku tulalla, komtal fahk mu Leum el enenal ac el ac fah sa in folokunulma." 4 Na etal som ac konauk donkey fusr soko kapriyuki nu ke mutunoa in lohng se, ac ke etal tulalla, 5 kutu mwet ma tu we siyuk seltal, "Mea komtal oru an, ku tulala donkey fusr soko an?" 6 Ac etal topuk oana ke Jesus el fahk nu seltal, na mwet uh lela etal in us som. 7 Etal use donkey fusr soko ah nu yurin Jesus, ac filiya nuknuk laltal nu fin kosro soko ah, ac Jesus el sroang nu fac. 8 Ac mwet puspis laknelik nuknuk lalos inkanek uh, ac kutu pac mwet uh pakela lesak inima uh ac loela inkanek uh. 9 Ac elos su fahs meet ac elos su fahs tok mutawauk in wowoyak ac fahk, "Kaksakin God! Insewowo el su tuku Inen Leum! 10 God Elan akinsewowoye tokosrai se su ac tukutokosrai lal David, papa tumasr! Kaksakin God!" 11 Jesus el iliyak nu in Jerusalem, som nu in Tempul, ac el ngetang ac liye ma nukewa. Na ke sripen ekela tari, el folokla nu Bethany wi mwet tumal lutlut singoul luo. 12 In len tok ah, ke elos som liki acn Bethany, Jesus el masrinsralla. 13 Ac ke el liye soko sak fig oan loes kutu nu yorol su oasr sra puspis olo, el som in liye lah oasr fahko kac. Na ke el sun, el liye tuh sra mukena pa kac, mweyen tia pacl

in fok lun sak fig uh. 14 Na Jesus el fahk nu ke sak fig soko ah, "Wangin mwet ac fah sifil mongo fig keim nwe tok!" Ac mwet tumal lutlut elos lohng ke el fahk ah. (aiōn g165) 15 Ke elos sun acn Jerusalem, Jesus el iliyak nu in Tempul ac mutawauk in ukwauk mwet nukewa su kuka ac elos su moli ma in Tempul uh. El topkaku luo tepu lun mwet ayaol mani, ac mwe muta lun mwet su kukakin wuleoa, 16 ac el tia lela kutena mwet in utuk ma, foroht forma in kalkal lun Tempul. 17 Na el luti mwet uh ac fahk, "Simla in Ma Simusla lah God El fahk, 'Tempul sik ac fah pangpang iwen pre nu sin mwet in mutunfac l nukewa,' a kowos oru nien wikwik lun mwet pisrapasr!" 18 Mwet tol fulat ac mwet luti Ma Sap elos lohng ke ma inge, ac elos mutawauk in suk lah elos ac unilya Jesus fuka. Elos sangeng sel mweyen mwet nukewa arulana fwelefa ke luti lal. 19 Ac ke ekela, Jesus ac mwet tumal lutlut illa liki siti uh. 20 Toang na ke lotu tok ah, ke elos fahsryak inkanek uh elos liye sak fig soko ah, uli ac masla acn nukewa kac nwe ke oka ah. 21 Peter el esamak ma siyuk ah, na el fahk nu sel Jesus, "Mwet Luti, liye, sak soko kom selngawiya ah pa masla'nge!" 22 Jesus el topuk ac fahk, "Kowos in lulalfongi God. 23 Pwayena nga fahk nu suwos, sie mwet fin fahk nu ke eol soko inge in tuyak ac sifacna srola nu in meoa, ac el tia alolo insial a el lulalfongi lah ma el fahk uh ac orekla oana, na ac itukyung nu sel ma el siyuk kac. 24 Ke sripa se inge nga fahk nu suwos, ke kowos pre ac siyuk ke kutena ma, lulalfongi lah kowos eis tari, na ac fah itukot nu suwos ma kowos siyuk kac. 25 Ac ke kowos tuyak pre, kowos in nunak munas nu sin kutena mwet su aktoasrye kowos, tuh Papa tomowos su inkusrao Elan oayapa nunak munas nu suwos ke ma koluk lowos. [26 A kowos fin tia nunak munas, Papa tomowos su inkusrao El fah oayapa tia nunak munas nu suwos ke ma koluk lowos.] 27 Na elos sifilpa tuku nu Jerusalem. Ac ke Jesus el fahs in Tempul, mwet tol fulat, mwet luti Ma Sap, ac un mwet matu elos tuku nu yorol 28 ac siyuk sel, "Ma ya ku lom in oru ma inge? Su sot ku ingan nu sum uh?" 29 Ac Jesus el topuk ac fahk, "Nga ac siyuk suwos kusen siyuk sefanna, ac kowos fin topukyula, na nga ac fahkot lah ma ya ku ma nga orekmakin in oru ma inge. 30 Fahkma nu sik, ku lal John in oru baptais lal tuku ya me-ma sin God me, ku ma sin mwet uh?" 31 Ac elos mutawauk in asiyyuki inmasrloles ac fahk, "Mea kut ac

fahk uh? Kut fin fahk mu 'Ma sin God me,' na el ac fahk mu, 'Na efu kowos ku tia lulalfongel John?' 32 A kut fin fahk mu 'Ma sin mwet uh...' (Elos sangeng sin mwet uh, mweyen mwet nukewa lulalfongi mu John el sie mwet palu.) 33 Na elos topuk Jesus ac fahk, "Kut tia etu." Ac Jesus el fahk nu selos, "Nga ac tia pac fahk nu suwos lah ma ya ku luk in oru ma inge uh."

12 Na Jesus el kaskas nu selos ke kas in pupulyuk ac fahk, "Sie mwet el yukwiya sie ima in grape. El orala kalkal se rauneak, ac pukanak luf in itat wain se, ac musaela nien soan se. Na el sang ima se inge nu sin kutu mwet in karingin, na el som liki acn sel nu in sie pac facl. 2 Ac ke sun pacl in telani fokin grape uh, el supwala sie mwet kulansap nu yurin mwet karingin ima sac, tuh elan eis selos ip lal ke kosrani lun grape uh. 3 Ac mwet karingin ima sac elos sruokilya, srunglul, ac folokunulla pusin po. 4 Na mwet kacto sac el sifil supwala sie pac mwet kulansap; ac mwet liyaung nien grape uh elos kanteya sifal, ac oru ma na koluk nu sel. 5 Na el supwala pac sie mwet kulansap, ac elos unilya. Elos oru ouinge pac nu sin mwet puspis. Elos puok kutu ac uniya kutu. 6 Ac mwet sefanna lula yorol, pa wen kulo se natul. Na tok, el supwala wen natul nu sin mwet liyaung nien grape uh. Ac el sifacna nunku in el, 'Nga lulalfongi mu elos ac fah sunakin wen nutik.' 7 Tusruktu mwet liyaung nien grape uh fahk nu sin sie sin sie, 'Wen se nutin mwet kacto sac pa inge. Fahsru kut unilya, ac ima se inge fah ma lac lasr!' 8 Ouinge elos sruokilya, unilya ac sista manol liki nien grape uh." 9 Ac Jesus el siyuk, "Na mea mwet se la nien grape uh fah oru? El fah tuku ac onelosi, ac sang nien grape uh nu sin kutu pac mwet in liyaung. 10 Ya kowos soenna rit Ma Simusla se inge? 'Eot se ma mwet musa uh sista, Pa yohk sripa oemeet uh. 11 Leum pa oru ma inge uh; Fuka lupan usrngukiya in liye!' 12 Mwet fulat lun mwet Jew inge srike in sruokilya Jesus ke sripen elos etu mu el fahk pupulyuk inge in lainulos. Tuh elos sangeng sin un mwet puspis, ouinge elos som lukel. 13 Kutu sin mwet Pharisee ac kutu mwet in u lal Herod supweyukla nu yurin Jesus in tuh srifal ke kutu mwe siyuk. 14 Ke elos tuku nu yorol elos fahk, "Mwet Luti, kut etu lah kom fahk ma pwaye ac tia suk lah mea mwet uh ac nunku kac. Kom tia kolak sin kutena mwet, a kom luti ma pwaye ke lungse lun God. Fahk nu sesr, ya ac lain Ma Sap lasr kut in akfalye tax nu

sin Caesar, tokosra fulat in acn Rome? 15 Ya kut ac sang, ku tia?" Tuh Jesus el etu kutasrik lalos, na el topuk ac fahk nu selos, "Efu kowos ku srike in srifeyu? Use sie ipin mani silver an nu sik ngan liye." 16 Ac elos use, na el fahk nu selos, "Mutun su kac inge, ac inen su inge?" Na elos topuk ac fahk, "Ma lun Caesar." 17 Ouinge Jesus el fahk nu selos, "Na fin pa ingan, sang nu sin Caesar ma lun Caesar, ac nu sin God ma lun God." Ac elos arulana fwefela sel. 18 Na kutu mwet Sadducee su fahk mu wangin sifil moulyak liki misa, elos tuku nu yurin Jesus ac fahk, 19 "Mwet Luti, Moses el simusla sie ma sap nu sesr fahk mu, 'Sie mukul fin misa, ac wangin tulik natul nu sin mutan kial, na sie ma lel fah eis katinmas sacn kial ac eltal fah oswela tulik su ac fah pangpang ma nutin ma lel su misa.' 20 Tuh oasr tamulel itkosr, ac el su matu el payuk nwe misa a wangin tulik natul. 21 Na el se akluo el eis katinmas sac kial, ac el oayapa misa a wangin tulik natul. Sikyak ouinge pac nu sin el su aktolu, 22 oayapa tamulel wial ah nufon. Kewana marut nu sin katinmas sac, ac elos nukewa misa wangin tulik natulos. Na tok, katinmas sac oayapa misa. 23 Ke len in sifil moulyak lun mwet nukewa, na katinmas sac ac fah ma kien su, ke tamulel itkosr ah kewa tuh payuk sel ah?" 24 Jesus el topuk ac fahk, "Kowos arulana tafongla! Ac kowos etu lah efu? Ma ke kowos tia etu ke Ma Simusla ku ke ku lun God. 25 Tuh ke mwet misa uh ac sifil moulyak, elos ac oana lipufan inkusrao, ac elos ac tia payuk. 26 Ac funu ke moulyak lun mwet misa, ya kowos soenna rit in book lal Moses ke ma sikyak ke e se firir in kupo sac? Simla mu God El fahk nu sel Moses ouinge, 'Nga God lal Abraham, God lal Isaac, ac God lal Jacob.' 27 Kalmeya pa El God lun mwet moul, ac El tia God lun mwet misa. Kowos arulana tafongla!" 28 Ac sie sin mwet luti Ma Sap el wi muta we, ac lohng ke elos asiyuki. El liye tuh arulana wo top lal Jesus nu sin mwet Sadducee, na el kalukyng nu yorol ke sie mwe siyuk ac fahk, "Pia ma sap su yohk oemeet ke Ma Sap uh?" 29 Jesus el topuk ac fahk, "Ma Sap se ma yohk eemeet pa inge: 'Lohng, O Israel. Leum God lasr, El God sefanna. 30 Ac kom fah lungse Leum God lom ke insiom kewa, ac ke ngunum kewa, ac ke nunkom kewa, ac ke ku lom kewa.' 31 Ac ma sap se akluo pa inge: 'Kom fah lungse mwet tulana lom oana ke kom lungse kom sifacna.' Wangin sie pac

ma sap yohk liki ma luo inge.” 32 Na mwet luti sac fahk nu sin Jesus, “Pwaye sum, Mwet Luti! Kom fahk suwohs, Leum God El mukena pa God, ac wangin pac sie god saya. 33 Ac mwet se enenu in lungse God ke insial kewa, ke nunkal kewa, ac ke ku lal kewa; ac el enenu pac in lungse mwet tulan lal oana ke el lungse el sifacna. Wo in akos ma sap luo inge liki na in kisakin kosro fin loang uh, ku oru pac kutu mwe kisa saya nu sin God.” 34 Ac ke Jesus el liye tuh el topuk suwohs, el fahk nu sel, “Kom tiana loesla liki Tokosrai lun God.” Tukun ma inge, wangin mwet pulaik in sifil siyuk kutena ma sel. 35 Ke Jesus el luti in Tempul, el srukak kusen siyuk se inge: “Fuka tuh mwet luti Ma Sap elos fahk mu Christ el wen natul David? 36 Ngun Mutal tuh akkaskasyal David, ac el fahk ouinge: ‘Leum God El tuh fahk nu sin Leum luk: Muta siskuk layot Nwe ke nga filiya mwet lokoalok lom ye niom.’ 37 David el sifacna pangnol ‘Leum’; na fuka tuh Christ elan wen natul David?” Oasr sie un mwet na pus su engan in lohng luti lal Jesus. 38 Ac ke el lotelos, el fahk, “Liyekowosyang liki mwet luti Ma Sap, su nokomang nuknuk loeloes ke elos fufahsryesr inmasrlon mwet uh, ac kena tuh mwet uh in akfulatyalos ac paingulos ke nien kuka; 39 su sulela nien muta fulat in iwen lolngok ac acn ma wo emeet ke pacl in kufwa. 40 Elos akalfonye katinmas ac pisrala ma lalos, ac oayapa oru pre loeloes lalos mwe na lumah. Ke ma inge ac fah akyokyeyuk mwe kai nu selos in arulana upa!” 41 Ke Jesus el muta apkuran nu ke nien eisani mani in Tempul, el tuni ke mwet uh ac filiya mani lalos uh. Mwet kasrup puspis elos filiya mani na yohk. 42 Na sie katinmas su sukasrup el tuku ac filiya luo ipin mani srisrik, sununna cent srusra se. 43 Na Jesus el pangonma mwet tumal lutlut ac fahk nu selos, “Pwayena nga fahk nu suwos, mwe sang ma katinmas sukasrup se inge el filiya in nien mani uh arulana yohk liki mwe sang lun mwet ngia nukewa. 44 Tuh elos nukewa filiya ma elos sre la liki ma puspis lalos, a el, el nwe sukasrup, el sang ma lal nukewa, aok nufon ma oasr yorol.”

13 Ac ke Jesus el illa liki Tempul, sie sin mwet tumal lutlut fahk nu sel, “Mwet Luti, liye woiyen eot uh ac musaiyen lohmi ke Tempul uh!” 2 Jesus el topuk ac fahk, “Kom liye lohmi na lulap inge? Wangin sie sin eot inge ac fah oan yen oan we uh. Eot inge nukewa ac fah rakelik.” 3 Ac ke Jesus el muta

Fineol Olive tulayang nu ke Tempul uh, Peter, James, John, ac Andrew elos tuku nu yorol 4 ac siyuk sel ke el mukena muta, “Fahkak nu sesr lah ac siyak ngac ma kom fahk an, ac mea akilenyen pacl se ma inge nukewa ac fah akpwayeyuk?” 5 Jesus el topuk ac fahk, “Liyekowosyang tuh kutena mwet in tia kiapwekowosla. 6 Mwet puspis ac kikiap mu elos tuku inek ac fahk, ‘Nga pa el!’ ac elos ac fah kiapwela mwet puspis. 7 Ac nik kowos fosrng a ke pacl kowos lohng kusen mweun su apkuran nu yuruwos, ku pweng ke mweun su orek yen loessula. Ma inge ac nuna siyak, tusrukto tia pa inge saflaiyen faclu. 8 Mutunfacl ac fah tuyak lain mutunfacl; tokosrai fah lain sie sin sie. Ac fah oasr kusrusr yen nukewa, oayapa ac fah oasr sracl. Ma inge nukewa oana polo ngal se meet lun sie mutan su akola in isus. 9 “Kowos in liyekowosyang sifacna, tuh mwet uh ac fah kaprikowosi ac tukakinkowosyang nu sin mwet nununku. Elos ac fah sringil kowos in iwen lolngok. Kowos ac fah tu ye mutun mwet leum ac tokosra ke sripuk, tuh kowos in ku in fahkak Pweng Wo nu selos. 10 Tuh Pweng Wo ac fah lutiuyuk meet nu sin mutunfacl nukewa, na faclu fah safla. 11 Ac ke elos ac sruokkowosi ac uskowosyang nu in nununku, nimet kowos loalela ke ma kowos ac fahk. Kowos fahk na kas ma ac itukot nu suwos in pacl sacn. Tuh kas ma kowos ac fahk uh tia ma suwos, a ma sin Ngun Mutal. 12 Mwet uh ac fah sifacna sang mwet lelos in anwuki. Papa uh ac fah oru oapana nu sin tulik natulos, ac tulik uh ac fah tuyak lain papa tumalos ac eisalosyang in anwuki elos. 13 Mwet nukewa ac fah srungakowos ke sripuk. A el su muteng nwe ke safla ac fah moulla. 14 “Kowos ac fah liye ‘Mwe Srungayuk Lulap’ el tu yen ma tia fal elan tu we.” (El su riti ma inge, lela elan etu kalmac!) “Ouinge, elos su muta in Judea elos ac enenu in kaingla nu fineol uh. 15 Sie mwet su muta fin mangon lohmi sel, elan tia sista pacl in oatui ac eis kutena ma lal liki lohmi sel. 16 Mwet se su muta inima uh, elan tia folokla nu lohmi sel in eis coat lal. 17 Ac fah arulana koluk nu sin mutan su pitutu uh in pacl sac, ac mutan su tufahna isusla uh. 18 Kowos in pre nu sin God tuh ma inge in tia siyak in pacl in mihsrisr. 19 Tuh mwe ongoiya in len ingo ac fah koluk liki kutena ma upa su siyak fin faclu oemeet me ke God El orala faclu nwe misenge. Ac fah tia pac siyak ouinge nwe tok. 20 Tusrukto Leum

God El akpuyela tari pisen len uh. El funu tia oru ouinge, lukun wangin mwet moulla. A ke sripen mwet su El sulela, El akpuyela len uh. 21 "Na kutena mwet fin fahk nu suwos, 'Liye, Messiah el a inge!' ku 'Liye, el a ingo!' — nik kowos lulalfongi. 22 Tuh Messiah kikiap ac mwet palu kikiap ac fah sikyak. Elos ac fah oru mwe akul lulap ac ma sakirik in kiapwela mwet, elos fin ku — aok, finne mwet sulela lun God. 23 Liyekowosyang! Nga fahkot ma inge nu suwos meet liki pacl ac sikyak uh. 24 "In len ingo, tukun pacl in ongoiya sac, faht uh ac fah lohslra ac malem uh ac fah tia sifil kalem; 25 itu uh fah putatla liki kusrao, ac ac ku su oan yen engyeng uh fah mokleyukla liki inkanek na pwaye lalos. 26 Na Wen nutin Mwet fah sikme in pukunyeng uh ke ku lulap ac wolana. 27 Ac el fah supwalik lipufan lal nu fin faclu nufon in eisani mwet sulela lun God liki acn nukewa faclu. 28 "Lela sak fig uh in luti kowos ke sie mwe luti. Ke pacl se lesak uh tufahna srunak sroa, na kowos etu lah pacl fol uh apkuran me. 29 In lumah sac pacna, ke kowos ac liye ke ma inge sikyak uh, kowos ac etu lah pacl uh apkuran me, akuranna mutawauk. 30 Pwayena nga fahk nu suwos, lah ma inge nukewa ac sikyak meet liki mwet ma moulin pacl se inge ac misa. 31 Kusrao ac faclu ac fah wanginla, a kas luk ac fah tiana wanginla. 32 "Tusruktu, wangin sie mwet etu ke len sac ku ke ao sac — tia lipufan inkusrao ku Wen, a Papa mukefanna etu. 33 Kowos liyekowosyang ac tupan, tuh kowos tia etu ke pacl se ac sikyak. 34 Ac fah oana ke sie mwet ac som liki facl sel, ac filiya mwet kulansap lal in karingin ma lal. El sang orekma kunen kais sie, ac el fahk pac nu sin mwet liyaung mutunoa in arulana taran. 35 Ke ma inge, kowos in arulana taran, mweyen kowos tia etu lah pia pacl se leum lun lohmi uh ac foloko — sahp ke eku, ku ke infulwen fong, ku ke tafun lutu, ku ke lotutang ke faht uh takak. 36 El fin sa tuku, tia wo elan konekowosyak tuh kowos motul. 37 Ma nga fahk nu suwos uh, nga fahk nu sin mwet nukewa: Taran ac soano!"

14 Ke pacl se inge, len luolula nu ke pacl in Kufwen Alukela ac Kufwen Bread Tia Akpulol uh. Mwet tol fulat ac mwet luti Ma Sap elos suk oreya elos in kapriya Jesus in lukma ac unilya. 2 Na elos fahk, "Enenu kut in tia oru ke pacl in kufwa uh, mweyen ac ku in purakak lokoalok." 3 Jesus el som nu Bethany ac muta in lohmi sel Simon, sie mwet su

musen lepa meet. Ke el fungyang in mongo, mutan se tuku us sufa soko orekla ke eot alabaster sessesla ke mwe akmusra keng su arulana yokla molo, pangpang nard. El foklaliik sufa sac ac okoaung nu fin sifen Jesus. 4 Kutu sin mwet su muta we elos mulat ac fahk nu sin sie sin sie, "Mwe mea in sununteiyuk mwe akmusra keng inge?" 5 Fin kukakinyukla, ac yohk liki ipin silver tofoko, na ac ku in sang kasru mwet sukasrup!" Ac elos arulana torkaskas lain mutan sac. 6 A Jesus el fahk nu selos, "Nimet angnol! Efu kowos ku lusrongol? Orekma na wo se pa el oru nu sik inge. 7 Mwet sukasrup uh oasr yuruwos pacl nukewa, ac kutena pacl ma kowos ac lungse in oru ma wo nu selos uh kowos ku in oru. A nga ac tia muta yuruwos pacl nukewa. 8 Mutan se inge el oru ma el ku in oru. El mosrwela monuk in akoela meet liki pacl in pukpuki luk. 9 Pwayena nga fahk nu suwos, lah yen nukewa ma ac lutiuk Pweng Wo se inge we fin faclu, ma se el orala inge ac fah srumunyak in esamyuk el kac." 10 Na Judas Iscariot, sie sin mwet tuma lutlut singoul luolun Jesus, el som nu yurin mwet tol fulat tuh elan tukakunulak Jesus nu selos. 11 Elos engan in lohng ma el fahk, ac wuleang in sang mani nu sel. Ouinge Judas el mutawauk in suk pacl fal in tukakunulak Jesus nu selos. 12 Ke len se meet lun Kufwen Bread Tia Akpulol, len in uniya sheep fusr in kisakin nu ke Kufwen Alukela, mwet tuma lutlut lun Jesus elos siyuk sel, "Pia acn kom lungse kut in akoela Kufwen Alukela lom an we uh?" 13 Na Jesus el supwala luolun sin mwet tumal lutlut, ac fahk nu seltal, "Fahla nu in siti uh, ac sie mwet su us sufa in kof soko fah sun komtal. Fahsr tokol 14 nu ke lohmi se el ac ilyak nu we, na komtal fahk nu sin mwet ma la lohmi sacn, 'Mwet Luti el fahk, Pia infukil se ma nga ac mwet tumuk lutlut ac mongo ke Kufwen Alukela we uh?' 15 Na el ac fah fahkot nu sumtal sie infukil lulap ma oan lucng su akoeuyukla tari, yen ma komtal in akola ma nukewa nu sesr we." 16 Mwet tumal lutlut luolun illa ac som nu in siti uh ac konauk lah ma nukewa orekla oana ke Jesus el fahk nu seltal, ac eltal akoela Kufwen Alukela. 17 Ac ke ekela, Jesus el wi mwet tumal lutlut singoul luolun tuku. 18 Ac ke elos fungyang in mongo, Jesus el fahk, "Pwayena nga fahk nu suwos, sie suwos ac tukakinyuyak — aok, siena su wiyu mongo." 19 Elos arulana supwarla ke kas inge, ac kais sie selos mutawauk in siyuk sel, "Ya

nga pa kom fahk uh?" 20 Jesus el topuk nu selos, "Siena suwos mwet singoul luo — el su wiyu isongya bread nal in ahlu uh. 21 Wen nutin Mwet el ac fah misa oana ke Ma Simusla fahk, a we nu sin mwet se su ac tukakunulak uh! El funu tiana isusla, lukun wo nu sel!" 22 Ac ke elos mongo, Jesus el eis bread se, ac ke el pre kac tari, el kunsalik ac sang nu sin mwet tumal lutlut ac fahk, "Kowos eis, ma inge monuk." 23 Na el eis sie cup ac sang kulo nu sin God kac, tari el sang nu selos ac elos nukewa nim kac. 24 Ac Jesus el fahk nu selos, "Ma inge srahk lun wuleang su ukuiyukla ke mwet puspis. 25 Pwayena nga fahk nu suwos, nga fah tia sifil nim ke wain inge nwe ke len se nga ac nim wain sasu in Tokosrai lun God." 26 Na elos yuk soko on in kaksak, tari elos illa ac som nu Fineol Olive. 27 Na Jesus el fahk nu selos, "Kowos nukewa ac fah kaingelik ac fahsr likiyu, tuh Ma Simusla fahk, 'God El fah uniya mwet sropo uh ac un sheep uh fah fahsrelik.' 28 Tusrukto tukun God El sifil akmouleyuyak, nga fah som meet liki kowos nu Galilee." 29 Ac Peter el fahk nu sel, "Nga fah tiana som liki kom, elos inge nukewa finne fahsr liki kom!" 30 Na Jesus el fahk nu sel Peter, "Pwayena nga fahk nu sum, meet liki won uh kahk ke pacl akluo ofong, kom ac fah lafwekinyu pacl tolu." 31 Ac Peter el akyokye fahk lal mu, "Nga ac fah tiana fahk ouingan, nga finne ac wi kom misa!" Mwet tumal lutlut nukewa ngia fahk oapana ke Peter el fahk. 32 Elos tuku nu in acn se pangpang Gethsemane, ac Jesus el fahk nu selos, "Kowos muta inge ke nga ac pre." 33 Ac el eisal Peter, James, ac John welul. Ac el mutawauk in toasr ac keoklana in ngunal, 34 ac el fahk nu seltal, "Ngunik arulana sessesla ke asor, apkuranna nga in misa kac. Komtal muta inge, tawi ac soano." 35 Ac el fahsr kutu nu meet ac faksufi ac pre tuh fin ku, ao in keok se inge in alukella. 36 El pre ac fahk, "Papa, Papa! Kom ku in oru ma nukewa. Eisla cup in keok se inge likiyu. Tusrukto, in tia ou lungse luk, a in ou lungse lom." 37 Na el folokla ac liye lah mwet tumal lutlut tolu ah motul, ac el fahk nu sel Peter, "Simon, ya kom motul? Ya kom kofla in soano finne ao sefanna?" 38 Ac el fahk nu seltal, "Komtal soano ac pre tuh komtal in tia srifeyukla. Pwayena, ngun lungse a ikwa munas." 39 Ac el sifil folokla pre, ac fahk pacna kas el fahk meet ah. 40 Na el sifil foloko nu yurin mwet tumal lutlut ac liyalos lah elos srakna motul, tuh eltal tia ku in kutong mwetkel laltal. Ac eltal tia etu ma eltal ac topuk nu sel. 41 Ke el foloko pacl se aktolu, el fahk nu seltal, "Ya komtal srakna motul ac mongla? Tari, fal! Sun tari ao sac! Liye, Wen nutin Mwet el itukyng inge nu inpoun mwet koluk. 42 Tukakek, kut som. Liye, pa inge mwet se ma ac tukakinyuyak ah!" 43 Jesus el srakna kaskas ke pacl se Judas, sie sin mwet tumal lutlut singoul luo, el tuku. El wi sie un mwet na pus su supweyukme sin un mwet tol fulat, mwet luti Ma Sap ac mwet matu, ac elos us cutlass ac sak in anwuk inpaolos. 44 Mwet se ma tukakunulak ah el tuh fahkang sie mwe akul nu sin u lulap sac ac fahk, "Mwet se ma nga ac ngokya muta uh pa kowos suk uh. Sruokilya, ac eaisalang nu sin mwet soan in usalla." 45 Pacl se na Judas el sun acn we, el fahsryang nwe yurin Jesus ac fahk nu sel, "Mwet Luti," ac el ngok mutal. 46 Na elos tuku ac sruokilya Jesus ac kapriyia. 47 Ac sie selos su tu we el faesak cutlass natul ac pakela la sren mwet kulansap se lun Mwet Tol Fulat. 48 Na Jesus el kasang nu selos ac fahk, "Ya kowos enenu na in us cutlass ac sak in anwuk in tuh sruokiyuwi, oana in mwet pisrapasr sulallal se pa nga? 49 Nga muta yuruwos len nukewa ac luti in Tempul, a kowos tia sruokiyuwi. Tusrukto ma inge orek in akpwayeyuk Ma Simusla." 50 Na mwet tumal lutlut nukewa fahsr lukel ac kaingelik. 51 Oasr sie mukul fusr su nukum ipin nuknuk linen se na, el fahsr tukun Jesus. Ac elos srike in sruokilya 52 tuh el kaingla, sista ipin nuknuk linen lal ac koflufol na. 53 Na elos usalla Jesus nu in lohmsin Mwet Tol Fulat, yen mwet tol fulat nukewa ac un mwet matu ac mwet luti Ma Sap elos tukeni we. 54 Ac Peter el fahsr tokol loessula ac utyak nu in kalkal in lohmsin Mwet Tol Fulat. El wi mwet soan uh muta ac langlung. 55 Un mwet tol fulat ac Un Mwet Pwapa Fulat kewa elos srike in suk ma loh lain Jesus elos in mau ku in unilya, tuh elos tia ku in konauk. 56 Mwet puspis orek loh kikiap lain Jesus, tuh sramsram lalos ah tia ma sefanna. 57 Na kutu selos tuyak ac orek loh kikiap ke Jesus ac fahk: 58 "Kut lohng ke el fahk mu, 'Nga fah kunausla Tempul se inge su orekla ke poun mwet, ac tukun len tolu nga fah musaela sie su tia orek ke poun met.'" 59 Sramsram lalos inge tia pac ma sefanna. 60 Na Mwet Tol Fulat el tuyak ye mutalos ac siyuk sin Jesus, "Ya wanginna ma kom ac topuk ke ma elos uh srukak in lain kom inge?" 61

Tuh Jesus el misla ac tia kas. Na Mwet Tol Fulat el sifilpa siyuk sel, "Ya kom pa Messiah, Wen nutin El su Mutallana?" 62 Ac Jesus el fahk, "Aok, nga. Ac kowos ac fah liye ke nga, Wen nutin Mwet, fah muta lac po layot sin El su Kulana, ac tuku fin pukunyeng inkusrao!" 63 Mwet Tol Fulat el salik nukruk lal ac fahk, "Kut tia sifil enenu kutu pac mwet loh! 64 Kowos lohng kaskas enum lal, na mea nunak lowos?" Ac elos nukewa insese in fahk mu fal in anwuki el. 65 Ac kutu selos mutawauk in anel, ac elos kapriya mutal ac fuskel, ac siyuk sel, "Palye lah su fiski kom uh!" Ac mwet soan elos usalla ac puokol. 66 Peter el srakna muta in kalkal uh ke sie mutan kulansap lun Mwet Tol Fulat el fahsryak. 67 Ac ke el liyal Peter langlung, el suilya ac fahk, "Kom welul pac Jesus lun Nazareth." 68 A Peter el lafwekin ac fahk, "Nga nikin ... nga tia kalem ke ma kom fahk an." Ac el illa nu mutunpot uh. Ke pacl sacna won se kahkla. 69 Ac mutan kulansap sac liyal ac sifilpa fahk nu selos su tu we, "El an el sie selos." 70 Ac Peter el sifilpa lafwekin. Kitin pacl toko, elos su tu we elos sifilpa fahk nu sel Peter, "Kom tia ku in lafwekin lah kom sie selos, mweyen kom oayapa mwet Galilee." 71 Na Peter el fahk nu selos, "Nga fulahk lah nga kas na pwaye! God Elan kalyeyiu nga fin kikiap! Nga tia etu mwet se kowos kaskas kac an!" 72 In pacl sacna, won se kahkla ke pacl se akluo, na Peter el esamak kas lun Jesus nu sel ke el fahk mu, "Meet liki won uh ac kahkla pacl se akluo, kom ac fah lafwekinyu pacl tolu." Na el mutawauk in tung ma lulap.

15 Toang na ke lotu tok ah, Mwet Tol Fulat el sa na osun nu sin un mwet matu, mwet luti Ma Sap ac Un Mwet Pwapa Fulat nukewa, ac elos orala lemlem se lalos. Elos kapriya Jesus ac pwanulla nu yorol Pilate. 2 Ac Pilate el siyuk sel Jesus, "Ya kom pa tokosra lun mwet Jew?" Jesus el topuk, "Pa kom fahk an." 3 Mwet tol fulat elos tukakunul Jesus ke ma puspis. 4 Na Pilate el sifilpa siyuk sel, "Ke kom lohng ma puspis ma elos tukakin kom kac inge, ya wanginna ma kom ac sang topuk?" 5 Ac Jesus el sifil pacna tia kas, ac Pilate el lut na pwaye. 6 Ke pacl in Kufwen Alukela nukewa, Pilate el fahsr ke oakwuk se in tulala sie sin mwet kapir ma mwet uh siyuk kac. 7 Ke pacl se inge, oasr sie u muta in presin ke sripen elos tuh akmas ke alein se ma sikyak lain government. Sie sin mwet inge pa Barabbas. 8 Ke

mwet puspis tukeni ac mutawauk in kwafe sel Pilate elan oru nu selos oana el muta oru in pacl in kufwa nukewa, 9 na el siyuk selos, "Ya kowos lungse tuh ngan tulala nu suwos tokosra lun mwet Jew?" 10 El arulana etu lah mwet tol fulat elos eisalang Jesus nu sel ke sripen elos sok sel. 11 A mwet tol fulat elos purakak insien mwet uh in siyuk sel Pilate tuh elan tulalla Barabbas nu selos. 12 Pilate el sifil fahk nu sin u lulap sac, "Na mea nga fah oru nu sel su kowos pangon tokosra lun mwet Jew?" 13 Elos wowoyak ac fahk, "Unilya fin sakseng!" 14 Ac Pilate el siyuk selos, "Efu, ma koluk fuka el orala uh?" Elos arulana wowoyak yohk liki meet ac fahk, "Unilya fin sakseng!" 15 Na ke Pilate el lungse akinsewowoye mwet uh, ouinge el tulalla Barabbas nu selos, ac el sap mwet mweun in srunglul Jesus arulana upa, ac usalla in anwuki el fin sakseng. 16 Na mwet mweun elos eisal Jesus ac kololla nu inkul fulat lun governor, (acn se pangpang Praetorium) ac elos pangoneni mwet mweun wialos. 17 Ac elos nokmulang ke sie nukruk sroninmutuk, ac elos pirakela sie tefuro ke lah ma oasr otah kac ac filiya fin sifal. 18 Na elos aksruksruk in paingul ac fahk, "Paing kom, Tokosra lun mwet Jew!" 19 Ac elos puok sifal ke soko sak, elos anel, ac sikukmutuntei ac epasra nu sel. 20 Ac ke elos aksruksruk tari, elos sarukla nukruk sroninmutuk sac, ac sifil nokmulang ke nukruk lal sifacna. Na elos kololla in unilya fin sakseng soko. 21 Ke elos fahsr inkaneh uh, elos sun sie mwet su inel pa Simon, su tuku in acn saya me nu in siti uh, ac mwet mweun elos akkohsyel ac sang elan us sakseng lun Jesus. (Simon el mwet Cyrene, ac el papa tumal Alexander ac Rufus.) 22 Ac elos usalla Jesus nu ke acn se pangpang Golgotha, su kalmac pa, "Sri in Ahlunsum." 23 Elos srike in sang nu sel wain karyak ke ono se pangpang myrrh, tuh Jesus el tia lungse nim. 24 Na elos srupsrulak fin sakseng, ac kitalik nukruk lal inmasrlolos. Elos susfa kac in suk ip lun kais sie selos. 25 Ao eu ke lotutang pa elos srupsrulak fin sakseng soko. 26 Ac kas ma akkalemye sripen anwuki el, simla oan lucng liki sifal: "Tokosra Lun Mwet Jew." 27 Elos oayapa srupusrak mwet pisrapasr sulallal luo welul — sie lac paol layot ac sie lac paol lasa. [28 Akpwayeuk Ma Simusla su fahk, "Elos oakulang yurin mwet koluk."] 29 Mwet su fahsryak we elos usruk kwawalos, ac fahk kas koluk in angnol

Jesus ac fahk, "Pwe! Kom pa tuh fahk mu kom ac kunausla Tempul ac sifil musaela tukun len tolu! 30 Sifacna molikomla ac fani liki sakseng soko an!" 31 In ouiya sac pacna, mwet tol fulat ac mwet luti Ma Sap elos aksruksruke Jesus, ac fahk nu sin sie sin sie, "El molela mwet ngia, a el kofla molella sifacna! 32 Kut fin liye Messiah, tokosra lun Israel, elan fani liki sakseng soko ah, na kut fah lulalfongel!" Ac mwet luo su welul Jesus sripsripyak fin sakseng eltal wi pac angnol. 33 Ke infulwen len, in polo acn sac nufon lohslra ke lusen ao tolu. 34 Ac ke ao se aktolu, Jesus el wowoyak ke pusra lulap ac fahk, ["Eloi, Eloi, lema sabachthani?"] su kalmac pa, "God luk, God luk, efu kom ku fahsr likiyu?" 35 Kutu sin mwet ma tu in sac elos lohngol ac elos fahk, "Lohng, el pangnol Elijah!" 36 Sie selos kasrusr ac eis sie insroal, twenya ke wain mwen, ac sang nu ke soko sak, na el kolak nu sin Jesus tuh elan nim kac, ac fahk, "Kolyawin, kut in liye lah Elijah el ac tuku sruhkilya liki sakseng soko uh!" 37 Ac Jesus el wola ke sie pusra lulap, na el misa. 38 Na lisrlisr se lisringyen Acn Mutal Na Mutal in Tempul ah mihsalik ip luola, lucngi nwe ten. 39 Ke mwet kol se lun un mwet mweun, su tu sissen sakseng uh, el liye luman misa lun Jesus, el fahk, "Pwayena lah mwet se inge el Wen nutin God!" 40 Ac oasr kutu mutan su tu loes kutu ac liye ma orek inge. Tolu selos pa Mary Magdalene, ac Mary nina kial James su srik ac Joseph, oayapa Salome. 41 Elos tuh fahsr tukun Jesus ac kasrel ke el muta Galilee. Mutan puspis su welul tuku nu Jerusalem, elos wi pac tu we. 42 Ke ekela in len in Akola, su len se meet liki Sabbath, 43 Joseph mwet Arimathea, sie sin Un Mwet Pwapa Fulat su mwet uh akfulatye, su oayapa wi tupan tuku lun Tokosrai lun God, el pulaik ac utyak nu ye mutal Pilate ac siyuk ke monin Jesus. 44 Ac Pilate el lut ke el lohng lah Jesus el misa tari; ac el solama mwet kol se lun un mwet mweun ac siyuk lah pwaye Jesus el misa tari. 45 Ac ke el etu sin mwet kol sac lah el misa, na el sang ku nu sel Joseph elan us mano sac. 46 Na Joseph el molela sie nuknuk linen, ac ke el sruhkya monin Jesus, el pwelah ke nuknuk linen sac, ac filiya in sie kulyuk ma tufahlla in eot uh; na el epusang sie eot lulap nu ke mutun kulyuk sac. 47 Mary Magdalene ac Mary nina kial Joseph, eltal tuni ma inge ac liye na acn eltal filiya mano sac we.

16 Ke safla len Sabbath, Mary Magdalene, Mary nina kial James, ac Salome eltal molela kutu mwe keng eltal in us som ac mosrwela monin Jesus. 2 Ac toang na ke len se meet in wik elos som nu ke kulyuk sac, ke faht ah tufahna takak. 3 Ac eltal fahk nu sin sie sin sie, "Su ac kasrekut epusla eot sac liki mutun kulyuk sac?" 4 Na ke eltal ngetang nu ke kulyuk uh, eltal liye lah eot sac ipisyukla tari. (Eot sac arulana yohk.) 5 Ouinge eltal ilyak nu in kulyuk sac, ac liye sie mukul fusr muta layen layot. El nukum nuknuk fasfarsr, ac eltal arulana lut ac sangeng. 6 Ac el fahk nu seltal, "Nik komtal sangeng. Nga etu lah komtal sokol Jesus mwet Nazareth, su anwuki fin sakseng. El wangin inge — el moulyak liki misa! Liye, pa inge acn elos filiya we ah. 7 Som ac fahkak nu sin mwet tumal lutlut ac Peter, lah el ac som meet liki kowos nu Galilee. Kowos ac fah liyal we, oana ke el tuh fahk nu suwos." 8 Ouinge eltal illa ac kaingla liki kulyuk sac, ac eltal arulana rarla ke sangeng. Wangin ma eltal fahk nu sin kutena mwet ke sripen eltal sangengla. 9 (note: The most reliable and earliest manuscripts do not include Mark 16:9-20.) [Tukun Jesus el sifil moulyak liki misa, ke toang na ke len se meet in wik, el sikyang nu sel Mary Magdalene, su Jesus el tuh sista demon itkosr lukel. 10 Mary el som ac fahkak nu sin mwet ma welul Jesus meet, ke elos srakna tung ac asor. 11 Ke elos lohng ke el fahk mu Jesus el moulyak ac sikyak nu sel, elos tia lulalfongi ma el fahk. 12 Tukun ma inge, Jesus el sikyang nu sin luo pac selos, in sie pacna lumah, ke eltal fahsr inkanek laltal nu likin siti uh. 13 Eltal folokla ac fahkak nu sin mwet lula, a elos tia pac lulalfongel. 14 Oetok, na Jesus el sikyang nu sin mwet tumal lutlut singoul sie ke elos mongo. El kaelos ke selulalfongi lalos, ac ke upaiyen insialos in lulalfongelos su liyal tari tukun el moulyak. 15 Ac el fahk nu selos, "Kowos som nu fin faclu nufon, ac fahkak Pweng Wo nu sin mwet uh nukewa. 16 Kutena mwet su lulalfongi ac baptaisla fah moulyak; a elos su tia lulalfongi fah lisyukla. 17 Mwet lulalfongi uh ac fah itukyung ku nu selos in oru mwe akul inge: elos fah sista demon uh inek; elos fah kaskas ke kain in kas sasu; 18 elos fin srukak wet pwasin ku nim ke kutena mwe nim ma ac ku in sang misa nu selos, ma inge ac fah tia ku in akkolukyalos; ac elos ac fah filiya paolos nu fin mwet mas ac elos ac kwela." 19 Tukun Leum Jesus el kaskas nu selos, utukyak el nu inkusrao ac

muta lapo layot sin God. 20 Na mwet tumal lutlut elos som ac luti yen nukewa. Leum Jesus el welulos ke orekma elos oru, ac el akpwayeye luti lalos ke mwe akul ma elos oru. [[SIE PAC KAS IN AKSAFYE BUK SE INGE IN PACL EMEET Mutan ah som ac fahk nu sel Peter ac elos su oelul, ma nukewa ma fwackyng nu seltal. Tukun ma inge, Jesus el sifacna supwalik mwet tumal lutlut in fahkak kas mutal, kas in loango ke moul ma pahtpat nu fin faclu nufon.]]

Luke

1 Nu sum, Theophilus, su fal in akfulatyeiyuk: Pus mwet ma arulana oaru in orani ac simusla ma su sikyak inmasrlosr. **2** Elos simusla ma su fwackme nu sesr sin mwet ma sifacna liye ma inge ac sulkakinelik ke tufahna mutawauk me. **3** Ke ma inge, leum fulat luk, ke sripen nga liksreni na lohang in lutlut ke ma inge ke mutawauk me, nga sifacna nunku mu ac wona ngan takunla nu sum ma sikyak uh. **4** Nga oru ma inge kom in mau etu na pwaye ke ma nukewa ma lutiyuk kom kac. **5** In pacl se ma Herod el tuh tokosra in acn Judea, tuh oasr mwet tol se pangpang Zechariah, su ma in u lal Abijah, mwet tol. Mutan kial ah pa Elizabeth, su ma in fwilin tulik natul Aaron, mwet tol. **6** Eltal kewa moulin moul na suwohs ye mutun God, ac arulana oaru in akos ma sap ac oakwuk nukewa lun Leum God. **7** Wangin tulik natultal, mweyen Elizabeth el tia ku in orek tulik, ac el ac Zechariah tukenina matuoh. **8** Sie len ah Zechariah el oru orekma in tol lal ke sun pacl lun u lal in kulansap in Tempul. **9** In oana oakwuk nu sin mwet tol uh, srismngiyuki ke fa mu ac ma kunal in akosak mwe keng fin loang uh. Ouinge el utyak nu in Tempul lun Leum God, **10** ac mwet puspis elos pre likinum uh ke ao in kisa mwe keng uh. **11** Sie lipufan lun Leum God sikyang nu sel, ac tu layen layot ke loang uh, yen mwe keng uh akoyak we. **12** Ke Zechariah el liyalak el arulana lut ac sangengla. **13** Na lipufan sac fahk nu sel, "Zechariah, nimet sangeng. God El lohng pre lom. Elizabeth, mutan kiom, el ac fah oswela sie wen nutum. Kom ac fah sang inel John. **14** Kom ac fah arulana engan, ac mwet puspis ac fah wi pac engan ke el ac isusla. **15** El ac fah sie mwet saok ye mutun Leum God. El ac fah tia nim wain, ku kutena mwe nim ku. El ac fah sesseslana ke Ngun Mutal, mutawauk ke el isusla me, **16** ac el ac fah forokla mwet puspis sin mwet Israel nu sin Leum God lalos. **17** El ac fah fahsr meet liki Leum God, ke ngunin ku lal Elijah, mwet palu. El ac fah akwoyela inmasrlon papa ac tulik uh; el ac fah oru tuh mwet seakos in sifil nunak oana mwet suwoswos; el ac fah oru tuh mwet lun Leum God in akola nu sel." **18** Na Zechariah el fahk nu sin lipufan sac, "Nga ac etu fuka lah ac ouingan? Nga matuoh, ac mutan kiuk uh matuoh pac." **19** Na lipufan sac fahk, "Nga pa Gabriel. Nga tu

ye mutun God, su supweyume in tuh kaskas nu sum, ac fahkot pweng wo se inge nu sum. **20** Tusruktu kom tia lulalfongi kas luk, su ac fah akpwayeyiuk in pacl fal. Ke sripen selulalfongi lom, kom ac fah tia ku in sramsram. Kom ac mutana tia kaskas nwe ke na akpwayeyiuk ma nga fahk nu sum inge." **21** In pacl se inge, mwet uh mutana soanel Zechariah, ac suk lah efu ku el utyak arulana pahtlac in Tempul. **22** Ke el oatula, el tia ku in kaskas nu selos, ouinge elos akilen mu el liye sie aruruma in Tempul. Ke el tia ku in kaskas nu selos, el orekmakin na paol ac srismngiyuki nu selos. **23** Ke safla pacl in kulansap lal Zechariah in Tempul uh, el folokla nu lohng sel ah. **24** Tia paht toko, Elizabeth, mutan kial, el pitutuyak ac tiana illa liki lohng sel ke malem limekosr. **25** Ac el fahk, "Inge nga etu tuh Leum God El kasreyu. El eisla mwekin luk likiyu ye mutun mwet uh." **26** Ke Elizabeth el pitutu malem onkosr, God El supwalla lipufan Gabriel nu in siti srismngiyuki se in acn Galilee pangpang Nazareth. **27** Oasr sap soko el us nu sin sie mutan fusr virgin, su ako in payuk nu sin mukul se pangpang Joseph, su ma in fwilin tulik natul Tokosra David. Inen mutan fusr sac pa Mary. **28** Lipufan sac tuku nu yorol ac fahk, "Paing kom! Leum God El wi kom, ac El arulana akinsewowoye kom!" **29** Mary el arulana fohsak ke kas lun lipufan sac, ac el suk na lah mea kalmen ma el fahk uh. **30** Na lipufan sac fahk nu sel, "Mary, nikmet sangeng, tuh kom ohi yurin God. **31** Kom ac fah pitutuyak ac oswela sie wen, ac kom fah sang inel Jesus. **32** El ac fah arulana fulat — ac fah pangpang el Wen nutin God Fulatlana. Leum God El ac fah oru tuh elan sie tokosra oana David, papa matuoh, **33** ac el ac fah leum fin fwilin tulik natul Jacob nwe tok. Tokosrai lal ac fah wangin saflaiya!" (aiōn g165) **34** Na Mary el fahk nu sin lipufan sac, "Ma inge ac sikyak fuka, ke nga soenna etu mwet?" **35** Ac lipufan sac topik ac fahk, "Ngun Mutal ac fah tuku nu fom, ac ku lun God ac fah oan fom. Ke sripen se inge, wen mutal se inge ac fah pangpang Wen nutin God. **36** Esamul Elizabeth, sie nina in sou lom an. Tuh fwack mu el tia ku in isus, a inge el pitutu malem onkosr lac, el finne arulana matuoh. **37** Mweyen wangin ma God El kofla in oru." **38** Na Mary el fahk, "Nga mwet kulansap lun Leum God. Lela ma inge in orek nu sik oana ke kom fahk." Na lipufan sac som lukel. **39** Tiana paht tuku ma inge, Mary el akola ac sulaklak na som nu in sie

siti srisrik inmasrlon eol in acn Judea. 40 El utyak nu in lohnm sel Zechariah ac paingul Elizabeth. 41 Ke pacl se Elizabeth el lohng kusen paing lal Mary, tulik se insial ah mokuikui, ac Elizabeth el sesseslana ke Ngun Mutal, 42 ac fahk nu sel Mary ke pusra lulap, "Kom pa in sewowo emeet sin mutan nukewa uh, ac in sewowo tulik se su kom ac oswela an! 43 Efu ku ouiya na yohk se inge in sikyak nu sik, tuh nina kien Leum luk in tuku nu yuruk? 44 Ke pacl se na nga lohngak ke kom paingyu ah, tulik se insiuk inge srosro ke engan. 45 Fuka lupan in sewowo lom ke kom lulalfongi lah kas lun Leum God nu sum ac fah akpwayeyuk!" 46 Mary el fahk, "Insiuk kaksakin Leum God; 47 Ngunik engan ke sripen God, Mwet Lango luk, 48 Tuh El esamyu, mutan kulansap pusisel lal! Ingela mwet in fwil nukewa ac fah pangonyu in sewowo, 49 Ke sripen orekma yohk su God Kulana El oru nu sik. Inel mutallana; 50 Liki fwil nu ke fwil El akkalemye pakoten lal nu selos su sunakunul. 51 El asroela po kulana lal, Ac kunauselik pwapa lun mwet inse fulat. 52 El akpuliselye tokosra kulana liki tron lalos, Ac El akfulatye mwet pusisel. 53 El akkihpye mwet masrinsral ke ma wo, Ac supwalik mwet kasrup uh pisinpo. 54 El sruokiyana wulela lal nu sin mwet matu lasr, Ac tuku in kasru Israel, mwet kulansap lal. 55 El esam in akkalemye pakoten lal nu sel Abraham Ac fwilin tulik nukewa natul nwe tok!" (aiōn g165) 56 Mary el muta yorol Elizabeth malem tolu, na el folokla nu yen sel. 57 Sun pacl lal Elizabeth in isusla, ac el oswela sie wen. 58 Mwet tulan lal ac sou lal lohngak lah Leum God El arulana akin sewowoyal, ac elos welul engan. 59 Ke tulik sac el sun len oalkosr matwal, elos tuku in tuh kosreyukla el, ac elos akoo in sang inel Zechariah, in folokin inen papa tumal ah. 60 Tusruktu nina kial ah fahk mu, "Mo! Inel pa John." 61 Ac elos fahk nu sel, "Wangin sou lom ma us ine sacn!" 62 Na elos kaskas srisrsris nu sin papa tumal ac siyuk sel lah ac su inen tulik sac. 63 Zechariah el siyuk sie ma elan sim kac, ac el simusla mu, "Inel pa John." Elos nukewa arulana lut. 64 In pacl sacna Zechariah el sifilpa ku in kaskas, ac el mutawauk in kaksakin God. 65 Mwet tulan lalos nukewa arulana sangeng, ac pungen ma inge fahsrelik nu infulan eol nukewa in acn Judea. 66 Mwet nukewa su lohng ke ma inge elos nunku kac ac siyuk, "Tulik se inge fin kapak el ac mau mwet fuka se?" Mweyen kalem na lah ku lun God

oan facl. 67 Zechariah, papa tumal John, el sessesla ke Ngun Mutal, ac el fahkak kas inge sin God me: 68 "Lela kut in kaksakin Leum God lun Israel! El tuku tari in kasru mwet lal ac aksukosokyalosla. 69 El ase nu sesr sie Mwet Lango kulana, Sie sin fwilin tulik natul David, mwet kulansap lal. 70 El nuna wulela sin mwet palu mutal lal oemeet mu (aiōn g165) 71 El ac molikutla liki mwet lokoalok lasr, Liki ku lalos nukewa su kwase kut. 72 El tuh fahk mu El ac akkalemye pakoten lal nu sin mwet matu lasr somla, Ac esam pac wulela mutal lal. 73 Ke sie wulela oa su El orala nu sel Abraham, papa matu tumasr, El wuleang in 74 Tulekutla liki inpoun mwet lokoalok lasr, Tuh kut in kulansupwal ac tia sangeng, 75 Ac tuh kut in mutal ac suwoswos ye mutal Ke lusenna moullasr. 76 "Wen nutik, ac fah pangpang kom mwet palu lun God Fulatlana. Kom ac fah fahsr meet liki Leum In akoela inkaneke lal, 77 In fahkak nu sin mwet lal lah elos ac fah moliyukla Mweyen El ac nunak munas nu selos ke ma koluk lalos. 78 God lasr El pakoten ac mongfisir. El ac fah oru tuh kalmen molela lal in takak ac sreikuti, 79 Ac in tololosyak nukewa su muta in lohnr ac ngunin misa, In kol niasr nu ke inkaneke lun misla." 80 Tulik sac kapak ac kui in manol ac in ngunal. El muta yen mwesis nwe ke pacl se el sikyang nu sin mwet Israel.

2 In pacl sac Tokosra Fulat Augustus el sapkin sie oaoa lulap in orek in acn nukewa ma oan ye nununku lun acn Rome. 2 Quirinius pa governor lun acn Syria ke oaoa se emeet inge srola. 3 Ouinge mwet nukewa elos som, kais sie nu in acn sel sifacna, in simla inel we. 4 Joseph el som liki siti srisrik Nazareth in acn Galilee nu in siti srisrik Bethlehem in acn Judea, acn ma Tokosra David el isusla we. Joseph el tuh som nu we mweyen el ma in sruf lal David. 5 Ke sripen el akoo in payukyak sel Mary, oru eltal tukeni som in tuh simla inelos. Mary el pitutu, 6 ac ke eltal muta Bethlehem, sun pacl in isus lal. 7 El oswela wounse mukul natul, nokmulla ke ipin nukruk, ac fililya in nien mongo lun kosro — mweyen wangin acn elos in muta we ke lohnm in mongla lun mwet fahsr. 8 Oasr kutu mwet shepherd in acn sac, su muta inima uh ke fong sac in karingin un sheep natulos. 9 Sie lipufan lun Leum sikyang nu selos, ac wolana lun Leum kalmelik ac tololosyak. Elos arulana sangengla kac. 10 Tuh lipufan sac fahk nu selos, "Nimet sangeng! Nga us pweng wo nu suwos, su

ac fah arulana akenganye mwet nukewa. 11 Tuh nukewa: 32 Sie kalem in fahkak ma lungse lom nu isusla nu suwos misenge in siti sel David, sie Mwet sin mwet pegan, Ac in ase wolana lom nu sin mwet Lango, su Leum Christ! 12 Pa inge mwe akpwaye nu lom, mwet Israel.” 33 Papa ac nina kien tulik sac suwos uh: kowos ac fah konauk tulik fusr se pipla ke arulana lut ke ma Simeon el fahk kacl. 34 Simeon el ipin nuknuk, ac oan in nien mongo lun kosro.” 13 In akinsewowoyaltal ac fahk nu sel Mary, nina kial, “Tulik kitin pacl ah na, oasr sie u lulap ke lipufan inkusrao se inge solla sin God nu ke musalla ac musaiyukyak sikyang wi lipufan sac; elos on ac kaksakin God: 14 lun mwet puspis in Israel. El ac fah sie akul sin God “Wolana nu sin God in fulatlana, Ac misla fin faclu me, su mwet puspis ac fah kaskas lainul, 35 ac ma nu sin mwet su El isewowo kaclos!” 15 Ke lipufan inge ac fah fahkak nunak lukma su oan in elos. Ac uh som lukelos nu inkusrao, mwet shepherd elos kom ac fah arulana asor, oana ke sie cutlass kosroh fahk nu sin sie sie, “Kut som nu Bethlehem ac fakisyana in ngunum.” 36 In pacl sac tuh oasr pac mutan liye ma se sikyak inge, su God El fahkak nu sesr palu se, inel pa Anna, acn natul Phanuel sin sruflal Asher. El arulana matuoh. El tuh payuk ke el mutan kac.” 16 Ouinge elos sulaklak som ac konalak Mary fusr ac muta yurin mukul tumal ah yac itkosr, 37 na ac Joseph, ac liye tulik fusr sac oan in nien mongo el katinmasla, ac mukena muta nwe ke el sun yac lun kosro. 17 Ke mwet shepherd uh liyal, elos srumun oalngoul akosr. El tiana illa liki Tempul, a el mutana kas ma lipufan sac fahk nu selos ke tulik sac. 18 we in alu, lalo ac pre ke len ac fong. 38 In pacl sacna Mwet nukewa ma lohng ah elos arulana fwefela ke el kalukyang nu yoroltal ac sang kulo nu sin God, na kas lun mwet shepherd ah. 19 A Mary el esam ma el kaskas ke tulik sac nu sin mwet nukewa su tupan inge nukewa, ac el arulana nunku yohk kac. 20 Mwet molela lun God nu sin Jerusalem. 39 Ke Joseph ac shepherd elos folokla, ac yuk on in kaksakin God ke Mary eltal akfalyela ma nukewa ma oakwuki ke Ma ma nukewa elos lohng ac liye. Ma nukewa sikyak Sap lun Leum God, na eltal folokla nu Galilee, nu in oana ke lipufan sac fahk nu selos ah. 21 Tukun len acn seltal Nazareth. 40 Tulik sac kapak ac kui ac el itukyng inel Jesus — ine se ma lipufan sac tuh sang sesseslana ke lalmwetmet, ac lungkulang lun God nu sel meet liki tulik sac srimetak insien nina kial oan facl. 41 In yac nukewa, papa ac nina kial Jesus ah. 22 Sun pacl fal in oru alu in aknasnas, oana eltal ac som nu Jerusalem in wi Kufwen Alukela. 42 Ke Jesus el sun yac singoul luo matwal, eltal som pac nu ke kufwa uh oapana pacl nukewa. 43 Ke saffa kufwa uh, eltal mutawauk in folok nu yen seltal, tusruk Jesus el mutana Jerusalem tia welultal. Papa ac nina kial tiana etu lah ouinge. 44 Eltal nunku mu el oasr na inmasrlon un mwet uh, oru eltal fahsr len fon se, na eltal fah mutawauk in sokol inmasrlon sou ac mwet kawuk lalos. 45 Eltal tiana konalak, na eltal sifil folokla nwe Jerusalem in sokol. 46 Ke len se aktolu, eltal konalak in Tempul uh. El muta inmasrlon mwet luti in lohngolos ac kusen siyuk selos. 47 Mwet nukewa su lohngol elos arulana fwefela ke top lalmwetmet lal. 48 Papa ac nina kial eltal arulana lut ke eltal liyalak, ac nina kial el fahk nu sel, “Wen, efu kom ku oru ouinge nu sesr? Nga ac papa tomom ah arulana fosrngala ke sukyom.” 49 Ac el topik ac fahk, “Efu ku komtal sukyu? Ya komtal tia etu tuh fal nga in muta in lohm sin Papa tumuk?” 50 Tusrukto eltal tiana kalem ke top in misla. 30 Ke mutuk sifacna nga liye tari molela yen ma el aksoltal we. Nina kial el esam ma inge lom, 31 Su kom akoela ye mutun mwet in mutanfacl

nukewa ac filiyi in oana in nunak lal. 52 Ac Jesus el kapkapak in lalmwetmet ac in lumahl, ac el arulana ohi yurin God ac yurin mwet uh.

3 Ke yac aksingoul limekosr in we lal Tokosra Fulat Tiberius, Pontius Pilate pa governor in acn Judea, Herod pa leumi acn Galilee, ac Philip, tamulel lal Herod, pa leumi acn Iturea ac Trachonitis; Lysanias el leumi acn Abilene; 2 ac Annas ac Caiaphas eltal mwet Tol Fulat. In pacl se inge pa kas lun God tuku nu sel John, wen natul Zechariah, ke el muta yen mwehis. 3 Ouinge John el fufahsryesr in acn nukewa su oan apkuran nu ke Infacel Jordan, ac oru luti lal we, ac fahk, "Kowos auliyak ac baptaisla, na God El fah eela ma koluk lowos." 4 Oana ma simla in book lal Isaiiah mwet palu: "Sie pusra wowoyak yen mwehis ac fahk, 'Kowos akoo inkaneke lun Leum, Ac aksuwosye Elan fahsr kac! 5 Infahfal nukewa ac fah nwekyukla, Ac eol ac tohtok nukewa ac fah akfwelyeyuk. Inkaneke kururu ac fah aksuwosyeyuk, Ac inneke siruprup fah akfwelyeyuk. 6 Mwet nukewa fin faclu ac fah liye molela sin God me!" 7 Un mwet puspis som nu yorol John in tuh baptaisla sel. El fahk nu selos, "Kowos wet pwasin! Su fahk mu kowos ac ku in kaingkunla mwe keok ma God El akola in supwama uh? 8 Oru ma ac akpwayei lah kowos forla liki ma koluk lowos an. Ac nimet sifacna nunku mu Abraham el papa tomowos. Nga fahk nu suwos lah God El ku na in eis eot inge ac ekulla nu ke tulik natul Abraham! 9 Tuhla uh akola tari in pakiya sak uh nwe ke oka uh. Sak nukewa ma tia oswe fahko wo uh ac fah pakpuki ac sisila nu in e uh." 10 Na mwet uh siyuk sel, "Na mea kut ac oru?" 11 El topik ac fahk, "Kutena mwet su oasr nuknuk luo lal, lela elan sang sie lun el su wangin la, ac kutena mwet su oasr mwe mongo yorol, lela elan sang kutu nun mwet ma wangin ma nac." 12 Kutu mwet eisani tax elos tuku in wi baptaisla, ac elos siyuk sel, "Mwet Luti, ac kut — mea kut in oru?" 13 El fahk nu selos, "Nimet eis tax yohk liki lupa ma oakwuki ke ma sap an." 14 Ac kutu mwet mweun elos oayapa siyuk sel, "Ac kut — mea kut ac oru?" El fahk nu selos, "Nimet eisla mani sin kutena mwet ke funmwet, ku orek loh kikiap lain mwet. Kowos in falkinna molin orekma lowos an." 15 Mutawauk in yokelik finsrak lun mwet uh kacel John lah acnu el pa Messiah. 16 Ouinge John el fahk nu selos nukewa, "Nga baptaisla kowos ke kof, tusruktu

oasr sie su ac fah tuku, su arulana fulat ac ku likiyu. Nga kupansuwol in tulala ah losyen fahluk lal ah. El ac fah baptaisla kowos ke Ngun Mutal ac e. 17 Fork in sraclik lal oasr inpaol, ac el akola in sraclik fiten wheat liki kulun wheat. El ac fah orani wheat lal nu in nien filma lal. Tusruktu kulun wheat uh ac fah isisyak in sie e su ac fah tiana kunla." 18 In lumah puspis John el fahkak Pweng Wo nu sin mwet uh, ac kwafe nu selos in ekulla ouiyen mou lalos. 19 Tusruktu John el kael Herod, su leumi Galilee, mweyen el payukyak sel Herodias, mutan se kien tamulel lal, ac oru pac kain koluk puspis saya. 20 Na Herod el eisalang John nu in presin, su koluk liki na ouiya ma el oru meet ah. 21 Tukun mwet nukewa baptaisla tari, Jesus el oayapa baptaisla. Ke pacl se el pre ah, kusrao ikakla, 22 ac Ngun Mutal tuhwi nu facl oana luman sie wuleoa. Ac sie pusra tuku inkusrao me ac fahk, "Kom Wen kulo nutik. Nga arulana insewowo sum." 23 Ke pacl se Jesus el mutawauk in oru orekma lal sahp el yac tolgoul matwal. Mwet uh pangon mu el wen natul Joseph, su ma natul Heli, 24 wen natul Matthat, wen natul Levi, wen natul Melchi, wen natul Jannai, wen natul Joseph, 25 wen natul Mattathias, wen natul Amos, wen natul Nahum, wen natul Esli, wen natul Naggai, 26 wen natul Maath, wen natul Mattathias, wen natul Semein, wen natul Josech, wen natul Joda, 27 wen natul Joanan, wen natul Rhesa, wen natul Zerubbabel, wen natul Shealtiel, wen natul Neri, 28 wen natul Melchi, wen natul Addi, wen natul Cosam, wen natul Elmadam, wen natul Er, 29 wen natul Joshua, wen natul Eliezer, wen natul Jorim, wen natul Matthat, wen natul Levi, 30 wen natul Simeon, wen natul Judah, wen natul Joseph, wen natul Jonam, wen natul Eliakim, 31 wen natul Melea, wen natul Menna, wen natul Mattatha, wen natul Nathan, wen natul David, 32 wen natul Jesse, wen natul Obed, wen natul Boaz, wen natul Salmon, wen natul Nahshon, 33 wen natul Amminadab, wen natul Admin, wen natul Arni, wen natul Hezron, wen natul Perez, wen natul Judah, 34 wen natul Jacob, wen natul Isaac, wen natul Abraham, wen natul Terah, wen natul Nahor, 35 wen natul Serug, wen natul Reu, wen natul Peleg, wen natul Eber, wen natul Shelah, 36 wen natul Cainan, wen natul Arphaxad, wen natul Shem, wen natul Noah, wen natul Lamech, 37 wen natul Methuselah, wen natul Enoch, wen natul Jared,

wen natul Mahalaleel, wen natul Kenan, 38 wen natul Enosh, wen natul Seth, wen natul Adam, wen nutin God.

4 Ke Jesus el foloko liki Infacl Jordan el sesseslana ke Ngun Mutal. Ngun el kololana nu yen mwesis, 2 ac Devil el srifel we ke lusen len anggaul. Jesus el tiana mongo ke lusen pacl sac nufon, pwanang el masrinsralla. 3 Devil el fahk nu sel, "Kom fin Wen nutin God, sap eot se inge in ekla bread." 4 A Jesus el fahk, "Ma Simusla fahk mu mwet uh tia ku in moul ke bread mukena." 5 Na Devil el pwanulak nu sie acn fulat ac fahkak tokosrai nukewa lun faclu nu sel in kitin pacl ah na. 6 Ac Devil el fahk nu sel, "Nga ac fah sot nu sum ku nukewa ac mwe kasrup inge nukewa. Ma inge nukewa ituku tari nu sik, ac nga ku in kitala nu sin kutena mwet ma nga lungse sang nu se. 7 Kom fin alu nu sik, na ma inge nukewa fah ma lom." 8 Jesus el fahk, "Ma Simusla uh fahk mu, 'Kom fah alu nu sin Leum God lom ac kulansap nu sel mukena!'" 9 Na Devil el usala nu Jerusalem, ac filiya ke acn se ma fulat oemeet ke Tempul, ac fahk nu sel, "Kom fin Wen nutin God, atula nwe ten. 10 Tuh Ma Simusla fahk mu, 'God El ac fah sap nu sin lipufan lal in liyekomyang ac karingin kom.'" 11 Oayapa fahk mu, 'Elos ac fah tapukkomyak inpaolos, tuh kom in tia tokelik niom ke eot uh.'" 12 A Jesus el fahk, "Ma Simusla uh fahk, 'Nik kom srike Leum God lom.'" 13 Tukun Devil el sriffe Jesus in ouiya pus, na el fahsr lukel nu ke sie pac pacl. 14 Na Jesus el folokla nu Galilee, ac ku lun Ngun Mutal oan facl. Pweng kaccl fahsrelik nu in polo acn sac nufon. 15 El luti in iwen lolngok lalos, ac mwet nukewa kaksakunul. 16 Na Jesus el som nu Nazareth, yen ma el matula we, ac ke len Sabbath el som nu in iwen lolngok oana el oru pacl nukewa. El tuyak in rit Ma Simusla, 17 ac itukyang nu sel book lal Isaiah mwet palu. El laknelik book limlim sac ac konauk acn se ma simla kas inge, fahk mu: 18 "Ngun lun Leum God oan fuk, Mweyen El mosrweyula in fahkak pweng wo nu sin mwet sukasrup. El supweyume in sulkakin lah mwet sruoh ac fah sukosokla, Ac mwet kun ac fah sifil eis liyaten; In aksukosokye mwet su muta in keok, 19 Ac fahkak lah pacl sac tuku tari Ke Leum God El fah molela mwet lal." 20 Jesus el lumwani book sac ac folokonang nu sin mwet liyaung, na el muta nu ten. Mwet nukewa in lohm uh ngetang suilya 21 ke el fahk

nu selos, "Misenge Ma Simusla se inge akpwayeyiuk ke pacl se na kowos lohng ke nga riti ah." 22 Elos nukewa arulana lut sel, ac fwefela ke kas na wo ma el fahk ah. Elos fahk, "Ku tia wen se natul Joseph ah pa inge?" 23 El fahk nu selos, "Nga etu na lah kowos ac fahk soakas se inge nu sik, 'Mwet ono, sifacna unwekomla.' Kowos ac oayapa fahk nu sik, 'Ma kut lohng mu kom tuh oru Capernaum, oru pac acn sesr uh.'" 24 El tafwelana in fahk, "Nga ac fahk ma se inge nu suwos: sie mwet palu el tiana lungkinyuk in acn sel sifacna. 25 Nga fahk pwaye nu suwos lah pus katinmas in Israel in pacl lal mwet palu Elijah, ke pacl se ma tuh wangin af ke lusen yac tolu tafu, ac sracl lulap se tuh sikyak we ah. 26 Ne ouinge, a Elijah el tuh tia supweyukla nu yurin sie selos in Israel, a tuh supweyukla el nu yurin sie katinmas su muta Zarephath, apkuran nu Sidon. 27 Ac pus pac mwet ma maskin musen lepa su muta Israel in pacl lal mwet palu Elisha, ac tia sie selos kwela, a Naaman mukena, sie mwet Syria." 28 Ke mwet in iwen lolngok uh lohng ma inge, elos arulana kasrusrakak. 29 Elos tuyak, amakunulla Jesus nu likin siti uh, ac usalak nu fineol soko ma siti selos uh musala fac. Elos ako in sinukunulla fin fulu se, 30 a el fahla na inmasrlolos ac som lukelos. 31 Na Jesus el som nu Capernaum, sie siti srisrik in Galilee, yen el luti mwet uh we ke len Sabbath. 32 Elos nukewa arulana lut ke ouiyeen luti lal, mweyen el sramsram ku, oana sie su oasr wal la. 33 Oasr sie mwet ma wi muta in iwen lolngok uh, su oasr demon ac ngun fohkfok in el. El liksreni wola ke sie pusra lulap ac fahk, 34 "Kom! Jesus mwet Nazareth, mea kom lungse sesr an? Ya kom tuku in kunauskutla? Nga etu lah su kom an: kom pa el su mutallana sin God me!" 35 Jesus el kai ngun sac ac fahk, "Misla, ac illa liki mukul sacn!" Ngun fohkfok sac kipakinya mwet sac nu infohk uh ye mutalos nukewa ac illa lukel, ac tia sifil oru kutena ma nu sel. 36 Mwet uh nukewa fwefela, ac fahk nu sin sie sin sie, "Ku kas fuka inge? Ke ku ac wal lulap mwet se inge el sap ku nu sin ngun fohkfok uh, ac elos illa!" 37 Na pungen Jesus fahsrelik nu in polo acn sac nufon. 38 Jesus el illa liki iwen lolngok ac som nu in lohm sel Simon. Nina kien mutan kial Simon el maskin musen fol ke mano, ac mwet uh fahkang nu sel Jesus. 39 El som tu siken mwe oan kial, ac sap mas sac in som lukel. Fol sac wanginla lukel, na mutan sac tukakek ac

kulansap nu selos. 40 Tukun fahh uh tili, mwet nukewa ma oasr mwet kawuk la su maskin kain in mas puspis elos use mwet inge nu yurin Jesus. El filiya paol fin kais sie selos ac akkeyalosla nukewa. 41 Ngun fohkfok uh wi pac illa liki mwet puspis, ac wowoyak ac fahk, "Kom Wen nutin God!" Jesus el kai ngun fohkfok inge ac tia lela elos in kaskas, mweyen elos etu lah el pa Messia. 42 Ke apkuran in lenelik, Jesus el som liki siti sac nu in sie acn wangin mwet we. Mwet uh mutawauk in sokol, ac ke elos konalak elos srike in ikolilya elan tia som. 43 Tuh el fahk nu selos, "Nga enenu in fahkak pac Pweng Wo ke Tokosrai lun God uh in kutu pac acn saya, mweyen pa inge sripa se God El supweyume kac uh." 44 Ouinge el oru luti lal in iwen lohngok in acn Judea nufon.

5 Sie len ah Jesus el tu pe Lulu Gennesaret ke mwet uh aikusiyak nu yorol in lohng kas lun God. 2 El liye oak lukwa oai pe acn ah; mwet patur ah filiya oak uh ac oul kwa lalos uh. 3 Jesus el sroang nu in soko oak uh, ma okal Simon, ac siyak elan sokla oak uh kutu liki pe acn uh. Jesus el muta fin oak uh ac luti mwet uh. 4 Ke safla luti lal uh el fahk nu sel Simon, "Sifilpa kulla oak uh liki pe acn uh nu yen loal, na kom ac mwet wi kom an sifilpa sisya kwa lowos an nu in kof uh." 5 Ac Simon el fahk, "Leum, kut patur fong fon se a wangin ik kut sruokya. Tusruktu kom fin sap, nga ac sifilpa sisya kwa uh." 6 Elos sisya kwa lalos uh, ac sruokya ik na pukanten, oru kwa uh apkuran in mihsalik. 7 Ouinge elos pounseti mwet wialos fin oak soko ngia in tuku ac kasrelos. Elos tuku ac tukeni nwakla oak lukwa ah nwe arulana nwanala kewa ke ik, oru oak uh apkuranna in moti. 8 Ke Simon Peter el liye ma sikyak inge, el putati ye mutun Jesus ac fahk, "O Leum, fahla likiyu, tuh nga sie mwet koluk!" 9 El ac mwet welul uh arulana fwefela ke pusiye ik ma elos sruokya ah. 10 Oayapa James ac John, wen natul Zebedee, mwet patur wial Simon ah, etal wi pac fwefela. Jesus el fahk nu sel Simon, "Nimet sangeng. Ingela kom ac fah mwet kwa mwet." 11 Elos amakunak oak uh nu weach ah, filiya ma nukewa, ac fahsr tukun Jesus. 12 Sie pacl ah Jesus el muta in sie siti, ac oasr mukul se muta we su arulana afla manol ke musen lepa. Ke el liyal Jesus, el faksufi ac kwafe sel, "Leum, fin wo sum, kom ku in aknasnasyeyula!" 13 Jesus el asroela paol ac kahlilya ac fahk, "Nga lungse! Kom in nasnasla!" In kitin pacl

ah na musen lepa ah wanginla lukel. 14 Jesus el fahk nu sel, "Nimet srumun nu sin kutena mwet, a kom in fahsr suwosot nwe yurin mwet tol tuh elan liye kom. Na sang mwe kisa ma Moses el sap in orek, tuh in mwe akpwayeye nu sin mwet nukewa lah kom kwela." 15 Tusruktu pweng ke Jesus sa na fahsrelik nu in acn nukewa, ac un mwet puspis tuku sokol in lohng luti lal, ac in akkeyeyukla liki kain mas puspis lalos. 16 A Jesus el wacna som lukelos nu yen wangin mwet muta we tuh elan pre. 17 Sie len ah ke Jesus el luti, kutu mwet Pharisee ac mwet luti Ma Sap, su tuku liki siti srisrik nukewa in acn Galilee ac Judea ac liki acn Jerusalem, elos wi pac muta we. Ku lun Leum God oan facl Jesus elan akkeyala mwet mas uh. 18 Oasr mwet ekasr tuku ac us mwet ul se fin mwe oan kial, ac elos srike in usalak nu in lohng uh nu ye mutun Jesus. 19 Tusruktu ke sripen tingtingi lohng uh ke mwet, elos tia ku in usalak. Ke ma inge elos fanyak nu fin lohng uh, srakla kutu afyuf fin mangon lohng uh, ac kukunya mwet ul sac fin mwe oan kial ah nu ten, inmasrlon mwet uh ye mutal Jesus. 20 Ke Jesus el liye lupan lulalfongi lalos, el fahk nu sin mwet ul sac, "Ma lik, ma koluk lom nunak munas nu sum." 21 Mwet luti Ma Sap ac mwet Pharisee elos mutawauk in asiyuki ac fahk, "Su mwet se inge, ku enum in kaskas lain God! God mukena ku in nunak munas ke ma koluk!" 22 Jesus el etu ma elos nunku, ac el fahk nu selos, "Efu kowos ku asiyuki insiowos? 23 Pia kac ma fisras in fahk uh, 'Ma koluk lom nunak munas nu sum,' ku, 'Tuyak ac fahsr!' 24 Inge nga ac akpwayei nu suwos lah oasr ku lun Wen nutin Mwet fin faclu in nunak munas ke ma koluk." Ouinge el fahk nu sin mwet ul sac, "Nga fahk nu sum tuyak, srukak mwe oan kiom ac som nu lohng sum!" 25 In pacl sacna mwet sac tuyak ye mutalos nukewa, srukak mwe oan kial ac som nu lohng sel ac kaksakin God. 26 Elos nukewa arulana lut ac fwefela! Elos kaksakin God ac fahk, "Seyal usrnguk na pwaye ma kut liye misenge!" 27 Tukun ma inge, Jesus el oatula ac liye sie mwet eisani tax su muta in nien orekma lal. Inel pa Levi. Ac Jesus el fahk nu sel, "Fahsr tukuk." 28 Levi el tuyak, filiya ma nukewa ac fahsr tokol. 29 Na Levi el oru sie kufwa na yohk in lohng sel in akfulatyal Jesus, ac pus sunun mwet eisani tax ac mwet pac saya elos wi pac kufwa sac. 30 Kutu mwet Pharisee oayapa kutu mwet wialos su luti Ma Sap elos torkaskas nu sin mwet

tumal lutlut lun Jesus ac fahk, "Efu kowos ku mongo ac nim inmasrlon mwet eisani tax ac mwet koluk inge?" 31 Ac Jesus el topkolos ac fahk, "Mwet ku in mano tia enenu mwet ono, a mwet mas na. 32 Nga tia tuku in suk mwet suwoswos, a mwet koluk." 33 Kutu mwet uh fahk nu sin Jesus, "Mwet lutlut lal John oayapa mwet lutlut lun mwet Pharisee kwacna lalo ac pre, a mwet lutlut lom uh elos mongo na ac nim." 34 Ac Jesus el topuk, "Ya kowos nunku mu kowos ac ku in sap mwet solsol nu ke kufwen marut uh in lalo, ke mwet kacto lun kufwa sacn oasr yorolos? Tia ku! 35 Tusruktu, len se ac fah tuku ke mwet kacto sac ac fah utukla lukelos, na pa ingan pacl se elos fah lalo." 36 Jesus el oayapa fahk pupulyuk se inge: "Wangin mwet seya nuknuk sasu sang pinis nuknuk mah. El fin oru ouinge, el kunausla nuknuk sasu sac, ac ipin nuknuk sasu sac ac tia oana nuknuk mah sac. 37 Oayapa wangin mwet okoang wain sasu nu in mwe neinyuk mah, mweyen wain sasu uh ac seya mwe neinyuk sac, na mwe neinyuk sac ac mihsalik, ac wain uh ac kahkla. 38 Ac tia ouinge, a wain sasu uh enenu in okwokyang nu in mwe neinyuk sasu! 39 Oayapa wangin mwet lungse nim wain sasu tukun el nim tari wain matu. El ac fahk mu, 'Eman ma matu uh wo liki ma sasu.'"

6 Jesus el tuh fahsr in sie ima in wheat ke sie len Sabbath. Mwet tumal lutlut elos mutawauk in kinis fokin wheat uh, ac ilya inpaolos ac mongo kac. 2 Kutu mwet Pharisee elos siyuk, "Efu kowos ku oru ma su Ma Sap lasr uh tia lela in orek ke len Sabbath?" 3 Jesus el topkolos ac fahk, "Ya kowos soenna riti ma David el tuh oru ke el ac mwet lal elos masrinsral? 4 El tuh utyak nu in lohmi sin God, eis bread ma kisayang nu sin God ac kang, ac sang pac nu sin mwet ma welul in wi pac kang. A ma inge lain Ma Sap, mweyen wangin mwet ku in kang bread inge sayen mwet tol." 5 Ac Jesus el fahk pac nu selos, "Wen nutin Mwet el Leum lun len Sabbath." 6 Ke sie pac len Sabbath uh Jesus el utyak nu in iwen lolngok ac luti we. Oasr sie mwet muta we su lac paol layot ulla. 7 Kutu mwet luti Ma Sap ac mwet Pharisee tuh kena suk sripa elos in tukakunulak Jesus kac, ke ma inge elos tuni na lah Jesus el ac akkeyala mwet ke len Sabbath. 8 Tuh Jesus el etu nunak lalos, ac el fahk nu sin mwet se ma ul paol, "Tuyak ac fahsru nu meet uh." Mwet sac tuyak ac som tu insac. 9 Na Jesus el

fahk nu selos, "Nga siyuk suwos: mea Ma Sap lasr uh lela nu sesr in oru ke len Sabbath? In oru ma wo, ku in oru ma koluk? In molela moulu lun sie mwet, ku in kunausla?" 10 El ngetang liyalos nukewa su raunella, na el fahk nu sin mukul sac, "Asroela poum." El oru, ac paol kwela. 11 Elos arulana kasrkusrak ac mutawauk in pwapa inmasrlolos ke ma elos ac ku in oru nu sin Jesus. 12 In pacl sac Jesus el utyak nu fin eol soko in pre, ac el sista fong nufon se we in pre nu sin God. 13 Ke lenelik el pangon mwet tumal lutlut nu yorol ac sulela singoul luo selos, ac pangnolos mwet sap: 14 Simon (su el sang inel Peter) ac Andrew ma lel; James ac John, Philip ac Bartholomew, 15 Matthew ac Thomas, James wen natul Alphaeus, ac Simon mwet Zealot. 16 Judas wen natul James, ac Judas Iscariot, su tuh forla tukakunulak tok. 17 Ke Jesus el oatui liki fineol uh wi mwet sap lal, el tu yen tupasrpar se wi sie u na lulap sin mwet lutlut lal. Oasr pac sie u lulap tukeni we su tuku liki acn Judea nufon ac Jerusalem, oayapa liki siti lun Tyre ac Sidon su oan sissen meoa uh. 18 Mwet inge tuku in tuh lohng luti lal, oayapa in akkeyeyukla ke mas lalos. Elos su keok ke ngun fohkfok elos wi pac muta we ac akkeyeyukla. 19 Mwet nukewa srike na in kahlilya, mweyen ku na yohk tuku kac me, ac akkeyalosla nukewa. 20 Jesus el ngetang nu sin mwet lutlut lal ac fahk, "Insewowo kowos su sukasrup, Tuh Tokosrai lun God ma lowos! 21 "Insewowo kowos su masrinsral inge, Tuh kowos fah kihp! "Insewowo kowos su tung inge, Tuh kowos fah israsr! 22 "Insewowo kowos ke mwet uh srungakowos, srikowosla, angon kowos, ac kunausla inewos ke sripen Wen nutin Mwet! 23 Kowos in insewowo ke pacl ouinge uh, ac srosro ke engan, tuh yoklana ma lacne lowos inkusrao. Tuh mwet matu lalos oru oapana inge nu sin mwet palu su somla meet. 24 "A we nu suwos su kasrup in pacl inge, Tuh kowos eis tari mwe insewowo lowos! 25 "We nu suwos su kihp in pacl inge, Tuh kowos ac fah masrinsral! "Ac we nu suwos su israsr in pacl inge, Tuh kowos ac fah asor ac tung! 26 "We nu suwos ke mwet nukewa kaskas wo keiwos, tuh mwet matu lalos elos oru oapana inge nu sin mwet palu kikiap su somla." 27 "Tusruktu nga fahk nu suwos su lohng kas luk: Lungse mwet lokoalok lowos, ac oru wo nu selos su srungakowos. 28 Akinsewowoyalos su selngawi kowos, ac pre kaclos su oru koluk nu suwos. 29

Kutena mwet fin puokya la oalum, sang pac elan puokya layen ngia. Mwet se fin eisla coat lom, kom sang pac nukruk fon lom an nu sel. 30 Sang nu selos nukewa su siyuk sum ke kutena ma, ac mwet se fin eisla kutena ma lom, nimet siyuk elan sifil folokonot nu sum. 31 Oru nu sin mwet ngia oapana ma kom lungse elos in oru nu sum. 32 "Kowos fin lungse mwet na ma lungse kowos uh, mwe in sewowo fuka kowos nunku mu kowos ac eis kac? Finne mwet koluk uh, elos lungse pac mwet ma lungse elos! 33 Ac kowos fin oru wo nu sin mwet na ma oru wo nu suwos uh, mwe in sewowo fuka kowos nunku mu kowos ac eis kac? Finne mwet koluk, elos oru pac ouingan! 34 Ac kowos fin sang ma lowos in kasru na mwet ma kowos etu mu kowos in sifilpa eis selos uh, ya kowos nunku mu kowos ac eis mwe in sewowo kac? Finne mwet koluk, elos sang pac kasru nu sin mwet koluk saya uh, elos in mau ku in sifilpa eis ke lupan na maelos sang ah! 35 In tia ouinge. A kowos in lungse mwet lokoalok lowos, ac oru wo nu selos; sang mwe kasru ac tia soano in sifil folokinyuk nu suwos. Ac tufah yohk ma lacne nu suwos, ac kowos ac fah tulik nutin God Fulatlana. Tuh El kulang nu sin mwet koluk su tia etu in sang kulo. 36 Kowos in pakoten oana ke Papa tomowos El pakoten. 37 "Nimet nununku mwet saya, ac God El fah tia nununkeowos; nimet lusla mwet saya, na God El fah tia liskowosla. Nunak munas nu sin mwet saya, ac God El fah nunak munas nu suwos. 38 Sang mwe kite nu sin mwet saya, ac God El fah asot nu suwos. Aok, ac fah itukot nu suwos ke sie lupa na suwohs — ma toanyuki, usrukyuki ac sifil tohtokak nwe ke kahkla, ac fah okwoki nu in pouwos. Srikasrak se ma kowos orekmakin nu sin mwet saya pa srikasrak se God El ac fah orekmakin nu suwos." 39 Ac Jesus el fahk nu selos pupulyuk se inge: "Sie mwet kun el tia ku in pwen sie pac mwet kun. El fin oru, eltal na kewa ac fah putatla nu in luf uh. 40 Wangin sie mwet lutlut fulat liki mwet luti lal; a kais sie mwet lutlut ke el aksafyela lutlut nukewa lal, el ac fah fulat oana mwet luti lal. 41 "Efu ku kom tuni kutkut srisrik ke mutun mwet lim, ac tiana liye polosak in motom? 42 Efu ku kom ku in fahk nu sin ma lim, 'Ma lik, lela nga in kunesla kutkut se luin motom an,' a kom tia kulun liye polosak in motom sifacna? Kom mwet wosounkas! Eisla meet polosak in motom an, na kom fah ku in liye kalem kutkut se ke mutun mwet

lim." 43 "Soko sak wo koflana oswe fahko koluk, oayapa soko sak koluk koflana oswe fahko wo. 44 Sak nukewa eteyuk ke fahko ma el oswe; mwet uh tia kunesla fig liki mu soko, ku eis grape liki kokul uh. 45 Sie mwet wo el fahkak ma wo liki nunak wo su oan insial, ac sie mwet koluk el fahkak ma koluk liki nunak koluk su oan insial. Tuh oalu el kaskas ac fahk ma su inse sessesla kac." 46 "Efu kowos ku pangonyu 'Leum, Leum,' a tia oru ma nga fahk kowos in oru uh? 47 Kutena mwet su tuku nu yuruk, ac lohng ac akos ma nga fahk, nga ac fahkak nu suwos lah el oana mea. 48 El oana sie mwet ma musai lohng sel. El pukanak acn uh nwe ke el sun eot ku uh, ac el oakiya pwelung lal fac. Sronot uh ac fah tuku fungulya lohng uh, tuh koflana ikruiya, mweyen ku oakwuk lal. 49 A kutena mwet su lohng kas luk ac tia akos, el oana sie mwet ma musai lohng sel fin fohk ac wangin pwelung kac. Ke pac se sronot uh fungulya lohng uh, kitiin pac ah na ikori, ac arulana musalla!"

7 Tukun Jesus el fahk kas inge nukewa nu sin mwet uh, el som nu Capernaum. 2 Oasr sie leum lun mwet mweun Rome muta we, ac oasr yorol sie mwet kulansap su el arulana lungse yohk, ac mwet sac mas apkuranna in misa. 3 Ke leum sac lohng kac Jesus, el supwala kutu sin un mwet matu lun mwet Jew in som solalma elan tuku ac akkeyala mwet kulansap se lal ah. 4 Elos tuku nu yurin Jesus ac arulana kwafe sel ac fahk, "Mwet se inge arulana fal kom in kasrel. 5 El arulana lungse mwet in mutunfac sesr, ac el sifacna musaela iwen lohngok se sesr." 6 Ouinge Jesus el welulos som. Ke el apkuranyang nu ke lohng sac mwet leum sac supwala kutu sin mwet kawuk lal in som fahk nu sel, "Leum, nimet akelyaye kom. Nga kupansuwol kom in utyak nu in lohng sik uh, 7 ac nga tia pac fal in sifacna fahsrot nu yurum. Tari, kom fahklana ke kas lom, ac mwet kulansap se luk inge fah kwela. 8 Nga wi pac muta ye ku lun mwet leum, ac oasr pac mwet mweun muta ye kolyuk luk. Nga ku in fahk nu sin sie, 'Fahla!' ac el ac fahla. Ac nu sin sie pac, 'Fahsru!' na el ac fahsru. Ac nga ac sap nu sin mwet kulansap luk, 'Orala ma se inge!' na el oru." 9 Jesus el lut ke el lohng ma inge, na el forla ac fahk nu sin u lulap se ma fahs tokol, "Nga fahk nu suwos, nga soenna liye lupan lulalfongi ouinge meet, finne in Israel!" 10 Mwet utuk kas uh folokla nu in lohng sin leum sac, ac konauk lah mwet kulansap sac

kwela. 11 Tia paht tukun ma inge, Jesus el som nu in sie siti pangpang Nain, ac mwet tumal lutlut, oayapa sie u lulap, elos welul. 12 In pacl se na ma el sun mutunpot nu in siti uh, pukmas se akola in orek, ac mwet uh oatui ke mutunpot uh. Mwet se ma misa uh el wen sefanna nutin katinmas se, ac sie un mwet na pus elos wi katinmas sac tufoki. 13 Ke Leum el liyal, el arulana pakomutal, ac el fahk nu sel, "Nimet tung." 14 Na el fahsryang ac kahlye box in mas sac, ac mwet ma us uh elos tui. Jesus el fahk, "Wen se! Nga fahk nu sum, tukakeki!" 15 Na mwet misa sac tukakek ac el mutawauk in kaskas, ac Jesus el eaisalang nu sin nina kial ah. 16 Elos nukewa arulana sangeng, ac elos kaksakin God ac fahk, "Sie mwet palu fulat sikyak inmasros! God El tuku in molela mwet lal!" 17 Pweng kacl Jesus inge fahsrelik nu in facl Judea nufon, ac oayapa ke acn nukewa apunla. 18 Ke mwet tumal lutlut lal John elos fahkak ma inge nu sel, el pangonma luo selos. 19 ac supwaltalla nu yurin Leum in siyuk sel, "Ya kom pa el su ac fah tuku, ku kut ac soano sie pacna?" 20 Ke eltal tuku nu yurin Jesus, eltal fahk, "John Baptais el supwekut in tuh siyuk lah kom pa el su ac fah tuku, ku kut ac soano sie pacna?" 21 In pacl sacna pus tari mwet ma Jesus el akkeyala liki kain in mas puspis lalos, sista ngun fohkfok in elos, ac sang liyaten nu sin mwet kun. 22 El topuk mwet utuk kas lal John ac fahk, "Folokla nu yorol John ac fahk nu sel ma komtal liye ac lohng: mwet kun elos ku in liye, mwet ul elos ku in fahs, ac mwet musen lepa elos nasnasla, mwet sulohngkas ac elos ku in lohng, mwet misa elos akmoulyeyukyak, ac Pweng Wo uh lutiyuk nu sin mwet sukasrup. 23 Fuka lupan in sewowo lalos su tia alolo keiki!" 24 Tukun mwet lal John folokla, Jesus el mutawauk in sramsram kacl John nu sin u lulap sac, ac fahk, "Ke kowos tuh som nu yorol John nu yen mwisah, mea kowos tuh finsrak mu kowos ac tuh liye? Ya soko ah ma kusrusrusr ke eng uh?" 25 Mea kowos som in liye ah? Ya sie mwet su yunla ke nuknuk kato? Mwet ma nukum nuknuk kato, ac pukanten pac mwe kasrup lalos, elos muta inkul fulat sin tokosra uh. 26 Fahkma nu sik, mea kowos som in liye uh — ya sie mwet palu? Aok pwaye, tusruktu nga fahk nu suwos, el su kowos liye ah fulat liki na sie mwet palu. 27 Mweyen John pa mwet se Ma Simusla uh fahk kacl mu: 'Nga ac supwaot mwet in sulkakin se luk meet liki kom, in tuh sakunla inkanek lom uh.'" 28 Ac Jesus el sifilpa fahk, "John el fulat liki kutena mwet su moul oemeet me. Tusruktu el su pusisel oemeet in Tokosrai lun God uh el fulat lukel John." 29 Mwet nukewa, oayapa mwet eisani tax uh, elos lohng ma inge ac akilen suwoswos lun God ke sripen elos baptaisa sel John. 30 Tusruktu mwet Pharisee ac mwet luti Ma Sap elos pilesru oakwuk lun God nu selos, ac tiana lungse baptaisa sel John. 31 Ac Jesus el sifilpa fahk, "Inge, mea nga ac ku in luma mwet in pacl inge uh nu kac uh? Elos oana mea?" 32 Elos oana tulik srisrik su muta ke nien kuka. Sie un tulik uh wowo nu sin sie pac u ac fahk, 'Kut nikaruru nu sumtal, a komtal tiana srosro nu kac! Kut yuk on in asor, a komtal tiana tung!' 33 Ke John Baptais el tuh tuku, el lalo ac tia nim wain, ac kowos fahk, 'Oasr ngun fohkfok in el!' 34 Wen nutin Mwet el tuku, ac el mongo ac nim, ac kowos fahk, 'Liye mwet se inge! El kainmongo ac lungse na nim mwe sruhi, ac el kawuk nu sin mwet eisani tax ac mwet koluk pac saya!' 35 Tusruktu lalmwetmet lun God uh akkalemeyeyuk in moul lun mwet nukewa su moulkin." 36 Sie mwet Pharisee solal Jesus elan welul mongo in eku, na Jesus el som nu lohml sel ac pituki in mongo. 37 Oasr sie mutan in siti sac su moul lal uh tiana wo. El lohngak lah Jesus el mongo oasr in lohml sin mwet Pharisee sac, na el use sufa soko ma orekla ke eot alabaster ac nwanala ke ono keng. 38 Na el tu sisken nial Jesus ac tung, ac el mutawauk in aksroksrokye nial ke sroninmutal. Na el eela nien Jesus ke aunsifal, ngokya nial, ac mosrwela ke ono keng sac. 39 Ke mwet Pharisee sac liye, el nunku sel sifacna, "Fin mwet palu na pwaye se pa inge, el ac etu lah su mutan se kahlul inge, oayapa ouiyen moul lal lah el sie mutan koluk." 40 Jesus el kasla ac fahk nu sel, "Simon, oasr ma nga lungse fahk nu sum." Na Simon el fahk, "Kwal, Mwet Luti, fahkma." 41 Na el Jesus el fahk, "Oasr mwet luo soemoul nu sin sie mwet liyaung mani. Sie seltal soemoul ke ipin silver lumfoko, ac ma se ngia ipin silver lumngaul. 42 Kewana mwet luo ah tia ku in akfalye ma el soemoul kac, na mwet liyaung mani sac el tari sista soemoul laltal ah kewa. Ke ouinge, su kac seltal ac lungse mukul sac yohk uh?" 43 Na Simon el fahk, "Nga nunku mu ac el su yohk soemoul la." Na Jesus el fahk, "Fal fahk lom an." 44 Na el ngetang nu sin mutan sac ac fahk nu sel Simon, "Kom liye

mutan se inge? Nga utyak nu in lohm sum ac wangin kof kom ase in ohlla niuk, a mutan se inge el ohlla niuk ke sroninmutal ac akaoyela ke aunsifal. 45 Kom tia pac paingyu ke angokmwet, a mutan se inge el tia tui in ngok niuk oe ke nga utyak ah me. 46 Kom tia mosrwela sifuk ke oil in olive, a mutan se inge el mosrwela nufon niuk ke ono keng. 47 Pwayena nga fahk nu sum, lungse yohk su el akkalemye inge akpwayei lah ma koluk puspis lal nunak munas nu sel tari. Tusruktu el su eis nunak munas ke ma srik, lungse lal uh ac srik pac.” 48 Na Jesus el fahk nu sin mutan sac, “Ma koluk lom nunak munas nu sum.” 49 Mwet saya ma wi muta ke tepu sac sifacna nunku insialos, “Su mwet se inge, ku elan nunak munas ke ma koluk uh?” 50 A Jesus el fahk nu sin mutan sac, “Lulalfongi lom molikomla. Som in misla.”

8 Kutu pacl tok Jesus el fufahsryesr in siti srisrik ac siti lulap in fahkak Pweng Wo ke Tokosrai lun God. Mwet singulo luoh ah welul, 2 ac oayapa kutu mutan ma el tuh akkeyala liki kain in mas ac ngun fohkfok ma oan yorolos elos welul pac: Mary (su pangpang Magdalene), su ngun fohkfok itkosr liisyukla lukel; 3 Joanna, mutan kial Chuza, mwet kulansap fulat inkul sel Herod; ac Susanna — wi mutan pus pac saya su sang ma lalos sifacna in kasrel Jesus ac mwet tumal lutlut. 4 Mwet uh nuna fahsma nu yurin Jesus liki acn nukewa; ac ke sie u na lulap fahsreni, Jesus el fahk pupulyuk se inge: 5 “Mwet se som in taknelik wheat. Ke el sisalik fita uh nu infohk uh, kutu fita uh putati nu sissen inkaneke uh, yen mwet uh longya, ac won uh kangla. 6 Kutu putati nu in acn eoteot, ac ke srunak, sa na masla mweyen wangin kof ke fohk uh. 7 Kutu sin fita uh putati nu in acn ma oasr okan kokul we, wi na sacn uh kapak ac kupoiya. 8 Ac kutu putati nu in fohk wo — ma inge kapak ac oswe fahko wo, kais siofok ke ma soko.” Na Jesus el fahk ke pusra lulap, “Kowos in lohng ma inge fin oasr srewosi!” 9 Mwet tumal lutlut elos siyuk sin Jesus lah mea kalmen pupulyuk sac, 10 ac el topuk ac fahk, “Etauk ke ma lukma ke Tokosrai lun God uh itukot tari nu suwos, tusruktu nu sin mwet saya uh ma inge tuku in luman pupulyuk, elos in mau suk a tia liyauk, ac elos in lohng a tia kalem kac.” 11 “Pa inge kalmen pupulyuk sac: Fita inge pa kas lun God. 12 Fita ma putati sissen inkaneke uh pa mwet su lohng kas lun God, na Devil el tuku ac eisla kas inge liki insialos elos in mau tia

lulalfongi ac moulla kac. 13 Fita ma putati nu in fohk eoteot uh pa mwet su lohng kas inge ac insewowo kac. Tusruktu kas uh tiana putati loal in elos. Elos lulalfongi na ke kitin pacl, a ke mwe sruhf uh nosolos, na elos ikori. 14 Fita ma putati nu yen kokul uh oan we pa elos su lohng — a elya lalos, ac mwe kasrup ac mwe pwar lun moul se inge ekosla acn sin kas uh, na fahko uh tiana mwesrla. 15 Fita ma putati in fohk wo uh pa mwet su lohng kas uh, ac sang nu insielos ke nunak wo ac akosten. Ac elos sruokya ku nwe ke na isus fahko. 16 “Wangin sie mwet ac akosak lam uh ac filiya ye sie ahlu ku ye sie bed, a el ac filiya fin sukan lam uh, tuh mwet in liye kalem uh ke elos ac utyak nu in lohm uh. 17 “Kutena ma su wikla ac fah liyeyuk lemtulauk sin mwet uh, ac kutena ma su lukmaiyuk, ac fah akkalemyeyuk. 18 “Ke ma inge, kowos lohng akoaruye, mweyen el su oasr ma yoro, ac fah itukyung pac kutu nu sel; a el su wangin ma yoro, ac fah itukla lukel, finne ma srisrik ma el nunku mu oasr yorol.” 19 Nina kial Jesus ac tamulel lal elos tuku nu yorol, tusruktu ke sripen iktokeni lun mwet uh, elos tia ku in kalukyung nu yorol. 20 Sie sin mwet uh fahk nu sel Jesus, “Nina kiom ac tamulel lom ah pa tu likinum uh, ac elos ke osun nu sum.” 21 Jesus el fahk nu selos nukewa, “Nina kiuk ac mwet lik uh pa elos su lohng kas lun God ac akos.” 22 Sie len ah Jesus el sroang nu fin oak soko wi mwet tumal lutlut, ac el fahk nu selos, “Kut kalot nu lefahlo.” Na eltal oacla. 23 Ke elos kalkalla in lulu uh, Jesus el motulla. Kitiin pacl ah na eng na upa se tuhyak ac oak uh mutawauk in sessesla ke kof, ac elos nukewa arulana fosrgala. 24 Mwet tumal lutlut elos som ac oaksalak Jesus ac fahk, “Leum, Leum! Kut ac misa pa'nge!” Jesus el tukakek ac kai eng upa sac ac noa uh, na eng uh mihsi ac noa uh tui, ac mihs na lulap se sikyak. 25 Na el fahk nu sin mwet tumal lutlut, “Pia lulalfongi lowos an?” A elos arulana fwevela ac sangeng, ac fahk nu sin sie sin sie, “Su mwet se inge? El sapsap nu sin eng uh ac noa uh, ac elos aksol!” 26 Jesus ac mwet tumal lutlut elos kalla na som nu Gerasa, su oan lefahl laco in lulu uh tulanya acn Galilee. 27 Ke Jesus el srola nu finmes uh, el sun mwet se in acn sac su oasr ngun fohkfok pus in el. Ke lusen pacl na loes se mwet se inge tiana nuknuk, ac tia muta lohm sel, a el mutana inmasrlon kulyuk uh. 28 Ke el liyalak Jesus, el wowoyak ac putati nu ke nial, ac fahk ke sie pusra

lulap, "Jesus, Wen nutin God Fulatlana! Mea kom lungse sik an? Nga kwafe sum, nimet akkeokyeyu!"
29 El fahk ma inge mweyen Jesus el tuh sap ngun fohkfok sac in som lukel. Pacl na pus ngun fohkfok sac sruokilya, ac el nwe sruhu in presin ac paol ac nial kapiri na ke sein, a el ac wotyalik sein inge, ac ngun fohkfok sac ac kololla nu yen mwesis. 30 Jesus el siyuk sel, "Su inem an?" El fahk, "Inek pa 'Legion'"— mweyen pus na ngun fohkfok ilyak tari nu in el. 31 Ngun fohkfok uh kwafe sel Jesus elan tia luselosla nu in luf loal wangin saflaiya. (Abyssos g12) 32 Tuh oasr un pig na lulap se muta in acn sac mongo pe eol uh. Ouinge ngun fohkfok uh kwafe tuh Jesus elan fuhlelosla elos in ilyak nu in pig uh, na el fuhlelosla. 33 Elos illa liki mwet sac nu in pig uh. Na un pig na fon sac riryak som liki mutun fulu sac ac atula nu in kof uh ac walomla. 34 Mwet ma karingin un pig uh liye ma siyak uh, na elos kasrusr som ac fahkelik pweng sac in siti uh ac yurin mwet orek ima uh. 35 Mwet uh som in liye ma siyak inge, ac ke elos tuku nu yurin Jesus elos liyauk mwet se ma ngun fohkfok uh itukla lukel lah el muta ke nien Jesus — el nuknukyang ac tila wel; ac elos nukewa arulana sangeng. 36 Mwet ma liye ma inge elos fahkak ouiyen kwela lun mwet sac liki mas lal. 37 Na mwet nukewa in acn Gerasa siyak Jesus elan som liki acn we, mweyen elos nukewa arulana sangeng. Ouinge Jesus el sroang nu fin oak uh in som. 38 Mwet se ma ngun fohkfok uh som lukel el kwafe nu sin Jesus ac fahk, "Nga ku in wi kom som?" A Jesus el fahk, 39 "Folokla nu in acn sum ac fahkak ma nukewa ma God El oru nu sum." Na mwet sac fahsrsasla in siti sac, ac fahkak ke ma nukewa Jesus el oru nu sel. 40 Ke Jesus el foloko mwet uh in sewowow in paingul, mweyen elos nukewa muta soanel. 41 Na mwet se pangpang Jairus el tuku — el sie mwet kol lun iwen lolngok we. El putati nu ke nien Jesus, ac kwafe sel elan som nu lohmi sel ah, 42 mweyen acn sefanna natul su yac singoul luo matwal, el mas ac apkuran in misa. Ke Jesus el welul som, u lulap sac ukwalla pac, oru elos arulana iktokeni. 43 Oasr pac sie mutan wi un mwet sac fahsr su maskin musen srah ke yac singoul luo. El sista mani lal nukewa nu sin mwet ono, tuh wanginna sie ku in akkeyalla. 44 El fahsryak inmasrlon mwet uh nu tokol Jesus ac kahlye pulan nuknuk lal ah, ac kiting pacl ah na musen

srah se lal ah tui. 45 Na Jesus el fahk, "Su kahlyuwi uh?" Mwet nukewa fahk mu tia etu, na Peter el fahk, "Leum, mwet uh arulana raunikomla ac ikuskomyak."
46 A Jesus el fahk, "Oasr mwet se kahlyuwi, mweyen nga pula mu oasr ku luk som likiyu." 47 Mutan sac akilen lah eteyukyak ma el oru uh, ouinge el fahsryak rarrar ac putati nu ke nien Jesus. Ye mutun mwet nukewa el fahkak nu sel lah efu ku el kahliya, ac fahk pac lah mas lal wanginla in pacl sacna. 48 Jesus el fahk nu sel, "Acn nutik, lulalfongi lom akkeyekomla. Som in misla." 49 Ke Jesus el srakna fahk ma inge, sie mwet supweyukme liki lohmi sin mwet kol lun iwen lolngok sac ac fahk nu sel, "Jairus, acn nutum el misa. Nimet sifil aklokoalokye mwet luti sacn." 50 Tusruk Jesus el lohng sap soko ah, ac el fahk nu sel Jairus, "Nikmet fosrga. Lulalfongi na, ac tulik sac ac fah sifil mouli." 51 Ke Jesus el sun lohmi sac, el tia lela kutena mwet in welul utyak sayal Peter, John, ac James, oayapa papa ac nina kien tulik sac. 52 Mwet in lohmi sac nufon elos tung ac asor ke tulik sac. Ac Jesus el fahk, "Nimet kowos tung. Tulik se inge tia misa, el motul nal!" 53 Elos nukewa isrunul, mweyen elos etu lah tulik sac misa tari. 54 A Jesus el sruokya paol ac fahk ke pusra lulap, "Tulik se, tukakek!" 55 Na el moulyak, ac in kiting pacl ah na el tukakek, ac Jesus el sap elos in sang kutu mongo nal. 56 Papa ac nina kial eltal arulana lut, tusruk Jesus el fahk eltal in tiana fahk nu sin kutena mwet ma siyak uh.

9 Jesus el pangoneni mwet tumal lutlut singoul luo uh, ac sang ku ac wal nu selos in lusla ngun fohkfok ac oayapa in akkeyala kain in mas nukewa. 2 Na el supwalosla in luti ke Tokosrai lun God, ac in akkeyala mwet mas, 3 tukun el fahk nu selos, "Nik kowos us kutena ma wi kowos: tia sikal, tia mwe ap, tia mwe mongo, tia mani, ac tia pac nuknuk sayen ma kowos nukum an. 4 Kutena lohmi ma paingyuk kowos we, kowos mutana in lohmi sacn nwe ke na kowos som liki acn sacn. 5 Kutena acn ma mwet uh tia paing kowos we, kowos fahsr liki acn sacn ac osrokla kutkut in niowos an we, tuh in mwe akul nu selos lah kowos siselosla." 6 Mwet tumal lutlut elos som ac fufahsryesr in siti srisrik nukewa. Elos luti ke Pweng Wo, ac akkeyala mwet mas in acn nukewa. 7 Ke Herod, su leumi acn Galilee, el lohng ke ma siyak inge, el arulana fohsak, mweyen kutu mwet uh fahk mu John Baptais el sifilpa moulyak. 8

Ac kutu pac mwet uh fahk mu Elijah mwet palu el sikyak, ac kutu pac mwet uh fahk mu sie sin mwet palu oemeet ah sifilpa moulyak. 9 Herod el fahk, "Nga tuh sap in tahtla sifal John; na su mwet se inge nga lohng kac uh?" Ac el srike in suk pacl wo elan sonol Jesus. 10 Mwet tumal lutlut elos foloko ac fahkak nu sin Jesus ma nukewa elos oru. El srellosla liki mwet uh elos in welul som mukelana muta in siti se pangpang Bethsaida. 11 Ke un mwet uh lohngak, elos ukwalla. Jesus el paingulos, ac fahkak nu selos ke Tokosrai lun God, ac akkeyalosla nukewa su oasr mas yoro. 12 Ke faht uh apkuran in tili, mwet tumal lutlut elos tuku nu yorol ac fahk, "Supwala mwet uh in som nu in siti srisrik ac acn ma apkuran, elos in konauk mongo nalos ac nien mongla lalos, mweyen acn se inge wangin mwet muta we." 13 A Jesus el fahk nu selos, "Kowos sang kutu mongo an nalos." Ac elos fahk, "Pwayena ma oasr yorosr pa srukwal in bread limekosr ac ik lukwa. Ya kom lungse kut in som moul mongo nu sin u na fon se inge?" 14 (Mukul apkuran in limekosr tausin oasr in acn sac.) Jesus el fahk nu sin mwet tumal lutlut, "Oralik mwet uh nu ke u srisrik, kais lumngaul ke u se, ac sap elos in muta." 15 Tukun mwet tumal lutlut elos oru mwet uh in muta, 16 Jesus el eis srukwal limekosr ac ik lukwa ah; el ngetak nu inkusrao ac sang kulo nu sin God kac, el kunsalik ac sang nu sin mwet tumal lutlut elos in kitalik nu sin mwet uh. 17 Elos nukewa mongo ac kihpi, ac mwet tumal lutlut elos orani foteh singoul luo ke luwen ma elos kang uh. 18 Sie len ah ke Jesus el mukena pre, mwet tumal lutlut elos tuku nu yorol, ac el siyuk selos, "Mwet uh fahk mu su nga uh?" 19 Ac elos topuk ac fahk, "Kutu fahk mu kom pa John Baptais, ac kutu mu kom pa Elijah, ac kutu pac fahk mu sie sin mwet palu oemeet uh sifil moulyak." 20 Na el siyuk, "A kowos? Kowos fahk mu su nga uh?" Ac Peter el fahk, "Kom pa Christ lun God." 21 Na Jesus el sap ku nu selos in tiana fahk ma inge nu sin kutena mwet. 22 El oayapa fahk mu, "Wen nutin Mwet el ac enenu na in akkeokyeyuk ac lisyukla sin un mwet matu, mwet tol fulat, ac mwet luti Ma Sap uh. El ac fah anwuki, tusrukto tukun len tolu el ac fah sifil akmoulyeyukyak." 23 Ac el fahk nu selos nukewa, "Kutena mwet fin lungse fahsr tukuk, el enenu in lafwekunul sifacna, srukak sakseng lal ac fahsr tukuk. 24 Tuh el su lungse molela moul lal

ac fah tuhlacl lukel, a el su moul lal tuhlacl lukel keik, fah molela moul lal. 25 Ac tuh mwe mea nu sin sie mwet el fin eis faclu nufon tuh in ma lal, a moul lal kunausyukla ac tuhlacl lukel? Wangin sripa! 26 Mwet se fin mwekyekinyu ac mwe luti luk, na Wen nutin Mwet el ac fah mwekyekunul ke el tuku in wolana lal ac in wolana lun Papa ac lun lipufan mutal lal. 27 Nga fahk pwaye nu suwos lah kutu sin mwet su oasr inge ac fah tia misa nwe ke na elos liye Tokosrai lun God." 28 Sahp ac wik se tukun el fahk ma inge, Jesus el eaisal Peter, John, ac James in welul utyak in pre fineol uh. 29 Ke pacl se el pre ah, mutal ekla, ac nuknuk lal uh ekla nu ke fasrfasr na saromrom. 30 In kitin pacl ah na mwet luo sikyak tu siskal ac sramsram nu sel. Mwet luo inge pa Moses ac Elijah, 31 su sikyak in wolana lun kusrao, ac sramsram nu sin Jesus ke luman ma ac sikyak ke el ac akpwayeyela oakwuk lun God, ke el ac misa in Jerusalem. 32 Peter ac mwet wial uh arulana mwetkel in pacl sac, tusruk elos ngutalik ac liye wolana lun Jesus ac mwet luo ma tu siskal. 33 Ke mwet luo ah fahsr lukel Jesus, Peter el fahk nu sel, "Leum, wo ke kut muta inge! Kut ac orala tolu iwen aktuktuk: sie sum, sie sel Moses, sie sel Elijah." (El tia arulana etu ma el fahk ah.) 34 Ke el srakna kaskas, pukunyeng se sikyak ac afnulosi, ac mwet tumal lutlut elos sangengla ke pukunyeng sac sonelosi. 35 Ac sie pusra tuku in pukunyeng uh me ac fahk, "El inge Wen nutik su nga sulella — kowos porongal!" 36 Ke pusra sac wanginla, eltal liyal Jesus el mukena muta. Mwet tumal lutlut eltal tiana fahk kutena ma elos liye inge nu sin kutena mwet in pacl sac, a eltal mislana. 37 Ke len tok ah, Jesus ac mwet tumal lutlut tolu ah tufoki liki fineol uh, ac sie u na lulap sonol Jesus. 38 Sie mwet inmasrlon u sac wowoyak ac fahk, "Mwet Luti! Nga kwafe sum, liye wen sefanna nutik inge! 39 Ngun fohkfo se muta sikyang nu sel, ac el ac wowo ac kipakinilya nu infohk uh ac oru atinfilak in fahsr ke inwalul. Ma se inge akkeokyal ac upana in wanginla lukel! 40 Nga kwafe sin mwet tomom lutlut in sista ngun sac, a elos tia ku." 41 Jesus el fahk, "Fuka lupan selulalfongi ac sesuwos in orekma lowos uh! Nga ac muta yuruwos putaka? Nga ac muteng kowos nwe ngac?" Na el fahk nu sin mukul sac, "Use wen nutum an nu inse." 42 Ke tulik sac tuku ah, ngun fohkfo ke kuhlukinilya nu infohk uh, ac mas lal ah sifil tuyang nu sel. Jesus

el sap ku nu sin ngun sac ac akkeyala tulik sac, na el eaisalang nu sin papa tumal uh. **43** Mwet nukewa arulana fwevela ke ku lulap lun God. Mwet uh srakna oela ke ma Jesus el oru, ke el fahk nu sin mwet tumal lutlut, **44** "Nimet mulkunla ma nga ac fahk nu suwos inge! Wen nutin Mwet el ac fah itukyng nu ke ku lun mwet uh." **45** Tusruktu mwet tumal lutlut elos tia kalem ke kas inge. Ma inge wikinyukla lukelos, oru elos tia ku in etu kalmeya, ac elos sangeng in siyuk sel kac. **46** Sie akukuin sikyng inmasrlon mwet tumal lutlut lah su selos fulat oemeet uh. **47** Jesus el etu ma elos nunku, ouinge el srukak sie tulik fusr, ac tulokinya siskal **48** ac fahk nu selos, "Kutena mwet su eis tulik se inge inek el eisyu; ac kutena mwet su eisyu, el oayapa eis El su supweyume. Tuh el su srik oemeet inmasrlowos nukewa, el pa fulat oemeet." **49** John el kasak ac fahk, "Leum, kut tuh liye sie mwet sista demon uh inem, ac kut tulokinilya mweyen el tia wi kut fahsr tukum." **50** A Jesus El fahk nu sel ac nu sin mwet lutlut saya uh, "Nimet kutongol, mweyen kutena mwet su tia lain kowos, el wi kowos." **51** Ke apkuranme pacl in utukyng Jesus nu inkusrao, el wotela sel mu el ac som nu Jerusalem, na el mukuiyak in som. **52** El supwala kutu sin mwet tumal lutlut in som meet lukel nu in sie siti srisrik in acn Samaria in tuh akoela ma nukewa nu sel. **53** Tuh mwet in acn sac tia lungse eisal nu we, mweyen kalem mu el ac som nu Jerusalem. **54** Ke luu sin mwet tumal lutlut, James ac John, liye ma inge, eltal fahk, "Leum, kom lungse kut in sap e in tuku inkusrao me ac esukulosyak?" **55** Jesus El forang ac kaeltal. **56** Na Jesus ac mwet tumal lutlut elos som nu in sie pacna siti srisrik. **57** Ke elos fahsr inkanek lalos, oasr mwet se fahk nu sin Jesus, "Nga ac fahsr tukum nu yen nukewa kom som nu we uh." **58** Jesus el fahk nu sel, "Oasr luf sin kosro fox, ac oasr ang lun won yen engyeng uh, a funu Wen nutin Mwet, wangin acn elan ona ac mongla we." **59** El fahk nu sin sie pac mwet, "Fahsru, fahsr tukuk." A mwet sac fahk nu sel, "Lela nga in folokla ac pikinya papa tumuk ah meet." **60** Jesus el topuk ac fahk, "Filiya nu sin mwet misa in pikinya mwet misa lalos. A kom fahla ac sulkakinelik Tokosrai lun God." **61** Sie pac mwet uh fahk, "Nga ac fahsr tukum, Leum, tusruktu lela nga in somwin ac wilkas nu sin sou luk ah meet." **62** Jesus el fahk nu

sel, "Mwet se fin mutawauk in pikin ima lal ke plao, a el tapulla nu tok, el tia fal nu ke Tokosrai lun God."

10 Tukun ma inge Jesus el sifilpa sulela mwet itngoul ac supwaloselik kais luu in fahsr meet lukel nu in acn nukewa ma el akola in som nu we. **2** El fahk nu selos, "Oasr sie kosrani na yohk, a puelac mwet in kosrani. Pre nu sin Leum lun kosrani uh Elan supwala mwet orekma in oru orekma in kosrani lal uh. **3** Kowos som! Nga supwekowosla oana sheep fusr nu inmasrlon kosro wolf uh. **4** Nimet kowos us mwe neinyuk mani, ku mwe ap, ku fahluk. Nimet tui in paing mwet inkanek uh. **5** Kutena pacl kowos ac ilyak nu in sie lohm, ma se meet kowos ac fahk pa, "Misla nu sin mwet in lohm uh." **6** Fin oasr mwet se in lohm sacn su lungse ipeis ke misla, na kas in misla lowos fah ma nu sel; ac fin wangin, na ac fah foloko nu yuruwos. **7** Nimet kowos uti-utyak nu in lohm pukanten, a kowos mutana in lohm sefanna, ac mongo ac nim ke ma elos ac sot nu suwos an; tuh fal sie mwet orekma in eis molin orekma lal. **8** Pacl nukewa kowos som nu in sie siti ac mwet we uh paing kowos, kowos in eis ac mongo ke ma elos ac sot nu suwos, **9** ac akkeyala mwet mas in acn sacn, ac fahk nu sin mwet in acn sac, 'Tokosrai lun God tuku apkuran nu suwos.' **10** Tusruktu, pacl nukewa ma kowos utyak nu in sie siti ac mwet we uh tia paing kowos, na kowos illa nu inkanek uh ac fahk, **11** 'Finne kutkut ke inkanek lowos ma sremla ye niasr uh, kut eela in lain kowos. Tusruktu, esam lah Tokosrai lun God tuku apkuran!' **12** Nga fahk pwayena nu suwos lah ke Len in Nununku, God El ac akkalemeye pakomuta lal nu sin Sodom liki na siti se ingan! **13** "We nu suwos, mwet Chorazin! Ac we nu suwos pac, mwet Bethsaida! Orekma usrnguk ma orek yuruwos uh funu orek in acn Tyre ac Sidon, mwet we lukun pituki na oengi, ac nokomang nuknuk yohk eoa ac muta fin apat in akkalemeye lah elos auliyak liki ma koluk lalos! **14** God El ac fah akkalemeye pakoten lal nu sin acn Tyre ac Sidon ke Len in Nununku, liki kowos. **15** Ac funu kowos, mwet Capernaum! Ya kowos lungse akfulatye kowos sifacna nwe inkusrao? Ac fah silisa kowos nu in hell!" (**Hadēs 986**) **16** Jesus el fahk nu sin mwet tumal lutlut, "Kutena mwet su porongekowos, el porongeyu; ac kutena mwet su pilesrekowos, el pilesreyu; ac kutena mwet su pilesreyu, el pilesru El su supweyume." **17** Mwet itngoul elos foloko arulana

engan. Elos fahk, "Leum, ngun fohkfok uh wi pac akos kut ke kut sapsap nu selos ke inem!" **18** Ac Jesus el topkolas ac fahk, "Nga liyal Satan ke el putatla lucng me oana sarom uh. **19** Lohng akwoya! Nga sot tari ku nu suwos kowos in ku in longya wet pwasin ac scorpion, ac kowos fah kutangla ku nukewa lun Mwet Lokoalok sac, ac wangin ma ac ku in aklokoalokye kowos. **20** Tusrukto nik kowos engankin lah ngun fohkfok uh akos kowos, a kowos in engan lah inewos simla inkusrao." **21** In pacl sacna, Ngun Mutal oru tuh Jesus elan sessesla ke engan, ac el fahk, "Papa su Leum lun Kusrao ac faclu! Nga kulo nu sum tuh kom ikasla nu sin mwet nikin ma su kom okanla liki mwet lalmwetmet ac mwet etu. Aok, Papa, ma inge orek fal nu ke lungse lom. **22** "Papa tumuk El ase ma nukewa nu sik. Wangin mwet etu lah su Wen sayen Papa, ac wangin pac mwet etu lah su Papa, sayen Wen ac elos su Wen El sulela in fahkulak nu se." **23** Na Jesus El forang nu sin mwet tumal lutlut ke elos mukena muta ac fahk nu selos, "Kowos arulana in sewowo lah motowos liye ma kowos liye inge! **24** Nga fahk nu suwos lah mwet palu puspis ac tokosra puspis kena liye ma kowos liye inge, a elos tia ku in liye, ac in lohng ma kowos lohng, a elos tiana." **25** Sie mwet luti Ma Sap el tuku in srikal Jesus. El fahk, "Mwet Luti, mea nga ac oru tuh nga in eis moul ma pahpat?" (*aiōnios g166*) **26** Jesus El topuk ac fahk, "Mea simla in Ma Sap uh? Kom ac aketeya fuka?" **27** Na mwet sac fahk, "'Kom fah lungse Leum God lom ke insiom kewa, ke ngunum kewa, ke ku lom kewa, ac ke nunkom kewa', ac 'Lungse mwet tulan lom oana ke kom lungse kom sifacna.'" **28** Ac Jesus el fahk, "Pwaye sum. Oru ma inge, ac kom fah moul." **29** A mwet luti Ma Sap sac kena akkalemeye suwohs lal sifacna, na el siyuk sin Jesus, "Su mwet tulan luk uh?" **30** Ac Jesus el topuk, "Sie pacl ah mwet se oatui liki acn Jerusalem nu Jericho ke mwet pisrapasr elos sruokilya, onel nwe sarukla nuknuk lal ac sisella el oan apkuran in misa. **31** Na in pacl sacna, sie mwet tol el tufoki ke innok soko ah, tusruk ke el liyauk mwet sac, el kuhfla lukel ac ut lac inkaneke ngia, ac som na. **32** In ouiya sac pacna, oasr pac mwet Levi se fahsryak. Ke el liye mwet sac, el kuhfla nu lac inkaneke ngia ac fahla na som. **33** Na sie mwet Samaria oayapa fahsryak ke inkaneke sac. Ke el liye mwet sac, el arulana pakomutal. **34** El kalukuyang nu

yorol, okoang oil in olive ac wain nu ke kinet kacl, ac losya kinet kacl uh, ac srakulang nu fin kosro natul uh, ac usalla nu in lohm sin mwet fahsr, ac karinganulang we. **35** Ke len tok ah el eis ipin silver luo, sang nu sin mwet se ma liyaung lohm sac, ac fahk, "Liyalang nwe ke nga foloko, na nga ac fah akfalye nu sum kutena ma kom sista kacl." **36** Na Jesus el siyuk, "Su kac sin mwet tolu ah kom nunku mu el mwet tulan nu sin mwet se ma mwet pisrapasr ah uni uh?" **37** Na mwet luti Ma Sap sac fahk, "Mwet se ma kulang nu sel ah." Jesus el fahk, "Kom som, ac oru oapana." **38** Ke Jesus ac mwet tumal lutlut elos sifil som, el utyak nu in sie siti srisrik, na sie mutan pangpang Martha el solalak nu in lohm sel. **39** Oasr tamtael se lal pangpang Mary, su tuku muta siske nien Leum ac lohng kas in luti lal. **40** Martha el arulana inse toasrla ke sripen el kafofo in oru ma puspis, na el tuku ac fahk, "Leum, ya pilasr sum ke tamtael se luk inge fuhlela ngan mukena oru orekma uh? Sap elan tuku kasreyu!" **41** Leum el topuk ac fahk nu sel, "Martha, Martha! Kom fosrngac ac lokoalok ke ma puspis, **42** a ma sefanna pa eneneyuk uh. Mary el sulela ma se ma wo uh, su ac fah tiana itukla lukel."

11 Sie len ah Jesus el pre in sie acn. Ke el tari, sie sin mwet tumal lutlut fahk nu sel, "Leum, luti kut in pre, oana ke John el luti nu sin mwet tumal lutlut ah." **2** Jesus el fahk nu selos, "Kowos in pre ouinge: 'Papa: Lela lne mutal lom in akfulatyejuk; Lela Tokosrai lom in tuku. **3** Kite kut mwe mongo ma kut enenu pingana len. **4** Nunak munas nu sesr ke ma koluk lasr, Mweyen kut nunak munas nu sin mwet nukewa su oru koluk nu sesr. Ac tia kol kut nu ke mwe srike upa.'" **5** Ac Jesus el fahk nu sin mwet tumal lutlut, "Fin pa sie suwos som nu lohm sin mwet kawuk se lal ke infulwen fong ac fahk nu sel, 'Mwet kawuk, sewin tolkwe lof in bread an. **6** Kawuk se luk fahsr nu ke sie pac acn tuh pa tui yuruk, a wangin ma ngan sang kital!' **7** Na kawuk se lom el fin kasma luin lohm uh me, 'Nimet tukasru! Ku kom tia liye lah srungul uh kauli tari? Nga ac tulik nutik inge mutulla tari. Nga tia ku in tukakek ac sot enenu lom an.' **8** Na fuka? Nga fahk nu suwos lah el finne tia tukakek ac sot bread uh nu sum ke sripen kom mwet kawuk lal, tusruk ke sripen sumwekin ac kuinsrim lom an, el ac tukakek ac sot mwe enenu lom nukewa. **9** Ouinge nga fahk nu suwos: Siyuk, ac ac fah itukot nu suwos;

suk, ac kowos fah konauk; towolak, ac ac fah ikakla "Insewowo mutan se su oswekomla ac katitii kom!"
 nu suwos. 10 Tuh elos nukewa su siyuk ac fah eis, ac 28 A Jesus el topuk, "Aok pwaye, tuh elos su lohng
 el su suk el fah konauk, ac srungul ac fah ikakla nu kas lun God ac akos, ac insewowo yohk liki!" 29 Ke
 sin kutena mwet su towolak. 11 Su suwos su oasr mwet uh iktokeni nu yorol Jesus, el sifilpa fahk, "Fuka
 tulik natu ac sang nu sin wen natul soko wet pwasin lupan koluk lun mwet in pacl inge uh! Elos siyuk sie
 el fin siyuk ke soko ik? 12 Ku el fin siyuk ke sie atro, mwe akul lulap, tuh wangin ma ac itukyng nu selos
 ya kom ac sang nu sel soko scorpion? 13 Kowos sayen mwe akul kacl Jonah. 30 In oapana ke mwet
 finne koluk, a kowos etu in sang ma wo nu sin tulik palu Jonah el tuh sie mwe akul nu sin mwet Nineveh,
 nutuwos uh. Kalem na lah Papa tomowos inkusrao ouinge Wen nutin Mwet el ac fah sie mwe akul nu sin
 El ac oru arulana yohk liki, ac El ac fah sang Ngun mwet in pacl inge. 31 Ke Len in Nununku uh, Kasra
 Mutal nu selos su siyuk sell!" 14 Jesus el lusla sie lun Sheba el ac mau tuyak ac orek loh lain mwet
 demon su oru mwet se kofla kaskas, ac ke pacl se in pacl inge uh, mweyen el tuh tuku liki acn sel su
 demon sac illa ah, mwet sac mutawauk in kaskas. Un oan yen loeslana in tuh porongo kas lalmwetmet lal
 mwet se ma liye ah arulana fwefela, 15 tusruktu kutu Solomon; ac nga fahk nu suwos lah oasr sie inge su
 selos fahk mu, "Beelzebul, leum lun demon uh, pa arulana yohk lukel Solomon. 32 Ke Len in Nununku,
 sang ku nu sel in luselosyak uh." 16 Ac kutu pac selos mwet Nineveh elos ac mau tuyak ac orek loh lain
 kena srikal Jesus, ouinge elos siyuk sel elan oru sie kowos, mweyen elos tuh forla liki ma koluk lalos ke
 mwe akul in akkalemye lah ku lal ma inkusrao me. 17 elos lohng luti lal Jonah; ac nga fahk nu suwos lah
 Tuh Jesus el etu ma elos nunku, na el fahk nu selos, oasr sie inge su arulana yohk lukel Jonah! 33 "Wangin
 "Kutena mutunfacl su srisrielik ac alein sie sin sie fah sie mwet ac akosak sie lam ac okanla, ku afinya ke
 tia oan paht; sie sou su srisrielik ac fah musalelik. in liye kalem kac ke elos ac utyak nu in loh m uh.
 18 Ke ma inge, u lun Satan uh fin tukeni aacnwuki, 34 Atronmutun mwet uh oana sie lam nu ke mano.
 na tokosrai lah uh ac ku fuka? Kowos fahk mu nga Atronmotom fin nasnas, na monum nufon ac sessesla
 lusla demon uh mweyen Beelzebul el se ku luk in ke kalem; tusruktu atronmotom fin koluk, monum
 oru. 19 Fin pa ingan ouiya nga oru uh, na mwet lowos nufon ac fah loh sr. 35 Kowos karinganang tuh kalem
 uh luselosla fuka? Mwet lowos uh sifacna akpwayei su oan in kowos an in tia loh sr. 36 Monum nufon fin
 lah kowos sutuela! 20 Tiana ouingan, a ku lun God sessesla ke kalem ac wangin kiti acn loh sr kac, ac
 pa oru nga in lusla demon uh, ac ma inge akpwayei fah arulana kalem, oana ke sie lam ac tolkowsyak
 lah Tokosrai lun God tuku tari nu yuruwos. 21 "Ke ke kalem yohk la." 37 Tukuran Jesus el kaskas tari,
 sie mwet fokoko el akoela tari kufwen mwe mweun sie mwet Pharisee solal elan welul mongo; ouinge
 lal nukewa in karingin loh m sel, na ma lal nukewa el utyak ac akola in mongo. 38 Mwet Pharisee sac
 ac oanna wo. 22 Tusruktu sie mwet ma ku lukel fin lut ke el liye lah Jesus el tiana winwinla meet liki
 tuku lainul ac kutangulla, el ac usla kufwen mweun el el mongo. 39 Ouinge Leum el fahk nu sel, "Kowos
 nukewa ma mwet sac tuh lulalfongi, ac kitalik ma el mwet Pharisee uh oaru na in ohla acn lik ke cup ac
 pisrala uh. 23 "El su tia wiyu, el lainyu. Ac el su tia ahlu in mongo lowos uh, a insiowos sesseslana ke
 wiyu eisani, el sisalik. 24 "Ke pacl se sie ngun fohkfok sulallal ac ma koluk. 40 Kowos mwet nikin! God, su
 ac illa liki sie mwet, el ac forfor in acn ma wangin orala acn lik El oayapa orala acn loac! 41 A kowos in
 kof we, in suk acn elan mongla we. El fin tia ku in sang ma oan in cup ac ahlu lowos an nu sin mwet
 konauk, el ac fahk nu sel sifacna, 'Nga ac folokla sukasrup, na ma nukewa ac fah nasnas nu suwos.
 nu in loh m se nga muta we meet ah.' 25 Ouinge el 42 "We nu suwos mwet Pharisee! Kowos sang nu sin
 ac folokla ac liye lah acn sac nasnasla ac arulana God sie tafu singoul, finne ke mahsrik mwe akuyue
 akoeyukla wo. 26 Na el ac illa ac sifil solama itkosr mongo oana mint ac rue, a kowos pilesru nununku
 pac ngun fohkfok ma arulana koluk lukel, na elos ac suwohs ac lungse nu sin God. Fal kowos in oru ma
 tuku ac muta we. Na ac oru tuh moul lun mwet sac ac inge, ac tia pilesru ma saya uh. 43 "We nu suwos
 koluk liki na meet ah." 27 Ke Jesus el fahk ma inge, mwet Pharisee! Kowos lungse nien muta fulat in iwen
 mutan se kasak liki inmasrlon mwet uh ac fahk nu sel,

lolngok uh, ac in paingyuk kowos ke kas in sunak ke nien kuka uh. **44** We nu suwos! Kowos oana kulyuk ma wangin akul kac, na mwet uh fahsr fac ac tia akilen.” **45** Sie sin mwet luti Ma Sap uh fahk nu sel, “Mwet Luti, ke kom fahk ma inge, kom akkolukye kut pac!” **46** Jesus el topik ac fahk, “We nu suwos pac, mwet luti Ma Sap! Kowos sang mwe utuk toasr nu fin mwet uh, a kowos tia asroela sokofanna kufinpouwos in kasrelos us ma inge. **47** We nu suwos! Kowos orala kulyuk na wowo nu sin mwet palu uh — nuna mwet palu na ma papa matu tomowos elos tuh onela. **48** Kowos sifacna akkalemye lah kowos insese nu ke ma mwet matu lowos elos oru meet ah. Elos uniya mwet palu ah, na kowos musaela kulyuk lalos uh. **49** Ke sripa se inge, Lalmwetmet lun God fahk mu, ‘Nga ac fah supwala mwet palu ac mwet sap nu yorolos; elos ac fah uniya kutu selos, ac kalyei kutu.’ **50** Ke ma inge mwet in pacl inge ac fah eis mwatan akmas ma papa matu tumalos tuh oru ke elos onela mwet palu nukewa ke mutaweyen orekla faclu ah me, **51** mutawauk ke akmas kac! Abel me nwe ke akmas kac! Zechariah, su tuh anwuki inmasrlon loang in kisa ac Acn Mutal in Tempul uh. Aok, nga fahk nu suwos, mwet in fil se inge ac fah kalyeyuk kaclos inge nukewa! **52** “We nu suwos mwet luti Ma Sap uh! Kowos sruok key nu ke mutunoa lun etauk, a kowos sifacna tia utyak nu we, ac kowos kutongolos su kena utyak!” **53** Ke Jesus el som liki lohmsac, mwet luti Ma Sap ac mwet Pharisee elos mutawauk in arulana lainul, ac srikal ke mwe siyuk puspis, **54** mweyen elos kena sruokilya ke kutu ma el ac fahk.

12 Ke tausin puspis mwet fahsreni ac elos asinukiyak ac longya sie sin sie, na Jesus el mutawauk in sramsram meet nu sin mwet tumal lutlut, “Kowos karinginkowosyang liki mwe pulol lun mwet Pharisee inge — nga kaskas ke wosounkas lalos uh. **2** Kutena ma afyufi ac fah ikakla, ac ma wikla nukewa ac fah eteyuk. **3** Ke ma inge, kutena ma kowos fahkla yen lohsh uh ac fah lohngyuk in acn kalem, ac kutena ma kowos mahmai in lukma, ac fah sulkakinyuk ke pusra lulap nu sin mwet nukewa. **4** “Nga fahk nu suwos, mwet kawuk luk, nik kowos sangeng sin mwet su ku in uniya mano, a wangin ma elos ku in oru toko. **5** Nga ac fahkak nu suwos lah su fal kowos in sangeng se uh: Sangeng sin God, su tukun El uniya, oasr ku lal in sista nu in hell. Aok, El

na pa kowos in sangeng se uh! (Geenna g1067) **6** “Ya tia kukakinyukla won sparrow limekosr ke cent luo? Ne ouinge a God El tiana mulkunla siefanna selos. **7** Finne aunsifowos, oaoala nukewa tari. Ke ma inge, nik kowos sangeng; kais sie suwos arulana saok liki sparrow puspis! **8** “Nga fahk nu suwos, kutena mwet su fahkyuyak ye mutun mwet uh, nga, Wen nutin Mwet, fah oayapa fahkulak ye mutun lipufan lun God. **9** A kutena mwet su lafwekinyu ye mutun mwet uh, nga, Wen nutin Mwet, fah oayapa lafwekunul ye mutun lipufan lun God. **10** “Kutena mwet su kaskas lain Wen nutin Mwet, ac ku in nunak munas nu sel; a kutena mwet su fahk kas enum lain Ngun Mutal, ac fah tia nunak munas nu sel kac. **11** “Ke elos ac uskowosyak in nununkeyuk kowos in iwen lolngok uh, ku ye mutun governor ku mwet leum saya uh, nimet sensen lah mea kowos ac sang topkolos, ku lah mea kowos ac fahk in aksuwosye kowos. **12** Mweyen Ngun Mutal ac fah luti nu suwos in pacl sac ma kowos in fahk.” **13** Sie sin mwet ke u lulap sac fahk nu sin Jesus, “Mwet Luti, fahk nu sin tamulel luk in kitalik in fal mwe usru lasr sin papa tumasr.” **14** Jesus el topik nu sel, “Mukul, su srisrngiyuwi in mwet nununku lomtal, ku in kitalik mwe usru inmasrlomtal uh?” **15** Ac el sifilpa fahk nu selos nukewa, “Liyaung ac karingin kowos liki kain in rapku nukewa, mweyen moul na pwaye lun sie mwet tia ma ke ma su oasr lal, el finne arulana kasrup.” **16** Na Jesus el fahk nu selos pupulyuk se inge: “Oasr mwet kasrup se su acn lal uh oswe kain fokinsak na wowo. **17** El mutawauk in sifacna nunku in el, ‘Wangin acn in nwanak fokin ima nukewa luk inge we. Mea nga ac oru uh?’ **18** Na el sifacna nunku mu, ‘Pa inge ma nga ac oru: nga ac kunausya lohmsac in filma luk inge ac musaela pac kutu in yohk liki, yen nga ac filiya fokin ima ac ma luk nukewa we. **19** Na nga fah fahk nu sik sifacna, Wo nu sum! Ma puspis ma lom ilusuyukyak oan, yolyak in akfalye enenu lom nu ke yac puspis fahsru uh. Inge kom mongla na, mongo, nim ac akinsewowoye kom sifacna!’ **20** A God El fahk nu sel, ‘Kom mwet lalfon! Ofong moul lom ac fah itukla liki kom; na ac lun su ma inge nukewa ma kom elosak?’” **21** Na Jesus el fahk nu selos, “Pa inge ma ac sikyak nu sin mwet su elosak mwe kasrup nu selos sifacna, ac tia kasrup ye mutun God uh.” **22** Na Jesus el fahk nu sin mwet tumal lutlut, “Pa inge sripa se oru nga fahk

nu suwos kowos in tia fosrng ke mwe mongo ma ke ao se su kowos tia etu kac.” 41 Peter el fahk, kowos enenu nu ke moul lowos, ku ke nuknuk nu “Leum, ku pupulyuk se inge ma na nu sesr, ku kom ke monuwos. 23 Tuh moul lowos arulana saok liki fahk nu ke mwet nukewa?” 42 Ac Leum el topuk, “Su mwe mongo, ac monuwos saok liki na nuknuk. 24 sie mwet kulansap oaru ac lalmwetmet? El pa mwet Nunku ke won yen engyeng uh: elos tia taknelik ku se ma leum lal ac filiya in kol mwet kulansap wial, ac kosrani, ac wangin nien filma lalos ku iwen mongo sang mwe mongo nalos in pacl fal uh. 43 Fuka lupan nalos, a God El kitalos. Ya kowos tia arulana saok liki in sewowo lun mwet kulansap se inge leum lal fin won uh? 25 Su suwos ac ku in akloesye moul lal el foloko nu lohm sel ac konauk lah el oru ma inge! 44 fin fosrng kac? 26 Na kowos fin kofla orala ma na Pwayena nga fahk nu suwos, leum sac el ac sang tuh srisrik ouinge, efu kowos ku fosrng ke ma saya uh? mwet kulansap se inge in liyaung ma lal nukewa. 45 27 Liye luman kapak lun kiuf inima uh. Elos tia orekma Tusruk, mwet kulansap sac fin sifacna nunku sel mu ke tuta nuknuk lalos. Ac nga fahk nu suwos lah finne leum se lal inge ac tia sa in foloko, ac el fin mutawauk Tokosra Solomon su arulana yohk kasrup lal, nuknuk in uni mwet kulansap wial — kewana mukul ac mutan lal uh tia kato oana sie sin ros kiuf inge. 28 God pa — ac el mongo, nimnim ac sruhila, 46 na leum lal yunela mah inima inge uh, su oan misenge, na lutu el ac foloko ke sie len ma mwet kulansap sac tia isisyak ac wanginla. Ya El ac fah tia yunikowosla in nunku mu el ac tuku, ac el tiana akola. Leum sac arulana wo liki? Arulana srikla lulafongi lowos uh! 29 ac fah sang kai na upa nu sel, ac eaisalang tuh elan “Ke ma inge, nik kowos sista pacl lowos in suk ac keok yurin mwet sululafongi ac seakos. 47 “Sie mwet arulana fosrng ke ma kowos ac kang ku nim. 30 kulansap su etu ma leum lal lungse elan oru, a el (Tuh mwet pegan fin faclu elos suk ma inge in pacl tiana akola in oru, ac fah sringsring el upa na. 48 A nukewa.) Papa tomowos El etu lah kowos enenu ma sie mwet kulansap su tia etu ma leum lal lungse elan inge. 31 A kowos in suk Tokosrai lal, ac El ac fah asot oru, a el orala sie ouiya ma fal in sringsring el kac, ac pac ma inge nu suwos. 32 Nikmet sangeng, kowos fah sringsring el fisrasr na. Mwet se ma itukyng ma finne u srisrik se, tuh Papa tomowos El in sewowo pus nu se, ac fah siyukyuk ma pus sel; ac el su eis arulana yohk, arulana yohk pac ma enenu in ituk sel. in asot Tokosrai nu suwos. 33 Kukakunla ma lowos 49 “Nga tuku in akosak sie e fin faclu, ac nga kena in nukewa ac sang mani an nu sin mwet sukasrup uh. Akoela nu suwos mwe neinyuk mani ma ac tia kulawi, tari tayak! 50 Oasr baptais se nga enenu in baptais ac elosak mwe kasrup lowos inkusrao, yen ma ac fah kac, ac nga ac arulana toasr nwe ke na orekla! 51 tiana srikeni we, mweyen wangin mwet pisrapasr ac Ya kowos nunku mu nga tuku in ase misla nu faclu? fah utyak nu we, ac wangin watil ac fah kunausla. 34 Mo, tia misla, a sraclik. 52 In pacl se ingela, sou ma Tuh yen ma saok lowos oasr we, insiowos ac fah oan oasr mwet limekosr kac ac fah srisrielik, tolu lain luo, pac we. 35 “Loseni infulwowos in ku, ac akosak lam ac luo lain tolu. 53 Papa ac fah lain wen natulos, ac lowos an, tuh kowos in akola nu ke kutena ma ac wen ac fah lain papa tumalos; nina ac fah lain acn sikyak, 36 oana mwet kulansap su tupan foloko lun natulos ac acn ac fah lain nina kialos; nina ac fah lain mwet kacto lalos liki kufwen marut uh. Ke pacl se mutan kien mukul natulos, ac mutan payuk fah lain leum lalos el tuku ac towol srungul uh, elos ac sa na nina kien mukul tumalos.” 54 Jesus el fahk pac nu sin ikasla nu sel. 37 In sewowo mwet kulansap inge su ke mwet uh, “Ke kowos liye sie pukunyeng sikyak roto, pacl sacn na kowos ac fahk mu ac afi — na mu afi. leum lalos tuku el konalosyak tuh elos na ngetnget ac 55 Ac ke kowos ac pula ke eng eir ac tuhme uh, na akola! Nga fahk nu suwos, el ac sarukla coat lal, sap kowos fahk mu ac arulana fol — na mu fol na. 56 elos in muta ke tepu in mongo, na el ac sang ma Kowos mwet wosounkas! Kowos ku in liye faclu ac nalos. 38 Ac fuka lupan engan lalos el fin konauk tuh tia etu kalmen pacl se inge?” 57 “Efu ku kowos ku elos na akola, el finne tuku ke infulwen fong ku paht sifacna nunku lah mea fal kowos in oru? 58 Fin oasr liki! 39 Kowos arulana etu lah mwet se la lohm se fin mwet se akola in us kom nu ke nununku, srike na etu ke pacl sie mwet pisrapasr ac tuku, el tia ku in lela in akmisyne inmasrlomtal meet liki komtal sun acn in elan utyak nu in lohm uh. 40 Ke ma inge, kowos pac, ac fah sikme

nununku. Kom fin tia, na el ac amakin kom nu ye mutun mwet nununku, su ac eiskomyang nu sin mwet liyaung presin, na ac fah sisiyang kom nu in presin. 59 Nga fahk nu sum, kom ac fah muta we nwe ke na kom akfalyela ma nukewa pakpuki kom in moli uh."

13 In pacl sac oasr kutu mwet in acn sac su fahk nu sin Jesus ke mwet Galilee su Pilate el tuh uniya ke elos orek kisa nu sin God. 2 Jesus el topuk nu selos ac fahk, "Ya ke tuh anwuki mwet Galilee ingo in ouiya sac, kowos nunuku mu elos koluk liki mwet Galilee saya uh? 3 Mo! Ac nga fahk nu suwos lah kowos fin tia forla liki ma koluk lowos uh, kowos nukewa ac fah misa oapana elos. 4 Ac fuka mwet singoul oalkosr in Siloam ma tuh misa ke sripen tower sac putatla nu faclos ah? Ya kowos nunuku mu ma inge akkalemye lah elos koluk liki mwet nukewa su muta Jerusalem uh? 5 Mo! Nga fahk nu suwos lah kowos fin tia forla liki ma koluk lowos uh, kowos nukewa ac fah misa oapana elos." 6 Na Jesus el fahk nu selos pupulyuk se inge, "Oasr mwet se su sak fig soko sunal kapak ke ima in grape se lal. El som suk lah oasr fahko kac, tuh wangin. 7 Na el fahk nu sin mwet orek ima se lal ah, 'Liye, nga fahsri acn se inge ke yac tolu ac suk lah oasr fahko ke sak fig soko uh, a nga soenna konauk sie. Pakiya! Mwe mea in oan akokarkarye acn uh ke wangin!' 8 A mwet ima sac fahk nu sel, 'Leum luk, filiya in oan ke sie pac yac; nga ac srike in pukanak sropoh an ac sang kutu mwe akmongo ah nu kac. 9 Na fin fokla, arulana wo; ac fin tia, na kom ku in sap in pakpuki.'" 10 Sie len Sabbath ah Jesus el luti in iwen lolngok. 11 Mutan se muta we su ngun koluk se oru el mas ke lusen yac singoul oalkosr; el foingyak ac tiana ku in suwoselik. 12 Ke Jesus el liyal el pangnolma ac fahk, "Mutan, kom kwela liki mas lom an!" 13 El filiya paol facl, ac in pacl sacna mutan sac suwoselik ac kaksakin God. 14 Mwet kol lun iwen lolngok el kasrusrak lah Jesus el akkeyala mwet sac ke len Sabbath, na el kasak ac fahk nu sin mwet uh, "Oasr len onkosr fal mwet uh in orekma kac ke wik se. Ke ma inge, kowos tuku ke len ingan in akkeyeyukla kowos, a in tia ke len Sabbath!" 15 Na Leum el topkol ac fahk, "Kowos mwet wosounkas! Kais sie suwos ku in tulala cow ku donkey natul ke len Sabbath ac pwanla liki kalkal uh in sang kof nimal. 16 Liye, mutan se inge ma ke fwilin tulik natul Abraham, su Satan el kapriya ke

yac singoul oalkosr. Ya tia fal in tuleyukla el ke len Sabbath?" 17 Top se lal inge oru mwet lokoalok lal uh mwekinla, a mwet saya uh engankin ma wolana nukewa Jesus El oru uh. 18 Na Jesus el fahk, "Fuka luman Tokosrai lun God uh? Mea nga ku in luma nu kac uh? 19 Pa inge lumah uh. Sie mwet el eis sie fiten mustard ac yukwiya in ima lal uh. Fita sac kapak ac orala sak soko, ac won uh tuku orala ang lalos uh in lesak uh." 20 Na Jesus El sifilpa siyuk, "Mea nga ku in luma Tokosrai lun God nu kac uh? 21 Pa inge lumah uh. Mutan se eis kutu mwe pulol ac kulamiseak nu ke sie srikasrak in flao na yohk, nwe ke na flao nufon sac pulolak." 22 Jesus el fufahsryesr in siti srisrik ac acn srisrik, ac luti mwet uh ke el fahsr in som nu Jerusalem. 23 Oasr mwet se siyuk sel, "Leum, ku mwet na pu pa ac ku in moulla uh?" Jesus El topuk ac fahk, 24 "Kwafeang tuh kowos in utyak ke mutunoa oasriksrik; mweyen mwet puspis ac srike in utyak kac, tuh elos ac tia ku. 25 Leum lun lohmi sac ac fah tuyak ac kaliya mutunoa uh; na ke kowos tu likin lohmi uh ac mutawauk in towol srungul uh ac fahk, 'Ikasla nu sesr!' el ac fah topuk ac fahk nu suwos, 'Nga tia etekowos. Kowos tuku ya me?' 26 Na kowos fah fahk, 'Kut tuh wi kom mongo, ac kom tuh luti in acn sesr ah!' 27 Tusruktu el ac sifilpa fahk, 'Nga tia etu yen kowos tuku we me an. Fahla likiyu, kowos mwet orekma koluk!' 28 Kowos ac fah arulana tung ac ngalis inwihsuwos ke kowos liyal Abraham, Isaac, Jacob, ac mwet palu nukewa in Tokosrai lun God, a kowos sifacna fah sisila! 29 Mwet uh ac fah tuku liki acn kutulap ac roto, liki acn eir ac epang, ac muta ke kufwa lun Tokosrai lun God. 30 Na elos su tok inge ac fah meet, ac elos su meet in pacl inge, elos ac fah mau tok." 31 In pacl sacna kutu mwet Pharisee tuku nu yurin Jesus ac fahk, "Enenu na kom in som liki acn inge, mweyen Herod el ako in unikomi." 32 Jesus el fahk, "Kowos som ac fahkang nu sin fox sulallal soko ah lah nga sista demon ac akkeye mwet mas misenge ac lutu, na ulela nga fah aksafye orekma luk uh. 33 Tusruktu, nga ac fah fahsr na ke inkanek luk misenge, lutu, ac ulela. Tia fal in anwuki sie mwet palu in kutena acn sayen Jerusalem. 34 Jerusalem, Jerusalem! Kom uniya mwet palu, ac tungal nu ke misa elos su God El supwalosme in fahkak kas lal nu sum. Pacl ekasr nga tuh kena sruokkomi inpouk, oana ke sie won el kafisani torokrok natul ye paol,

a kom tia lela. 35 Ke ma inge, lohmi sum ac fah pisala. Ac nga fahk nu suwos, kowos ac fah tia sifil liyeyu nwe ke pacl se kowos ac fah fahk, 'God Elan akinsewowoyal su tuku Inen Leum.'

14 Sie len Sabbath Jesus el som in mongo in lohmi sin sie sin mwet kol lun mwet Pharisee, ac mwet uh arulana tonel Jesus. 2 Oasr mukul se fafwak paol ac nial el tuku nu yurin Jesus, 3 ac Jesus el siyuk sin mwet luti Ma Sap ac mwet Pharisee uh, "Ku Ma Sap lasr uh lela in akkeyala mas ke len Sabbath, ku tia?" 4 A elos tiana fahkla sie kas. Jesus el eis mwet sac ac akkeyalla ac supwalla. 5 Na el fahk nu selos, "Fin sie suwos oasr wen se natul ku soko ox natul su putatla nu in sie luf loal ke len Sabbath, ku kowos ac tia sulaklak sraklakak liki luf sac ke na len Sabbath?" 6 Na elos tiana ku in topkol ke ma se inge. 7 Jesus el liye lah kutu mwet uh lungsenale sulela acn in muta wowo, ouinge el fahk pupulyuk se inge nu selos nukewa: 8 "Mwet se fin suli kom nu ke kufwen marut, nimet kom som muta ke acn ma wo emeet uh. Sahp ac oasr pac mwet se solsolma su fulat liki kom, 9 na mwet se la kufwa uh su suli komtal kewa, ac tuku ac fahk nu sum, 'Sang el uh elan muta insacn.' Na kom ac tonongla ac som muta ke acn ma pusisel oemeet uh. 10 In tia ouinge, a ke suliyuk kom, wo kom in som ac muta ke acn ma pusisel oemeet uh, na mwet se ma suli kom uh fah fahk nu sum, 'Kawuk, fahsru muta ke acn wowo se inge.' Ouiya se inge ac akkatoye kom ye mutun mwet nukewa ma suliyuk uh. 11 Tuh kutena mwet su sifacna akfulatyal ac fah akpuliselyeyuk, a el su sifacna akpuliselyal ac fah akfulatyeuyuk." 12 Na Jesus el fahk nu sin mwet se la kufwa uh, "Kom fin orek mongo infulwen len ku eku, nimet kom suli mwet kawuk lom, ku mwet wiom ku sou lom saya, ku mwet tulani kasrup lom — mweyen elos ac mau suli kom pac tok, na fin ouinge kom ac eis tari molin orekma wo se kom oru ah. 13 Kom fin orek kufwa, kom suli mwet sukasrup, mwet sukapas, mwet ul, ac mwet kun; 14 na ac fah akinsewowoyeyuk kom, mweyen elos ac tia ku in folokin orekma wo lom. God El ac fah folokin orekma lom ke len se mwet wo uh moulyak liki misa." 15 Ke sie sin mwet su welul mongo el lohng ma inge, el fahk nu sin Jesus, "Fuka lupan engan lun mwet su wi ipeis ke kufwa lun Tokosrai lun God!" 16 Jesus el fahk nu sel, "Oasr mwet se tuh oru kufwa na lulap se, ac suli mwet na

pus nu kac. 17 Ke mongo in kufwa sac akola tari, el supwala mwet kulansap lal in som fahk nu sin mwet ma el suli uh, 'Fahsru, ma nukewa akola!' 18 Tusruk elos nukewa mutawauk in fahk sripa lalos in tia ku in som. Mwet se oemeet uh fahk nu sin mwet kulansap sac, 'Nga tufahna molela ipin acn se, ac nga enenu in som liye. Nunak munas, fahk elan tuleyula.' 19 Ac sie pac fahk, 'Nga tufahna molela cow mukul singoul, ac nga ac som srikalos. Nunak munas, fahk elan tuleyula.' 20 Ac sie pac fahk, 'Nga tufahna marutla, ac ke sripa se inge nga tia ku in fahsrot.' 21 Na mwet kulansap sac folokla ac fahkak ma inge nukewa nu sin leum lal. Leum sac arulana foloyak ac fahk nu sin mwet kulansap lal, 'Sulaklak fahla nu pe inkaneke uh ac nu inmasrion lohmi in siti uh ac pwanma mwet sukasrup, mwet sukapas, mwet kun, ac mwet ul.' 22 Tiana paht toko, mwet kulansap sac fahk, 'Sap lom ah orekla tari, tusruk srak pacna oasr acn lula nu sin kutu pac mwet.' 23 Ouinge leum sac sifil fahk nu sin mwet kulansap lal, 'Fahsrot nu ke inkaneke in ima uh ac acn pac likin siti uh, ac sap mwet uh in tuku, tuh lohmi sik fah sessesla. 24 Nga fahk nu suwos nukewa lah tia siefanna sin mwet suliyuk meet ah ac fah wi ema mongo ke kufwa se luk inge!' 25 Sie pacl ah ke un mwet puspis elos welul Jesus fahsru, el forla ac fahk nu selos, 26 "Kutena mwet su tuku nu yuruk, el koflana mwet tumuk lutlut el fin tia lungse nga yohk liki papa tumal ac nina kial, mutan kial ac tulik natul, mwet lel ac mwet lohmi, oayapa mou lal sifacna." 27 Kutena mwet su tia us sakseng lal sifacna ac fahsru tukuk, koflana mwet tumuk lutlut. 28 Fin sie suwos akoo in musai sie tower, el enenu in muta ac motkwala lupan molo an meet, ac liye lah ac fal mani ma oasr yorol in aksafyela ma el oru uh. 29 El fin tia oru ouinge, na tukun el oakiya pwelung uh el ac tia ku in aksafyela tower sac, ac mwet nukewa ma liye ac fah isrunul. 30 Elos ac fahk, 'Mwet se inge mutawauk in musai, a el tia ku in aksafyela!' 31 Fin sie tokosra el oatula wi mwet singoul tausini, in mweun lain sie pac tokosra su tuku in lainul wi mwet longoul tausini, el ac enenu in muta ac nunkala meet lah pwaye oasr ku lal in lain tokosra se ngia. 32 El fin tia ku, na el ac supwala mwet utuk kas in osun nu sin tokosra se ngia in pwapa ke sukyen inkaneke in misla ke el srakna loes lukel." 33 Ac Jesus el sifil fahk, "In ouiya se pacna inge, wangin sie suwos ku in

mwet tumuk lutlut el fin tia fuhleak ma lal nukewa.”
34 “Sohl uh ma wo se, tusruktu fin wanginla emah, wanginna ma ac ku in orek in sifil folokonak emah. 35 Ac wanginla sripa nu ke fohkon acn uh, oayapa nu ke mwe akmongo sacn uh. Ac fah sisila. Ke ma inge kowos porongo, fin oasr srewos!”

15 Sie len ah ke mwet eisani tax ac mwet koluk puspis saya fahsreni in lohng luti lun Jesus, 2 mwet Pharisee ac mwet luti Ma Sap uh mutawauk in torkaskas ac fahk, “Mwet se inge eisani mwet koluk ac el welulos pac mongo!” 3 Ouinge Jesus el fahk pupulyuk se inge nu selos: 4 “Fin sie suwos oasr sheep siofok natul, ac soko tuhlac, mea el ac oru? Ya el ac tia filiya ma eungoul eu inima an ac som suk ma soko ma tuhlac nwe ke na el konauk? 5 Ke el konalak el ac arulana engan, na el ac srakalak nu finpisal, 6 ac usal folokla nu yen sel ah. Na el ac pangoneni mwet kawuk lal ac mwet tulan lal ac fahk nu selos, ‘Fahsru wiyu engan, mweyen nga konauk sheep soko nutik ma tuhlac!’ 7 Nga fahk nu suwos, in ouiya se pacna inge, ac fah oasr engan lulap inkusrao ke sie mwet koluk su auliyak, liki mwet suwoswos eungoul eu su nunku mu elos tia enenu in auliyak. 8 “Ku sie mutan fin oasr ipin mani singoul lal, ac sie tuhlac, mea el ac oru? Ya el ac tia akosak lam uh, imonla lohmu uh, ac moniyuk in suk nwe ke na el konauk? 9 Ke pacl se el konauk uh el ac pangoneni mwet kawuk lal ac mwet tulan lal ac fahk nu selos, ‘Fahsru wiyu engan, mweyen nga konauk ipin mani se luk ma tuhlac!’ 10 Nga fahk nu suwos, in ouiya se na inge, yohk engan yurin lipufan lun God ke sie mwet koluk su auliyak.” 11 Ac Jesus el sifilpa fahk, “Oasr wen luu nutin sie mwet. 12 Wen se ma fusr ah fahk nu sin papa tumal, ‘Papa, ase nu sik inge ip luk ke mwe usru lom uh.’ Ouinge papa sac kitalik usru lal nu seltal. 13 Tukun kutu len, wen se ma fusr ah el eisani ma lal nukewa ac som nu ke sie facl loessula, ac sununtei mani lal uh ke ma na wangin sripa. 14 Tukun el sista ma lal nukewa, na sie sracl lulap sikyak in facl sac, ac el muta in kwaco na lulap. 15 Ke ma inge el som ac sukorekma yurin sie mwet in facl sac, su supwalla nu inima lal in liyaung pig uh. 16 El kena akkihpye insial ke kulun bean nun pig uh, a wanginna mwet sang nu sel. 17 Tok, el asmakla ac nunkauk in el mu, ‘Yolyak mwe mongo nun mwet orekma lun papa tumuk, a nga akuran misa ke masrinsral! 18 Inge nga

ac tuyak ac folokla nu yurin papa tumuk ac fahk nu sel, “Papa, nga orekma koluk lain God ac lain kom. 19 Tia fal in sifil pangpang nga wen nutum. Oreyu oana sie sin mwet orekma lom.” 20 Ke ma inge, el tuyak ac folokla nu yurin papa tumal. “Ke el srakna fahsra loesla liki lohmu sel uh, papa tumal ah liyalak ac arulana pakomutal, ac el kasrusr nu yurin wen natul, kafiselma inpaol ac ngok mutal. 21 Na wen sac fahk, ‘Papa, nga orekma koluk lain God ac lain kom. Tia fal in sifilpa pangpang nga wen nutum.’ 22 Tusruktu papa sac fahk nu sin mwet kulansap lal, ‘Sulaklak, use sie nuknuk na kato ac sang nokmulang. Sang pac sie ring nu ke paol, ac fahluk nu ke nial. 23 Na kowos som ac use cow fusr soko ma fact oemeet uh ac uniya, kut in orek kufwa ac engan. 24 Mwehen wen se nutik inge tuh misa, ac inge el sifil mouli; el tuhlac, ac inge koneyukyak el.’ Ouinge kufwa ah mutawauk. 25 “In pacl se inge, wen se ma matu ah orekma oasr inimae. Ke el foloko ac apkuranyang nu ke lohmu uh, el lohng pusren mwe on ac onsrosro. 26 Na el pangonma sie sin mwet kulansap uh ac siyuk sel, ‘Mea orek uh?’ 27 Ac mwet kulansap sac fahk, ‘Tamulel se lom el foloko, ac papa tomom el uniya cow fusr soko ma fact oemeet uh, mweyen wen se natul ah painmouli foloko ac ku na.’ 28 Wen se ma matu arulana kasrusrak, ac tia lungse utyak nu in lohmu ah. Ouinge papa tumal el tufoki ac kwafe elan utyak. 29 Tusruktu el topuk papa tumal ac fahk, ‘Liye, yac puspis nga orekma nu sum oana sie mwet foko, ac tiana seakos ma sap lom uh. Ac mea kom se nu sik? Ne nani soko, kom tia pac use nga in orek kufwa kac yurin mwet kawuk luk uh! 30 A wen se nutum inge el sununtei ma lom nukewa yurin mutan kosro su eis molin kosro lalos, ac ke el foloko kom uniya cow fusr soko ma fact oemeet uh nu sel!’ 31 Papa sac fahk nu sel, ‘Wen nutik, kom muta yuruk pacl nukewa, ac ma luk nukewa ma lom. 32 A kut enenu na in orek kufwa ac engan, mweyen tamulel se lom inge el misa ac sifil mouli. El tuhlac, ac inge sifil koneyukyak el.”

16 Jesus el fahk nu sin mwet tumal lutlut, “Oasr sie mwet na kasrup, su filiya sie mwet tutafo in liyaung ma lal nukewa. Na fwackyng nu sin mwet kasrup sac lah mwet tutafo se lal ah supoklotina ma lal uh. 2 Ouinge el pangnolma ac fahk nu sel, ‘Mea nga lohng keim inge? Ase nu sik sie pwepu in akkalemye orekmakinyen ma luk uh sum, mweyen

kom ac tia sifil karingin ma luk uh.' 3 Ac mwet tutafo sac sifacna nunku in el, 'Mea nga ac oru, ke leum luk el akola in sisyula liki orekma luk uh? Nga munas in wi puk laf, ac nga mwekin in ngusr. 4 Kwal, nga etu lah mea nga ac oru, tuh mwet uh in suliyu nu in lohmselos tukun sisila nga liki orekma luk.' 5 Ouinge el solama kais sie mwet ma oasr soemoul la nu sin leum sac. El siyuk sin mwet se meet ah, 'Lupa su soemoul lom nu sin leum luk?' 6 Ac el topuk, 'Barrel siofok ke oil in olive.' Na mwet tutafo sac fahk nu sel, 'Pa inge pwepu in misa lom uh. Muta insacn, simusla ma lumngaul.' 7 Na el sifil siyuk sin sie pac, 'Ac kom, lupa su soemoul lom?' Ac mwet sac topuk, 'Sie tausin bushel in wheat.' Na mwet tutafo sac fahk ouinge, 'Pa inge pwepu in misa lom uh. Simusla ma oalfoko.' 8 Ouinge, leum lun mwet tutafo kutasrik sac kaksakunul ke inkaneke usrnguk ma el oru, mweyen mwet facl se inge arulana yohk usrnguk lalos ke ma elos oru, liki mwet lun kalem uh." (aiōn g165) 9 Ac Jesus el sifilpa fahk, "Ke ma inge nga fahk nu suwos: orekmakin mwe kasrup lun faclu tuh kowos in konauk mwet kawuk lowos, na ke pacl se lisr, ac fah suliyuk kowos nu in lohmkawil. (aiōnios g166) 10 Kutena mwet su oaru in ma srik, ac fah oaru pac ke ma yohk; ac kutena mwet su sesuwos in ma srik ac fah sesuwos pac ke ma yohk. 11 Kowos fin soaru in karingin mwe kasrup lun faclu, ac ku in lulalfongiyuk kowos fuka in karingin mwe kasrup pwaye uh? 12 Ac kowos fin soaru in karingin ma lun siena mwet, su ac ku in sot ma lowos? 13 "Wangin mwet kulansap ku in kulansapu leum luo. El ac srunga sie, ac lungse el ngia; el ac pwaye nu sin sie, ac kwase el ngia. Kowos koflana kulansupu God ac mani." 14 Ke mwet Pharisee elos lohng ma inge elos isrun Jesus, mweyen elos lungse mani. 15 Jesus el fahk nu selos, "Kowos sifacna oru lumowos in suwohs ye mutun mwet uh, tusruk God El etu insiowos. Tuh ma su mwet uh pangon yohk sripa selos, ma inge pilasr ye mutun God. 16 "Ma Sap lal Moses ac ma simusla lun mwet palu uh orekmakinyuk na nwe ke pacl lal John Baptais ah. In pacl sac me, Pweng Wo ke Tokosrai lun God uh fwackyak, ac mwet uh aikusiyak in utyak nu loac. 17 Tusruktu, fisrasr tuh kusrao ac faclu in wanginla, liki sie akul srisrik ke sie leta ke Ma Sap uh in wanginla. 18 "Kutena mukul su sisia mutan kial ac payuk nu sin sie pacna

mutan, el orek kosro; ac sie mukul su payuk nu sin mutan sisila se, el oayapa orek kosro. 19 "Oasr sie mwet kasrup nu sukum nuknuk na yohk molo, ac el moulin mut len nukewa. 20 Na oasr pac sie mwet sukasrup pangpang Lazarus, su manol nuklana ke ruf, ac kwacna utukla el in muta ke mutunoa in lohmsin mwet kasrup sac, 21 mweyen el finsrak na elan ku in kang kutkut in mongo ma ac putatla liki tepu lun mwet kasrup sac. Kosro ngalngul uh ac tuku pac lohi ruf kacl uh. 22 Mwet sukasrup sac misa, ac lipufan uh usalla elan tuh muta siskal Abraham ke kufwa inkusrao uh. Mwet kasrup sac misa ac pukpuki el, 23 ac ke el muta in Hades, yen ma el pulakin keok upa nu sel, el ngetak ac liyal Abraham yen loessula, ac Lazarus el muta siskal. (Hadēs g86) 24 Na el pangyak ac fahk, 'Papa Abraham! Pakomutuk, ac supwalma Lazarus elan isongya kufinpaol in kof an ac kahlye mutun louk in akoyohuyauk, tuh nga muta in keok lulap in e se ingel!' 25 Ac Abraham el fahk, 'Ma nutik, esam lah pacl kom moulin muta fin faclu ma nukewa wo ac fisrasr nu sum, a funu Lazarus el muta in ongoiya ac moulin upa. Inge el muta insewowo inse, a kom muta in keok. 26 Sayen ma inge, oasr luf na lulap se srikutelik, pwanang kutena mwet ma ac ke fahsrot ingewot nu yurum ac tia ku in orala, ac wangin pac mwet ac ku in tuku yurum me nu yorosr.' 27 Na mwet kasrup sac fahk, 'Fin ouingan nga kwafe sum, Papa Abraham, supwalla Lazarus nu in lohmsin papa tumuk, 28 yen tamulel limekosr luk oasr we. Lela elan som ac sensenkunulos, tuh elos in mau tia tuku nu yen waiok se inge.' 29 Abraham el fahk, 'Kas lal Moses ac lun mwet palu uh oasr yorolos. Elos in porongo kas lalos an.' 30 Mwet kasrup sac fahk, 'Papa Abraham, srakna sufal ma kom fahk ingan! Tuh fin oasr mwet se moulyak liki misa ac som nu yorolos, na elos fah ku in auliyak ac forla liki ma koluk lalos.' 31 Ac Abraham el fahk, 'Elos fin tia lohngol Moses ac mwet palu uh, elos ac tia pac lulalfongi finne oasr mwet se moulyak liki misa.'"

17 Jesus el fahk nu sin mwet tumal lutlut, "Ma su aktukulkulye mwet uh in oru ma koluk ac nuna sikiyak, tuh ac fuka kolukiya nu sin mwet se su oru tuh ma inge in sikiyak! 2 Ac wona in sripsripi sie eot wen inkawal ac sisila el nu in meoa uh, liki elan oru sie selos inge su srik in oru ma koluk. 3 Ke ma inge kowos sifacna liyekowosyang! "Sie sin mwet lim fin

oru ma koluk lain kom, kom kael; ac el fin auliyak, kom nunak munas nu sel. **4** El fin oru ma koluk lain kom pacl itkosr ke len se, ac tuku nu yurum ke kais sie pacl inge in taltal koluk nu sum, kom enenu na in nunak munas nu sel." **5** Mwet sap elos fahk nu sin Leum, "Akyokye lulalfongi lasr." **6** Ac Leum el topuk, "Lulalfongi lowos fin oana lupan sie fiten mustard, na kowos ac ku in fahk nu sin sak lulap soko inge, 'Sifacna fiskomyak ac yukwikomi in meoa uh!' na ac akos kowos. **7** "Fin sie suwos oasr mwet kulansap se lal ac el orekma inima ku karingin sheep uh, na ke el foloko liki ima uh, ya kom ac fahk elan sulaklak som mongoi? **8** Kalem lah kom tia ku in oru ouinge, a kom ac fahk nu sel, 'Fahla orek mongo, tari kom ayaolla ac use mwe mongo nak an, ac soano ngan mongo tari, na kom fah mongoi.' **9** Tia enenu tuh kom in fahk kulo nu sin sie mwet kulansap ke el orala ma kom sap elan oru. **10** Ac oapana nu suwos — ke kowos ac orala ma nukewa ma fwacot kowos in orala uh, na kowos fahk, 'Kut mwe na kulansap, ac kut oru na ma kunasr uh.'" **11** Ke Jesus el fahsr in som nu Jerusalem, el fahsr ut ke inmasrlon acn Samaria ac Galilee. **12** Ke el oru elan utyak nu in sie siti srisrik, el sun mukul singoul su oasr musen lepa ke manolos. Elos tu yen loes kutu **13** ac wowoyak ac fahk, "Jesus! Leum! Pakoten nu sesr!" **14** Ke Jesus el liyalos el fahk nu selos, "Fahsrot ac fahk mwet tol uh in liye kowos." Ke elos srakna fahsr in som, elos nasnasla. **15** Ke sie selos liye lah el nasnasla, el foloko ac kaksakin God ke pusra lulap. **16** El faksufi sissen nien Jesus ac sang kulo nu sel. El sie mwet Samaria. **17** Na Jesus el fahk, "Ya tia mwet singoul pa aknasnasyeyukla ah; na pia eu? **18** Mea pwaye lah mwetsac se inge mukena foloko in sang kulo nu sin God?" **19** Ac Jesus el fahk nu sel, "Tuyak ac som; lulalfongi lom akkeyekomla." **20** Kutu mwet Pharisee siyuk sin Jesus lah Tokosrai lun God uh ac tuku ngac. Ac el topuk, "Tokosrai lun God ac fah tia tuku in ouiya ma ac ku in liyeyuk. **21** Wangin mwet ac fah fahk, 'Liye, pa inge!' ku 'Pa ingo!' mweyen Tokosrai lun God oasr na in kowos." **22** Na el fahk nu sin mwet tumal lutlut, 'Pacl se ac fah tuku ke kowos ac kena liye sie sin len lun Wen nutin Mwet, a kowos ac tia liye. **23** Ac fah oasr mwet fahk nu suwos, 'El a ingo!' ku 'El a inge!' Tusruk nimet som sokol. **24** Ke pacl se sarom uh sarmelik inkusrao ac tolak acn lucng layen

inge nwe layen ingo, ac fah ouinge Wen nutin Mwet ke len lal. **25** Tusruktu meet liki ma inge, el ac enenu in akkeokyeyuk ac sisila sin mwet in fwil se inge. **26** Oana ma tuh orek ke pacl lal Noah ah, ac fah ouinge pac in len lun Wen nutin Mwet. **27** Mwet nukewa tuh mongo na ac nim, ac orek marut nwe ke na len se Noah el sroang nu fin oak soko ah, na sronot uh tuku ac onelosla nukewa. **28** Ac fah oana ma orek ke len lal Lot. Mwet uh elos mongo na ac nim, elos moli, elos kuka, elos yok, ac elos musa. **29** Ke len se Lot el som liki acn Sodom, e ac sulfur tuh kahkla lucng me ac onelosla nufon. **30** Ac fah ouinge len se ma Wen nutin Mwet el ac sikme uh. **31** "Ke len sacn, mwet se ma muta fin mangon lohml sel uh elan tia oatui in eis ma lal in lohml sel uh. Oapana nu sin mwet se su muta in ima lal uh, elan tia folokla in eis kutena ma. **32** Esam mutan kial Lot! **33** Kutena mwet su srike in loangela moullal, ac fah tuhlacl lukel; ac el su lafwekunla moullal, moullal fah loangeyukla. **34** Nga fahk nu suwos, in fong sac mwet luo ac fah tukeni motul fin bed se. Sie selos ac itukla, ac sie mutana. **35** Mutan luo ac fah tukeni ilil wheat ke mwe ilil se. Sie selos ac itukla, ac sie mutana." **36** Mwet luo fah muta in ima uh, ac fah utukla sie ac filiyuki sie. **37** Ac mwet tumal lutlut elos siyuk sel, "Leum, ma inge ac sikyak oya?" Jesus el fahk, "Kutena acn ma mano misa oan we, won vulture ac fah toeni pac we."

18 Na Jesus el fahk sie pupulyuk nu sin mwet tumal lutlut in akkalemye nu selos lah elos enenu in pre pacl nukewa ac tia fuhleak. **2** "Oasr sie mwet nununku in sie siti srisrik su tiana sangeng sin God, ku akfulatye kutena mwet. **3** Oasr pac katinmas se su muta pac in acn sac, su fahsri na mwet nununku sac ac kwafe sel elan kasrel aksuwosye lokoalok se inmasrol ac mwet se ma alein nu sel. **4** Pacl na paht mwet nununku sac tiana oru kutu ma, na tok el sifacna nunku in el mu, 'Nga finne tia sangeng sin God, ku sunakin kutena mwet, **5** tusruk ke lupan lokoalok mutan se inge oru nu sik, nga ac kasrel elan eis suwohs ma el suk uh. Nga fin tia, na el ac sifil pacna fahsriyu nwe ke na nga totola na sel!" **6** Ac Jesus el sifilpa fahk, "Porongo ma mwet nununku koluk sac fahk inge. **7** Na mea, ya God El ac tia oru pac nununku lal in wo nu sin mwet lal su pang nu sel ke len ac fong in suk kasru sel? Ya El ac pahtlac in kasrelos? **8** Nga fahk nu suwos, El ac fah sa na

in oru kasru lal nu selos. Tusruktu, ke Wen nutin Mwet el tuku, ya el ac konauk lulalfongi fin faclu?" 9 Jesus el oayapa fahk pupulyuk se inge nu sin mwet su pangon mu elos mwet suwoswos, ac elos pilesru mwet nukewa sayalos. 10 "Sie pacl ah mwet luo utyak nu in Tempul in pre. Sie selos mwet Pharisee, ac el ngia mwet eisani tax. 11 Mwet Pharisee sac tuyak ac mukena pre, 'O God, nga kulo nu sum lah nga tia oana mwet ngia, su rapku ac oru ma sesuwos ac kosro. Nga kulo pac lah nga tia oana mwet eisani tax se ingo. 12 Nga lalo len luo ke wik se, ac nga sot nu sum sie tafu singoul ke ma nukewa luk!' 13 A mwet eisani tax sac tu oetok ah, ac el tia pacna keyak nu lucng ke el pre, a el puok iniwal ac fahk, 'O God, pakoten nu sik, tuh nga sie mwet koluk!'" 14 Ac Jesus el fahk, "Nga fahk nu suwos, mwet eisani tax sac pa God El inewowo se ke el folokla nu lohmi sel ah, ac tia mwet Pharisee sac. Tuh kutena mwet su sifacna akfulatyal ac fah akpuliselyeyuk, ac el su sifacna akpuliselyal fah akfulatyeyuk." 15 Kutu mwet uh use tulik srisrik natulos nu yurin Jesus tuh elan filiya paol faclos. Ke mwet tumal lutlut elos liye, elos multikin nu sin mwet ah. 16 A Jesus el pangon tulik uh in tuku nu yorol, ac el fahk, "Lela tulik in tuku nu yuruk, ac nikmet ikololosi, tuh Tokosrai lun God ma lalos su oana elos. 17 Pwayena nga fahk nu suwos, elos na su eis Tokosrai lun God oana sie tulik srisrik ac fah utyak nu we." 18 Sie mwet kol lun mwet Jew el siyuk sin Jesus, "Mwet Luti wo, mea nga enenu in oru tuh nga fah usru i moul ma pahpat?" (aiōnios g166) 19 Ac Jesus el siyuk sel, "Efu kom ku pangonyu wo? Wangin sie mwet wo, a God mukena. 20 Kom etu ma sap uh: 'Nik kom kosro; nik kom akmas; nik kom pisrapas; nik kom orek loh kikiap lain mwet; sunakin papa tomom ac nina kiom.'" 21 Ac mwet sac topuk, "Nga nuna akos ma sap inge nukewa oe ke nga tulik me." 22 Ke Jesus el lohng ma inge, el fahk nu sel, "Oasr pac ma se lula kom enenu in oru. Kukakunla ma lom nukewa ac sang mani kac an nu sin mwet sukasrup, na ac fah oasr mwe kasrup lom inkusrao; na kom fahsru fahsr tukuk." 23 Tusruk ke mwet sac lohng ma inge, arulana toasrla insial, mweyen el arulana kasrup. 24 Jesus el liye lah mwet sac toasrla ac el fahk, "Arulana upa nu sin mwet kasrup in ilyak nu in Tokosrai lun God! 25 Ac fisrasr soko camel in fahsr sasla ke mutun soko nilul, liki

sie mwet kasrup in utyak nu in Tokosrai lun God. 26 Na mwet ma lohng kas ma el fahk uh siyuk, "Fin ouingan, su ac ku in moul?" 27 Jesus el topuk, "Ma su kofla orek sin mwet uh, God El ku in oru." 28 Na Peter el fahk, "Liye, kut filiya ma lasr nukewa ac fahsr tukum." 29 Ac Jesus el fahk nu selos, "Pwayena nga fahk nu suwos, kutena mwet su filiya lohmi sel, ku mutan kial, ku mwet wial, ku papa tumal ac nina kial, ku tulik natul ke sripen Tokosrai lun God, 30 el ac fah eis ma yohk liki ke moul se inge, oayapa ke moul se tok uh el ac fah eis moul ma pahpat." (aiōnios g165, aiōnios g166) 31 Jesus el srela mwet singoul luo uh nu saya ac fahk nu selos, "Lohng akwoye! Kut ac som nu Jerusalem pa inge, yen se ma nukewa mwet palu elos tuh simusla ke Wen nutin Mwet ac akpwayeyuk we. 32 Ac fah itukyung el nu inpoun mwet pegan, su ac fah aksruksrukel, fahk kas koluk kac, ac anel. 33 Elos ac fah srunglul ac unilya, tusruktu tukun len tolu el ac fah sifil moulyak." 34 Mwet tumal lutlut elos tiana kalem ke ma inge; kalmen kas inge wikla nu selos, ac elos tia etu ma Jesus el kaskas kac uh. 35 Ke Jesus el tuku apkuranyang nu Jericho, oasr mwet kun se muta siske inkaneke uh ac ngusr. 36 Ke el lohng ke un mwet uh fahsr alukella el siyuk, "Mea se inge?" 37 Ac elos fahk nu sel, "Jesus lun Nazareth el a fahsryak ngi." 38 Mwet kun sac wowoyak ac fahk, "Jesus! Wen nutin David! Pakomutuk!" 39 Mwet ma fahsr meet uh mulat nu sel ac fahk elan misla. Tusruk el wowoyak yohk liki meet, "Wen nutin David! Pakoten nu sik!" 40 Ke ma inge Jesus el tui, ac sap in utuku mwet sac nu yorol. Ke el tuku apkuranyang, Jesus el siyuk sel, 41 "Mea kom lungse nga in oru nu sum?" Ac el topuk, "Leum, nga ke nga in sifilpa ku in liye." 42 Jesus el fahk nu sel, "Kwal, kom in liye! Lulalfongi lom akkeyekomla." 43 In pacl sacna el ku lac in liye, ac el fahsr tukun Jesus ac sang kulo nu sin God. Ke un mwet uh liye ma inge, elos nukewa kaksakin God.

19 Jesus el utyak nu Jericho, ac fahsr sasla we. 2 Oasr sie mwet kol lun mwet eisani tax in acn sac, inel pa Zacchaeus, su sie mwet na kasrup. 3 El srike elan wi liye lah su Jesus, tusruk ke sripen el mwet na fototo se, oru el kofla liyalak Jesus mweyen mwet uh arulana pus. 4 Na el kasrusr nu meet ac fanyak nu ulun sak sycamore soko elan ku in liyal Jesus ke el fahsryak in acn sac. 5 Ke Jesus el sun acn sac, el ngetak ac fahk nu sel Zacchaeus,

“Zacchaeus, sulaklak fani, mweyen misenge nga ac muta in lohmi sum.” 6 Zacchaeus el sulaklak fani, ac el engan ma lulap in eisal Jesus nu in lohmi sel. 7 Mwet nukewa su liye ma inge elos mutawauk in torkaskas ac fahk, “Mwet se inge utyak ac muta in lohmi sin sie mwet koluk!” 8 Zacchaeus el tuyak ac fahk nu sin Leumi, “Leumi, nga ke fahk nu sum lah nga ac sang tafu mwe kasrup luk nu sin mwet sukasrup, ac nga fin tuh kiapwela kutena mwet ke ma lalos, nga ac fah akfaye nu sel pacl akosr yohk liki ma nga eisla.” 9 Jesus el fahk nu sel, “Mwet nukewa lohmi uh langoeyukla misenge, tuh mwet se inge el oayapa ma in fwilin tulik natul Abraham. 10 Wen nutin Mwet el tuku in suk ac in molela mwet su tuhlacl.” 11 Ke mwet uh srakna lohng ma inge, Jesus el sifilpa fahkak nu selos sie pupulyuk. In pacl se inge el apkuran in sun acn Jerusalem, ac elos nunku mu Tokosrai lun God akuranna sikyak. 12 Ouinge el fahk, “Oasr sie mwet leumi su ako in som nu in sie acn loessula in tuh touyak el nu ke tokosra. Ac el akoo mu el ac sifil foloko nu yen sel tukun el walak uh. 13 Meet liki el som, el pangonma mwet kulansap singoul lal, ac sang nu sin kais sie selos ipin mani gold se, ac fahk nu selos, ‘Liye lah mea kowos ac ku in konauk in laesla ma inge ke nga ac som uh.’ 14 A mwet in facl sel arulana kwasel, na elos supwala kutu mwet utuk kas in som tokol ac fahk, ‘Kut tia lungse mwet se inge in tokosra lasr.’ 15 “Mwet sac tokosrala, na el foloko. Na el sap mwet kulansap lal uh in tuku elan liye lah lupa su elos akyokyelik ke ipin mani el tuh sang nu selos ah. 16 Mwet se oemeet ah tuku ac fahk, ‘Leumi luk, nga laesla ipin mani gold se ma kom tuh ase nu sik ah ke ipin gold singoul.’ 17 Tokosra sac fahk, ‘Wo orekma lom. Kom sie mwet kulansap oaru! Ke sripen kom oaru ke ma srik, nga ac fah sot kom in leumi fin siti singoul.’ 18 Mwet se akluo ah tuku ac fahk, ‘Leumi luk, nga laesla mani se kom tuh ase nu sik ah ke ipin gold limekosr.’ 19 Na tokosra sac fahk nu sin mwet sac, ‘Kom ac fah leumi fin siti limekosr.’ 20 Sie pac mwet kulansap uh tuku ac fahk, ‘Leumi luk, pa inge ipin mani gold se lom ah. Nga liyaung na ac nokomla ke sie ipin nuknuk. 21 Nga sangeng sum mweyen kom sie mwet na upa. Kom eis ma su tia ma lom, ac kosrani ke ma kom tia taknelik.’ 22 Na tokosra sac fahk nu sel, ‘Kom mwet kulansap koluk! Nga ac fah orekmakin kas lom sifacna in nununkekom! Kom etu

lah nga mwet upa se, su eis ma su tia ma luk, ac kosrani ke ma nga tia taknelik. 23 Ke ouingan uh, efu ku kom tia filiya mani luk an in bank, na ke nga foloko nga lukun eis wi kap kac?’ 24 Na tokosra sac fahk nu sin mwet ma tu insac uh, ‘Eisla ipin mani gold sacn lukel, ac sang nu sin mwet kulansap se ma ipin mani gold singoul oasr yoro an.’ 25 A elos fahk nu sel, ‘Leumi, oasr tari ipin mani gold singoul yorol!’ 26 Ac el topuk, ‘Nga fahk nu suwos, kutena mwet su oasr ma lal, ac fah itukyung pac kutu ma yohk liki nu sel. A mwet su wangin ma lal, finne ma srisrik su oan sel ac fah itukla lukel. 27 Inge, nu sin mwet lokoalok luk su tia lungse ngan tokosra lalos, usalosme ac onelosla nukewa ye mutuk!’” 28 Tukun Jesus el fahk ma inge, el fahsr meet lukelos in som nu Jerusalem. 29 Ke el apkuranyang nu Bethphage ac Bethany ke Fineol Olive, el supwala luo sin mwet tumal lutlut uh in som meet, 30 ac el fahk nu seltal: “Komtal fahsrot nu in siti srisrik se meeto ingo. Ke komtal tufahna utyak nu we komtal ac liye soko donkey fusr kapir in acn sac su soenna oasr mwet muta fac. Tulalla ac usalu. 31 Fin oasr mwet siyuk lah efu komtal ku tulalla, komtal fahk mu, ‘Leumi el enenal.’” 32 Eltal som ac liye tuh ma nukewa oana ma Jesus el fahk nu seltal ah. 33 Ke pacl se eltal tulala donkey fusr soko ah, mwet ma natu ah siyuk seltal, ‘Efu ku komtal tulala?’” 34 Ac eltal fahk, “Leumi el enenal.” 35 Na eltal pwanla donkey fusr soko ah nu yurin Jesus. Elos filiya nuknuk lalos nu fac, ac kasrel Jesus elan sroang. 36 Ke el som, mwet uh laknelik nuknuk lalos uh fin inkaneke uh. 37 Ke el tuku apkuran nu Jerusalem, ke acn se ma inkaneke uh oatui ke Fineol Olive, sie u na lulap sin mwet tumal lutlut elos mutawauk in engan ac kaksakin God ke pusra lulap ke ma usnguk puspis ma elos wi liye. 38 Elos fahk, “God Elan akinsewowoye tokosra su tuku Inen Leumi! Misla in kusrao, ac wolana nu sin God!” 39 Na kutu sin mwet Pharisee inmasrlon un mwet uh fahk nu sin Jesus, “Mwet Luti, fahk nu sin mwet tomom lutlut inge elos in misla!” 40 Ac Jesus el topuk, “Nga fahk nu suwos, elos fin misla, na eot uh ac fah mutawauk in wowoyak.” 41 El tuku apkuranyang nu ke siti uh, ac ke el liye, el tung kac, 42 ac fahk, “Saok kom in etu misenge ma ac ku in sot misla nu sum! A inge kom tia ku in liye! 43 Pacl se ac fah tuku ke mwet lokoalok lom ac fah raunikomla ac kuhluskomla, ac kosrekomla ac putati nu fom liki acn nukewa. 44

Elos ac fah arulana kunauskomla wi mwet nukewa su muta in pot fulat lom. Wangin sie eot ac fah oan yen se, mweyen kom tuh tia akilen pacl se God El tuku in tuh molikomla ah!" 45 Na Jesus el som nu in Tempul ac mutawauk in lusak mwet kuka uh, 46 ac el fahk nu selos, "Simla in Ma Simusla mu God El fahk, 'Tempul luk ac fah sie lohmi in pre,' a kowos ekulla nu ke sie acn in wikla lun mwet pisrapasr!" 47 Len nukewa Jesus el luti in Tempul. Un mwet tol fulat, ac mwet luti Ma Sap, ac mwet kol lun mwet uh elos kena unilya, 48 tusruk elos koflana konauk lah elos ac oru fuka, mweyen mwet uh lungse lohng kas nukewa ke luti lal uh.

20 Sie len ke Jesus el muta in Tempul in luti mwet uh ac fahkak ke Pweng Wo, mwet tol fulat ac mwet luti Ma Sap, wi pac un mwet matu elos tuku 2 ac fahk nu sel, "Fahkma nu sesr, ma ya ku lom in oru ma inge? Su sot ku ingan nu sum uh?" 3 Jesus el topik ac fahk nu selos, "Inge nga ac siyuk suwos sie mwe siyuk. Fahkma nu sik, 4 ku lal John in baptaisi mwet tuku ya me? Ya ma sin God me, ku ma sin mwet uh?" 5 Elos mutawauk in asiyuki inmasrolos, "Mea kut ac fahk? Kut fin fahk mu, 'Ma sin God,' el ac mu, 'Fin ouingan, efu kowos ku tia lulalfongel John?" 6 A kut fin fahk mu, 'Ma sin mwet uh,' un mwet na lulap se inge ac tungal kut nwe ke kut misa, mweyen elos lulalfongi mu mwet palu se pa John." 7 Ouinge elos fahk, "Kut tia etu lah tuku ya me." 8 Ac Jesus el fahk nu selos, "Fin ouingan, nga ac tia pac fahk nu suwos lah ma ya ku luk in oru ma inge." 9 Na Jesus el fahk pupulyuk se inge nu sin mwet uh: "Oasr sie mwet ma yukwiya ima in grape se, ac sang nu sin kutu mwet in karingin, na el som liki facl sel ke pacl na loeloes. 10 Ke sun pacl in telani grape in ima uh, el supwala mwet kulansap se nu yurin mwet karingin ima uh in tuh use ip lal ke ma elos kosrani uh. Tusruktu mwet liyaung ima uh uni mwet kulansap sac nwe folokunulla pisinpo. 11 Na el sifilpa supwala sie pac mwet kulansap; ac mwet liyaung ima elos sifilpa onel, oral arulana koluk, ac folokunulla pisinpo pac. 12 Na el sifilpa supwala mwet kulansap se aktolu. Mwet karingin ima elos kanteya pac ac sisella. 13 Na mwet se ma la ima uh fahk, 'Mea nga ac oru uh? Nga ac supwala wen kulo se nutik inge. Pwayena lah elos ac akfulatyal!' 14 Tusruktu, ke mwet liyaung ima uh liyalak elos fahk nu

sin sie sin sie, 'Wen se nutin mwet se la ima uh pa inge. Kut unilya, na ma lal inge ac fah lasr lac!' 15 Ouinge elos sisella liki ima uh ac unilya. Na Jesus el siyuk, "Mea mwet se la ima uh ac oru nu sin mwet ma karingin ima uh? 16 El ac tuku ac uniya mwet inge, ac sang ima uh nu sin kutu pacna mwet." Ke mwet uh lohng ma inge elos fahk, "Tia ku in ouinge!" 17 Jesus el ngetang suelosi ac fahk, "Ac pia kalmen Ma Simusla se inge? 'Eot se ma mwet musa uh nunku mu wangin sripa ac sista, Pa yohk sripa oemeet uh.' 18 Kutena mwet su putatyang nu fin eot sacn, ac fah musalsalu mano nu ke ip srisrik. Ac eot sac fin putati nu fin sie mwet, ac fah mokutkuti oana kutkut." 19 Mwet luti Ma Sap ac mwet tol fulat elos kena kapriya Jesus in pacl sacna, mweyen elos etu lah el fahk pupulyuk sac lainulos; tuh elos sangeng sin mwet uh. 20 Ke ma inge elos suk sie pacl wo lalos. Elos moli nu sin kutu mwet in som ac oru lumahlos in oana elos mwet suwoswos, sruhk elos supwalosla in sruokilya Jesus ke mwe siyuk kutasrik lalos, elos in mau eaisalang nu ke ku fulat lun Governor lalos, su siemwet Rome. 21 Mwet kutasrik inge fahk nu sin Jesus, "Mwet Luti, kut etu lah kas lom ac ma kom luti inge ma pwaye. Kut etu lah kom tia wiwi mwet, a kom luti ma pwaye ke ma lungse lun God. 22 Fahkma nu sesr, ya ac lain Ma Sap lasr uh mwet uh in moli tax nu sin Caesar, Tokosra Fulat lun acn Rome, ku tia?" 23 Tuh Jesus el akilen kutasrik lalos, ac el fahk nu selos, 24 "Use sie ipin mani silver an nu sik ngan liye. Mutun su ac inen su oan kac inge?" Ac elos fahk, "Ma lun Caesar." 25 Na Jesus el fahk, "Kwal, sang nu sin Caesar ma lun Caesar, ac sang nu sin God ma lun God." 26 Ouinge elos koflana sruokilya ye mutun mwet uh ke kutena kas lal, na elos misla ac arulana lut ke top lal uh. 27 Na kutu mwet Sadducee, su fahk mu mwet uh ac fah tia sifil moulyak, elos tuku nu yurin Jesus ac fahk, 28 "Mwet Luti, Moses el tuh simusla ma sap se inge nu sesr, 'Mukul se fin misa ac wangin tulik natul, mwet lin mukul sacn enenu in payukyak sin katinmas sacn etal in mau ku in oswela kutu tulik ma ac pangpang ma nutin mukul se ma misa uh.' 29 Tuh oasr tamulel itkosr — ma se ma matu el payuk nwe misa, a wangin tulik natul. 30 Na el su akluo el payukyak sin katinmas sac, 31 na sifilpa ma se aktolu uh. Lumah sacna sikyak nu sin tamulel itkosr ah nufon — elos misa ac wangin tulik natulos.

32 Na tok katinmas sac misa. 33 Na fuka, ke ac mau sun len in sifil moulyak uh, ac kien su katinmas sac? Nufonna mwet itkosr uh tuh payuk nu sel." 34 Jesus el topuk ac fahk nu selos, "Mukul ac mutan in pacl se inge uh elos marut, (aiōn g165) 35 tusruktu mukul ac mutan ma fal in wi moulyak ke pacl se fahsru, ac fah tia marut. (aiōn g165) 36 Elos ac fah oana lipufan, ac tia ku in misa. Elos ma nutin God, mweyen elos moulyak liki misa. 37 Moses el arulana akpwayei lah mwet misa elos sifil moulyak. Ke sramsram ke firir se in kupo sac, el kaskas kac! Leum ouinge: 'El God lal Abraham, God lal Isaac, ac God lal Jacob.' 38 Ke ma inge El God lun mwet moul, tia lun mwet misa, tuh nu sel mwet nukewa moul." 39 Na kutu sin mwet luti Ma Sap elos fahk nu sel, "Mwet Luti, wona top lom an!" 40 Ac elos koflana sifil siyuk kutena ma sel. 41 Jesus el siyuk selos, "Efu ku fwack mu Christ el wen natul David? 42 Ku David el sifacna fahk in book in Psalm mu, 'Leum God El fahk nu sin Leum luk: Muta siskuk layout 43 Nwe ke nga oru mwet lokoalok lom oana sie ma loangeyen niom.' 44 David el pangnol 'Leum.' Fin ouinge, fuka tuh Christ elan wen natul David?" 45 Ke mwet uh nukewa lohng, Jesus el fahk nu sin mwet tumal lutlut, 46 "Kowos karinginkowosyang liki mwet luti Ma Sap uh, su lungse forfor nukum nuknuk loeloes lalos, ac oayapa tuh mwet uh in paingulos ac akfulatyalos ke nien kuka uh; ac sulela nien muta fulat in iwen lolngok ac yen ma wo emeet in pacl in kufwa; 47 su lungsenia kiapu katinmas ac pisre lohng selos, tari elos filangkin pre loeloes lalos! Kai nu selos uh ac fah arulana upa!"

21 Jesus el tuni ac liye ke mwet kasrup elos sang mwe sang lalos nu in nien eisani mani in Tempul uh, 2 ac el oayapa liye sie katinmas su arulana sukasrup sang luo cent srusra. 3 Ac el fahk, "Nga fahk nu suwos, katinmas se inge el sang yohk liki mwet saya nukewa. 4 Mweyen mwet saya uh elos sang ke ma yolyak ke mwe kasrup lalos; a el, el finne sukasrup a el sang nufon ma ac karingin moul lal uh." 5 Kutu sin mwet tumal lutlut uh sramsram ke kato lun Tempul uh, ac ke woiyen yun ma orekla ke eot uh, ac ke mwe sang ma itukyng nu sin God. Ac Jesus el fahk, 6 "Ma nukewa ma kowos liye inge — pacl se ac fah tuku ke tia sie sin eot inge ac fah oan ke acn se — kewana ac fah rakinyuki." 7 Ac elos siyuk, "Mwet luti, pia pacl ma ingan ac sikyak uh? Ac akul fuka ac

akkalemye lah ma inge apkuran in sikyak?" 8 Jesus el fahk, "Kowos taran mwet in tia kiapwekowosla! Mwet puspis ac fah sramsram ac fahk, 'Nga pa el!' oayapa, 'Pacl uh summa!' Tuh nik kowos welulos. 9 Nik kowos sangeng ke kowos ac lohng ke mweun ac alein; ma inge ac sikyak meet, tusruktu tia kalmac pa pacl uh apkuran me." 10 Ac el sifilpa fahk, "Mutanfahl ac fah tuyak lain mutanfahl; tokosrai ac fah wi pac alein. 11 Ac fah oasr kusrusr lulap, sracl upa, ac mas sensen yen nukewa. Ac fah oasr pac ma na koluk ac aksangeng ac fah tuku lucng me. 12 Tusruktu, meet liki ma inge nukewa ac sikyak uh, ac fah kapiri ac akkeokyeyuk kowos; ac kowos ac fah nununkeyuk in iwen lolngok uh ac filin in presin. Ac fah utukyak kowos nu ye mutun tokosra ac mwet leum ke sripuk. 13 Ac fah pa inge pacl wo lowos in fahk ke Pweng Wo uh. 14 Akoela nunak lowos an meet liki pacl sac, kowos in tia fosrngah lah kowos ac loangekowos sifacna fuka, 15 mweyen nga ac fah asot nu suwos kain in kas ac lalmwetmet ma mwet lokoalok lowos uh ac tia ku in lain ku iluhs ke kas kowos ac fahk uh. 16 Kowos ac fah mau tukakinyukyak sin papa ac nina kiowos, tamulel lowos, mwet sou lowos, ac mwet kawuk lowos; ac kutu suwos ac fah anwuki. 17 Mwet nukewa ac fah kwase kowos ke sripuk. 18 Tusruktu, tia soko aunsifowos ac fah putatla. 19 Kowos tu na ku, ac kowos fah sifacna molikowosla. 20 "Kowos fin liye tuh acn Jerusalem rauniyukla ke mwet mweun, na kowos ac etu na lah kunausyukla lun acn we apkuran me. 21 In pacl sacn mwet ma muta in acn Judea enenu in kainglah nu fineol uh, ac mwet ma muta in siti uh enenu in som liki, ac mwet su muta in ima uh in tia folok nu in siti uh. 22 Tuh len ingo ac fah pangpang 'Len in Kalyeyiuk,' in akpwayei ma nukewa ma fwackyak in Ma Simusla uh. 23 We nu sin mutan su pitutu in pacl sac, ac nu sin mutan su tufahna isusla uh! Mwe keok yohk ac fah tuku nu fin acn se inge, ac kasrkusrak lun God ac fah oan fin mwet inge. 24 Kutu ac fah anwuki ke cutlass, ac kutu ac fah mwet sruoh ac utukla nu in facl puspis saya; ac mwet pegan uh ac fah longya acn Jerusalem nwe ke na pacl lalos saffa. 25 "Oasr mwe akul ac fah sikyak ke faht, ac malem, ac itu uh. Mutunfacl nukewa fin faclu ac fah tuninfong ac sangeng ke ngirngir lun meoa uh, ac ku lun noa uh. 26 Mwet uh ac fah mulalla ke sangeng ke elos ac tupan lah mea ac sikyak nu fin

faclu nufon, mweyen ku lulap lun yen engyeng uh ac fah kifusuyukla liki acn selos. 27 Na Wen nutin Mwet ac fah sikme — el tuku in sie pukunyeng ke ku lulap ac wolana. 28 Ke pacl ma inge mutawauk in sikyak, kowos in tuyak ac keyak sifowos nu lucng, tuh molela lowos apkuran me.” 29 Na Jesus el fahk nu selos pupulyuk se inge: “Nunku ke sak fig ac kain in sak nukewa saya uh. 30 Ke pacl se lesak uh tufahna srunak sroa, na kowos etu lah pacl fol uh apkuran me. 31 In ouiya sacn pacna, ke kowos ac liye ke ma inge sikyak uh, kowos ac etu lah Tokosrai lun God apkuran me. 32 Pwayena nga fahk nu suwos, ma inge nukewa ac sikyak meet liki mwet ma moul in pacl inge ac misa uh. 33 Kusrao ac faclu ac wanginla, a kas luk ac fah tiana wanginla. 34 “Liyekowosyang tuh kowos in tia sista pacl lowos ke kufwa yohk ac mwe nim ku, ac fosrnga ke ma lun facl se inge, pwanang Len sac ac mau sa na in sruokkowosi 35 oana sie mwe kwasrip. Ac fah sikyak nu sin mwet in acn nukewa fin faclu. 36 Kowos in soano ac pre pacl nukewa tuh kowos in ku in lainla ma inge nukewa ma ac sikyak, ac kowos fah ku in tu ye mutun Wen nutin Mwet.” 37 Len nukewa Jesus el muta luti in Tempul, ac ke fong uh el ac som muta Fineol Olive. 38 Ke lotutang nukewa mwet nukewa ac toang tukakek ac som nu in Tempul in lohng mwe luti lal.

22 Apkuranyang nu ke pacl lun Kufwen Bread Tia Akpulol, su pangpang Kufwen Alukela. 2 Mwet tol fulat ac mwet luti Ma Sap elos sangeng sin mwet uh, oru elos suk in unilya Jesus ke lukma. 3 Na Satan el ilyak nu in Judas, su pangpang Iscariot, sie sin mwet lutlut singoul luo. 4 Ouinge Judas el som ac pwapa yurin mwet tol fulat ac mwet kol lun mwet soan ke Tempul lah mea el ac oru in tukakunak Jesus nu selos. 5 Elos in sewowo kac, ac wulela in moli nu sel ke mani. 6 Judas el in sese kac, ac mutawauk in suk pacl wo lal in tukakunak Jesus nu selos ke mwet uh tia etu kac. 7 Sun len se ke Kufwen Bread Tia Akpulol ma elos ac uniya sheep fusr nu ke Kufwen Alukela. 8 Jesus el supwalla Peter ac John, ac el fahk ouinge nu seltal: “Fahla ac akoela Kufwen Alukela nu sesr tuh kut fah mongo kac.” 9 Ac eltal siyuk sel, “Kom lungse kut in akoo ya?” 10 Jesus el topuk ac fahk, “Ke komtal ac utyak nu in siti uh, sie mukul su us sufa in kof soko ac fah sun komtal. Fahsr tokol nu ke lohmi se ma el ac utyak nu loac uh, 11 ac

fahk nu sin mwet se la lohmi uh, ‘Mwet Luti el fahk nu sum, pia infukil se ma nga ac mwet tumuk lutlut ac mongo ke Kufwen Alukela we uh?’ 12 El ac fah pwenkomtalak nu in sie fukil na lulap su oan lucng ac akoeyukla tari, yen komtal ac akoela ma nukewa we.” 13 Eltal som ac konauk ma nukewa oana ke Jesus el fahk nu seltal ah, ac eltal akoela Kufwen Alukela uh we. 14 Ke sun ao in mutawauk kufwa uh, Jesus el muta ke tepu ac mwet sap elos welul. 15 El fahk nu selos, “Nga tuh arulana ke wi kowos mongo ke Kufwen Alukela se inge meet liki keok luk! 16 Tuh nga fahk nu suwos, nga fah tia sifil mongo kac nwe ke na akpwayeyukla kalmac uh in Tokosrai lun God.” 17 Na Jesus el eis cup se, sang kulo nu sin God, ac fahk, “Eis cup se inge, ac kowos nukewa nim kac. 18 Nga fahk nu suwos lah ingela nga ac tia sifil nim ke wain nwe ke na Tokosrai lun God tuku.” 19 Na el eis sie bread, sang kulo nu sin God, kunsalik ac sang nu selos ac fahk, “Ma inge monuk su itukot keiwos. Oru ma inge in esamyu.” 20 In ouiya sacna, el sang nu selos sie cup tukun mongo uh ac fahk, “Cup se inge pa wuleang sasu ke srahk, su ukuiyukla keiwos. 21 “Tusrukto liye, el su ac tukakinyuyak el wiyu oasr ke tepu se inge! 22 Wen nutin Mwet el ac misa oana ke God El oakiya, tusrukto we nu sin mwet se su tukakunulak uh!” 23 Na elos mutawauk in asiyuki inmasrlolos lah su kac selos ac oru ma se inge uh. 24 Sie pac akukuin sikyak inmasrlon mwet tumal lutlut lah su selos ac fal in fulat oemeet inmasrlolos. 25 Jesus el fahk nu selos, “Tokosra lun mwet pegan uh oasr ku lalos fin mwet lalos, ac mwet leum uh lungsenaw mwet uh in fahk ma wo kaclos. 26 Tusrukto in tia ouinge yuruwos; a el su fulat oemeet elan ekla oana el su srik oemeet, ac mwet kol se elan ekla oana mwet kulansap se. 27 Su kac fulat uh, el su muta in mongo, ku el su kulansupal? Ma se ma muta uh. A nga muta inmasrlowos oana el su kulansap. 28 “Kowos tuh wiyu in pacl nukewa ma srikeyuk nga ah; 29 ac in oana ke Papa tumuk El ase ku nu sik in kol, ouinge nga asot pac ku sacna nu suwos. 30 Kowos ac fah mongo ac nim ke tepu luk in Tokosrai luk, ac kowos ac fah muta fin tron in nununku sruw singoul luo lun Israel. 31 “Simon, Simon! Lohngyu! Filifilla tari nu sel Satan elan srike kowos nukewa, oana ke sie mwet ima el srele wheat uh liki kulun wheat uh. 32 Tusrukto nga pre tari keim, Simon, tuh

lulalfongi lom in tia wanginla. Ac ke pacl se kom sifil foloko nu yuruk, kom fah akkeye mwet wiom inge.”

33 Na Peter el fahk, “Leum, nga akola in wi kom nu in kapid, ac in wi kom misa!”

34 Ac Jesus el fahk, “Nga fahk nu sum, Peter, won uh ac fah tia kahlkla ofong nwe ke na kom fahkla pacl tolu mu kom tia eteyu.”

35 Na Jesus el siyuk sin mwet tumal lutlut, “Ke nga tuh supwekewosla meet ah, kowos tia utuk mwe neinyuk mani, ku ap, ku fahluk. Ya oasr ma kowos tuh enenu?”

Ac elos fahk, “Wangin.”

36 Na Jesus el fahk, “A inge, el su oasr mwe neinyuk mani lal ku ap lal, lela elan us; ac el su wangin cutlass natu, el enenu in kukakunla coat lal in molela sie.”

37 Tuh nga fahk nu suwos lah Ma Simusla se ma fahk mu, ‘Elos oakulang yurin mwet koluk,’ ac fah akpwayeiyyuk keik, mweyen ma su simla keik uh ac akpwayeiyyuk.”

38 Ac mwet tumal lutlut elos fahk, “Leum, liye — cutlass luu pa inge!”

Ac el fahk, “Tari fal!”

39 Jesus el som liki siti uh nu Fineol Olive oana ke el oru pacl nukewa; ac mwet tumal lutlut elos welul som.

40 Ke el sun acn we el fahk nu selos, “Pre tuh kowos in tia putatyang nu in mwe sruhf.”

41 Na el fahs lukelos ke lusa se ma mwet se ac ku in sista sie eot nu we, ac el sikukmutuntei ac pre.

42 El fahk, “Papa, fin ou lungse lom, eisla cup in keok se inge likiyu. Tusruktu, in tia ou lungse luk, a lela ma lungse lom in orek.”

[43 Sie lipufan inkusrao sikme nu sel ac akkeyal.

44 Ke arulana yohk keok lal ke nunkeya, el kwafeang na in pre; ac fio kacl uh tultul oana srah nu fin fohk uh.]

45 El tuyak liki pre lal, ac folokla nu yurin mwet tumal lutlut ac konauk lah elos motul, ke sripen totola lalos ke asor.

46 Ac el fahk nu selos, “Efu kowos ku motul? Ngutalik ac pre tuh kowos in tia putatyang nu ke mwe sruhf.”

47 Jesus el srakna kaskas ke sie u lulap sun acn sac. Judas, sie sin mwet tumal lutlut, pa pwanulos. El kalukyang nwe yurin Jesus in ngok mutal.

48 Ac Jesus el fahk nu sel, “Judas, ya kom ac tukakunak Wen nutin Mwet ke angokmwet?”

49 Ke mwet tumal lutlut ma welul Jesus elos liye ma ac sikyak uh, elos siyuk, “Leum, ya kut ac orekmakin cutlass naturs uh?”

50 Ac sie selos uni sie sin mwet kulansap lun Mwet Tol Fulat ac pakela lac sracl layot.

51 Ac Jesus el fahk, “Tui, nimet sifil oru!”

El kahlye sren mwet sac, ac akkeyalla.

52 Na Jesus el fahk nu sin mwet tol fulat ac mwet kol lun mwet soan ke Tempul, wi un mwet matu ma tuku in

sruokilya uh, “Ya kowos enenu na in us cutlass ac sak in anwuk tuku, oana in mwet kunaus ma sap se pa nga?”

53 Nga muta yuruwos in Tempul len nukewa, a kowos tia srike in sruokiyuwi. A pa inge ao lowos in mukuila, ac pacl se ku lun lohsr uh leumi.”

54 Elos sruokilya Jesus ac kololla nu in lohmsin Mwet Tol Fulat; ac Peter el fahs loes kutu nu tokolos.

55 Oasr e se tayak infulwen inkul lun Mwet Tol Fulat, ac Peter el welulos su tukeni muta raunela e sac.

56 Ke sie sin mutan kulansap uh liyal, ke e sac tolak mutal, el ngetang suilya ac fahk, “Mwet se inge welul pac Jesus!”

57 Tusruktu Peter el lafwekin ac fahk, “Mutan, nga tiana etal!”

58 Tukun pacl na fototo, sie sin mukul uh liyalak Peter ac fahk, “Kom pa sie selos!”

Tusruk Peter el topuk ac fahk, “Mukul, tia nga!”

59 Sahr ac tukun ao se tok, sie pac mukul uh fahk na ku, “Ma na pwaye se lah mwet se inge tuh welul Jesus, mweyen el mwet Galilee se pac!”

60 Tusruktu Peter el sifil pacna fahk, “Mukul, nga tiana etu ma kom fahk an!”

In kitin pacl ah na, ke el srakna kaskas, won se kahlkla.

61 Leum el forla ac suilya Peter, na Peter el esamak lah Leum el tuh fahk nu sel, “Meet liki won uh ac kahlkla ofong, kom ac fahkla pacl tolu lah kom tia eteyu.”

62 Peter el tufokla liki acn sac, ac tung arulana upa.

63 Mwet ma taranul Jesus elos aksruksrukel ac puokol.

64 Elos nokomla mutal ac fahk, “Palye lah su puok kom uh!”

65 Elos fahk pac kas in akkoluk puspis nu sel.

66 Ke lenelik, un mwet matu, mwet tol fulat, ac mwet luti Ma Sap elos toeni, ac utuku Jesus nu ye mutun Un Mwet Pwapa Fulat inge.

67 Ac elos fahk, “Fahk nu sesr, ya kom pa Christ?”

Ac el topuk, “Nga fin fahk nu suwos, kowos ac tia lulalfongiyyu; 68 ac nga fin kusen siyuk nu suwos, kowos ac tia topuk.

69 Tusruktu, in pacl se ingela Wen nutin Mwet el ac fah muta lac po layot sin God Kulana.”

70 Ac elos nukewa fahk, “Na mea, kom Wen nutin God?”

Ac el topuk nu selos, “Kowos sifacna fahk lah nga pa el.”

71 Ac elos fahk, “Kut tia enenu kutu pac mwet loh! Kut sifacna lohng ke ma el fahk uh!”

23 U sac nufon tuyak ac pwanulla Jesus nu yorol Pilate, 2 ac mutawauk in fahk kas in tukakunul we: “Kut konauk mwet se inge ke el klapu mwet lasr uh, ac fahk nu selos in tia moli tax nu sin Caesar, ac el oayapa fahk mu el pa Christ, sie tokosra!”

3 Ac Pilate el siyuk sel, “Ya kom pa tokosra lun mwet Jew?”

Ac el fahk, “Kom fahk na.”

4 Na Pilate el fahk

nu sin mwet tol fulat ac un mwet uh, "Nga tia konauk sie sripa in nununkeyuk mwet se inge kac." 5 Tusruk elos kwafe yohk liki meet ah, ac fahk, "Ke na luti lal uh el purakak tukulkul yohk inmasrlon mwet uh in acn Judea nufon. El tuh mutawauk Galilee, na pa inge el sun acn inge." 6 Ke Pilate el lohng ma inge, el siyuk selos, "Ya mwet se inge el mwet Galilee?" 7 Ke el etaok lah Jesus el mwet in acn se ma Herod el leumi, el supwalla nu yorol, mweyen Herod el oayapa oasr Jerusalem in pacl sac. 8 Herod el arulana in sewowo ke el liyal Jesus, mweyen el lohng kacl, ac loes pacl ma el soano elan liyal. El finsrak mu Jesus elan oru kutu mwenmen elan liye. 9 Ouinge Herod el siyuk mwe siyuk puspis sin Jesus, tusruktu wanginna top lun Jesus nu sel. 10 Mwet tol fulat ac mwet luti Ma Sap elos kilukyak nu meet ac akyokye kas in tukak lalos lain Jesus. 11 Herod ac mwet mweun lal elos aksruksrukel Jesus ac aklsruongtenyal; tari elos nokmulang ke sie nuknuk na kato ac folokunulla nu yorol Pilate. 12 Herod ac Pilate eltal kawukyak in len sacna, a meet eltal asrungai. 13 Pilate el solani kewa mwet tol fulat, mwet kol, ac mwet uh, 14 ac fahk nu selos, "Kowos use mwet se inge nu yuruk ac fahk mu el kiapwelana mwet uh. Inge nga srikal tari ye motowos, a nga tiana konauk mu oasr sufal lal ke kutena ma kowos fahk kacl uh. 15 Oayapa Herod el tiana konauk mu oasr ma sufal lal, oru el folokunulma nu yorosr. Wanginna ma mwet se inge orala ma fal in anwuki el kac. 16 Ke ma inge, nga ac sang in sringsring el, tari nga fah tulalla. [17 Ke pacl in Kufwen Alukela nukewa oasr oakwuk se lal Pilate in tulala sie mwet kapir ma mwet uh siyuk in taltalla.] 18 Ac un mwet nufon sac tukeni wowoyak ac fahk, "Unilya! Tulalla Barabbas nu sesr!" (19 Barabbas el muta in kapir ke sripen sie alein ma sikyak in siti uh lain government, oayapa ke sripen akmas ma el oru.) 20 Pilate el kena aksukosokye Jesus, oru el sifilpa kusen siyuk nu sin mwet uh kac, 21 a elos sifilpa wowoyak ac fahk, "Srupsrulak! Srupsrulak fin sakseng soko!" 22 Pilate el sifil fahk pacl se aktolu, "Ku meawin ma koluk lal uh? Nga tia ku in konauk kutena ma lainul ma fal in anwuki el kac! Nga ac sang na in sringsring el, tari nga tulalla." 23 Tusruk elos sikalang in wowoyak ke kuiyalos mu Jesus elan sripsripyak fin sakseng, nwe ke na wela siyuk lalos. 24 Ouinge Pilate el wetola mu in wi ma elos siyuk uh. 25 El tulala mwet se ma elos siyuk in ikakla uh, mwet se ma tuh muta in kapir ke sripen alein ac akmas, ac el eisalang Jesus nu selos in oru oana ma elos lungse oru nu sel. 26 Mwet mweun elos pwanul Jesus som, ac ke elos fahsr elos sun sie mwet Cyrene pangpang Simon, su fahsr in utyak nu in siti uh liki acn el muta we likin siti uh. Elos sruokilya, filiya sakseng soko ah nu facl, ac sap elan us fahsr tukun Jesus. 27 Oasr sie un mwet na lulap wi pac fahsr tokol; inmasrlon mwet inge oasr pac kutu mutan su wowoyak ac tung ke Jesus. 28 Jesus el forang nu selos ac fahk, "Mutan Jerusalem, nimet kowos tung keik, a keiwos sifacna ac ke tulik nutuwos an. 29 Oasr len ac tuku ke mwet uh ac fah fahk, 'In sewowo mutan su talap, su tiana oswe tulik ku katiti!' 30 Pacl se ingan pa mwet uh ac fahk nu ke eol uh, 'Putati nu facsr!' ac nu sin eol srisrik uh, 'Wikinkutla!' 31 Tuh fin pa inge ma ac orek nu ke sak folfol insroa, faska ma ac orek nu ke sak paola uh?" 32 Oasr pac mwet luu saya, kewana mwet orekma koluk, wi pac pwenyukla in tuh wi Jesus anwuki. 33 Ke elos tuku nu ke acn se pangpang "Sri in Ahlunusuf" elos patkilya Jesus nu fin sakseng soko, oayapa mwet koluk luu ah, sie layen layot ac sie layen lasa sel. 34 Jesus el fahk, "Papa, nunak munas nu selos, tuh elos tia etu ma elos oru uh." Elos kitalik nuknuk lal inmasrlolos ke susfa. 35 Mwet uh tu na liye ma uh ke mwet kol lun mwet Jew elos aksruksrukel ac fahk: "El molela mwet saya uh — lela elan sifacna molella, fin pwaye el pa Christ se ma God El sulela uh!" 36 Mwet mweun uh oayapa aksruksrukel. Elos tuku nu yorol ac sang wain vinegar nu sel, 37 ac fahk, "Sifacna molikomla, fin pwaye kom tokosra lun mwet Jew." 38 Kas inge simla oan lucng liki sifal, "El inge Tokosra lun mwet Jew." 39 Sie sin mwet koluk ma wi sripsripyak uh fahk kas in angonkas nu sin Jesus: "Mea, tia kom pa Christ? Molikomla sifacna, ac kital uh!" 40 A mwet se ngia kael ac fahk, "Ku kom tia sangeng sin God? Kom welul eis kain kaiyuk sefanna. 41 Fal ma orek nu sik kom uh, mweyen kut eis lacnen orekma koluk lasr. A el, wangin kutena ma koluk el oru." 42 Na el fahk nu sin Jesus, "Jesus, esamyu ke kom tuku ke ku lun Tokosra!" 43 Jesus el fahk nu sel, "Pwayena nga fahk nu sum, misenge na kom ac wiyu in Paradise." 44 Ke apkuran nu ke infulwen len, in polo acn sac nufon lohslra ke lusen ao tolu. 45 Kalmen faht uh

wanginla, ac nuknuk lisringyen Acn Mutal Na Mutal ke Tempul uh mihsalik infulwa, ip luo lac. 46 Jesus el wola ke sie pusra lulap ac fahk, "Papa! Nga asot ngunik nu inpoum!" El fahkla ma inge, na el misa. 47 Mwet kol lun un mwet mweun el liye ma sikyak inge, ac el kaksakin God ac fahk, "Pwayena mwet se inge el sie mwet na suwohs!" 48 Ke mwet ma fahsreni in tuh intoein ma orek uh liye ma sikyak inge, elos nukewa usruk kwawalos ac folokelik nu lohm selos ac arulana asor. 49 Ac mwet kawuk nukewa lun Jesus, wi mutan ma welul tuku Galilee me, elos tu loes kutu ac liye ma inge. 50 Oasr mukul se, inel pa Joseph mwet Arimathea, sie siti in acn Judea. El sie mwet wo ac suwoswos, su sie sin mwet ke Un Mwet Pwapa Fulat lun mwet Jew. 51 Tusruktu el tia inese nu ke pwapa lalos ku ma elos oru uh, ac el tupan tuku lun Tokosrai lun God. 52 El tuh som nu yorol Pilate ac siyuk ke monin Jesus. 53 Na el sruhkyia manol, pwela ke nuknuk linen se, ac filiya in sie kulyuk su pukpukyak in eot uh, ma soenna oasr mwet misa filiyuki loac. 54 Len sac pa Friday, ac apkuranyang nu ke len Sabbath. 55 Mutan ma tuh welul Jesus tuku Galilee me elos welul Joseph in liye kulyuk sac, ac oayapa in liye onangan mano sac. 56 Na elos folokla nu lohm elos muta we, ac mutawauk in akoela ono ac mwe keng nu ke mano sac. Elos mongla ke len Sabbath, oana ke oakwuk lun Ma Sap uh.

24 Toang na ke len se emeet in wik, mutan inge som nu ke kulyuk uh ac us mwe keng ma elos akoela ah. 2 Elos liyauk lah eot sac ipisyukla liki mutun kulyuk sac, 3 na elos utyak nu loac; tusruktu elos tiana konauk monin Leum Jesus. 4 Elos arulana fohsak ke ma inge, na in kitin pacl ah na mwet luo tu me siskalos su nukum nuknuk na saromrom. 5 Mutan uh arulana sangeng ac faksufi ke mwet luo ah fahk nu selos, "Efu kowos ku suk el su moul inmasrlon mwet misa? 6 El tia oasr inge; el akmoulyeyukyak tari. Esam ma el tuh fahk nu suwos ke el muta Galilee ah: 7 'Wen nutin Mwet el ac fah itukyng nu inpoun mwet koluk, ac el ac fah anwuki fin sakseng soko, na tukun len tolu el ac fah sifil moulyak.'" 8 Na mutan uh elos esamak kas lal inge, 9 ac folokla liki kulyuk uh, ac fahkak ma inge nukewa nu sin mwet singoul sie, weang pac mwet wialos saya. 10 Mutan inge pa Mary Magdalene, Joanna, ac Mary nina kial James. Eltal, ac kutu pac mutan saya ma welultal, pa tukeni fahkak

ma inge nu sin mwet sap uh. 11 A mwet sap elos nunku mu mutan inge sramsram wel, oru elos tiana lulalfongelos. [12 Tusruktu Peter el tuyak ac kasrusr nu ke kulyuk uh. El kui nu ten ac liyauk nuknuk linen mukena. Na el folokla nu lohm sel ac arulana fwefela ke ma sikyak uh.] 13 In len sac pacna, luo pac selos fahsr in som nu in sie siti srisrik pangpang Emmaus, sahp ac mael itkosr liki acn Jerusalem, 14 ac eltal tukeni sramsramkin ma nukewa ma sikyak uh. 15 Ke eltal kaskas ac asiyuki ke ma inge, Jesus sifacna el kalukyng nu yoroltal ac welultal fahsr. 16 Eltal liyal, tusruktu eltal tiana akilenul. 17 Jesus el fahk nu seltal, "Mea komtal fahsr srumun an?" Eltal tukeni tui, ac ngetnget in asor. 18 Sie seltal su pangpang Cleopas el siyuk sel, "Mea, kom mukena pa mwet mutwata se nu Jerusalem ma tia etu ke ma orek we ke len ekasr somla me?" 19 Ac Jesus el siyuk, "Mea ingan?" Na eltal fahk, "Ma uh ma sikyak nu sel Jesus lun Nazareth. Mwet se inge el sie mwet palu, su kas in luti ac orekma lal arulana ku ye mutun God ac mwet uh. 20 Mwet tol fulat lasr ac mwet kol saya elos eisalang in nununkeyuk, na elos wotela elan anwuki fin sakseng. 21 Ac kut tuh finsrak mu el pa ac aksukosokyela Israel uh! Sayen ma inge, misenge len se aktolu tukun ma inge sikyak. 22 Kutu sin mutan ke u lasr uh aklutye kut. Elos toang na som nu ke kulyuk sac, 23 tuh tia ku in konauk manol. Elos foloko ac fahk lah elos liye sie aruruma ke lipufan, su fahk nu seltal mu el sifil moul. 24 Kutu sin mwet wiasr uh som nu ke kulyuk sac ac konauk oana ma mutan elos srumun ah, tusruk elos tiana liyalak." 25 Na Jesus el fahk nu seltal, "Pwaye lah komtal arulana afon! Efu ku pahltlac fuk komtal in lulalfongi ma nukewa ma mwet palu ah fahk? 26 Ya tia eneneyuk tuh Christ elan keok ke ma inge, na el fah utyak nu in wolana lal?" 27 Ac Jesus el aketeya nu seltal ma fwack kacil in Ma Simusla nukewa, mutawauk ke book lal Moses, fahsru nu ke ma simla sin mwet palu nukewa. 28 Ke eltal apkuran in sun siti srisrik se eltal fahsr nu we ah, Jesus el oru acnu mu el ac fahla na. 29 Tuh eltal ikolilya ac fahk, "Tari muta yorosr, mweyen fongeni pa inge." Ouinge el utyak ac mongla yoroltal. 30 El muta in welultal mongo, na el eis bread ac pre lac kac, na el kunsalik ac sang nu seltal. 31 Na ikakla mutaltal ac eltal akilenulak, ac in pacl sacna el wanginla liki ye mutaltal. 32 Na eltal fahk nu sin sie sin sie, "Ya

insiasr tia fusrfusryak ke engan, oana sie e tayak in kut, ke el sramsram nu sesr inkanek uh ac aketeya nu sesr ke Ma Simusla?" 33 Eltal sulaklak na tuyak ac folokla nu Jerusalem ac konauk mwet tuma lutlut singoul sie, wi kutu pac mwet saya uh, 34 su fahk nu seltal, "Pwayena lah Leum el moulyak! El sikiyang nu sel Simon!" 35 Na mwet luo ah akkalemye nu selos ma sikiyak inkanek ah, ac ke eltal akilenak Leum ke el kunsalik bread uh. 36 Ke pacl se eltal srakna srumun ma inge, Jesus sifacna el sikiyak inmasrlolos [ac fahk nu selos, "Misla nu suwos."] 37 Elos arulana tuninfongla, ac nunku mu elos liyauk inut se. 38 Na el fahk nu selos, "Efu kowos ku sangeng? Efu kowos ku alolo in nunak lowos uh? 39 Ngetma liye pouk ac niuk, ac liye lah nga pa inge. Kahlyuwi na kowos ac fah etu na pwaye, tuh inut uh wangin ikwa ac sri kac oana ke kowos liye keik uh." [40 El fahk ma inge, ac kolang paol ac nial nu selos.] 41 Elos srakna tia ku in lulalfongi, ke sripen arulana yohk fwefela ac engan lalos. Na el siyuk selos, "Ya oasr mongo yuruwos inge?" 42 Elos sang nu sel ipin ik manman se, 43 ac el eis ac kang ye mutalos. 44 Na el fahk nu selos, "Pa inge ma nga tuh fahk nu suwos ke nga srakna muta yuruwos ah: Ma nukewa ma simla keik in Masap lal Moses, in ma simusla lun mwet palu, ac in book in [Psalm] uh enenu na in akpwayeyiukla." 45 Na el ikasla nunak lalos in kalem ke Ma Simusla uh, 46 ac fahk nu selos, "Pa inge ma simla uh: Christ el ac fah keok, ac el ac fah moulyak liki misa ke len se aktolu, 47 ac ke inel, pweng ke auliyak ac nunak munas ke ma koluk enenu in lutiyuk in facl nukewa, mutawauk Jerusalem. 48 Kowos mwet loh ke ma inge. 49 Ac nga ac fah supwama nu fowos ma su Papa tumuk El wulela kac. Tusruktu kowos enenu in mutana in siti uh nwe ke na ku lucng me fah tuku nu fowos." 50 Na el kololosla nu likin siti uh ac som apkuran nu Bethany, ac el srukak paol nu faclos ac akinsewowoyalos. 51 Ke pacl se el akinsewowoyalos inge, el som lukelos, [ac utukyak el nu inkusrao.] 52 Elos alu nu sel, tari elos folokla nu Jerusalem, sesseslana ke engan, 53 ac len nukewa elos muta in Tempul ac sang kulo nu sin God.

John

1 Meet liki orekla faclu, Kas el nuna oasr yurin God, ac el oapana God. **2** Kas se inge el oasr yurin God meet liki mutaweyen faclu. **3** God El orala ma nukewa kacl. Wangin kutena ma orekla saya, fin tia ke Kas. **4** Moul uh tuku liki Kas, ac moul se inge pa ase kalem nu sin mwet uh. **5** Kalem el tolak in lohstr, ac lohstr uh kofla konela. **6** God El supwama mwet fahkak se lal, pangpang John, **7** su tuku in fahkak nu sin mwet uh ke kalem sac, tuh mwet nukewa in lohng mwe fahk se inge ac lulafongi. **8** Tia el pa kalem sac, a el tuku in fahkak ke kalem sac. **9** Pa inge kalem na pwaye — kalem se ma tuku nu faclu ac tolak mwet nukewa. **10** Kas el nuna oasr faclu, ac God El nwe orala faclu kacl, a faclu tiana akilenul. **11** El tuku nu yen sel sifacna, a mwet lal sifacna tia eisal. **12** Tusruktu, oasr kutu sin mwet uh eisal ac lulafongi in el; ke ma inge el oru tuh elos in ku in ekla tulik nutin God. **13** Elos tia ekla tulik nutin God ke inkaneke in isusla lun mwet, ku ke lungse lun mwet, a ke oakwuk lun God. **14** Kas el ekla mwet ac muta inmasrlosr, sessesla ke kulang ac pwaye. Kut liye wolana lal, wolana su el eis ke sripen el Wen sefanna nutin Papa. **15** John el kaskas kacl. El wowoyak ac fahk, "Pa inge el su nga tuh kaskas kac ke nga fahk, 'El tuku tuku, tusruktu el fulat likiyu, mweyen el nuna oasr meet liki nga tuh isusla.'" **16** Liki lungkulang yoklana lal el kalwenina in ase mwe insewowo nu sesr nukewa. **17** God El ase Ma Sap kacl Moses, a kulang ac pwaye tuku kacl Jesus Christ. **18** Wangin sie mwet na liye God, a wen sefanna natul, su oana God ac muta sisken Papa pacl nukewa, el pa arulana fahkulak kalem nu sin mwet uh. **19** Mwet fulat lun mwet Jew in Jerusalem supwala kutu mwet tol ac mwet Levi nu yorol John in tuh siyuk sel, "Su kom an?" **20** John el tia srunga topuk, ac el fahk lemtulauk, "Tia nga pa Christ." **21** Elos siyuk, "Na fin ouingan, su kom an? Kom pa Elijah?" John el topuk, "Mo, tia nga pa el." Elos siyuk, "Kom pa Mwet Palu sac?" El topuk, "Mo." **22** Elos fahk, "Na fahk nu sesr lah su kom an. Mea kom ac fahk keim sifacna? Enenu kut in us sie top folokla nu yorolos su supwekutme." **23** John el topuk ke kas ma mwet palu Isaiiah el simusla: "Nga pa 'pusren sie su wowoyak yen mweysis: Oru sie inneke suwohs nu sin Leum elan fahsr kacl!" **24** Na mwet utuk kas ma

supweyukla sin mwet Pharisee, **25** elos siyuk sel, "Fin tia kom pa Christ ku Elijah ku Mwet Palu sac, efu ku kom baptaisi mwet uh?" **26** John el topuk ac fahk, "Nga baptaisi ke kof, tusruktu oasr sie su muta inmasrlosos su kowos tiana akilen. **27** El tuku tuku, tusruktu nga kupansuwol in tulala ah losyen fahluk lal." **28** Ma inge nukewa sikiyak in acn se pangpang Bethany, ma oan kutulap in Infac Jordan, yen John el orek baptaisi we. **29** Len se toko ah, John el liyalak Jesus ke el tuku nu yorol, ac el fahk, "Liye, Lamb nutin God pa ingo, su eela ma koluk lun faclu! **30** Pa inge el su nga tuh kaskas kac ke nga fahk, 'Mwet se ac tuku tuku, tusruktu el fulat likiyu, mweyen el nuna oasr meet liki nga tuh isusla.'" **31** Nga tuh tiana etu lah su el, tusruktu nga tuku baptaisi mwet ke kof in fahkulak nu sin mwet Israel." **32** Ac John el fahkak pac ouinge, "Nga sifacna liye ke Ngun oatui oana sie wuleoa inkusrao me, ac oan facl. **33** Nga srakna tia etu lah el pa mwet sac, a God, su supweyume in baptaisi ke kof, El fahk nu sik, 'Kom fah liye Ngun oatui ac oan fin sie mwet. El pa mwet se ma ac baptaisi ke Ngun Mutal.'" **34** Na John el fahk, "Nga liye tari, ac nga fahk nu suwos lah el pa Wen nutin God." **35** In len se toko ah, John el sifilpa tu insac, wi luo sin mwet tuma lutlut lal. **36** El liye ke Jesus el fahsryak, na John el fahk, "Pa ingo Lamb nutin God!" **37** Mwet lutlut luo lal eltal lohng ke el fahk ouinge, na eltal fahsr tokol Jesus. **38** Jesus el tapulla ac liye lah eltal fahsr tokol, ac el siyuk, "Mea komtal suk an?" Na eltal topuk, "Rabbi, kom muta oya?" (Kalmen Rabbi pa "Mwet luti.") **39** Jesus el topuk, "Fahsr liye." (In pacl sac ac ao akosr ma ke tafun len tok.) Ouinge eltal welul som ac liye yen el muta we, ac mutana yorol nwe ke ekela. **40** Sie seltal pa Andrew, ma lel Simon Peter. **41** El sa na konalak Simon, ma lel, ac fahkang nu sel, "Kut konalak Messiah." (Kalmen kas se inge pa "Christ.") **42** Na el pwanulla Simon nu yurin Jesus. Jesus el ngetang nu sel ac fahk, "Kom pa Simon wen natul John, tusruktu ac fah pangpang kom Cephas." (Ine se inge oapana Peter, ac kalmac pa "eot.") **43** Len se tok ah, Jesus el nunkauk elan som nu Galilee. El liyalak Philip ac fahk nu sel, "Fahsr wiyu!" **44** (Philip el mwet Bethsaida, siti se na ma Andrew ac Peter muta pac we.) **45** Philip el konalak Nathanael ac fahk nu sel, "Kut konauk mwet se ma Moses el sim kacl in book in Ma Sap, oayapa su mwet palu

simusla kacl. El pa Jesus, wen natul Joseph, mwet Nazareth.” 46 Na Nathanael el siyuk, “Ya oasr ma wo ku in tuku Nazareth me?” Philip el fahk, “Fahsru ac liye.” 47 Ke Jesus el liyal Nathanael lah el fahsr nu yorol, el kaskas kacl ac fahk, “Mwet Israel na pwaye se pa inge. Wangin ma sufal in el!” 48 Nathanael el siyuk sel, “Kom ku eteyu?” Ac Jesus el fahk, “Nga liye kom ke kom muta ye sak fig soko, meet liki Philip el pangon kom ah.” 49 Na Nathanael el fahk, “Mwet Luti, kom Wen nutin God! Kom Tokosra lun Israel!” 50 Jesus el fahk nu sel, “Ya kom lulalfongi mweyen na nga fahkot lah nga liye kom ye sak fig soko ah? Kom ac fah liye ma yohk liki ma inge!” 51 Ac el fahk nu selos, “Nga fahk na pwaye nu suwos: kowos ac fah liye kusrao ikakelik, ac lipufan lun God sowak ac oatui nu fin Wen nutin Mwet.”

2 Len luo toko marut se orek in Cana, sie siti srisrik in acn Galilee. Nina kial Jesus el tuh oasr we, 2 na Jesus ac mwet tumal lutlut elos wi pac suliyuk nu ke marut sac. 3 Ke pacl se lisr wain ah, nina kial Jesus el fahk nu sel, “Lisr wain uh.” 4 Jesus el fahk nu sel, “Nina, kom in tia fahk nu sik ma nga in oru. Pacl luk uh soenna tuku.” 5 Na nina kial el fahk nu sin mwet kulansap uh, “Oru ma nukewa ma el fahk kowos in oru.” 6 Oasr ma sap ke alu lun mwet Jew nu ke aknasnasye pao, na ke sripa se inge tuh oasr sufa eot onkosr mwe neinyuk kof oan we. Kais sie sufa inge sufa na lulap, ku in nein sunun gallon longoul nu ke tolngoul. 7 Jesus el fahk nu sin mwet kulansap uh, “Nwakla sufa inge ke kof.” Na elos nwakla nwe ke na nwanala. 8 Na el fahk nu selos, “Inge, utiya kutu kof an ac usla nu yurin mwet se ma liyaung kufwa uh.” Elos usla kof ah nu yorol, 9 ac el ema tuh na ekla nu ke wain. El tiana etu lah wain inge tuku ya me (tusruktu mwet kulansap ma utiya kof ah elos etu). Ouinge el pangonma mukul se ma ac marut 10 ac fahk nu sel, “Mwet uh mutana srukak wain wowo meet, na tukun mwet uh ac nim yohk kac, elos fah srukak wain ma tia arulana wo. A kom sruokya na wain ma wo uh nwe ke pacl se inge!” 11 Jesus el oru mwenmen se oemeet inge in Cana in Galilee. El akkalemeyela wolana lal we, ac mwet tumal lutlut elos lulalfongel. 12 Tukun ma inge, Jesus ac nina kial ac mwet lel, oayapa mwet tumal lutlut, elos som nu Capernaum ac muta we ke kutu len. 13 In pacl sac tuh apkuranyang nu ke Kufwen Alukela, ouinge Jesus

el som nu Jerusalem. 14 Ke el som nu in Tempul, el liye lah oasr mwet kukakin cow, sheep, wule, ac oayapa mwet ayaol mani elos muta pac ke tepu lalos we. 15 Ke ma inge el orala mwe sringsring sucl soko ac sang lusla sheep ac cow nukewa liki Tempul uh. El oankiya pac tepu lun mwet ayaol mani, ac mani lalos rakelik. 16 El sap nu sin mwet ma kuka wule, “Usla ma inge liki acn inge! Tia sifil orekmakin lohmsin Papa tumuk mu acn in kuka sel!” 17 Mwet tumal lutlut elos esam lah Ma Simusla uh fahk, “O God, moniyuk luk nu ke Tempul lom firririr in nga oana sie e.” 18 Mwet fulat lun mwet Jew elos forang nu sel ac siyuk, “Mwe akul fuka kom ku in oru in akkalemey nu sesr lah oasr suwohs lom in oru ma inge?” 19 Jesus el fahk, “Kunausla Tempul se inge, ac in len tolu nga fah sifilpa musaela.” 20 Ac elos fahk nu sel, “Yac angngaul onkosr pa tuh musaiyuk Tempul se inge! Ya kom ac sifilpa musaela ke len tolu?” 21 Tusruktu tempul se ma Jesus el sramsram kac inge pa manol sifacna. 22 Ouinge ke el akmoulyeyukyak liki misa, mwet tumal lutlut elos esamak lah el tuh fahk ma se inge, ac elos lulalfongi Ma Simusla ac ma Jesus el fahk. 23 Ke Jesus el muta Jerusalem ke pacl lun Kufwen Alukela, mwet puspis lulalfongi in el ke elos liye mwenmen ma el oru. 24 Tusruktu Jesus el tia sifacna fuhlelang nu selos, mweyen el arulana etu moul lun mwet uh. 25 Tia enenu kutena mwet in fahkak nu sel ke ouiyen mwet uh, mweyen el sifacna etu ma nukewa ma oan in nunak lalos.

3 Oasr sie mwet kol lun mwet Jew pangpang Nicodemus, su ma in u lun mwet Pharisee. 2 Sie fong ah el som nu yurin Jesus ac fahk nu sel, “Rabbi, kut etu lah kom sie mwet luti supweyukme sin God. Wangin sie mwet ku in oru mwenmen ma kom oru God El fin tia welul.” 3 Jesus el fahk, “Nga fahk na pwaye nu sum: sie mwet el fin tia sifil isusla, el koflana liye Tokosrai lun God.” 4 Na Nicodemus el siyuk sel, “Sie mwet matu ac sifilpa osweyukla fuka? Mea, el ku in sifil ilyak nu insien nina kial ac isusla pacl se akluo?” 5 Jesus el topuk, “Nga fahk na pwaye nu sum: sie mwet el fin tia isusla ke kof ac Ngun, el koflana ilyak nu in Tokosrai lun God. 6 Mwet su isusla ke ikwa, ma lun ikwa; a mwet su isusla ke Ngun, ma lun ngun. 7 Nik kom lut mweyen nga fahk lah kowos nukewa enenu in sifilpa isusla. 8 Eng uh tuh nu yen el lungse. Kom lohng kusa, a kom tia etu yen

el tuku we me, ku yen el ac som nu we. Ac oapana inge elos nukewa su isusla ke Ngun.” 9 Nicodemus el siyuk, “Mea, ku in ouingan?” 10 Jesus el topuk, “Kom sie mwet luti fulat in Israel, ya pwaye kom tia etu ma se inge? 11 Nga fahk na pwaye nu sum: kut kaskas ke ma kut etu, ac fahkak ma kut liye uh. Ne ouinge, wangin sie suwos lulalfongi ma kut fahk uh. 12 Kowos tia lulalfongiyu ke nga fahk nu suwos ke ma lun faclu, na kowos ac lulalfongiyu fuka nga fin kaskas ke ma nu inkusrao? 13 Soenna oasr sie mwet na sowak nu inkusrao sayen Wen nutin Mwet, su oatui inkusrao me.” 14 Oana ke Moses el tuh srupusrak serpent bronze soko fin sak soko in acn mwehis ah, in ouiya sacna Wen nutin Mwet el fah sripsipyak, 15 tuh elos nukewa su lulalfongi in el elos fah ku in ilyak nu ke sie moul sasuwos wangin safalliya. (aiōnios g166) 16 Tuh God El lungse faclu ouinge: El ase Wen sefanna natul, tuh elos nukewa su lulalfongi in el fah tia misa, a elos fah eis moul ma pahtpat. (aiōnios g166) 17 Tuh God El tia supwama Wen natul in tuh nununku faclu, a tuh faclu in eis moul kacl. 18 Kutena mwet su lulalfongi in Wen el tia nununkeyuk; tusruktu kutena mwet su tia lulalfongi, el nununkeyuk tari, mweyen el tia lulalfongi in Wen sefanna nutin God. 19 Pa inge luman nununku sac: kalem tuku tari nu faclu, a mwet uh elos lungse lohsh yohk liki kalem sac, mweyen orekma lalos uh koluk. 20 Kutena mwet su oru ma koluk el srunga kalem, ac el fah tia tuku nu ke kalem, mweyen el tia lungse orekma koluk lal in liyeyuk. 21 A kutena mwet su oru ma pwaye el tuku nu ke kalem, tuh in kalem lah ma el oru el oru in akos God. 22 Tukun ma inge, Jesus ac mwet tumal lutlut elos som nu in acn Judea, ac el muta yorolos we ke kutu pacl, ac el baptaisi mwet. 23 John el oayapa oru baptais lal in acn Aenon apkuran nu Salim, mweyen yohk kof in acn sac. Mwet uh fahsrel ac el baptaiselos. 24 (Ma inge ma meet liki John el kapiri in presin.) 25 Kutu sin mwet lutlut lal John mutawauk in akuuin yurin sie mwet Jew ke ouiyen aknasnas ke alu lun mwet Jew. 26 Ke ma inge elos som nu yorol John ac fahk nu sel, “Mwet Luti, kom esam mwet se ma tuh wi kom layen kutulap ke infacl Jordan, mwet se ma kom tuh fahkak kac ah? Inge el wi pac orek baptais, ac mwet uh rirla nu yorol!” 27 John el topuk, “Wangin ma ku in sikyak nu sin sie mwet, fin tia ma sin God me. 28 Kowos sifacna mwet loh luk ke nga tuh fahk, ‘Tia

nga pa Christ, a supweyukme nga meet lukel.’ 29 In pacl in marut, mukul se ma marut uh ac ma kial pa mutan sac. Tusruktu mwet kawuk se lun mukul sac el engankin lah el tu siskal ac lohng pusren mukul marut sac. Ouinge engan luk uh oapana engan lun mukul se ma kawuk lun mukul marut sacn. 30 Ac fah puseni mwet fahsr tukun Jesus, ac mwet luk uh ac fah pueni.” 31 El su tuku lucng me el fulat liki nukewa. El su ma faclu me el ma lun faclu ac el kaskas ke ma lun faclu, a el su tuku inkusrao me el fulat liki nukewa. 32 El fahkak ke ma el liye ac lohng tari, a wangin mwet lulalfongi ma el fahk uh. 33 Kutena mwet su lulalfongi ma el fahk, el akkalemye lah el lulalfongi lah ma God El fahk uh ma pwaye. 34 El su God El supwama el fahk kas lun God, mweyen God El sang nufon Ngun lal nu sel. 35 Papa El lungse Wen natul, ac El sang elan ku fin ma nukewa. 36 Kutena mwet su lulalfongi ke Wen oasr moul ma pahtpat lal. Kutena mwet su seakos Wen fah wangin moul lal, a el ac fah mutana ye kaiyuk lun God. (aiōnios g166)

4 Jesus el etu lah mwet Pharisee elos lohng tuh pus mwet el baptaisela, oayapa pus mwet tuma lutlut lal lukel John. 2 (Pwayeyi ya uh, Jesus sifacna el tiana baptaisela kutena mwet. Mwet tumal lutlut mukena pa baptaisi mwet.) 3 Ouinge ke Jesus el lohng ma fwack inge, el fahsr liki acn Judea ac som nu Galilee. 4 Ke el folok nu Galilee, el enenu in fahsr sasla acn Samaria. 5 Na el sun sie siti srisrik in Samaria pangpang Sychar, ma apkuran nu ke ipin acn se ma Jacob el tuh sang lal Joseph, wen natul. 6 Lufin kof lal Jacob oan we, ac Jesus el pituki siska ke sripen el totola ke fahsr lal. Pacl se inge apkuran nu ke infulwen len. 7 Sie mutan Samaria el tuku in ut kof, ac Jesus el fahk nu sel, “Ase nimuk kutu kof an.” 8 (Mwet tumal lutlut elos som tari in moul mongo in siti uh.) 9 Mutan sac fahk, “Kom sie mwet Jew, a nga mwet Samaria se — na fuka tuh kom ku in ngusr kof sik kom in nim?” (Mwet Jew tia ku in orekmakin ahlu ma mwet Samaria orekmakin.) 10 Jesus el fahk, “Kom tia etu ke mwe sang ma God El akoo in sot nu sum, ac kom tia pac etu lah su siyuk mwe nim sum. Kom funu etu, kom lukun siyuk sik ac nga sot nu sum kof in moul.” 11 Ac mutan sac fahk, “Leum se, wangin mwe ut kof lom, ac lufin kof se inge loal. Kom ac eis kof in moul an fuka? 12 Jacob, papa matu tumasr, pa pukanak lufin kof se inge ac likiya nu sesr.

El, ac wen natul, ac un kosro natul nukewa elos nim kof kac. Ya kom pangon kom yohk lukel Jacob?" 13 Jesus el topuk, "Kutena mwet su nim kof se inge fah sifilpa malu, 14 a kutena mwet su nim ke kof se ma nga fah sang nu sel, ac fah tiana sifilpa malu. Tuh kof se ma nga fah sang nu sel ac fah ekla sie unon in kof in el, su ac fah sang nu sel kof in mou, oayapa mou ma pahtpat." (aiōn g165, aiōnios g166) 15 Ac mutan sac fahk, "Leum se, use nimuk kutu kof sacn! Na nga fah tia sifilpa malu, ac nga fah tia enenu in tuku nu inse inge in ut kof." 16 Jesus el fahk nu sel, "Fahla solama mukul tomom an, na komtal foloko nu yuruk." 17 Ac mutan sac fahk, "Wangin mukul tumuk." Jesus el fahk, "Pwaye fahk lom an lah wangin mukul tomom. 18 Kom tuh payuk sin mukul limekosr, ac mukul se kom muta yoro inge tia ma tomom. Kom kaskas pwaye nu sik." 19 Na mutan sac fahk, "Nga akilen tuh kom mwet palu se. 20 Mwet matu tumuk meet ah elos tuh alu nu sin God fineol soko inge, a kowos mwet Jew fahk mu Jerusalem mukena pa acn se ma fal mwet uh in alu nu sin God we." 21 Jesus el fahk nu sel, "Mutan, lulalfongiyu, mweyen pacl se ac tuku ke mwet fah tia alu nu sin Papa fineol soko inge ku in Jerusalem. 22 Kowos mwet Samaria tia arulana etu lah su kowos alu nu se, tusruktu kut mwet Jew etu lah su kut alu nu se, mweyen molela lun God nu sin mwet uh ac tuku ke mwet Jew. 23 Tusruktu pacl se ac tuku, aok tuku tari, ke mwet alu pwaye elos ac kolyuk ke ngun in alu nu sin Papa fal nu ke ma pwaye. Pa inge elos su Papa El suk in alu nu sel. 24 God El Ngun, ac ku lun Ngun lal mukena pa oru mwet uh in alu nu sel ke pwaye." 25 Mutan sac fahk nu sel, "Nga etu lah Messiah el ac tuku — el su kut pangon 'Christ.' Ac ke el ac tuku el fah aketeya ma nukewa nu sesr." 26 Ac Jesus el fahk, "Nga pa el, nga su kaskas nu sum." 27 In pacl sac mwet tumal lutlut lun Jesus elos foloko, ac elos arulana lut in liye lah el kaskas nu sin mutan se. Tusruktu wangin sie selos fahk nu sin mutan sac, "Mea kom lungse?" ku siyuk sin Jesus, "Efu kom ku sramsram nu sin mutan sac?" 28 Na mutan sac filiya sufa in kof lal ac folokla nu in siti uh, ac fahk nu sin mwet we, 29 "Fahsru liye mwet se su fahkma nu sik ma nukewa nga oru meet ah. Ya acnu tia el pa Christ?" 30 Ouinge elos som liki siti uh ac tuku nu yurin Jesus. 31 In pacl sac, mwet lutlut elos kwafe sin Jesus, "Mwet Luti, eiswin kutu mwe mongo uh!" 32 A el topuk ac fahk nu selos, "Oasr mwe mongo nak ma kowos tia etu kac." 33 Ouinge mwet tumal lutlut elos mutawauk in asiyuki inmasrlolos sifacna, "Ya oasr mwet use mwe mongo nu yorol?" 34 Jesus el fahk nu selos, "Mwe mongo nak pa in akos ma lungse lun El su supweyume, ac in aksafye orekma El ase nu sik in oru. 35 Oasr soakas se lowos ma fahk mu, 'Malem akosr lula na pacl in kosrani.' Tusruktu nga fahk nu suwos, ngetla liye imae akwoya. Fahko kac matula inge, ac akola nu ke kosrani! 36 Mwet se su kosrani el eis molin kosrani lal ke el eisani fahko nu ke mou ma pahtpat. Ke ma inge, el su yukwiya ac el su sifani fah tukeni engan. (aiōnios g166) 37 Tuh soakas sac pwaye ma fahk mu, 'Sie mwet yukwiya, ac sie pacna mwet fah kosrani.' 38 Nga supwekowsla in eisani fahko in sie ima ma kowos tia orekma kac. Kutena mwet tuh orekma kac, a kowos eis woiyen orekma lalos." 39 Mwet puspis sin mwet Samaria in siti sac lulalfongi ke Jesus ke sripen mutan sac fahk, "El fahkma nu sik ma nukewa su nga tuh oru meet ah." 40 Ouinge ke mwet Samaria elos tuku nu yurin Jesus, elos kwafe sel elan muta yorolos, na el muta we len luo. 41 Mwet puspis wi pac lulalfongi ke sripen fahkak lal, 42 ac elos fahk nu sin mutan sac, "Inge kut lulalfongi, tia ke sripen ma kom fahk, a ke sripen kut sifacna lohngol, ac kut etu lah pwaye, el pa Mwet Lango lun faclu." 43 Tukun Jesus el muta we ke len luo, el mukuiyak ac som nu Galilee. 44 El tuh sifacna fahk, "Sie mwet palu el tia akfulatyeyuk in facl sel sifacna." 45 Ke el sun acn Galilee, mwet in acn sac paingul mweyen elos wi som nu ke Kufwen Alukela se ma orek Jerusalem, ac elos tuh liye ma nukewa ma el oru ke pacl in kufwa sac. 46 Toko Jesus el folokla nu Cana in Galilee, acn se ma el tuh ekulla kof nu ke wain we. Oasr sie mwet fulat lun government tuh muta we su wen se natul mas in acn Capernaum. 47 Ke el lohng lah Jesus el tuku liki acn Judea nu Galilee, el som nu yorol ac siyuk sel elan som nu Capernaum ac akkeyala wen se natul, su apkuran in misa. 48 Jesus el fahk nu sel, "Kowos fin tia liye orekma usrnguk ku mwenmen, kowos fah tia lulalfong." 49 Na mwet sac fahk, "Leum, fahsru wiyu meet liki tulik se nutik ah misa." 50 Jesus el fahk nu sel, "Fahsrot, wen nutum el ac mou na!" Mwet sac lulalfongi kas lun Jesus ac el som. 51 Ke el srakna fahsru inkanek uh, mwet kulansap lal ah

sonol ac fahk nu sel, “Wen nutum el kwela!” 52 El siyuk selos lah ac pacl su wen se natul ah kwela, ac elos topuk, “Fol lal ah wanginla lukel ke ao se ma tafun len tok ekea.” 53 Na papa sac esamak lah ac ao sac pacna pa Jesus el fahkang nu sel mu, “Wen nutum el ac moul na.” Ouinge el, ac sou lal nukewa lulalfongila. 54 Pa inge mwenmen se akluo ma Jesus el oru tukun el foloko liki acn Judea nu Galilee.

5 Tukun ma inge, Jesus el som nu Jerusalem nu ke sie kufwa lun mwet Jew. 2 Oasr lulu in kof se oan apkuran nu ke Mutunpot lun Sheep in Jerusalem, ac oasr sawalsrisr limekosr kac. Inen lulu sac pa Bethesda in kas Hebrew. 3 Mwet mas puspis oan fin sawalsrisr inge — mwet kun, mwet maskin nia, ac mwet ul. [Elos soano kof uh in noanoayak, 4 mweyen kutu pacl uh, sie lipufan lun Leum ac oatui nu in lulu sac ac oru kof uh in noanoayak. Mwet mas se ma ac sroang oemeet nu in lulu uh tukun kof uh noanoayak uh ac kwela liki mas lal uh.] 5 Oasr sie mukul muta we su mas yac tolngoul oakosr. 6 Jesus el liye lah el oan we, ac el etu lah mukul sac mas ke pacl na loeloes; ouinge el siyuk sel, “Ya kom lungse kwela?” 7 Mwet mas sac topuk nu sel, “Leum, wangin mwet luk in filiyuwi in lulu uh ke pacl se kof uh noanoayak uh. Pacl nukewa nga ac srike in sroang nu in kof uh, oasr na mwet ac sroang meet likiyu.” 8 Jesus el fahk nu sel, “Tukakek, srukak mwe oan kiom, ac fahsr.” 9 Na mukul sac kwela in pacl sacna. El srukak mwe oan kial ac mutawauk in fahsr. Len sac len Sabbath. 10 Ke ma inge mwet fulat lun mwet Jew elos fahkang nu sin mukul se ma kwela ah, “Len Sabbath se pa inge. Lain Ma Sap lasr kom in lippise mwe oan kiom ac fahsr.” 11 El topuk, “Mwet se ma akkeyeyula pa sap nga in srukak mwe oan kiuk ac fahsr.” 12 Elos siyuk sel, “Su mwet se sap kom in oru angan uh?” 13 Tuh mukul se ma kwela ah tiana etu lah su Jesus, mweyen arulana pukanten mwet in acn sac, ac Jesus el illa na som. 14 Tok, Jesus el sonol in Tempul ac fahk nu sel, “Liye, kom kwela inge. Ke ma inge nimet sifil oru ma koluk, mweyen kom fin sifil oru, ac oasr ma na koluk liki ku in sikyak nu sum.” 15 Na mukul sac som ac fahk nu sin mwet fulat lun mwet Jew lah Jesus pa mwet se akkeyalla ah. 16 Ke ma inge elos mutawauk in aklokoalokye Jesus, ke sripen el akkeyala mwet se ke len Sabbath. 17 Jesus el fahk nu selos, “Papa tumuk El orekma pacl nukewa,

pwanang nga enenu in orekma pac.” 18 Fahk se inge oru mwet fulat lun mwet Jew arulana suk in unilya. Tia ke sripen el kunausla Ma Sap ke len Sabbath mukena, a el fahk mu God pa Papa tumal, su kalmac uh pa el oana God. 19 Ke ma inge Jesus el topkolos ac fahk, “Nga fahk na pwaye nu suwos: Wen el tia ku in oru kutena ma ke ku lal sifacna. El oru na ma el liye Papa tumal El oru. Ma Papa El oru, Wen el oru pac. 20 Tuh Papa El lungse Wen, ac akkalemye nu sel ma nukewa ma El sifacna oru. El fah fahkak nu sel orekma yohk liki inge tuh elan oru, ac kowos nukewa fah fwefela kac. 21 Oana ke Papa El akmoulyauk mwet misa ac sang moul nu selos, ouinge Wen el fah sang moul nu selos su el lungse sang nu se. 22 Papa sifacna El tia nununku kutena mwet. El sang nu sin Wen natul ku nukewa in nununku, 23 ouinge mwet nukewa fah akfulatye Wen in oana ke elos akfulatye Papa. Kutena mwet su tia sunakin Wen elos tia pac sunakin Papa su supwalma. 24 “Nga fahk na pwaye nu suwos: kutena mwet su lohng kas luk ac lulalfongi in El su supweyume, el ilyak tari nu ke moul kawil. El fah tia nununkeyuk, a el illa liki misa nu ke moul. (aiōnios g166) 25 Nga fahk na pwaye nu suwos: pacl se ac fah tuu — kaok tuku tari — ke mwet misa fah lohng pusren Wen nutin God, ac elos su porongo fah moulyak. 26 Oasr ku lun Papa in sang moul, ac El sang ku sac pacna nu sin Wen natul. 27 Ac El asang nu sin Wen tuh in el pa ac nununku mwet uh, mweyen el Wen nutin Mwet. 28 Nik kowos lut ke ma se inge: pacl se ac tuku ke mwet misa nukewa fah lohng pusracl 29 ac ilme liki kulyuk lalos. Elos su oru ma wo fah moulyak nu ke moul, a elos su oru ma koluk fah moulyak nu ke nununku ac lisyukla. 30 “Wangin ma nga ku in oru ke ku luk sifacna. Nga oru nununku luk fal nu ke ma God El fahk nu sik, ke ma inge nununku luk suwohs, mweyen nga srike in oru ma lungse lun El su supweyume, ac tia ma lungse luk sifacna. 31 “Nga fin orek loh keik sifacna, mwet uh tia ku in etu lah pwaye. 32 Tusruktu oasr pac mwet se saya su orek loh keik, ac nga etu lah ma el fahk keik uh ma pwaye. 33 Kowos tuh supwala mwet utuk kas lowos nu yorol John, ac el fahkak kas na pwaye keik. 34 Nga tia enenu sie mwet in orek loh keik. Nga fahk na ma inge tuh kowos in moulla. 35 John el oana sie lam ma firirir ac kalem, ac kowos tuh engankin kalem sac ke kitin pacl. 36 Tusruktu oasr ma loh

keik su yohk liki ma loh lal John: pa orekma ma nga oru, su Papa tumuk El ase nu sik in oru. Ma inge pa kaskas keik, ac fahkak pac lah Papa pa supweyume. 37 Oayapa Papa, su supweyume, El orek loh keik. Kowos soenna lohng pusracu lu liye mutal, 38 ac kowos tia pacna sang kas lal uh in oan in kowos, mweyen kowos tiana lulalfongi kac su El supwama. 39 Kowos lutlut ke Ma Simusla mweyen kowos nunku mu kowos ku in konauk mouh ma pahpat kac. Ac Ma Simusla inge fahkak pac keik! (aiōnios g166) 40 Ne ouinge, a kowos tia lungse tuku nu yuruk tuh kowos in eis mouh. 41 "Nga tia suk kaksak sin mwet. 42 A nga etekowos, ac nga etu lah wangin lungse lowos nu sin God. 43 Nga tuku ke ku fulat lun Papa tumuk, a kowos tia eisyu. A siena mwet fin tuku ke ku lal sifacna, kowos ac eaisal. 44 Kowos lungsena kaksakin sin sie sin sie, a kowos tia srike in suk kaksak sel su mukefanna God. Na kowos ac lulalfongiyu fuka? 45 Nik kowos nunku mu nga pa ac tukakin kowos nu sin Papa tumuk. Moses, su kowos filiyu finsrak lowos se, el na pa ac fah tukakin kowos uh. 46 Kowos funu lulalfongi na pwaye kac Moses, kowos lukun lulalfongiyu, mweyen oasr na ma el simusla keik. 47 A ke kowos tia lulalfongi ma el simusla uh, kowos ac lulalfongi fuka ma nga fahk uh?"

6 Tukun ma inge, Jesus el kal sasla in Lulu Galilee (su oayapa pangpang Lulu Tiberias). 2 Oasr sie un mwet na lulap fahsr tokol, mweyen elos liye mwenmen el oru ke el akkeyala mwet mas. 3 Jesus el utyak fin soko inging ac pituki wi mwet tumal lutlut. 4 Pacl in Kufwen Alukela apkuran me. 5 Jesus el ngetla liye lah sie un mwet na lulap tuku nu yorol, ke ma inge el siyuk sel Philip, "Kut ac konauk oya mongo ma fal in kiteya u na lulap se inge?" 6 (El fahk ma se inge in srikal Philip — el etu tari ma el ac oru.) 7 Philip el topuk ac fahk, "In kitalos nukewa ke ipin bread na srisrik se, ac yohk liki ipin silver luofoko kut ac enenu." 8 Andrew, sie pac sin mwet tumal lutlut, su ma lel Simon Peter, el fahk, 9 "Tulik mukul se oasr inge su oasr lof in bread barley limekosr ac ik lukwa sel. Tusruktu sufal na pwaye in sang kiteya mwet inge." 10 Jesus el fahk nu selos, "Fahk nu sin mwet uh in muta nu ten." (Acn na mahma se pa inge.) Ouinge mwet nukewa muta; sahp ac oasr tausin limekosr ma mwet mukul. 11 Jesus el eis bread uh, sang kulo nu sin God, ac kitalik nu sin mwet nukewa su muta in acn

sac. El oru oapana nu ke ik ah, na elos nukewa eis fal nu ke enenu lalos. 12 Ke elos nukewa kihpi, el fahk nu sin mwet tumal lutlut, "Orani ma yolyak an, tuh kut in tia kunausten." 13 Ouinge elos orani luwen mongo uh ac nwakla foteh singoul luo ke ma yolyak ke lof limekosr ma mwet ah mongo kac. 14 Ke mwet uh liye mwenmen ma Jesus el oru inge, elos fahk, "Pwayena lah pa inge Mwet Palu se ma ac tuku nu faclu!" 15 Jesus el etu lah elos akoo in tuku sruokilya ke ku in oru elan tokosra, ouinge el sifilpa mukena utyak nu fin inging uh. 16 Ke ekela, mwet tumal lutlut lun Jesus elos tufokla nu ke lulu sac, 17 sroang nu fin oak soko, ac kal in folokla nu Capernaum. Inge lohstrani tari, a Jesus el soenna tuku nu yorolos. 18 In pacl sac eng na upa se tuhyak, ac fin kof uh pulkulakyak. 19 Mwet lutlut elos kal mael tolu ku akosr, na elos liyalak Jesus lah el fahsr fin kof uh, ac apkuranyang nu ke oak okoalos, na elos tuninfongla. 20 Jesus el fahk nu selos, "Nik kowos sangeng. Nga pa inge!" 21 Na elos enganak ac srakulang nu fin oak uh, ac in pacl sacna oak uh sun pe acn ah, yen ma elos kal nu we. 22 Len se tok ah, un mwet se ma mutana lefahl sac, elos esam lah oak soko na pa tuh oan pe acn ah, ac elos etu lah Jesus el tia wi mwet tumal lutlut sroang nu fin oak soko ah, a etal mukena oayak. 23 Oak saya ma tuku Tiberias me oai pe acn ah, fototo nu ke acn se ma un mwet ah tuh mongo bread we tukun Jesus el sang kulo ah. 24 Ke un mwet uh liye lah Jesus, oayapa mwet tumal lutlut, elos tukeni wangin, na elos sroang nu fin oak inge ac kal som nu Capernaum in tuh sokol we. 25 Ke mwet ah konalak Jesus lefahl lac ah, elos fahk nu sel, "Mwet Luti, kom tuku ngac nu inge?" 26 Ac Jesus el fahk, "Nga fahk na pwaye nu suwos: kowos sukyu mweyen kowos tuh mongo bread ac kihpi kac, ac tia ke sripen kowos kalem ke mwenmen luk ah. 27 Nik kowos orekma nu ke mwe mongo su ac kolukla; a kowos in orekma nu ke mwe mongo ma ac oan nwe tok, su Wen nutin Mwet el ac sot nu suwos, mweyen God, Papa, El akkalemye tari mu El insemowo kac." (aiōnios g166) 28 Ke ma inge elos siyuk sel, "Mea kut ku in oru tuh kut in akfahsrye ma God El lungse kut in oru?" 29 Jesus el topuk, "Ma God El lungse kowos in oru pa kowos in lulalfongel su El supwama." 30 Elos topkol ac fahk, "Mwenmen fuka kom ac oru tuh kut in ku in liye ac lulalfongi kom? Mea kom ac oru? 31 Papa matu tumasr meet

ah mongo manna yen mwesis, oana Ma Simusla fahk, 'El sang bread nalos inkusrao me.'" 32 Jesus el fahk, "Nga fahk na pwaye nu suwos: ma Moses el tuh sot nu suwos tia bread inkusrao me. Papa tumuk pa asot nu suwos bread pwaye inkusrao me. 33 Tuh bread ma God El asot pa el su oatui inkusrao me ac sang moulu nu faclu." 34 Ac elos fahk nu sel, "Leum, ase nu sesr bread se inge paclu nukewa." 35 Jesus el fahk nu selos, "Nga bread in moulu. El su tuku nu yuruk fah tiana masrinsral. El su lulalfongiyu fah tiana malu. 36 Tuh nga fahk tari nu suwos lah kowos nwe liyeyu a kowos soenna lulalfongiyu. 37 Elos nukewa su Papa El ase nu sik fah tuku nu yuruk. Nga fah tiana folokunla kutena mwet su tuku nu yuruk, 38 mweyen nga oatui inkusrao me, tia in oru lungse luk sifacna, a ma lungse lal su supweyume. 39 Ac lungse lal su supweyume pa nga in tia lela kutena selos su El ase nu sik in tuhlacl, a nga in akmoulyalosyak nukewa ke len saffa. 40 Tuh pa inge ma Papa tumuk El lungse: elos nukewa su liye Wen ac lulalfongel in eis moulu ma pahtpat. Ac nga fah akmoulyalosyak ke len saffa." (aiōnios g166) 41 Mwet uh mutawauk in mungulngulyak kacl, mweyen el fahk, "Nga pa bread se ma oatui inkusrao me." 42 Elos fahk, "Ya tia Jesus pa inge, wen natul Joseph? Kut etu papa tumal ac nina kial. Fuka tuh elan fahk inge mu el oatui inkusrao me?" 43 Jesus el topuk, "Nimet kowos mungulngul in masrlowos sifacna. 44 Wangin sie mwet ku in tuku nu yuruk, Papa su supweyume El fin tia kololma. Ac nga fah akmoulyalal ke len se saffa. 45 Sie mwet palu el simusla kas inge: 'God El fah luti mwet nukewa.' Kutena mwet su lohng kas lun Papa ac lutlut sel, el ac tuku nu yuruk. 46 Tia kalmeya pa oasr mwet liye tari Papa. El na su tuku sin God, el mukena pa liyal tari. 47 Nga fahk na pwaye nu suwos: el su lulalfongiyu, oasr moulu ma pahtpat yorol. (aiōnios g166) 48 Nga bread in moulu. 49 Papa matu tomowos elos mongo manna yen mwesis, tusruktu elos misa. 50 A funu bread su tuku inkusrao me, kutena mwet su mongo kac el fah tiana misa. 51 Nga pa bread in moulu su tuku inkusrao me. Kutena mwet fin kang bread se inge, el fah eis moulu ma pahtpat. Bread se su nga fah sang nu sel pa ikok, su nga sang tuh faclu fah ku in moulu." (aiōn g165) 52 Kas se inge purakak sie akukuin upa in masrlolos, na elos asiyuki ac fahk, "El ac ku in ase fuka ikwal kut in kang?" 53 Jesus

el fahk nu selos, "Nga fahk na pwaye nu suwos: kowos fin tia mongo ke ikwen Wen nutin Mwet ac nim srahk, ac fah wangin moulu in kowos. 54 Kutena mwet su mongo ke ikok ac nim srahk fah oasr moulu ma pahtpat yorol, ac nga fah akmoulyalal ke len se saffa. (aiōnios g166) 55 Tuh ikok pa mwe mongo pwaye, ac srahk pa mwe nim pwaye. 56 Kutena mwet su mongo ke ikok ac nim srahk, el moulu in nga, ac nga moulu in el. 57 Papa su moulu El supweyume, ac ke sripal nga oayapa moulu. In ouiya sacna, kutena mwet su mongo ke ikok fah moulu ke sripuk. 58 Pa inge bread se ma tuku inkusrao me. Tiana oana bread ma papa matu tomowos mongo kac, na tok elos misa. Mwet se ma mongo ke bread se inge fah moulu ma pahtpat." (aiōn g165) 59 Jesus el fahk ma inge ke el luti in iwen lolngok in acn Capernaum. 60 Mwet puspis sin mwet tumal lutlut elos lohng ma inge, ac elos fahk, "Mwe luti inge arulana upa. Su ku in kalem kac?" 61 Wanginna mwet fahkang ma inge nu sin Jesus, a el sifacna etu lah elos mungulngul kac, ouinge el fahk nu selos, "Ya ma inge oru kowos ke fuhleak?" 62 Na ac fuka kowos fin liye Wen nutin Mwet el folokyak nu yen el muta we meet? 63 Ngun lun God pa asang moulu. Wangin sripen ku lun mwet uh. Kas su nga kaskaskin nu suwos, ma sin Ngun lun God su ase moulu. 64 Ne ouinge, kutu suwos tia lulalfongi." (Jesus el nuna etu oe ke mutawauk lah su mwet ma ac tia lulalfongi, ac su mwet se ac tukakunulak.) 65 Ac el fahk pac, "Pa na inge sripa se oru nga tuh fahk nu suwos mu wangin sie mwet ku in tuku nu yuruk Papa El fin tia kasrel elan ku in tuku." 66 Ke sripa se inge, mwet puspis sin mwet fahsr tokol elos folokla ac tia sifilpa welul. 67 Ouinge el siyuk sin mwet tumal lutlut singoul luo, "Ac kowos, ya kowos lungse pac som?" 68 Simon Peter el topuk, "Leum, kut ac som nu yurin su? Kas ma ase moulu ma pahtpat oasr yurum. (aiōnios g166) 69 Ac inge kut lulalfongi ac etu lah kom pa El su Mutal su tuku sin God me." 70 Jesus el topuk, "Nga pa sulekwosla mwet singoul luo, pwaye? Ne ouinge, a sie suwos el devil!" 71 El kaskas kacl Judas, wen natul Simon Iscariot. Tuh Judas, el ne sie sin mwet tumal lutlut singoul luo, el pa ac tukakunulak uh.

7 Tukun ma inge, Jesus el fufahsryesr in Galilee. El tuh tia lungse forfor in acn Judea, mweyen mwet fulat lun mwet Jew we kena unilya. 2 Apkuran me pacl in Kufwen Iwen Aktuktuk, 3 ke ma inge mwet

lel Jesus elos fahk nu sel, "Fahla liki acn inge ac som nu Judea, tuh mwet ma tuh fahsr tukum fah liye ma kom oru an. 4 Mwet se fin lungse in eteyuk el, el ac tia oru orekma lal in lukma. Ke kom oru ma inge, lela faclu nufon in etu keim!" 5 (Finne tamulel lal elos tiana lulalfongi kacl.) 6 Jesus el fahk nu selos, "Pacl luk uh soenna tuku. A funu kowos, oana sie pacl nukewa. 7 Faclu kofflana srungakowos, a faclu srungayu mweyen nga kalweni in fahk lah ouiya lun faclu koluk. 8 Kowos som na nu ke kufwa an. Nga ac tia wi som ingena nu ke kufwa se inge, mweyen pacl fal luk soenna tuku." 9 El fahk ouinge ac mutana in acn Galilee. 10 Tukun mwet lel som tari nu ke kufwa ah, Jesus el som pac; tusruktu el tia som lemtulauk, a el som in lukma. 11 Mwet fulat lun mwet Jew elos sokol ke kufwa ah. Elos siyuk, "El a ya?" 12 Oasr na mungulngul lun un mwet uh kacl. Kutu mwet uh fahk, "El mwet na wowo se," a kutu fahk, "Mo, el aklalfonye mwet uh." 13 Tusruktu wangin sie mwet kaskas lemtulauk kacl, mweyen elos sangeng sin mwet fulat lun mwet Jew. 14 Ke sun infulwen wik in kufwa sac, Jesus el som ac mutawauk in luti in Tempul. 15 Mwet fulat lun mwet Jew elos arulana lut ac fahk, "Fuka tuh mwet se inge arulana yohk etu lal, a el tia mwet lutlut se?" 16 Jesus el fahk, "Ma nga luti uh tia mwe luti luk sifacna, a ma lun God, su supweyume. 17 Kutena mwet su kena oru ma lungse lun God, el fah etu lah mwe luti luk ma sin God me ku ma sik sifacna. 18 Sie mwet su kaskas ke ku lal sifacna el srike in akfulatyal sifacna. A el su lungse akfulatye El su supwalma, el inge pa kaskas pwaye ac wangin sutuu in el. 19 Ya tia Moses pa asot nu suwos Ma Sap? Tusruktu tia sie suwos akos Ma Sap. Efu kowos ku srike in uniyuwi?" 20 Un mwet uh topkol ac fahk, "Su srike in unikowi an? Oasr demon se yurum!" 21 Jesus el fahk, "Nga orala sie mwenmen, ac kowos nukewa lut. 22 Moses el sap kowos in kosrala wen nutuwos (sruhk tia Moses, a papa matu tomowos pa mutawauk lumah se inge), ac ouinge kowos kosrala tulik mukul se ke len Sabbath. 23 Sie tulik mukul fin kosrala ke len Sabbath tuh in akfalye Ma Sap lal Moses, efu kowos ku kasrkusrak sik ke nga oru sie mwet in arulana kwela ke len Sabbath? 24 Nimet nununku ke ma motowos liye, a nununku fal nu ke ma su suwos." 25 Kutu sin mwet Jerusalem elos fahk, "Ya tia mwet se inge pa mwet fulat elos srike in uniyu uh? 26 Liye! El kaskas lemtulauk ye mutalos, ac wanginna ma elos fahk lainul! Ya pwaye elos etu lah el pa Christ? 27 Tusruktu pacl se Christ el ac tuku, wangin sie mwet ac etu lah el tuku oya me — a kut nukewa etu acn mwet se inge tuku we me uh." 28 Ke Jesus el luti in Tempul, el fahk ke sie pusra lulap, "Ya pwaye kowos eteyu ac etu yen nga tuku we me? Nga tia tuku ke ku luk sifacna. El su supweyume El pwayena. Kowos tia etal, 29 a nga etal, mweyen nga tuku yorol me ac El supweyume." 30 Na elos srike in sruokilya, tusruktu wangin sie mwet filiya pao facl, mweyen pacl lal soenna tuku. 31 A mwet puspis inmasrlon un mwet uh lulalfongel, ac elos fahk, "Ke pacl se Christ el tuku, ya el ac orek mwenmen pus liki na ma mwet se inge oru uh?" 32 Kutu mwet Pharisee elos lohng ke mwet uh mungulngul kacl Jesus, pwanang elos ac mwet tol fulat supwala kutu mwet soan lalos in Tempul in som sruokilya. 33 Jesus el fahk, "Nga ac fah muta yuruwos ke kitin pacl na, na nga fah som nu yurin El su supweyume. 34 Kowos ac fah sukyu, a kowos fah tia koneyuyak, mweyen kowos kofflana som nu yen nga ac muta we." 35 Mwet fulat lun mwet Jew elos fahk nu sin sie sin sie, "Pia acn el ac som nu we tuh kut in tia ku in konalak uh? Ya el ac som nu in facl saya, yen mwet lasr uh fahsrelik ac muta we, ac luti mwet Greek? 36 El fahk mu kut ac sokol tuh kut ac tia ku in konalak, ac kut ac tia ku in som nu yen el oasr we. Mea kalmen ma el fahk uh?" 37 Ke len se safla lun kufwa sac, len se ma yohk sripa oemeet, Jesus el tuyak ac fahk ke pusra lulap, "Kutena mwet su malu, lela elan tuku nu yuruk ac nim. 38 Oana Ma Simusla fahk, 'Kutena mwet su lulalfongi keik, unon in kof in mouf fah sororme liki insial.'" 39 Jesus el fahk ma se inge ke Ngun su God El ac fah sang nu selos su lulalfongi. Ke pacl sac, Ngun soenna itukyng nu sin kutena mwet, mweyen Jesus el soenna utukyng nu in wolana lal. 40 Kutu sin mwet inmasrlon un mwet uh lohng ke el fahk ma se inge, ac elos fahk, "Pwayena lah mwet se inge el Mwet Palu sac!" 41 Ac kutu fahk, "El pa Christ!" A kutu pac fahk, "Christ el ac tia tuku Galilee me!" 42 Ma Simusla fahk mu Christ el ac sie sin fita natul Tokosra David, ac el ac fah isusla in Bethlehem, siti srisrik yen David el tuh muta we." 43 Ouinge srisriek inmasrlon un mwet uh ke sripen Jesus. 44 Kutu selos kena sruokilya, tusruktu wangin sie mwet filiya pao facl. 45

Ke mwet soan elos folokla, mwet tol fulat ac mwet Pharisee siyuk selos, "Efu kowos ku tia usalu?" 46 Mwet soan elos topuk, "Soenna oasr mwet sramsram oana mwet sac!" 47 Mwet Pharisee siyuk selos, "Ya kowos wi pac kiapweyukla? 48 Ya kowos na lohng mu oasr sie mwet fulat ku sie mwet Pharisee lulafongel? 49 Un mwet inge tia etu ke Ma Sap lal Moses, ke ma inge elos oasr ye selnga lun God!" 50 Sie sin mwet Pharisee su muta we pa Nicodemus, mwet se ma tuh som nu yorol Jesus meet. El fahk nu sin mwet ah, 51 "Fal nu ke Ma Sap lasr uh, kut tia ku in nununku sie mwet meet liki kut lohng pusracel sifacna, ac konauk lah mea el oru." 52 Na elos fahk, "Mea, kom sie pac mwet Galilee? Riti Ma Simusla ac kom ac etu lah wangin mwet palu ku in sikyak Galilee me." [53 Na elos nukewa folokelik nu in acn selos.

8 ac Jesus el som nu Fineol Olive. 2 Toang na in lotu tok ah el folokla nu ke Tempul. Mwet nukewa fahsreni raunella, ac el muta nu ten ac mutawauk in lotelos. 3 Mwet luti Ma Sap ac mwet Pharisee use mutan se su sruoh mweyen el orek kosro, ac elos sap elan tu ye mutun mwet nukewa. 4 Ac elos fahk nu sin Jesus, "Mwet luti, mutan se inge sruoh ke el orek kosro. 5 In Ma Sap lasr uh Moses el sapkin mu kain in mutan se inge enenu in tatngal nu ke misa. A kom, mea kom ac fahk kac?" 6 Elos fahk ma inge in srikal Jesus, tuh elos in ku in tukakunulak ke kas lal. A el suwoli ac simis infohk uh ke kufinpaol. 7 Ac ke elos sikalani na in kusen siyuk nu sel, el keyak ac fahk nu selos, "Mwet se su soenna oru ma koluk inmaslowos, elan tanglal meet." 8 Na el sifilpa suwoli ac simis infohk uh. 9 Ke elos lohng kas lal inge, elos nukewa fahsrelik kais sie, mutawauk ke mwet ma matu selos. Jesus mukena lula yurin mutan sac, su srakna tu insac. 10 El keyak ac fahk nu sel, "Pia mwet ah? Wangin mwet lula in nununkekom?" 11 Mutan sac topuk, "Leum, wanginna." Na Jesus el fahk, "Kwal, nga ac tia pac nununkekom. Kom ku in som, tusruktu nimet sifilpa oru ma koluk." 12 Jesus el sifilpa kaskas nu sin mwet Pharisee ac fahk, "Nga kalem lun faclu. Kutena mwet su fahsr tukuk fah oasr kalem lun moul yorol, ac el fah tiana fahsr in lohshr." 13 Mwet Pharisee elos fahk nu sel, "Inge kom orek loh keim sifacna. Ma kom fahk an tia akpwayei kutena ma." 14 Jesus el topuk ac fahk, "Nga finne orek loh keik sifacna, ma nga fahk uh pwaye, mweyen nga

etu acn nga tuku we me, ac acn nga ac som nu we. Kowos tia etu acn nga tuku we me ku acn nga ac som nu we. 15 Kowos orek nununku fal nu ke nunak lun mwet. Nga tia nununku kutena mwet. 16 Tusruktu nga fin oru, nununku luk ac suwosna, mweyen tia nga mukena kac, a Papa su supweyume el wiyu. 17 Simla in Ma Sap lowos mu ke mwet loh luo nunak sefanna, ma eltal fahk uh pwaye. 18 Nga orek loh keik sifacna, ac Papa su supweyume El oayapa orek loh keik." 19 Elos siyuk sel, "Pia papa tomom an?" Jesus el topuk, "Kowos tia eteyu, ac kowos tia pac etu Papa tumuk. Kowos funu eteyu kowos lukun etu pac Papa tumuk." 20 Jesus el fahk ma inge ke el luti in Tempul, apkuran nu ke infukil se ma box in mwe sang uh oan we. A wangin mwet sruokilya, mweyen pacl lal soenna tuku. 21 Jesus el sifilpa fahk nu selos, "Nga fah som liki kowos, ac kowos fah sukyu, tusruktu kowos ac misa in ma koluk lowos. Kowos koflana som nu yen nga ac som nu we." 22 Ke ma inge mwet fulat lun mwet Jew elos fahk, "El fahk mu kut tia ku in som nu yen el ac som nu we. Ya kalmac pa el ac sifacna unilya?" 23 Jesus el topuk, "Kowos ma ten me, a nga tuku lucng me. Kowos ma lun faclu, a nga tia ma lun faclu. 24 Pa sis nga fahkot mu kowos ac misa in ma koluk lowos. Kowos fin tia lulalfongi lah 'Nga Nuna Nga Ah Na,' kowos ac misa in ma koluk lowos." 25 Elos siyuk sel, "Su kom an?" Jesus el topuk, "Nuna mwet se na nga tuh fahk nu suwos ke mutawauk ah. 26 Yohk ma nga enenu in fahk nu suwos; yohk ma fal nga in nununkekowos kac. Tusruktu El su supweyume El pwayena, ac nga fahkak nu sin faclu ma na nga lohng sel mukena." 27 Elos tiana kalem kac lah Jesus el kaskas nu selos ke Papa. 28 Ouinge el fahk nu selos, "Ke kowos ac srupusrak Wen nutin Mwet, kowos ac fah etu lah 'Nga Nuna Nga Ah Na,' ac kowos fah etu lah wangin ma nga oru ke ku luk sifacna, a nga fahk na ma Papa El fahk nu sik in fahk. 29 Ac El su supweyume El wiyu. El tiana filiyuwi nga in mukena, mweyen pacl nukewa nga oru ma El insewowo kac." 30 Mwet puspis su lohng ma Jesus el fahk inge elos lulafongel. 31 Ke ma inge Jesus el fahk nu sin mwet Jew su lulafongel, "Kowos fin akos na luti luk, kowos mwet tumuk lutlut na pwaye. 32 Kowos fah etu ma pwaye, ac ma pwaye fah aksukosokye kowos." 33 Elos topuk, "Kut mwet ke filin tulik natul Abraham, ac soenna oasr pacl kut

mwet kohs lun kutena mwet. Efu kom ku fahk mu, 'Kowos ac fahaksukosokyeyuk?'" 34 Jesus el fahk nu selos, "Nga fahk na pwaye nu suwos: mwet nukewa su orekma koluk, elos mwet kohs nu ke ma koluk. 35 Sie mwet kohs el ac tia ma lun sou se nwe tok, a sie wen el ma na nutin sou sacn nwe tok. (aiōn g165) 36 Ac Wen el fin aksukoskyekowosla, na kowos ac fah sukosokla na pwaye. 37 Nga etu lah kowos filin tulik natul Abraham. Ne ouinge, a kowos srike in uniyuwi, mweyen kowos tia lungse eis mwe luti luk uh. 38 Nga kaskas ke ma Papa tumuk El akkalemeye nu sik, a kowos oru ma papa tomowos fahk nu suwos." 39 Elos topkol ac fahk, "Papa tumasr pa Abraham." Jesus el topkolos ac fahk, "Kowos fin tulik natul Abraham na pwaye, kowos ac oru oana ma el tuh oru ah. 40 Ma nga oru uh pa in fahk nu suwos ma pwaye su nga lohng sin God. Ne ouinge a kowos suk in uniyuwi. Abraham el tiana oru kain ingan! 41 Ma na papa tomowos el tuh oru pa kowos oru." Elos topuk, "Kut tia temti. Papa sefanna tumasr, pa God." 42 Jesus el fahk nu selos, "Fin pwaye lah God El Papa tomowos, kowos lukun lungse nga, mweyen nga tuku yurin God me, ac inge nga oasr yuruwos. Nga tia tuku ke ku luk sifacna, a El supweyume. 43 Efu ku kowos tia kalem ke ma nga fahk uh? Mweyen na kowos tia lungse lohng fahkak luk. 44 Kowos tulik nutin papa tomowos, Devil, ac kowos kena ukwe ma lungse lun papa tomowos an. Oe ke mutawauk ah me, el nuna mwet akmas se ac tia wi layen ma suwohs uh, mweyen wangin ma pwaye in el. Pacl el kikiap uh el oru na fal nu ke elah lal, mweyen el mwet kikiap se, ac el papa tumun kikiap nukewa. 45 A ma nga fahk uh ma pwaye, pa pwanang kowos tia lulalfongiyu. 46 Su suwos ku in akpwayei lah oasr mwetik ke ma koluk? Nga fin fahkak ma pwaye uh, efu kowos ku tia lulalfongiyu? 47 El su tuku sin God me el porongo kas lun God. A kowos tia ma sin God me, pa pwanang kowos ac tia porongo uh." 48 Elos siyuk sin Jesus, "Ya tia pwaye ke kut fahk mu kom mwet Samaria se, ac oasr demon in kom?" 49 Jesus el topuk, "Wangin demon yuruk. Nga akfulatye Papa tumuk, a kowos akpuliselyeyu. 50 Nga tia suk mwet uh in akfulatye. Tusruktu oasr sie su suk in akfulatye. Nga, ac nununku lal suwohs ac inese nu sik. 51 Nga fahk na pwaye nu suwos: kutena mwet su akos luti luk fah tiana misa." (aiōn g165) 52 Elos fahk nu sel, "Inge kut

etu suwohs lah oasr demon se yurum! Abraham el misa, ac mwet palu elos misa, a kom fahk mu kutena mwet su akos luti lom fah tiana misa. (aiōn g165) 53 Abraham, papa tumasr, el misa. Ya kom fahk mu kom fulat lukel Abraham? Ac mwet palu elos misa pac. Ku kom nunku mu su kom an?" 54 Jesus el topuk, "Nga fin sifacna akfulatye, na akfulat sacn ac wanginna sripa. Papa tumuk pa akfulatye — El na su kowos fahk mu El God lowos. 55 Kowos tiana etal, tusruktu nga etal. Nga fin fahk mu nga tia etal, nga ac mwet kikiap se oana kowos. A nga etal, ac nga akos kas lal. 56 Abraham, papa tomowos, el tuh in sewowo lah el ac ku in liye pacl in tuku luk. El tuh liye ac el enganak kac." 57 Elos fahk nu sel, "Kom soenna sun yac lumngaul — ac fuka tuh kom liyal Abraham?" 58 Jesus el topkolos, "Nga fahk na pwaye nu suwos: meet liki Abraham el tuh isusla ah, 'Nga Nuna Nga Ah Na.'" 59 Na elos tou eot in tanglal, tusruktu Jesus el imla ac som liki Tempul.

9 Ke Jesus el fahla, el liyauk sie mwet su nuna isusla kun. 2 Mwet tumal lutlut siyuk sel, "Mwet Luti, su kac koluk pwanang el uh el isusla tuh kun? Ya ma koluk lal sifacna, ku ma lun papa tumal ac nina kial?" 3 Jesus el topuk, "Tia ke sripen ma koluk lal sifacna ku koluk lun papa tumal ac nina kial pa pwanang el kun, a tuh ku lun God in ku in akilenyuk in el. 4 Kut enenu in kwafeang oru orekma lun El su supweyume ke srakna len. Fong apkuran me ke wangin mwet ac ku in orekma. 5 Ke nga oasr faclu, nga kalem lun faclu." 6 Tukun el fahk ma inge, Jesus el anila nu infohk uh ac arukak ani nu ke fohek uh, ac sang mosrwela mutun mwet sac, 7 na el fahk nu sel, "Fahla ac twanla motom ke Lulu in Kof Siloam." (Kalmen ine se inge pa "Supweyukla.") Ouinge mwet sac som, twanla mutal, ac el foloko tuh liyaten. 8 Na mwet tulan lal ac elos su liyal ke el mwet ngusr se meet, elos asiyuki, "Tia pa inge mwet se ma muta ngusr ah?" 9 Kutu selos fahk, "Pwaye, el pa ingan," a kutu pac fahk, "Mo, tia el. El oana mwet sac." Ouinge mwet sac sifacna fahk, "Nga pa mwet sac." 10 Elos siyuk sel, "Fuka tuh kom ku in liye inge?" 11 El topuk, "Mwet se pangpang Jesus el orala fohek furarrar, ac sang mosrwela mutuk, ac fahk nga in som nu Siloam ac twanla mutuk. Na nga som, ac pacl se na nga twanla mutuk, nga ku in liye." 12 Elos siyuk, "El oasr oya?" El topuk, "Nga nikin." 13 Na elos pwanla mwet

se ma tuh kun meet nu yurin mwet Pharisee. **14** Len Sabbath se pa Jesus el orala fohk furarrar ac sang akwoyela mutun mwet kun sac. **15** Na mwet Pharisee elos sifilpa siyuk sin mwet sac lah fuka nwe el ku in liye. El fahk nu selos, "El sang fohk furarrar nu ke mutuk. Nga twanla mutuk, ac inge nga ku in liye." **16** Kutu sin mwet Pharisee fahk, "Mwet se ma orala ma se inge tia ku in ma sin God me, mweyen el tia akos Ma Sap ke Sabbath." A kutu mwet uh fahk, "Fuka tuh mwet koluk se in ku in oru kain luman mwenmen inge?" Na elos srisrielik. **17** Ke ma inge mwet Pharisee elos sifilpa siyuk sin mwet sac, "Kom fahk mu el akkalemeyela motom — kwal, mea kom ac fahk kac!" Mwet sac topuk, "El mwet palu se." **18** Tusruktu mwet fulat lun mwet Jew elos tia lungse lulalfongi mu el kun meet ac inge el ku in liye, nwe ke na elos pangonma papa ac nina kial **19** ac siyuk seltal, "Ma nutumtal pa mukul se inge? Komtal fahk mu el isusla tuh kun. Na fuka tuh inge el ku in liye?" **20** Papa ac nina kial topuk, "Kut etu lah el wen natusr, ac kut etu pac lah el isusla kun. **21** Tusruktu kut tia etu lah fuka tuh inge el ku in liye. Kut tia pac etu lah su akkeyalla ke kun lah uh. Siyuk sel. El matu ac el ku in sifacna topuki!" **22** Papa ac nina kial ah fahk ouinge mweyen etal sangeng sin mwet fulat lun mwet Jew, su insesela tari mu mwet se ma fahk mu el lulalfongi lah Jesus pa Christ, ac sisila el liki iwen lohngok. **23** Pa oru papa ac nina kial ah fahk mu, "El matu. Siyuk sel!" **24** Elos sifilpa solama mwet se su isusla kun, ac fahk nu sel, "Wulela ye mutun God lah kom ac kaskas na pwaye! Kut etu lah mwet se su akkeyekomla inge el mwet koluk se." **25** Mwet sac topuk, "Nga tia etu lah el mwet koluk se ku tia. Ma sefanna nga etu: nga mwet kun se meet, ac inge nga liye." **26** Elos siyuk, "Mea el oru nu sum pwanang kom kwela liki kun lom ah?" **27** El topuk, "Nga fahk tari nu suwos, a kowos tiana porongo. Efu kowos ku lungse sifilpa lohng? Mea, kowos lungse wela pac mwet tumal lutlut?" **28** Elos suwoswoyang nu sel ac fahk, "Kom pa mwet tuma lutlut lun mwet sacn, a kut mwet lutlut lah Moses. **29** Kut etu lah God El kaskas nu sel Moses, a funu ke mwet sacn, kut tiana etu lah el tuku ya me!" **30** Mwet sac topuk, "Mea sakirik se! Kowos tia etu lah el tuku ya me, a el akkeyeyula liki kun luk uh! **31** Kut etu lah God El porongo mwet su inse pwaye nu sel ac akos ma lungse lah. El tia porongo mwet koluk uh. **32**

Oe ke mutawauk lun faclu, wangin sie mwet lohng mu sie mwet ku in sang liyaten nu sin sie mwet su isusla kun. (aiōn g165) **33** Mwet se inge fin tia ma sin God me, el koflana oru kutena ma." **34** Ac elos topuk, "Kom isusla in ma koluk ac matula in ma koluk, a kom srike in luti kut?" Na elos sisella liki iwen lohngok uh. **35** Ke Jesus el lohngak ma sikyak inge, el konauk mwet sac ac siyuk sel, "Ya kom lulalfongi ke Wen nutin Mwet?" **36** Mwet sac topuk, "Leum, fahk nu sik su el uh, tuh ngan ku in lulalfongel!" **37** Jesus el fahk nu sel, "Kom liyal tari, ac el pa kaskas nu sum inge." **38** Mwet sac fahk, "Leum, nga lulalfongi," ac el pasrla ye mutal ac alu nu sel. **39** Jesus el fahk, "Nga tuku nu faclu in nununku, tuh mwet kun fah ku in liye, ac elos su liye fah eka kun." **40** Kutu mwet Pharisee su welul elos lohng ma el fahk inge, na elos siyuk sel, "Ya kut kun pac?" **41** Jesus el fahk, "Kowos fin kun, na ac wangin mwatuwos. Tusruktu ke kowos fahk mu kowos ku in liye, kalmac pa oasr na mwatuwos."

10 Jesus el fahk, "Nga fahk na pwaye nu suwos: mwet se ma tia ut ke mutunooa nu in kalkal lun sheep, a sroak ke kutena acn, el sie mwet pisrapasr sulallal. **2** Mwet se ma ut ke mutunooa, el mwet liyaung sheep, **3** ac mwet liyaung mutunooa el ikasla nu sel. Sheep natul uh akilen pusracel ke el pangnolos ke inelos, ac el pwanulosla. **4** Ke el usalosme nu likin kalkal uh, el fahsr meet ac sheep uh fahsr tokol, mweyen elos etu pusracel. **5** Elos fah tia fahsr tukun kutena mwet, a elos ac kaingla liki mwet sac, mweyen elos tia etu pusracel." **6** Jesus El fahk pupulyuk se inge nu selos, tusruktu elos tiana kalem ke kalmen ma el fahk ah. **7** Ke ma inge Jesus el sifilpa fahk, "Nga fahk na pwaye nu suwos: Nga pa mutunooa nu ke sheep uh. **8** Mwet nukewa su tuku meet likiyu elos mwet pisrapasr sulallal, ac sheep uh tiana porongelos. **9** Nga pa mutunooa. Kutena su utyak keik el fah moulla, ac keik el fah ilyak ac illa ac konauk ma nal. **10** Mwet pisrapasr elos tuku na in pusr, uniya, ac kunausla. Nga tuku tuh mwet uh in ku in eis moul — aok, moul se ma fas ke ma wo nukewa. **11** "Nga mwet shepherd wo, su akola in misa ke sheep uh. **12** Sie mwet su orekma in eis moul, su tia mwet shepherd na pwaye ac tia ma natul sifacna pa sheep uh, ke el liye soko wolf tuku, el ac kaingla liki sheep uh. Na wolf uh el ac sruok soko, ac ma ngia kaingelik. **13** Mwet orekma sac kaingla mweyen el orekma na

ke moul, ac tia nunku ke sheep uh. 14 Nga mwet shepherd wo. Nga etu ma nutik ac ma nutik eteyu, 15 oana ke Papa El eteyu, ac nga etu Papa. Ac nga engan in sang moul luk ke sheep nutik. 16 Oasr kutu pac sheep nutik su tia muta in kalkal se inge. Nga enenu in usalosme pac. Elos fah lohng pusrek, ac elos nukewa fah u sefannala, yurin mwet shepherd sefanna. 17 "Papa El lungse nga, mweyen nga engan in fuhleak moul luk, tuh nga fah ku in sifilpa eis. 18 Wangin mwet eisla moul luk likiyu. Nga sifacna fuhlela ke lungse luk. Oasr suwohs luk in fuhleak, ac oasr suwohs luk in sifilpa eis, mweyen pa inge ma Papa tumuk El sapkin nga in oru." 19 Sifilpa oasr srisrielik inmasrlon mwet uh ke sripen kas inge. 20 Pus selos fahk, "Oasr demon se yoro! El lofongla! Efu kowos ku porongel?" 21 A kutu selos fahk, "Mwet ma oasr demon yoro uh tia ku in kaskas ange! Fuka tuh sie demon in sang liyaten nu sin mwet kun uh?" 22 Ke pacl se inge, Kufwen Kisa ke Tempul orek in acn Jerusalem. 23 Pacl in mihsrisr, ac Jesus el fahsr ke Sawalsrisr lal Solomon in Tempul, 24 ke mwet uh fahsreni raunella ac siyuk sel, "Kom ac wikin lah su kom an nwe ngac? Fahk in kalem nu sesr: ya kom pa Christ?" 25 Jesus el topuk, "Nga fahkot tari nu suwos, a kowos tiana lulalfongiyu. Orekma nga oru ke ku lun Papa tumuk pa sifacna fahkak lah su nga. 26 A kowos ac tia lulalfongi, mweyen kowos tia sheep nutik. 27 Sheep nutik porongo pusrek. Nga etalos, ac elos fahsr tukuk. 28 Nga sang moul kawil nu selos, ac elos fah tiana misa. Wangin mwet ku in tulakunulosla likiyu. (aiōn g165, aiōnios g166) 29 Elos su Papa El ase nu sik elos saok liki ma nukewa, ac wangin mwet ku in tulakunulosla liki karinginyuk lun Papa tumuk. 30 Nga ac Papa ma sefanna." 31 Na mwet uh sifilpa tou eot in sang tanglal. 32 Jesus el fahk nu selos, "Ma wo puspis nga orala ye motowos su Papa El ase nu sik in oru. Ma ya kac sin ma inge kowos ke tungalyu kac an?" 33 A elos fahk, "Kut tia lungse tunggal kom ke sripen kutena orekma wo, a ke sripen kas enum lom lain God! Mwet se na pa kom, a kom srike in oru mu kom pa God!" 34 Ac Jesus el fahk, "Simla in Ma Sap lowos sifacna lah God El fahk mu, 'Kowos god uh!' 35 Kut etu lah ma fahkak in Ma Simusla uh pwayena nwe tok; ac God El pangon mwet ingan god — aok, mwet ma kas lal uh tuh itukyung nu se. 36 Funu keik, Papa El suleyula ac supweyume nu faclu. Na fuka

tuh kowos fahk mu nga kaskas enum ke nga fahk mu nga Wen nutin God? 37 Nimet lulalfongiyu nga fin tia oru ma Papa tumuk El lungse ngan oru. 38 Tusruktu nga fin oru, kowos finne tia lulalfongiyu, kowos in lulalfongi orekma luk, tuh kowos fah ku in etu na pwaye lah Papa El oasr in nga, ac nga in Papa." 39 Elos sifilpa srike in sruokilya Jesus, tusruktu el worla liki inmasrlolos. 40 Toko Jesus el sifilpa folokla tupalla Infac! Jordan nu yen John el oru baptais lal we, ac el muta we. 41 Mwet puspis tuku nu yorol ac fahk, "John el tiana orek mwenmen, tusruktu ma nukewa el fahk ke mwet se inge pwayena." 42 Ac mwet puspis we lulalfongel.

11 Sie mukul pangpang Lazarus su muta Bethany, el masak. Bethany pa siti srisrik se ma Mary ac Martha, tamtael lal, muta we. 2 (Mary se inge pa tuh ukuiya ono se nu ke nien Leum ac sang aunsifal eela. Lazarus se ma mas inge ma wial.) 3 Tamtael se inge supwala kas nu sin Jesus ac fahk, "Leum, mwet kawuk saok lom el mas." 4 Ke Jesus el lohngak el fahk, "Mas se inge tia ma nu ke misa, a ma in nawela God, oayapa Wen nutin God fah eis wolana kac." 5 Jesus el lungse Martha ac Mary, su ma wial, ac Lazarus. 6 Tusruktu ke el lohng lah Lazarus el mas, el mutana yen el muta we ke len luo pac. 7 Toko el fahk nu sin mwet tumal lutlut, "Kut folokla nu Judea." 8 A mwet tumal lutlut elos fahk, "Mwet Luti, in pacl na fototo se somla, mwet in acn we tuh srike in tunggal kom. Ya kom nunku kom in folok nu we?" 9 Jesus el topuk, "Ya tia oasr ao singoul luo ke len se? Ke ma inge kutena mwet su fahsr ke len el ac tia tukulkul, mweyen el liye kalem lun faclu. 10 A el fin fahsr ke fong el tukulkul, mweyen wangin kalem yorol." 11 Jesus el fahk ma inge na el sifil fahk, "Lazarus, kawuk lasr, el motulla, tusruktu nga ac som okasulak." 12 Mwet tumal lutlut elos topuk ac fahk, "Leum, el fin motul, el ac kwela." 13 Kalmen ma Jesus el fahk uh pa Lazarus el misa, a elos nunku mu el kaskas ke motul in mongla. 14 Ke ma inge Jesus el fahkang nu selos ke kas na kalem, "Lazarus el misa, 15 tusruktu ke sripowos nga wokin lah nga wangin yorol, tuh kowos fah lulalfongi. Kut som nu yorol." 16 Thomas (su pangpang Fak) el fahk nu sin mwet lutlut wial, "Fahsru, kut nukewa welul som, tuh kut in wi pacna Mwet Luti misa!" 17 Ke Jesus el sun acn we, el lohngak lah Lazarus el pukpuki len akosr lac tari. 18

Tia sun mael luo Bethany nu Jerusalem, 19 ac mwet puspis tuku liki acn Judea in akpwaryal Martha ac Mary ke misa lun mukul se wialtal inge. 20 Ke Martha el lohngak lah Jesus el tuku, el illa som in osun nu sel, a Mary el mutana in lohm ah. 21 Martha el fahk nu sel Jesus, "Leum, kom funu oasr inge, mukul se wiuk inge lukun tia misa! 22 Tusruktu finne inge pacna, nga etu lah God El ac sot nu sum kutena ma kom siyuk sel." 23 Jesus el fahk nu sel, "Ma wiom el ac sifil moulyak." 24 Martha el topuk, "Nga etu lah el ac sifil moulyak ke len safla." 25 Jesus el fahk nu sel, "Nga pa akmoulyauk mwet uh liki misa nu ke moul. Kutena mwet su lulalfongi in nga fah moul, el finne misa. 26 Ac kutena mwet su moul ac lulalfongiyu fah tiana misa. Ya kom lulalfongi ma se inge?" (aiōn g165) 27 Martha el topuk, "Aok, Leum! Nga lulalfongi lah kom pa Christ, Wen nutin God, el su God El wulela kac mu ac tuku nu faclu." 28 Tukun Martha el fahk ma inge, el folokla ac mahma nu sel Mary, tamtael lal, ac fahk, "Mwet Luti el oasr inge, ac el siyuk kom." 29 Ke Mary el lohng, el tuyak ac sulaklak som in osun nu sel. (30 Jesus el soenna tuku nu yen mwet uh walil we, a el srakna oasr yen se Martha el sonol we ah.) 31 Mwet ma muta lohm ah yorol Mary in akpwaryal, ke elos liye lah el tuyak ac sulaklak tufoki som, elos ukwalla mweyen elos nunku mu el ac som in tung ke kulyuk ah. 32 Mary el tuku nu yen Jesus el muta we, na ke el liyalak Jesus, el putati nu ke nial ac fahk, "Leum, kom funu muta inge, mukul se wiuk inge lukun tia misa!" 33 Jesus el liye lah el tung, oayapa mwet ma welul elos wi pac tung, na insial arulana asor ac el liksreni na oela. 34 El siyuk selos, "Kowos piknilya oya?" Elos topuk, "Leum, fahsru liye." 35 Jesus el tung. 36 Ac mwet uh fahk, "Liye lupan nunak lal kac!" 37 A kutu selos fahk, "El tuh sang liyaten nu sin mwet kun sac, na efu ku elan kofla in oru tuh Lazarus elan tia misa?" 38 Jesus el srakna asor yohk, na el som nu ke kulyuk ah, sie luf oan pe eol ah ac eot se itukyang kosrala mutun luf sac. 39 Jesus el fahk, "Eisla eot sacn!" Martha, su ma wien mas sac, el fahk, "Leum, ac arulana koluk fohlo, mweyen el pukpuki len akosr lac!" 40 Jesus el fahk nu sel, "Mea, nga tia fahk nu sum tari lah kom fin lulalfongi kom ac liye wolana lun God?" 41 Elos eisla eot sac nu saya. Na Jesus el ngetak nu lucng ac fahk, "Papa, nga kulo nu sum tuh kom porongeyu. 42 Nga etu lah kom porongeyu pac

nukewa, tusruktu nga fahk ma inge tuh mwet inge in lulalfongi lah kom supweyume." 43 Tukun el fahk ma inge, el pang ke pusra lulap, "Lazarus, ilme!" 44 Na el ilme. Paol ac nial srakna pihpla ke nuknuk in misa, ac ipin nuknuk se pwelah mutal. Jesus el fahk nu selos, "Tulala nuknuk in misa lal lukel, ac lela elan som." 45 Mwet puspis sin mwet Jew ma tuku nu yorol Mary elos liye ma Jesus el oru, ac elos lulalfongi kac. 46 Tusruktu kutu selos folokla nu yurin mwet Pharisee ac fahkak nu selos ma Jesus el oru. 47 Ke ma inge mwet tol fulat ac mwet Pharisee elos osun yurin Un Mwet Pwapa Fulat ac fahk, "Mea kut ac oru, ke arulana pus mwenmen ma mwet se inge orala? 48 Kut fin fuhlela elan oru na lumah inge, mwet nukewa ac lulalfongel lac, ac mwet leum lun acn Rome elos ac sroang nu kac, ac kunausla Tempul lasr oayapa mutunfac. 49 Sie selos pangpang Caiaphas, su tuh Mwet Tol Fulat ke yac sac, el fahk, "Efu kowos ku lalfon fuk? 50 Kowos tia akilen lah ac wo nu suwos tuh mwet se na in misa ke mwet uh, liki mutunfac nufon se in kunausyukla?" 51 Pwayeyia uh, Caiaphas el tia fahk ma inge ke nunak na lal, a ke sripen el pa Mwet Tol Fulat ke yac sac el fahk kas in palye kac. Jesus lah el ac misa ke sripen mwet Jew, 52 ac tia kaclos mukena, a oayapa in eisani nu sie mwet nukewa lun God su fahsrelik nu yen nukewa uh. 53 Tukun len sac lac, mwet fulat lun mwet Jew elos suk na oreya in unilya Jesus. 54 Ke ma inge Jesus el tia sifil fahs lemtulauk inmasrlon mwet Jew, a el som nu ke sie acn apkuran nu yen mwesis, nu ke sie siti srisrik pangpang Ephraim, ac el muta we yurin mwet tumal lutlut. 55 Inge apkuran me pac. 56 Alukela, ac mwet puspis fahsryak liki acn selos nu Jerusalem in aknasnyalosla fal nu ke oakwuk lun Ma Sap meet liki kufwa uh. 56 Elos sokol Jesus, ac ke elos tukeni in Tempul elos asiyyuki sie sin sie, "Mea kowos nunku? El ac tuku nu ke kufwa uh ku tia?" 57 Mwet tol fulat ac mwet Pharisee elos sapkin mu kutena mwet fin etu acn Jesus el oasr we, elan tuku akkalemeye tuh elos in sruokilya.

12 Len onkosr meet liki Kufwen Alukela, Jesus el som nu Bethany, acn sel Lazarus, mwet se el akmoulyauk liki misa. 2 Elos akoo mongo in eku se nu sel we, ac Martha el kasru in kulansap kac. Lazarus el sie selos su welul Jesus fungyang nu ke tepu uh. 3 Na Mary el use sie sufa in ono na

yohk molo, ma orekla ke sak keng soko pangpang nard, ac ukuiya nu ke nial Jesus, ac eela ke aunsifal. Foulin ono keng sac fohlela in loh m sac nufon. **4** Judas Iscariot — sie sin mwet tumal lutlut lun Jesus, el su ac fah tukakunulak — el fahk, **5** “Efu ku ono soko inge tia kukakinyukla ke tolfoko ipin silver, ac itukyang nu sin mwet sukasrup uh?” **6** El tia fahk ma inge mweyen el nunku ke mwet sukasrup, a mweyen el mwet mutunpo koluk se. El pa sruok pak in mani uh, ac oasr na pacl el orekmakin nu ke mwe enenu lal sifacna. **7** Tusruktu Jesus el fahk, “Nimet lusrongol! Lela elan esam lah ma el oru inge ma nu ke len in pukpuki luk. **8** Ac oasr mwet sukasrup yuruwos pacl nukewa, a nga ac tia muta yuruwos pacl nukewa.” **9** Mwet puspis elos lohngak lah Jesus el oasr Bethany, na elos som nu we. Elos tia som in liyal Jesus mukena, a oayapa tuh elos in liyal Lazarus, su Jesus el akmoulyauk liki misa. **10** Ke ma inge mwet tol fulat elos pwapa tuh elos in oayapa unilya Lazarus, **11** mweyen ke sripal, mwet Jew puspis elos ngetla lukelos ac lulalfongi ke Jesus. **12** Ke len se tok ah, un mwet na lulap se ma tuku nu ke Kufwen Alukela elos lohng lah Jesus el ac tuku nu Jerusalem. **13** Ke ma inge elos us lesak palm ac illa som in sonol. Elos sasa ac fahk, “Hosanna! Insewowo el su tuku lnen Leum! God Elan akinsewowe Tokosra lun Israel!” **14** Jesus el konauk donkey soko ac sroang muta fac, oana ke Ma Simusla fahk: **15** “Siti Zion, nikmet sangeng! Liye, Tokosra lom el tuku, Ac el muta fin soko donkey fusr.” **16** Mwet tumal lutlut tia kalem ke ma inge in pacl sac, tusruktu ke pacl se Jesus el akmoulyeyuyak in wolana, elos fah esamak lah Ma Simusla fahkak ma inge kac, ac elos esamak pac lah elos tuh oru ma inge nu sel. **17** Mwet ma tuh welul Jesus ke pacl se el pangnolma Lazarus liki inkulyuk uh ac akmoulyalak liki misa ah, elos tuh fahkak ke ma sikyak inge. **18** Pa inge sripa se oru un mwet uh tuku sonol — mweyen elos lohng lah el oru mwenmen se inge. **19** Na mwet Pharisee elos fahk nu sin sie sin sie, “Wanginna ma kut ku in oru! Ngetla liye, faclu nufon welul lac!” **20** Oasr mwet Greek inmasrlon mwet ma som nu Jerusalem in wi alu ke pacl in kufwa uh. **21** Elos som nu yorol Philip ac fahk, “Leum se, kut kena liyal Jesus.” (Philip el mwet Bethsaida in Galilee.) **22** Na Philip el som fahk nu sel Andrew, ac eltal tukeni som fahk nu sin

Jesus. **23** Jesus el topkolos ac fahk, “Sun pacl fal tuh Wen nutin Mwet in eis wolana lulap. **24** Nga fahk na pwaye nu suwos: fiten wheat se fin tia putatla nu in fohk uh ac misa, na tia ku in puseni, a ac nuna fita se na. A fin misa, na ac osweya fita pukanten. **25** El su seko moul lal, ac fah tuh lac lukel; a el su lafwekunla moul lal fin facl se inge, fah eis moul kawil. (aiōnios g166) **26** El su lungse kulansupweyu el enenu in fahsr tukuk, tuh mwet kulansap luk fah wiyu yen nga oasr we. Ac Papa tumuk El fah akfulatyal su kulansupweyu. **27** “Inge insiuk toasrlana — mea nga ac fahk? Ya nga ac fahk mu, ‘Papa, nik kom lela ao in keok se inge in putati fuk?’ Tusruktu pa inge sripen tuku luk uh — tuh nga in ku in mutangla ao in keok se inge. **28** Papa, akkalemye wolana lun Inem!” Na pusra se kasla inkusrao me ac fahk, “Nga akkalemye tari wolana luk, ac nga fah sifilpa oru.” **29** Un mwet se ma tu in acn sac elos lohng pusra sac, ac kutu selos fahk mu pusren pulahl, a kutu mu, “Lipufan se kaskas nu sel!” **30** A Jesus el fahk nu selos, “Pusra sac tia kaskas ke sripuk, a ke sripowos. **31** Inge pacl in nununkeyuk faclu. Inge leum lun faclu fah sisila. **32** Pacl se nga ac sripsripyak liki faclu, nga fah kolma mwet nukewa nu yuruk.” (**33** Ke el fahk ma inge el akkalemye luman misa se su el ac keok kac.) **34** Un mwet sac topuk ac fahk, “Ma Sap lasr uh fahk mu Christ el ac moul ma pahtpat. Na efu ku kom fahk mu Wen nutin Mwet ac fah sripsripyak? Su Wen nutin Mwet se inge?” (aiōn g165) **35** Jesus el topuk ac fahk, “Ac fah oasr kalem inmasrlowos ke kitin pacl na. Oru orekma lowos ke srakna oasr kalem yuruwos, tuh loh sr uh in tia tuku nu fowos. Tuh el su fahsr in loh sr el tia etu acn el fahsr nu we. **36** Kowos lulalfongi ke kalem ke srakna oasr yuruwos, tuh kowos fah mwet lun kalem.” Tukun Jesus el fahk ma inge, el som liki acn sac ac wikla lukelos. **37** El nwe orala ma usrguk puspis ye mutalos, elos tiana lulalfongi in el, **38** tuh kas in palu lal Isaiiah fah akpwayeyiyuk: “Leum, su lulalfongi pweng ma kut srumun? Leum God El akkalemye ku lal nu sin su?” **39** Ke ma inge elos koflana lulalfongi, mweyen Isaiiah el oayapa fahk: **40** “God El konela mutalos Ac kaliya nunak lalos, Tuh mutalos fah tia liye, Ac nunak lalos fah tia kalem Ac elos fah tia forma nu sik, God El fahk, Tuh ngan akkeyalos liki mas lalos.” **41** Isaiiah el fahk ma inge mweyen el liye wolana lun Jesus, ac en kaskas

kacl. 42 In pacl sac, mwet fulat puspis sin mwet Jew lulalfongi ke Jesus Tusruktu ke sripen mwet Pharisee, elos tia sramsramkin lemtulauk, mweyen elos tia lungse in sisila elos liki iwen lolngok. 43 Elos lungse tuh mwet uh in kaksakunulos, liki elos in eis kaksak sin God. 44 Jesus el fahk ke sie pusra lulap, "El su lulalfongiyu el tia lulalfongiyu mukena, a el oayapa lulalfongi ke El su supweyume. 45 El su liyeyu, el liyal pac El su supweyume. 46 Nga tuku nu faclu oana kalem se, tuh elos nukewa su filiya lulalfongi lalos in nga, fah tia mutana in lohstr. 47 Kutena mwet fin lohng kas luk ac tia akos, nga fah tia nununkal. Nga tia tuku in nununku faclu, a in molela. 48 El su tia eisyu ac tia eis kas luk, oasr sie su ac fah nununkal. Kas ma nga fahkak uh pa ac nununkal ke len safla! 49 Mwe luti luk uh tia ma sik sifacna, a Papa su supweyume pa sapkin nu sik ma nga in fahk ac kaskaskin. 50 Nga etu lah ma El sapkin uh ma ac ase moul ma pahtpat. Ke ma inge, nga fahk oana ma Papa El fahk nu sik."

(aiōnios g166)

13 Len se meet liki Kufwen Alukela pa inge. Jesus el etu lah fototome pacl lal in som liki faclu nu yurin Papa. El nuna lungse mwet lal fin faclu, ac el lungse elos nwe ke safla. 2 Jesus ac mwet tumal lutlut elos fungyang nu ke mongo in eku. Devil el purakulak Judas, wen natul Simon Iscariot, elan fah tukakunulak Jesus. 3 Jesus el etu lah Papa El sang tari ku e nukewa nu sel. El etu lah el tuku sin God me ac el ac som nu yurin God. 4 Ke ma inge el tuyak liki tepu uh, ac eisla nuknuk loeloes lal, ac losya infulwal ke sie taol. 5 Na el okoala kof nu in sie ahlu, ac mutawauk in oul nien mwet tumal lutlut, ac eela ke taol se kapir infulwal ah. 6 El tuku nu yorol Simon Peter, su fahk nu sel, "Leum, ya kom ac oul niuk?" 7 Jesus el topuk nu sel, "Kom tiana kalem ke ma nga oru inge, tusruktu kom ac fah kalem kac tok." 8 Na Peter el fahk, "Kom fah tiana ohlla niuk ke kutena pacl!" Jesus el topuk, "Nga fin tia oul niom, kom ac fah tila mwet tumuk lutlut." (aiōn g165) 9 Simon Peter el fahk, "Leum, fin angan, tia oul niuk mukena, a ohlla pac pouk ac sifuk!" 10 Jesus el fahk, "Kutena mwet su yihla tari el nasnas, ac el tia enenu in oul kutena acn ke manol sayen nial. Kowos nukewa nasnas — sayen sie." (11 Jesus el etu tari lah su ac tukakunulak uh, pa oru el fahk mu, "Kowos nukewa nasnas, sayen sie.") 12 Tukun Jesus el ohlla

nialos, el sifilpa nokomang nuknuk loeloes lal, ac folokla nu acn sel ke tepu sac. El siyuk selos, "Ya kowos kalem ke ma se nga tufahna oru nu suwos ah? 13 Kowos pangonyu Mwet Luti ac Leum, ac fal kowos in fahk ouingan, mweyen pwaye. 14 Nga Leum ac Mwet Luti lowos, ac nga tufahna ohlla niowos. Ke ma inge, kowos enenu pac in oul nien sie sin sie. 15 Nga oakiya sie srikasrak nu suwos, tuh kowos fah oru oana nga oru nu suwos. 16 Nga fahk na pwaye nu suwos: wangin mwet kohs el fulat liki leum lal, ac wangin mwet utuk kas fulat lukel su supwalla. 17 Inge ke kowos etu ma pwaye se inge, ac fah mwe insewowo yohk nu suwos kowos fin moulin!" 18 "Nga tia kaskas keiwos nukewa. Nga arulana etalos su nga sulela. Tusruktu Ma Simusla enenu in akpwayeyuk su fahk. 'Mwet se ma ipeis ke mongo nak el forla lainyu.' 19 Nga fahk ma inge nu suwos, meet liki ac siyaky, tuh ke pacl se fin siyaky, kowos fah lulalfongi lah, 'Nga Nuna Nga Ah Na.' 20 Nga fahk na pwaye nu suwos: el su insewowo in eisal su nga supwaot, el oayapa eisyu; ac el su insewowo in eisyu, el oayapa eisal su supweyume." 21 Tukun Jesus el fahk ma inge, el arulana toasr insial, ac akkalemeye nu selos mu, "Nga fahk na pwaye nu suwos: sie suwos ac tukakinyuyak." 22 Mwet tumal lutlut elos ngetani sie sin sie. Elos arulana nukanla lah su el kaskas kac uh. 23 Sie sin mwet lutlut, el su Jesus el lungse yohk, el muta sissen Jesus. 24 Simon Peter el pounsetel ac fahk, "Siyuk sel lah su el kaskas kac uh?" 25 Ouinge mwet lutlut sac keyang nu sel Jesus ac siyuk, "Leum, ku su?" 26 Jesus el topuk, "Mwet se ma nga ac twenya ipin bread se ac sang nu se uh pa mwet sac." Ouinge el eis ipin bread se, ac twenya ac sang nu sel Judas, wen natul Simon Iscariot. 27 Pacl se na Judas el sruokya ipin bread sac, na Satan el iliyak nu in el. Jesus el fahk nu sel, "Aksaye oru ma kom ac oru an!" 28 Tia sie selos su muta ke tepu sac kalem kac lah efu ku Jesus el fahk ma se inge nu sel. 29 Ke sripen Judas pa mwet liyaung pak in mani lalos, kutu sin mwet lutlut uh nunku mu Jesus el fahk elan som moli ma eneneyuk nu ke kufwa sac, ku elan som sang mwe kasru nu sin mwet sukasrup. 30 Tukunna Judas el eis ipin bread sac ah, na el tufoki. Fongeni tari. 31 Tukun Judas el tuyak som, Jesus el fahk, "Inge wolana lun Wen nutin Mwet akpwayeyuk. Inge wolana lun God akkalemeyuyukla kacl. 32 Ac wolana

lun God fin akkalemeyukla kacl, na God sifacna El fah sang wolana lun Wen nutin Mwet, ac El ac fah sa in orala ma inge. **33** Tulik nutik, nga ac fah tia muta yuruwos paht. Kowos ac fah sukyu, tusruktu nga fahk nu suwos inge ma nga tuh fahk nu sin mwet fulat lun mwet Jew, 'Kowos koflana som nu yen nga ac som nu we.' **34** Inge nga sot nu suwos sie ma sap sasu: kowos in lungse sie sin sie. Oana ke nga lungse kowos, kowos in oayapa lungse sie sin sie. **35** Kowos fin lungse sie sin sie, na mwet nukewa ac fah etu lah kowos mwet tumuk lutlut." **36** Simon Peter el siyuk sel, "Leum, kom ac som nu ya?" Jesus el topuk, "Kom tia ku in ukweyu inge nu yen nga ac som nu we, tusruktu tok kom ac fah fahsr tukuk." **37** Peter el siyuk, "Leum, efu ku ngan tia ku in fahsr tukum inge? Nga akola in misa keim!" **38** Jesus el fahk, "Ya pwayena lah kom akola in misa keik? Nga fahk na pwaye nu sum: meet liki won uh kahkla, kom ac lafwekinyu pacl tolu."

14 Jesus el fahk nu selos, "Nik kowos fosrnga ku inse toasr. Lulalfongi in God ac lulalfongi pac in nga. **2** Pukanten acn in muta in lohm sin Papa tumuk, ac nga ac som in akoo acn suwos. Funu tia ouinge nga lukun tia ku in fahk ma inge nu suwos. **3** Ac tukun nga ac som akoo acn suwos, nga ac fah foloko ac eis kowos nu yuruk, tuh yen nga muta we kowos fah oayapa muta we. **4** Kowos etu inkaneke nu yen nga ac som nu we." **5** Thomas el fahk nu sel, "Leum, kut tia etu yen kom ac som nu we, na kut ac etu fuka inkaneke nu we uh?" **6** Jesus el topkol ac fahk, "Nga pa inkaneke, ac pwaye, ac mouli; wangin mwet som nu yurin Papa fin tia ke nga." **7** Ac el fahk nu selos, "Inge ke kowos eteyu tari, kowos fah oayapa etu Papa tumuk, ac ingela kowos etal ac kowos liyal." **8** Philip el fahk nu sel, "Leum, fahkulak Papa nu sesr — pwayena ma kut enenu." **9** Jesus el topuk, "Nga muta yuruwos pacl na loeloes, na Philip, ya pwaye kom tiana eteyu? Kutena mwet su liyeyu tari el liyal pac Papa. Na efu kom ku fahk mu, 'Fahkulak Papa nu sesr?'" **10** Philip, ya kom tia lulalfongi lah nga muta in Papa, ac Papa El muta in nga?" Na Jesus el fahk nu sin mwet tumal lutlut, "Kas ma nga kaskaskin nu suwos tia ma sik sifacna. Papa, su mutana in nga, El na pa oru ma inge. **11** Lulalfongiyu ke nga fahk mu nga muta in Papa, ac Papa El muta in nga. Kowos fin tia lulalfongi ma nga fahk inge, na kowos

lulalfongi ke ma nga oru. **12** Nga fahk na pwaye nu suwos: kutena mwet su lulalfongi in nga, fah oru ma nga oru uh — aok, el ac fah oru pac ma yohk liki, mweyen nga ac som nu yurin Papa. **13** Ac nga fah oru kutena ma kowos siyuk kac inek, tuh wolana lun Papa fah akkalemeyuk in Wen. **14** Kowos fin siyuk sik kutena ma inek, nga fah oru." **15** "Kowos fin lungse nga, kowos ac akos ma sap luk. **16** Nga fah siyuk sel Papa, ac el ac fah sot Ngun Mutal nu suwos, su ac fah kasrekowos ac muta yuruwos nwe tok. (aion g165) **17** El pa Ngun su akkalemeye na pwaye ke God. Faclu koflana eisal, mweyen faclu koflana liyal ku etal. Tusruktu kowos etal, mweyen el mutana yuruwos ac el oasr in kowos. **18** "Nga fah tia filikowosi mwet mukaimtal. Nga fah foloko nu yuruwos. **19** In kitin pacl na faclu fah tia sifil liyeyu, tusruktu kowos ac liyeyu; ac ke sripen nga mouli, kowos fah oayapa mouli. **20** In len sac, kowos fah etu tuh nga oasr in Papa ac kowos oasr in nga, oana ke nga oasr in kowos uh. **21** "Kutena mwet su lohng ac liyaung ma sap luk, el lungse nga. Ac el su lungse nga, Papa tumuk El fah lungse pac el. Nga fah oayapa lungse el ac sifacna fahkyuyak nu sel." **22** Judas (tia Judas Iscariot) el fahk, "Leum, ac fuka kom in fahhkomyak nu sesr, a tia nu sin faclu?" **23** Jesus el topuk nu sel, "El su lungse nga fah akos kas luk. Papa tumuk fah lungse el, na nga ac Papa tumuk fah tuku nu yorol ac muta yorol. **24** El su tia lungse nga el tia akos kas luk. Ac kas ma kowos lohng sik tia ma luk sifacna, a ma sin Papa, su supweyume. **25** "Nga fahkot ma inge nu suwos ke nga srakna oasr yuruwos. **26** Ngun Mutal el fah tuku ac kasrekowos, mweyen Papa El fah supwama inek, el fah luti kowos ma nukewa, ac oru kowos in esamak ma nukewa ma nga fahk tari nu suwos. **27** "Nga filiya misla yuruwos. Misla luk sifacna pa nga asot nu suwos. Nga tia asot oana ke faclu asot. Nikmet fosrnga ku toasr, oayapa nikmet sangeng. **28** Kowos lohng ke nga fahk nu suwos, 'Nga ac som, tusruktu nga ac foloko nu yuruwos.' Kowos fin lungse nga, kowos ac engankin lah nga ac som nu yurin Papa, mweyen El fulat likiyu. **29** Nga fahk ma inge nu suwos meet liki ac sikyak, tuh ke pacl se sikyak uh kowos fah lulalfongi. **30** Nga fah tia sifilpa kaskas paht yuruwos, mweyen leum lun faclu el ac tuku. Wangin ku lal fuk, **31** tusruktu faclu enenu in etu lah nga lungse Papa, pa pwanang nga oru ma

nukewa El sapkin ngan oru. "Fahsru, lela kut in som liki acn se inge."

15 "Nga fainpwaye, ac Papa tumuk El mwet yukwiya. 2 El kotala lah nukewa in nga ma tia isus fahko, ac el kofela lah nukewa ma isus fahko tuh in nasnas ac isus fahko pus liki meet ah. 3 Kowos aknasnasyeyuk tari ke kas su nga fahkak tari nu suwos. 4 Kowos in kupasrme nu sik, ac nga fah kupasr na nu suwos. Sie lah koflana in sifacna isus fahko. El fah isus fahko el fin kupasyang na nu ke inkain fain uh. In lumah sacna, kowos tia ku in orek fahko kowos fin tia mutana in nga. 5 "Nga fain, ac kowos pa lah kac uh. Kutena mwet su mutana in nga, ac nga in el, fah isus fahko puspis, tuh kowos koflana oru kutena ma kowos fin muta sayuk. 6 Kutena mwet su tia muta in nga fah sisila, oana mah paola ma mwet uh ac sifani ac sisang nu in e uh in firiryak. 7 Kowos fin mutana in nga ac kas luk oanna in kowos, na kowos fah siyuk sin Papa ke kutena ma kowos lungse, ac El fah sot nu suwos. 8 Wolana lun Papa tumuk ac fah kalem ke kowos isus fahko puspis; ac in ouiya se inge kowos fah mwet tumuk lutlut. 9 Nga lungse kowos oana ke Papa El lungse nga; kowos mutana in lungse luk. 10 Kowos fin akos ma sap luk, kowos ac oanna in lungse luk, oana ke nga akos ma sap lun Papa tumuk ac mutana in lungse lah. 11 "Nga fahk ma inge nu suwos tuh engan luk fah oan in kowos, ac tuh engan lowos fah arulana yohk. 12 Pa inge ma sap luk nu suwos: kowos in lungse sie sin sie, oana ke nga lungse kowos. 13 Wangin lungse yurin mwet yohk liki lungse se inge: tuh sie mwet fah filiya moul lah ke mwet kawuk lah. 14 Ac kowos mwet kawuk luk, kowos fin oru ma nga sapkin nu suwos. 15 Nga tia sifilpa pangon kowos mwet kulansap, mweyen sie mwet kulansap el tia etu ma mwet kacto lah el oru. A nga pangon kowos mwet kawuk, mweyen nga fahkot ma nukewa ma nga lohng sin Papa tumuk. 16 Kowos tia suleyula; nga sulekwosla ac srisngikowosi kowos in som ac isus fahko puspis — kain fahko ma ac oan paht. Ke kowos oru ouinge, na Papa El fah asot nu suwos kutena ma su kowos siyuk sel inek. 17 Ke ma inge, nga sapkin nu suwos tuh kowos in lungse sie sin sie." 18 "Mwet faclu fin srungakowos, esam na lah elos tuh srungayu meet liki elos srungakowos. 19 Kowos funu ma lun faclu, na mwet faclu lukun lungse kowos oana

mwet lalos. Tusruktu kowos tia ma lun faclu mweyen nga sulekwosla liki faclu, pa pwanang mwet faclu srungakowos. 20 Esam ma nga tuh fahk nu suwos: 'Wangin sie mwet kulansap fulat liki mwet kacto lah.' Elos tuh akkeokyeyu, na elos ac akkeokye kowos pac. Oayapa oasr mwet su tuh akos mwe luti luk, na ac fah oasr pac mwet akos kowos. 21 A elos ac oru ma inge nukewa nu suwos mweyen kowos ma luk, tuh elos tia etal su supweyume. 22 Nga funu tia tuku ac sramsram nu selos lukun wangin mwatalos ke ma koluk. A ke ouinge uh, wangin sripa elos ku in srukak in tulalosla liki ma koluk lalos. 23 Kutena mwet su srungayu el srunga pac Papa tumuk. 24 Nga oru ma su wangin mwet nu orala meet. Elos funu tia liye ke nga oru ma inge, lukun wangin mwatalos. A elos tuh liye na ke nga oru ma inge inmasrlolos, ac elos srakna srungayu ac oayapa Papa tumuk. 25 Tusruktu ma inge ac nuna sikyak tuh ma simla in Ma Sap lalos in ku in akpwayeyuk: 'Elos srungayu ke wangin sripa.' 26 "Ngun Mutal el ac tuku — aok, Ngun lun pwaye, su tuku sin Papa me. Nga ac fah supwalot nu yuruwos sin Papa, ac el ac fah orek loh keik. 27 Ac kowos ac oayapa orek loh keik, mweyen kowos nuna wiyu oe ke mutawauk ah me.

16 "Nga fahk ma inge nu suwos tuh kowos fah tia fuhleak lulalfongi lowos. 2 Kowos ac fah sisila liki iwen lolngok, ac pacl se fah tuku ke kutena mwet su unikowosi ac fah nunku mu el kulansupu God ke el oru ma inge. 3 Mwet uh ac oru ouinge nu suwos mweyen elos tia etu Papa ac tia pac eteyu. 4 A nga fahk ma inge nu suwos, tuh ke pacl se elos ac oru ma inge, kowos ac esam lah nga fahkak tari nu suwos." "Nga tuh tiana fahk ma inge nu suwos ke mutawauk ah, mweyen nga muta yuruwos. 5 Tusruktu inge nga ac som nu yorol su supweyume, a wangin sie suwos siyuk sik lah nga ac som nu ya. 6 Ac inge ke nga fahkot nu suwos uh, insiowos sessesla ke asor. 7 Tusruktu nga fahk na pwaye nu suwos: ac wo nu suwos lah nga som liki kowos, mweyen nga fin tia som, Ngun Mutal el ac tia tuku nu yuruwos in kasrekowos. A nga fin som liki kowos, na nga ac supwalma nu yuruwos. 8 Ac pacl se el tuku, el ac akpwayei nu sin mwet faclu lah arulana tafongla nunak lalos ke ouiya lun ma koluk, ac ke ma su suwohs, ac ke nununku lun God. 9 Tafongla nunak lalos ke ma koluk, mweyen elos tiana lulalfongi in nga.

10 Tafongla nunak lalos ke ma suwohs, mweyen nga ac som nu yurin Papa, ac kowos fah tia sifil liyeyu. 11 Ac elos tafongla ke nununku, mweyen el su leum lun faclu el nununkeyuk tari. 12 “Srakna pus ma nga kena fahk nu suwos, tusruktu ac arulana upa nu suwos in kalem kac inge. 13 Tuh ke pacl se Ngun el ac tuku, Ngun se su akkalemye pwayeyien ma ke God, el ac fah pwen kowos nu ke ma pwaye nukewa. El fah tia kaskas ke ku lal sifacna, a el ac kaskas ke ma el lohng, ac el ac fahkak nu suwos ke ma ac fah tuku. 14 El ac fah akkalemye wolana luk, mweyen el ac eis ma nga fahk ac fahkak nu suwos. 15 Ma nukewa lun Papa ma luk, pa pwanang nga fahk mu Ngun ac fah eis ma nga sang nu sel ac fahkak nu suwos.” 16 “In kitin pacl na, kowos fah tia sifil liyeyu, na tok kutu kowos fah liyeyu.” 17 Kutu sin mwet tumal lutlut elos asiyyuki inmasrlolos, “Mea kalmen ma el fahk inge? El fahk mu in kitin pacl na kut ac tia sifil liyal, na tok kutu kut ac liyal. Ac el oayapa fahk, ‘Ma inge ma ke sipren nga ac som nu yurin Papa.’ 18 Mea kalmen, ‘Kitin pacl na?’ Kut tia etu lah mea el kaskas kac uh!” 19 Jesus el etu lah elos kena siyyuk sel, ouinge el fahk nu selos, “Nga fahk mu, ‘In kitin pacl na kowos ac tia sifil liyeyu, na tok kutu kowos fah liyeyu!’ Ya pa inge ma se kowos asiyyuki kac inmasrlowos uh? 20 Nga fahk na pwaye nu suwos: kowos ac fah tung mwemelil, a faclu ac fah engan. Kowos fah asor, tusruktu asor lowos fah ekla nu ke engan. 21 Ke pacl se sie mutan el apkuran in isusla, el laloela mweyen pacl in keok lal apkuran me. Tusruktu pacl se tulik sac isusla, el mulkunla keok lal, mweyen el engan lah tulik se isusla nu faclu. 22 Ac fah oapana nu suwos: kowos asor inge, tusruktu nga ac sifilpa liye kowos, ac insiowos ac fah sessesla ke engan, ke sie kain engan ma wangin mwet ku in eisla liki kowos. 23 “Ke len sac ac tuku, kowos fah tia siyyuk sik ke kutena ma. Nga fahk na pwaye nu suwos: Papa El ac fah sot nu suwos kutena ma kowos siyyuk sel kac inek. 24 Kowos soenna siyyuk kutena ma inek. Siyyuk ac kowos fah eis, tuh engan lowos fah arulana yohk. 25 “Nga orekmakin kas in pupulyuk in fahk ma inge nu suwos. Tusruktu pacl se ac fah tuku ke nga fah tia orekmakin pupulyuk, a nga ac fah kaskas lemtulauk nu suwos kac Papa. 26 Ke len sac ac tuku, kowos fah siyyuk sel inek, ac nga fah tia enenu in siyyuk sel keiwohs, 27 tuh Papa sifacna El lungse kowos.

El lungse kowos mweyen kowos lungse nga ac lulalfongi lah nga tuku sin God me. 28 Aok, nga tuku sin Papa me, ac nga tuku nu faclu; ac inge nga ac som liki faclu, ac som nu yurin Papa.” 29 Na mwet tumal lutlut elos fahk nu sel, “Inge kom kaskas kalem na ac tia orekmakin pupulyuk. 30 Inge kut etu lah kom tia enenu sie mwet in kusen siyyuk nu sum, mweyen kom etu ke ma nukewa. Ma se inge oru kut in lulalfongi lah kom tuku sin God me.” 31 Jesus el topkolos ac fahk, “Ya kowos lulalfongi inge? 32 Pacl se ac fah tuku, aok tuku tari, ke kowos nukewa ac fah fahsrelik, kais sie nu yen sel sifacna, ac nga ac fah mukena muta. Tusruktu nga tia arulana mukela, mweyen Papa El oasr yuruk. 33 Nga fahkot nu suwos ma inge tuh in oasr misla yuruwos ke kowos kupasrme nu sik. Ke kowos muta faclu kowos ac keok. Tusruktu kowos in pulaik na! Nga kutangla faclu tari!”

17 Tukun Jesus el fahk ma inge, el ngetak nu inkusrao ac fahk, “Papa, pa inge pacl sac ke kom ac fahkak wolana lun Wen nutum, tuh Wen fah oayapa fahkak wolana lom. 2 Tuh kom sang nu sel tuh in oasr ku lal fin mwet nukewa, tuh El fah sang moule ma pahptat nu selos nukewa su kom sang nu sel. (aiōnios g166) 3 Ac kalmen moule ma pahptat pa inge: in etekom, God pwaye sefanna, ac in etu Jesus Christ, su kom supwama. (aiōnios g166) 4 Nga fahkak tari wolana lom nu faclu, ke nga aksafyela orekma ma kom ase nu sik in oru. 5 Inge, ye motom O Papa, sifilpa ase nu sik wolana lom — wolana su tuh oan yuruk ke nga muta yurum meet liki faclu orekla. 6 “Nga fahkkomyak tuh elos su kom ase nu sik liki faclu in etekom. Elos tuh ma lom, ac kom eialosme nu sik. Elos akos tari kas lom, 7 ac inge elos etu lah ma nukewa kom ase nu sik tuku sum me. 8 Nga sang nu selos mwe fahkak ma kom tuh se nu sik, ac elos eis tari. Elos etu lah pwaye nga tuku yurum me, ac elos lulalfongi lah kom supweyume. 9 “Nga pre kaclos. Nga tia pre ke faclu, a kaclos su kom ase nu sik, mweyen elos ma lom. 10 Ma nukewa yuruk ma lom, ac ma nukewa lom ma luk; ac wolana luk sikyak kalem in elos. 11 Ac inge, tari muta luk fin faclu ac nga fahsrot nu yurum. A elos ac mutana faclu. Papa Muta! Karinganulos ke ku lun Inem, Ine se su kom tuh ase nu sik. Tuh elos fah ma sefanna, oana ke nga kom ma sefanna. 12 Pacl se ke nga welulos, nga liyalosyang ke ku lun Inem — Ine se

ma kom se nu sik. Nga karinganulos ac tia sie selos tuhlaç, sayen el su nuna kalem mu ac tuhlaç — tuh Ma Simusla fah akpwayeyiuk. 13 Ac inge nga fahsrot nu yurum, ac nga fahk ma inge fin faclu, tuh elos fah sesseslana ke engan lulap luk. 14 Nga sang kas lom nu selos tari, ac faclu srungalos, mweyen elos tia ma lun faclu, oana ke nga tia ma lun faclu. 15 Nga tia siyuk kom in eisalosla liki faclu, tusrukto nga siyuk kom in liyalosyang liki el su Koluklana. 16 In oana ke nga tia ma lun faclu, elos tia pac ma lun faclu. 17 Eisalos nu sum sifacna ke ma pwaye. Kas lom ma pwaye. 18 Nga supwaloselik nu fin faclu, oana ke kom supweyume nu faclu. 19 Ac ke sripalos nga eisyuwot sifacna nu sum, tuh elos fah ku pac in sifacna eisaloswot na pwaye nu sum. 20 “Nga tia pre kaclos inge mukena, a nga oayapa pre kaclos su lulalfongi keik ke sripen fahkak lalos. 21 Nga pre tuh elos nukewa fah ku in ma sefanna. Papa, lela elos in muta in kut, oana ke kom muta in nga ac nga in kom. Lela elos in ma sefanna, tuh faclu fah lulalfongi lah kom supweyume. 22 Wolana se ma kom tuh ase nu sik, nga sang nu selos, tuh elos fah ku in ma sefanna, oana ke nga kom ma sefanna: 23 aok, nga muta in elos ac kom muta in nga, tuh elos fah ku in ma sefanna, tuh faclu fah ku in etu lah kom supweyume, ac lah kom lungse elos oana ke kom lungse nga. 24 “Papa! Kom eisalosma nu sik, ac nga lungse elos in wiyu yen nga muta we, tuh elos fah ku in liye wolana luk — wolana su kom ase nu sik, tuh kom lungse nga meet liki orekla faclu. 25 O Papa Suwoswos! Faclu tia etekom, a nga etekom, ac elos inge etu lah kom supweyume. 26 Nga fahkkomyak tuh elos in etekom, ac nga fah tafwelana in oru, tuh lungse lom nu sik fah ku in oan in elos, ac tuh nga fah oayapa ku in muta in elos.”

18 Tukun Jesus el pre tari, el wi mwet tumal lutlut illa, ac som tupalla Infacel Srisrik Kidron. Oasr ima se in acn sac, ac Jesus ac mwet tumal lutlut elos utyak nu we. 2 Judas, el su ac tukakunulak Jesus, el etu acn sac, mweyen pus pacl Jesus ac mwet tumal lutlut elos tukeni we. 3 Ouinge Judas el som nu in ima sac, ac pwen sie un mwet mweun lun acn Rome welul, oayapa kutu mwet soan ke Tempul ma supweyukla sin mwet tol fulat ac mwet Pharisee. Elos us mwe mweun, lam ac kahp welulos. 4 Jesus el etu na ma nukewa ma ac sikyak nu sel, ouinge el

kalukyang nu yorolos ac siyuk selos, “Su kowos suk an?” 5 Elos topuk, “Jesus lun Nazareth.” El fahk, “Nga pa el.” Judas el wi tu inmaslon un mwet sac. 6 Ke Jesus el fahk nu selos, “Nga pa el,” elos kohlohi ac topla nu infohk ah. 7 Jesus el sifilpa siyuk selos, “Su kowos suk an?” Ac elos fahk, “Jesus lun Nazareth.” 8 Jesus el fahk, “Nga fahk tari nu suwos lah nga pa el. Fin nga pa kowos suk an, fuhlela mwet inge in som.” (9 El fahk ouinge tuh in akpwayeyiuk kas se el tuh fahk meet: “Papa, tia sie selos su kom ase nu sik tuhlaç likiyu.”) 10 Oasr cutlass se yorol Simon Peter, na el faesak ac sang paki sie sin mwet kulansap lun Mwet Tol Fulat, ac wotela sracl layen layot. Inen mwet kulansap sac pa Malchus. 11 Jesus el fahk nu sel Peter, “Isongya cutlass nutum an nu ke ma nukumyen! Mea, kom nunku mu nga ac tia nim ke cup in keok se ma Papa El se nu sik uh?” 12 Toko mwet mweun Rome ac captain lalos, wi mwet soan lun mwet Jew, elos sruokilya Jesus ac kapriya, 13 ac kololla meet nu yorol Annas. Annas pa papa tumun mutan kial Caiaphas, su Mwet Tol Fulat ke yac sac. 14 Caiaphas pa tuh sang kas in kasru nu sin mwet fulat lun mwet Jew mu, ac fal tuh mwet sefanna in misa ke mwet nukewa. 15 Simon Peter ac sie pac mwet lutlut eltal fahsrot tokol Jesus. Mwet lutlut se saya ah eteyuk sin Mwet Tol Fulat, ouinge el welul Jesus utyak na nwe ke inkul lun Mwet Tol Fulat, 16 a Peter el mutana likin kalkal ah sisen mutunpot ah. Na mwet lutlut se ngia el tufoki ac kaskas nu sin mutan kulansap se su karingin mutunpot uh, ac pwanulak Peter nu in kalkal ah. 17 Mutan sac fahk nu sel Peter, “Ku kom tia sie sin mwet lutlut lun mwet sacn?” Peter el topuk, “Mo, tia nga.” 18 Mwet kulansap ac mwet topang elos tanak tari sie e ke mulut ke sripen arulana ohu, ac elos tu raunela ac langlung kac. Na Peter el welulosyang tu langlung. 19 Mwet Tol Fulat el lolngok sin Jesus ke mwet tumal lutlut ac ke luti lal ah. 20 Ac Jesus el fahk, “Pacl nukewa nga kaskas lemtulauk nu sin mwet uh. Luti luk nukewa orek in iwen lolngok ac in Tempul, yen mwet nukewa tukeni we. Wangin kutena ma nga fahk in lukma. 21 Na efu kom ku kusen siyuk sik? Siyuk sin mwet ma lohngyu ah lah mea nga fahk nu selos. Elos etu ma nga fahk.” 22 Ke Jesus el fahk ma inge, sie sin mwet soan su tu we puokya likintupal ac fahk, “Kom ku kaskas angan nu sin Mwet Tol Fulat!” 23 Jesus el fahk nu sel, “Fin oasr

ma nga fahk tuh sufal, akkalemye nu sesr nukewa. A fin pwaye ma nga fahk uh, efu kom ku puokyu?" **24** Jesus el srakna kapir ke Annas el supwalla nu yorol Caiaphas, Mwet Tol Fulat. **25** Peter el srakna tu langlung insac, na kutu sin mwet uh fahk nu sel, "Ku tia kom pa sie sin mwet lutlut lun mwet sacn?" A Peter el sifil lafu ac fahk, "Mo, tia nga." **26** Sie sin mwet kulansap lun Mwet Tol Fulat, su sou lun mwet se ma Peter el pakela insrac ah, el kasla ac fahk, "Kom pa nga liye welul Jesus in ima sac — pwaye?" **27** Peter el sifilpa fahk, "Mo" — na in pacl sacna, won se kahkla. **28** Toang na in lotu sac, utukla Jesus liki lohmsel sel Caiaphas nu inkul fulat sel governor. Mwet fulat lun mwet Jew uh elos tuh tia wi utyak nu inkul fulat sac ke sripen elos tia lungse akfohkfokyalos, elos in mau ku in mongo ke Kufwen Alukela. **29** Ouinge Pilate el ilme nu yorolos ac siyuk, "Mea kowos tukakin mwet se inge kac uh?" **30** Top lalos nu sel pa, "El funu tia orala sie ma koluk lulap, kut lukun tia usalu nu yurum." **31** Pilate el fahk nu selos, "Fin angan, kowos sifacna usal ac nununkal fal nu ke ma sap lowos an." Elos topuk ac fahk, "Ma sap lowos, mwet Rome, tia lela nu sesr in wotela sie mwet in anwuki." (**32** Ma inge siyak in akpwayei ma Jesus el fahk ke el fahkak luman misa ma el ac misa kac.) **33** Pilate el sifil utyak nu in lohmsel ac sap in utuku Jesus nu yorol, na el siyuk sel, "Ya kom pa tokosra lun mwet Jew?" **34** Jesus el topuk, "Ya ma na kom sifacna siyuk, ku mwet pa fahk nu sum keik?" **35** Pilate el topkol ac fahk, "Ya kom nunku mu nga sie mwet Jew? Mwet lom sifacna ac mwet tol fulat pa eiskomme nu sik. Mea kom orala uh?" **36** Jesus el fahk, "Tokosrai luk uh tia ma lun facl se inge. Funu ma lun faclu, mwet ma fahs tukuk lukun anwuk in taranyu liki poun mwet fulat lun mwet Jew. Mo. Tokosrai luk tia ma faclu!" **37** Ke ma inge Pilate el siyuk sel, "Fin angan, ya tokosra se pa kom?" Jesus el topuk, "Kom pa fahk mu tokosra se pa nga uh. Nga isusla ac tuku nu faclu ke na sripa se inge: in kaskas ke ma pwaye. Kutena mwet su ma lun ma pwaye elos porongeyu." **38** Pilate el siyuk, "Ac mea ma pwaye?" Na Pilate el sifil illa nu yurin mwet uh ac fahk nu selos, "Nga tia ku in konauk kutena ma koluk lun mwet se inge. **39** Tusruktu in fal nu ke oakwuk uh, yac nukewa ke pacl in Kufwen Alukela nga muta aksukosokyela sie mwet kapir nu suwos. Kowos lungse nga in aksukosokyela

tokosra lun mwet Jew?" **40** Elos wowoyak ac fahk, "Mo, tia el! Kut lungse Barabbas!" (Barabbas el sie mwet pisrapasr sulallal.)

19 Na Pilate el sap in utukla Jesus ac in sringsring el. **2** Mwet mweun uh pwelah tefuro se ke lah ma oasr otoh kac ac oakiya fin sifal, na elos nokmulang ke nuknuk sroninmutuk loeloes se **3** ac tuku nu yorol ac fahk, "Paing kom, Tokosra lun mwet Jew!" Ac elos fahsryang ac srunglul ke paolos. **4** Pilate el sifilpa tufoki nu yurin mwet uh ac fahk, "Liye, nga ac usalu nu yuruwos tuh kowos in etu lah nga koflana konauk kutena ma koluk lun mwet se inge." **5** Ouinge Jesus el ilme, susuyang ke tefuro in otoh sac ac nuknukyang ke nuknuk sroninmutuk loeloes sac. Pilate el fahk nu selos, "Liye! Pa inge mwet sac!" **6** Ke mwet tol fulat ac mwet topang lun Tempul elos liyal, elos wowoyak ac fahk, "Srupsrulak! Srupsrulak fin sakseng soko!" Pilate el fahk nu selos, "Kowos sifacna usal ac srupsrulak. Nga tia konauk kutena ma koluk lal." **7** Un mwet uh topuk ac fahk, "Oasr ma sap lasr ma fahk mu fal elan misa, mweyen el oru mu el Wen nutin God." **8** Ke Pilate el lohng ma se inge, el arulana sangeng liki meet ah. **9** El sifilpa utyak nu in lohmsel ac siyuk sin Jesus, "Kom tuku oya me?" Tuh Jesus el tiana topuk. **10** Pilate el fahk nu sel, "Ya kom ac tia kas nu sik? Esam, oasr ku luk in tulekomla ac oayapa in unikowi fin sakseng." **11** Jesus el topuk ac fahk, "God El funu tia asot ku nu sum, lukun wangin ku lom fuk. Ke ma inge, mwet se ma eisuyuwot nu inpoum uh, mwatal yohk liki kom." **12** Ke Pilate el lohng ma inge, el srike in suk elan tulalla Jesus. Tuh un mwet uh wowoyak ac fahk, "Kom fin tulalla, kalmac pa kom tia mwet kawuk lal Caesar! Kutena mwet su oru mu el sie tokosra el lain Leum Fulat lun acn Rome!" **13** Ke Pilate el lohng kas inge, el pwanulla Jesus nu likin lohmsel ah, ac muta fin mwe muta in nununku in acn se ma pangpang "Falful Eot." (In kas Hebrew pangpang "Gabbatha.") **14** In pacl sac apkuran in sun infulwen len ke len se meet liki Kufwen Alukela. Pilate el fahk nu sin mwet uh, "Pa inge tokosra lowos an!" **15** Elos wowoyak ac fahk, "Unilya! Unilya! Srupsrulak fin sakseng soko!" Pilate el siyuk selos, "Mea, kowos lungse nga in unilya tokosra lowos fin sakseng soko?" Mwet tol fulat elos topuk, "Tokosra sefanna lasr, pa Caesar!" **16** Na Pilate el eisialang Jesus nu selos elos in unilya fin sakseng. **17** Ouinge

elos eisal Jesus, ac el illa ac sifacna us sakseng lal, som nu ke acn se pangpang “Sri In Ahlunusuf.” (In kas Hebrew pangpang “Golgotha.”) 18 Elos srupsrulak we fin sakseng soko, ac elos srupusrak pac mwet luo saya, sie lac ac sie lac, ac Jesus infulwa. 19 Pilate el simusla sie mwe fahkak ac sang in sripsripi ke sakseng soko ah. Kas el simusla kac uh pa, “Jesus Lun Nazareth, Tokosra Lun Mwet Jew.” 20 Mwet puspis riti, mweyen acn se Jesus el sripsripyak we ah tia loes liki siti uh. Ma simla sac simla ke kas Hebrew, kas Latin, ac kas Greek. 21 Mwet tol fulat elos fahk nu sel Pilate, “Nik kom simis mu, ‘Tokosra Lun Mwet Jew,’ a wo in fahk mu, ‘Mwet se inge fahk mu, Nga pa Tokosra Lun Mwet Jew.’” 22 Pilate el topuk, “Ma nga simusla tari ac wi na.” 23 Tukun mwet mweun elos srupsrulak Jesus tari fin sakseng, elos eis nuknuk lal ac kitalik nu ke ip akosr, kais sie ip nu sin kais sie selos. Elos eis pac nuknuk loeloes lal ma tollac ke ip sefanna, wangin kwatuta kac. 24 Mwet mweun elos fahk nu sin sie sin sie, “Wona kut in tia seseya, a kut susfa kac in konauk lah su ac la uh.” Ma inge sikyak in akpwayei Ma Simusla su fahk: “Elos kitalik nuknuk luk inmasrlolos Ac susfa ke nuknuk loeloes luk.” Na pa inge ma mwet mweun elos oru. 25 Mwet su tu apkuran nu ke sakseng soko ah pa nina kial Jesus, tamtael lun nina kial, Mary mutan kial Clopas, ac Mary Magdalene. 26 Jesus el liye nina kial ac mwet lutlut se su el lungse ke eltal tukeni tu insac; na el fahk nu sin nina kial, “El inge el wen nutum.” 27 Na el fahk nu sin mwet lutlut sac, “El inge el nina kiom.” Tukun pacl sac mwet lutlut sac eisal nina sac nu in lohmu sel sifacna in muta yorol. 28 Ke pacl se inge Jesus el etu lah ma nukewa aksafleyukla tari. In akpwayeye Ma Simusla el fahk, “Nga malu.” 29 Ahlu se oan we, sessesla ke wain vinegar, ouinge twenyuki insroal se ke wain uh, na itukyng nu ke sak hyssop soko ac kokoyang nu ke oalul. 30 Jesus el nimya wain sac ac fahk, “Safila tari!” Na kipatu kwawal ac el fuhleak ngunal. 31 Len sac len Friday se, len in akoo nu ke Sabbath, na mwet fulat lun mwet Jew elos tia lungse mano inge in oanna fin sakseng ke len Sabbath, mweyen Sabbath se inge arulana mutal nu selos. Ke ma inge elos siyuk sel Pilate elan lela elos in kotalik nien mwet ma sripsripyak, ac eisya manolos liki sakseng uh. 32 Ouinge mwet mweun elos som koteya nien mwet se meet ah, na toko mwet

se akloo ma welul Jesus anwuki ah. 33 A ke pacl se elos tuku nu yorol Jesus, elos liye lah el misa tari, ke ma inge elos tiana koto nial. 34 Ne ouinge, sie sin mwet mweun el fakisang osra natul ah nu ke la sial Jesus, ac in pacl sacna srah ac kof tukenina sororla kacl. (35 Mwet se ma liye ke ma inge sikyak el orek loh kac, tuh kowos in ku pac in wi lulalfongi. Ma el fahk kac ma pwaye, ac el etu lah el kaskas pwaye.) 36 Ma inge orekla tuh in akpwayei Ma Simusla su fahk: “Tia sokofanna sri kacl fah kaptelik.” 37 Ac oasr pac sie Ma Simusla su fahk, “Elos ac fah ngetang liye el su elos tuh fakisya.” 38 Tukun ma inge Joseph, su sie mwet in siti srisrik Arimathea, el siyuk sel Pilate lah el ac ku in eisya monin Jesus. (Joseph el sie mwet fahsr tukun Jesus, tusruktu in lukma, mweyen el sangeng sin mwet fulat lun mwet Jew.) Pilate el fahk nu sel mu el ku in eis mano sac, ke ma inge Joseph el som ac usla. 39 Nicodemus, mwet se su tuh som meet nu yorol Jesus ke fong, el welul Joseph, ac el us akuran paun siofok ke mwe keng luo inge: myrrh ac aloes akulamisiyak. 40 Mwet luo inge eis monin Jesus ac pwella ke nuknuk linen wi mwe keng, fal nu ke ouiya lun mwet Jew ke akoeyen sie mano nu ke pukpuki. 41 Oasr sie ima ke acn se ma Jesus el anwuki we, ac in acn sac oasr kulyuk na sasu se su soenna oasr mwet pukpuki loac. 42 Ke sripen luf sac oan apkuran, oayapa ke sripen len se inge len se meet liki len Sabbath, elos filiya monin Jesus we.

20 Toang na ke lotutang in Sunday, ke srakna lohrosr, Mary Magdalene el som nu ke kulyuk ah tuh liyauk lah eot sac ipisyukla liki mutun kulyuk sac. 2 El kasrusr som nu yorol Simon Peter ac mwet lutlut se ngia su Jesus el lungse, ac fahk nu seltal, “Elos eisalla Leum liki kulyuk ah, ac kut tia etu lah elos filiya oya!” 3 Na Peter ac mwet lutlut se ngia eltal som nu ke kulyuk ah. 4 Eltal tukeni kasrusr, a mwet lutlut se ngia mui lukel Peter ac sun kulyuk ah meet. 5 El kui nu ten ac liyauk nuknuk linen ah, tusruktu el tiana utyak nu loac. 6 Ac Simon Peter el tuku tokol ac suwosla na nwe in kulyuk ah. El liye nuknuk linen oan we 7 ac nuknuk se ma sang pwelah insifen Jesus ah — tia wi nuknuk linen uh oan, a limlimla na oan saya. 8 Na mwet lutlut se ngia ma sun kulyuk ah meet, el utyak pac nu in luf uh. El liye ac lulalfongi. (9 Eltal soenna kalem ke Ma Simusla ma fahk mu el enenu na in moulyak liki misa.) 10 Na mwet lutlut luo ah

folakla nu lohm seltal ah. **11** Mary el tu na tung likin kulyuk ah. Ke el srakna tung, el suwoli ac ngetang nu in luf sac, **12** ac liyauk lipufan luo nuknuk fasrfasr. Eltal muta yen se ma monin Jesus tuh oan we ah, sie ke acn sifal oan we, ac sie ke acn nial oan we. **13** Eltal siyuk sel, "Mutan, efu kom ku tung?" Mary el topuk ac fahk, "Elos usalla Leum luk, ac nga tia etu acn elos filiya wei!" **14** Na el tapulla ac liyalak Jesus tu insac, tusruktu el tiana akilen lah Jesus. **15** Jesus el siyuk sel, "Mutan, efu kom ku tung? Su kom suk an?" Mary el nunku mu el mwet ima se, ouinge el fahk nu sel, "Fin kom pa usalla, fahk nu sik acn kom filiya we, ac nga fah som eisal." **16** Jesus el fahk nu sel, "Mary!" Mary el forang nu sel ac fahk ke kas Hebrew, "Rabboni!" (Kalmac pa "Mwet Luti.") **17** Jesus el fahk nu sel, "Nik kom sruokyuwi, mweyen nga soenna sowak nu yurin Papa. Tusruktu, fahla nu yurin mwet lili ac fahk nu selos lah nga sowak nu yurin Papa tumuk ac Papa tumalos, God luk ac God lalos." **18** Ouinge Mary Magdalene el som ac fahk nu sin mwet tumal lutlut lah el liyalak Leum, ac el srumun ma Jesus el tuh fahk nu sel ah. **19** Ke eku in len Sunday sac, mwet lutlut elos tukeni in sie acn ac lakiya srungul uh mweyen elos sangeng sin mwet fulat lun mwet Jew. Na Jesus el tuku ac tu inmasrtolos ac fahk, "Misla nu suwos." **20** Tukun el fahk ma se inge, el kolang paol ac fahkac pac la siyal nu selos. Mwet tumal lutlut elos arulana engan ke elos liye Leum. **21** Jesus el sifil fahk nu selos, "Misla nu suwos. Oana ke Papa El supweyume, ouinge nga supwekowosla." **22** Na el mongyang nu faclos ac fahk, "Kowos eis Ngun Mutal. **23** Kowos fin nunak munas ke ma koluk lun mwet, elos fah eis nunak munas. Kowos fin tia nunak munas nu selos, elos ac tia pac eis nunak munas." **24** Thomas (su pangpang pac Fak,) el wangin yorolos ke Jesus el sikyng nu selos. **25** Ouinge elos fahk nu sel, "Kut liyal Leum!" Thomas el fahk nu selos, "Nga fin tia liye inken kinet in osra inpaol ah, ac filiya kufinpouk fin kinet ah, ac isongang pouk nu ke la sial, nga ac tia lulalfongi." **26** Wik se toko mwet lutlut elos sifilpa tukeni in lohm ah, ac Thomas el welulos. Srungul uh lakiyuki, a Jesus el tuku ac tu inmasrtolos ac fahk, "Misla nu suwos." **27** Na el fahk nu sel Thomas, "Filiya kufinpoum inse inge, ac liye pouk. Na asroema poum ac isongang nu ke la siuk. Nimet kom alolo, a lulalfongi na!" **28**

Thomas el fahk nu sel, "Leum luk ac God luk!" **29** Jesus el fahk nu sel, "Ya kom lulalfongi mweyen na kom liyeyu? Insewowo elos su tiana liyeyu a elos lulalfongi!" **30** Jesus el oru pac mwenmen puspis ye mutun mwet tumal lutlut, a tiana simla in book se inge. **31** Tusruktu ma inge simla tuh kowos fah ku in lulalfongi lah Jesus pa Christ, Wen nutin God, ac tuh ke lulalfongi lowos in el, kowos fah ku in eis moult.

21 Tukun ma inge, Jesus el sifil sikyng pacl se nu sin mwet tumal lutlut sissen Lulu Tiberias. El sifacna fahkulak ouinge. **2** Simon Peter, Thomas (su pangpang Fak), Nathanael (mwet Cana in Galilee), wen luo natul Zebedee, ac luo pac sin mwet tumal lutlut lun Jesus elos tuh tukeni we. **3** Simon Peter el fahk nu sin mwet inge, "Nga ac som patur." Elos fahk nu sel, "Kut ac wi kom." Ke ma inge elos kalla fin soko oak, tusruktu ke fong sac nufon elos tiana sruokya soko ik. **4** Ke tufahna lenelik, Jesus el tu we kof ah, tusruktu mwet lutlut ah tia etu lah Jesus. **5** Na el siyuk selos, "Tulik, oasr ik?" Elos topuk, "Wanginna." **6** El fahk nu selos, "Sisla kwa lowos an nu yem oh, na ac fah oasr ma kowos sruokya." Ouinge elos sisla, ac koflana amakunak mweyen arulana pukanten ik. **7** Mwet lutlut se ma Jesus el lungse el fahk nu sel Peter, "Leum pa ingo!" Ke Peter el lohng lah Leum, el sifilpa nokomang nuknuk lik lal (mweyen el tuh sarukla) ac atula nu in kof ah. **8** Oak soko ah tia oan loes liki finmes uh — sahp ac yact siofok ma. Na mwet lutlut ngia kalang nu finmes ah, amakin kwa ah, sessesla ke ik. **9** Ke elos srola nu finmes ah elos liye e mulut se we, ac ik oan fac, ac oasr pac bread. **10** Na Jesus el fahk nu selos, "Use kutu ik ma kowos tufahna sruokya an." **11** Simon Peter el sroang nu fin oak ah, ac amakin kwa ah nu finmes ah sessesla ke ik lulap — ik siofok lumngaul tolu nufon. Ne arulana pukanten, nwek sac tiana mihsalik. **12** Jesus el fahk nu selos, "Fahsru mongo." Tia siefanna sin mwet lutlut ah pulaik in siyuk lah su el uh, mweyen elos etu lah el pa Leum. **13** Jesus el som ac eis bread, ac sang nu selos. El oru oapana ke ik ah. **14** Pa inge pacl se aktolu Jesus el sikyng nu sin mwet tumal lutlut tukun akmoulyeyak el liki misa. **15** Tukun elos mongo tari, Jesus el siyuk sel Simon Peter, "Simon wen natul John, ya kom lungse nga yohk liki lungse lun mwet inge nu sik uh?" El topuk, "Aok, Leum, kom etu lah nga lungse kom." Jesus

el fahk nu sel, "Karinganang sheep fusr nutik." 16 Jesus el fahk nu sel pacl se akluo, "Simon wen natul John, ya kom lungse nga?" El topuk, "Aok, Leum, kom etu lah nga lungse kom." Jesus el fahk nu sel, "Karinganang sheep nutik." 17 Jesus el fahk pacl se aktolu, "Simon wen natul John, ya kom lungse nga?" Peter el mutawauk toasrla mweyen Jesus el siyuk sel pacl aktolu, "Ya kom lungse nga?" Ke ma inge el fahk nu sel, "Leum, kom etu ma nukewa; kom etu lah nga lungse kom!" Jesus el fahk nu sel, "Karinganang sheep nutik." 18 Nga fahk na pwaye nu sum: pacl se ke kom mwet fusr, kom sifacna loskomi ac fahsr nu yen kom lungse som nu we. Tusruktu ke pacl se kom matuoh, kom ac asroela poum ac siena mwet fah loskomi ac pwen kom nu yen kom tia lungse fahsr nu we. 19 (Ke Jesus el fahk ouinge, el fahkak luman misa ma Peter el ac mau sun ac sang wolana nu sin God kac.) Na Jesus el fahk nu sel, "Fahsr tukuk!" 20 Peter el tapulla ac liyauk mwet lutlut se ma Jesus el lungse yohk ah fahsryak tokol — mwet se ma tuh keyang nu sin Jesus ke mongo in eku se saffa ac siyuk sel, "Leum, su ac tukakinkomyak uh?" 21 Ke Peter el liyalak, el siyuk sin Jesus, "Leum, ac mwet se inge ac mea?" 22 Jesus el topkol ac fahk, "Nga fin lungse elan moul nwe ke nga foloko, mea lom nu kac? Fahsr tukuk!" 23 Ouinge kas se fwackelik inmasrlon mwet su fahsr tukun Jesus lah mwet lutlut se inge ac tiana misa. Tusruktu Jesus el tiana fahk mu el ac tia misa. El fahk mu, "Nga fin lungse elan moul nwe ke nga foloko, mea lom nu kac?" 24 Pa inge mwet lutlut se ma orek loh ke ma inge, ac el pacna pa simusla ma inge; ac kut etu lah ma el fahk uh pwaye. 25 Inge, pukanten pac ma saya ma Jesus el oru. Fin simisyukla nukewa kais sie, nga pangon faclu nufon ac tia ku in nwauk book ma ac simisyukla inge.

Orekma

1 Nu sum, Theophilus: In book se luk meet ah, nga tuh simusla ma nukewa su Jesus el tuh oru ac luti nu sin mwet uh ke el mutawauk orekma lal 2 nwe ke na sun len se ma tuh utukyak el nu inkusrao. Meet liki utukyak el, ke ku lun Ngun Mutal el sang kas lal nu sin mwet el tuh sulela in mwet sap lal. 3 Ke lusen len angngaul tukun el misa, el tuh sikyang nu selos pacl na pus in ouiya su liksreni na akpwayei lah pwaye el sifil moulyak. Elos liyal, ac el kaskas nu selos ke Tokosrai lun God. 4 Ac ke el srakna muta yorolos, el fahk sap soko inge nu selos: "Nimet som liki acn Jerusalem, a kowos in soano na mwe kite se su nga tuh fahk nu suwos, su Papa El wulela kac. 5 John el tuh baptais ke kof, a in len ekasrna fahsru, kowos ac fah baptais ke Ngun Mutal." 6 Ke mwet sap elos tukeni nu yurin Jesus, elos siyak sel, "Leum, ya kom ac folokonak tokosrai lun mwet Israel ke pacl se inge?" 7 Jesus el fahk nu selos, "Pacl uh, ac ma ac orek uh, oakwuk ke ku lun Papa tumuk, ac tia ma lowos in etu lah ma inge ac sikyak ngac. 8 Tusrukto kowos ac fah eis ku ke Ngun Mutal ac tuku nu fowos, ac kowos ac fah mwet loh keik in acn Jerusalem, ac in acn Judea nufon, oayapa Samaria, ac nu in acn nukewa fin faclu." 9 Tukun el fahk ma inge tari, utukyak el nu inkusrao ye mutalos, na pukunyeng se kosralla lukelos. 10 Elos srakna suiya acn lucng ke utukyak el ah, na mwet luo sikme welulosyang, nukum nukuk na fasfasr 11 ac fahk, "Mwet Galilee, efu kowos tu nget na nu lucng? Jesus se ma utukla liki kowos nu inkusrao inge, ac fah sifilpa foloko in lumah se na ma kowos liye el som nu inkusrao kac ah." 12 Na mwet sap elos folokla nu Jerusalem liki fineol Olive, su lusa oasr ke tafun mael. 13 Elos folokla nu in siti uh, ac utyak nu in lohmi se elos muta we ah: Peter, John, James ac Andrew, Philip ac Thomas, Bartholomew ac Matthew, James wen natul Alphaeus, Simon mwet Zealot, ac Judas wen natul James. 14 Elos inge kwacna tukeni nu sie in pre, wi mutan uh, ac Mary nina kien Jesus, ac mukul wial ah. 15 In kutu len tok, un mwet lulalfongi elos toeni — sahp ac oasr mwet siofok longoul nufon — na Peter el tuyak in sramsram. 16 El fahk, "Mwet lili ac lulu, ac nuna akpwayeyiuk Ma Simusla se ma fahk ke Ngun Mutal tuh palye in kas lal David, ke ma ac sikyak kac!

Judas, mwet se ma pwanulos su srakniya Jesus ah. 17 Judas el tuh sie sesr, ke sripen solla el in wi ipeis ke orekma se inge." 18 (Mani se ma Judas el tuh eis ke sripen ma koluk se ma el orala, el sang molela sie ipin acn. Acn sacna pa el tuh putatla ac misa we, ac sial fokelik ac koanonsial nufon raki. 19 Mwet nukewa su muta Jerusalem elos lohng ke ma inge, ouinge in kas lalos sifacna elos pangon ipin acn sac Akeldama, su kalmac pa "Acn Moulla ke Srah.") 20 "Tuh simla in book in Psalm, 'Lela lohmi sel in pisinmala; Ac in wangin mwet muta we,' Oayapa simla mu, 'Lela siena mwet in eis orekma lal.' 21 "Ke ma inge enenu na tuh sie sin mwet ma wi kut na fufahsryesr ke pacl Jesus el muta yorosr, 22 mutawauk na oe ke pacl ma John el tuh fahkak mwe luti lal ke baptais, nwe ke utukyak Jesus liki kut nu inkusrao. Mwet ouinge se pa enenu in wikutyang in orek loh ke moulyak lun Jesus Christ." 23 Ouinge elos sulela mwet luo: Joseph (su pangpang pac Barsabbas ku Justus), ac Matthias. 24 Na elos pre ac fahk, "O Leum, kom etu nunak lun mwet nukewa. Ke ma inge, ikasla nu sesr lah su sin mwet luo inge kom sulela 25 in eis orekma lun mwet sap in aoul Judas, su som tari nu in acn fal nu sel." 26 Tari na elos susfa ke mwet luo inge, ac oayang nu sel Matthias, su weang mwet sap singoul sie ah.

2 Ke sun len in Pentecost, mwet lulalfongi nukewa fahsreni nu in acn sefanna. 2 In pacl sacna sie pusra lulap kasla yen engyeng uh, oana pusren sie eng na upa, ac nwakla in lohmi se elos muta loac ah nufon. 3 Na elos liye kutu ma su oana luman loh ma firir, su fahsrelik ac tuhwi fin kais sie mwet in acn sac. 4 Elos nukewa sessesla ke Ngun Mutal ac mutawauk in kaskas ke kutena kain in kas, oana ke Ngun sang nu selos in fahk. 5 Oasr mwet Jew su muta in Jerusalem, mwet lun alu, su tuku liki mutunfacl nukewa fin faclu. 6 Ke elos lohng pusra se inge, sie u na lulap fahsreni nu in acn sac. Elos nukewa arulana lut, mweyen kais sie selos lohng ke mwet lulalfongi inge elos sramsram ke kas lalos sifacna. 7 Ke lut lulap ac fwefela lalos elos fahk, "Mwet inge su kaskas ouinge uh elos mwet Galilee! 8 Na fuka tuh kut lohng elos sramsram ke kain in kas lun kais sie mutunfacl sesr uh? 9 Kut mwet Parthia, Media, ac Elam; oayapa Mesopotamia, Judea, ac Cappadocia; Pontus ac Asia, 10 oayapa liki acn Phrygia ac Pamphylia, liki Egypt ac kutu acn in Libya

ma apkuran nu ke siti Cyrene. Kutu sesr ma tuku Rome me 11 kut isusla mwet Jew, a kutu sesr forla in wela alu lun mwet Jew. Ac kutu sesr tuku liki acn Crete ac Arabia. Ne ouinge a kut nukewa lohng ke elos sramsram ke kain in kas nukewa lasr, ke orekma yohk su God El oru!" 12 Ke lut lulap ac fohsak lalos, elos asiuyki na inmasrlos, "Mea kalmen ma inge?" 13 A kutu sin mwet uh aksruksruk ke mwet lulalfongi, ac fahk mu, "Mwet inge sruhi!" 14 Na Peter el tuyak wi mwet sap singoul sie, ac fahkak ke sie pusra lulap nu sin un mwet uh: "Mwet Jew wasr, ac kowos nukewa su muta in Jerusalem, porongeyu ke nga ac aketeya kalmen ma inge nu suwos. 15 Mwet inge tia sruhi oana ke kowos nunku an; tufahna ao eu ke lotutang uh pa inge. 16 A pwayeiyu uh, pa inge ma se mwet palu Joel el tuh fahk kac: 17 'God El fahk, Pa inge ma nga ac oru ke len safa uh, Nga fah oru tuh ngun mutal luk in tuku nu fin mwet nukewa. Wen nutuwos ac acn nutuwos elos ac fah sulkakin kas luk; Mukul fusr lowos elos ac fah liye aruruma sin God me, Ac mukul matu lowos elos ac fah mwemei ma pwaye lun God. 18 Aok, finne mwet kulansap luk, mukul ac mutan, Nga ac fah sang ngun luk nu faclos in len ingo, Ac elos ac fah wi pac sulkakin kas luk. 19 Nga ac fah oru ma usrnguk in acn engyeng uh, Ac ma sakirik fin faclu ten. Ac fah oasr pac srah, e, ac kulasr matoltol; 20 Fahk uh ac fah lohslra, Ac malem uh srusrala oana srah, Meet liki Len lulap ac wolana lun Leum ac fah tuku. 21 Na kutena mwet su pang in suk kasru sin Leum elos fah mou.' 22 "Kowos mwet Israel, porongo kas luk! Jesus lun Nazareth el sie mwet, su ku lulap lal akpwayeiyuk tari ye motowos nukewa ke mwenmen ac orekma usrnguk su God El sang ku nu sel in oru. Kowos sifacna etu ma inge, mweyen orek inmasrlos. 23 God El sifacna oakiya meet lah El ac eisalot Jesus nu inpouwos, ac kowos sang tuh mwet koluk in unilya fin sakseng soko. 24 Tusruk God El akmoulyalak liki misa, ac aksukosokyal liki ku lun misa, mweyen misa tia ku in srukilya oana sie mwet kapir. 25 Tuh David el fahk ouinge kac, 'Nga liye Leum God ye mutuk in pac nukewa; El apkuran nu sik, ac nga ac fah tiana fosrngu. 26 Ke ma inge nga arulana in sewowo, Ac kas luk sessesla ke engan. Mesis nga ac finne misa, A nga fah inse misla ke sripen finsrak luk, 27 Mweyen kom ac fah tiana sisyula in facl lun mwet misa; Kom ac fah tia lela

mwet kulansap oaru lom in kulawi in kulyuk uh. (Hadēs 986) 28 Kom fahkak tari nu sik inkanek nu ke mou, Ac apkuran lom nu sik ac fah nwekyula ke engan.' 29 "Mwet lili luk, nga enenu in kaskas na kalem nu suwos kac David, papa matu pwengpeng tumasr. El tuh misa ac pukpuki, ac kulyuk lal uh pa na oan yorosr nwe misenge. 30 El sie mwet palu, ac el etu ma God El wuleang nu sel ah: God El orala wulela na ku se nu sel mu El ac fah oru tuh sie sin fita natul pa ac tokosra oana el. 31 David el liye ma God El ako in oru inge, ouinge el kaskaskin sifil moulyak lun Christ ke el fahk mu, 'Tiana sisyukla el in facl sin mwet misa; Manol tuh tiana kulawi oan inkulyuk uh.' (Hadēs 986) 32 God El tuh akmoulyauk Jesus se inge liki misa, ac kut nukewa mwet loh kac. 33 Akmoulyeyukyak el tari nu ke lac po layot sin God Papa tumal, ac el eis Ngun Mutal sin God, oana ke tuh wiliyukyng nu sel kac. Ma kowos liye ac lohng inge pa mwe sang se inge su El supwama nu facsr. 34 Mweyen tia David pa tuh som nu lucng ah; a David el tuh fahk, 'Leum God El fahk nu sin Leum luk: Muta inge, ke lac po layot sik, 35 Nwe ke nga filiya mwet lokoalok lom in oana ma loangeyen niom.' 36 "Ke ma inge, wona kowos mwet Israel nukewa in arulana etu kalem, lah Jesus se inge su kowos srupusrak fin sakseng, pa God El orala tuh elan Leum ac Christ!" 37 Ke mwet uh lohng ma inge, arulana fakisyu insialos, na elos fahk nu sel Peter ac mwet sap ngia, "Mwet lili, mea kut ac oru uh?" 38 Peter el fahk nu selos, "Kais sie suwos enenu in forla liki ma koluk lal, ac baptaisla inen Jesus Christ, tuh ma koluk lowos fah nunak munas nu suwos; ac kowos fah eis mwe kite lun God ke Ngun Mutal. 39 Tuh wulela lun God orekla nu suwos ac nu sin tulik nutuwos, oayapa mwet nukewa su muta yen loessula — elos nukewa su Leum God lasr El pangonma nu yorol." 40 Peter el kwafe ouinge nu selos ke kas in akku puspis saya, ac fahk, "Sifacna molikowosla liki mwe kai su ac sikyak nu sin fwil se inge su arulana koluk." 41 Mwet puspis selos lulalfongi kas lal Peter ac baptaisla, ac akuran tolu tausin mwet pa wela u sac ke len sac. 42 Elos arulana eisalosyang in porongo ac lutlut sin mwet sap uh, oayapa aengani yurin sie sin sie, ac wi pac ipeis ke kufwa in kunsalik bread, ac pre. 43 Mwet sap elos oru ma sakirik ac mwenmen puspis, ac mwet uh arulana lut ke ma inge. 44 Mwet lulalfongi nukewa elos arulana in sese

ac tukeni akasrui sie sin sie ke ma lalos. **45** Elos kukakunla acn ac ma lalos, ac kitalik mani kac uh nu sin mwet nukewa, fal nu ke lupan enenu lun kais sie. **46** Len nukewa elos tukeni nu in Tempul, ac ke pacl in mongo elos tukeni in loh m selos ke engan ac inse pusisel. **47** Elos kaksakin God ac elos ohi yurin mwet nukewa. Ac Leum El akpusyelik mwet in u sac len nukewa ke mwet su moliyukla.

3 Sie len ah Peter ac John som nu in Tempul ke ao tolu tafun len tok, ke pacl in pre. **2** Ke eltal sun mutunoa su pangpang Mutunoa Oasku, eltal liye sie mukul muta we, su nuna ul nial oe ke el isusla me. Len nukewa ac utukla el nu ke mutunoa sac elan muta ngusr mani sin mwet su utyak nu in Tempul uh. **3** Ke el liye lah Peter ac John ac utyak, el ngisraltal. **4** Eltal ngetang suilya, na Peter el fahk nu sel, "Ngetma nu sesr!" **5** Na el ngetang ac nunku mu eltal ac kital. **6** Ac Peter el fahk nu sel, "Wangin na pwaye mani yuruk, tuh nga ac sot nu sum ma su oasr yuruk: Ke inen Jesus Christ lun Nazareth, nga sap kom in tuyak ac fahsr!" **7** Na el sruokya lac paol layot, ac tulokunulak. In pacl sacna nial ac kapsran nial kui. **8** El sroak tu, ac mutawauk in fahsr. Na el welultal utyak nu in Tempul, fahsr ac srosro ac kaksakin God. **9** Mwet in acn sac liye ke el fahsr ac kaksakin God, **10** ac ke elos akilenak lah el pa mwet ul se ma muta ngusr ke Mutunoa Oasku ah, elos nukewa lut ac fwefela ke ma sikyak nu sel. **11** Ke mwet sac sripsriplana kac Peter ac John fin Sawalsrisr lal Solomon, mwet uh fwefela ac kasusr nu yorotal. **12** Ke Peter el liye mwet uh, el fahk nu selos, "Mwet Israel wasr, efu ku kowos lut ke ma inge, ac efu kowos ku ngetma suikuti? Ya kowos nunku mu ku lasr, ku wo lasr sifacna pa oru ma inge?" **13** God lal Abraham, Isaac, ac Jacob, God lun mwet matu lasr somla, pa nawella Jesus, Mwet Kulansap lal, ke wolana mutal. Tusruktu kowos tuh eaisalang nu sin leum fulat lun acn uh, ac kowos lusulla ye mutal Pilate, finne Pilate el tuh sulela tari in aksukosokyalla. **14** Jesus el sie mwet mutal ac suwoswos, a kowos srungal ac sisella, ac siyuk sel Pilate elan wi nunak lowos an ac tulala sie mwet akmas. **15** Kowos tuh uniya mwet se ma ac kol mwet uh nu ke moul, tuh pa God El akmoulyalak liki misa — ac kut mwet loh nu ke ma inge. **16** Ku lun inen Jesus pa sang ku nu sin mwet ul se inge. Sikyak ma su kowos liye ac etu inge ke sripen lulalfongi ke inel. Lulalfongi ke Jesus pa

akkeyalla, oana ke kowos nukewa liye. **17** "Ac inge, mwet lili luk, nga etu lah ma kowos ac mwet kol lowos tuh oru nu sin Jesus, orekla ke sripen nikin lowos. **18** God El nuna fahk ak oemeet sin mwet palu nukewa lah Christ el ac enenu in keok; ac El akpwayei ke ma sikyak inge. **19** Ke ma inge, kowos in auliyak ac forla nu sin God, tuh El fah nunak munas ke ma koluk lowos. Kowos fin auliyak, **20** na Leum God El ac fah oru in oasr pacl in aksasuyeyuk ngunuwos, ac El ac fah supwalma Jesus, aok Christ su El nu sulella tari keiwos. **21** Enenu elan mutana inkusrao nwe ke na sun pacl fal in aksasuyeyuk ma nukewa, oana ke God El tuh wulela meet sin mwet palu mutal lal. (aiōn g165) **22** Mweyen Moses el tuh fahk, 'Leum God lowos El ac fah supwama sie mwet palu oana ke El tuh supweyume, ac el ac fah siena sin mwet lowos. Kowos enenu in akos ma nukewa ma el sap kowos in oru. **23** Kutena mwet su tia akos mwet palu sac ac fah sriyukla liki mwet lun God uh, ac kunausyukla.' **24** Ac mwet palu nukewa su oasr kas sin God nu se, welulang pac Samuel ac elos su tuku tokol, elos tuh wi fahkelik ma sikyak in pacl inge uh. **25** Wuleang lun God ma El tuh orala sin mwet palu lal, ma inge ma nu suwos, ac kowos wi pac ipeis ke wulela se su God El tuh oakiya yurin mwet matu lowos meet ah. Oana ke El tuh fahk nu sel Abraham mu, 'Ke fita lom nga fah akinsewowoye mwet nukewa faclu.' **26** Ouinge God El tuh sulela Mwet Kulansap se lal, ac supwalma nu yuruwos emeet, in tuh akinsewowoye kowos ke el oru kowos nukewa in forla liki orekma koluk lowos."

4 Peter ac John srakna sramsram nu sin mwet uh ke kutu mwet tol, ac mwet se ma sifen mwet topang ke Tempul uh, ac kutu mwet Sadducee elos tuku. **2** Elos toasr ke sripen mwet sap luo ah luti nu sin mwet uh lah Jesus el akmoulyeyukyak liki misa, mweyen ma inge mwe akpwayeye lah mwet misa uh ac sifil moulyak. **3** Ouinge elos sruokoltal uh ac siseltalang nu in presin nu ke len tok ah, mweyen apkuran in fongeni. **4** Tusruktu pus sin mwet ma lohng luti laltal uh lulalfongi; ac pisen mwet ke u sac apkuran in sun tausin limekosr. **5** In len se tok ah, mwet kol lun mwet Jew ac un mwet matu ac mwet luti Ma Sap elos fahsreni nu Jerusalem. **6** Elos osun nu sel Mwet Tol Fulat Annas, oayapa Caiaphas, John, Alexander ac kutu pac mwet in sou lun Mwet Tol Fulat. **7** Elos sap mwet sap luo ah in tu ye mutalos, na elos siyuk seltal,

“Ma ya ku se lomtalan, ku inen su komtal orekmakin in oru ma inge uh?” 8 Peter el sessesla ke Ngun Mutal, ac el topuk nu selos ac fahk: “Mwet kol lun mwet uh, ac mwet matu: 9 kowos fin kusen siyuk nu sesr misenge ke orekma wo su orekla nu sin sie mwet ul, ac lah akkeyeyukla el fuka, 10 lela kowos nukewa in etu, ac mwet Israel nukewa in etu pac, lah mwet se tu ye motowos inge el kwela na pwaye ke sripen ku lun inen Jesus Christ lun Nazareth, su kowos tuh uniya fin sakseng, ac su God El akmoulyauk liki misa. 11 Jesus pa Ma Simusla uh tuh kaskas kac, ma fahk mu, ‘Eot se ma kowos mwet musa uh pilesru Sikyak tuh pa yohk sripa oemeet uh.’ 12 El mukena pa oasr ku lal in molela mwet uh. Fin faclu nufon, wangin sie ine saya su God El sang ku nu se in molikutla.” 13 Mwet ke Un Mwet Pwapa Fulat arulana fwefela ke elos liye lupan pulaik lal Peter ac John, yokna ke elos liye lah eltal mwet na lusrongten ac tia wi lutlut. Na elos tufah akilenak lah mwet luo inge tuh welul Jesus meet. 14 Tusruk wangin ma elos ku in fahk, mweyen elos liye na mwet se ma akkeyeyukla ah tu yorol Peter ac John. 15 Na elos sap eltal in som liki nien pwapa fulat lalos, ac elos mutawauk in sramsram inmasrlolos sifacna. 16 Elos asiyuki ac fahk, “Mea kut ac oru nu sin mwet inge uh? Mwet nukewa in acn Jerusalem etu ke mwenmen ma orek inge lah eltal pa oru uh, ac kut tia ku in lafu mu tia pwaye. 17 Tusruktu, kut ku in kai mwet inge in tia sifil kaskas nu sin kutena mwet ke inen Jesus, tuh in tia fahsrelik pweng se inge nu saya.” 18 Ouinge elos sifilpa pangnoltalak nu in lohman uh, ac fahk nu seltal eltal in tiana sifil kaskaskin, ku luti, ke inen Jesus. 19 Na Peter ac John topkolos ac fahk, “Kowos in sifacna nunku lah pia ma ac wo sin God — in akos kowos, ku in akos God? 20 Kut tia ku in tia fahk ma kut sifacna liye ac lohng uh.” 21 Na Un Mwet Pwapa Fulat sifilpa sang kas in kai yohk liki meet, ac fuhlelosla. Elos akilen lah elos tia ku in konauk pac sie sripa in kaeltal kac, mweyen mwet uh elos kaksakin God ke ma sikyak inge. 22 Mwet se ma akkeyeyukla ke mwenmen se inge el matu liki yac angngaul. 23 Tukunna aksukosokyeyukla Peter ac John, eltal folokla nu yurin mwet laltal uh, ac fahk nu selos ma mwet tol fulat ac mwet matu elos fahk nu seltal. 24 Ke un mwet lulalfongi elos lohng, elos nukewa tukeni ac pre nu sin God ac fahk, “Leum Fulat, su orala kusrao ac faclu ac meoa ac ma

nukewa su oan loac! 25 Kom tuh kaskas ke Ngun Mutal nu sel David, su papa matu tumasr ac mwet kulansap lom, ke el tuh fahk, ‘Efu ku mwet pegan elos kasrkusrak; Efu ku mwet uh orek pwapa lusrongten? 26 Tokosra lun faclu elos akoelosla nu ke mweun, Ac mwet kol nukewa tukeni nu sie In lain Leum God ac Christ, mwet solla lal.’ 27 Tuh pwayena lah Herod ac Pontius Pilate, wi mwet pegan ac mwet Israel uh, tuh tukeni in siti uh ac lainul Jesus, Mwet Kulansap mutal lom su kom oru tuh elan Christ. 28 Elos tukeni nu sie in oru ma nukewa su kom nuna wotela mu ac sikyak, fal nu ke ku ac lungse lom. 29 Ac inge, O Leum God, porongo kas in aksangeng lalos, ac lela tuh kut, mwet kulansap lom, in fahkak kas lom ke pulaik. 30 Asroela poum in akkeyala mas, ac lela tuh orekma usrnguk ac mwenmen in ku in orek ke inen Jesus, Mwet Kulansap mutal lom.” 31 Tukun tari pre lalos uh, na acn se elos toeni we ah kusrusryak. Elos nukewa sessesla ke Ngun Mutal, ac mutawauk in fahkak kas lun God ke pulaik. 32 Un mwet lulalfongi uh elos nunak se ac inse sefanna in ma nukewa. Wangin sie inmasrlolos fahk mu ma lal uh ma lal sifacna, a elos nukewa tukenina ke ma lalos nukewa. 33 Ke ku lulap mwet sap elos fahkak kalem ke moulyak lun Leum Jesus, ac God El arulana akinsewowoyalos nukewa. 34 Wangin sie mwet ke u sac oasr enenu la ke kutena ma. Elos su oasr acn ku lohman se, elos kukakunla ac use mani ma elos eis kac, 35 ac sang nu sin mwet sap uh, na mani inge kitakatelik nu sin kutena mwet, fal nu ke enenu lal. 36 Ouinge Joseph, sie mwet Levi su isusla in acn Cyprus ac mwet sap elos pangon “Barnabas” (kalmac pa “Sie su Akkeye”), 37 el kukakunla sie ipin acn lal, ac use mani uh ac sang nu sin mwet sap uh.

5 Oasr mukul se pangpang Ananias, ac inen mutan kial pa Sapphira. Ananias el kukakunla sie ipin acn laltal. 2 Tusruk el ac mutan kial insesela in sruokya kutu mani uh, ac sang ma lula nu sin mwet sap. 3 Peter el fahk nu sel, “Ananias, efu ku kom lela Satan elan leum fom, oru kom kikiap nu sin Ngun Mutal ac sruokya kutu mani ke acn lom an? 4 Meet liki kom tuh kitala acn se lom ah, acn sac ma na lom; ac tukun kom kitala ah, mani kac ma pacna lom. Na efu ku kom sulela kom in oru ouingan? Kom tia kiapu mwet uh, a kom kiapu God!” 5 Ke pac se na Ananias el lohng ma inge, el topla misa; ac mwet nukewa su

lohng ma inge elos arulana tuninfongla. 6 Na mukul liye mutunoa nukewa lak, ac mwet topang nukewa fusr uh tuku, nokomla manol, ac usla pikinya. 7 Na elos tu ke mutunoa uh; tusrukto, ke kut ikasla utyak, tukun ao tolu ma, mutan kial ah utyak, a el tiana etu kut liye tuh wangin mwet we!" 24 Ke sifen un mwet ma sikyak inge. 8 Peter el siyuk sel, "Fahk nu sik, ya topangi Tempul uh ac mwet tol fulat elos lohng ma pa inge nufon lupan mani ma kom ac mukul tomom inge, elos sukna lah mea se sikyak nu sin mwet sap ah eis ke molin acn lomtal ah?" Ac mutan sac fahk, ah. 25 Na mwet se utyak ac fahk nu selos, "Lohngwin! "Aok, pa ingan nufon." 9 Na Peter el fahk nu sel, Mwet ma kowos filiya in presin ah pa tu in Tempul ac "Efu ku kom ac mukul tomom ah tuh sulela in srike luti mwet uh!" 26 Na sifen mwet topangi Tempul el Ngun lun God? Mwet ma pikinya mukul tomom ah pa us mwet lal ah som, ac use mwet sap ah. Tusruk elos tia orek keke nu sin mwet sap ah, mweyen elos tu ke mutunoa an, ac elos ac uskomla pac!" 10 In sensen mwet uh ac tanglalos. 27 Elos use mwet sap pacl sacna el putatla ke nial Peter ac misa. Mukul uh, ac tulokunulosi ye mutun Un Mwet Pwapa Fulat fusr elos utyak ac liye lah el misa, na elos usalla uh, ac Mwet Tol Fulat el kusen siyuk nu selos. 28 ac pikniya sissen mukul tumal ah. 11 Mwet nukewa El fahk, "Kut fahkot na kalem nu sumtal komtal in lun church, wi mwet nukewa saya ma lohng ke ma tia sifil luti ke inen mwet sacn, a liye ma komtal oru inge, elos arulana sangengla. 12 Mwet sap uh elos inge! Komtal oru mwe luti lomtal ingan fahsrelik in oru mwenmen ac ouiya usrnguk puspis inmasrlon acn Jerusalem nufon! Ac komtal sis mwatan misa lal mwet uh. Ac mwet lulalfongi nukewa elos kwacna nu facsr!" 29 Peter ac mwet sap wial uh fahk, "Kut tukeni ke Sawalsrisr lal Solomon. 13 Wangin mwet enenu in akos God, ac tia mwet uh. 30 God lun mwet sayen u sac pulaik in utyak nu inmasrlolos, mwet matu lasr somla uh pa akmoulyalak Jesus liki misa, tukun kowos unilya ke kowos srupsrulak fin sakseng. 31 God El akmoulyalak nu lac po layout sel, oana sie Mwet Kol ac Mwet Lango, in sang pacl lun mwet Israel in auliyak, ac tuh ma koluk lalos fah nunak munas nu selos. 32 Kut mwet loh nu ke ma inge — kut ac Ngun Mutal, su mwe kite lun God nu selos su aksol." 33 Ke Un Mwet Pwapa Fulat elos lohng ma inge, elos arulana foloyak, ac kena uniya mwet sap inge. 34 Tusrukto sie selos, sie mwet Pharisee su pangpang Gamaliel, su sie mwet luti Ma Sap ac su arulana akfulatyejuk sin mwet nukewa, el tuyak ye mutun Un Mwet Pwapa Fulat. El sap in utuklawin mwet sap uh lukelos ke kitin pacl, 35 na el fahk nu sin Un Mwet Pwapa, "Mwet Israel wiuk, liyaung ma kowos oru nu sin mwet inge. 36 Kowos esam lah ke kutu pacl somla Theudas el sikyak, ac sifacna fahk mu el mwet fulat se, na apkuran in mwet angfoko tuh welulla. Tusruk el tuh anwuki, ac mwet ma welul ah fahsrelik, na u sac wanginla. 37 Tukun ma sac, Judas mwet Galilee el tuh sikyak ke pacl in oaoala mwet uh. El tuh orani pac un mwet se lal, tusrukto anwuki pac el, ac mwet lal nukewa elos fahsrelik. 38 Na ke pacl se inge, nga fahk nu suwos, Nimet kowos oru kutena ma nu sin mwet inge, a kowos fuhlelosla na! Fin ma se elos oru inge ma ke pwapa lun mwet, ac fah wanginla. 39 A fin ma sin God me, kowos koflana

kutangulosla. Ac safla tuh kowos alein nu sin God!" Un Mwet Pwapa Fulat uh nunak se nu ke sramsram lal Gamaliel ah. 40 Elos pangonak mwet sap uh, ac sap in sringsring elos, tari elos fahkang eltal in tia sifil luti ke inen Jesus; na elos ikasulosla. 41 Ke mwet sap uh som liki Un Mwet Pwapa Fulat sac, eltal in sewowo lah God El oru mu eltal fal in wi keok ke inen Jesus. 42 Na len nukewa in Tempul, ku in lohmu sin mwet uh, elos sikalani in luti ac fahkak ke Pweng Wo ke Jesus su Christ.

6 In kutu pacl tok, ke pusenina un mwet lulalfongi, oasr sie akukuin sikyak inmasrlon mwet Jew su kas Greek, ac mwet Jew su kas Aramaic. Mwet Jew ma kas Greek elos fahk mu katinmas lalos uh tiana wo karinginya ke pacl in kitakat pengana len. 2 Ouinge mwet sap singoul luo elos pangoneni mwet lulalfongi nukewa ac fahk nu selos, "Ac sufal kut in lohla ke karinginyen mwe kasru nu sin mwet uh, oru srikla pacl lasr in fahkak kas lun God. 3 Ke ma inge, mwet lili ac lulu, kowos sulela itkosr mwet inmasrlowos su eteyuk mu yohk ngun mutal yoro ac lalmwetmet, na kut fah sang kunalos orekma se inge. 4 A funu kut, kut ac sang nufon pacl lasr nu ke pre ac fahkak kas." 5 U sac nufon arulana in sewowo ke nunak se lun mwet sap uh, ouinge elos sulella Stephen (sie mwet su yohk lulalfongi lal ac sessesla ke Ngun Mutal), oayapa Philip, Prochorus, Nicanor, Timon, Parmenas, ac Nicolaus (sie mwet Antioch su tuh wela alu lun mwet Jew meet.) 6 U sac pwanla mwet inge nu ye mutun mwet sap uh, ac elos pre kaclos ac filiya paolos faclos. 7 Ouinge arulana puseni mwet su lohng kas lun God ac lulalfongi kac. Pisen mwet lulalfongi in acn Jerusalem arulana puseni, ac pus sin mwet tol weang pac lulalfongi ke Christ. 8 Stephen, sie mukul su God El arulana akin sewowoye ac sang ku lulap nu se, el oru mwenmen puspis inmasrlon mwet uh. 9 Tusruktu oasr kutu mwet lainul Stephen. Mwet inge elos mwet Jew ma tuku Cyrene ac Alexandria me, ac elos ma in iwen lohngok se pangpang Mwet Sukosokla. Sayen mwet inge, oasr pac mwet Jew su tuku liki acn ma oan apneni acn Cilicia ac Asia, su wi pac akukuin nu sel Stephen. 10 Tusruk Ngun Mutal nakulla Stephen ke sie kain lalmwetmet, pwanang wangin mwet ku in topkolla. 11 Ouinge elos moleang nu sin kutu mwet in orek loh kikiap kac, ac fahk, "Kut lohng el tuh kaskas lainul Moses ac oayapa lain God!" 12 Kas

inge purakak nunak lun mwet uh, oayapa un mwet matu ac mwet luti Ma Sap. Na elos srulikilya Stephen ac usalak nu ye mutun Un Mwet Pwapa Fulat. 13 Ac elos use pac kutu mwet in tuh kikiap in kaskas kac, su fahk mu, "Pacl nukewa mwet se inge el kaskas lain Tempul mutal lasr uh, ac lain Ma Sap lal Moses. 14 Kut lohng el fahk pac mu mwet se inge Jesus lun Nazareth, el ac fah kunausla Tempul ac ekulla ouiya matu nukewa su ma tuh ituku nu sesr sel Moses ah!" 15 Mwet nukewa ma muta in walil lun Un Mwet Pwapa Fulat elos suilya Stephen, ac liye lah mutal oana mutun sie lipufan.

7 Mwet Tol Fulat el siyuk sel Stephen, "Ya pwaye ma mwet inge fahk keim uh?" 2 Ac Stephen el fahk, "Mwet lili ac papa an, kowos porongeyu! Meet liki Abraham, papa matu tumasr, el tuh som ac muta lac Haran, God lun wolana El sikyang nu sel in acn Mesopotamia, 3 ac fahk nu sel, 'Tuyac ac fahla liki fac sum ac mwet lom, ac som nu ke sie acn su nga ac fah akkalemeye nu sum.' 4 Na el som liki fac sel, su ma lun mwet Chaldea, ac muta in siti se pangpang Haran. Tukun papa tumal Abraham ah misa, God El sap elan tuku nu in acn se ma kowos muta we inge. 5 God El tiana sang kutu srisrik ipin acn inge nu sel Abraham in pacl sac tuh in ma lal. Tusruktu God El tuh wuleang mu El ac fah sang acn inge lal, oayapa nu sin fwilin tulik natul. In pacl se God El orala wulela se inge, wangin tulik natul Abraham. 6 Pa inge ma God El fahk nu sel: 'Fita lom uh ac fah muta in sie fac sac, yen elos ac fah mwet kohs we, ac elos ac fah akkeokyeyuk ke lusen yac angfoko. 7 Tusruk nga ac fah nununku mwet ma ac akkeokyalos uh, na tok elos ac illa liki fac se ingo ac alu nu sik in fac se inge.' 8 Na God El sang nu sel Abraham sie mwe akul nu ke wulela sac, pa kosralla. Ouinge Abraham el kosralla Isaac ke el len oakosr matwa, ac Isaac el kosralla Jacob, ac Jacob el kosralla wen singoul luo natul, su mwet matu pwengpeng lun sou lasr uh. 9 "Joseph el sie sin mwet matu pwengpeng lasr, ac tamulel lal elos sok sel ac kukakunulla tuh elan sie mwet kohs in acn Egypt. Tusruktu, God El welul 10 ac karinganulang ke mwe ongoiya nukewa nu sel. Ke Joseph el utukyak nu ye mutal Pharoah, tokosra lun Egypt, God El sang ohi ac lalmwetmet nu sel, na tokosra sac el oakilya Joseph tuh elan governor fin acn we, ac oayapa fin mwet nukewa inkul fulat lun

tokosra. 11 Na oasr sracl na lulap se sikyak fin acn Egypt nufon oayapa in facl Canaan, su pwanang keok lulap nu in acn we. Mwet matu lasr elos tuh tia ku in konauk mwe mongo, 12 ac ke Jacob el lohngak lah oasr wheat in acn Egypt, el supwala wen natul, aok papa matu tumasr, ke fahsr se meet lalos nu we. 13 Ke fahsr se akluo lalos ah, Joseph el sifacna fahkulak nu sin mwet lel, ouinge tokosra Egypt el tufah etu ke sou lal Joseph. 14 Na Joseph el sapla nu sel Jacob, papa tumal, ac fahk tuh el ac sou lal in tuku nu Egypt — mwet itngoul limekosr nufon. 15 Na Jacob el oatula som nu Egypt, yen ma el, ac papa matu tumasr, misa we. 16 Manolos utukla nu Shechem, ac pukpuki ke kulyuk se ma Abraham el tuh molela sin mwet in sruf lal Hamor. 17 “Ke apkuran me pacl se ma God El tuh wuleang kac nu sel Abraham ah, pisen mwet lasr in acn Egypt arulana puseni. 18 Fahsr nwe sie tokosra su tia etu kacl Joseph el mutawauk in leum fin acn Egypt. 19 El kiapwela mwet matu lasr, ac arulana sulallal nu selos, ac el orek sap ku nu selos in sisla tulik fusr natulos liki lohnm selos elos in misa. 20 Pa inge pacl se Moses el isusla, ac el sie tulik na oasku. Mwet in lohnm sel uh liyalang ke malem tolu, 21 ac ke sisila el liki lohnm sel ah, acn se natul tokosra nutella ac tufahlla oana in ma na natul. 22 Lutiyuk el ke kain in etauk nukewa lun mwet Egypt, ac el sie mwet arulana pah in kas ac ku ke orekma. 23 “Ke Moses el yac angngaul matwal, el nunkauk in som liye lah mwet Israel wial uh fuka. 24 Ke el som el liye lah sie selos tuh orek arulana koluk sin mwet Egypt se, sruk wangin mwatal. Ouinge Moses el som in kasrel, na el foloksak nu sin mwet Egypt sac ac unilya. (25 El nunku mu mwet lal uh ac kalem kac lah God El orekmakunul in aksukosokyalosla, tuh elos tiana kalem kac.) 26 In len tok ah el liye ke mwet Israel luo anwuk, na el srike in akmysiyeltalla, ac el fahk nu seltal, ‘Porongeyu. Komtal kewa mwet Israel, na efu ku komtal anwuk angan?’ 27 Tusruktu mwet se ma oru koluk mwet se ngia el sinukunulla Moses ac siyuk sel, ‘Su oru kom in leum facsr ac nununkecut uh? 28 Ya kom lungse niyuiwi, oana ke kom uniya mwet Egypt se ekea ah?’ 29 Ke Moses el lohng kas inge, el kaingla liki acn Egypt ac som muta in facl Midian. Ke el muta we, oasr wen luo natul we. 30 “Tukun yac angngaul, lipufan se sikyang nu sel Moses liki e se ma firir in sak srisrik soko in acn mwesis apkuran nu fineol Sinai. 31 Moses el arulana lut ke ma se el liye inge, ac el kalukyng nu kac elan liye in wo. Na el lohngak pusren Leum, ke El fahk: 32 ‘Nga God lun papa matu tomom somla — God lal Abraham, Isaac, ac Jacob.’ Moses el rarrar ke sangeng, ac tia ku in ngetang nu kac. 33 Ac Leum God El fahk nu sel, ‘Eisla fahluk lom an, tuh acn se kom tu we inge acn mutal se. 34 Nga liye lupan ongoiya lun mwet luk in acn Egypt. Nga lohng sasao lalos, ac inge nga oatui in molelosla. Fahsru, ac nga fah supwekomla nu Egypt.’ 35 “Moses se inge pa mwet Israel tuh srangesr lohngol, ac fahk nu sel mu, ‘Su oru kom in leum facsr ac nununkecut uh?’ El pa mwet se ma God El supwala in tuh kol mwet uh, ac molelosla ke kasru lun lipufan se su sikyng nu sel in e se ma firir in sak srisrik soko ah. 36 El kolla mwet uh liki acn Egypt, orek mwenmen ac ma sakirik in acn Egypt ac in Meoa Srusra, ac oayapa in acn mwesis uh ke yac angngaul. 37 Moses se inge pa mwet se ma tuh fahk nu sin mwet Israel, ‘God El ac fah supwama mwet palu se nu suwos, oana ke El tuh supweyume, ac el ac fah mau sie mwet in mutunfacl suwos.’ 38 El pa tuh wi u na lulap se lun mwet Israel su toeni in acn mwesis; el tuh wi mwet matu lasr muta we, ac wi pac lipufan se ma tuh kaskas nu sel fineol Sinai, ac el tuh eis kas moullun God in tafwema nu sesr. 39 “Tusruktu mwet matu lasr elos tia lungse aksol Moses. Elos sisella ac kena folokla nu Egypt. 40 Ouinge elos fahk nu sel Aaron, ‘Orala kutu god ah in kol kut. Kut tiana etu lah mea acnu sikyak nu sin mwet se Moses uh, su uskutme liki acn Egypt ah.’ 41 In pacl sac pa elos tuh orala ma sruloala se in luman cow mukul soko, ac orek kisa nu kac, ac orek kufwa in akfulatye ma se elos sifacna orala. 42 Ke sripa se inge God El tuh ngetla lukelos, ac eaisalosyang in alu nu ke itu inkusrao uh, oana ma fahkak in Ma Simusla lun mwet palu uh, su fahk: ‘Kowos mwet Israel! Ma kowos uniya ac kiskin Ke yac angngaul in acn mwesis ah, Kowos tia oru nu sik. 43 Lohm nuknuk lal god Molech ah pa kowos tuh us forfor ah, Ac ma sruloala in lumal Rephan, god itu lowos; Ma inge kewa ma sruloala ma kowos orala tuh kowos in alu nu kac. Ouinge nga ac fah supwekowosla nu in srueh nu in sie acn loes liki acn Babylon.’ 44 “Mwet matu lasr elos tuh us Lohm Nuknuk su Nien Muta lun Leum God welulos yen mwesis ah. Tuh orekla oana ke God El fahk nu sel

Moses, ac fal nu ke srikasrak ma itukyang Moses el liye ah. **45** Tok, mwet matu lasr elos tuh eis lohm nuknuk sacna, ma papa tumalos tuh sang nu selos, ac elos us welulos ke elos tuh welul Joshua sruokya acn sin mutanfahl ma God El tuh lusak ye mutalos. Na lohm nuknuk sac oanna we nwe ke pacl lal David. **46** God El tuh in sewowo sel David, ac David el siyuk God Elan lela nu sel in musai sie lohm sin God lal Jacob. **47** Tuh tia el, a Solomon pa tuh musaela lohm se nu sel ah. **48** "Tusruktu God Fulatlana El tia muta in lohm ma orekla ke poun mwet; oana ke mwet palu el fahk, **49** 'Leum God El fahk, Kusrao nien muta fulat luk, Ac faclu ma loangeyen niuk. Lohm fuka se kowos ac musaela sik an? Pia acn nga ac muta we uh? **50** Ya tia nga pa orala ma inge nukewa uh?" **51** Ac Stephen el fahk, "Seyal kowos arulana likkeke ac lohrs insiowos! Kowos mwet srangsr lohng kas sin God me! Kowos wi pac lain Ngun Mutal oana mwet matu lowos somla! **52** Ku oasr mwet palu ma mwet matu lowos ah tuh tia akkeokye? Elos tuh uniya mwet utuk kas lun God su fahkak oemeet ke Mwet Kulansap suwoswos se lun God su ac tuku. Ac inge kowos tukakunulak ac unilya. **53** Kowos pa tuh eis Ma Sap lun God su tutafme sin lipufan ah — ne ouinge, a kowos tiana akos!" **54** Ke Un Mwet Pwapa Fulat elos lohng kas lal Stephen, elos arulana foloyak ac ngalseni wihselos ke kasrusrak lalos sel. **55** Tusruktu Stephen el sesseslana ke Ngun Mutal. El ngetak nu inkusrao ac liye wolana lun God, ac Jesus el tu lac po layot sin God. **56** Na el fahk, "Ngetak liye! Nga liye kusrao ikakla, ac Wen nutin Mwet el tu lac po layot sin God!" **57** Un Mwet Pwapa Fulat uh wola ke sie pusra lulap ac fonosya insraclos. Na elos nufon tukenina yuyang nu sel, **58** sisella nu likin siti uh, ac mutawauk in tanglal. Mwet orek loh lainul elos filiya nuknuk lik lalos yurin sie mwet fusr pangpang Saul. **59** Elos nuna tanglal na Stephen ke el pang nu sin Leum ac fahk, "Leum Jesus, eis ngunik!" **60** El sikukmutuntei, ac wowoyak ke sie pusra lulap ac fahk, "Leum, nimet filiya mwatan ma koluk se inge nu faclos!" Tukun el fahk ma inge, na el misa.

8 Ac Saul el wi akkeye in anwuki Stephen. In len sacna, mwet lun church in acn Jerusalem mutawauk in pula mwe akkeok na upa nu selos. Mwet lulalfongi nukewa, sayen mwet sap uh, fahsrelik nu in acn nukewa Judea ac Samaria. **2** Kutu mwet ma inse

pwaye in lulalfongi elos arulana tungel Stephen, ac piknilya. **3** A Saul el srike in kunausla church. El uti-utyak inkul nukewa, ac amakunla mukul ac mutan su lulalfongi liki lohm selos, ac siselosyang nu in presin. **4** Mwet lulalfongi ma fahsrelik elos fahkak ke Pweng Wo yen nukewa elos som nu we. **5** Ac Philip el som nu in sie siti in Samaria ac fahkak ke Christ nu sin mwet we. **6** Un mwet puspis arulana lohng nu sel Philip, in lohng ma el fahk uh ac in liye mwenmen ma el oru. **7** Ngun fohkfok uh illa liki mwet puspis ac wowoyak ke pusra lulap, ac mwet ul ac mwet sukapas puspis akkeyeyukla. **8** Ouinge mwet in siti sac elos arulana engan. **9** Oasr sie mwet in acn sac pangpang Simon, su orek susfa ke pacl na loeloes we, ac aklutye mwet Samaria. El sifacna oru mu el mwet fulat se, **10** ac mwet nukewa in siti sac, kewana mwet fulat ac mwet pusisel, arulana lohng nu ke ma el oru. Elos fahk mu el pa ku se lun God su pangpang "Ku Lulap." **11** Elos tuh lohng ouinge nu sel ke sripen polo pacl na loes se el arulana aklutyalos ke susfa ma el oru. **12** Tusruktu ke pacl se elos lulalfongi mwe luti lal Philip ke pweng wo ke Tokosrai lun God ac ke inen Jesus Christ, elos baptaisla, mukul ac mutan. **13** Simon el wi pac lulalfongi ac tukun baptaisla el, el ukwal Philip pacl nukewa, ac el arulana fwefela ke el liye ma sakirik yohk ac mwenmen ma orek uh. **14** Ke mwet sap ma muta Jerusalem elos lohngak lah mwet Samaria elos eis kas lun God, elos supwalla Peter ac John nu yorolos. **15** Ke eltal sun acn Samaria, eltal pre ke mwet lulalfongi we tuh elos in eis Ngun Mutal. **16** Tuh Ngun Mutal soenna putati nu faclos; elos baptaisla mukena ke inen Leum Jesus. **17** Na Peter ac John filiya paolos faclos, ac elos eis Ngun Mutal. **18** Simon el liye lah Ngun Mutal itukyang nu sin mwet lulalfongi ke mwet sap uh filiya paolos faclos, ouinge el ke sang kutu mani nu sel Peter ac John, **19** ac fahk, "Se pac ku se inge nu sik, tuh kutena mwet ma nga filiya pouk fac, fah eis Ngun Mutal." **20** Tuh Peter el topuk ac fahk nu sel, "Lela tuh kom ac mani lom an in som nu in hell, ke kom nunku mu kom in moli mwe kite lun God ke mani! (questioned) **21** Wangin ma lom ke orekma se inge, mweyen insiom tia pwaye ye mutun God. **22** Ke ma inge, kom in auliyak liki nunak koluk lom an, ac pre nu sin Leum tuh elan nunak munas nu sum ke kom oru kain in nunak ingan uh. **23** Tuh nga liye mu kom sessesla ke sok, ac ma

koluk uh kaprikomi.” 24 Simon el fahk nu sel Peter ac John, “Nunak munas, pre nu sin God keik, tuh ma komtal fahk ingan in fah tia sikme nu sik.” 25 Tukun Peter ac John fahkak kas lun Leum ac sramsram ke lulalfongi laltal sifacna, eltal fahkak pac Pweng Wo uh in siti srisrik puspis in Samaria ke eltal folok nu Jerusalem. 26 Sie lipufan lun Leum God fahk nu sel Philip, “Akola ac oatula nu eir, nu ke inkaneke soko ma som Jerusalem lac nu Gaza.” (Inkaneke soko inge tia orekmakinyuk in pacl inge.) 27 Na Philip el tuyak ac som. El liye sie mwet eunuch Ethiopia me, su sie mwet fulat inkul sin kasra lun acn Ethiopia. Mwet se inge pa liyaung mwe kasrup nukewa lun kasra sac. El tuh tuku nu Jerusalem in alu. 28 In pacl se inge el folokla nu yen sel. El muta fin chariot natul ac riti kas lal Isaiah mwet palu. 29 Ac Ngun Mutal fahk nu sel Philip, “Kalukyang nu ke chariot soko ingo, ac fahsr apkuran nu kac.” 30 Philip el yula nu yorol, ac lohng lah el riti book lal Isaiah mwet palu, na el siyuk sel, “Ku kom kalem ke ma kom riti an?” 31 Na mwet fulat sac fahk, “Nga ac kalem fuka fin wangin mwet aketeya nu sik?” Na el sap Philip elan sroak ac welul muta fin chariot uh. 32 Pa inge mwe rit se ma el riti ah: “El oana soko sheep ma pwenyukla in anwuki, Oana soko lamb ma mislana ke pacl in kalkul lal, El tiana fahkla kutena kas. 33 Akpusiselyeyuk el, ac wangin nununku suwohs orek nu sel. Wangin mwet ac ku in srumun ke fwilin tulik natul Mweyen moul lal fin faclu uh safla.” 34 Mwet fulat sac siyuk sel Philip, “Su mwet palu se inge kaskas kac uh? Kacl sifacna, ku ke siena mwet?” 35 Na Philip el mutawauk in sramsram. El mutawauk ke mwe rit se inge, ac fahkang nu sel ke Pweng Wo ke Jesus. 36 Eltal kasrusr nwe sun sie acn ma oasr kof we. Na mwet fulat sac fahk, “Liye, kof pa inge. Ya oasr ma ac ikolyuwi nga in baptaisla?” [37 Philip el fahk nu sel, “Kom fin lulalfongi ke insiom kewa, kom ku in baptaisla.” Ac el topuk, “Nga lulalfongi lah Jesus Christ El Wen nutin God.”] 38 Na mwet fulat sac sap chariot sac in tui, na el ac Philip tukenina oatui nu in kof uh, ac Philip el baptaisella. 39 Ke eltal utyak liki kof uh, Ngun lun Leum usalla Philip. Mwet fulat sac tiana sifil liyal Philip tok, a ke el som inkaneke lal el arulana engan. 40 Philip el esmakla tuh na el muta Ashdod. Na el luti ke Pweng Wo in siti srisrik nukewa nwe ke el sun acn Caesarea.

9 In pacl se inge, Saul el tiana fuhleak in aksangengye mwet lulalfongi lun Leum Jesus, ke el suk inkaneke in onelosla. El som nu yurin Mwet Tol Fulat 2 ac siyuk in orekla kutu leta nu sin mwet ke iwen lolngok in acn Damascus, in akkalemye sripen som lal, tuh fin oasr mwet el konauk in acn we su wi u se pangpang Mwet Fahsr ke Inkaneke lun Leum, elan ku in sruokolosi, mukul ac mutan, ac usalosme nu Jerusalem. 3 Ke Saul el tuku apkuran nu ke siti Damascus, sie kalem sarmelik inkusrao me ac apnulla. 4 El putatla nu infohk uh, ac lohng sie pusra fahk nu sel, “Saul, Saul! Efu kom ku kalyeyu?” 5 Na el siyuk, “Leum, su kom an?” Na pusra sac fahk nu sel, “Nga Jesus, su kom kalyei. 6 Tuyak ac utyak nu in siti uh. Na ac fah fwackot ma kom in oru.” 7 Mwet ma welul Saul fahsr ah elos tui, a wanginna ma elos fahk. Elos wi lohng pusra sac, tuh elos tia liyauk kutena mwet. 8 Saul el tuyak liki infohk uh ac ngutalik, tuh el tia ku in liye kutena ma. Na elos sruokya paol ac pwenulak nu Damascus. 9 Ke lusen len tolu el tia ku in liye, ac ke pacl sac el tiana mongo ku nim kutena ma. 10 Oasr mwet lulalfongi se in acn Damascus pangpang Ananias. Leum el fahk nu sel in sie aruruma, “Ananias!” Ac el fahk, “Leum, nga pa inge.” 11 Na Leum el fahk nu sel, “Akola ac fahla nu ke inkaneke se pangpang Suwohs, ac ke kom sun lohm sel Judas, kom siyuk ke sie mwet Tarsus su pangpang Saul. El pre, 12 ac el liye sie mwet ke sie aruruma, su el pa Ananias, su tuku ac filiya paol facl tuh el fah ku in sifilpa liye.” 13 Ananias el topuk ac fahk, “Leum God, mwet puspis fahk tari nu sik ke mwet se ingan, ac ma na koluk ma el oru nu sin mwet lom in acn Jerusalem. 14 Ac inge el tuku nu Damascus, ke ku se ma itukyung nu sel sin mwet tol fulat, in tuh sruokya nufon mwet ma alu nu sum uh.” 15 Na Leum el fahk nu sel, “Fahla, mweyen nga sulella tari elan kulansapweyu, ac oru tuh Inek in eteyuk sin mwet pegan, ac tokosra, ac oayapa mwet Israel. 16 Ac nga ac fah akkalemye nu sel ma nukewa su el ac fah enenu in keokkin ke sripuk.” 17 Ouinge Ananias el som, utyak nu in lohm se ma Saul el muta we, ac filiya paol facl ac fahk, “Saul, ma lik, Leum el supweyume — aok, Jesus su tuh sikwot nu sum inkaneke ah ke kom fahsr in tuku nu yenu. El supweyume tuh kom fah ku in sifil liye, ac in sessesla ke Ngun Mutal.” 18 In pacl sacna, ma se oana unen ik

uh putatla liki mutal Saul, ac el ku in sifil liye. El tuyak ac baptaisla; 19 ac tukun el mongoi, el sifil kui. Saul el muta yurin mwet lulalfongi in Damascus ke kutu len. 20 El sa na som nu in iwen lolngok ac mutawauk in luti lah Jesus el Wen nutin God. 21 Mwet nukewa su lohng luti lal ah arulana lut, ac asiyuki, "Ku tia el pa tuh uniya mwet ma alu nu sin Jesus se inge in Jerusalem ah? Ac mea, el tia tuku nu yenu ke sripen el ke sruokya pac mwet inge ac usalosla nu yurin mwet tol fulat?" 22 Tusruktu luti lal Saul ah kui liki na meet, ac ke sripen arulana kalem kas lal in akpwayeye lah Jesus pa Christ, oru wanginla ma mwet Jew su muta Damascus ku in fahk. 23 Ke kutu pacl tok, mwet Jew elos fahsreni pwapa in unilya Saul, 24 tusruktu fwackyng ako lalos nu sel. Elos tawi mutunpot ke siti uh len ac fong, elos in unilya. 25 Tuh sie fong ah, mwet ma welul Saul elos usalak nu fin pot uh ac koella nu ten ke sie foton lulap. 26 Saul el som nu Jerusalem ac srike in weang mwet tuma lutlut. Tusruktu elos sangeng na sel, ac tiana lulalfongi mu el sie selos. 27 Na Barnabas el kasrel, ac pwanulla nu yurin mwet sap uh. El aketeya nu selos lah Leum el tuh sikyng ac sramsram nu sel Saul ke el fahsr inkaneh ah. El oayapa fahk nu selos lupan pulaik lal Saul ke el luti ac fahkak ke inen Jesus in acn Damascus. 28 Ouinge Saul el muta yorolos, ac forfor luti in acn Jerusalem nufon, ac arulana pulaik in fahkak ke inen Leum Jesus. 29 El oayapa luti ac alein nu sin mwet Jew su kas Greek, a elos srike na in unilya. 30 Ke mwet lulalfongi elos etauk ke ma inge, elos usalla Saul nu Caesarea, ac supwalla nu Tarsus. 31 Na in pacl se inge church in acn Judea, Galilee, ac Samaria elos muta in misla. Ke sripen kasru lun Ngun Mutal, church inge kui ac puseni mwet kac, ac elos akfulatye Leum God ke ouiyen moullal. 32 Peter el fufahsryesr in acn puspis, ac sie pacl ah el som in osun yurin mwet lun God su muta in acn Lydda. 33 Ke el muta we, el sun sie mwet ul pangpang Aeneas, su oanna fin mwe oan kial uh ke lusen yac oalkosr. 34 Peter el fahk nu sel, "Aeneas, Jesus Christ el akkeyekomla. Tukakek ac orani mwe oan kiom an." In pacl sacna Aeneas el tuyak. 35 Mwet nukewa ma muta Lydda ac Sharon elos liyal, ac elos forla nu sin Leum. 36 In acn Joppa oasr mutan lulalfongi se we pangpang Tabitha. (Inel in kas Greek pa Dorcas.) Pacl nukewa el oru ma wo nu sin mwet

uh, ac yohk kasru lal nu sin mwet sukasrup. 37 In pacl sac, el masak ac misa. Elos nawella ac fililya in sie fukil ma oan lucng. 38 Acn Lydda oan apkuran nu Joppa, na ke mwet lulalfongi in acn Joppa elos lohngak lah Peter el oasr Lydda, elos supwala mwet luo nu yorol ke sap soko inge, "Nunak munas sulaklak me nu yorost." 39 Ouinge Peter el akola ac welultal som. Ke el sun acn we, elos usalak nu ke infukil se lucng ah. Katinmas uh tu raunella Peter, ac elos tung ac tafu kain in nuknuk ma Dorcas el tuh orala ke el srakna moullal. 40 Peter el sap elos nufon in oatula liki infukil sac, na el sikukmutuntei ac pre; tari na el forang nu ke mano sac ac fahk, "Tabitha, tukakek!" El ngutalik, ac ke el liyal Peter, na el tukakek. 41 Peter el sruokya paol ac tulokunulak, na el pangonma mwet lulalfongi uh kewa, wi pac katinmas uh, elos in liye lah el moulyak. 42 Pweng se inge sulkakinyukelik in acn Joppa nufon, ac mwet puspis lulalfongila in Leum. 43 Peter el muta in acn Joppa ke len pus, yurin mwet se pangpang Simon, sie mwet orekma ke kulun kosro.

10 Oasr sie mwet muta in acn Caesarea, inel pa Cornelius, ac el sie mwet leum lun un solse lun acn Rome, su pangpang "Un Mwet Mweun lun Acn Italy." 2 El sie mwet akfulatye God, na el ac sou lal nufon alu nu sin God. Yohk pac kasru ma el oru nu sin mwet Jew ma sukasrup, ac el sikalani na in pre nu sin God. 3 Sahp ac ao tolu tafun len tok sie len ah, el liye sie aruruma na kalem, ac el liye sie lipufan lun God tuku nu yorol su fahk, "Cornelius!" 4 Ke el suiya lipufan sac el sangeng, ac el fahk, "Leum, mea se?" Ac lipufan sac fahk, "God El insewowo ke pre lom ac orekma kulang kom oru uh, ac El akola in topik kom. 5 Inge, supwala kutu mwet an nu Joppa, nu yurin sie mwet su inel pa Simon Peter. 6 El muta yurin sie mwet pangpang Simon, sie mwet orekma ke kulun kosro, ac lohm sel oan wekof uh." 7 Tuku lipufan sac som, na Cornelius el pangonma luo mwet kulansap in lohm sel ah, oayapa sie mwet mweun su akfulatye God ac su el lulalfongi yohk. 8 El fahkang nu seltal ma sikyng uh, ac supwaltalla nu Joppa. 9 In len tok ah ke elos som ac apkuran nu Joppa, Peter el fanyak nu ke mangon lohm sac ke akuran infulwen len elan tuh pre. 10 El masrinsralla ac ke nal kutu mongo. Ke srakna akoeyuk mongo uh, el liye sie aruruma. 11 El liye kusrao ikakla, ac ma se koeyukla lucng me oana luman sie kaot na lulap, kukla ke sruwasrik

akosr kac ah nu faclu. 12 Ma oan loac uh pa kain in ye mutuk 31 ac fahk, 'Cornelius! God El lohng tari pre kosro ac ma orakrak nukewa, oayapa won lemnak. lom, ac El liye orekma in pakoten lom. 32 Supwala 13 Pusra se fahk nu sel, "Peter, tuyak! Uni ma inge ac sie mwet ah nu Joppa nu sin mwet se su inel pa kang." 14 Ac Peter el fahk, "Leum, nga tia ku! Nga Simon Peter. El muta in lohmi sin sie mwet orekma ke soenna kang kutena ma su tia nasnas ku oal nu sik kulun kosro, su pangpang Simon, su lohmi sel oan uh." 15 Na pusra sac sifilpa fahk nu sel, "Nimet kom wekof uh." 33 Na pa nga tuh sapot sulik kom in pacl nunku mu kutena ma ac sufal in mongo, God El fin sacna, ac kom arulana kulang lah kom tuku. Inge fahk mu ku in mongo." 16 Ouiya se inge sikyak pacl kut nukewa tukeni inse inge ye mutun God, ac akola tolu, na kaot sac folokyak nu inkusrao. 17 Ke Peter in lohng ma nukewa ma God El ac sap kom in fahk el srakna suk lah mea kalmen aruruma se inge, na nu sesr uh." 34 Peter el mutawauk in sramsram ac mwet ma Cornelius el tuh supu ah konauk lohmi sel fahk, "Inge nga akilen lah pwayena God El oru mwet Simon, ac inge eltal tu ke mutunoa. 18 Eltal panyak nukewa oana sie. 35 Kutena mwet su sangeng sel ac ac siyuk, "Oasr mwet se pangpang Simon Peter lohmi ac oru ma suwohs, God El insewowo sel, el finne tuhn uh?" 19 Peter el srakna suk lah mea kalmen aruruma fuka ku mwet oya. 36 God El supwama kas lal nu sac, ke Ngun Mutal fahk nu sel, "Liye, mwet tolu pa sin mwet Israel, in fahkak Pweng Wo ke misla ma suk kom inge. 20 Ke ma inge, kom akola ac tufoki tuku ke Jesus Christ, su Leum fin mwet nukewa. 37 welultal som. Nimet fosrnga — nga pa supwaltalma Kowos etu ke ouiya pwengpeng se ma sikyak in acn uh." 21 Ouinge Peter el tufoki nu ten ac fahk nu seltal, Judea nufon, mutawauk in acn Galilee tukun John el "Nga pa mwet se komtal suk an. Mea sripen tuku fahkak mwe luti lal ke baptais ah. 38 Kowos etu pac lowos an?" 22 Na eltal fahk, "Captain Cornelius el kacl Jesus lun Nazareth, ac ke God El sang Ngun supwekut. El mwet na wowo se, ac el alu nu sin God, Mutal ac ku lulap nu sel. El tuh forfor in acn nukewa ac mwet Jew nukewa arulana akfulatyal. Lipufan se ac oru ma wo, ac akkeyalos nukewa su oan ye ku lun God fahkang nu sel mu elan sapma sulik kom nu lun Devil, mweyen God El welul. 39 Kut mwet loh ke ma nukewa ma el tuh oru in Jerusalem ac in facl lun mwet Jew. Na elos unilya ke elos srupsrulak fin sakseng soko. 40 Tuh God El akmoulyalak liki misa tukun len se aktolu, ac oru tuh elan sifilpa sikyak nu sin mwet uh — 41 tia nu sin mwet nukewa, a nu sesr mukena, su God El nuna sulela tuh kut in orek loh kac. Aok, kut tuh welul mongo ac nim tukun el moulyak ah. 42 Ac el sapkin nu sesr in luti ke Wosasu nu sin mwet uh, ac in fahkak lah el pa God El srisrngiya in tuh nununku mwet mouli ac mwet misa. 43 Mwet palu nukewa tuh fahkak kacl. Elos fahk lah mwet nukewa su lulafongi kacl ac fah eis nunak munas ke ma koluk lalos ke ku lun inel." 44 Ke Peter el srakna sramsram, na Ngun Mutal putati nu fin mwet nukewa ma lohng luti lal ah. 45 Mwet lulafongi sin mwet Jew su welul Peter tuku Joppa me elos arulana lut lah God El sang mwe kite lal ke Ngun Mutal nu sin mwet pegan pac. 46 Mweyen elos lohng ke mwet inge sramsram ke pusra ma siena liki kas lalos, ac kaksakin fulatlana lun God. Na Peter el kasak ac fahk, 47 "Mwet inge elos eis Ngun Mutal oana ke kut tuh eis ah. Ke ouinge uh, ya oasr mwet ac ku in ikolya elos in tia baptaisla ke kof?" 48 Na el

sap in baptaisyukla elos inen Jesus Christ. Tukun ma inge, elos siyuk sel elan mutawin yorolos ke kutu len.

11 Mwet sap ac mwet lulalfongi saya in acn Judea elos lohngak lah oasr mwet pegan su wi pac eis kas lun God. **2** Ke Peter el som nu Jerusalem, mwet ma lungse in koskrsla mwet pegan uh elos akuuin nu sel ac fahk, **3** "Kom tuh utyak ac muta in lohmi sin mwet ma tia koskrsla, ac kom mongo pac yorolos!" **4** Na Peter el srumun nu selos ma nukewa ma orek, ke mutawauk ah me. **5** El fahk ouinge: "Ke nga tuh pre in siti Joppa, nga liye sie aruruma. Nga tuh liye ma se tuku inkusrao me oana luman kaot na lulap se, kukinyuki ke sruwasrik akosr kac ah, twe tuina yuruk. **6** Nga ngetang nu loac ac liye kain kosro muna ac kosro lemnak puspis, wi pac ma orakrak ac won lemnak. **7** Na nga lohng pusra se kaskas ac fahk nu sik, 'Peter, tuyak. Uni ma inge ac mongo.' **8** Ac nga fahk, 'Leum, nga tia ku! Soenna oasr mwe mongo ma tia nasnas ku oal pusralla oalik.' **9** Na pusra sac sifil kasla inkusrao me ac fahk, 'Nimet kom nunku mu kutena ma ac sufal in mongo, God El fin fahk mu ku in mongo.' **10** Ouiya se inge sikyak pacl tolu, na kaot sac sifil folokyak nu lucng. **11** In pacl sacna mwet tolu su supweyuk Caesarea me nu yuruk elos tuku nu ke lohmi se nga muta we ah. **12** Ngun el fahk mu nga in tia sulosol mwet, ac nga in welutal som. Mwet lulalfongi onkosr inge, su mwet Joppa, elos wiyu som nu Caesarea, ac kut nukewa utyak nu in lohmi sel Cornelius. **13** El fahk nu sesr lah el liye lipufan se tu in lohmi sel ah, su fahk nu sel, 'Supwala sie mwet ah nu Joppa nu yurin mwet se su inel pa Simon Peter. **14** El ac fah fahk kutu kas nu sum su ac fah molikomla ac sou lom an nufon.' **15** Ac ke nga mutawauk in kaskas, Ngun Mutal putati nu faclos oana ke tuh putati nu facsr ke mutawauk ah. **16** Na nga esamak ma Leum el tuh fahk, 'John el baptais ke kof, a kowos ac fah baptais ke Ngun Mutal.' **17** Kalem na lah God El sang nu sin mwet pegan ingo nuna mwe kite se na ma El tuh ase nu sesr ke kut lulalfongila ke Leum Jesus Christ. Na su nga uh, tuh ngan srike in ikolya God!" **18** Ke elos lohng ma inge, elos tia sifil akuuin, a elos kaksakin God ac fahk, "Inge God El sang pac nu sin mwet pegan uh tuh elos in ku in auliyak ac eis mou!" **19** Kutu sin mwet lulalfongi ma kaingelik ke sripen kalya ma tuh sikyak ke Stephen el anwuki ah, elos tuh som na nwe Phoenicia, Cyprus, ac Antioch. Elos

inge fahkak pweng wo nu sin mwet Jew mukena. **20** A kutu pac mwet lulalfongi, su mwet Cyprus ac Cyrene, elos som nu Antioch ac fahkak Pweng Wo ke Leum Jesus nu sin mwet pegan pac. **21** Ku lun Leum welulos, ac mwet puspis lulalfongi ac forla nu sin Leum. **22** Pweng inge sun church Jerusalem, na elos supwala Barnabas nu Antioch. **23** Ke el sun acn we ac liye lah God El akinsewowoye mwet we, el arulana engan ac kwafelos in oaru ac pwaye nu sin Leum ke insielos nufon. **24** Barnabas el sie mwet wo, sessesla ke Ngun Mutal ac lulalfongi, ac mwet puspis forla nu sin Leum. **25** Tukun ma inge Barnabas el som nu Tarsus in sokol Saul. **26** Ke el konalak, el usella nu Antioch, ac ke lusen yac na fon se eltal tukeni yurin mwet in church ac luti sie u na lulap. Acn Antioch pa mwet lulalfongi uh mutawauk in pangpang mwet Christian we oemeet ah. **27** In pacl sac, oasr mwet palu som Jerusalem lac nu Antioch. **28** Sie selos pangpang Agabus, el tuyak, ac ke ku lun Ngun, el palye lah sie srael na lulap akuranna sikyak fin faclu nufon. (Srael se inge sikyak ke pacl Claudius el Tokosra Fulat in acn Rome.) **29** Mwet lulalfongi elos tuh otela mu kais sie selos in supwala lupan na ma elos ac ku, in kasru mwet lulalfongi wielos su muta in Judea. **30** Elos oru oana pwapa lalos, ac orani mani uh, ac sang nu sel Barnabas ac Saul in usla nu sin mwet kol ke church.

12 Ke pacl se inge Tokosra Herod el mutawauk in akkeokye pac kutu mwet in church uh. **2** El sap anwuki James, tamulel lal John, ke cutlass. **3** Ke el liye lah ma se inge akinsewowoye mwet Jew uh, na el sifilpa sap in sruoh Peter. (Ma se inge sikyak ke pacl in Kufwen Bread Tia Akpulol.) **4** Tukun sruoh Peter, sisiyang el nu in presin, yen ma el taranyuk sin u in mwet mweun akosr, kais akosr mwet mweun ke kais u se. Herod el ako in nununkeyuk Peter ye mutun mwet uh tukun Kufwen Alukela uh. **5** Ouinge elos fililya na in presin, tusraktu mwet in church uh arulana moniyuk in pre nu sin God kac. **6** Fong se meet liki Herod el akoo in usalu Peter in nununkeyuk el, Peter el oan motul inmasrlon mwet mweun luu. Sein lukwa sang kapriyia, ac oasr pac mwet mweun topang ke mutunua ah. **7** In kitin pacl ah na lipufan se lun Leum tu insac, ac kalem se sarmelik infukil in presin. Lipufan sac sruokya finpisa Peter ac oaksalak ac fahk, "Sulaklak, tukakek!" In pacl sacna sein ah

putatla liki paol Peter. **8** Na lipufan sac fahk, "Losya infulwom ac fahlukyng." Peter el oru oana ke el fahk ah, na lipufan sac fahk, "Sang nuknuk lik lom an afinkomi, ac fahsr fahsr tukuk." **9** Peter el fahsr tokol ac illa liki presin, tusruktu el tia arulana etu lah ma na pwaye pa lipufan sac oru ah; el nunku mu aruruma se pa el liye ah. **10** Eltal fahsr alukela un mwet topang se meet ac oayapa u se akluo ah, na eltal fah sun mutunpot osra se ma oatula nu ke siti ah. Mutunoa sac sifacna ikakla nu seltal, na eltal illa nu lik ah. Eltal fahla ke inkanek soko, na in kitin pacl ah na lipufan sac wanginla. **11** Na Peter el akilenak ma orek nu sel uh, ac el fahk, "Inge nga etu lah ma na pwaye se pa inge! Leum El supwama lipufan se lal in tuleyula liki ku lal Herod uh, ac liki ma nukewa ma mwet Jew uh kena in sikyak nu sik uh." **12** Ke el akilenak ma orek nu sel inge, el som nu ke lohm sel Mary, nina kial John Mark, yen mwet puspis tukeni we ac pre. **13** Peter el tongol srungul ke mutunpot ah, na sie mutan kulansap pangpang Rhoda el tuku in liye lah su tongol. **14** El akilenak pusrac Peter, ac ke yohk engan lal el tia ikasla srungul uh, a el kasrusr folokyak nu in lohm ah, ac fahkak lah Peter el a tu likinum ah. **15** Ac elos fahk nu sel, "Kom wella!" A el sruasralana in fahk mu pwayena, na elos fahk, "Sahp lipufan se lal pa ingan." **16** In pacl sac Peter el srakna towol srungul ah. Na elos ikasla srungul uh, ac ke elos liyal elos arulana fwefela. **17** El oru paol tuh elos in misla, na el fahkak nu selos ouiya ma Leum el oru nu sel in tulalla liki presin. Na el fahk, "Fahkang ma inge nu sel James ac mwet lulalfongi ngia." Na el som lukelos nu ke sie pacna acn. **18** In lotu tok ah oasr fohsak na yohk inmasrlon mwet topang ke presin uh — elos suk lah mea sikyak nu sel Peter. **19** Herod el sapkin in sukok el, tuh elos tia ku in konalak. Ke ma inge el sap in siyukyuk sin mwet topang ke presin uh, tari el sap in anwuki elos. Tukun ma inge Herod el som liki acn Judea ac muta in Caesarea ke kutu pacl. **20** Herod el arulana kasrkusrak sin mwet Tyre ac Sidon, ke ma inge elos toeni nu ke u sefanna ac som in osun nu sel. Ma se meet elos oru pa elos sakunla inkanek lalos yorol Blastus su karingin inkul fulat uh, ac el insese in kasrelos. Toko elos som nu yorol Herod ac siyuk sel ke misla, mweyen acn lal tokosra uh pa kite acn selos ke mwe mongo uh. **21** Ke sun len se ma solla nu selos, Herod el nokomang nuknuk in

tokosra lal, muta fin tron lal ac oru sramsram lal nu sin mwet uh. **22** Elos wowoyak ac fahk, "Tia mwet se pa kaskas inge, a god se!" **23** In pacl sacna lipufan se lun God kipakinilya Herod nu infohk uh, mweyen el tia akfulatyte God. Wet uh kangla insial ac el misa. **24** In pacl se inge kas lun God uh fahsrelik na ac kapkapak. **25** Barnabas ac Saul aksafyela orekma laltal uh ac folokla liki acn Jerusalem. Eltal usal John Mark welultal.

13 Oasr kutu mwet palu ac mwet luti in church Antioch — inelos pa Barnabas, Simeon (su pangpang Sroalsroal), Lucius (sie mwet Cyrene), Manaen (su srikyak yorol Governor Herod), ac Saul. **2** Ke elos kulansap nu sin Leum ac lalo, Ngun Mutal fahk nu selos, "Srella Barnabas ac Saul nu sik eltal in oru orekma su nga pangnoltal nu kac." **3** Elos lalo ac pre, na elos filiya paolos factal ac supwaltalla. **4** Ke Ngun Mutal supwalla Barnabas ac Saul, eltal som nwe Seleucia, ac kal we lac nu Cyprus. **5** Ke eltal sun siti Salamis, eltal fahkak kas lun God in iwen lolngok lun mwet Jew we. John Mark el welultal in kasreltal. **6** Eltal fahsr sasla fin tuka sac nwe ke eltal sun siti Paphos, ac sun sie mwet susfa pangpang Bar-Jesus. El sie mwet Jew, ac el sifacna fahk mu el mwet palu se. **7** El kawuk nu sin governor lun tuka sac su pangpang Sergius Paulus, sie mwet na lalmwetmet. Governor el pangnolma Barnabas ac Saul nu ye mutal, mweyen el ke lohng ke kas lun God. **8** Tusruktu mwet susfa sac (su pangpang Elymas in kas Greek) el lainultal, ac el srike elan kifasulla governor liki mou in lulalfongi uh. **9** Na Saul (su pangpang pac Paul) el sessesla ke Ngun Mutal, ac el ngetang suiya mwet susfa sac **10** ac fahk, "Kom wen nutin Devil! Kom mwet lokoalok lun ma nukewa ma wo uh. Kom nwanala na ke kain kutasrik koluk nukewa, ac pacl nukewa kom srike in ekulla ma pwaye lun God nu ke ma kikiap! **11** Poun Leum God ac fah putati nu fom ingena. Kom ac fah kunla, ac tia ku in liye kalem lun len uh nwe ke sie pacl God El ac fah pakiya." In pacl sacna Elymas el pulauk ohk se fahsryak kosrala mutal, ac el forfor suk sie mwet ah in pwanul. **12** Ke governor el liye ma sikyak inge, na el lulalfongila, ac el arulana lut ke mwe luti ke Leum Jesus. **13** Paul ac mwet ma welul eltal kal som Paphos lac nu Perga, sie siti in acn Pamphylia. John Mark el tuh folokla Perga lac nu Jerusalem. **14**

Eltal som Perga lac nu Antioch in Pisidia, ac ke len Sabbath eltal som nu in iwen lolngok ac muta. 15 Tukun rityuk tari kutu Ma Sap lal Moses ac kutu ma simusla lun mwet palu, mwet kol lun iwen lolngok uh supwala kas nu seltal ac fahk, "Mwet lili, kut lungse kowos in kaskas nu sin mwet uh, fin oasr kas in akkeye lowos nu selos." 16 Paul el tuyak, sralak paol mwet uh in misla, na el mutawauk in kaskas. El fahk, "Mwet Israel wiuk, oayapa mwet saya nukewa su alu nu sin God: kowos porongeyu! 17 God lun mwet Israel El tuh sulela mwet matu lasr meet, ac oru tuh elos in sie mutunfaci ke elos tuh moui in mwetsac in faci Egypt. God El tuh usalosla liki acn Egypt ke ku lulap lal, 18 ac ke yac angnaul, El mutangalos in acn mweisis. 19 El kunausla mutunfaci itkosr in faci Canaan, ac sang acn inge tuh in ma lac lun mwet lal. Ma inge nukewa orekla ke inmasrlon yac angfoko lumngaul. 20 "Tukun ma inge, El sang tuh mwet nununku in kololos nwe ke sun pacl lal Samuel, mwet palu. 21 Toko, elos siyuk ke sie tokosra, ac God El eisalang Saul, wen natul Kish in sou lal Benjamin, elan tokosra lalos ke lusen yac angnaul. 22 Tukun God El sisella Saul, God El akleumyalak David elan tokosra lalos. Pa inge ma God El fahk kac: 'Nga konauk lah David, wen natul Jesse, el kain mwet se ma nga insewowo se, su ac oru ma nukewa ma nga lungse elan oru uh.' 23 Jesus, sin fwilin tulik natul David, pa God El tuh orala in Mwet Lango nu sin mwet Israel uh, oana ke El tuh wulela kac ah. 24 Meet liki Jesus el mutawauk orekma lal, John el tuh luti nu sin mwet Israel nukewa lah enenu elos in forla liki ma koluk lalos ac baptaisla. 25 Ac ke apkuran in saffa orekma lal John, el tuh fahk nu sin mwet uh, 'Kowos nunku mu su nga uh? Tia nga pa el su kowos soano uh. A kowos in porongo! El ac tuku tukuk, ac nga kupansuwol in sarukla fahluk lal uh.' 26 "Mwet Israel wiuk su fwilin tulik natul Abraham, ac mwet saya nukewa lohmu uh su alu nu sin God: pweng ke molela se inge ma nu sesr nukewa! 27 Tuh mwet ma muta Jerusalem, ac oayapa mwet kol lalos, tiana etu lah el pa Mwet Lango, ac elos tia pac kalem ke kas lun mwet palu ma rityuk ke Sabbath nukewa uh. Ne ouinge a elos oru tuh kas lun mwet palu akpwayeyiuk ke elos unilya Jesus. 28 Ac elos finne tia konauk kutena sripa fal in anwuki el kac, a elos kwafe sel Pilate elan unilya. 29 Ac tukun elos orala ma nukewa

su Ma Simusla uh fahk kac, elos eisya manol liki sakseng, ac fililya in kulyuk uh. 30 Tusruktu God El akmouyalak liki misa, 31 ac ke len pus, el sikyng nu sin mwet su tuh welul in fufahsryesr lal Galilee me nu Jerusalem. Inge elos mwet loh kac nu sin mwet Israel. 32 Ac kutu tuh in use Pweng Wo ma God El tuh wulela nu sin mwet matu lasr meet ah, 33 ac inge El akpwayei nu sesr su ma natulos, ke El akmouyalak Jesus. Oana ma simla in Psalm luo uh, su fahk, 'Kom wen nutik; Misenge nga papala tomom.' 34 Ac pa inge ma God El fahk ke El ac akmouyalak liki misa uh, tuh elan tia kulawi in kulyuk uh: 'Nga fah sot nu sum mwe insewowo mutal ac pwaye Su nga tuh wulela kac nu sel David.' 35 Aok, El oayapa fahk ke sie pac verse ma fahk mu, 'Kom fah tia lela mwet kulansap oaru lom in kulawi in kulyuk uh.' 36 Tuh ke pacl David el moui el akfalye ma lungse lun God, na el misa, ac pukpuki el yurin mwet matu lal, ac manol kulawi in kulyuk uh. 37 Tusruktu el su God El akmouyauk liki misa, el tia wi kulawi. 38 Ke ma inge, mwet Israel wiuk, lela in arulana kalem suwos lah nunak munas ke ma koluk su kut fahkak nu suwos uh, ma tuku ke mwet se inge, Jesus. 39 Kowos in etu pac lah mwet nukewa su lulafongi in el, elos sukosokla liki ma koluk nukewa su Ma Sap lal Moses uh tia ku in aksukosokyekowosla liki. 40 Ke ma inge kowos liyekowosyang tuh kas inge ma fwackyak sin mwet palu fah tia tuku nu fowos: 41 'Ngetma, kowos su aksruksrukye God! Kowos in lut ac misa! Tuh ma nga oru misenge ye motowos, Sie ma su kowos ac tia ku in lulafongi Mwet finne aketeya nu suwos!'" 42 Ke Paul ac Barnabas illa liki iwen lolngok uh, mwet uh kwafe eltal in sifilpa foloko ke Sabbath se tok uh, ac sifilpa akyokye srumunyen ma inge. 43 Tukun mwet uh fahsrelik liki toeni sac, mwet puspis sin mwet Jew ac oayapa mwet saya ma forla ac weang alu lun mwet Jew, elos ukwalla Paul ac Barnabas. Mwet sap uh kaskas nu selos ac akkeyalos elos in oaru na in fungyang nu ke kulang lun God. 44 Ke Sabbath se tok ah, apkuran mwet nukewa in siti uh tuku in lohng kas lun Leum. 45 Ke mwet Jew elos liye pusiyan mwet uh elos sokyak na pwaye. Elos sramsram lainul Paul ac sufanal. 46 Ne ouinge a fahkak lal Paul ac Barnabas arulana pulaik liki meet ah, ac eltal fahk: "Kowos pa kut enenu na in fahkak kas lun God nu se oemeet. Tuh ke kowos pilesru ac sifacna nunku mu

kowos sufal in eis mouf ma pahpat, kut ac fahsr liki kowos ac som nu yurin mwet pegan uh. (aiōnios g166) 47 Tuh pa inge ma Leum God El sapkin nu sesr: 'Nga oakikomi tuh kom in sie kalem se nu sin mwet pegan, Tuh faclu nufon fah ku in moliyukla.'" 48 Ke mwet pegan elos lohng, elos arulana engan ac kaksakin pweng wo lun God; ac elos su solla tari nu ke mouf ma pahpat elos mwet lulalfongila. (aiōnios g166) 49 Kas lun Leum uh fahsrelik in acn nukewa in polo acn sac. 50 Tusruktu mwet Jew elos purakak nunak lun mwet kol in siti sac, oayapa mutan kacto sin mwet pegan su wi pac alu nu sin God uh. Elos mutawauk in kalyael Paul ac Barnabas, ac luseslosla liki acn selos uh. 51 Na mwet sap uh osrokla kutkut ke nialos in akkalemeye lah elos lain mwet in acn sac, na elos som nu Iconium. 52 Mwet lulalfongi in Antioch elos arulana sessesla ke engan ac ke Ngun Mutal.

14 Ouiya sacna sikyak pac in Iconium: Paul ac Barnabas som nu iwen lolngok lun mwet Jew, ac ke sripen fahkak laltal uh, mwet puspis sin mwet Jew ac mwet pegan elos weang mwet lulalfongi. 2 Tusruktu mwet Jew su tia lulalfongi ke Jesus, elos purakak nunak lun mwet pegan uh elos in forang lain mwet lulalfongi uh. 3 Mwet sap uh muta we ke pacl na loeloes se, ac elos pulaikna in fahkak ke Leum, su sang ku nu selos in orek mwenmen ac ma usrnguk. Ma inge akpwayeye lah ma elos fahk ke kulang lal uh pwayena. 4 Mwet in siti sac nunak luobelik: kutu wi mwet Jew, ac kutu wi mwet sap ah. 5 Na kutu mwet pegan ac kutu mwet Jew, wi mwet kol lalos, elos otela in orek lokoalok nu sin mwet sap uh, ac tanglaltal. 6 Ke mwet sap elos etaup pwapa se inge, elos kaingla nu in siti Lystra ac Derbe in acn Lycaonia, ac nu in kutu pac acn saya. 7 Ac elos fahkelik Pweng Wo in acn ingo. 8 Oasr mukul se in acn Lystra su nuna ul nial oe ke el isusla me, ac tia ku in fahsr. 9 El muta porongo kas lal Paul uh. Paul el akilen lah el lulalfongi ac ku in akkeyeyukla, na el ngetang suilya 10 ac fahk ke sie pusra lulap, "Tuyak suwohs fin niom!" Na mwet sac tuyak ac mutawauk in fahsr. 11 Ke un mwet uh liye ma Paul el oru ah, elos wowoyak ke kas lalos Lycaonia, ac fahk, "God uh mwet lac, ac oatui nu yorosr!" 12 Elos sang inel Barnabas 'Zeus,' ac pangnol Paul 'Hermes,' mweyen el pa aolultal sramsram. 13 Mwet tol lun god Zeus, su tempul lal uh tu na likin siti uh, el us cow mukul ac ros nu mutunpot

uh, mweyen el ac un mwet uh kena orek kisa nu sin mwet sap uh. 14 Ke Barnabas ac Paul lohngak ma elos ako in oru inge, eltal seya nuknuk laltal uh ac yuyang nu inmasrlon mwet uh, wowoyak ac fahk, 15 "Efu ku kowos oru ma inge? Mwet pacna pa kut, oapana kowos! Kut tuku nu inge in sulkakin Pweng Wo uh, ac in kifuskowosla liki ma lusrongten inge nu sin God mouf, su orala kusrao, faclu, meoa ac ma nukewa loac. 16 In pacl meet ah, El tuh lela mwet in mutunfacl nukewa in oru na ma elos nunku mu wo. 17 Tusruktu pacl nukewa El nuna akkalemeye oasr lal ke ma wo ma El oru uh: El sot nu suwos af inkusrao me, ac fokin ima in pacl fal; El sot mwe mongo nu suwos, ac nakla insiowos ke engan." 18 Eltal nwe fahk kas inge, upa na eltal in kutongya lungse lun mwet uh in orek mwe kisa nu seltal. 19 Kutu mwet Jew tuku liki acn Antioch in Pisidia ac Iconium. Elos furokla insien mwet uh in welulosla, na elos tanglal Paul ac amakunulla nu likin siti uh, mweyen elos nunku mu el misa tari. 20 Tusruk ke mwet lulalfongi elos fahsreni raunella, el tuyak ac folokyak nu in siti uh. In len tok ah, el ac Barnabas som nu Derbe. 21 Paul ac Barnabas luti ke Pweng Wo in acn Derbe, ac mwet puspis weang un mwet lulalfongi ke Jesus. Tok eltal som nu Lystra, nu Iconium, ac som pac nwe Antioch in Pisidia. 22 Eltal akkeye mwet lulalfongi uh, ac kwafe nu selos in tu na ku ke lulalfongi lalos. Eltal fahk nu selos, "Kut enenu in sun mwe keok puspis, na kut fah ku in utyak nu in Tokosrai lun God." 23 Eltal pakiya mwet kol in kais sie church, ac ke pre ac lalo eltal eialosyang nu ye karinginyuk lun Leum, su elos filiya lulalfongi lalos se. 24 Tukun eltal forfor fin acn nukewa lun Pisidia, eltal tuku nu Pamphylia. 25 Ac eltal fahkak pac Pweng Wo in acn Perga, na toko eltal oatula nu Attalia. 26 Eltal kal ingo lac in folok nu Antioch, acn se ma tuh itukyng eltal nu ye karinginyuk kulang lun God nu ke orekma se su eltal aksafye inge. 27 Ke eltal sun acn Antioch, eltal eisani mwet in church we nu sie, ac fahkang nu selos ma nukewa ma God El kasretal in oru, ac oayapa ke El ikasla nu sin mwet pegan tuh elos in ku in wi pac lulalfongi. 28 Na eltal muta yurin mwet lulalfongi in acn we ke lusen pacl na loeloes se.

15 Oasr kutu mwet tuku liki acn Judea nu Antioch, ac mutawauk in luti mwet lulalfongi uh ac fahk, "Kowos fin tia koskosrla oana ke fwackyak in Ma

Sap lal Moses, kowos tia ku in moliyukla.” 2 Paul ac Barnabas akukuin na upa nu selos kac, ouinge wotla mu Paul, Barnabas ac kutu mwet in Antioch in som nu Jerusalem ac osun yurin mwet sap ac mwet kol lun church we ke sripa se inge. 3 Mwet in church supwalosla, ac ke elos fahsr sasila Phoenicia ac Samaria elos srumun lah mwet pegan elos forla nu sin God. Pweng se inge arulana akenganye mwet lulalfongi nukewa. 4 Ke elos sun acn Jerusalem, mwet in church we ac mwet sap ac mwet kol lun church elos paingulos, na elos fahkak ma nukewa God El tuh kasrelos in oru. 5 Tusrukto kutu mwet lulalfongi ma wi u lun mwet Pharisee elos tuyak ac fahk, “Mwet pegan elos enenu na in kosrkosrla, ac kowos in lotelos tuh elos in akos Ma Sap lal Moses.” 6 Mwet sap ac mwet kol uh elos tukeni nu sie in nunku ke ma se inge. 7 Tukun elos sramsram kac ke pacl na loes, Peter el tuyak ac fahk, “Mwet lili luk, kowos etu na lah God El tuh suleyula inmasrlowos ke pacl na loes somla, tuh nga in fahkak ke Pweng Wo nu sin mwet pegan, tuh elos in ku in lohng ac lulalfongi. 8 Ac God, su etu nunak lun mwet nukewa, El akkalemeye lah oasr in sewowo lal yurin mwet pegan ke El sang Ngun Mutal nu selos, oana ke El tuh ase nu sesr. 9 El tia oru mu oasr ekle inmasrlolos ac kut, a ke sripen elos lulalfongi, El aknasnasyalos liki ma koluk lalos. 10 Na inge, efu ku kowos ke srike God ke kowos filiya sie ma toasr nu fin mwet lulalfongi uh, su mwet matu lasr ac kut sifacna tia ku in us? 11 Mo! Kut lulalfongi ac moliyukla ke sripen kulang lun Leum Jesus, oapana elos.” 12 U nufon sac mislana ke Barnabas ac Paul srumun ma usrnguk nukewa ac mwenmen ma God El oru kacital inmasrlon mwet pegan. 13 Ke eltal kaskas tari, na James el kasla ac fahk, “Mwet lili luk, kowos porongeyu! 14 Simon el tufahna aketeya nu sesr luman nunak lun God nu sin mwet pegan uh, ke El eisla kutu selos tuh elos in mwet lal. 15 Kas lun mwet palu arulana akkeye nunak se inge. Oana ke Ma Simusla uh fahk, 16 ‘Leum God El fahk, Tukun ma inge nga ac fah sifil foloko, Ac sifil tulokunak Tokosrai lal David. Nga fah sifil musaela acn ma musalla kac ah, Ac oru tuh in ku oana meet ah. 17 Ouinge mwet lula nukewa fah tuku nu yuruk, Ac mwet pegan nukewa su nga pangnolos tuh elos in mwet luk. 18 Pa inge ma Leum El fahk, su akkalemeye ma inge in pacl loeloes somla.” (aion

g165) 19 Na James el sifilpa fahk, “Nunak luk uh pa kut in tia filiya ma toasr nu fin mwet pegan su forla nu sin God. 20 A kut in simusla sie leta nu selos, ac fahk mu elos in tia kang kutena mwe mongo ma tia nasnas ke sripen kisakinyuk nu ke ma sruloala, oayapa elos in tia kang kutena kosro ma loksakla, ku kutepacna ma oasr srah kac. Ac elos in liyalosyang liki ouiya fohkfok lun orek kosro. 21 Tuh ke pacl na loeloes, Ma Sap lal Moses uh rityuk in iwen lolngok uh ke len Sabbath nukewa, ac kas lal uh lutiyuk in siti nukewa.” 22 Na mwet sap ac mwet kol uh, wi pac mwet nukewa in church, elos in sesela in sulela kutu sin mwet inmasrlolos, ac supwalosla nu Antioch welul Paul ac Barnabas. Elos sulela mwet luo ma yohk akilenya sin mwet lulalfongi uh: elos pa Judas su pangpang Barsabbas, ac Silas. 23 Elos sang leta se inge eltal in us: “Kut, mwet wiowos — mwet sap ac mwet kol in acn se inge — kut lungse paing kowos nukewa su mwet wiasr ma isusla mwet pegan, su muta in siti Antioch, oayapa acn Syria ac Cilicia. 24 Kut lohng tari lah oasr kutu mwet yenu fahsrot supwalos uh. 25 Ke ma inge kut nukewa aetuila ac insese in sulela kutu mwet in utuk kas lasr nu suwos. Elos ac wi mwet kawuk saok lasr, Barnabas ac Paul, 26 su tuh pilesrala moullalos in kulansupu Leum Jesus Christ. 27 Kut supwaot nu suwos mwet inge, Judas ac Silas, su ac fah sifacna fahk nu suwos ma kut simis inge. 28 Kut, ac Ngun Mutal, tukeni in sesela in tia filiya kutena ma toasr fowos sayen Ma Sap ma eneneyuk inge: 29 Kowos in tia kang kutena mongo ma kisala nu sin ma sruloala, tia mongo srah, tia kang kutena ma loksakla, ac karinginkowosyang liki fohkfok lun orek kosro. Ac fah wo nu suwos kowos fin liyaang ma inge. Lung lulap lasr nu suwos.” 30 Mwet utuk kas inge supweyukla, ac elos som nu Antioch, ac elos solani mwet lulalfongi nukewa ac sang leta sac nu selos. 31 Ke mwet uh riti leta sac, elos arulana engan ke kas in akku ma simla in leta sac. 32 Judas ac Silas, su oaoa in mwet palu, eltal sramsram paht na yurin mwet lulalfongi, ac akpulaikyalos ac akkeyalos. 33 Tukun eltal muta yorolos ke kutu pacl, na mwet lulalfongi elos supwalosla in misla, ac elos folokla nu yurin mwet ma supwalosme ah. [34 Tusrukto Silas el sulela elan muta we.] 35 Paul ac Barnabas eltal muta Antioch ke kutu pacl, ac eltal wi mwet puspis in

acn we luti ac fahkak kas lun Leum. **36** Kutu pacl tok, Paul el fahk nu sel Barnabas, "Kut folokla ac liye mwet lulalfongi wiasr in siti nukewa ma kut fahkak kas lun Leum we, ac liye lah elos fuka in pacl inge." **37** Barnabas el lungse usal John Mark welulal, **38** tuh Paul el tiana nunku mu ac wo elan wi, mweyen el tuh tia welulal aksafyela fahsr se meet laltal ah, a el forla ac folokla Pamphylia lac. **39** Oasr sie akukuin na upa inmasrlotal, na eltal fahsrelik. Barnabas el eisal Mark, ac kal som nu Cyprus, **40** a Paul el sulella Silas ac som. Ac mwet lulalfongi elos eisaltalang tuh kulang lun Leum in karinganulos. **41** Paul el fahsr sasla acn Syria ac Cilicia, ac akkeye mwet in church we.

16 Paul el sifilpa som nu Derbe ac Lystra, ac sun sie mwet Christian in acn we su pangpang Timothy. Nina kial el sie mwet Christian, sie mutan Jew, tusruk papa tumal ah mwet Greek. **2** Mwet lulalfongi nukewa in acn Lystra ac Iconium elos fahk ma wo kacil Timothy. **3** Paul el lungse usal Timothy welul, ouinge el kosralla. El oru ouinge mweyen mwet Jew nukewa in acn inge elos etu lah papa tumal Timothy el mwet Greek. **4** Ke elos forfor in siti inge, elos fahkak nu sin mwet lulalfongi we ma mwet sap ac mwet kol lun church in acn Jerusalem elos oakiya mu elos in fahsr kac, ac elos fahk pac nu selos in akos ma sap inge. **5** Ouinge church uh akkeyeyukla ke lulalfongi lalos, ac puseni mwet in church uh ke len nukewa. **6** Elos fahsr sasla acn Phrygia ac Galatia, mweyen Ngun Mutal tia lela elos in fahkak kas in acn Asia. **7** Ke elos sun masrol nu Mysia, elos srike in som nu in acn Bithynia, tusruklu Ngun lun Jesus tia lela. **8** Ke ma inge elos fahsr sasla acn Mysia ac som nu Troas. **9** Ke fong sac Paul el liye sie aruruma, ac liye sie mwet Macedonia el tu ac kwafe sel ac fahk, "Fahsru nu Macedonia ac kasrekuti!" **10** Tukunna Paul el liye aruruma se inge, na kut akola in som nu Macedonia, mweyen kut liye mu God El pangon kut in luti Pweng Wo nu sin mwet we. **11** Kut oyak liki acn Troas, ac kal suwoslana nwe Samothrace, ac in len tok ah kut kalla nu Neapolis. **12** Na kut utyak weyak nu Philippi, sie siti lun mwet Rome in acn Macedonia, ac kut muta we ke kutu len. **13** Ke len Sabbath kut illa liki siti uh ac som nu pe infacl ah, sie acn ma kut nunku mu ac oasr mwet Jew fahsreni in pre we. Kut muta in acn sac ac sramsram nu sin kutu mutan su tukeni we. **14** Sie sin mutan ma lohng kas lasr

uh pa Lydia, sie mutan Thyatira su kukakin nuknuk sroninmutuk. El sie mutan alu nu sin God, ac Leum El ikasla nunak lal elan lohng nu ke ma Paul el fahk uh. **15** Mutan sac ac sou lal elos baptaisla, na el suli kut ac fahk, "Fahsru muta lohng sik ah, kowos fin liye mu nga sie mwet lulalfongi pwaye ke Leum." Na ke sripen kas lal inge, kut som nu lohng sel. **16** Sie len ah ke kut fahsr in som nu ke acn in pre, kut sun sie tulik mutan kohs su oasr ngun fohkfok yorol ma oru el ku in palye ma ac sikyak in pacl fahsru uh. Yohk mani el sruokya lun leum lal ah ke sripen palu lal uh. **17** El fahsr tokosr ac Paul, ac wowoyak, "Mwet inge elos mwet kulansap lun God Fulatlana! Elos ac fahkak nu suwos lah kowos ac moliyukla fuka!" **18** El oru ouinge ke len na pus, nwe ke na Paul el semutengyak sel, ac tapulla fahk nu sin ngun fohkfok sac, "Ke inen Jesus Christ nga sapkin nu sum, illa lukel!" Ngun sac som lukel in pacl sacna. **19** Ke leum lun mutan sac elos akilenak lah ac wanginla inkaneke in orek mani lalos sel, elos sruokiya Paul ac Silas, ac amakunutalla nu ke nien toeni in siti uh, in nununkeyuk eltal ye mutun mwet fulat. **20** Elos usalosome nu ye mutun mwet leum lun Rome ac fahk, "Mwet inge elos mwet Jew, ac elos orek lokoalok in siti sesr uh. **21** Elos luti ke kutu ouiya ma kistrung ma sap lasr uh. Kut mwet Rome, ac kut tia ku in eis kain facsin ma elos luti inge ac moulin." **22** Na un mwet uh weluloyak lainul Paul ac Silas. Na mwet leum Rome uh seya nuknuk lal Paul ac Silas, ac sap in sringsring eltal. **23** Tukun sringsring upa eltal, na sisiyang eltal nu in presin, ac fwackyng nu sin mwet liyaung presin uh in lakiya ku, eltal in tia kaingla. **24** Ke mwet liyaung presin uh lohng ma sap nu sel uh, na el siseltalang nu infukil se oeloac uh, ac kapriya nialtal ke sak in kapir lulap. **25** Ke infulwen fong uh, Paul ac Silas pre ac on ke on in alu nu sin God, ac mwet kapir saya uh lohng ke eltal on uh. **26** Tia paht na kusrusr na upa se sikyak, su osrokak pac pwelung ke presin uh. Srungul nukewa ikakla, ac sein ma kapri mwet kaul uh putatla lukelos nukewa. **27** Mwet liyaung presin el ngutalik, ac ke el liye lah srungul ke presin uh ikakla, el nunku mu mwet kapir uh kaingla. Na el faesak cutlass natul ac oru elan sifacna unilya. **28** Ac Paul el liksrenina wola ac fahk, "Nimet sifacna unikomi! Kut pa na inge." **29** Mwet liyaung presin el sap in utuku sie lam, na el yuyang nu lun presin, ac el arulana rarrar ke el putati siskan

nial Paul ac Silas. 30 Na el pwanultalla nu lik uh ac siyuk seltal, "Leum luo, mea nga ac oru tuh nga in moliyukla?" 31 Eltal topuk ac fahk nu sel, "Lulalfongi in Leum Jesus, na kom fah moull — kom ac mwet in lohms sum." 32 Na eltal fahkak kas lun Leum nu sel ac nu sin mwet nukewa in lohms sel. 33 Ke ac sacna in fong sac, mwet liyaung presin el usaltalla ac ohlla kinet kacftal. Na el ac mwet nukewa in lohms sel baptaisla in pacl sacna. 34 Na el usalak Paul ac Silas nu in lohms sel ah, ac kitaltal mwe mongo. El ac sou lal uh sessesla ke engan mweyen inge elos lulalfongi ke God. 35 In lotu tok ah, leum lun mwet Rome uh supwala kutu policeman in fahk nu sin mwet liyaung presin uh, "Tulala mwet luo ingan eltal in som." 36 Ouinge mwet liyaung presin el fahk nu sel Paul, "Mwet leum uh sapma in tuh ikakla kom ac Silas. Komtal ku in som ac fahsr in misla." 37 Tusruk Paul el fahk nu sin policeman uh, "Wangin ma koneyukyak mu oasr mwatasr kac, a elos uni kut ye mutun mwet uh — ac kut mwet Rome! Na elos siskutyang nu in presin, ac inge elos ke supwekutla in lukma. Tia ku in ouingan! Enenu mwet leum lun Rome ingan in tutu ac sifacna ikuskutla." 38 Policeman inge som ac fahkak kas laltal inge nu sin leum lun acn Rome uh; ac ke elos lohngak lah Paul ac Silas mwet Rome, elos arulana sangeng. 39 Ouinge elos som ac taltal koluk nu seltal; ac ikasultalla liki presin, ac fahk eltal in som liki siti uh. 40 Paul ac Silas som liki presin, ac som nu lohms sel Lydia. Eltal osun nu sin mwet lulalfongi uh we, ac sang kas in akku nu selos, na eltal som.

17 Paul ac Silas fahsr sasla Amphipolis ac Apollonia ac tutu nu Thessalonica, yen ma oasr iwen lohngok se we. 2 In oana ke el oru pacl nukewa uh, Paul el som nu in iwen lohngok. Ac ke len Sabbath tolu el sramsram nu sin mwet uh, ac rit ke kas in Ma Simusla, 3 ac aketeya kas inge, ac akpwayei lah Christ el enenu in keok ac sifil moulyak liki misa. Paul el fahk, "Jesus se ma nga fahkak nu suwos kac inge, el pa Christ." 4 Kutu selos lulalfongi ac welulang Paul ac Silas; oayapa kutu mutan ma eteyuk fin acn we, ac pus pac mwet Greek su alu nu sin God. 5 Tusruktu mwet Jew elos sok selos, ac orani kutu mwet lusrongten ma forfor wel inkanek uh, ac orala sie u in orek lokoalok. U se inge akfohsyauk mwet in siti uh nufon, ac utyak nu in lohms sel Jason, in sokol Paul ac Silas ac usaltal uh nu yurin mwet uh.

6 Tusruktu ke elos tia konaltalak, elos amakunulma Jason ac kutu pac mwet lulalfongi nu ye mutun mwet fulat in siti uh, ac wowoyak ac fahk, "Mwet inge orek fohs yen nukewa! Ac inge elos tutu pac nu in siti sesr uh, 7 ac Jason el solaltalak nu in lohms sel ah. Elos nukewa kunaus ma sap lal Tokosra Fulat, ac fahk mu oasr pac siena tokosra saya, suh inel pa Jesus." 8 Ke un mwet uh, oayapa mwet fulat lun siti uh lohng kas inge, elos arulana wonak kac. 9 Mwet fulat lun siti uh sap tuh Jason ac mwet lulalfongi wial uh in moli lupan mani ma oakwuki in aksukosokyalos, na fillifa elos. 10 Ke tufahna fongeni, mwet lulalfongi elos supwalla Paul ac Silas nu Berea. Ke eltal sun acn we eltal som nu ke iwen lohngok lun mwet Jew uh. 11 Mwet in acn sac elos engan liki mwet Thessalonica in eis mwe lutlut. Elos arulana oaru in lohng kas ma srumunyah uh, ac elos lutlut len nukewa ke Ma Simusla uh in liye lah pwayena ma Paul el srumun uh. 12 Mwet puspis selos lulalfongi, ac pus mutan kacto sin mwet Greek, oayapa mukul Greek puspis elos lulalfongi pac. 13 Tusruktu ke mwet Jew in acn Thessalonica lohngak lah Paul el fahkak kas lun God in acn Berea, elos tutu nu we ac mutawauk in pirik ac akfohsyauk nunak lun mwet puspis. 14 In pacl sacna, mwet lulalfongi elos supwalla Paul nu ke sie acn wekof uh; a Silas ac Timothy eltal mutana Berea. 15 Mwet ma usal Paul ah welul na kalla nwe Athens, na elos folokla nu Berea, us sap soko sel Paul nu sel Silas ac Timothy, eltal in tuh sa na som nu yorol. 16 Ke Paul el tuh muta soanel Silas ac Timothy in acn Athens, el arulana toasrla ke el liye lah puslana ma sruloala in acn we. 17 Ouinge el som nu in iwen lohngok ac alohngoki yurin mwet Jew ac oayapa mwet saya su alu nu sin God. Ac len nukewa el sramsram yurin kutena mwet ma tutu nu in acn in tukeni in siti uh. 18 Oasr pac kutu mwet luti ke u se pangpang mwet Epicurus ac mwet Stoic elos wi pac alein nu sel. Kutu selos siyuk mu, "Mea mwet filanginkas se inge fahk uh?" Ac kutu mwet uh topuk, "El luman kaskas ke kutu god lun mutanfahl saya." Elos fahk ouinge mweyen Paul el luti ke Jesus oayapa ke sifil moulyak uh. 19 Ouinge elos usalla Paul nu yurin un mwet pwapa fulat lun siti uh, su pangpang Areopagus, ac fahk, "Kut ke etu lah mea kalmen luti sasus se kom sramsramkin inge. 20 Kutu ma kut lohng kom fahk uh luman sakirik sesr in lohng, ac kut ke etu lah mea kalmac." (21

Mweyen mwet Athens nukewa, ac mwetsac su muta we, lungse sista pacl lalos in sramsramkin ac lohng ke kutena pweng sas.) 22 Paul el tuyak ye mutun mwet pwapa fulat lun siti uh ac fahk, "Nga liye lah in ouiya nukewa kowos mwet Athens uh arulana akfulatye alu. 23 Mweyen ke nga forfor in siti lowos uh ac liye acn kowos alu we, nga konauk sie loang su simla kac, 'Nu sin Sie God su Tia Eteyuk.' Ma se ma kowos alu nu kac ingan kowos finne tia akilen, pa nga ac fahkak nu suwos. 24 God su orala faclu ac ma nukewa loac uh, El Leum lun kusrao ac faclu, ac El tia muta in tempul ma orekla ke poun mwet. 25 Ac El tia pac enenu kutena ma su kut ac sang nu sel ke orekma lun paosr, mweyen El pa sang moul ac momong ac ma nukewa nu sin mwet nukewa. 26 El orala mutanfahl nukewa sin mwet sefanna, ac oru tuh elos in muta apunla fin faclu nufon. El sifacna oakiya meet lusen pacl ac lupan acn elos in muta we. 27 El oru ma inge nukewa tuh mwet uh in sokol, ac elos in mau ku in konalak ke elos kahlimunul. Tusruktu pwayeiya uh, God El tiana muta loes liki kutena sesr, 28 oana ke sie mwet tuh fahk, 'In El kut moul, kut mukuikui, ac kut oasr.' Oana ke kutu mwet kuhn on lowos uh fahk, 'Kut pac, kut tulik natul.' 29 Na ke kut tulik nutin God uh, wo kut in tia nunku mu ouiya lal uh ku in lumahyuk ke gold, ku silver, ku eot, ma tafleyukla in luman ma sruoloala ke lalmwetmet ac usrnguk lun mwet. 30 God El tuh nunak munas nu sin mwet ke nikin lalos in pacl meet, a inge El sap nu selos nukewa yen nukewa in forla liki ouiya koluk lalos. 31 Tuh El oakiya tari sie len ma El ac nununku faclu nufon ke nununku suwohs, ke sie mwet su El sulela tari. El akpwayei ma se inge nu sin mwet nukewa ke El akmoulyauk mwet se inge liki misa!" 32 Ke elos lohng lah Paul el kaskaskin akmoulyauk sie mwet liki misa, kutu selos aksruksrukel, a kutu mwet uh fahk, "Kut ke lohng kom in sifil srumun ke ma se inge ke sie pac pacl." 33 Na Paul el illa liki tukeni sac. 34 Kutu mwet uh welulang in lulalfongi, ac sie selos inge pa Dionysius, sie sin un mwet pwapa fulat, ac oasr pac mutan se pangpang Damaris, ac kutu pac mwet saya.

18 Tukun ma inge Paul el fahsr liki acn Athens ac som nu Corinth. 2 In acn Corinth el sun sie mwet Jew pangpang Aquila, su isusla in acn Pontus ac tufahna foloko liki acn Italy welul Priscilla mutan kial, mweyen Tokosra Fulat Claudius el sap mwet Jew

nukewa in som liki acn Rome. Paul el som nu yoroltal, 3 ac ke sripen eltal mwet orekma ke lohng nuknuk oapana Paul, el muta yoroltal ac welultal orekma. 4 Ke Sabbath nukewa el sramsram ac topuk mwet uh in iwen lolngok, ac srike in kifus mwet Jew ac mwet Greek in wela lulalfongi. 5 Ke Silas ac Timothy tuku Macedonia me, Paul el sang pacl lal nukewa nu ke fahkak kas, ac el fahkak kalem nu sin mwet Jew uh lah Jesus pa Christ. 6 Ke elos lainul ac fahk ma koluk kacl, el osrokla kutkut ke nuknuk lal uh in akkalemeye lah el lainulos pac, ac el fahk nu selos, "Kowos fin tuhlac, ma na kowos sifacna oru! Wangin ma luk kac. Ingela nga ac som nu yurin mwet Gentile." 7 Ouinge el som lukelos ac muta in lohng sin sie mwet Gentile su alu nu sin God, pangpang Titius Justus. Lohng sel uh fototo na nu ke iwen lolngok uh. 8 Crispus, sie sin mwet kol lun iwen lolngok, el lulalfongi ke Leum, wi pac sou lal nukewa; ac pus pac mwet saya in Corinth lohng kas lal Paul, ac lulalfongi ac baptaisla. 9 Sie fong ah Paul el liye aruruma se, ac el liye mu Leum El fahk nu sel, "Nimet kom sangeng, a kom in kaskas na ac tia fuhleak, 10 tuh nga ac wi kom. Wangin mwet ac ku in oru kutena ma koluk nu sum, mweyen pus mwet luk in siti se inge." 11 Ouinge Paul el muta we ke yac se tafu, ac luti nu sin mwet uh ke kas lun God. 12 Ke touyak Gallio elan governor lun Rome in acn Achaia, mwet Jew uh tukeni nu sie, sruokilya Paul ac usalak nu in nununku. 13 Elos fahk, "Mwet se inge srike in kifasla mwet uh in alu nu sin God in ouiya su lain ma sap uh!" 14 Paul el akola in sramsram ke Gallio el fahk nu sin mwet Jew uh, "Mwet se inge funu orala sie ma sutuu ku ma koluk na lulap, lukun oasr sripa nga in mongfisirasr nu suwos mwet Jew an. 15 Tuh ke sripen akukuin lowos an ma na ke kas, ac inen mwet, ac ke ma sap lowos sifacna uh, kowos sifacna aksuwosyela. Nga ac tia nununku kain ouiya ingan." 16 Ac el luselosyak liki acn in nununku uh. 17 Elos nufon sruokilya Sosthenes, sie pac sin mwet kol lun iwen lolngok uh, ac onel ke mutun acn in nununku uh. Tuh Gallio el tiana mayak kac. 18 Paul el mutana yurin mwet lulalfongi uh in Corinth ke len pus, na el wilkas nu selos, ac usal Priscilla ac Aquila welul in kal som nu Syria. Meet liki el oayak liki acn Cenchreea, el sang mangsrasraiuyukla sifal ke sripen el tuh orala sie wulela ku nu sin God. 19 Elos sun acn Ephesus, ac Paul el fahsr lukel Priscilla ac Aquila we.

El utyak nu ke iwen lolngok, ac sramsram ac asiyuki yurin mwet Jew uh. 20 Kutu mwet we elos siyuk elan muta paht, tuh el srangesr. 21 El wilkas nu selos ac fahk, "Fin ou lungse lun God, nga fah sifilpa foloko nu yuruwos." Na el kal som liki acn Ephesus. 22 Ke el oai Caesarea, el som nu Jerusalem ac paing church in acn we, na el som nu Antioch. 23 Tukun el muta we kitin pacl, el som ac fahsr sasla in acn Galatia ac Phrygia, ac akkeye mwet lulalfongi nukewa. 24 In pacl sac mwet Jew se pangpang Apollos, su isusla in Alexandria, el tuku nu Ephesus. El sie mwet na pah in kas, ac arulana yohk etu lal ke Ma Simusla. 25 Lutiyuk el tari ke Inkanek lun Leum, ac el arulana moniyuk ac oaru in sulkakin mwe luti pwaye ke Jesus. Tusrukto baptais na lal John pa el etu kac uh. 26 El mutawauk in kaskas pulaik in iwen lolngok. Ke Priscilla ac Aquila etal lohng sramsram lal, etal usalla nu lohm seltal ah, ac aketeya nu sel ac akkalemeye suwohs ke Inkanek lun God. 27 Na Apollos el sulela elan som nu Achaia. Mwet lulalfongi Ephesus elos kasrel ac sim nu sin mwet lulalfongi in Achaia, ac kwafe elos in paingul. Ke el sun acn we, el arulana kasrelos su wela tari lulalfongi ke sripen kulang lun God. 28 El arulana lain mwet Jew ke elos sramsram in walil uh, ac el orekmakin kas in Ma Simusla in akpwayei lah Jesus pa Christ.

19 Ke Apollos el muta Corinth, Paul el fahsr apunla facl ma oan epang, ac tuku nu Ephesus. Ke el sun acn we el osun nu sin kutu mwet lulalfongi 2 ac siyuk selos, "Ku kowos tuh eis Ngun Mutal ke pacl se kowos ekla mwet lulalfongi?" Ac elos topuk, "Kut tiana lohng mu oasr Ngun Mutal." 3 Ac Paul el sifilpa siyuk selos, "Na baptais fuka kowos eis ah?" Elos topuk nu sel, "Baptais se John el luti kac." 4 Na Paul el fahk, "Baptais lal John ma nu selos su auliyak liki ma koluk lalos, ac el oayapa fahk nu sin mwet Israel mu elos in lulalfongi in el su ac tuku tokol — aok, Jesus." 5 Ke elos lohng ma inge, elos baptaisla inen Leum Jesus. 6 Paul el filiya paol faclos; ac Ngun Mutal tuku nu faclos; ac elos kaskas ke pusra ma siena liki kas lalos, ac fahkak kas lun God. 7 Mwet singoul luo nufon pa ke u sac. 8 Paul el utyak nu ke iwen lolngok ac el kaskas pulaikna nu sin mwet uh ke malem tolu. El sramsram ac asiyuki yorolos, ac srike in furokolos in lulalfongi ke Tokosrai lun God. 9 Tusrukto kutu selos arulana upa insialos ac

tia lulalfongi, ac ye mutun walil sac elos fahk kas in akkolukye u se pangpang Mwet Fahsr ke Inkanek lun Leum. Ke ma inge Paul el fahsr lukelos ac usla mwet lulalfongi uh welul, ac el lotelos len nukewa ke lohm in tukeni se su ma sel Tyrannus. 10 Ouiya se inge orek ke lusen yac luo, oru mwet nukewa su muta in acn Asia, kewana mwet Jew ac mwet Greek, elos lohng ke kas lun Leum. 11 God El sang ku nu sel Paul in oru mwenmen na usrnguk. 12 Finne handkerchief ku apron ma pusralla manol Paul, fin utukla nu yurin mwet mas uh, na mas lalos ac wanginla, ac ngun fohkfok uh ac illa lukelos. 13 Kutu mwet Jew ma forfor ac sista ngun fohkfok elos srike in wi pac orekmakin inen Leum Jesus in oru ma inge. Elos ac fahk nu sin ngun fohkfok, "Nga sapkin nu sum ke inen Jesus su Paul el fahkak kac." 14 Tamulel itkosr su wen natul Sceva, sie Mwet Tol Fulat lun mwet Jew, pa oru ma inge. 15 Tusruk ngun fohkfok el fahk nu selos, "Nga etal Jesus, ac nga etu pac kacl Paul; a kowos — su kowos an?" 16 Mwet se ma ngun fohkfok ah oan sel el sroang nu selos ac ku lukelos. Elos kaingla liki lohm uh, koflufol ac kinkineta. 17 Mwet Jew ac mwet pegan nukewa ma muta Ephesus elos lohng ke ma sikyak inge; ac elos nukewa arulana sangeng, ac inen Leum Jesus akfulatyeyuk yohk liki meet. 18 Pus sin mwet lulalfongi uh tuku, ac sifacna fahkak ma koluk lalos ye mutun mwet uh. 19 Pus pac sin mwet ma orek inutnut elos orani book natulos nukewa ac esukak in walil uh. Fin sisani molin book inge ac tuh oasr ke ipin silver lumngaul tausin. 20 Ke sripen orekma ku inge nukewa, kas lun Leum uh yokyokelik ac kui. 21 Tukun ma inge, Paul el sulela sel in fahsr sasla Macedonia ac Achaia, na ingo lac nu Jerusalem. Ac el fahk, "Tukun nga ac sun acn inge, nga enenu na in som pac nu Rome." 22 Ouinge el supwalla Timothy ac Erastus, luo sin mwet kasru lal, nu Macedonia, ac el muta kitin pacl in Asia. 23 In pacl se inge lokoalok na upa sikyak in acn Ephesus ke sripen u se pangpang Mwet Fahsr ke Inkanek lun Leum. 24 Oasr mwet orekma ke silver se pangpang Demetrius, su orek ma sruloala srisrik ke silver ma oana luman tempul lulap lun god mutan Artemis. Mwet orekma lal Demetrius eis mani na yohk ke orekma se inge. 25 Na Demetrius el pangoneni mwet nukewa ma wi oru kain in orekma se inge, ac fahk nu selos, "Mwet wiuk in orekma, kowos etu lah kasrpsar tuku ke orekma se

lasr inge. 26 Kowos sifacna liye ac lohng ma mwet se inge Paul el oru. El fahk mu god ma orekla sin mwet uh tiana god pwaye, ac el oru mwet puspis in acn Ephesus, ac apkuran in acn Asia nufon, in lulalfongi ma el fahk uh. 27 Sensen lasr uh pa mwet uh ac orala kas in akkolukyela orekma lasr uh. Ac tia ma sacn mukena, a kut sensen pac mu tempul lun god mutan Artemis ac wanginla kalmac, ac mwet uh ac fah tia sifil akfulatyal — god mutan se su mwet in acn Asia ac faclu nufon alu nu se uh!" 28 Ke u sac lohng kas inge, elos arulana kasrkusarak, ac wowo fahk, "Artemis lun Ephesus el fulatlana!" 29 Fohsak se inge fahsrelik in siti sac nufon. U sac sruokilya Gaius ac Aristarchus, mwet Macedonia luo su welul Paul forfor, ac usaltalla nu nien intoe srital lulap ke siti uh. 30 Paul sifacna el ke som ac sramsram nu sin u lulap sac, tuh mwet lulalfongi elos tia lela. 31 Kutu sin mwet fulat lun acn we, su mwet kawuk lal, supwala pac sap soko nu sel ac kwafe elan tia som nu nien intoe srital ah. 32 In pacl sac tukeni sac arulana fohsak: kutu mwet wowo ke siena ma, ac kutu ke sie pacna, ac pusiyeen mwet uh tia etu sripen toeni lalos. 33 Kutu mwet uh nunku mu Alexander pa sripauk, mweyen mwet Jew uh pahtkolak elan tu meet. Na Alexander el kolak paol nu sin mwet uh in akmisyelos, ac el srike in aketeya nu selos ma orek uh. 34 Tuh ke elos akilenak lah el sie mwet Jew, elos nukewa tukeni wowoyak ke lusen ao luo, ac fahk, "Artemis lun Ephesus el fulatlana!" 35 Na mwet sim lun siti uh el akmisyela u sac, ac fahk, "Mwet Ephesus, mwet nukewa etu lah siti lun Ephesus pa liyaung tempul lun Artemis fulatlana, ac oayapa eot saok se ma putatla inkusrao me uh. 36 Wangin mwet ku in lafwekin ma inge. Ouinge kowos in misla, ac tia oru kutena ouiya lalfon. 37 Kowos use mwet inge nu inge, a wangin ma elos pisre in tempul, ku fahk kas koluk ke god mutan lasr uh. 38 Fin oasr nwe tukak lal Demetrius ac mwet orekma lal uh lain kutena mwet, na oasr mwet fulat lasr, ac oasr pac len in nununku. Elos ku in oru tukak lalos we. 39 A fin oasr pac ma yohk liki ma kowos suk, enenu in aksuwosyeyuk ke meeting lun mwet fulat lun siti uh, fal nu ke ma sap lasr. 40 Tukun ma sikyak misenge uh, oasr sensen lasr lah mwet uh ac fahk mu kut pa purakak wowon sac. Ke wangin sripa ma sramtauk fohs sac, oru wangin sripa wo ma kut ac ku in fahk kac." 41 Tukun el fahk ma inge, el folokonelik u sac.

20 Tukun fohsak sac, Paul el solani mwet lulalfongi uh, ac sang kas in akku nu selos ac wilkas nu selos. Na el fahsr lukelos ac som nu Macedonia. 2 El fahsr sasla in polo acn sac nufon, ac akkeye mwet uh ke kas wo puspis, na el tuku nu Achaia, 3 ac muta we ke malem tolu. El akola in som nu Syria ke el etauck lah mwet Jew elos pwapa in lainul; ouinge el sulela elan folokla sasla in acn Macedonia. 4 Sopater, wen natul Pyrrhus sie mwet Berea, el welul som; oayapa Aristarchus ac Secundus su mwet Thessalonica; Gaius liki siti Derbe; Tychicus ac Trophimus liki acn Asia; ac Timothy. 5 Elos som meet ac soaneikut in acn Troas. 6 Kut kal Philippi lac tukun Kufwen Bread Tia Akpulol, ac tukun len limekosr kut sonolos in acn Troas, ac muta we wik se. 7 Ke eku in Saturday ah, kut tukeni nu sie in oru kufwa in kunsalik bread. Paul el kaskas nu sin mwet uh ac luti nu selos nwe ke infulwen fong, mweyen el ac som ke len tok ah. 8 Lam na pukanten akokak fin tweek se lucng, yen kut tukeni we ah. 9 Mukul fusr se pangpang Eutyclus el muta ke winto se, ac ke Paul el sramsram na paht, Eutyclus el arulana mwetkeli ac motulla, ac putatla liki tweek se aktolu ac nwe infohk ah. Elos som srakalak tuh el na misa tari. 10 Paul el fani ac asrosrelik facl ac apsilya. Na el fahk, "Kowos in tia fosrnga. El mou na." 11 Na el folokyak nu fin tweek sac, kunsalik bread uh ac mongo. Tukun el welulos sramsram ke pacl na loes se, aok nwe ke lenelik, Paul el som. 12 Mukul fusr sac mou na, ac elos pwanulla nu lohm sel ah, ac elos arulana enganak. 13 Kut som meet nu ke oak soko, ac oayak nu Assos, kut in tuh srakalak Paul nu fin oak uh we. El tuh sap kut in oru ouinge mweyen el mu el ac fahsrna ut finmes nwe we. 14 Ke el sun kut in acn Assos, kut srakalak ac kal som nwe Mitylene. 15 Kut oayak liki acn sac ac oai Chios ke len tok ah. Na in len se toko ah kut tuku nu Samos, ac len tok ah kut sun acn Miletus. 16 Paul el wotela sel in ut sissen Ephesus lac, elan mau tia sista pacl in acn Asia. El sulaklak elan sun acn Jerusalem meet liki len in Pentecost, el fin ku. 17 Paul el sapla Miletus lac nu Ephesus, ac siyuk mwet kol in church we ah in tuku osun nu sel. 18 Ke elos sun acn we el fahk nu selos, "Kowos etu ma nukewa ma nga tuh oru ke nga muta yuruwos, mutawauk na ke len se oemeet nga sun acn Asia ah. 19 Oana ke nga mwet kulansap lun Leum, nga tuh oru orekma kunuk ke inse pusisel,

ac pus pacl nga tung ke ma upa sikyak nu sik ke sripen pwapa koluk lun mwet Jew uh. 20 Kowos etu lah ke nga fahkak ku luti ye mutun mwet uh oayapa in lohmi suwos kais sie, nga tia okanla kutena ma liki kowos fin ma ac kasrekowos, 21 Nga sensenkakin mwet Jew ac oayapa mwet pegan tuh elos in forla liki ma koluk lalos nu sin God, ac lulalfongi in Leum lasr Jesus. 22 Ac inge, nga ac akos Ngun Mutal ac som nu Jerusalem, ac nga tia etu lah mea ac sikyak nu sik we. 23 Ma sefanna nga etu pa Ngun Mutal el akkalemye nu sik tari, lah kapid ac mwe lokoalok soaneyu in siti nukewa nga ac som nu we. 24 Nga tia seko mouk luk sifacna, a nga kena aksafyela kunokon se ma Leum Jesus el ase nga in oru, pa in fahkelik Pweng Wo ke kulang lun God. 25 "Nga tuh forfor inmaslowos nukewa, ac fahkak ke Tokosrai lun God. Ac inge nga etu lah wangin sie suwos ac fah sifil liyeyu. 26 Ouinge nga wili nu suwos misenge, lah kutena suwos fin tuhla, wangin ma luk kac. 27 Tuh nga tia okanla liki kowos in fahkak oakwuk nukewa lun God. 28 Ke ma inge kowos liyekowosyang sifacna ac liyaung pac elos nukewa su oana un sheep ma Ngun Mutal filiya inpouwos uh. Kowos in mwet shepherd nu ke church lun God, su El oru in ma lal ke sripen misa lun Wen natul, su sifacna kisakunulla keiwos. 29 Nga etu lah tukun nga ac som liki kowos uh, mwet ma oana wolf sulallal ac fah tuku nu inmaslowos ac kunausla un sheep uh. 30 Pacl se ac fah tuku, ke mwet na in u lowos an ac fah fahk kas kikiap in kolla mwet lulalfongi uh in fahsr tokolos. 31 Ke ma inge kowos arulana taran ac esam lah nga tung ke len ac fong ke nga luti kowos nukewa ke yac tolu. 32 "Ac inge nga eiskowosyang nu ke karinginyuk lun God ac nu ke kas kulang lal, su ku in musaikowosyak ac asot nu suwos mwe in sewowo su God El akola nu sin mwet lal. 33 Wangin kena luk nu ke silver ku gold ku nukruk lun kutena mwet. 34 Kowos sifacna etu lah nga orekmakin na pouk in sokak ma su nga, ac mwet wiyu inge, enenu uh. 35 Nga tuh filiya sie srikasrak nu suwos, tuh ke kut insianaung in orekma, kut enenu pac in kasru mwet munas, ac esam kas ma Leum Jesus el sifacna fahk, 'In sewowo in sang yohk liki in sewowo in eis.'" 36 Ke safla ma Paul el fahk uh, na el sikukmutunteiyak ac pre. 37 Elos nukewa tung ke elos kaosulma ac ngok mutal in wilkas nu sel. 38 Elos

asor yohk ke sripen el tuh fahk mu elos ac fah tia sifil liyal. Na elos welul som nu ke oak ah.

21 Kut wilkas nu selos ac oayak. Ke kut kal suwosla liki acn we kut sun acn Cos, ac len tok ah kut oai Rhodes, ac sifil kalla nu Patara. 2 Ke kut sun acn we, kut konauk lah oasr oak soko ac som nwe Phoenicia, na kut sroang wela. 3 Kut kal nwe ke kut liyauk acn Cyprus, na kut ut layen nu eir in Cyprus ac kalla nu Syria. Kut srola Tyre, yen ma koanon oak uh ah titila we. 4 Kut konauk kutu mwet lulalfongi in acn we, ac muta yorolos ke wik se. Ke ku lun Ngun Mutal elos fahkang nu sel Paul elan tia som nu Jerusalem. 5 Na ke safla wik sac, kut mukuiyak in som. Elos nukewa, wi mutan kialos ac tulik natulos, wi kut som liki siti uh nu wekof ah, ac kut nukewa sikukmutunteiyak ac pre. 6 Kut wilkas nu sin sie sin sie, na kut sroak nu fin oak uh, ac elos folokla nu yen selos. 7 Ke kut kalot liki acn Tyre kut sun acn Ptolemais, ac kut paing mwet lulalfongi in acn we, ac muta yorolos len se. 8 In len tok ah kut som ac sun acn Caesarea, ac kut tuh muta in lohmi sel Philip, mwet fahkak ke Pweng Wo, su sie sin mwet itkosr ma tuh solla mwet kasru in Jerusalem. 9 Oasr mutan fusr lolap akosr natul, su wi pac fahkak kas lun God. 10 Kut muta we ke kutu len, na mwet palu se pangpang Agabus el tuku Judea me. 11 El tuku nu yorosr, eisla ma losyen infulwal Paul ac sifacna sang kapiya paol ac nial kac. Na el fahk, "Pa inge ma Ngun Mutal fahk: Mwet Jew in acn Jerusalem elos ac fah kapiya mwet se la mwe lohli se inge uh in lumah se inge, na elos ac fah eisalang nu inpoun mwet pegan." 12 Ke kut lohng ma inge, kut ac mwet wiasr in acn sac, tukeni kwafe na sel Paul elan tia som nu Jerusalem. 13 A el topuk ac fahk, "Mea kowos oru an ku kowos tung ouingan, ac aktoasrye insiuk? Nga akola tari in kapiri in acn Jerusalem, ac nga akola pac in misa we ke sripen Leum Jesus." 14 Kut tia ku in furokla nunak lal ah, pwanang kut tari fuhleak ac fahk, "Kut pre tuh ma lungse lun Leum in orek." 15 Tukun kut muta we ke kutu pacl, kut apweni ma lasr ac som nu Jerusalem. 16 Kutu sin mwet lulalfongi ma tuku Caesarea me elos wi kut pac som, ac pwenkutla nu ke lohmi sin mwet se ma kut ac muta yoro ah — inel pa Mnason, sie mwet Cyprus, su nuna sie mwet lulalfongi emeet me. 17 Ke kut sun acn Jerusalem, mwet lulalfongi in acn we arulana engan in paing kut. 18 Ke len tok ah Paul el wi kut som in

osun yorol James; ac mwet kol nukewa lun church muta we. 19 Paul el paingulos, na el fahkak ke ma nukewa ma God El kasrel in oru ke pacl el orekma inmasrlon mwet pegan uh. 20 Tukun elos lohng ma el fahk, elos nukewa kaksakin God. Na elos fahk, "Paul, mwet lili lasr, kom ku in liye lah tausin puspis sin mwet Jew elos wela lulalfongi, ac elos arulana moniyuk in akos Ma Sap uh. 21 Fwackyang tari nu selos lah kom luti mwet Jew nukewa su muta in facl sin mwet pegan uh elos in sista Ma Sap lal Moses, ac kom fahk tuh elos in tia kosrala tulik natulos, ku fahsr tukun ouiya lun mwet Jew uh. 22 Kalem lah elos lohng tari lah kom sun acn inge. Na mea ac orek uh? 23 Pa inge ma kut lungse kom in oru uh. Oasr mwet akosr inmasrlor su orala wulela ku nu sin God. 24 Welulos som ac tukeni wi alu in aknasnas, ac sang molin kalkul lalos, na elos fah ku in mangsrasrala. Kom fin oru ouinge, na mwet nukewa ac fah etu lah tiana pwaye kas elos lohng mu kom fahk uh, ac lah kom mouf fal nu ke Ma Sap lal Moses uh. 25 A funu mwet pegan ma wela lulalfongi uh, kut supwala leta se nu selos ac fahk lah kut wotela mu elos in tia kang kutena mwe mongo ma kisala nu sin ma sruloala, ku kutena srah, ku kosro ma loksakiyuki, ac elos in liyalosyang liki ouiya fohkfok lun mwet kosro." 26 Na Paul el eis mwet akosr inge, ac ke len tok ah el orala alu in aknasnas yorolos. Na el som nu in Tempul ac akkalemye len lula in safla pacl in aknasnas uh, na fah pacl in orek kisa ke kais sie selos. 27 Tusruktu ke fahsr in safla len in aknasnas itkosr ah, na kutu mwet Jew su tuku Asia me elos liyalak Paul in Tempul uh. Elos purakak insien mwet puspis, ac sruokilya Paul. 28 Na elos wowoyak ac fahk, "Mwet Israel, kasrekut! Pa inge mwet se forfor yen nukewa ac luti nu sin mwet nukewa in lain mwet Israel, ac lain Ma Sap lal Moses, ac lain Tempul se inge. Ac inge el use pac mwet pegan nu in Tempul uh ac akfohkfokyela acn mutal se inge!" (29 Elos fahk ma inge mweyen elos tuh liyalak Trophimus, sie mwet Ephesus ke el welul Paul in siti uh, ac elos nunku mu Paul el usalak nu in Tempul.) 30 Fohs lulap sikyak in siti sac nufon, ac mwet uh kasreni nu sie, sruokilya Paul ac amakunulla liki Tempul uh. Na elos sulaklak na kaliya srungul ke Tempul. 31 Ke un mwet uh srike in unilya Paul, supweyukla kas nu sin leum lun mwet mweun Rome uh, fahk mu acn Jerusalem nufon arulana fohsak. 32

In pacl sacna leum sac el eis kutu mwet mweun wi mwet kol lalos, ac sulaklak na oatui nu yen lokoalok uh orek we. Ke mwet uh liyal wi mwet mweun uh, elos tila onel Paul. 33 Leum sac som nu yorol Paul, sruokilya ac sap kapiri el ke sein lukwa. Na el siyuk, "Su mwet se inge, ac mea el orala uh?" 34 Kutu mwet uh wowoyak fahk sie ma, ac kutu fahk kutepacna ma. Yokla fohs uh, oru leum sac tia ku in konauk na pwaye lah mea sikyak uh. Na el sap mwet lal uh in usalak Paul nu ke nien muta ku lun mwet mweun. 35 Elos usal nwe sun nien fan nu inkul selos uh, na mwet mweun uh sraklalak usal, mweyen arulana upa kasrkusrak lun mwet uh. 36 Elos nukewa tuku tokol wowoyak ac fahk, "Unilya!" 37 Ke mwet mweun uh akola in usalak Paul nu inkul uh, na Paul el kasla nu sin leum sac ac fahk, "Nga ku in fahk ma se nu sum?" Leum sac siyuk, "Kom etu kas Greek? 38 Fin angan, kalem lah tia kom pa mwet Egypt se ma tuh oru fohs se nwe pwanla tausin akos mwet akmas nu yen mweysis ah!" 39 Na Paul el fahk, "Nga mwet Jew se. Nga isusla Tarsus, sie siti pwengpeng in acn Cilicia. Nunak munas, lela ngan kaskas nu sin mwet uh." 40 Leum sac fuhlela elan kaskas, na Paul el tu fin nien fan uh, ac kolak paol mwet uh in misla. Ke elos misla, Paul el kaskas nu selos in kas Aramaic.

22 El fahk, "Mwet kacto ac mwet matwuk, porongo ke nga ac sifacna aksuwosyeyu nu suwos uh!" 2 Ke elos lohng ke el kaskas nu selos ke kas na lalos, na elos misla yohk liki meet ah. Na Paul el sifilpa fahk: 3 "Nga sie mwet Jew, su isusla Tarsus in Cilicia, tusruk nga matula in acn Jerusalem. Nga tuh sie mwet lutlut lal Gamaliel ac nga eis kas in luti na yohk ke Ma Sap lun mwet matu lasr meet ah. Nga srike in arulana moniyuk nu sin God, oana kowos nukewa su oasr inse inge misenge uh. 4 Nga kalyei mwet ma fahsr ke Inkanek sasu se inge, ac pus selos misa. Nga kapriya mukul ac mutan ac siselosyang nu in presin. 5 Mwet Tol Fulat oayapa Un Mwet Pwapa Fulat nukewa elos ku in akpwayei lah pwaye ma nga fahk uh. Nga eis selos leta ma simla nu sin mwet Jew wiasr su muta in Damascus, oru nga tuh som nu we in sruokya ac kapriya mwet inge, ac usalosme nu Jerusalem in tuh kalyeyiuk elos. 6 "Ke nga fahsr ac apkuran nu Damascus, akuran nu ke infulwen len, sie kalem sarmelik inkusrao me ac apinyula. 7 Nga putatla nu infohk uh ac lohng sie pusra fahk

nu sik, 'Saul, Saul! Efu kom ku kalyeyu?' 8 Ac nga fahk, 'Leum, su kom an?' Na el fahk, 'Nga Jesus lun Nazareth, su kom kalyei.' 9 Mwet ma wiyu elos liye kalem sac, tusruk elos tiana lohng pusren el su kaskas nu sik. 10 Ac nga siyuk, 'Leum, mea nga ac oru?' Ac Leum el fahk nu sik, 'Tuyak ac fahla nu Damascus, na ac tufah fwackot ma nukewa Leum El wotela kom in oru uh.' 11 Kunla mutuk ke sripen kalem sac, ouinge mwet wiyu elos sruokya pouk ac pwenyuyak nu Damascus. 12 "Oasr mukul se muta in siti sac pangpang Ananias, sie mwet alu nu sin God, su akos Ma Sap lasr uh ac arulana akfulatyeuyk el sin mwet Jew nukewa su muta we. 13 El tuku tu yuruk ac fahk, 'Saul, ma lik, kom in sifilpa liye!' In pacl sacna nga ku lac in liye, ac nga ngetang nu sel. 14 Na el fahk, 'God lun mwet matu lasr somla El sulekomla in etu ma lungse lal, ac in liye Mwet Kulansap suwoswos lal, ac in lohng pusracl ke el kaskas nu sum. 15 Kom ac fah sie mwet loh lal, in fahk nu sin mwet nukewa ma kom liye ac lohng. 16 Na mea kom soano an? Tuyak ac baptaisla, tuh ma koluk lom in nasnasla ke kom pre inen Leum.' 17 "Nga folokla nu Jerusalem, ac ke nga pre in Tempul, nga liye sie aruruma, 18 ac in aruruma sac Leum el fahk nu sik, 'Sulaklak som liki acn Jerusalem, mweyen mwet yenu inge ac tia lulalfongi ma kom ac fahk keik uh.' 19 Ac nga fahk, 'Leum, elos arulana etu lah nga tuh som nu iwen lolngok uh, sruokya ac uni mwet ma lulalfongi in kom uh. 20 Ac ke pacl se ma anwuki Stephen, mwet kulansap lom, nga tuh wi pac muta insac. Nga insese nu ke ma orek nu sel ah, ac nga pa muta liyaung nuknuk lun mwet ma unilya ah.' 21 Ac Leum el fahk nu sik, 'Fahla, tuh nga ac supwekomla nu yen loessula, nu yurin mwet sayen mwet Jew.'" 22 Mwet uh lipsre kas lal Paul uh nwe ke el fahkla ma inge; na elos mutawauk in wowoyak ke kuiyalos nufon ac fahk, "Sisulla! Unilya! Tia fal elan mou!" 23 Elos wowoyak, furok nuknuk lalos uh, ac sis fohkfoh uh nu lucng. 24 Leum se lun mwet mweun Rome uh sap mwet lal in eisal Paul nu inkul lalos uh, ac el sap elos in srunglul ac konauk lah efu ku mwet Jew uh wowo lainul ouinge. 25 Tusrukto ke elos kapriya in sringsring el, Paul el siyuk sin sie pac mwet leum lun solse su tu insac, "Ya ma sap uh lela in sringsring sie mwet Rome meet liki nununkeyuk el?" 26 Ke mwet leum sac lohng ma se inge, el som nu yurin leum fulat

sac ac siyuk sel, "Mea se kom nunku in oru uh? El ah el mwet Rome!" 27 Ouinge leum fulat sac som nu yorol Paul ac siyuk sel, "Fahkma nu sik, ya kom mwet Rome?" Ac Paul el fahk, "Aok." 28 Na leum sac fahk, "Nga tuh moli sie mani na yohk tuh nga in oaoa sie mwet Rome." Ac Paul el fahk, "Nga nuna mwet Rome se e ke nga isusla." 29 In pacl sacna mwet ma ako in kusen siyuk nu sel Paul uh elos kilukla lukel, ac leum sac fosrngala ke el etauk lah el kapriya sie mwet Rome. 30 Mwet leum sac kena konauk lah mea mwet Jew uh srukak in lainul Paul kac uh; ouinge ke len se tok ah el sap in itukla sein uh lukel Paul, ac el sap mwet tol fulat ac Un Mwet Pwapa Fulat nukewa elos in toeni. Na el usalla Paul ac sap elan tu ye mutalos.

23 Paul el ngetang suiya Un Mwet Pwapa Fulat uh ac fahk, "Mwet Israel wiuk! Nga pulakin sik lah nga kulansupu God ke inse pwaye in mouk luk nwe misenge." 2 Mwet Tol Fulat Ananias el sap mwet ma tu apkuran nu yorol Paul ah in sringilya oalul. 3 Paul el fahk nu sel, "Pwayena lah God El ac fah sringilkomi — kom orun luku! Kom muta insacn nununkeyu ke Ma Sap, sruk kom kunausla Ma Sap ke kom sap elos in sringilyu uh!" 4 Mwet ma tu apkuran nu sel Paul ah fahk nu sel, "Kom aklsruongtenye Mwet Tol Fulat lun God!" 5 Paul el fahk, "Mwet Israel wiuk, nga tiana akilen mu el Mwet Tol Fulat. Ma Simusla uh fahk mu, 'Kom fah tia fahk kutena kas koluk ke mwet kol lun mwet lowos uh.'" 6 Ke Paul el akilen lah kutu selos mwet Sadducee ac kutu mwet Pharisee, na el wowoyak ye mutun Un Mwet Pwapa Fulat ac fahk, "Mwet Israel wiuk! Nga sie mwet Pharisee, wen nutin mwet Pharisee. Nununkeyuk nga inge ke sripen finsrak se ma oan yuruk lah mwet misa uh ac sifil moulyak!" 7 Pacl se na el fahkla ma se inge ah, na mwet Pharisee ac mwet Sadducee mutawauk in akukuin, ac u sac nunak luoelik. (8 Tuh mwet Sadducee elos fahk mu mwet misa uh ac tia sifil moulyak liki misa, ac elos fahk pac mu wangin lipufan ku ngun, a mwet Pharisee elos lulalfongi ke ma tolu inge kewa.) 9 Pusren akukuin uh yokelik na, ac kutu mwet luti Ma Sap uh su mwet Pharisee elos tuyak ac liksrenina lain ac fahk, "Kut tia konauk kutena ma sutuu lun mwet se inge! Sahn acnu pwaye lah ngun se, ku lipufan se, kaskas nu sel!" 10 Akukuin sac arulana upala, oru leum se lun mwet mweun uh sensenak lah ac eiyuki manol Paul. Ouinge el

sap mwet mweun lal uh in oatui ac eisalla Paul liki inmasrlon u sac, ac usalla nu inkul lalos uh. 11 In fong sac, Leum el tu siskal Paul ac fahk nu sel, "Kom in pulaik na! Kom fahkyuyak tari in acn Jerusalem, ac kom ac fah oru oapana in acn Rome." 12 In lotu tok ah, oasr kutu mwet Jew fahsreni nu sie ac orek pwapa. Elos wulela na ku mu elos ac tia mongo ku nim kutena ma nwe ke na elos unilya Paul. 13 Pus liki mwet angngaul pa oru pwapa se inge. 14 Na elos som nu yurin mwet tol fulat ac un mwet matu ac fahk, "Kut orala tari wulela na ku lasr mu kut ac tiana kang kutena ma nwe ke na kut unilya Paul. 15 Ke ma inge, kowos ac Un Mwet Pwapa Fulat uh in sapla nu sin leum lun mwet mweun Rome, ac fahk elan eisalu Paul nu yuruwos. Oru acnu mu kowos srakna enenu in etu kutu ma sel. A kut ac akola kut in unilya meet liki el sun acn inge." 16 Tusrukto wen se nutin mutan se wial Paul lohngak pwapa kutasrik se inge, na el som nu inkul sin mwet mweun uh ac fahkang nu sel Paul. 17 Na Paul el pangonma sie mwet kol lun mwet mweun uh ac fahk nu sel, "Eis mwet fusr se inge nu yurin leum fulat lun un mwet mweun uh. Oasr ma se el ke fahk nu sel." 18 Mwet leum sac eisal, pwanulla nu yurin leum fulat sac ac fahk, "Paul, mwet kapir sac, el pangonyu ac siyuk nga in pwanma mwet fusr se inge nu yurum, mweyen oasr ma el ke fahk nu sum." 19 Leum fulat sac sruokya paol, ac pwanulla nu saya ac siyuk sel, "Mea kom ke fahk nu sik uh?" 20 Ac mukul fusr sac fahk, "Mwet fulat lun mwet Jew elos in sesela in siyuk sum lutu kom in usalla Paul nu yurin Un Mwet Pwapa Fulat, na elos ac oru acnu mu srakna oasr ma elos ke etu kac Paul. 21 Tusrukto nimet lohngolos, mweyen pus liki mwet angngaul wikwik soanel. Elos fulahk mu elos ac tia mongo ku nim nwe ke na elos unilya. Elos akola tari, tuh elos soano lah mea ac wotla sum." 22 Leum fulat sac fahk, "Nimet kom fahk nu sin kutena mwet lah kom fahk ma inge nu sik." Na el supwalla mwet fusr sac in som. 23 Na leum fulat sac solama luo sin mwet leum lun solse lal ac fahk, "Akoela luofoko mwet mweun an in som nu Caesarea, wi mwet kasrusr fin horse itngoul ac mwet utuk osra in mweun luofoko, ac mukuiyak ke ao eu ofong. 24 Akoela kutu horse an Paul elan kasrusr fac, ac liyalang akwoye nwe ke na el sonol Governor Felix." 25 Na leum sac simusla leta se, fahk ouinge: 26 "Claudius Lysias, nu sel Governor

Fulat Felix: Paing kom. 27 Mwet Jew elos sruokya mwet se inge ac akola in unilya. Nga lohngak lah el mwet Rome, pa nga us mwet mweun luk som, ac molella. 28 Nga tuh kena etu lah mea elos tukakunul kac uh, ouinge nga usalla nu yurin Un Mwet Pwapa Fulat lalos. 29 Nga konauk lah wangin ma el oru ma ac fal elan misa ku kapir kac. Ma elos nununkal kac uh ma na nu ke kusen siyuk ke ma sap lalos sifacna. 30 Ac ke nga lohngak lah oasr kutu mwet Jew pwapa sulallal lainul, in pacl sacna nga wotela mu nga in supwalot nu yurum. Nga fahk nu sin mwet ma nununkal uh in oru tukak lalos uh ye motom." 31 Mwet mweun uh oru oana ma sapkinyuk nu selos uh. Elos eisal Paul ac usalla in fong sac nwe sun acn Antipatris. 32 In len tok ah mwet mweun ma fahs elos folokla nu yen selos, na mwet kasrusr ke horse uh welul na Paul som. 33 Elos usalla na nwe Caesarea, ac sang leta sac nu sel Governor, ac eisalang pac Paul nu sel. 34 Governor el ritela leta sac ac siyuk sel Paul lah el mwet ya. Ke el konauk lah el mwet Cilicia, 35 el fahk, "Nga fah oru lohngyuk keim ke pacl mwet ma tukakin kom uh sun acn inge." Na el sap mwet topang in taranul Paul ke inkul lal Governor uh.

24 Len limekosr toko, Mwet Tol Fulat Ananias el som nu Caesarea wi kutu mwet matu lun mwet Jew oayapa Tertullus, sie mwet sasla ke ma sap lun mwet Rome. Elos utyak ye mutal Governor Felix ac oru tukak lalos lainul Paul. 2 Na pangyak Paul, ac Tertullus el mutawauk in sramsram lainul, ac pa inge ma el fahk uh: "Governor Fulatlana, woiyen kol lom uh ase mou in misla nu sesr ke lusen pacl na loes se, ac ouiya puspis ma enenu in ikilyukla in akwoye facl sesr uh orekla tari. 3 Kut in sewowo ke ma inge yen nukewa ac ke pacl nukewa, ac kut arulana kulo nu sum kac. 4 Nga tia lungse eisla pacl lom, tusrukto nga siyuk kom in nunak munas porongo kas fototo ma kut ac fahk inge. 5 Kut konauk tuh na mwet se inge mwet na sensen se, su purakak lokoalok lulap inmasrlon mwet Jew in acn nukewa fin faclu, ac el mwet kol se lun u se pangpang Nazarene. 6 El oayapa srike in aktaekye Tempul, ac kut sruokiya. 8 Kom fin kusen siyuk sin mwet se inge, kom ac fah ku in sifacna etu ma nukewa sel ke ma kut tukakunul kac uh." 9 Mwet Jew elos akkalemye lah elos insese nu ke kas in tukak inge nukewa. 10 Na Governor el srisrsrisr nu sel Paul elan sramsram, na Paul el fahk, "Nga etu lah

kom pa nununku mutunfaci se inge ke yac na pus, ouinge nga insewowe in sifacna loangeyu ye motom. 11 Kom ku in sifacna akpwayeye lah len na singoul luo somla pa nga tuh som nu Jerusalem in alu. 12 Mwet Jew uh tiana liye ngan akuuin nu sin kutena mwet in Tempul, ac elos tia pacna liye ngan purakak mwet uh — tia in iwen lolngok ku kutena acn saya in siti uh. 13 Ac elos tia pac ku in akpwayei nu sum ke ma elos tukakinyu kac inge. 14 Nga ku in fahk nu sum lah pwaye nga alu nu sin God lun mwet matu lasr uh ke nga fahsr ke Inkanek lun Leum — Inkanek se ma elos inge fahk mu ma kikiap. Tusruktu nga wi lulalfongi ma nukewa simla in Ma Sap lal Moses ac book lun mwet palu uh. 15 Finsrak luk in God oapana finsrak lalos uh, aok finsrak se ma fahk mu mwet nukewa — mwet suwohs ac mwet sesuwos — ac fah moulyak liki misa. 16 Ke ma inge, in pacl nukewa nga sang kuiyuk nufon tuh in nasnas insiuk ye mutun God ac ye mutun mwet uh. 17 “Tukun nga muta sayen Jerusalem ke kutu yac, nga tuh folokla nu we in us kutu mani in kasru mwet Jew wiuk, ac in tuh orek kisa. 18 Pacl se ma nga tuh oru ma inge pa elos koneyuyak in Tempul, tukun nga aksafyela alu in aknasnas luk ah. Wangin un mwet wiyu, ac wangin pac fohs. 19 Tusruktu oasr kutu mwet Jew su tuku Asia me wi muta we in pacl sac. Elos pa enenu in oru tukak lalos nu sum, fin oasr ma elos ac fahk in lainyu. 20 Ku, kom ku in sap mwet inge in fahk nu sum lah mea elos liye mu nga sutuela kac ke nga tuh tu ye mutun Un Mwet Pwapa Fulat ah — 21 sayen kas sefanna nga tuh wowoyak ac fahk ke nga tu ye mutalos: ‘Nununkeyuk nga ye motowos misenge mweyen nga lulalfongi mu mwet misa uh ac fah sifil moulyak.’” 22 Na Felix, su yohk etu lal ke Inkanek lun Leum, el aksafyela lohngyuk sac. Ac el fahk, “Nga fah wotela ma ac orek ke lohngyuk se inge ke pacl Lysias, leum fulat lun un mwet mweun uh, el tuku.” 23 El sap mwet mweun ma taranul Paul in liyalang na, tusruk in sang kutu pacl sukosok lal, ac fuhlela mwet kawuk lal in kasrel ac in sang kutena enenu lal uh. 24 Tukun kutu len, Felix el usal Drusilla, mutan kial, tuku. Mutan se inge mwet Jew. Felix el solalma Paul, in lohng ke el sramsram ke ouiyen lulalfongi lal ke Christ Jesus. 25 Tuh ke Paul el srumun ke ouiyen moul suwohs, oayapa ke sifacna leum fac, ac ke Len in Nununku se su ac fah tuku, Felix el sangeng ac

fahk, “Kom ku in tari som. Nga fah sifil pangon kom fin oasr pacl luk.” 26 El tuh finsrak mu Paul el ac sang mani nu sel, ac ke sripa se inge el solal pacl pus in sramsram nu sel. 27 Tukun yac luo, Porcius Festus el aolulla Felix in governor. Felix el lungse akinsewowoye insien mwet Jew, ouinge el filiyana Paul in presin.

25 Len tolu tukun Festus el tuku nu in facI sac, el som Caesarea lac nu Jerusalem, 2 yen ma mwet tol fulat ac mwet kol lun mwet Jew elos tukakunul Paul nu sel. Elos kwafe sel Festus 3 elan welulos ke nunak lalos in usalu Paul nu Jerusalem, mweyen elos akoo in unilya inkanek uh ke el tuku uh. 4 A Festus el fahk, “Paul el kapir oasr Caesarea, ac nga ac folokla nu we ke pacl na sa. 5 Lela mwet kol lowos an in wiyu som nu Caesarea, ac srukak mwe alein lowos an we, fin oasr ma koluk el orala.” 6 Festus el muta yorolos ke len oalkosr ku singoul, na el fah som nu Caesarea. Ke len se tok ah, el muta ke acn in nununku ac sap in utuku Paul. 7 Ke Paul el utyak, mwet Jew ma tuku Jerusalem me elos tu raunella, ac tukakunul ke ma koluk na yohk puspis, a elos tia ku in akpwayei. 8 Tusruktu Paul el sifacna loangel ac fahk, “Wangin ma koluk nga orala lain Ma Sap lun mwet Jew, ku lain Tempul, ku lain Tokosra Fulat lun mwet Rome.” 9 Tusruktu Festus el lungse akinsewowoye mwet Jew uh, oru el siyuk sel Paul, “Ya kom lungse som nu Jerusalem in tuh nununkeyuk kom we ye mutuk, ke ma tukakinyuk kom kac inge?” 10 Paul el fahk, “Inge nga tu ke acn in nununku lun Tokosra Fulat, yen se ma fal in nununkeyuk nga we. Wangin ma sufal nga orala nu sin mwet Jew uh, oana ke kom sifacna etu uh. 11 Nga fin kunausla ma sap, ku orala kutena ma koluk su fal in anwuki nga kac, nga tia suk in kaingkunla ma inge. Tusruk, fin tia pwaye ma elos tukakinyu kac uh, wangin mwet ku in eisyuyang nu selos. Nga lungse sruhk ma inge nu ke nununku lun Tokosra Fulat.” 12 Na tukun Festus el lolngok yurin mwet kasru lal, el fahk, “Kom siyuk tari tuh kom in nununkeyuk sel Tokosra Fulat, ouinge ac fah supweyukla kom nwe yorol Tokosra Fulat.” 13 In kutu pacl tok, Tokosra Agrippa ac Bernice tuku nu Caesarea in tuh paingul Festus nu we. 14 Tukun eltal muta we ke kutu len, Festus el aketeya nu sin tokosra sac tukak ma orek lainul Paul. El fahk, “Mwet se oasr inge su Felix el tuh filiyana in presin ke el

som. 15 Ac ke nga tuh som nu Jerusalem, mwet tol fulat ac un mwet matu lun mwet Jew elos tukakunul nu sik ac siyuk ngan fahk mu oasr mwatal. 16 Tuh nga fahkang nu selos mu kut mwet Rome uh tia wi sang mwatan mwet tukakyak ke ma koluk nwe ke na el, ac mwet ma tukakunul uh, ngetani in nununku, elan ku in loangel sifacna ye mutun mwet lainul uh. 17 Ke elos tuku nu yenu, nga tia sista pacl, a ke len se na tok ah nga som nu ke nien nununku, ac sap in utuku mwet sac. 18 Mwet ma lainul uh elos tuyak, tusruktu elos tiana lainul ke kutena ma koluk ma nga nunku mu elos ac tukakunul kac uh. 19 Pwayena ma elos lainul kac uh pa akukuin na ke alu lalos uh, ac ke mwet se pangpang Jesus su misa tari, tuh Paul el fahk mu el mou. 20 Nga tuh tia ku in etu lah nga ac eis fuka mwe akpwayeye ma inge, pwanang nga tuh siyuk sel Paul lah el ac tia lungse som nu Jerusalem in orek lohngyuk se inge we ke ma tukakinyuk el kac uh. 21 Tusruktu Paul el tuh sruhk lohngyuk kac uh in nununkeyuk sel Tokosra Fulat, ac elan mutana ke acn se ac taranyuk el sin mwet liyaung presin. Na pa nga sap elan mutana in presin nwe ke na nga ku in supwalla nu yorol Tokosra Fulat.” 22 Agrippa el fahk nu sel Festus, “Nga ke sifacna lohng sramsram lun mwet se inge.” Na Festus el fahk, “Kom ac fah lohngol lutu.” 23 Ke len tok ah Agrippa ac Bernice eltal tuku nu ke lohmi in tukeni lulap, ac ke eltal utyak mwet uh akfulatyaltal ke kain in akfulat puspis. Mwet kol fulat lun un mwet mweun, oayapa leum lun siti uh wi pac tukeni sac. Na Festus el sap in utuku Paul. 24 Festus el fahk, “Tokosra Agrippa, ac kowos nukewa su wi tukeni se inge! Kowos liye mwet se inge, su mwet Jew nukewa in acn Jerusalem, ac elos su muta yenu, elos use kas in lain puspis kac nu yuruk. Elos wowoyak mu in tia lela elan mou. 25 Tuh nga tiana ku in konauk lah oasr ma koluk el orala ma fal in anwuki el kac. Ac ke el sifacna siyuk lohngyuk kac uh in orek sel Tokosra Fulat, nga wotela tari nga in supwalla nu yorol. 26 Tuh wanginna kas kalem kac yuruk ma fal nga in sim fahk nu sin Tokosra Fulat. Pa inge sripa se oru nga usalu nu ye motowos — yokna nu sum, Tokosra Agrippa! — tuh ke tari lohngyuk kac uh, na ac fah oasr ma nga ku in simis fahk kac. 27 Mweyen wangin sripa nga in supwala sie mwet kapir, nga fin tia akkalemye ma lainyuk el kac uh.”

26 Tokosra Agrippa el fahk nu sel Paul, “Inge kom ku in sifacna kaskas keim.” Paul el asroela paol ac mutawauk in fahkak kas in aksuwos lal ouinge: 2 “Tokosra Agrippa! Nga arulana srui lah nga ku in sifacna loangeyu ye motom misenge liki kain kas nukewa ma mwet Jew uh elos akkolukyeyu kac — 3 yokna mweyen kom arulana etu ouiyen mou lun mwet Jew, ac sramsram in alein lalos. Ke ma inge nga siyuk kom in mongfirasr in porongeyu. 4 “Mwet Jew nukewa arulana etu ouiyen mou luk oe ke nga fusr me. Elos etu ma nga oru in facl sik ah meet, ac tok in Jerusalem. 5 Na elos funu engan in orek loh keik, elos lukun fahkak lah oemeet me nga sie sin mwet Pharisee — u se ma suwoswos emeet in akfalye ma sap ke alu lasr uh. 6 Ac inge nga tu inse inge in nununkeyuk ke sripen finsrak se ma oasr sik ke wulela lun God nu sin mwet matu lasr somla — 7 nuna finsrak se na ma sruf singoul luu lun mwet lasr uh finsrak nu kac ke elos alu nu sin God ke len ac fong. O Tokosra, finsrak se inge pa oru mwet Jew elos tukakinyuyak uh! 8 Efu ku kowos su oasr inse inge kofla lulafongi lah God El akmoulyauk mwet misa uh? 9 “Nga sifacna, nga tuh nunku mu nga ac oru kuiyuk nufon in lain Jesus lun Nazareth. 10 Pa inge ma nga tuh oru in acn Jerusalem. Nga tuh eis ku luk sin mwet tol fulat, ac kaliya mwet lun God puspis in presin; ac ke pacl wotla mu ac anwuki elos, nga wi pac akkeye. 11 Pacl puspis nga sap akkeokyeyuk elos in iwen lohngok uh, ac nga sriki in oru elos in lafwekin lulafongi lalos. Nga tuh arulana kasrusrak selos, oru nga som pac nwe in siti ke mutunfac l saya in kaprelosi. 12 “Sripa se pacna inge pa nga tuh som nu Damascus kac, wi sap ku ac lela sin mwet tol fulat. 13 O Tokosra, nga tuh fahsr inkaneu uh ke infulwen len, ke nga liye sie kalem — saromrom liki faht uh — sarmelik lucng me ac sreyuwi ac oayapa mwet ma wiyu ah. 14 Kut nukewa putati nu infohk uh, ac nga lohng sie pusra fahk nu sik in kas Hebrew, ‘Saul, Saul! Efu ku kom kalyeyu? Ke kom lainyu kom sifacna oru kom ngalyak, oana soko kosro ox ma futungya sak kosroh inpoun mwet kifasul uh.’ 15 Na nga siyuk, ‘Leum, su kom an?’ Ac Leum el fahk, ‘Nga pa Jesus, su kom kalyei. 16 Tuyak. Nga sikme nu sum in srisrngikomi tuh kom in mwet kulansap luk. Kom ac fah fahkak nu sin mwet uh ma kom liye misenge, ac ma su nga ac fah akkalemye nu sum tok. 17 Nga fah

molikomla liki inpoun mwet Israel, ac liki inpoun mwet sayen mwet Jew su nga ac supwekomla nu yorolos. 18 Kom ac fah ikasla mutalos ac furokolosla liki lohstr nu ke kalem, ac liki ku lal Satan nu sin God, tuh ke lulalfongi lalos in nga ma koluk lalos uh fah nunak munas nu selos, ac elos fah eis acn selos inmasrlon mwet sulosolla lun God.' 19 "Ke ma inge, Tokosra Agrippa, nga tiana seakos aruruma se ma sikyak nu sik inkusrao me ah. 20 Nga fahkak nu sin mwet in Damascus meet, ac in Jerusalem, na in facl Judea nufon, oayapa inmasrlon mwet sayen mwet Jew, tuh elos in auliyak liki ma koluk lalos ac forla nu sin God, ac oru ma su ac akpwayei lah elos auliyak. 21 Sripa se inge oru mwet Jew elos sruokyuwi ke nga muta in Tempul ah, ac elos srike in uniyuwi. 22 Tusruktu God El kasreyu na nwe misenge, ouinge nga tu inse inge ac orek loh keik sifacna nu sin mwet nukewa, mwet fulat ac mwet pusisel oana sie. Ma nga fahk uh oapana ma mwet palu ac Moses tuh fahk mu ac sikyak: 23 lah Christ el ac keok, ac el pa mwet se oemeet ma ac moulyak liki misa, in fahkak ke kalem lun molela nu sin mwet Jew, oayapa mwet sayen mwet Jew." 24 Ke Paul el fahk ma inge in sifacna loangel, Festus el woilya ac fahk, "Paul, kom well! Lupan lutlut lom an oru kom wella!" 25 Ac Paul el fahk, "O Festus Fulatlana, nga tia wel! Ma na pwaye pa nga fahk uh. 26 Tokosra Agrippa! Nga arulana pulaik in kaskas nu sum, mweyen yohk etu lom ke ma inge. Nga lulalfongi mu kom akilen ma inge nukewa, mweyen tia lukmaiyyuk insruwasrik uh. 27 Tokosra Agrippa, ku kom lulalfongi kas lun mwet palu ah? Nga etu lah kom lulalfongi!" 28 Na Agrippa el fahk nu sel Paul, "Mea, kom nunku in furokyula nu ke moul in Christian ke kitin pacl na?" 29 Na Paul el fahk, "Finne kitin pacl na, ku pacl loes se, nga pre nu sin God lah kom, ac mwet nukewa ingan su lohng ma nga fahk uh, in ekla oana nga — sayen mwe kapid keik inge!" 30 Na Tokosra Agrippa, Governor Festus ac Bernice ac mwet nukewa saya elos tuyak, 31 ac ke elos illa, elos fahk nu sin sie sin sie, "Wanginna ma mwet se inge orala su fal elan misa kac, ku elan kapid kac in presin." 32 Na Agrippa el fahk nu sel Festus, "Funu mwet se inge tia ngisre in nununkeyuk sel Tokosra Fulat Rome, lukun el taltalla."

27 Ke wotla tari mu kut ac kalla nu Italy, elos eisalang Paul ac kutu pac mwet kapid nu sel

Julius, sie captain lun un mwet mweun lun Rome ma pangpang "U in Mweun lal Tokosra Fulat." 2 Kut sroang nu fin oak soko ma tuku Adramyttium me, ma akola in oayak nu ke siti ma oan weac in Asia, na kut oacla. Aristarchus, sie mwet Macedonia su tuku Thessalonica me, el wi kut. 3 Ke len tok ah kut oai Sidon. Captain Julius el tuh kulang nu sel Paul, ac lela elan som sun mwet kawuk lal uh, elos in ku in kasrel sang ma el enenu. 4 Kut kalot liki acn we, ac ke kut iwe eng uh, kut ut layen ma mihs ke tuka Cyprus. 5 Ke kut kal alukela meoa se sissen Cilicia ac Pamphylia, kut sun acn Myra in Lycia. 6 Na Captain Julius el konauk oak soko we ma tuku Alexandria me, su akola in oayak nu Italy, na el sap kut sroang nu fac. 7 Ke sripen arulana upa eng uh, kut kakasrisrikna kal ke lusen len ekasr, oru kut pahtlac in oai ke sie acn apkuran nu Cnidus. Ke sripen kut iwauk eng uh oru kut tia ku in kal suwosot, na kut putati ut ten ke layen ma mihs ke tuka Crete, sasla sissen Foko Salmone. 8 Ke sripen arulana upa kal sac, kut pihn pe acn uh nwe ke na kut sun acn se pangpang "Molsron Wowo," apkuran nu ke siti Lasea. 9 Kut muta we ke pacl na loes se, sun pacl na sensen in kalkal, oayapa in pacl sac alukela tari Len in Eela Ma Koluk. Ouinge Paul el sensenkakunulos ac fahk, 10 "Nu suwos kewa, nga akilen lah kal se lasr ingela ac arulana mwe fofsnga yohk. Koanon oak uh oayapa oak uh ku in musalla, ac ku pac in oasr mwet misa." 11 Tusruktu Captain Julius el tuh porongo kas lun mwet se us oak uh ac mwet se oka oak uh, liki kas lal Paul. 12 Molsron sac sufal in muta we ke pacl in mihsrisr, oru inkaiyen mwet uh ke elos in oayak nu meoa, ac srike in sun Molsron Phoenix fin ku, elos in tuh muta we ke pacl in mihsrisr uh. Molsron Phoenix oasr ke tuka Crete, su oan tulanya roto eir ac roto epang. 13 Eng na fisrasr se tuhtuh layen nu eir me, ac mwet uh nunku mu elos ac ku in orala ma elos akoo uh, ouinge elos olak kawuk uh, ac oayak ut na sissen acn Crete. 14 Tusruk tia paht na eng na upa se — eng se ma pangpang "Kuta Epang" tuhme fin tuka uh me. 15 Eng sac sun oak uh, ac ke upa kut in kisrung eng uh, kut tila srike in lain, a kut fuhlela eng uh in pahtkakin na oak uh. 16 Mihs kutu ke kut kal nu eir in tuka srisrik Cauda. Ke kut sun mihs sac, finne upa nu sesr kut tuh ku in kapriya reoa fin oak uh. 17 Elos amakunak reoa uh nu fin oak ah, ac sang sucl lulap

awiya oak lulap soko ah. Elos sensen mu elos ac ku in loangyak fin puk se sisken acn Libya, ouinge elos amakinya nes uh, ac fuhlela oak uh in pahtkakinyuk ke eng uh. 18 Paka sac srakna tuhtuh, ouinge in len se tok ah elos mutawauk in sista kutu koanon oak uh nu in kof ah, 19 ac ke len toko ah, elos sista pac kutu kufwen orekma ke oak uh nu in kof ah. 20 Ke len na pus kut tiana ku in liye faht oayapa itu uh, ac paka uh upalana. Na wanginla finsrak lasr mu kut ac moul. 21 Tukun mwet uh tiana mongo pacl na loeloese, Paul el tuyak inmasriolos ac fahk, "Mwet kawuk, kowos funu lohng ma nga fahk ah, ac tia oayak liki acn Crete, lukun tiana oasr ma musalla ku tuhla. 22 Tusruktu, inge nga kwafe nu suwos in akkeye kowos! Wangin siena suwos ac fah tuhla moul la, a oak uh mukena ac fah musalla. 23 Tuh sie lipufan lun God su nga alu nu se ac nga ma lal, tuku nu yuruk fong 24 ac fahk, 'Paul, nikmet sangeng! Kom ac fah nununkeyuk ye mutun Tokosra Fulat. Ac ke kulang lun God nu sum, El molela moul lun mwet nukewa ma wi kom ke kal se inge.' 25 Ke ma inge kowos akkeye kowos! Tuh nga lulalfongi in God mu ma nukewa ac fah sikyak oana ke fwackme nu sik ah. 26 Tusruktu, kut ac mau ipipyak likin sie tuka." 27 Ke fong aksingoul akosr ah, eng uh pahtkakin oak uh in Meoa Mediterranean. Ke infulwen fong sac, selu uh lumauk mu kut apkuranna nu pe acn uh. 28 Ouinge elos koela ah soko, kapriya ma toasr se nu kac, ac elos konauk tuh na fit siofok longoul loaliyen acn sac; na tok kutu elos sifilpa oru tuh na fit eungoul na. 29 Elos sensen mu oak uh ac ipipyak fin eot uh, oru elos koela kawuk akosr ke kapin oak uh, ac salka in tari lenelik. 30 Selu uh srike in kaingla liki oak uh. Elos koela reoa ah nu in kof uh, ac oru mu elos ac sista pac kutu kawuk ke mutun oak uh. 31 A Paul el fahk nu sel Captain Julius ac mwet mweun lal uh, "Selu uh fin tia mutana fin oak uh, kowos ac tia ku in moulla." 32 Ouinge mwet mweun uh supukla sucl ma kapri reoa soko ah, ac fuhlela in pahtlah. 33 Ke tufahna kalmelik len uh, Paul el kwafe nu selos nukewa in mongoi. El fahk, "Len singoul akosr lac nu misenge kowos soenna kang kutena ma. 34 Inge nga kwafe kowos in mongoi. Kowos enenu na in mongoi kowos in kui. Tia soko aunsifowos ac fah tuhla." 35 Tukun Paul el fahk ma inge, el eis kutu bread, sang kulo kac nu sin God ye mutalos nukewa, ac kunsalik ac mutawauk in mongo. 36 Ma

inge akkeye nunak lalos, na elos nukewa eis pac kutu mongo uh ac mongoi. 37 Pisen mwet fin oak uh, luofoko itngoul onkosr. 38 Tukun mwet nukewa mongo tari, elos mutawauk in akmulalaye oak uh, ac sista nufon wheat uh nu in kof uh. 39 Ke lenelik selu fin oak uh tia akilen pe acn uh, tuh elos liye inalok se oasr likinpot we, ac elos wotela selos mu fin ac ku elos ac oraok oak uh in mwesia we. 40 Ouinge elos wotela kawuk uh ac tilmakinya nu in kof uh. In pacl sac pacna, elos tulala sucl ma sang kapriya sukan ikwik uh. Na elos amakunak nes se ke mutun oak ah, eng uh in mau usak oak uh nu finmes ah. 41 Tusruktu oak uh sun fin puk se ye kof uh ac mwesia kac. Mutun oak uh fulfuli tia ku in mukuikui, ac kapin oak uh fokfoki ipsirisrika ke noa lulap uh. 42 Mwet mweun uh nunkauk in uniya mwet kapir uh nufon, elos in mau tia kofyak nu pe acn uh ac kaingla. 43 Tusruktu captain lun mwet mweun uh kena molella Paul, na el kutongya pwapa lalos ac sap mwet nukewa ma ku in kofkof in atula meet nu inkof uh ac kofyak nu pe acn uh; 44 ac mwet ma tia ku in kofkof in sruokya ipinsak ku polosak ma musalla ke oak uh, ac kofkofkin. Na pa inge ma kut oru pwanang kut ku in sun finmes ah.

28 Ke kut sun finmes ah kut etaok lah inen tuka sac pa Malta. 2 Mwet in acn sac arulana kulang nu sesr. Elos tanak e se, paing kut, ac suli kut nu kac, mweyen mutawauk in af ac arulana upa ohu ah. 3 Paul el orani kahp in etong se ac mutawauk in sang nu ke e uh, na serpent pwasin soko pulauk fol uh ac orakak ac ngalisya paol ac atlana kac. 4 Mwet in acn sac liye ke serpent soko ah atla ke paol Paul, ac elos fahk nu sin sie sin sie, "Sahp mwet se inge mwet akmas se, mweyen el nwe tia misa meoa, tusruk Oakwuk Lucng uh pa el ac misa." 5 Tusruktu Paul el osrokana serpent soko ah nu in e uh, ac wangin ma musalla kacl. 6 Elos soano na lah ac fafwak paol, ku el ac topla misa. Tusruk tukun elos soano ke pacl na loes se ac tia liye kutena ma sikyak nu sel, na elos ekulla nunak lalos ac fahk, "god se pa el!" 7 Oasr sie acn apkuran nu in acn sac su ma lal Publius, leum lun tuka sac. El paing kut ac arulana kulang nu sesr, ac kut muta yorol len tolu. 8 Papa tumal Publius uh mas ac oanna fin mwe oan kial uh ke mas fol ac musen fohk srah. Paul el utyak nu infukil sel uh ac pre kacl, el filiya paol facl ac akkeyalla. 9 Ke ma se inge orekla ah, na mwet mas nukewa fin tuka sac

tuku ac wi pac akkeyeyukla. 10 Elos use mwe kite puspis nu sesr, ac tok ke kut mukuiyak in som, elos use ma nukewa kut enenu uh nu fin oak uh. 11 Tukun malem tolu, kut kalla fin oak soko Alexandria me, ma tuh muta ke tuka sac ke pacl in mihsrisr uh. Inen oak soko ah pa "God Fak." 12 Kut oai ke siti Syracuse ac muta we len tolu. 13 Kut sifilpa kal we lac ac oai ke siti Rhegium. Ke len tok ah eng se mutawauk in tuhtuh eir me, ac tukun len luo kut sun siti srisrik Puteoli. 14 Oasr kutu mwet lulalfongi we su siyuk kut in muta yorolos ke wik se. Na kut fah som nu Rome. 15 Mwet lulalfongi in acn Rome elos lohngkutyak, ac tuku osun nu sesr e ke acn se pangpang "Nien Kuka lun Appius" ac "Lohm in Mongla Tolu Lun Mwet Fahsr." Ke Paul el liyelosyak el sang kulo nu sin God, ac arulana kui nunkal. 16 Ke kut sun acn Rome, elos lela Paul elan sifacna muta ke sie loh, tusrukto oasr sie mwet mweun in taranul. 17 Tukun len tolu, Paul el pangon mwet kol lun mwet Jew in acn sac elos in tukeni nu sie. Ke elos fahsreni, el fahk nu selos, "Mwet Israel wiuk, nga nwe tia orala kutena ma koluk lain mwet wiasr, ku kunausla kutena ouiya ma mwet matu lasr somla elos oakiya nu sesr, a elos tuh filiyuwi sie mwet kapir in acn Jerusalem, ac eisyuyang nu sin mwet Rome uh. 18 Tukun mwet Rome elos kusen siyuk nu sik, elos ke tuleyula mweyen elos tia konauk kutena ma koluk fal in anwuki nga kac. 19 A ke mwet Jew elos tia insese nu kac, pwanang nga tuh suk in nununkeyuk nga sin Tokosra Fulat, finne wangin mwe tukak luk in lain mwet luk kac. 20 Pa inge sripen nga siyuk nga in liye kowos ac in sramsram nu suwos. Aok, nga kapiri ke sein inge ke sripen el su mwet Israel elos finsrak kac." 21 Ac elos fahk nu sel, "Wanginna leta kut eis Judea me keim, ac wangin pac mwet lasr tuku we me in tuh srumun nu sesr ma orek we, ku in fahk kutena ma koluk keim. 22 Tusrukto kut ke lohng nunak lom, mweyen kut lohng lah in acn nukewa, mwet uh lain u sasu se ma kom wi ingan." 23 Na elos pakiya sie len elos in osun nu sel Paul, ac ke sun len sac mwet puspis tukeni nu yorol yen el muta we. Mutawauk ke lotutang nwe ke fongeni, el aketeya nu selos kalmen Tokosrai lun God, ac el srike in furokolosla in lulalfongi ke Jesus ke el luti ke Ma Sap lal Moses ac ke ma simusla lun mwet palu. 24 Kutu selos lulalfongi lah ma el fahk uh pwaye, ac kutu tiana lulalfongi. 25 Na ke elos tiana

nunak se lac inmasrololos ke mwe luti lal Paul, elos mutaweak in fahsrelik, tukun Paul el fahkla kas se inge: "Pwayena kas lun Ngun Mutal nu sel mwet palu Isaiah, ma el tuh fahk nu sin mwet matu lowos somla, 26 fahk mu: 'Som ac fahk nu sin mutunfac se inge: Kowos ac fah lohng na lohng, a tia kalem kac; Kowos ac fah liye na liye, a tia akilenak, 27 Mweyen nunak lun mutunfac se inge upa, Ac elos fonosya insraclos Ac kaliya mutalos. Funu tia ouinge mutalos lukun liye, Ac sraclos lukun lohng, Ac nunak lalos lukun kalem kac, Ac elos lukun forma nu sik, God El fahk, Ac nga lukun akkeyalosla.'" 28 Na Paul el aksafye sramsram lal uh ac fahk, "Kowos in etu lah pweng ke molela sin God me uh spwewyukla tari nu sin mwet sayen mwet Jew, ac elos ac fah porongo!" [29 Tukun Paul el fahk ma inge, na mwet Jew elos fahsrelik, akukuin na upa inmasrololos.] 30 Ke lusen yac luo, Paul el muta in sie loh, ma el moli elan muta kac, ac el paing mwet nukewa su tuku nu yorol. 31 El pulaik in fahkak ke Tokosrai lun God, ac wangin mwet ikolilya in luti nu sin mwet uh ke Leum Jesus Christ.

Rome

1 Ma sel Paul, mwet kulansap lun Christ Jesus, ac sie mwet sap su God El sulela ac pangon in fahkak Pweng Wo lal. **2** Pweng Wo se inge God El tuh wulela kac in kas lun mwet palu lal in pacl loeloes somla, oana ke simla in Ma Simusla Mutal. **3** Pweng se inge ma ke Wen natul, Leum lasr Jesus Christ. Ke el moul in mwet, el isusla sie sin fwilin tulik natul David, **4** ac ke el moul in luman God, akkalemeyuk ke ku lulap lah el Wen nutin God ke akmoulyeyukyak el liki misa. **5** God El ase lungkulang se inge tuh nga in sie mwet sap inen Christ, ac tuh nga in pwanma mutanfahl nukewa nu ke moul in lulalfongi ac akos. **6** Na kowos su muta in acn Rome, kowos wi pac oaoala yurin mwet inge, mweyen God El pangon kowos tuh kowos in mwet lun Jesus Christ. **7** Ke ma inge nga sim nu suwos nukewa in acn Rome. God El lungse kowos ac El pangon kowos tuh kowos in mwet lal: Lela God Papa tumasr ac Leum Jesus Christ in asot lungkulang ac misla nu suwos. **8** Ma se meet, nga kulo nu sin God luk keiwos nukewa inen Jesus Christ, mweyen mwet faclu nufon elos lohng ke lulalfongi lowos. **9** God El mwet loh luk lah ma nga fahk uh pwayena — God se su nga orekma nu se ke insiuk nufon ke nga luti Pweng Wo ke Wen natul. God El etu lah nga esam kowos **10** pacl nukewa ke nga pre. Nga siyuk tuh, fin ou lungse lun God, El fah oru tuh nga in ku in fahsrot nu yuruwos ke pacl na sa. **11** Mweyen nga kena liye kowos, tuh nga in akkeye kowos ke mwe akinsewowo lun ngun. **12** Kalmen ma nga fahk uh pa kut kewa fah akasrui — lulalfongi lowos ac kasreyu, ac lulalfongi luk ac fah kasrekowos. **13** Mwet wiuk in lulalfongi, nga ke kowos in etu lah pacl puspis nga akoo in fahsrot nu yuruwos, tusruktu pacl nukewa oasr na ma se ikolyu ngan tia orala. Nga kena tuh nga in ku in kifasta kutu inmasrlowos, oapana ke nga oru inmasrlon mwet in mutunfacl saya. **14** Nga enenu na in kasru mwet nukewa: mwet ma muta in kalem oayapa mwet srakna muta in lohsh; nu sin mwet etauk, ac nu sin mwet nikin. **15** Pa oru nga arulana ke fahkak Pweng Wo nu suwos pac su muta Rome. **16** Arulana yohk yukinyen Wosasu sik; tuh pa inge inkaneke in molela na ku lun God nu selos nukewa su lulalfongi — nu sin mwet Jew meet, ac oayapa nu sin mwet sayen mwet Jew. **17** Tuh Wosasu uh akkalemey

ma God El oru in aksuwosyela mwet uh ye mutal: pa ke lulalfongi mukena, mutawauk nu ke safla. Oana Ma Simusla uh fahk, “El su aksuwosyeyuk ye mutun God ke lulalfongi fah moul.” **18** Kasrkusrak lun God akkalemeyuk inkusrao me, lain ma koluk ac ma sufal nukewa lun mwet, mweyen ouiya koluk lalos lohshrala ma pwaye in tia eteyuk. **19** God El kaelos, mweyen ma mwet uh ku in etu ke God kalem na selos, mweyen God sifacna El oru in kalem selos. **20** Finne tia ku in liyeyuk ku lun God su kawil ac elah mutal lal, a oe ke mutaweyen orekla faclu God El akkalemey ma inge ke ma El orala. Ouinge elos tia ku in oru kutena kas in taltal ke ma koluk lalos. (aidios **g126**) **21** Elos etu God, tusruktu elos tia akfulatyal oana ma fal elos in oru, ac elos tia pac sang kulo nu sel. A nunak lalos wangin sripa, ac lalfon, ac lohshrala. **22** Elos fahk mu elos lalmwetmet, tusruktu elos lalfon. **23** Elos tia alu nu sin God su moul ma pahtpat, a elos alu nu sin ma lumweyukla nu ke luman mwet, ku won, ku kosro, ku ma orakrak. **24** Ke sripen ouiya fohkfok lalos, God El lela elos in oru na lungse lalos, ac nunak fohkfok lalos kololos in oru mwe mwekin yurin sie sin sie. **25** Elos forla liki ma pwaye ke God nu ke ma kikiap. Elos alu ac kulansupu ma God El orala, ac tia alu nu sel su orala ma uh, su fal in kaksakinyuk nwe tok! Amen. (aion **g165**) **26** Ke sripen elos oru ma inge, God El fuhlelosla nu ke lung lun ikwa su mwe akmwekin yoklana. Finne mutan uh, wanginla kena lalos nu ke mukul, a elos oru ma na sufal inmasrlolos sifacna. **27** In lumah sacna, mukul uh oayapa wanginla kena lalos nu ke mutan, ac arulana upa nunak in kosro lalos yurin mukul nu sin mukul. Elos oru mwe akmwekin yurin sie sin sie, ouinge elos sifacna eis in elos kaiyuk ma fal nu selos ke sripen orekma koluk lalos. **28** Ke sripen mwet uh srangesr in nunku ke etauk pwaye ke God, na pa El fuhlelana elos in sifacna oru nunak sakirik lalos, pwanang elos oru ma na sufal elos in oru. **29** Elos sessesla ke kain koluk nukewa: nunak koluk, rapku, ac wenteish; elos arulana sok, akmas, anwuk, kutasrik ac sulallal. Elos mwet lesrik **30** ac kaskas in akkolukye sie sin sie. Elos srunga God, enum in kaskas, inse fulat ac filang. Elos kinauk inkaneke in alein, ac seakos papa nina. **31** Elos koflana akilen inmasrlon ma wo ac ma koluk. Elos tia liyaung wulela lalos, ac wangin kulang ac pakoten lalos nu sin mwet.

32 Elos etu lah ma sap lun God fahk mu mwet su moultin ouiya inge, fal elos in misa. Tusruktu elos nuna oru na ma inge, ac elos oayapa akkeye mwet saya ma oru ma inge.

2 Ac kom, kawuk luk, ya kom nununku mwet saya?

Wanginna sripa kom in nununku mwet, finne su kom an. Mweyen ke kom nununku mwet saya u, a kom wi pac oru ouiya ma elos oru, kom sifacna liskomla.

2 Kut etu lah God El suwohs ke El nununkalos su oru kain in ouiya inge. **3** A kom, kom wi oru kain in ouiya ma kom nununku mwet ngia kac! Ya kom nunku mu kom ac ku in kaingkunla nununku lun God?

4 Ku sahp kom pilesru kulang lulap ac muteng ac mongfirasr lun God! Ya kom tia akilen lah God El kulang ke sripen El kena kolkomla nu ke auliyak?

5 Tusruktu ke sripen upa na insiom ac kom likkeke, kom sifacna akyokye kaiyuk nu sum ke Len se God El fah akkalemye kasrkusrak ac nununku suwohs lal.

6 Tuh God El ac fah moli nu sin mwet nukewa fal nu ke orekma lalos. **7** Oasr mwet su oaru na in oru ma wo, ac elos suk ohi, wolana, ac moul kawil sin God. Na God El ac fah sang nu selos moul ma pahtpat. (aiōnios g166)

8 Ac kutu mwet uh nunku kaclos sifacna ac tia lungse ma suwohs, pwanang elos ukwe na ma sesuwos. God El fah fahkak lupan mulat ac kasrkusrak lal nu selos su ouinge.

9 Ac fah oasr keok ac waiok nu selos nukewa su oru ma koluk — nu sin mwet Jew meet, ac oayapa nu sin mwet sayen mwet Jew. **10** Tusruktu God El fah sang wolana, sunak, ac misla nu selos nukewa su oru ma wo — nu sin mwet Jew meet, ac oayapa nu sin mwet sayen mwet Jew.

11 Tuh God El tia sulosol mwet. **12** Ma Sap lal Moses finne wangin yurolos su tia mwet Jew, ke elos oru ma koluk elos ac nuna tuhlac na. Ma Sap u ma nu sin mwet Jew, na ke mwet Jew elos oru ma koluk, elos ac fah nununkeyuk fal nu ke Ma Sap.

13 Tuh mwet uh tia aksuwosyeyuk ye mutun God ke sripen elos lohng Ma Sap uh, ac ke sripen elos akos ma sapkinyuk ke Ma Sap uh. **14** Ma Sap lal Moses tuh tia itukyng nu sin mwet sayen mwet Jew. Tusruktu kutena pacl elos moul fal nu ke ma sap mweyen na elos sifacna nunkauk mu fal, na elos akkalemye lah elos oakiya ma sap nu selos sifacna, finne wangin Ma Sap lal Moses yurolos.

15 Ouiyen moul lalos sifacna fahkak lah ma sapkinyuk in Ma Sap u simla insialos. Oayapa elahlos wi pac akpwayeye ma se inge, mweyen kutu

pacl u nunak na lalos akkalemye nu selos ma su wo ac ma su koluk. **16** Fal nu ke Pweng Wo su nga luti kac, ac fah ouinge ke Len se ma God El fah nununku nunak lukma lun mwet nukewa ke Jesus Christ. **17** A

funu kom — kom sifacna fahk mu kom mwet Jew, ac kom filiya finsrak lom fin Ma Sap, ac konkin mu oasr kupasr lom nu sin God. **18** Kom etu ma lungse lun God, ac kom lotela ke Ma Sap u in sulela ma suwohs.

19 Kom sifacna oru mu kom mwet kol nu sin mwet kun, ac kalem nu selos su muta in lohshr. **20** Kom aketeya nu sin mwet lalfon, ac kom mwet luti nu selos su sulalkung. Kom lulalfongi mu ke sripen Ma Sap u oasr sum, kom etu ma nukewa ac ma nukewa kom fahk u pwayena.

21 Kom luti mwet saya — ac efu kom tia luti kom sifacna? Kom fahkak mu, “Nik kom pisrapasr,” ac kom, kom tia pisrapasr? **22** Kom fahk mu, “Nik kom kosro,” ac kom, ya kom tia kosro? Kom kwase ma sruloala. Ac kom, ya kom tia pisre ma in tempul lalos u?

23 Kom konkin mu Ma Sap lun God oasr yurum. Ac kom, ya kom tia akmwekinye God ke kom kunausla Ma Sap lal? **24** Ma Simusla u fahk, “Mwet in mutunfaci saya elos kaskas kupatol ke Een God, ke sripowos mwet Jew.”

25 Kom fin akos Ma Sap, oasr sripen kosrala lom; tusruktu kom fin seakos Ma Sap, wangin sripen kosrala lom. **26** Mwet pegan elos tia kosrala, tusruktu elos fin akos ma sapkinyuk ke Ma Sap, ya God El ac tia akilenulos oana elos in mwet kosrala?

27 Ouinge mwet pegan elos ac fah nununkeowos mwet Jew, mweyen kowos kunausla Ma Sap, finne Ma Sap u simla oasr yuruwos ac kowos kosrala. A elos akos Ma Sap, elos ne tia kosrala in mano. **28** Na su win mwet Jew na pwaye, ma kosrala na pwaye? Tiana mwet se ma mwet Jew ke luku, su kosrala na ke manol.

29 Mwet Jew na pwaye pa mwet Jew ke insia, su kalmeya pa mwet se su kosrala lal oan insial. Ma inge orekma lun Ngun lun God, tia ke Ma Sap ma simla uh. Kain mwet se inge eis kaksak sin God, ac tia sin mwet.

3 Na mea, oasr ma ac wo nu sin mwet Jew yohk liki mwet saya uh? Ya oasr sripen kosrala? **2** Aok, arulana yohk na pwaye, in ouiya nukewa! Ma se meet, God El tuh sang kas lal nu sin mwet Jew. **3** Tusruktu fuka, kutu selos fin tia oaru nu ke kas lal? Ya kalmac pa God El ac tia pac oaru? **4** Tia ku! God El pwayena, finne mwet nukewa mwet kikiap. Oana ke Ma Simusla fahk, “Suwohs lom ac fah kalem ke kas

lom; Ke pacl kom orek nununku, suwohs uh ac fah ma lom.” 5 Na ma koluk kut oru uh fin akkalemylea suwoswos lun God nu sin mwet uh, na fuka? Ya kut ku in fahk mu God El tafongla ke El kai kut? (Ke nga fahk ouinge, nuna ma na mwet uh ac siyuk.) 6 Tiana ku! God El fin sesuwos, El ac nununku faclu fuka? 7 Tusruktu fuka fin orekma sesuwos luk pa oru mwet uh in arulana akfulatye wolana lun God, ke sripen suwoswos lal kalemla liki meet? Efu ku ngan srakna nununkeyuk oana sie mwet koluk? 8 Na efu kut tia tari fahk mu, “Lela kut in oru ma koluk, tuh ma wo uh in sikyak”? Pwaye lah kutu mwet uh akkolukyeyu ac fahk mu nga kaskas ouinge! Elos ac fah eis lusla, fal nu ke ma elos oru. 9 Na fuka, ya kut mwet Jew wo liki mwet in mutunfacl saya? Mo, kut tiana wo lukelos! Nga akkalemylea tari lah mwet Jew ac mwet saya uh tukenina muta ye ku lun ma koluk. 10 Oana Ma Simusla uh fahk: “Wangin sie mwet suwohs ye mutun God, 11 Wangin mwet kalem ke ma suwohs, Wangin mwet suk God. 12 Elos nukewa forla liki God; Elos nukewa tafongla; Wangin sie mwet oru ma suwohs, tiana sie. 13 Kaskas kutasrik lalos kolla mwet nu ke misa; Kikiap sulallal sroma fin lohulos, Ac kas in aksangeng tuku liki oalulos, oana pwasin tuku liki oalin serpent; 14 Sramsram lalos sessesla ke kas in selnga na koluk. 15 Elos sa na in akkeokyee ac uniya mwet; 16 Yen nukewa elos fahsr we, elos kunausla acn ac sang ongoiya nu sin mwet. 17 Elos tia etu inkaneke in orek misla inmasrlon mwet, 18 Ac elos tia pac etu in sangeng sin God.” 19 Inge kut etu lah ma nukewa ma sapkinyuk in Ma Sap uh ma na nu selos su muta ye Ma Sap, tuh in tulokinya kas in lafafu nukewa lun mwet, ac oru tuh faclu nufon in nununkeyuk sin God. 20 Tuh wangin mwet aksuwosyeyuk ye mutun God ke sripen el akfalye Ma Sap. Pwayena ma Ma Sap uh oru pa in akkalemylea nu sin mwet uh lah elos orekma koluk. 21 Na inge, God El fahkak tari nu sin mwet uh inkaneke lal in aksuwosyelos ye mutal. Tiana ma ke ma sap, finne Ma Sap lal Moses ac mwet palu elos tuh orek loh kac. 22 God El aksuwosyee mwet uh nu sel ke lulalfongi lalos in Jesus Christ. El oru ouinge nu sin mwet nukewa su lulalfongi ke Christ, mweyen yorol wangin srisri: 23 mwet nukewa orekma koluk, ac elos nukewa tia sun lupan wolana se ma God El akoo nu selos. 24 A ke lungkulang lun God su El ase ke wangin molo, mwet nukewa aksuwosyeyuk

ye mutal ke Christ Jesus, su aksukosokyelosla. 25 Ac God El eisalang Christ, tuh ke sripen misa lal fin sakseng, mwet uh fah ku in eis nunak munas ke ma koluk lalos ke elos lulalfongi in el. God El oru ouiya se inge in fahkak suwoswos lal. In pacl meet ah, El tuh mongfisrasr ac sifacna sulela Elan tia lohng nu ke ma koluk lun mwet uh. 26 A in pacl inge El lohng nu ke ma koluk lalos, in akkalemylea suwoswos lal. Ouinge El sifacna fahkulak lah El suwoswos, ac lah El aksuwosyee mwet nukewa su lulalfongi ke Jesus. 27 Na mea kut ku in konkin kac? Wangin! Ac efu? Ya kut ku in fahk mu mweyen kut akos Ma Sap? Mo! Ma na ke sripen kut lulalfongi. 28 Tuh kut etu tari lah sie mwet el aksuwosyeyuk yurin God ke lulalfongi mukena, ac tia ke el oru ma sapkinyuk in Ma Sap. 29 Ku mea, God El God lun mwet Jew mukena? Ya El tia God lun mwet sayen mwet Jew an pac? Aok, El God pac lalos. 30 Oasr God sefanna, ac El ac aksuwosyee mwet Jew ac oayapa mwet sayen mwet Jew ke lulalfongi lalos. 31 Na fuka — kalmen ma inge pa ke sripen lulalfongi se inge kut ac sista Ma Sap? Mo, tia ouinge; a kut akkeye Ma Sap.

4 Na mea kut ac srumun inge kacl Abraham, papa matu tumun mwet Jew uh? Mea tuh sikyak nu sel? 2 God El fin aksuwoswosyal ke sripen orekma lal, na oasr ma el ku in konkin kac — tusruktu tia ye mutun God. 3 Ma Simusla uh fahk, “Abraham el filiya lulalfongi lal in God ac ke sripen lulalfongi lal, God El oakulla sie mwet suwoswos.” 4 Sie mwet su orekma el eis molin orekma lal, na moul se inge tia mwe kite se, a molin orekma lal. 5 A mwet se su lulalfongi in God, ac tia filiya lulalfongi lal ke orekma wo lal sifacna, pa inge mwet se su God El ku in nunak munas nu sel ke ma koluk lal, ac ke sripen lulalfongi lal, God El oakulla sie mwet suwohs. 6 Pa inge kalmen ma David el fahk ke el kaskas ke in sewowo lun mwet se su God El oakla mu el suwohs, finne wangin ma el oru: 7 “In sewowo elos su ma koluk lalos nunak munas nu selos, Su orekma koluk lalos tuleyukla! 8 In sewowo el su Leum El tia oakla ma koluk lal!” 9 Ya in sewowo se ma David el kaskas kac inge, ma na nu sin mwet kosrala mukena? Mo, ma pac nu selos su tia kosrala. Tuh oana ma nga fahk tari, Ma Simusla uh fahk mu, “Abraham el filiya lulalfongi lal in God ac ke sripen lulalfongi lal, God El oakulla sie mwet suwoswos.” 10 Ma se inge sikyak ngac? Meet liki

Abraham el kosrala ku tukun el kosrala? Ma meet, tia ma toko. **11** El tuh kosrkosrla tok, ac kosrala lal sie akul in akkalemeye lah, ke sripen lulalfongi lal, God El oakal sie mwet suwoswos meet liki el kosrala. Ke ma inge Abraham el oana papa tumun mwet nukewa su lulalfongi in God, ac God El oakalos mwet suwoswos ye mutal, elos finne tia kosrla. **12** El papa pac tumalos su kosrala, aok, elos su oayapa moul in lulalfongi oana papa tumasr Abraham el moulkin meet liki el tuh kosrala. **13** Ke God El wulela nu sel Abraham ac fwilin tulik natul mu faclu ac fah ma lal, El oru ouinge, tia mweyen Abraham el akos Ma Sap, a mweyen el lulalfongi ac el oaoala sie mwet suwoswos ye mutun God. **14** Tuh fin ma God El wuleang kac ac itukyang na nu selos su akos Ma Sap, na ac wangin kalmen lulalfongi lun mwet uh, ac wuleang lun God wangin sripa. **15** Seakos lun mwet nu ke Ma Sap lun God pwanang kasrkusrak lal, tusruktu yen ma wangin ma sap we, wangin pac seakos ma sap. **16** Ke ma inge, wuleang se inge oakwuki fin lulalfongi, tuh in arulana kalem lah wuleang se inge oanu sie mwe kite lun God su wangin molo, nu sin fwilin tulik natul Abraham nukewa — tia nu selos mukena su akos Ma Sap, a oayapa nu selos su lulalfongi oana Abraham. Tuh Abraham el papa tumasr nukewa in ngun; **17** oana Ma Simusla uh fahk, “Nga ac oru kom in papa tumun mutanfahl puspis.” Ke ma inge wulela sac pwayena mweyen ma sin God me, su Abraham el lulalfongi — God su akmoulyauk mwet misa, ac su sap lal uh oru in sikyak ma su wangin meet. **18** Abraham el sruokya lulalfongi ac finsrak lal, finne pacl ma upa na in oasr finsrak. Pa oru el “papa tumun mutanfahl puspis.” In oana ke Ma Simusla uh fahk, “Fwilin tulik nutum ac fah pus oana itu uh.” **19** In pacl sac Abraham el apkuran in sun yac siofok, ac lulalfongi lal tiana munasla, el finne nunku ke manol lah apkuran in misa, ku kac! Sarah lah el kofla orek tulik. **20** Lulalfongi lal tiana wanginla, ac el tiana alolo ke wulela lun God nu sel. Lulalfongi lal akkeyal, ac el kaksakin God. **21** El etu na pwaye lah God El ku in oru ma El wulela kac. **22** Pa oru, ke sripen lulalfongi lal Abraham, “God El oakulla sie mwet suwoswos.” **23** Kas inge “God El oakulla sie mwet suwoswos” tia simla kac! Abraham mukena. **24** Simla pac kacsr, su ac fah oaoala mwet suwoswos ke sripen kut lulalfongi in God su akmoulyalak Jesus Leum lasr liki misa. **25**

God El eisalang Jesus nu ke misa ke sripen ma koluk lasr, ac El akmoulyalak tuh Elan aksuwosye kut ye mutal sifacna.

5 Inge, ke kut aksuwosyeyukla tari yurin God ke sripen lulalfongi lasr, oasr misla lasr yurin God ke Leum lasr Jesus Christ. **2** Ke sripen lulalfongi lasr in Christ, el pwenkutme in pulakin lungkulang lun God, su kut moul kac in pacl inge. Ouinge kut arulana engan mweyen oasr finsrak lasr lah kut ac fah ipeis ke wolana lun God! **3** Kut oayapa engan ke mwe keok nu sesr, mweyen kut etu lah mwe keok uh orala muteng, **4** ac ke sripen muteng lasr God El insewowo sesr, ac insewowo lal kacsr ase finsrak lasr. **5** Finsrak se inge ac tia aktoasrye kut, tuh God El ase lungse lal nu in kut ke Ngun Mutal, su mwe kite lal nu sesr. **6** Tuh ke pacl se kut srakna munas, Christ El misa kacsr su mwet koluk, ke pacl ma God El pakiya. **7** Ma na upa se sie mwet in misa ke sie mwet suwoswos. Tuh sahp ac oasr mwet lungse in misa ke sie mwet wo. **8** Tusruktu God El akkalemeye lupan lungse lal nu sesrmweyen ke pacl se kut srakna mwet koluk, Christ el misa kacsr. **9** Ke sripen misa lal fin sakseng, inge kut aksuwosyeyukla yurin God; na arulana kalem pac lah el ac fah molikutla liki kasrkusrak lun God! **10** Tuh meet kut mwet lokoalok lun God, tusruktu El orala kut in mwet kawuk lal ke misa lun Wen natul. Inge ke kut mwet kawuk lun God uh, arulana kalem lah kut ac fah moliyukla ke sripen moul lun Christ! **11** Ac tia ma inge mukenakut insewowo pac ke sripen ma God El oru nu sesr in Jesus Christ Leum lasr, su orala tuh kut in mwet kawuk lun God. **12** Ma koluk tuku nu faclu ke mwet se, ac ma koluk lal use pac misa. Ke sripa se inge, misa ma nu sin mwet nukewa, mweyen mwet nukewa orekma koluk. **13** Tuh oasr ma koluk faclu meet liki God El sang Ma Sap nu sel Moses; tusruktu yen wangin ma sap we, wangin akilenyen ma koluk we. **14** In pacl lal Adam me nu ke pacl lal Moses, misa el leum fin mwet nukewa, ac faclos pac su tia orekma koluk in ouiya se ma Adam el oru ke el seakos sap lun God. Adam el mwe lemlem nu ke sie su ac fah tuku. **15** Tusruktu mwet luo inge tia oana sie, mweyen mwe kite kulang lun God tia oana ma koluk lal Adam. Pwaye lah mwet puspis misa ke sripen ma koluk lun mwet sac. Tusruktu lungkulang lun God arulana yohk liki, oayapa luman mwe kite ke kulang lal su ma nu sin mwet puspis, ma ke sripen lungkulang lun mwet

se, su Jesus Christ. **16** Oayapa oasr ekla inmasrlon mwe sang lun God ac ma koluk lun sie mwet. Tukun ma koluk sac, nununku tuku ac fahk "Oasr mwatal." A tukun ma koluk puspis orekla, mwe kite ke kulang lun God fahk "Wangin mwatalos!" **17** Pwaye lah ke sripen ma koluk lun sie mwet, misa leum fin mwet uh. Na faska lupan kutangla lun mwet su God El sang mwe kite kulang ac suwohs lal nu selos ke sripen mwet se ngia, Jesus Christ! **18** Ouinge, ke ma koluk sefanna tuh sang lusla nu sin mwet uh nukewa, in ouiya sacna orekma in aksuwos sefanna tuh aksukosokye mwet uh nukewa, ac sang moul nu selos. **19** Na oana ke mwet nukewa elos mwet koluk ke sripen seakos lun mwet sefanna, in ouiya sacna, mwet nukewa ku in aksuwosyeyuk ye mutun God ke sripen akos lun mwet se, Jesus Christ. **20** Ma Sap uh ituku in pwanang orekma koluk in yokelik; tusruktu yen ma koluk uh yokelik we, lungkulang lun God yokelik liki. **21** Ouinge, in oana ke ma koluk uh leumi mwet uh ke misa, in ouiya sac pacna, lungkulang lun God leumi kut ke El aksuwosye kut ye mutal, ac pwen kut nu ke moul ma pahtpat ke sripen Jesus Christ, Leum lasr. (aiōnios g166)

6 Na mea kut ac fahk? Ya kut ac oru na ma koluk tuh lungkulang lun God fah yokelik? **2** Mo, in tia ouinge! Kut misa tari nu ke ma koluk — na fuka tuh kut in srakna moulkin ma koluk? **3** Tuh kowos tia etu lah ke kut baptaisla in ma sefannala yurin Christ Jesus, kut oayapa baptaisla in ma sefannala yorol ke misa lal. **4** Ke kut baptaisla, kut welul pukpuki ac welul misa, tuh in oana ke akmoulyeyukyak el liki misa ke ku wolana lun Papa, kut fah oayapa ku in moulkin sie moul sasu. **5** Tuh ke sripen kut ma sefannala yorol ke kut welul in misa lal, in ouiya sacna kut ac fah akmoulyeyukyak oana el nu ke moul. **6** Ac kut etu lah moul matu lasr wi Christ anwuki fin sakseng, tuh God Elan kunausla kena lasr nu ke ma koluk, na kut fah tia sifilpa mwet kohs nu ke ma koluk. **7** Tuh ke pacl se sie mwet el misa, el aksukosokyeyukla liki ku lun ma koluk. **8** Ke kut misa tari yurin Christ, kut lulalfongi lah kut fah oayapa moul yorol. **9** Tuh kut etu tuh Christ el akmoulyeyukyak liki misa, ac el ac fah tia sifil misa, mweyen el tia sifil muta ye ku lun misa. **10** Ouinge, ke el misa el kunausla ku lun ma koluk ke pacl sefanna, su ma na nwe tok. Ac moul su el moul kac inge, el moul in sie sin sie yurin God. **11** In lumah sacna,

kowos in sifacna lumwekewos oana mwet misa nu ke ma koluk, a kowos moul in sie sin sie yurin God ke Christ Jesus. **12** Ma koluk in tia sifil leumi monuwos, su ma ac kulawi, ac kowos in tia sifil akos kena lun monuwos. **13** Ac kowos in tia pac sang kutena lahn monuwos nu ke ma koluk, in orekmakinyuk nu ke sripa koluk. A kowos in eiskowosyang sifacna nu sin God, oana elos su utuku liki misa nu ke moul, ac eiskowosyang fon nu sel in orekmakinyuk nu ke sripa suwohs. **14** Ma koluk in tia leumi kowos; tuh kowos tia moul ye ma sap a ye lungkulang lun God. **15** Na mea? Ya kut ac oru ma koluk, mweyen kut tia muta ye Ma Sap a ye kulang lun God? Mo, ac tia ouinge! **16** Kowos etu na lah ke pacl se kowos eiskowosyang sifacna oana mwet kohs in akos sie mwet, kowos mwet kohs nu sin leum sac su kowos akos uh. Kowos fin mwet kohs lun ma koluk, kowos ac misa. Ku kowos fin mwet kohs nu sin God ac aksol, na El ac fah aksuwosye kowos ye mutal. **17** Tusruktu kulo nu sin God! Tuh meet, kowos mwet kohs nu ke ma koluk, a inge kowos akos ma pwaye ma lutiyuk kowos kac ke insiwos nufon. **18** Kowos tuh tuleyukla liki ku lun ma koluk, ac kowos mwet kohs lac nu ke ma suwoswos. **19** (Ke sripen srikla kalem lowos, nga ac orekmakin kas ma kowos pahla in lohng.) In pacl meet ah kowos sifacna eiskowosyang nufon oana mwet kohs nu ke lumah fohkfkoc ac ma koluk, su ma nu ke sripa koluk. In lumah sacna, kowos enenu in eiskowosyang nufon oana mwet kohs nu ke suwoswos, su ma nu ke sripa mutal. **20** Ke pacl se kowos tuh mwet kohs nu ke ma koluk, kowos tuh sukosok liki ma suwoswos. **21** Ma wo fuka kowos tuh eis ke kowos oru ma kowos mwekin kac inge? Saffaiyen ma ingan: misa! **22** Tusruktu inge kowos sukosokla liki ma koluk, ac kowos mwet kohs nu sin God. Ma wo kowos ac eis pa sie moul su kisakinyukyng nufon nu sin God, ac saffaiya: moul ma pahtpat. (aiōnios g166) **23** Tuh molin ma koluk pa misa; a mwe kite lun God pa moul ma pahtpat yurin Christ Jesus Leum lasr. (aiōnios g166)

7 Mwet lili ac lulu, kowos ac kalem ke ma nga akola in fahk uh, mweyen kowos nukewa etu ke ma sap. Ma sap uh leum fin mwet uh ke lusen na pacl elos moul. **2** Fin pa sie mutan payuk, el kapiri nu sin mukul tumal ke lusen na moul lun mukul tumal. Tusruktu mukul sac fin misa, na mutan kial el sukosokla liki ma sap su sruokol nu sin mukul tumal. **3** Ke ma inge,

mutan sac fin muta pac yurin sie mukul ke pacl se mukul tumal el srakna moul, el ac fah pangpang sie mutan kosro. Tusruk, mukul tumal ah fin misa, mutan sac sukosokla liki ma sap ma sruokol, ac el tia orek kosro el fin payukyak sin sie pac mukul. 4 Ac oapana inge nu suwos, mwet lili ac lulu. Kut fin nunku nu ke Ma Sap, kowos misa tari, mweyen kowos lahn monin Christ; ac inge kowos ma lal su akmouleyukyak liki misa, tuh moul lasr ac orekma lasr in oasr sripa nu sin God. 5 Tuh ke kut moul fal nu ke moul in ikwa, Ma Sap uh pirakak lung koluk in kut ac ma inge orekma in manosr, pwanang ma nukewa kut oru uh pwenkutla nu ke misa. 6 Tusruktu inge, kut sukosokla liki Ma Sap, mweyen kut misa nu ke ma se ma tuh sruok kut oana mwet kapir. Kut tia sifilpa kulansap in ouiya matu lun sie ma sap simla, a in ouiya sasu lun Ngun Mutal. 7 Na mea, kut ac fahk mu Ma Sap uh koluk? Mo, tia ouinge! Tusruktu pwaye lah Ma Sap pa oru nga etu lah mea ma koluk uh. Ma Sap funu tia fahk, "Nik kom rapku," nga lukun tia etu ngan rapku. 8 Tusruktu ke sripen ma sap sacn, ma koluk uh konauk inkaneke wo lal in piriky nu ke kain in mwel koluk puspis. Fin wangin Ma Sap, na ma koluk el ma misa se. 9 Nga sifacna, nga tuh moul sayen ma sap meet, a ke Ma Sap tuku, ma koluk uh moulyak, 10 ac nga misa. Na ma sap se su ituku in mwe moul nu sik, tuh ekla mwe misa. 11 Ma koluk konauk pacl wo lal, ac el orekmakin ma sap sac in klapweyula ac uniyuwi. 12 Ke ma inge, Ma Sap uh mutal, ac ma sapkinyuk nukewa loac mutal, suwohs, ac wo. 13 Na mea, pwaye lah ma wo uh pa oru nga misa? Mo! Ma koluk pa oru! Ma koluk el orekmakin sie ma wo in ase misa nu sik, in akkalemye lupan koluk la. Ouinge, ke sripen ma oakwuk in Ma Sap, ma koluk el sifacna akkalemye lah arulana yohk kolukiya. 14 Kut etu lah Ma Sap uh ma lun ngun; a nga sie mwet moul in ikwa, kukakinyukla oana sie mwet kohs nu ke ma koluk. 15 Nga tia kalem ke ma nga oru; mweyen nga tia oru ma nga lungse, a nga oru ma nga srunga. 16 Ke sripen nga oru ma nga tia lungse oru, ma se inge fahkak lah Ma Sap uh suwohs. 17 Ouinge tia nga pa oru ma inge; a ma koluk su oan in nga. 18 Nga etu lah wangin ma wo in nga — aok, in moul in ikwa luk. Mweyen nga finne ke oru wo, nga tia ku in oru. 19 Nga tia oru ma wo ma nga lungse oru; a nga oru ma sufal su nga tia lungse oru. 20 Nga fin oru ma nga tia

lungse oru, kalmac pa tia nga pa oru; a ma koluk su oan in nga pa oru. 21 Ke ma inge nga konauk lah ma sap se inge pa orekma in nga; ke pacl nga lungse oru ma wo, ma koluk mukena pa nga sulela in oru uh. 22 Insiuk engankin ma sap lun God. 23 Tusruktu nga liye siena kain ma sap pa orekma in monuk — sie ma sap su lain ma sap su nunak luk uh akkeye. El oru nga mwet kapir nu ke ma sap lun ma koluk su orekma in monuk. 24 Nga supwarla na pwaye! Su ac fah moliyula liki mano se inge, ma pwenyula nu ke misa? 25 Nga kulo nu sin God, su moliyula ke Leum lasr Jesus Christ! Pa inge ouiyyuk: in ku luk sifacna nga kulansupu ma sap lun God ke nunak luk mukena, ac moul in ikwa luk pa kulansupu ma sap lun ma koluk.

8 Inge wangin lusla nu selos su moul in ma sefanna yurin Christ Jesus. 2 Tuh ma sap lun Ngun, su ase nu sesr moul pwaye ke kut ma sefanna yurin Christ Jesus, aksukosokyeyu liki ma sap lun ma koluk ac misa. 3 Ma su Ma Sap uh tia ku in oru ke sripen munas lun mwet, God El orala. El lain ma koluk lun moul in mwet ke El supwama Wen natul, su tuku in lumasr mwet koluk, in lusla ma koluk. 4 God El oru ouinge tuh ma suwohs su sapkinyuk ke Ma Sap fah ku in arulana akpwayeyuk in kut su moul fal nu ke Ngun lal, ac tia nu ke ma lungse lun ikwa. 5 Elos su moulkin moul in ikwa, nunak lalos sukna ma lun ikwa. Elos su moulkin moul in Ngun, nunak lalos suk ma lungse lun Ngun. 6 Elos su nunkalana ke ma lungse lun ikwa elos fah misa; a elos su nunkalana ke ma Ngun lun God uh lungse, elos fah eis moul pwaye ac misla. 7 Ouinge mwet se su moul in ikwa uh leum facl, el lain God, mweyen el tia akos Ma Sap lun God; aok, el koflana akos. 8 Elos su akos lungse lun ikwalos koflana akinsewowoye God. 9 Tusruktu kowos tia moul fal nu ke ma lungse lun ikwa, a kowos moul fal nu ke ma lungse lun Ngun — fin pwaye lah Ngun lun God oan in kowos. Kutena mwet su Ngun lun Christ wangin yoro, el tia ma lal. 10 Tusruktu Christ el fin muta in kowos, Ngun el mwe moul nu suwos, mweyen aksuwosyeyuk kowos tari ye mutun God, monuwos finne ac misa ke sripen ma koluk. 11 Ngun lun God su akmoulyelak Jesus liki misa fin muta in kowos, na El su akmoulyelak Christ fah oayapa asot moul nu ke mano sukawil lowos, ke Ngun lal oan in kowos. 12 Ke ma inge, mwet wiuk in lulalfongi, oasr ma se kut enenu in oru, pa kut in tia

moulkin ma lungse lun ikwa. 13 Mweyen kowos fin moulkin lungse lun ikwa, kowos ac misa; a kowos fin uniya orekma koluk lowos ke ku lun Ngun, kowos fah moul. 14 Elos su kolyuk sin Ngun lun God elos ma nutin God. 15 Mweyen Ngun se su God El asot nu suwos el tia akkohsye kowos ku aksangengye kowos; a Ngun sac oru tuh kowos in ma nutin God, ac ke ku lun Ngun kut ku in pang nu sin God ac fahk, "Papa! Papa!" 16 Ngun lun God sifacna kupasrme nu ke ngunasr, in akkalemeye lah kut tulik nutin God. 17 Ac ke kut ma natul, mwe in sewowo su El akoela nu sin mwet lal ac fah ma lasr, ac kut fah oayapa ipeis yurin Christ ke ma God El akoo nu sel; tuh kut fin wi Christ keok, kut fah oayapa welul in wolana lal. 18 Nga lulalfongi mu ma kut keok kac in pacl se inge tiana ku in lumweyuk nu ke wolana su God El ac fah akkalemeye nu sesr. 19 Ma orekla nukewa tawi ac salka in liye ke God El ac akkalemeye lah su tulik natul. 20 Tuh ma orekla nukewa mutawauk in wanginla sripa, tia ke lungse lalos sifacna, a ke lungse lun God. Tusruktu oasr na mwe finsrak se inge: 21 lah sie len, ma orekla nukewa ac fah aksukosokyeyukla liki ma su ac kulawi, ac ipeis ke sukosok wolana lun tulik nutin God. 22 Tuh kut etu lah oemeet me nwe inge, ma orekla nukewa sao ke ngal, oana ngal lun sie mutan su akola in isus. 23 Tusruktu tia ma orekla mukena pa sao — kut su oasr Ngun lun God yorosr, oana mwe kite se meet lal nu sesr, kut oayapa sao in kut sifacna ke kut tupan tuh God Elan oru kut in ma natul, ac aksukosokyela manosr nufon. 24 Tuh finsrak lasr uh pa molikutla. Na kut fin liye ma kut finsrak nu kac, na tia finsrak se pa inge, mweyen su ac finsrak nu ke ma su el liye tari? 25 A kut fin finsrak nu ke ma su kut tia liye, kut ac mongfisar in tupan. 26 Oayapa, Ngun el tuku in kasrekut in munas lasr. Tuh kut tia etu lah kut ac pre fuka; Ngun El sifacna kwafe sin God kacsr ke pusren sasao ma wangin kas fal nu kac. 27 Ac God, su liye insien mwet uh, El etu nunak lun Ngun, mweyen Ngun el kwafe sin God ke mwet lal, fal nu ke lungse lal. 28 Kut etu tuh in ma nukewa, God El oru tuh in oasr wo tuku kac nu selos su lungse El, aok elos su El pangon fal nu ke sripa lal. 29 Elos su God El sulela tari El oayapa srelosla tuh elos in oana Wen natul, tuh Wen el fah wounse inmasrlon mwet puspis wial. 30 Ouinge elos su God El srela, El pangon; ac elos su El pangon,

El aksuwosyelos ye mutal, ac El sang wolana lal nu selos. 31 Kut fin nunku ke ma inge nukewa, mea kut ku in fahk? God El fin wi kut, su ku in lain kut? 32 Finne God, El tia sruokya Wen natul sifacna, a El kisakunul kacsr nukewa! El ase Wen natul nu sesr — ya El fah tia oayapa in sewowo in ase nu sesr ma nukewa? 33 Su fah lusla mwet sulosolla lun God? God El sifacna fahkulosyak mu wangin mwatalos! 34 Na fin ouingan, su fah luselosla? Tia Christ Jesus, su misa, ku wo in fahk mu el su akmoulyeyuyak liki misa, ac inge el muta lapo layot sin God ac kwafe kacsr nu sin God! 35 Na su ku in srikutla liki lungse lun Christ? Ya mwe lokoalok, ku keok, ku kalya, ku masrinsral, ku sukasrup, ku mwe sensen, ku misa? 36 Tuh oana Ma Simusla uh fahk, "Ke sripom kut lemle nu ke misa in pacl nukewa; Kut oana sheep su kokola in anwuki." 37 Mo, in ma inge nukewa yohk kutangla lasr in el su lungse kut! 38 Tuh nga etu na pwaye lah wangin ma ku in srikutla liki lungse lal: tia misa ku moul, tia lipufan ku kutena ku inkusrao, tia ma oasr inge ku ma ac fah tuku, 39 tia ma oan lucng liki faclu, ku ma oan ten liki faclu — wangin sin ma orekla nukewa su ac fah ku in srikutla liki lungse lun God, su ma lasr ke Christ Jesus Leum lasr.

9 Nga kaskas pwayena. Nga ma lun Christ, ac nga tia kikiap. Nunak lun insiuk, su kolyuk sin Ngun Mutal, akpwayeye nu sik lah nga tia kikiap 2 ke nga fahk lah nga arulana asor yohk, ac keok lun insiuk tia ku in wanginla 3 ke sripen mwet srahk sifacna, mwet Jew! Ke sripalos nga kena tuh ngan sifacna eisyuyang nu ye selnga lun God ac sriyukla liki Christ, fin ac tuh ku in kasrelos. 4 Elos mwet sulosolla lun God; El oru tuh elos in ma natul ac sang wolana lal nu selos; El oakya wulela saok lal yorolos ac sang nu selos Ma Sap; alu pwaye oasr selos; elos eis wuleang puspis sin God; 5 elos tuku ke fwilin tulik nutin papa matu pwengpeng lun mwet Israel; ac Christ, ke el moul in luman mwet, el ma pac wialos. Lela God, su Leum fin ma nukewa, in kaksakinyuk nwe tok! Amen. (aiōn g165) 6 Nga tia fahk mu wuleang lun God tia akpwayeyuk; mweyen tia mwet Israel nukewa elos mwet sulosolla lun God. 7 Tia pac fwilin tulik nukewa natul Abraham pa tulik nutin God. Tuh God El fahk nu sel Abraham, "Isaac pa ac sot fwilin tulik nutum ma nga wuleot nu sum." 8 Kalmen ma se inge pa tulik ma isus ke ouiya lun mwet, elos tia pangpang tulik nutin

God; a tulik ma isusla ke sripen wuleang lun God, elos inge pa fwilin tulik na pwaye natul. 9 Mweyen wuleang lun God tuh orekla ke kas inge: "Ke pacl fal nga fah foloko, ac Sarah el fah oswela sie wen." 10 Ac tia ma inge mukena. Tuh wen luo natul Rebecca eltal papa sefanna, su Isaac, papa matu tumasr. 11 Meet liki eltal isusla ku oru kutena ma wo ku koluk, God El oru sulela lal sifacna ac akkalemeye lah siena sin tulik luo ah pa ac akfalye sripa lal. 12 Ouinge El fahk nu sel Rebecca mu, "El su matu fah kulansupu el su fusr." Na pa kalem lah sulela se inge orekla fal nu ke pang lun God, ac tia ke sripen kutena ma eltal oru. 13 Oana Ma Simusla uh fahk, "Nga tuh lungse Jacob, a nga tia lungse Esau." 14 Na mea, kut ac fahk mu God El sesuwos? Mo, tiana ku. 15 Tuh El fahk nu sel Moses, "Nga fah kulang nu sin kutena su nga lungse kulang nu se; nga fah pakoten nu sin kutena su nga lungse pakomuta." 16 Ke ma inge, ma nukewa orek fal nu ke kulang lun God, ac tia ke lungse ac orekma lun mwet. 17 Tuh Ma Simusla fahk nu sin tokosra lun acn Egypt, "Nga orekom in tokosra tuh nga fah orekmakin kom in akkalemeye ku luk, ac tuh pweng keik fah sulkakinyukelik fin faclu nufon." 18 Ouinge, God El fin lungse kulang nu sin sie mwet, na El oru oana lungse lal, ac El fin lungse akupaye insien sie mwet, na El oru oapana. 19 Sahr sie suwos ac siyuk sik, "Fin ouinge, na efu ku God Elan nununku mwet uh ke ma koluk lalos? Mea, oasr mwet ku in lain lungse lun God?" 20 Na su kom an, mwet kawuk luk, tuh kom in kaskas lain God? Sie ahlu orekla ke fohk kle tia ku in kusen siyuk nu sin mwet se ma oralla, "Efu ku kom oreyula in lumah se inge?" 21 Tuh mwet se ma orala ahlu sac, oasr suwos lal in orekmakin kle sac oana lemlem lal, ac in oru ahlu luo ke srukwal in kle sefanna — sie ma nu ke len lulap mukena, ac sie ma in orekmakinuk len nukewa. 22 In ouiya se pacna inge, God El tuh lungse akkalemeye mulat lal, ac oru tuh ku lal in eteyuk. Tusrukto El arulana mongfirsrasr in mutangalos su sripauk kasrkusrak lal, su El akola in kunauselosla. 23 Ac El oayapa lungse akkalemeye kasrpen wolana lal, su El ase nu sesr su El pakomuta. Aok, El nuna akola meet tuh kut in eis wolana lal. 24 Na kut pa mwet su El pangon uh, tia inmasrlon mwet Jew mukena a oayapa inmasrlon mwet sayen mwet Jew. 25 Pa inge ma El fahk in book lal Hosea: "Mwet su tia ma luk meet, Nga fah pangon

'Mwet Luk.' Mutanfahl ma nga tia lungse meet, Nga fah pangon 'Mwet Kulo Luk.' 26 Ac in acn se na ma fwackyng nu selos, 'Kowos tia mwet luk,' Elos ac fah pangpang wen nutin God moull." 27 Ac Isaiaah el fahkak ke mwet Israel mu: "Pisen mwet Israel finne arulana pukanten oana puk weacn uh, tusrukto mwet pu na selos ac fah moulla; 28 tuh Leum El fah sa in wotela nununku lal ke faclu nufon." 29 Ac oana ke Isaiaah el tuh fahk meet, "Leum God Kulana El funu tia filiya kutu sin mwet ke fwilin tulik natusr in moull na, kut lukun kunausyukla oana acn Sodom, ku oana acn Gomorrah." 30 Na mea kut fah fahk? Mwet sayen mwet Jew, su tia srike elos in suwos yurin God, aksuwosyeyuk elos ke sripen lulalfongi lalos; 31 a mwet sulosolla lun God, su tuh suk sie ma sap in aksuwosyalos yurin God, elos tiana konauk. 32 Ac efu ku ouinge? Mweyen elos nunku mu elos ac moulla ke sripen orekma lalos, ac tia ke sripen lulalfongi. Ke ma inge elos ikori fin "eot in tukulkul" 33 su Ma Simusla kaskaskin: "Liye, Nga likiya in Zion sie eot Su fah oru mwet in tukulkul, Sie eot su fah oru elos ikori. Tusrukto elos su lulalfongi in el fah tiana toasrla."

10 Mwet lili ac lulu luk, ke insiuk nufon, nga kena ma lulap tuh mwet srahk fah ku in eis molela sin God! Ac nga arulana pre nu sin God kaclos! 2 Nga ku in fahk lah elos arulana sang insialos nu sin God; tusrukto moniyuk lalos tia oakwuk ke etauk pwaye. 3 Elos tia etu ouiya ma God El aksuwosye mwet uh nu sel kac, a elos srike in oakiya ouiya lalos sifacna. Ouinge elos tia eisalosyang nu ke inkaneke ma God El orekmakin in aksuwosye mwet uh nu ye mutal. 4 Tuh Christ el aksafyela ku lun Ma Sap, ouinge mwet nukewa su lulalfongi elos aksuwosyeyukla ye mutun God. 5 Moses el simusla kas inge ke ma mwet uh enenu in oru tuh elos in suwos ye mutun God. El fahk mu, "Kutena mwet su akos ma sapkinyuk in Ma Sap fah moull." 6 Tusrukto, pa inge ma simla in Ma Simusla ke ouiye aksuwosyeyukla ke sripen lulalfongi: "Kom fah tia siyuk sum sifacna, Su fah utyak nu in kusrao?" (su kalmac pa siyuk tuh Christ elan oatui). 7 "Kom fah tia pac siyuk, Su fah oatula nu yen laollana ye faclu?" (su kalmac pa in usalak Christ liki misa). (Abyssos g12) 8 Na pa inge ma fwack uh: "Mwe fahkak lun God apkuran nu sum, in oalum ac oan insiom" — aok, pa inge kas ke lulalfongi ma kut luti kac uh. 9 Kom fin fahkak lemtulauk lah Jesus

el Leum, ac lulalfongi ku lah God El akmoulyalak liki misa, kom ac fah moulla. 10 Tuh ke lulalfongi lasr kut aksuwosyeyuk yurin God, ac kut eis moull ke sripen fahkak lasr. 11 Ma Simusla uh fahk mu, "El su lulalfongi in el, fah tiana toasrla." 12 Kas inge ma nu sin mwet nukewa, mweyen wangin ekla inmasrlon mwet Jew ac mwet sayen mwet Jew. God sefanna El Leum lun mwet nukewa, ac El arulana akinsewowoyalos nukewa su pre nu sel. 13 Oana Ma Simusla uh fahk, "Elos nukewa su pang nu sin Leum fah moliyukla." 14 Tusruktu elos ac pang nu sel fuka elos fin tia lulalfongi in el? Ac elos ac lulalfongel fuka elos fin tia lohng mwe luti kac! Ac elos ac lohng mwe luti fuka fin wangin mwet fahkak nu selos? 15 Ac mwe fahkak ac sulkakinyuk fuka fin tia supweyukla mwet in sulkakin? Oana na ke Ma Simusla uh fahk, "Fuka woiyen tuku lun mwet su us pweng wo uh?" 16 Tusruktu tia mwet nukewa eis Pweng Wo. Isaiah sifacna el fahk, "Leum, su lulalfongi mwe fahkak lasr uh?" 17 Ke ma inge, mwet uh elos lulalfongi ke elos lohng mwe fahkak, ac mwe fahkak uh pa kas in luti ke Christ. 18 Inge nga siyuk: Ya pwaye lah elos tiana lohng kas ma fwackyak ah? Aok, elos lohng — tuh oana Ma Simusla fahk: "Pusralos fahsrelik nu fin faclu nufon; Kas lalos sun saflaiyen faclu." 19 Nga sifilpa siyuk: Ku mwet Israel elos tia kalem? Mwet se oemeet in topuk pa Moses sifacna, su fahk: "Nga fah orekmakin sie mutunfacl lusrongten In oru mwet luk in sok; Ac ke sie mutunfacl lalfon Nga fah oru mwet luk in kasrkusrak." 20 Ac Isaiah el arulana pulaik ke el fahk mu, "Elos su tia sukuyu elos koneyuyak; Nga sikyang nu selos su tia siyuk keik." 21 A funu ke mwet Israel, Isaiah el fahk, "Nga asroela pouk len fon in paing mwet su likkeke ac seakos."

11 Na nga siyuk: Ya God El sista mwet lal sifacna? Mo, tia ku in ouingan! Nga sifacna nga sie mwet Israel, sie mwet in fwilin tulik natul Abraham, ac sie sin mwet in sruf lal Benjamin. 2 God El tiana sista mwet lal, su El nuna sulela ke mutawauk ah me. Kowos etu kas in Ma Simusla ma fahk ke Elijah el kwafe sin God lain mwet Israel. 3 El fahk, "Leum, elos onela mwet palu lom nukewa ac kunausla loang lom; nga mukena pa lula sin mwet palu uh, ac elos suk pac in uniyuwi." 4 Na mea top lun God nu sel? God El fahk, "Nga filiya nu sik sifacna mwet itkosr tausin su tia alu nu sin Baal, sie god sutuu." 5 Nuna

lumah sacna nwe inge: oasr pisa na pu se lula selos su God El sulela ke sripen lungkulang lal. 6 Sulela lal uh ma na ke kulang lal, ac tia ke ma elos orala. Tuh sulela lun God fin ma ke sripen ma mwet uh oru, na wangin kalmen kulang lal. 7 Na mea? Mwet Israel tia konauk ma elos suk. A mwet na pu selos su God El sulela pa konauk; mwet saya ah tia lungse lohng pang lun God. 8 Oana ke Ma Simusla uh fahk, "God El oru elos in folosuwosla — elos nikanulosla ac wangin ma elos pula; nwe misenge elos tia ku in liye ku lohng." 9 Ac David el fahk, "Finsrak in srueh elos, ku srifusryuki elos ke kufwa lalos; Finsrak elos in ikori; lela elos in akkeokyeyuk! 10 Lela mutalos in lohsrla tuh elos in koflana liye, Ac fintokolos in foingyak pacl nukewa." 11 Na nga siyuk: Ke mwet Jew elos tukukul, ya elos ikori ac koflana sifil tuyak? Mo! Ke sripen elos oru ma koluk, pwanang molela tuku nu sin mwet sayen mwet Jew, tuh in oru mwet Jew in sok selos. 12 Ma koluk lun mwet Jew uh pwanang in sewowo lulap nu sin faclu, ac sukasrup in ngun lalos use in sewowo lulap nu sin mwet sayen mwet Jew. Na ac lupa kac in sewowo ac fah tuku ke pacl se mwet Jew nukewa weang! 13 Inge nga kaskas nu suwos, mwet sayen mwet Jew: Ke lusen pacl nga sie mwet sap nu sin mwet sayen mwet Jew, nga kulo nu sin God ke orekma se inge su El kuneyuwi nu kac. 14 Sahn nga ac ku in oru mwet srahk sifacna in sok, na ke sripuk God El ac molelosla. 15 Tuh ke pacl God El ngetla liki mwet Jew, mutanfahl saya uh elos iweyukla nu sin God. Na ac fuka, ke pacl se mwet Jew elos ac sifil folokinyukme uh? Ac fah oana sie mwet misa su sifil moulyak! 16 Ipin bread se oemeet uh fin itukyang nu sin God, na lof nufon soko ac ma pac lal; ac okan sak soko fin itukyang nu sin God, lesak kac uh ac ma pac lal. 17 Kipatla kutu lesak ke soko sak olive, na lesak se ke sak olive wet soko kupasryang in aolla. Kowos oana lesak ke sak olive wet uh; ac inge kowos ipeis ke moull lun sak olive sacnsan soko ah. 18 Ke ma inge, kowos tia enenu in kwase mwet su oana lesak uh kipatla. Efu ku kowos in konkin, ke lesak se na pa kowos. Kowos tia akkeye oka uh, a oka uh akkeye kowos. 19 Na sahn sie suwos ac fahk, "Aok, lesak uh kipatla in sakunla acn sik." 20 Pwaye. Lesak uh kipatla ke sripen elos tiana lulalfongi, ac kowos kupasryang ke sripen kowos lulalfongi. Tusruktu nik kowos fulatak insiwos kac; a kowos in sensen. 21

God El fin tia molela mwet Jew, su oana lesak na pwaye ke sak soko ah; ya kowos nunku mu El ac molikowosla? 22 Inge kut ku in liye luman kulang ac luman upa lun God. El upa nu selos su oru ma koluk, tusruktu El kulang nu suwos — kowos fin mutana ye kulang lal. A kowos fin tia, kowos ac fah kipatla pac. 23 Ac mwet Jew fin sista selulalfongi lalos, elos ac fah folokinyukyung nu yen elos muta we meet; mweyen God El ku in oru ouinge. 24 Kowos mwet sayen mwet Jew, kowos oana luman sie lesak ke sak olive wet ma kipatla, na itukyung kowos nu ke soko sak olive sacnsan. Mwet Jew uh elos oana sak sacnsan soko ah, na kalem lah ac arulana fisrasr God Elan kapsreni lesak kipatla inge nu ke sropo lalos sifacna. 25 Mwet lulalfongi wiuk, oasr sie ma pwaye su tia eteyuk kac meet, ac inge nga lungse kowos in etu kac, tuh ac fah karingin kowos liki nunak in nunku mu kowos lalmwetmet. Ma se inge pa: inse upa lun kutu sin mwet Israel ac tia ma nwe tok, a ac fah oanna nwe ke pacl se mwet sayen mwet Jew nukewa tuku nu yurin God, fal nu ke pisa se El nuna pakiya. 26 Na pa inge luman inkaneke in molela nu sin mwet Israel nukewa. Oana Ma Simusla uh fahk, “Mwet Lango ac fah tuku Zion me Ac eela ma koluk nukewa liki fwilin tulik natul Jacob. 27 Nga fah oru wuleang ku se inge yorolos Ke pacl se nga eisla ma koluk lalos.” 28 Ke sripen mwet Jew elos pilesru Pweng Wo, elos mwet lokoalok lun God, ac ma inge tuh wo nu suwos, mwet sayen mwet Jew. Tusruktu ke sulela lun God, elos mwet kawuk lal ke sripen wuleang lal yurin papa matu tumalos. 29 Tuh God El tia ekulla nunak lal kaclos su El sulela ac su El akinsewowoye. 30 Ac funu kowos, mwet sayen mwet Jew; kowos tuh seakos God in pacl meet ah, a inge kowos eis pakoten sin God ke sripen seakos lun mwet Jew. 31 In ouiya sacna, ke sripen pakoten ma kowos eis, mwet Jew elos seakos God inge, in pwanang elos in mau eis pakoten lun God. 32 Tuh God El oru mwet nukewa in mwet kapir ke sripen seakosten lalos, tuh El fah ku in fahkak pakoten nu selos nukewa. (eleēsē g1653) 33 Fuka lupan kasrpen lungkulang lun God! Fuka loaliyen lalmwetmet ac etauk lal! Su ku in aketeya oakwuk lal? Su ku in kalem ke inkaneke lal? 34 Oana Ma Simusla uh fahk, “Su etu nunak lun Leum God? Su ku in sang kas in kasru nu sel? 35 Su na sang kutena ma nu sin God Tuh Elan sifil akfalye?” 36 Tuh El pa orala ma nukewa, ac El pa

karingin ma nukewa, ac El orekmakin ma nukewa nu ke sripa lal. Fal in kaksakinyuk El ma pahtpat! Amen.

(aiōn g165)

12 Ke ma inge, mwet lili ac lulu, ke sripen pakoten lulap lun God nu sesr, nga kwafe suwos: kowos in eiskowosyang sifacna nu sin God oana sie mwe kisa moule ac mutal ac mwe akinsewowoyel. Pa inge ouiyen alu pwaye ma fal kowos in oru. 2 Kowos in tia etai luman moule lun mwet faclu, a kowos in ekla ke sripen God El arulana aksasuye nunak lowos. Na kowos fah ku in etu ma lungse lun God — ma su wo, ac mwe akinsewowoyel, ac suwoswoslana. (aiōn g165) 3 Ke sripen mwe kite kulang lun God nu sik, nga fahk nu suwos nukewa: kowos in tia sifacna nunku mu kowos fulat liki mwet ngia, a kowos in pusisel in nunak lowos, ac tuni ouiyen moule lowos fal nu ke lupan lulalfongi ma God El asot nu suwos. 4 Oasr lah puspis in sie mano, ac kais sie lah inge tia oana sie orekma lalos. 5 In ouiya se pacna inge, kut finne mwet puspis, kut mano sefanna ke kut ma sefannala yurin Christ, ac kut nukewa akupasri, oana kais sie lah ma tia oana sie ke sie mano. 6 God El ase kais sie mwe kite nu sesr su tia oana sie, na kut in orekmakin mwe kite inge fal nu ke kulang ma God El ase nu sesr. Kut fin ku in fahkak kas lun God, kut enenu in oru fal nu ke lulalfongi ma oasr yorosr. 7 Kut fin ku in kulansapu mwet, kut enenu in kulansap; kut fin ku in luti, kut enenu in luti; 8 kut fin ku in akkeye insien mwet, kut enenu in akkeyalos. Fin oasr yurin sie mwet ma el ku in sang kasru mwet ngia, lela elan sang in yohk. Kutena mwet su kol, elan oru ke kuiyal. Kutena mwet su oru mwe kulang lal, lela elan oru ke inse engan. 9 Kowos in lungse ke inse pwaye. Kwase ma koluk, ac sruokya ku ma wo. 10 Kowos in arulana lungse sie sin sie oana mwet lili ac lulu in Christ, ac kowos in engan in akfulatye sie sin sie. 11 Kowos in alken in orekma ac tia alsrangesr, ac insianaung in kulansupu Leum. 12 Engan in finsrak, mongfisrasr in keok, ac sikalani in pre. 13 Sang ma lowos in kasru mwet wiwos in lulalfong su oasr enenu la, ac paing mwet sac nu in lohm suwos. 14 Siyuk sin God Elan akinsewowoyalos su oru koluk nu suwos — aok, siyuk Elan akinsewowoyalos ac tia selngawelos. 15 Engan yorolos su engan; tung yorolos su tung. 16 Kowos in nunku ke mwet nukewa oana sie. Kowos in tia inse fulat, a kowos in engan in oru orekma pusisel. Kowos

in tia sifacna nunku mu kowos lalmwetmet. 17 Fin oasr kutena mwet oru ma koluk nu suwos, kowos in tia folokin nu sel ke ma koluk. Strike in oru ma su wo ye mutun mwet nukewa. 18 Kowos in oru kuiyowos nufon tuh kowos in moul misla yurin mwet nukewa. 19 Mwet kawuk luk, kowos in tia foloksak, a lela God Elan multikin. Tuh Ma Simusla uh fahk, "Leum God El fahk, Ma luk in foloksak; nga fah folokin molin ma koluk." 20 A kowos in oru oana Ma Simusla uh fahk: "Mwet lokoalok lom fin masrinsral, sang ma nal; el fin malu, sang kof nimal; tuh ke kom oru ouinge kom arulana akmwekinyalla." 21 Nik kom lela ma koluk in kutangkomla, a kom in kutangla ma koluk ke ma wo.

13 Mwet nukewa enenu in akos mwet kol fin acn uh, mweyen God mukena pa sang ku nu sin mwet inge, ac wal fulat inge ma oakwuk sin God. 2 Mwet se fin lain ku lun acn uh el lain oakwuk lun God; ac el sifacna oru in nununkeyuk el. 3 Elos su oru ma wo elos tia sangeng sin mwet kol fin acn uh, a elos na su oru ma koluk. Kom fin lungse in tia sangeng sin mwet kol fulat, na oru ma wo, ac el ac fah kaksakin kom, 4 mweyen el mwet kulansap lun God in akwoye kom. Tusruktu kom fin orekma koluk, fal kom in sangeng sel mweyen oasr suwohs lal in kai kom. El mwet kulansap lun God, ac el akkalemye mulat lun God nu selos su orekma koluk. 5 Ke sripa se inge kowos enenu in akos mwet kol fin acn uh — tia ke sripen kowos sangen ke kaiyuk lun God mukena, a mweyen kowos sifacna etu insiowos lah pa inge ma suwohs. 6 Pa pac inge sripa se ma pwanang kowos in moli tax, mweyen mwet kol fin acn uh elos orekma nu sin God ke elos akfalye ma kunalos. 7 Ke ma inge, kowos in akfalye kutena kain in tax ma oakwuk nu suwos in moli; ac akkalemye akfulat ac sunak lowos nu selos nukewa. 8 Kowos in tia soemoul nu sin kutena mwet — soemoul sefanna ma oasr yuruwos pa lungse sie sin sie. El su lungse mwet ngia el akfalye Ma Sap lal Moses. 9 Ma sap uh fahk: "Nik kom kosro; nik kom akmas; nik kom pisrapasr; nik kom rapku" — ma inge nukewa, ac kutena ma sap saya, tukeni oan ye ma sap sefanna: "Kom fah lungse mwet tulana lom oana ke kom lungse kom sifacna." 10 Kom fin lungse sie mwet, kom ac tiana orekma koluk nu sel; ke ma inge lungse el mwe akfalye nufon ma sapkinyuk in Ma Sap uh. 11 Kowos enenu in oru ouinge, mweyen kowos etu lah pacl fuka

inge: pacl in ngutalik liki motul. Tuh pacl se God El ac fah molikutla fototo me in pacl inge, liki ke kut tufahna mutawauk in lulalfongi ke Jesus Christ. 12 Fong uh akuran in safla, ac len uh apkuran me. Lela kut in tila oru orekma lun lohsr uh, ac lela kut in srukak kufwen mwe mweun lun kalem. 13 Lela ouiyen moul lasr uh in suwohs, oana mwet su moul in kalem lun len — tia oror koluk ku sruhi, tia oru elahn kosro ku kutena lumah fohkfok, tia pac anwuk ku sok. 14 A kowos in eis Leum Jesus Christ tuh in oana mwe loeyuk lun mweun, ac tia sifil suk in akfalyela ma kena lun ikwa.

14 Eisal su munas in lulalfongi, ac nimet akukuin yorol ke nunak na lal sifacna. 2 Lulalfongi lun kutu mwet uh oru elos kang kain mongo nukewa, tusruktu kutu mwet su munas in lulalfongi lalos elos kang fokinsak ac fokin acn uh a elos tia mongo ikwa. 3 Mwet se ma kang kain mwe mongo nukewa elan tia akkolukye mwet se ma mongo fokinsak mukena; ac el su mongo fokinsak mukena elan tia nununkal su kang kain mongo nukewa; tuh God El in sewowo kac tal kewa. 4 Su kom an ku kom in nununku mwet kulansap lun siena mwet? Ma na lun mwet kacto lal sifacna in fahk lah ma el oru uh suwohs ku tia. Ac el fah oru in suwohs, mweyen God El ku in kasrel. 5 Sie mwet el ac nunku mu oasr len se oa liki len ngia, a sie pacna mwet el nunku mu len nukewa oana sie. Kais sie mwet in sifacna sulela sel lah mea nunak lal kac. 6 Kutena mwet su aksaokye sie len liki sie, el oru in akfulaty Leum God. Kutena mwet su kang kutena kain mwe mongo, el oru in akfulaty Leum God, mweyen el sang kulo nu sin God kac. Kutena mwet su tia kang kutena kain mwe mongo, el oru in akfulaty Leum God, ac el sang kulo nu sin God kac. 7 Wangin sie sesr moul na nu sel sifacna; oayapa wangin sie sesr misa nu sel sifacna. 8 Kut fin moul, kut moul nu sin Leum; ac kut fin misa, kut misa pac nu sin Leum. Ouinge kut fin moul ku misa, kut ma lun Leum. 9 Tuh Christ el misa ac moulyak tuh elan Leum lun mwet moul ac mwet misa. 10 Na efu ku kutu suwos nununku mwet wiowos in lulalfongi? Ac efu ku kutu suwos akkolukye mwet wiowos in lulalfongi? Kut nukewa fah tu ye mutun God in nununkeyuk sel. 11 Tuh Ma Simusla uh fahk, "Leum El fahk, in oana ke nga pa God moul, Mwet nukewa ac fah sikukmutunte ye mutuk, Ac kais sie mwet fah fahkak lemtulauk lah nga pa God." 12 Ke ma inge, kais sie sesr ac fah

sifacna fahkulak ye mutun God. 13 Ke ma inge, kut in tia sifil nununku sie sin sie, a kowos in sifacna sulela in tia oru kutena ma su ac aktukulkulye mwet wiwos in lulalfongi, ku oru tuh elos in putatyang nu ke ma koluk. 14 Kupasr luk nu sin Leum Jesus oru nga etu na pwaye lah wangin mwe mongo ma sufal in mongo. A mwet se fin lulalfongi mu oasr mwe mongo tia fal in mongo, na mwe mongo sac ac koluk nu sel. 15 Kom fin aktoasrye sie sin mwet wiom in lulalfongi ke sripen mwe mongo su kom kang, na kom tila kolyuk ke lungse. Nik kom lela mwe mongo ma kom kang in akkolukyela sie mwet su Christ el misa kac! 16 Nik kom oru kutena ma su ac pwanang ma kom nunku mu wo uh in mwe akkolukyeyuk sin mwet ngia. 17 Tuh Tokosrai lun God tia ma ke mwe mongo ac mwe nim, a ke suwoswos, misla, ac engan, su kut eis sin Ngun Mutal. 18 Ke sie mwet el kulansupu Christ in ouiya inge, el akinsewowoye God, ac mwet uh in sewowo pac sel. 19 Ke ma inge, kut enenu in suk ma su ac orala misla pacl nukewa, oayapa ma su ac kasru in akkeye sie sin sie. 20 Nikmet kunausla ma God El oru ke sripen na mwe mongo. Mwe mongo nukewa kowos ku in kang, tusruktu tia wo in kang kutena mwe mongo ma ac oru mwet saya uh in putatyang nu in ma koluk. 21 Ma se ma ac wo in orek uh pa in karinganang in tia mongo ikwa, ku nim wain, ku oru kutena ma ac pwanang mwet wiwos in lulalfongi in ikori kac. 22 Ke ma inge, ma kom lulalfongi ke ouiya inge ma na inmasrlom sifacna ac God. Insewowo mwet se su tia pula mu oasr mwata nu sel ke pacl se el oru kutu ma el nunku mu suwohs! 23 Tusruktu fin oasr alolo lal ke ma el kang, God El nununkal ke pacl se el kang, mweyen ma el oru uh tia ma ke lulalfongi. Ac kutena ma su tia ma ke lulalfongi, ma inge koluk.

15 Lulalfongi lasr fin ku, na kut in kasrelos su munas ke ma toasr lalos. Kut in tia srike in akinsewowoye kut sifacna, 2 a kais sie sesr in akinsewowoye mwet wasr in lulalfongi, ac oru ma ac wo nu selos tuh in mwe akkeyalos in lulalfongi lalos. 3 Finne Christ, el tuh tia mou in akinsewowoyal sifacna. A oana Ma Simusla fahk, "Kas in akkoluk lun mwet keim, putati nu fuk." 4 Ma nukewa su simla in Ma Simusla uh ma in luti kut, tuh ke sripen mongfisar ac pulaik ma kut eis kac, oru in oasr finsrak lasr. 5 Ac lela God, su sessesla ke mongfisar ac mwe akkeye, Elan oru tuh kowos in inse sefanna ke kowos fahsr

tukun mwe srikasrak lun Christ Jesus, 6 tuh kowos nukewa fah tukeni ke pusra sefanna in kaksakin God ac Papa tumun Leum lasr Jesus Christ. 7 Oana ke Christ el eis kowos, kowos in oayapa eis sie sin sie nu inmasrlowos, tuh ouinge kowos akfulaty God. 8 Tuh nga fahk nu suwos lah Christ el tuku oana sie mwet kulansap nu sin mwet Jew in akkalemeye oaru lun God, ac in akpwaye wuleang lal nu sin papa matu tumalos, 9 oayapa in oru tuh mwet sayen mwet Jew elos in kaksakin God ke pakoten lal. Oana Ma Simusla fahk, "Ke ma inge, nga fah kaksakin kom inmasrlon mutanfahl uh; Nga fah onkakin on in kaksak nu sum." 10 Ma Simusla sifilpa fahk, "Kowos, mwet sayen mwet Jew, in enganak yurin mwet lun God!" 11 Ac sifilpa fahk, "Kaksakin Leum, kowos mutanfahl nukewa; Kaksakinul, kowos mwet nukewa!" 12 Isaiah el oayapa fahk, "Sie sin fita natul Jesse fah sikyak; El ac tuku in leumi mwet sayen mwet Jew, Ac elos fah filiya finsrak lalos in el." 13 Lela God, su sessesla ke finsrak, Elan oru tuh kowos in tingtingi ke engan ac misla ke sripen lulalfongi lowos in El, tuh finsrak lowos fah yokyokelik ke ku lun Ngun Mutal. 14 Mwet lili ac lulu, nga lulalfongi mu pwaye kowos sessesla ke ma wo, ac yohk pac etauk yuruwos, ac kowos ku in luti sie sin sie. 15 Tusruktu in leta se inge nga pulaikna in fahkak kutu sripa su nga enenu in akesmakinye kowos kac. Nga pulaik in kaskas ke sripen kunokon fulat ma God El ase nu sik, 16 tuh nga in sie mwet kulansap lun Christ Jesus in orekma yurin mwet sayen mwet Jew. Nga kulansap oana sie mwet tol in luti ke Pweng Wo sin God me, in oru tuh mwet sayen mwet Jew fah ku in oana sie mwe kisa su God El insewowo kac, su Ngun Mutal el akmutalyela nu sin God. 17 Ke sripen asruoki luk yurin Christ Jesus, nga ku in konkin ke kulansap luk nu sin God. 18 Nga ac tia pulaik in kaskas ke kutena ma sayen ma Christ el oru keik in kolma mwet sayen mwet Jew tuh elos in akos God. Ma inge sikyak ke sripen kas luk ac orekma luk, 19 ke sripen mwenmen ac mwe akul, ac ke ku lun Ngun lun God. Ouinge, in fufahsryesr loeloes luk, apneni acn Jerusalem lac nwe ke sun fact Illyricum, nga sulkakinelik Pweng Wo ke Christ yen nukewa. 20 Finsrak yohk luk pacl nukewa pa nga in sulkakinelik Pweng Wo in acn ma soenna lohng ke Christ, tuh nga in tia musa fin pwelung se ma oakwuki sin siena mwet. 21 Oana Ma Simusla

fahk, “Ma su tia fwackyuk nu selos, elos fah liye, Ac elos su soenna lohng fah kalem kac.” 22 Pacl puspis ikolyuk nga tuh nga in tia fahsrot nu yuruwos. 23 A inge, ke nga aksafyela orekma luk in acn inge, ac oayapa ke sripen yac puspis nga kena fahsrot liye kowos, 24 nga finsrak in orala inge ke nga ac som nu Spain. Nga ke osun nu suwos, ac tukun nga aengani yuruwos ke pacl fototo, nga finsrak kowos in kasreyu ke inkaneke luk nu Spain. 25 Tusruktu, inge nga ac som nu Jerusalem in us mwe lung nu sin mwet lun God in acn we. 26 Tuh church in acn Macedonia ac Achaia elos sifacna sulela in oru mwe kite lalos in kasru mwet sukasrup inmasrlon mwet lun God in acn Jerusalem. 27 Sulela se inge ma na lalos sifacna; tusruktu elos ac nuna enenu na in oasr kasru lalos nu sin mwet Jew we. Mweyen mwet Jew elos tuh kasru mwet sayen mwet Jew ke mwe in sewowo lun ngun ma oasr yorolos, ouinge fal tuh mwet sayen mwet Jew in sang mwe in sewowo lun faclu ma oasr yorolos in kasru mwet Jew. 28 Pacl se nga ac aksafyela ma se kunuk inge, ac sang nu selos mani nukewa ma orekeni lalos, na nga ac mukuiyak som nu Spain, ac nga akoo nga in tuiwin yuruwos ke inkaneke luk nu we. 29 Ke pacl se nga ac sun kowos, nga etu lah kowos fah eis mwe in sewowo puspis sin Christ. 30 Ke sripen lulalfongi lasr in Leum lasr Jesus Christ, ac ke sripen lungse su Ngun Mutal ase nu sesr, nga kwafe suwos, mwet lili luk, kowos in wiyu pre akoaruye nu sin God keik. 31 Pre tuh God Elan liyeyuyang liki poun mwet selulalfongi in acn Judea, ac tuh orekma luk in Jerusalem in ku in mwe in sewowo nu sin mwet lun God we. 32 Ac, fin ou lungse lun God, nga fah fahsrot nu yuruwos ke engan ma lulap, ac nga fah eis ku sasru ke pacl nga mongla yuruwos. 33 Lela tuh God, su ase misla nu sesr, Elan wi kowos nukewa. Amen.

16 Nga lungse tukakunul Phoebe, sie mutan su mwet kol ke church in acn Cencreae. 2 Eisal nu inmasrlowos Inen Leum, oana ma fal mwet lun God in oru nu sin sie sin sie, ac kasrel ke kutena enenu lal suwos; tuh el kulang nu sin mwet puspis, ac oayapa nu sik. 3 Sang lung luk nu sel Priscilla ac Aquila, mwet wiyu orekma in kulansupu Christ Jesus. 4 Eltal pilesrala mou laltal keik. Nga tarila seltal — ac tia nga mukena, a oayapa church nukewa lun mwet sayen mwet Jew uh wi pac. 5 Oayapa sang lung luk

nu sin mwet in church su tukeni in loh m seltal. Lung luk pac nu sel Epaenetus, mwet kawuk saok luk. El mwet se oemeet in acn Asia su lulalfongi in Christ. 6 Lung luk nu sel Mary, su arulana oaru in orekma keiwos. 7 Paingul pac Andronicus ac Junias, mwet Jew wiuk su tuh wiyu muta in presin. Eteyuk eltal yohk inmasrion mwet sap, ac eltal weang mwet Christian meet likiyu. 8 Lung luk nu sel Ampliatius, kawuk fototo luk su wiyu lulalfongi in Leum. 9 Oayapa lung luk nu sel Urbanus, su wi kut orekma in kulansupu Christ, ac nu sel Stachys, mwet kawuk luk. 10 Paingul Apelles, su arulana kalem moniyuk lal nu sin Christ. Paingulos pac mwet in sou lal Aristobulus. 11 Lung luk nu sel Herodion, sie mwet Jew wiasr, ac nu sin mwet Christian in sou lal Narcissus. 12 Lung luk nu sel Tryphaena ac Tryphosa, su orekma in kulansapu Leum, ac oayapa nu sel Persis, mwet kawuk saok luk su oru orekma yohk pac nu sin Leum. 13 Sang pac lung luk nu sel Rufus, su ouiyen orekma lal nu sin Leum arulana pwengpeng, ac nu sin nina kial, su oana nina se pac nu sik. 14 Lung luk nu sel Asyncritus, Phlegon, Hermes, Patrobas, Hermas, ac mwet Christian nukewa yorolos. 15 Paingul Philologus ac Julia, oayapa Nereus ac mutan se wial, ac Olympas ac mwet lun God nukewa su welulos. 16 Kowos in paing sie sin sie ke lungse pwaye lowos. Church lun Christ nukewa supwaot lung lalos nu suwos. 17 Mwet lili ac lulu, nga kwafe nu suwos: taranulos su pwanang in oasr srisri, su furokla lulalfongi lun mwet, ac elos kaskas lain mwe luti su kowos eis. Nimet welulos! 18 Tuh elos su oru ouiya ingan elos tia kulansupu Christ, Leum lasr, a elos kulansupu mwel lalos sifacna. Ke kas in aklukuk ac eyeinse lalos elos kiapu mwet ma srik etaok la. 19 Mwet nukewa lohng tari ke inse pwaye lowos nu ke Wosasu, ac ke sripa se inge nga engan keiwos. Nga kena kowos in lalmwetmet ke ma su wo, a in wangin mwatuwos ke ma koluk. 20 Ac God, su ase misla nu sesr, fah sa in itungilya Satan ye niowos. Lungkulang lun Leum lasr Jesus in wi kowos. 21 Timothy, mwet wiyu orekma, el supu lung lal nu suwos. Lucius, Jason, ac Sosipater, mwet Jew wiasr, elos wi pac supu lung lalos nu suwos. 22 Nga, Tertius, nga pa simis kas lal Paul ke leta se inge, ac nga wi pac paing kowos in Leum. 23 Gaius el paing kowos. El pa nga muta yoro, ac mwet in church yenu elos toeni in

lohm sel. Erastus, mwet liyaung mani lun siti se inge,
oayapa Quartus, mwet lili wiasr, eltal paing kowos.
[24 Lungkulang lun Leum lasr Jesus Christ in wi
kowos nukewa. Amen.] 25 Lela kut in kaksakin God!
El pa oru kowos in tu ku in lulalfongi lowos, fal nu
ke Pweng Wo su nga luti kowos ke Jesus Christ, ac
fal pac nu ke ma pwaye su tia eteyuk ke fwil puspis
somla. (aiōnios g166) 26 Tusruktu, inge ma pwaye sac
fwackyuk lemtulauk ke sripen ma simusla lun mwet
palu; oayapa mweyen God, su moul ma pahtpat,
El sap in akkalemeyeyuk nu sin mutanfahl nukewa,
tuh mwet nukewa in ku in lulalfongi ac akos. (aiōnios
g166) 27 Ke sripen ma Jesus Christ el oru, lela kut in
kaksakin God sefanna, su mukena pa lalmwetmet,
nwe tok ma pahtpat! Amen. (aiōn g165)

Sie Corinth

1 Ma sel Paul, su tuh pangonyuk ke lungse lun God in sie mwet sap lun Christ Jesus, ac oayapa sel Sosthenes, mwet lulalfongi wiasr — **2** Nu sin church lun God in acn Corinth, nu selos nukewa su pangonyuk tuh elos in mwet mutal lun God, su ma lah ke elos kupasryang nu sin Christ Jesus, weang mwet yen nukewa su alu nu sin Leum lasr Jesus Christ, su Leum lalos ac oayapa lasr: **3** Lungkulang ac misla nu suwos sin God Papa tumasr ac Leum Jesus Christ. **4** Nga sang kulo nu sin God luk keiwos pacl nukewa, ke sripen kulang su El asot nu suwos ke Christ Jesus. **5** Tuh ke kowos kupasryang nu sin Christ kowos kasrupi in ma nukewa, ke kas in luti nukewa ac etauk nukewa. **6** Mwe fahkak ke Christ oakwuki ku in kowos **7** pwanang kowos tia oalla liki in eis kutena mwe in sewowo sin God ke kowos tupan sikme lun Leum lasr Jesus Christ. **8** God El fah akkeye kowos in tu ku nu ke safa, tuh in wangin mwatuwos ke Len lun Leum lasr Jesus Christ. **9** God El oaru, ac fal in lulalfongiyuk El, su pangon kowos in sie sin sie yurin Wen natul, Leum lasr Jesus Christ. **10** Ke inen Leum lasr Jesus Christ, nga kwafe nu suwos nukewa, mwet lili ac lulu, tuh kowos in inese ke ma kowos fahk, tuh in fah wangin srisrielik inmasrlowos. Kowos nukewa in tukenina nunak sefanna ac pwapa sefanna. **11** Mwet lili ac lulu, kutu mwet in sou lah Chloe elos tuku fahk nu sik lah oasr akukuin inmasrlowos. **12** Kalem sik lah kas lowos uh tia oana sie. Sie fahk mu, “Nga ma lah Paul”, sie fahk mu, “Nga ma lah Apollos”, ac sie fahk mu, “Nga ma lah Peter”, ac sie fahk mu, “Nga ma lah Christ.” **13** Ya Christ el kitakatelik nu ke u pus? Ya Paul pa misa fin sakseng keiwos? Ya kowos baptaisa tuh kowos in mwet tuma lutlut lah Paul? **14** Nga kulo nu sin God lah nga tuh tia baptaisi kutena suwos, sayal Crispus ac Gaius. **15** Ke ma inge, wangin kutena suwos ku in fahk mu kowos baptaisa inek. **16** (O nga esamak lah nga baptaisella pac Stephanas ac sou lah; tusruktu nga tia esam lah oasr pac mwet saya nga baptaisela.) **17** Christ el tia supweyu ngan baptaisi mwet. El supweyu in fahkak ke Pweng Wo, ac fahkak luk in tia orekmakin kas lalmwetmet lun mwet, tuh ku lun misa lun Christ fin sakseng in tia pilesreyuk. **18** Tuh pweng ke misa lun Christ fin sakseng, ma lalfon

nu selos su fahsr ke inkanek nu ke tuhlah; a nu sesr su fahsr ke inkanek in molela, pweng se inge ku lun God. **19** Tuh Ma Simusla uh fahk, “Nga fah kunausla etauk lun mwet lalmwetmet Ac akfohsyauk nunak lun mwet yohk etu la.” **20** Ke ouinge, mea sripen mwet lalmwetmet? Ku mwet sasla ke ma sap? Ku mwet pah in sramsram lun faclu? God El akkalemye tari lah lalmwetmet lun faclu ma lalfon. (aiōn g165) **21** Tuh ke lalmwetmet lun God, El oru tuh mwet uh in tia ku in etal ke lalmwetmet lalos sifacna. A El sulela in molela mwet su lulalfongi ke kas in luti lasr ma pangpang “kas lalfon.” **22** Mwet Jew elos kena liye mwenmen, ac mwet sayen mwet Jew elos suk ke lalmwetmet. **23** A funu kut, kut fahkak Christ su sripsripyak fin sakseng, sie pweng su mwe srungayuk nu sin mwet Jew, ac kas lalfon nu sin mwet sayen mwet Jew. **24** Tusruktu nu selos su pangonyuk tari sin God — mwet Jew oayapa mwet sayen mwet Jew — pweng se inge pa Christ, su fahkak ku lun God ac lalmwetmet lun God. **25** Tuh ma su oana mwe lalfon lun God, lalmwetmet liki lalmwetmet lun mwet uh; ac ma su oana munas lun God, ku liki ku lun mwet uh. **26** Inge, mwet lili luk, kowos in esam ouiyowos meet liki pacl se God El pangon kowos. Ke liye lun mwet uh, pu na suwos lalmwetmet, ku oasr ku la, ku oaoa in mwet fulat. **27** God El tuh sulela ma faclu pangon mu lalfon in akmwekinye mwet lalmwetmet, ac El sulela ma su faclu pangon mu munas in akmwekinye mwet ku. **28** El sulela ma faclu pilesru ac srunga ac pangon mu wangin sripa, in kunausla ma faclu nunku mu yohk sripa. **29** Kalmen ma inge pa wangin mwet ku in konkin ye mutun God. **30** Tusruktu God El oru tuh kowos in kupasryang nu sin Christ Jesus, ac tuh Christ elan ase lalmwetmet nu sesr. Ke Christ kut aksuwosyeyuk ye mutun God; kut ekla mwet mutal lun God ac aksukosokyeyuk kut. **31** Ouinge, oana Ma Simusla uh fahk, “Kutena mwet su kena konkin, lela elan konkin ke ma Leum El oru.”

2 Mwet lili luk, ke pacl se nga tuh tuku nu yuruwos in fahkak nu suwos ma pwaye lun God su tia eteyuk meet, nga tuh tia orekmakin kas loal ku kas in lalmwetmet. **2** Ke pacl nga muta yuruwos ah, nga tuh sulela sik in mulkunla ma nukewa sayen Jesus Christ, ac yokna ke misa lah fin sakseng. **3** Ouinge ke nga tuku nu yuruwos ah, nga tuh munas ac rarrar monuk nufon ke sangeng, **4** ac mwe luti ac fahkak luk

ah tuh tiana fahla ke kas oa ku kas lalmwetmet lun mwet, a ke kas ma arulana akkalemye ku lun Ngun lun God. 5 Ouinge, lulalfongi lowos tia oakwuki ke lalmwetmet lun mwet, a ke ku lun God. 6 Ne ouinge, nga sulkakin pweng lalmwetmet nu selos su matu tari ke moul in ngun. Tusruktu lalmwetmet se inge tia ma lun faclu, ac tia pac ma lun ku su leumi faclu — ku sac fahfahla in wanginla. (aiōn g165) 7 Lalmwetmet se su nga sulkakin inge pa lalmwetmet lukma lun God, su wikla liki mwet uh, ac su El nuna sulela nu ke wolana lasr meet liki orekla faclu. (aiōn g165) 8 Wangin sie sin leum fin faclu etu ke lalmwetmet se inge. Elos funu etu, elos lukun tia srupusrak Leum lun wolana. (aiōn g165) 9 Tusruktu, in oana Ma Simusla uh fahk, “Ma su mwet uh soenna liye ku lohng, Ma se su mwet uh soenna nunkauk mu ku in sikyak, Pa ma se ma God El akola nu selos su lungse El.” 10 Tuh God El akkalemye ma inge nu sesr ke Ngun lal. Ngun el tuni ma nukewa, finne sripa loallana lun God. 11 Ngunin mwet se sifacna pa etu ma nukewa kac; in lumah sacna, Ngun lun God mukena pa etu ma nukewa ke God. 12 Kut tia eis ngun lun faclu, a kut eis Ngun se su supweyukme sin God, tuh kut fah ku in etu ma nukewa ma God El ase nu sesr. 13 Ke ma inge, kut tia luti ke kas su lutiyuk ke lalmwetmet lun mwet, a ke kas ma lutiyuk sin Ngun Mutal, oana ke kut aketeya ma pwaye lun ngun nu selos su oasr Ngun yoro. 14 Kutena mwet su Ngun Mutal tia oasr in el, el koflana eis mwe sang ma tuku sin Ngun lun God. El su ouinge koflana kalem kac; ma inge ma lalfon nu sel, mweyen saokiyen ma inge akilenyuk ke ngun mukena. 15 Kutena mwet su oasr Ngun yoro, oasr kalem lal in nununku ma nukewa, tusruktu wangin sie ac ku in nununkal. 16 Oana Ma Simusla uh fahk, “Su etu nunak lun Leum? Su ku in sang kas in kasru nu sel?” Tusruktu, nunak lun Christ oasr yorosr.

3 Mwet lili luk, nga koflana kaskas nu suwos oana nu sin mwet ma oasr Ngun Mutal yoro; nga enenu in kaskas nu suwos oana kowos in mwet lun faclu, oana tulik srisrik ma srikla etu lalos ke moul in Christian uh. 2 Nga tuh enenu in kite kowos titi ac tia mwe mongo keke, mweyen kowos soenna akola nu kac. Ac nwe inge, kowos tia pacna akola nu kac, 3 mweyen kowos srakna moul oana moul lun mwet in facl se inge. Ke pacl se oasr sok inmasrlowos ac kowos amei yurin sie sin sie, ya ouiya inge tia akpwayei lah kowos ma

lun faclu, ac kowos moul oana mwet faclu? 4 Ke sie suwos fahk mu, “Nga ma lal Paul,” ac sie pac fahk mu, “Nga ma lal Apollos” — ya kowos tia moul oana mwet lun faclu? 5 Ku suwin Apollos? Ac su Paul? Kut mwet na kulansap lun God, su pwenkowosme nu ke lulalfongi. Kais sie sesr oru na orekma ma Leum el ase nu sesr in oru: 6 nga yukwiya, ac Apollos el aksroksrokye, a God pa akkapye. 7 El su yukwiya ac el su aksroksrokye tia pa yohk sripa. A God pa yohk sripa, mweyen El pa akkapye. 8 Wangin ekla inmasrlon el su yukwiya ac el su aksroksrokye; God El fah sang mwe mol nu sin kais sie, fal nu ke orekma lal. 9 Tuh kut tukeni orekma nu sin God, ac kowos ima lun God. Kowos oayapa mwe musa lun God. 10 Ke nga orekmakin mwe kite ma God El ase nu sik, nga oru orekma lun sie mwet musa usrnguk ac oakiya pwelung uh, na sie pacna mwet musa fac. Tusruktu kais sie enenu in karinganang luman musa lal. 11 Wangin sie pac pwelung ku in oakwuki sayen ma God El oakiya tari, pa Jesus Christ. 12 Kutu mwet uh fah orekmakin gold ku silver ku eot saok in musa fin pwelung sac; ac kutu ac orekmakin sak ku mah ku loa. 13 Ac ouiye orekma lun kais sie mwet musa ac fah kalem ke Len lun Christ. Tuh in Len sac, e uh ac fah akpwayei orekma lun kais sie mwet, ac srikeya in fahkak woiya. 14 Ma musaiyuk fin pwelung sac fin oanna ac tia firirla ke e sac, na mwet musa sac fah eis sie mwe moul. 15 Tusruktu orekma lun sie mwet fin firiryak, na orekma lal fah tuclac; a el sifacna fah moulla, oana mwet se ma muta in e firir sac ac kaingla. 16 Kowos etu na lah kowos tempul lun God, ac Ngun lun God muta in kowos! 17 Ouinge kutena mwet fin kunausla tempul lun God, God El ac kunausella. Mweyen tempul lun God mutal, ac kowos pa tempul sac. 18 Kowos in tia sifacna kiapwekowsla. Kutena mwet inmasrlowos fin nunku mu el lalmwetmet ke lalmwetmet lun faclu, el enenu in ekla sie mwet lalfon, elan mau ku in lalmwetmet na pwaye. (aiōn g165) 19 Tuh ma su mwet faclu pangon lalmwetmet, ma lalfon yurin God. Oana Ma Simusla uh fahk, “God El srumasrla mwet lalmwetmet in kutasrik lalos sifacna.” 20 Ac sie pac kas in Ma Simusla uh fahk mu, “Leum El etu lah nunak lun mwet lalmwetmet uh ma lusrongten.” 21 Ke ma inge, lela mwet in tia konkin ke ma mwet uh ku in oru. Pwayeiya uh, ma nukewa ma lowos: 22 Paul,

Apollos, ac Peter; facl se inge, moul ac misa; pacl inge ac pacl fahsru uh — ma inge nukewa ma lowos, 23 ac kowos ma lun Christ, ac Christ el ma lun God.

4 Kowos in nunku kacsr lah kut mwet kulansap lun Christ, ac ituku kunasr in karingin ma pwaye lun God su tia eteyuk meet. **2** Ma se eneneyuk sin sie mwet kulansap uh pa elan orekma oaru nu sin mwet kacto lal. **3** Inge, wangin elya luk kowos ku mwet saya uh fin nununkeyu; nga sifacna nga tia pac nununkeyu. **4** Nga pulakin sik sifacna mu wangin ma sufal luk, tusruktu nga tia ku in sifacna akpwayei lah wangin mwetik. Leum pa ac nununkeyu. **5** Ouinge kowos in tia nununku kutena mwet meet liki pacl fal. Nununku saffa uh ac fah soano tuku lun Leum. El ac fah use ma nukewa ma oan yen lohsr uh nu ke kalem, ac akkalemey ma lukma nukewa insien mwet uh. Na kais sie mwet ac fah eis kaksak sin God, fal nu ke orekma lal. **6** Mwet lili luk, nga fahk ma inge keik ac Apollos tuh in mwe srikasrak nu suwos, tuh kowos fah ku in etu kalmen fahk se inge, “Tia alukela ma oakwuk in Ma Simusla.” Kowos in tia konkin ke sie sesr ac pilesru el ngia. **7** Su oru tuh kom in fulat liki mwet ngia? Ya tia God pa asot ma nukewa nu sum? Na fuka tuh kom in konkin, srulun oana ma su oan yurum tia ma itukot nu sum? **8** Ku kowos falkin tari ma nukewa kowos enenu? Ya kowos kasrupi tari? Ya kowos tokosrala tari, a kut tia? Kwal, nga kena tuh in pwaye lah kowos tokosra, tuh kut in wi kowos pac tokosra. **9** Tuh nga nunku mu God El filiya tuh acn sin mwet sap uh pa etok, oana mwet su wotla mu in misa ye mutun mwet uh, tuh in mwe intoe nu sin lipufan ac mwet fin faclu nufon. **10** Tuh ke sripen Christ kut mwet lalfon, a kowos mwet lalmwetmet yurin Christ! Kut munas, a kowos ku! Pilesreyuk kut, a akfulatyeyuk kowos. **11** Nwe ke pacl se inge, kut masrinsral ac malu; kut nukum mahn nuknuk; anwuk kut; kut takusrksur mweyen wangin acn sesr; **12** ac kut orekma upa in akfalye enenu lasr. Ke mwet uh kaskas koluk kacsr, kut pre in akinsewowoyalos; ke akkeokyeyuk kut, kut muteng na, **13** ke mwet uh akkolukyey inesr, kut topuk ke kas kulang. Nwe ke pacl se inge, orek kut oana pus ma sisila lun faclu, ku kutkut ma arulana fohkfok! **14** Nga simis ma inge nu suwos, tia mweyen nga lungse in akmwekinye kowos, a in luti kowos oana tulik saok nutik sifacna. **15** Tuh finne oasr singoul tausin mwet karingin kowos

in moul in Christian lowos, a papa sefanna tomowos. Tuh ke kowos ma sefannala yurin Christ Jesus, nga pa papa tomowos, ke sripen nga use Pweng Wo nu suwos. **16** Ke ma inge nga kwafe suwos, kowos in oru oana ke nga oru uh. **17** Ke sripa se inge nga supwalot Timothy nu yuruwos, su tulik saok ac oaru nutik in moul in Christian. El fah akesmakinye kowos ke ouiya nukewa su nga fahsr kac ke moul sasru in kupasryang nu sin Christ Jesus, ac su nga luti in church nukewa yen nukewa. **18** Kutu suwos mutawauk inse fulat mweyen kowos nunku mu nga ac tia fahsrot nu yuruwos. **19** Fin ou lungse lun Leum, nga ac sa fahsrot nu yuruwos, ac nga fah sifacna liye fin pwaye oasr ku yurin mwet inse fulat ingan, ku mwe na sramsram wel. **20** Tuh Tokosrai lun God tia ma ke kas, a ke ku. **21** Pia kac ma kowos lungse nga in oru? In fahsrot nu yuruwos ke sie mwe sringsring, ku ke ngunin lungse ac kulang?

5 Inge, oasr srumunya mu kutu mwet inmasrlowos oru inkanek in kosro koluk liki na ouiya lun mwet pegan. Nga lohng mu sie mukul el oan yurin mutan se akluo kien papa tumal! **2** Ke ouinge uh, efu kowos ku inse fulat? Fal na kowos in arulana asor kac, ac lusla mwet se ma oru kain ouiya se inge liki inmasrlowos. **3** Tuh nga finne wangin yuruwos in mano, nga oasr na yuruwos in ngun, na ke sripa se inge **4** inen Leum Jesus nga nununku tari mwet se su oru kain in ouiya koluk inge uh. Ke pacl kowos tukeni uh, ac ngunik wi kowosr pac, ke ku lun Leum lasr Jesus su muta yorosr, **5** kowos in fuhleang mwet se inge nu sel Satan, tuh manol in kunausyukla, ac tuh ngunal fah ku in moul in Len lun Leum. **6** Tia fal kowos in inse fulat. Kowos in esam soakas se ma fahk, “Kitin mwe akpulol na srisrik, oru kar nufon se in pulolak.” **7** Kowos enenu in eisla mwe pulol matu lun ma koluk liki kowos, tuh kowos fah nasnas na pwaye. Na kowos fah oana sie fwilin kar in flao sasru ma wanginna mwe pulol kac, oana ke nga nuna etu lah pa inge ouiyowos. Tuh Kufwen Alukela lasr akola inge, mweyen kisakinyukla tari Christ, su lamb lun Kufwen Alukela lasr. **8** Lela kut in akfulatyey Kufwen Alukela lasr, tia ke bread ma oasr mwe akpulol matu lun ma koluk ac sulallal kac, a ke bread ma wangin mwe akpulol kac, bread ma mutal ac pwaye. **9** In leta se nga tuh simus nu suwos, nga tuh fahk kowos in tiana tukeni yurin mwet moulin moul in kosro. **10**

Nga tia kaskas ke mwet pegan su moulin moulin in kosro, ku rapku, ku mwet pisrapasr, ku alu nu sin ma sruloala. Kowos fin srikowosla liki mwet ouinge uh, kowos ac enenu in som liki na faclu. 11 Kalmen ma nga fahk uh pa kowos in tia tukeni yurin sie mwet su eteyuk mu el mwet wiasr in lulalfongi a el moulin moulin in kosro, ku rapku, ku alu nu sin ma sruloala, ku el kaskas in akkolukye mwet, ku sie mwet sruhi, ku sie mwet pisrapasr. Kowos in tiana welulos su oru ouinge, ku mongo yorolos. 12 Tia ma kunuk in nununku mwet sayen church. Ya tia mwet na in church pa kowos ac nununku? 13 God El fah nununku mwet saya uh, oana Ma Simusla uh fahk, "Lusla mwet koluk sac liki inmasrlowos."

6 Fin oasr alein inmasrlon sie suwos ac sie pac mwet Christian, mwe mea elan usak nu ye mutun mwet nununku lun mwet pegan, ac tia sang nu sin mwet lun God in aksuwosye? 2 Mea, kowos tia etu lah mwet lun God pa ac nununku faclu? Na fuka, kowos fin ac nununku faclu, ya kowos tia ku in nununku alein srisrik? 3 Ya kowos tia etu lah kut ac nununku pac lipufan uh? Na kalem lah kut arulana yolyak in nununku ma lun moulin se inge! 4 Kain ouiya inge fin sikyak, ya kowos ac usak in nununkeyuk sin mwet su tia mwet in church? 5 Mea, kowos tia mwekin? Ya pwaye lah wangin sie mwet lalmwetmet inmasrlowos su ku in akmysyela alein inmasrlon mwet Christian? 6 A kowos tiana oru ouiya — sie mwet lulalfongi el usak mwet lulalfongi se wial nu ke nien nununku, ac sang tuh sie mwet tia lulalfongi in orekma kac. 7 Ke kowos usak alein lowos nu ke nien nununku, ma se inge akkalemye lah kowos arulana loesla liki ma pwaye. Mwet uh finne pisre ma lowos ku kutasrik nu suwos, ac wo liki ke kowos usak nu in nununku. 8 Kowos tia sruhk muteng lumah ouinge, a kowos sifacna forang ac pisre ac kutasrik nu sin mwet lulalfongi wiowos. 9 Kowos arulana etu lah mwet koluk fah tia wi ipeis ke Tokosrai lun God. Nimet klapwekows sifacna; mwet orekma kupatol, ku alu nu ke ma sruloala, ku kosro, ku oru ouiya sufal inmasrlon mukul nu sin mukul, 10 ku pisrapasr, ku rapku, ku sruhi, ku kaskas in akkolukye mwet, ku pisrapasr sulallal — wangin sin kain mwet inge fah ipeis ke Tokosrai lun God. 11 Kutu suwos tuh moulin ouinge meet. Tusruktu kowos aknasnasyeyukla tari liki ma koluk; kowos kisakinuyukang nu sin God; ac Leum Jesus Christ, oayapa Ngun lun God lasr,

aksuwosye kowos ye mutun God. 12 Kutu suwos fahk, "Wangin ma sap sruokyu in oru kutena ma nga lungse." Pwaye, tusruktu tia ma nukewa wo nu sum. Nga ku pac in fahk mu wangin ma sap sruokyu in oru kutena ma nga lungse, tusruktu nga ac tia fuhlela kutena ma in oru tuh nga in mwet kohs nu kac. 13 Oasr pac mwet ac fahk, "Mwe mongo uh ma nu insia, ac insia uh ma in eis mwe mongo." Pwaye, tusruktu God El ac kunausla kewana ma luo inge. Mano uh tia ma in orekmakinyuk nu ke inkanek in kosro, a in mwe kulansupu Leum God; ac Leum God El sang mwe enenu lun mano. 14 God El akmoulyelak Leum liki misa, ac El fah oayapa akmoulyekutyak ke ku lulap lal. 15 Kowos etu lah monuwos pa lahn Christ. Ya nga ac eisla sie lahn Christ ac oru tuh in lahn sie mutan kosro? Tiana ku! 16 Ya kowos tia etu lah sie mwet su sang manol nu ke monin sie mutan kosro etal mano sefannala? Ma Simusla uh fahk kalem na, "Mwet luo ac fah mano sefannala." 17 A el su kapasryang nu sin Leum, el ma sefannala yorol in ngun. 18 Kaing liki inkanek in kosro. Kutena ma koluk saya ma sie mwet el orala ac tia akkolukye manol; tusruktu mwet se su kosro el oru ma koluk nu ke manol sifacna. 19 Ya kowos tia etu lah monuwos tempul lun Ngun Mutal su oasr in kowos, ac su itukot nu suwos sin God? Kowos tia ma lowos sifacna, a ma lun God. 20 God El molikowosla ke sie mwe moulin. Ke ma inge orekmakin monuwos nu ke wolana lun God.

7 Inge nga ac sroang nu ke ma kowos tuh sim nu sik kac. Ac wona mwet se in tiana payuk. 2 Tusruktu ke sripen yokna mwe sruhf nu ke kosro, pwanang fal tuh kais sie mukul in oasr mutan kial sifacna, ac kais sie mutan in oasr mukul tumal sifacna. 3 Sie mukul enenu in akfalye ma kunal nu sin mutan kial, ac sie mutan in akfalye ma kunal nu sin mukul tumal, ac kais sie seltal in akfalye enenu lun el se ngia ke moulin in payuk. 4 Sie mutan payuk el tia leum fin manol sifacna, a mukul tumal pa leumi. In ouiya sacna sie mukul payuk el tia leumi manol sifacna, a mutan kial pa leumi. 5 Nimet strangesr in akfalye enenu lun sin sie sie, sayen komtal fin insesela meet in oru ouinge ke kitiin pacl tuh komtal in eis pacl lomtal in pre; na toko komtal fah sifil tukeni fal nu ke ouiya lun payuk se. Ke kowos oru ouinge, Satan el tia ku in sripe kowos ke sripen kowos munas in sifacna leum fowos. 6 Nga fahk ma se inge nu suwos, mweyen God El

lela nu sik in fahk, a tia ma sapkinyuk. 7 Pwayeiya uh kom ah? Finne ouingan, mansis; tusruktu fin oasr
 nga kena tuh kowos nukewa in oana nga; tusruktu pacl nu sum in ekla sie mwet sukosok, tuyak eis. 22
 oasr kain in mwe sang nu sin kais sie mwet sin God, Tuh sie mwet kohs su pangonyuk sin Leum God, el
 su tia oana sie lumah. 8 Inge, nu sin mwet tia payuk mwet sukosokla lun Leum. In lumah sacna, sie mwet
 ac oayapa katinmas, nga fahk mu ac wo nu suwos in sukosok su pangonyuk sin Christ el mwet kohs lun
 mutana tia payuk, oana nga. 9 Tusruktu kowos fin tia Christ. 23 God El molikowosla ke sie mwe moul; ke
 ku in kutong lungse lowos an, tari payukyak — wo ma inge nimet kowos mwet kohs lun mwet uh. 24
 in payuk liki tuh kena lowos in sokoela insiowos. 10 Mwet lili ac lulu, kais sie suwos in mutana yurin God
 Nu sin mwet payuk an, oasr sie sap ku yuruk, su tia in ouiya se na el oasr kac ke pacl se God El pangnol.
 ma sik sifacna a ma sin Leum God: sie mutan payuk 25 Inge, ke mwet lolap ku mwet lolapla: wangin ma
 fah tia som liki mukul tumal; 11 tusruktu el fin som, sap sin Leum nu sik, tusruktu nga fah fah nunak luk
 el enenu in mutana ac tia sifil payuk, ku elan suk in sifacna, oana ke nga sie su ku in lulalfongiyuk ke
 akwoye inmasrlotal ac sifil folokla nu yurin mukul sripen lungkulang lun Leum. 26 Nga nunku mu ac wo
 tumal. Ac sie mukul payuk enenu in tia sista mutan sie mukul in mutana ke ouiya ma el oasr kac inge,
 kial. 12 Nu sin mwet saya an, nga fahk (nga sifacna, ke sripen upa lun pacl uh. 27 Fin oasr mutan kiom,
 tia Leum God): sie mukul Christian fin oasr mutan nimet kom srike in sisella. Fin wangin mutan kiom,
 kial su tia sie mwet Christian, ac mutan sac el inese nimet kom suk in oasr. 28 Tusruktu kom fin payukyak,
 in mutana yorol, mukul sac enenu in tia sisella. 13 wangin ma koluk lom kac; ac sie mutan lolap fin
 Ac sie mutan Christian fin payuk sin sie mukul su tia payukyak, wangin pac ma koluk lal kac. Tusruktu nga
 mwet Christian, ac mukul sac el inese in mutana ke karinginkowosyang liki mwe akfohs lun faclu ma
 yorol, mutan sac fah tia sisella. 14 Tuh mukul sac ma kwacna sikyak inmasrlon mwet payuk uh. 29 Mwet lili
 tia Christian el akmutalyeyuk ye mutun God ke sripen luk, kalmen ma nga fahk uh pa inge: tia yohk pacl
 el payuk sin mutan Christian se. Ac mutan sac ma tia lula, na pacl se ingela, mukul ma payuk uh enenu
 Christian el akmutalyeyuk ye mutun God ke sripen in moul oana elos tia payuk; 30 elos su tung, elos
 el payuk sin mukul Christian se. Fin tia ouinge, tulik in oru oana elos in tia asor; elos su israsr, elos in
 natultal ac fah oana tulik nutin mwet pegan; tusruktu oru oana elos tia engan; elos su moli kutena ma,
 ke ouinge uh, tulik inge elos akmutalyeyuk ye mutun elos in oru oana in tia ma lalos ma elos molela; 31
 God. 15 Tusruktu, fin sie mwet su tia mwet Christian elos su orekmakin ma lun faclu, elos in orekma oana
 el ke fahsr liki mwet Christian se el payuk se, lela elos in tia liksreni kafofo kac. Tuh ouiya lun faclu in
 elan som. In ouiya se inge, el su Christian seltal, pacl inge ac sa na wanginla. 32 Nga kena in wangin
 finne mukul ku mutan, el sukosokla. God El pangon fosrnnga lowos. Sie mukul lolap el nunku yohk ke
 kowos in moul in misla. 16 Mutan Christian, kom ac orekma lun Leum, ke sripen el srike in akinsewowoye
 etu fuka lah kom ac tia ku in molela mukul tomom Leum. 33 Tusruktu sie mukul payuk el nunku yohk
 an? Ku mukul Christian, kom ac etu fuka lah kom ac ke ma lun faclu, mweyen el kena akinsewowoye
 tia ku in molela mutan kiom an? 17 Kais sie mwet mutan kial, 34 ac ouinge el inseluoelik. Sie mutan tia
 in moul fal nu ke mwe sang lun Leum nu sel, oana payuk ku sie mutan soenna payuk el nunku yohk ke
 moul el moulkin ke pacl se God El tuh pangnol. Pa orekma lun Leum, mweyen el kena kisakunla kewana
 inge oakwuk se su nga luti in church nukewa. 18 manol ac ngunal. A sie mutan payuk el nunku yohk
 Sie mwet el fin kosrala tari meet liki pacl se God El ke ma lun faclu, mweyen el kena akinsewowoye
 pangnol, el fah tia srike in kunausla inken kosrala lal; mukul tumal. 35 Nga fahk ma inge mweyen nga kena
 ac sie mwet fin soenna kosrala ke God El pangnol, el kasrekowos. Nga tia srike in sikulkowosi, a nga kena
 tia enenu in kosrala. 19 Tuh kosrala ac tia kosrala kowos in oru ma su suwohs ac fal, ac in sifacna
 wangin sripa; ma se ma yohk uh pa in akos ma God eiskowosyang nufon nu ke orekma lun Leum, ac
 El sapkin. 20 Kais sie suwos enenu in mutana ke wangin ma ikolkowosi. 36 Funu mwet luo ma srakna
 ouiya se el oasr kac ke pacl se God El pangnolak ah. ako ac eltal sulela in tia payuk: mukul sac fin pula mu
 21 Ya kom sie mwet kohs ke pacl se God El pangon ouiya lal tia fal nu sin mutan fusr sac, ac nunak lal fin

arulana upa ac el pula mu eltal enenu in payuk, na fal eltal in payukyak, oana lungse lah. Wangin ma koluk ke ma se inge. 37 Tusruktu sie mukul fin sulela ku sel mu el ac tia payuk, ac nunak se inge ma lal sifacna ac tia ma ke sripa saya, el fin ku in kutongya nunak lal uh ac el sulela tari ma el ac oru — na ac wo elan tia payuk sin mutan fusr sac. 38 Ke ma inge mukul se fin payuk, wo ma el oru uh, a mukul se fin tia payuk ac wo liki na. 39 Mutan payuk se el tia sukosok ke lusenna mouh lun mukul tumal. Tusruktu mukul tumal ah fin misa, na el fah sukosokla in payukyak sin siena mukul ma el lungse, tusruktu mukul sac enenu in mwet Christian se. 40 El fah engan yohk liki el fin mutana tia payuk. Pa inge nunak luk, ac nga nunku mu Ngun lun God oasr pac yuruk.

8 Inge, ke mwe mongo ma mwet uh kisakunang nu ke ma sruloala. Pwaye kas se ma mwet uh fahk mu, “Kut nukewa oasr etauk lasr.” Tusruktu, etauk mwe akfulatye insien mwet uh, a lungse mwe musaeak mwet uh. 2 Kutena mwet su nunku mu el etu sie ma, pwayena lah el soenna sun etu ma fal elan etu kac. 3 Tusruktu mwet se su lungse God, God El etal. 4 Ouinge, ke mwe mongo ma itukyng nu ke ma sruloala: kut etu lah sie ma sruloala tia ma pwaye ac wangin mouh la. Kut etu lah oasr God sefanna. 5 Finne oasr ma pangpang “god uh,” in kusrao ku fin faclu, ac finne pukanten kain “god” ac “leum” ingan, 6 a nu sesr oasr God sefanna, Papa, su orala ma nukewa ac kac kut mouh. Ac oasr Leum sefanna, Jesus Christ, ke su ma nukewa orekla ac ke su kut mouh. 7 Tusruktu tia mwet nukewa etu ma inge. Kutu mwet uh arulana pahla ke ma sruloala, pwanang nwe misenge elos fin kang kain in mongo inge elos srakna nunku kac mu ma nun ma sruloala. Ke sripen lulalfongi lalos munas, elos nunku mu mongo inge ac akfohkfokyalos. 8 Finne fuka, mwe mongo uh tia ku in akfototoye kut nu sin God. Kut fin tia kang kut tia kolukla kac; ku kut finne kang, kut tia pac wola kac. 9 Tusruktu kowos in karinganang tuh sukosok lowos ke ma kowos oru inge in tia aktukulkulyelos su munas in lulalfongi lalos. 10 Fin pa mwet se su nunak la munas in ouiya se inge el liye kom su pangpang oasr “etauk” yoro, ke kom mongo in tempul lun ma sruloala, ya ouiya se inge ac tia akkeyal elan kang pac mwe mongo ma kisayang nu ke ma sruloala? 11 Na ke sripen “etauk” lom an, mwet se su munas lulalfongi la

el kunausyukla — a el inge mwet Christian se wiom su Christ el misa kac. 12 Ac in lumah se inge, kowos orekma koluk lain Christ ke kowos oru ma koluk lain mwet Christian wiowos, ac sifil akmunasye nunak in elos su munas. 13 Ke ma inge, mwe mongo uh fin aktukulkulye mwet wiuk in lulalfongi, nga fah tia sifilpa mongo ikwa, tuh nga in tia pwanang ma wiuk in putatyng nu in ma koluk. (aiōn g165)

9 Ya nga tia mwet sukosok se? Ya nga tia mwet sap? Ku nga soenna liyal Jesus Leum lasr? Ac kowos tia fokin orekma luk nu sin Leum? 2 Mwet saya uh finne tia akilen lah nga sie mwet sap, tuh kowos eteyu! Ke sripen mouh lowos kupasryang nu sin Leum, kowos sifacna mwe akpwayeye lah nga sie mwet sap. 3 Pacl mwet uh akkolukyeyu uh, pa inge top luk nu selos: 4 Ya tia fal nga in eis mwe mongo ac mwe nim ke orekma luk uh? 5 Ya ac tia fal nga in eis sie mutan Christian kiuk in wiyu in fufahsryesr luk, oana mwet sap ngia ac mwet wien Leum ac Peter elos oru? 6 Ku mea, ya nga na Barnabas pa enenu in orekma tuh kut in suk ma kut in mouh kac? 7 Ma ya solse se su enenu in sifacna moli ma el orekmakin ke pacl in mweun uh? Pia mwet ima se su tia kang fahko ke ima grape lal sifacna? Su mwet shepherd se su tia nim titi ke sheep natul sifacna? 8 Mwe srikrak ma nga fahk inge tia ma sik sifacna, a Ma Sap lal Moses fahk oapana. 9 Kut rit in Ma Sap fahk mu, “Nik kowos kapriya oalin soko cow mukul ke kom orekmakunul in lolongya wheat uh.” Na fuka, ya God El nunku yohk ke cow mukul mukena? 10 Ya El tia fahk ma inge kacsr ke El fahk ouingan? Aok, pwaye lah ma ingan tuh simla kacsr. Mwet se ma pikin fohk uh in akfirasryela, ac mwet se ma kosrani, fah oru orekma lalos ac finsrak tuh elos fah ipeis ke ma kosrani sac. 11 Kut yukwiya fita lun ngun insiowos — ya tia fal tuh kut in eis kosrani lasr suwos ke mwe kasru lun mano? 12 Fin oasr ku lun mwet saya in eis ma inge suwos me, ya ku lasr uh tia yohk lukelos? Tusruktu kut tiana orekmakin ku se inge. A kut muteng ma nukewa in oru tuh in wangin kutena mwe tukulkul in kutong Pweng Wo ke Christ. 13 Kowos etu na lah mwet su kulansap in Tempul elos eis mwe mongo nalos ke ma lun Tempul, ac ke elos kisakunang mwe kisa fin loang uh elos eis ip lalos kac. 14 In ouiya sacna, Leum God El sap tuh elos su fahkak Pweng Wo fah eis mwe mouh lalos ke fahkak lalos ke Pweng Wo. 15

Tusruktu nga soenna orekmakin suwohs inge, ac nga tia pac simis ma inge in pwanang ngan mutawauk in orekmakin keik sifacna. Mansis nga in misa liki tuh sie mwet in eisla likiyu suwohs luk in konkin ke ma inge! **16** Wangin sripa nga in konkin lah nga fahkak Pweng Wo. God El nuna sapkin nu sik tuh nga in oru. Ac fuka kolukiya nu sik nga fin tia fahkak Pweng Wo! **17** Nga fin oru orekma luk ke lungse luk sifacna, na fal nga in eis mwe moul kac. Tusruktu nga oru oana kunokon se nu sik, mweyen God El ase nu sik in oru orekma se inge. **18** Na mea molin ma nga oru uh? Ac pa na inge: nga in sewowo in fahkak Pweng Wo ac tiana siyuk in moul nu sik, ac nga tia pacna suk in akfalyeyuk orekma luk ke Pweng Wo uh. **19** Nga mwet sukosok se, ac nga tia mwet kohs lun kutena mwet. Tusruktu nga sifacna oru tuh nga in mwet kohs lun mwet nukewa, tuh nga in pwanma mwet puspis tuh elos in lulalfongi in Christ. **20** Ke nga orekma yurin mwet Jew, nga moul oana sie mwet Jew, tuh nga in kifasulosme. Finne nga sifacna nga tia oan ye Ma Sap lal Moses, a nga moul oana ngan oan ye Ma Sap ke nga orekma yorolos su oan ye Ma Sap, tuh nga in oayapa kifasulosme. **21** In lumah sacna, ke nga orekma yurin mwet sayen mwet Jew, nga moul oana sie selos, ac nga tia fahsr tukun Ma Sap lun mwet Jew, tuh nga in pwanma mwet sayen mwet Jew nu ke moul. Tia kalmen ouiya se inge pa nga seakos ma sap lun God, tuh pwayeiya uh nga oan ye ma sap lun Christ. **22** Inmaslon mwet su munas in lulalfongi, nga oru tuh nga in munas oana sie selos, tuh nga in kifasulosme. Ke ma inge nga ekla ma nukewa nu sin mwet nukewa, tuh nga in ku in molela kutu selos ke kutena inkanek nga ku in orekmakin. **23** Nga oru ma inge nukewa ke sripen Pweng Wo, tuh nga in wi ipeis ke mwe in sewowo kac. **24** Kowos etu na lah mwet kasrusr puspis wi kasrusr akutun, a mwet sefanna selos eis molin kutangla. Ke ma inge, kasrusr ouingan tuh kowos in ku in eis molin kutangla. **25** Mwet srital nukewa eialosyang nu ke mwe akpah upa puspis, tuh elos fah ku in sunya sie tefuro sukawil, a kut orekma nu ke sie tefuro su ma na nwe tok. **26** Pa oru nga kasrusr suwosna in sun saflaiya, ac nga oana sie mwet fisik su tia fisik ke wangin sripa. **27** Nga arulana akkeye monuk ke puopo, ac sifacna karinginyu tuh nga in tia sufalla tukun nga fahkak Pweng Wo ac pwanma mwet nu ke moul in srike.

10 Mwet lili luk, nga kena kowos in esam ma sikyak nu sin mwet matu lasr su welul Moses meet ah. Elos nukewa muta ye karinginyuk lun sru in pukunyeng sac, ac elos nukewa fahsr sasma Meoa Srusra ke wo ouiya. **2** In pukunyeng uh ac in meoa uh elos nukewa baptaisla oana mwet fahsr tokol Moses. **3** Elos nukewa kang mwe mongo lun ngun se na, **4** ac nim mwe nim lun ngun se na. Elos nim ke eot ngun se na ma welulos fahsr; ac eot sac pa Christ sifacna. **5** Tusruk ne ouinge, pus selos God El tia in sewowo se, pwanang mano misa lalos oalik in acn mweyen. **6** Ma inge nukewa mwe srikasrak nu sesr, in sensenkakin kut tuh kut in tia kena nu ke ma koluk, oana elos; **7** in tia pac alu nu ke ma sruloala, oana kutu selos tuh oru. Oana Ma imusla uh fahk, "Mwet uh pituki in mongo ac nimnim, na elos tuyak ac onsrosro." **8** Kut in tia moulkin inkanek in kosro, oana kutu selos — ac in len sefanna, tausin longoul tolu selos misa. **9** Kut in tia srike Leum, oana kutu selos oru — ac anwuki elos ke serpent. **10** Kut in tia torkaskas, oana kutu selos tuh oru — ac elos kunausyukla sin Lipufan lun Misa. **11** Ma inge nukewa sikyak nu selos tuh in mwe srikasrak nu sin mwet saya, ac simla tuh in mwe sensenkakin kut. Mweyen we se kut moul kac inge apkuran nu ke pac l safla. (aiōn g165) **12** Kutena mwet su nunku mu el tu na ku, wo elan liyaung tuh elan tia putatyang nu in mwe sruhf. **13** Mwe srife nukewa ma kowos sun uh, mwet saya elos wi pac sun tari. Tusruktu God El liyaung na wuleang lal, ac El ac tia fuhlela in srifeyuk kowos alukela ku lowos. Ke pac l se srifeyuk kowos, El ac fah akkeye kowos ac sot inkanek in mutangla ac kaingkunla ma inge. **14** Ouinge, mwet kawuk saok luk, kowos in karingin kowos liki alyalu nu ke ma sruloala. **15** Nga kaskas nu suwos oana mwet kalem in nunak. Kowos in sifacna motkwala ma nga fahk uh. **16** Cup se ma kut sang kulo nu sin God kac ke Kufwa lun Leum, ya kut tia ipeis ke srahn Christ ke pac l se kut nim kac? Ac bread se su kut kunsalik, ya kut tia ipeis ke monin Christ ke kut mongo kac? **17** Ke sripen oasr lof in bread sefanna, kut finne mwet pus a kut mano sefanna, mweyen kut nukewa ipeis ke bread sefanna. **18** Nunku ke mwet Israel: elos su kang ma kisakinyuk fin loang uh, elos tukeni kulansap ke loang uh nu sin God. **19** Ya kalmen fahk luk uh pa, ma sruloala ku mwe mongo ma kisayang nu kac, oasr sripa? **20** Mo! Kalmen ma nga fahk uh pa ma

kisakinyuk fin loang lun mwet pegan ma itukyang nu sin demon uh, ac tia nu sin God. Ac nga tia lungse kowos in asruoki yurin demon uh. 21 Kowos tia ku in nim ke cup lun Leum ac oayapa ke cup lun demon uh. Kowos tia ku in mongo ke tepu lun Leum ac oayapa ke tepu lun demon uh. 22 Kut fin oru ouinge kut ac akksarkusrakye Leum ac oru elan lemta. Na mea, kut nunku mu kut ku lukel? 23 Kutu mwet uh fahk, "Ma nukewa filfilla nu sesr." Pwaye, tusruktu tia ma nukewa wo, ac tia ma nukewa mwe musaeak mwet uh. 24 Wangin sie mwet in suk ma ac wo nu sel sifacna, a elan suk ma ac wo nu sin mwet ngia. 25 Kowos sukosok in kang kutena ikwa ma kukakinyuk ke nien kuka, ac nimet elya in siyuk lah oal ku tia oal. 26 Tuh oana Ma Simusla uh fahk, "Faclu ac koano ma lun Leum God." 27 Sie mwet su tia lulalfongi ke Christ fin suli kowos in welul mongo, ac kowos fin som nu kac, kang ma filiyuki ye motowos ac tia kusen siyuk lah oal ku tia oal. 28 Tusruktu fin oasr sie mwet fahk nu suwos, "Mwe mongo inge ma kisakinyukyang nu ke ma sruloala," na nimet kang mwe mongo ingan, ke na sripen mwet se su fahkot nu suwos an. Finne ac wo suwos, 29 tuh mwet se ingan ku in fohsak mweyen el pangon mu oal. Na mwet se fin siyuk, "Efu ku elya in nunak lun mwet saya in tuh sikulyuki sukosok luk? 30 Nga fin sang kulo nu sin God ke mwe mongo nak, efu ku kutena mwet in akkolukyeyu ke mwe mongo ma nga sang kulo kac?" 31 Ke ma inge, kowos fin mongo ku nim, ku kutena ma kowos oru, oru ma nukewa nu ke wolana lun God. 32 Ouiyen moul lowos in tia mwe aklokoalokye mwet Jew, ku mwet sayen mwet Jew, ku mwet in church lun God. 33 Oru oana ke nga oru — ke ma nukewa nga oru, nga srike in akinsewowoye mwet nukewa. Nga tia nunku ke ma ac wo nu sik sifacna, a ke ma ac wo nu sin mwet nukewa, tuh elos fah ku in moulla.

11 Kowos in etawiyu, in oana ke nga etawi Christ. 2 Nga kaksakin kowos mweyen kowos esamyu pacl nukewa, ac kowos fahsrna tukun mwe luti su nga tuh eis ac tafweot nu suwos. 3 Tusruktu nga kena kowos in kalem kac lah Christ el sifen mukul nukewa, ac mukul tuma el sifen mutan kial, ac God El sifen Christ. 4 Ouinge sie mukul su pre ku fahkak kas lun God ye mutun mwet uh ke pacl in alu, fin sunya sifal, el aklsruongtenye sifal, su Christ. 5 Ac kutena mutan su pre ku fahkak kas lun God ye mutun

mwet uh a wangin ma sunyen sifal, el aklsruongtenye mukul tumal, su sifal. Wangin ekla inmasrlon mutan sac ac mutan se su resaiyukla sifal. 6 Mutan se fin tia sunya sifal, ac fal na nu sel elan kalla aunsifal. Na ke sripen mwe mwekin se nu sin sie mutan in resaela sifal ku kalla aunsifal, enenu elan sunya sifal. 7 Mukul se tia enenu in sunya sifal, mweyen el orekla in luman God ac in wolana lal. A mutan el orekla in fahkak wolana lun mukul; 8 tuh mukul uh tia orekla liki mutan, a mutan uh orekla liki mukul. 9 Oayapa mukul uh tia orekla ke sripen mutan, a mutan orekla ke sripen mukul. 10 Ouinge, ke sripen lipufan uh, sie mutan enenu in sunya sifal in fahkak lah el oan ye ku lun mukul tumal. 11 A funu nu ke moul lasr in Leum, mutan el tia ku in sifacna fin wangin mukul, ac mukul tia pac ku in sifacna fin wangin mutan. 12 Tuh oana ke mutan el tuh orekla liki mukul, in ouiya sacna, inge mukul uh isusla sin mutan; ac ma nukewa ma orekla sin God me. 13 Kowos in sifacna nunku lah ac fal sie mutan in pre nu sin God ke pacl in alu a wangin ma sunyen sifal. 14 Ya tia ma kalem se suwos, lah oemeet me aunsuf loeloes lun mukul uh mwe mwekin se, 15 a fin loes aunsifen sie mutan, sie ma kato? Itukyang aunsuf loeloes nu sin mutan tuh in ma afinyen sifal. 16 Tusruktu kutena mwet fin lungse akukuin kac, pwayena ma nga ac fahk pa: yorosr, oayapa yurin church lun God nukewa, pa inge ouiya lasr ke pacl in alu uh. 17 Tusruktu, kas in kasru luk nu suwos inge ma nu ke pacl kowos tukeni in alu — nga tia kaksakin kowos, mweyen yohk ma koluk sikyak liki ma wo. 18 Ma se meet, nga lohng mu oasr srisrielik inmasrlowos ke pacl kowos tukeni uh; ac nga lulalfongi mu kutu ma nga lohng uh pwaye. 19 (Ac nuna oasr srisrielik inmasrlowos, tuh elos su inse pwaye inmasrlowos in akilenyuk.) 20 Pacl kowos tukeni nu sie, tia Kufwa lun Leum pa kowos oru. 21 Tuh ke kowos mongo, kais sie sa na kang ma nal sifacna, pwanang kutu mwet uh masrinsral a kutu sruhila. 22 Mea, wangin lohnm suwos sifacna kowos in mongo ac nim we? Ya ac wo suwos in pilesru church lun God ac akmwekinyalos su muta in enenu? Mea kowos nunku mu nga ac fahk nu suwos ke ma inge? Ya nga ac kaksakin kowos? Tiana ku! 23 Tuh mwe luti nga tuh eis sin Leum nga tafweot tari nu suwos: tuh Leum Jesus, in fong se ke tukakinyukyak el, el eis bread, 24 ac ke el sang kulo tari, el kunsalik

ac fahk, "Eis, mongo; ma inge monuk ma musalla keiwos. Kowos oru ma inge in esamyu." 25 Oayapa, tukun el mongo tari, el eis cup sac ac fahk, "Cup se inge wuleang sasus ke srahk. Ke kowos nim, kowos in oru ma inge in esamyu." 26 Tuh pacl e nukewa kowos mongo bread inge ac nim ke cup se inge, kowos fahkak misa lun Leum nwe ke pacl se el sifil tuku. 27 Ke ma inge, el su mongo bread inge ac nim ke cup lun Leum ke sie ouiya tia suwohs, oasr mwatal ke monin Leum ac srahn Leum. 28 A lela kais sie mwet in sifacna tuni ouiyeen moullal meet liki el mongo ke bread inge ac nim ke cup se inge. 29 Mweyen el fin tia akilen kalmen monin Leum ke pacl el mongo bread ac nim ke cup, el use nununku nu facl sifacna ke el mongo ac nim. 30 Pa ingan sripa se oru mwet puspis inmaslowos mas ac munas, ac kutu misa tari. 31 Kut fin sifacna tuni kut meet, kut fah tia nununkeyuk. 32 Tusrukto Leum God El nununkekut ac kai kut tuh kut fah tia wi faclu lisyukla. 33 Ke ma inge, mwet lili luk, ke kowos tukeni nu sie in mongo ke Kufwa lun Leum, kowos in tupan sie sin sie. 34 Ac fin oasr mwet masrinsral, lela elan mongoi in lohmsel, tuh kowos fah tia nununkeyuk ke kowos tukeni nu sie. Ac sripa saya an, nga fah akkalemeye ke nga fahsrot nu yuruwos.

12 Inge, ke ma kowos sim kac ke mwe sang sin Ngun Mutal. Mwet lili, nga kena kowos in etu ma pwaye kac uh. 2 Kowos etu lah ke pacl se kowos srakna moullal in lohms, kowos tuh kolyukla ke inkaneke tafongla puspis tuh kowos in alu nu ke ma sruloala ma wangin moullal. 3 Nga lungse kowos in etu lah wangin sie mwet su kolyuk sin Ngun lun God ku in fahk, "Jesus elan selngawiyuk!" Oayapa wangin sie mwet ku in sifacna fahkak, "Jesus el Leum," el fin tia kolyuk sin Ngun Mutal. 4 Oasr kain in mwe sang puspis lun ngun ac ma inge tia oana sie, tusrukto ma sin Ngun sefanna. 5 Oasr kain in kulansap ma tia oana sie, tusrukto ma inge kulansupu Leum sefanna. 6 Oasr kain in talan itukyung nu sin mwet uh ma tia oana sie, tusrukto God sefanna pa sang talan inge nu sin mwet nukewa. 7 God El akkalemeye nu sin kais sie mwet lah ngunal oasr in elos, tuh in mwe akwoye mwet nukewa. 8 Ngun el sang nu sin sie mwet mwe fahkak ke lalmwetmet, ac Ngun sacna el sang nu sin sie pacna mwet mwe fahkak ke etauk. 9 Nuna Ngun sacna el sang lulalfongi nu sin sie mwet, ac

nu sin siena mwet el sang ku in akkeyala mas. 10 Ngun se inge el asang nu sin sie mwet ku in orek mwenmen; ac nu sin siena, ku in fahkak kas lun God; ac nu sin sie pac, ku in akilen inmasrlon mwe sang ma tuku sin Ngun me ac ma tia tuku sin Ngun me. Nu sin sie mwet el sang ku in kaskaskin siena kain in pusra, ac nu sin sie el sang ku in aketeya pusra inge. 11 Tusrukto Ngun sacna pa oru ma inge nukewa. El sang nu sin kais sie mwet mwe sang su tia oana sie, fal nu ke lungse lal. 12 Christ el oana sie mano ma oasr lah puspis kac; finne lah puspis oasr kac, a mano sefanna. 13 Ouinge, kut nukewa baptaisla ke Ngun sacna nu ke mano sefanna — kut finne mwet Jew ku mwet sayen mwet Jew, kut finne mwet kohs ku mwet sukosok; ac God El okoama Ngun sefanna nu in kut nukewa. 14 Tuh mano se tia orekla ke lah sefanna, a ke lah puspis. 15 Sie nia fin fahk, "Mweyen nga tia pao, nga tia ma lun mano," na mea pwaye lah el tia lahn mano sac? 16 Ac insrac fin fahk, "Mweyen nga tia atronmuta se, nga tia lahn mano sacn," na mea, pwaye lah el tia lahn mano sac? 17 Mano nufon se fin atronmuta mukena, ac ku in lohng fuka? Ac fin insrac mukena, ac ku in ngok fuka? 18 A God El oakiya lah nukewa tia oana sie in mano se, fal nu ke lungse lal. 19 Ac tuh wangin mano fin lah nukewa kac kain sefanna! 20 Tusrukto, oasr lah puspis, a mano sefanna. 21 Ouinge, atronmuta el tia ku in fahk nu sel pao, "Nga tia enenekom!" Ac sifa tia pac ku in fahk nu sel nia, "Nga tia enenekom!" 22 Pwayeyi uh, lahn mano ma luman munas uh, arulana eneneyuk; 23 ac lah ma kut nunku mu tia arulana yohk sripa, pa kut karingin wo uh; ac lah ma tia arulana wo in liyeyuk, kut nokomla in wo, 24 a lah ma wo in liyeyuk tia enenu in orek ouinge. God sifacna El orani lah nukewa ke mano in sie ouiya ma ac akwoye lah ma oasr enenu la. 25 Ac ouinge wangin sralik in mano se, a lah nukewa akaringini. 26 Sie lah fin keok, lah nukewa wi keok; sie lah fin kaksakinyuk, lah nukewa wi engan. 27 Kowos nukewa monin Christ, ac kais sie suwos lahn manol. 28 God El oakikowosi nukewa in acn suwos in church: acn se meet nu sin mwet sap, akluo mwet palu, aktolu mwet luti; na tufah elos su orek mwenmen, elos su itukyung ku nu se in akkeyala mas, ku mwet kasru, mwet kol, ku elos su kaskaskin siena kain pusra. 29 Tia elos nukewa mwet sap ku mwet palu ku mwet luti. Tia mwet nukewa oasr ku

goro in orek mwenmen 30 ku in akkeyala mas ku in kaskaskin siena kain pusra, ku aketeya kalmen pusra inge. 31 Ke ma inge kowos in sang insiwos in suk mwe sang ma yohk sripa uh. Tusruktu inge nga ac akkalemye ouiya se ma wo liki nukewa.

13 Nga finne ku in kaskas ke kas lun mwet ac kas lun lipufan, a fin wangin lungse yuruk, nga ac oana pusren brass su tungtung, ku cymbal su erarrar. 2 Nga finne ku in fahkak kas lun God, ac etu ma lukma nukewa ac etauk nukewa; ac fin oasr yuruk lulalfongi nukewa in mokle eol, a fin wangin lungse yuruk, nga wangin. 3 Nga finne kitala ma luk nukewa ac sang monuk in firiryak — a fin wangin lungse yuruk, nga tia akwoyeyuk kac. 4 Lungse el mongfisar ac kulang; lungse el tia sok, lungse el tia sifacna konkin, el tia inse fulat; 5 lungse el tia oru ma sufal, el tia nunku kac sifacna, el tia sa in mulat, el tia oakla ma koluk orek nu sel. 6 Lungse el tia engan ke ma koluk, a el engan ke ma pwaye. 7 Lungse el tiana fuhleak; el lulalfongi ac finsrak ac muteng in pacl nukewa. 8 Lungse el tiana wanginla. A funu ke kas in palu, ma nu ke kitin pacl; ac mwe sang in kaskas ke siena kain pusra ac fah tui; ac etauk ac fah wanginla pac. 9 Tuh etauk lasr ac fahkak lasr ke kas lun God tiana fonla; 10 a ke ma su fonla ac suwoslana ac tuku, na ma su tia fonla ac fah wanginla. 11 Ke nga tulik, nga kaskas oana tulik, etu luk oana etu lun tulik, ac nga nunku oana tulik; a inge ke nga mwet matu, nga sista ouiya lun tulik. 12 Liye lasr ke God in pacl inge, oana ke kut ngetang nu ke sie selngun ohk; a tok kut fah ngetani sie sin sie. Inge nga etu tafu na; a tok ac fah fonla etu luk — oana ke God El arulana eteyu. 13 Ac inge oasr lulalfongi, finsrak ac lungse; ac ma se ma yohk sin ma tolu inge pa lungse.

14 Ke ma inge, lungse pa kowos ac kwafe kowos nu kac. Kowos in oayapa kwafe kowos nu ke mwe sang lun ngun, yokna ke mwe sang lun sulkakin kas lun God. 2 Mwet se ma kaskaskin siena kain pusra el tia kaskas nu sin mwet uh a nu sin God, mweyen wangin mwet kalem kac. El kaskas ke ma lukma ke ku lun Ngun. 3 Tusruktu mwet se su sulkakin kas lun God el kaskas nu sin mwet uh ke kas in kasrelos, kas in akkeyalos, ac kas in akwoyalos. 4 Mwet se ma kaskaskin siena kain pusra el kasrel sifacna, a mwet se ma sulkakin kas lun God el kasru

mwet nukewa su tukeni in church. 5 Wo sik kowos nukewa in kaskaskin siena kain pusra; a wo liki na tuh in oasr mwe sang yuruwos in sulkakin kas lun God. Tuh yohk sripen mwet se su sulkakin kas lun God liki el su kaskaskin siena kain pusra — sayen fin oasr sie su ku in aketeya ma el fahk, tuh church nufon sac fah eis kasru kac. 6 Ke ma inge, mwet wiuk in lulalfongi, nga fin fahsrot nu yuruwos, ya oasr sripa nu suwos nga fin kaskaskin siena kain pusra? Ac wanginna, nga fin tia fahkak nu suwos sie mwe fahkak sin God me, ku kas in etauk, ku kas in purakak nunkowos, ku kas in luti. 7 Nunku ke sie flute ku harp, kain in mwe srital on ma wangin moula — mwet uh ac etu fuka ahyan on soko fin tia kalem pusren kais sie note kac? 8 Ac mwet ukuk se fin tia ukya mwe ukuk uh in kalem, su ac akola nu ke mweun? 9 In ouiya sacna, mwet uh ac kalem fuka ke ma kowos fahk uh kowos fin kaskaskin siena kain pusra ma tiana kalem uh? Kas lowos uh ac wanginla yen engyeng uh! 10 Pukanten kain in kas fin faclu ma tia oana sie, a kain in kas inge nukewa oasr kalmeya. 11 Sie mwet fin sramsram ke kas ma nga tia etu, na el oana sie mwet sac nu sik, ac nga mwet sac se pac nu sel. 12 Ke kowos kena eis mwe sang lun Ngun, kowos enenu in akyokye orekmakinyen mwe sang ma ac kasru in musaeak mwet in church. 13 Mwet se ma kaskaskin siena kain pusra, elan pre tuh in itukyang nu sel mwe sang in akkalemye ma el fahk. 14 Tuh nga fin pre ke siena kain pusra, ngunik el pre, a nunkuk wangin kac. 15 Na mea nga ac oru? Nga fah pre ke ngunik, ac nga fah oayapa pre ke nunak luk; nga fah on ke ngunik, ac nga fah oayapa on ke nunak luk. 16 Ke kom sang kulo nu sin God ke ngun mukena, mwet saya se su wi tukeni sac el ac ku in wi fahk “Amen” fuka nu ke pre in sang kulo lom, ke el tia ku in etu ma kom fahk an? 17 Pre in sang kulo lom nu sin God finne wo, ac tiana kasru mwet se ngia. 18 Nga kulo nu sin God lah nga kaskaskin siena kain pusra yohk liki kowos nukewa. 19 Tusruktu ke pacl in alu in church, wo sik in kaskaskin kas limekosr na ma mwet uh ku in kalem kac ac eis etauk kac, liki na in kaskaskin tausin puspis kas in siena kain pusra. 20 Mwet Christian wiuk, kowos in tia elahn tulik in nunak lowos. Tusruktu in ma koluk, lela in wangin mwatuwos oana tulik srisrik; a in nunak lowos, kowos in nunak oana mwet matu. 21 In Ma Simusla oasr ma simla su

fahk: "Ke kaskas lun mwet su siena kas lalos, Nga fah kaskas nu sin mwet luk, Leum El fahk. Nga fah kaskas ke oalin mwet sac uh, Tusruktu, ne ouinge, mwet luk fah tia porongeyu." 22 Ouinge, mwe sang lun kaskas ke siena kain pusra el oana sie mwe akul nu sin mwet selulalfongi, ac tia nu sin mwet lulalfongi. Ac sulkakinyen kas lun God pa sie mwe akul nu sin mwet lulalfongi, ac tia nu sin mwet selulalfongi. 23 Ke ouinge uh, fin oasr tukeni lun mwet in church, ac mwet nukewa mutawauk in kaskaskin siena kain pusra — ac kutu mwet saya, ku mwet sululalfongi utyak wi, ya elos ac tia fahk mu kowos mwet wel? 24 A elos nukewa fin sulkakin kas lun God ke sie mwet selulalfongi ku sie mwet saya utyak, na el ac ku in akilenak ma koluk lal ke ma el lohng uh. El ac fah nununkal sifacna ke ma el lohng inge, 25 ac el ac fahkak nunak lukma lal ye mutun mwet tukeni uh, ac el ac fah faksufi ac alu nu sin God ac fahk, "Pwayena lah God El oasr yuruwos!" 26 Mwet lulalfongi wiuk, pa inge kalmen ma nga fahk uh. Ke kowos tukeni nu ke alu, sie mwet uh ac on, sie elan luti, sie elan fahkak mwe fahkak sin God me, sie pac elan kaskaskin siena kain pusra, ac sie pac elan aketeya pusra inge. Ma nukewa enenu in mwe musaeak mwet in church. 27 Kutena mwet fin kaskaskin siena kain pusra, lela in tia pus liki mwet luo ku tolu, ac elos in kais sie eis pacl lalos, ac sie pac mwet in aketeya ma srumunyak uh. 28 Tusruktu fin wangin mwet ku in aketeya, na mwet se ma kaskaskin siena kain pusra el enenu in misla, ac kaskas na nu sel sifacna ac nu sin God. 29 Mwet luo ku tolu su oasr mwe fahkak sin God me elos in eis kunalos, na mwet ngia in lohng akwoya nu ke ma elos fahk. 30 Tusruktu mwet se fin muta in tukeni uh ac el eis sie mwe fahkak sin God, mwet se ma kaskas uh enenu in tui. 31 Kais sie suwos ku in eis pacl la in fahkak kas lun God, tuh mwet nukewa in ku in lutlut kac ac eis ku lalos kac. 32 Sie mwet su sulkakin kas lun God el enenu in karinganang mwe sang se ma itukyng nu sel, 33 mweyen God El tia pangon kut nu ke ouiya oraru, a nu ke ouiya misla. Oana in church nukewa lun mwet lun God, 34 mutan elos enenu in misla ke pacl in tukeni uh. Elos in tia kaskas, a elos in pusisel, fal nu ke Ma Sap lun mwet Jew. 35 Elos fin lungse etu ke kutena ma, elos fah siyuk sin mukul tumalos in lohng selos. Sie mwe mwekin fin sie mutan el kaskas ke pacl in tukeni

lun church. 36 Kowos mwet in church Corinth, mea pwaye lah kas lun God tuku yuruwos me? Ya kowos mukena pa kas lun God tuku nu se uh? 37 Mwet se fin nunku mu el mwet utuk kas lun God, ku oasr mwe sang lun ngun yorol, elan akilen lah ma nga simis nu suwos inge ma Leum Jesus el sapkin. 38 Tusruktu el fin tia lohng nu ke kas luk inge, nimet kowos lohng nu sel. 39 Ke ma inge, mwet lulalfongi wiuk, kowos in insianaung in sulkakin kas lun God, tusruktu nimet ikol mwet lulalfongi su kaskaskin siena kain pusra. 40 Kowos in oru ma nukewa in ouiya fal ac in takla wo.

15 Inge, mwet lili ac lulu, nga lungse akesmakinye kowos ke Pweng Wo su nga fahkak kac nu suwos, ac su kowos eis, ac su lulalfongi lowos tu ku kac. 2 Pa inge Wosasu su nga fahkak nu suwos. Kowos moliyukla ke sripen Wosasu, kowos fin sruokya na ku — a kowos fin tia, na lulalfongi lowos wangin sripa. 3 Nga tafweot nu suwos ma nga eis tari, su arulana yohk sripa: tuh Christ el misa ke ma koluk lasr, oana simla in Ma Simusla; 4 el tuh pukpuki, ac akmoloyeyukyak el ke len se aktolu, fal nu ke Ma Simusla; 5 el sikyang nu sel Peter, ac toko nu sin mwet sap singoul luo. 6 Na sie pacl tok, el sikyang nu sin mwet pus liki lumfoko sin mwet fahs tokol meet. Pus selos srakna moul, a kutu selos misa tari. 7 Na el sikyang nu sel James, ac toko nu sin mwet sap nukewa. 8 Na e tok, el sikme pac nu sik — finne nga oana sie su isusla meet liki pacl fal. 9 Tuh nga srik sin mwet sap nukewa — nga tia pac fal in pangpang sie mwet sap, mweyen nga tuh kalyei church lun God. 10 Tuh kulang lun God pa oru nga sie mwet sap inge, ac kulang lal nu sik tia wangin sripa. Tuh nga orekma yohk liki kutena mwet sap saya. Tusruktu tia nga pa oru uh, a lungkulang lun God su orekma in nga. 11 Ke ma inge, oana sie finne ma sik ku ma selos, tuh pa inge ma kut nukewa fahkak in luti lasr, ac pa inge ma kowos lulalfongi. 12 Inge, mwe fahkak lasr uh pa Christ el akmoloyeyukyak liki misa, na efu ku kutu suwos fahk mu wangin moulyak liki misa? 13 Fin pwaye, kalmac pa Christ el tiana moulyak; 14 ac Christ el fin tia moulyak liki misa, na wangin sripen mwe luti lasr, ac wangin pac sripen lulalfongi lowos. 15 Tia ma inge mukena, a kut orek loh kikiap ke God, mweyen kut fahk mu El akmoloyelak Christ liki misa — a fin pwaye lah mwet misa elos tia moulyak, na El tia pac akmoloyelak Christ. 16 Tuh mwet misa fin tia

moulyak, Christ el tia pac moulyak. 17 Ac Christ el fin tia moulyak, na lulalfongi lowos wangin sripa, ac kowos srakna tuh lac in ma koluk lowos. 18 Ac oayapa kalmac pa mwet lulalfongi in Christ su misa tari, elos wanginla. 19 Finsrak lasr in Christ fin ma na nu ke moul se inge mukena, na fal mwet uh in pakomutasar yohk liki mwet nukewa. 20 Tusruktu suwosiya pa Christ el akmoulyeyukyak liki misa, in mwe akpwayei lah elos su motul in misa fah oayapa akmoulyeyukyak. 21 Tuh oana ke misa tuku ke sie mwet, in lumah sacna moulyak liki misa tuku pac ke sie mwet. 22 Tuh oana ke mwet nukewa misa ke sripen kupasr lalos nu sel Adam, in lumah sacna mwet e nukewa fah akmoulyeyukyak ke sripen kupasr lalos nu sin Christ. 23 Tusruktu kais sie fah akmoulyeyukyak fal nu ke pac oakwuki nu sel: Christ pa emeet; na elos nukewa su ma lal fah akmoulyeyukyak pac ke pac se el ac foloko. 24 Na ac fah safla faclu. Christ el fah kutangla ku nukewa lun ngun koluk, oayapa mwet kol ac wal lun ngun inge, ac el ac fah sang Tokosrai nu sin God Papa. 25 Tuh Christ el fah leum nwe ke God El kutangla mwet lokoalok nukewa ac fuhlelosi ye nien Christ. 26 Mwet lokoalok se ma ac fah kutangyukla oetok uh pa misa. 27 Tuh Ma Simusla uh fahk, "God El likiya [ma] nukewa nu ye nial." Kalem lah God sifacna El tia oasr in kas se inge "ma nukewa" mweyen El pa filiya ma nukewa ye Christ. 28 Tusruktu ke ma nukewa filiyuki tari nu ye kolyuk lun Christ, na el, Wen, fah sifacna likiya ye God, su likiya ma nukewa yal; ac God El fah leum fin ma nukewa. 29 Inge, fuka mwet su baptaisla inen mwet misa? Efu ku elos in oru? Fin pwaye lah mwet misa tia moulyak, oana ke kutu mwet uh fahk, na efu ku mwet inge baptaisla ke inen mwet misa? 30 Ac funu kut, efu ku kut moul in sensen ke ao nukewa? 31 Mwet lili ac lulu, nga suiya misa len nukewa! Konkin luk keiwos, ke sripen kupasr lasr yurin Christ Jesus Leum lasr, pa oru ngan fahkla ma se inge. 32 Fin pa nga anwuk lain mwet su oana "kosro sulallal" in Ephesus, oana mwet su ac nuna misa na, ac mwe mea nu sik? Tusruktu fin mwet misa ac tia akmoulyeyukyak, na tari kut in oru oana kas se ma fahk mu, "Lela kut in mongo ac nim, tuh kut ac misa lutu." 33 Kowos in tia kiapweyukla. "Mwet kawuk koluk uh ku in kunausla elah wo uh." 34 Kowos in asmakla ac tulokinya ouiya koluk lowos. Nga fahk ma inge in akmwekinye kowos: kutu suwos

tia etu God. 35 Oasr mwet ac siyuk, "Mwet misa uh ac akmoulyeyukyak fuka? Ac kain in mano fuka lalos?" 36 Kom lalfon! Ke kom yukwiya sie fita infohk uh, tia ku in srunak fin tia misa meet. 37 Ac ma kom yukwiya uh tia monin sak nufon soko, a fita se na — sahp fiten wheat se ku fiten sie pacna kain. 38 God El sang sie mano nu ke kais sie fita, fal nu ke lungse la; El sang nu sin kais sie fita mano se ma ac fal nu kac. 39 Ac ikwen ma moul nukewa tia kain ikwa sefanna. Ikwen mwet uh sie kain, ikwen ma orakrak uh sie pac kain, ikwen won uh sie pac kain, ac ikwen ik uh sie pacna kain. 40 Ac oasr pac mano lun ma inkusrao, ac mano lun ma fin faclu. Wolana lun mano ke ma inkusrao sie liki wolana lun mano ke ma oan fin faclu. 41 Oasr wolana lun faht uh, ac sie pac wolana lun malem, ac oasr sie pacna wolana lun itu uh, tuh kais sie itu tia oana sie wolana la. 42 Ac fah oapana inge ke pac se God El ac akmoulyauk mwet misa. Ke mano se pukpuki, ma ac kulawi; ke ac akmoulyeyukyak, mano sac ac tia kulawi. 43 Mano se ma pukpuki, sukato ac munas; a mano se ma akmoulyeyukyak ac fah oasku ac ku. 44 Ke pukpuki, el sie mano ikwa; ke akmoulyeyukyak, el ac fah sie mano ngun. Ke sripen oasr mano ikwa se, ouinge enenu pac in oasr mano ngun se. 45 Tuh Ma Simusla uh fahk, "Mwet se oemeet ah, Adam, el orekla tuh sie ma moul"; a Adam se safla el Ngun in sang moul. 46 Tia moul in ngun pa meet, a moul in ikwa, na toko fah moul in ngun. 47 Adam se meet orekla ke fohk lun faclu; Adam se akluo el tuku inkusrao me. 48 Elos su ma lun faclu, elos oana el su orekla ke fohk lun faclu; elos su ma lun kusrao elos oana el su tuku inkusrao me. 49 Oana ke kut nukum luman mwet se ma orekla ke fohk uh, ouinge kut ac fah nokomang luman Mwet se ma tuku inkusrao me. 50 Mwet lulalfongi wiuk, kalmen ma nga fahk uh pa ma orekla ke ikwa ac srah koflana ipeis ke Tokosrai lun God, ac ma kulawi koflana ipeis ke ma ac tia kulawi. 51 Porongo ke nga ac akkalemeye sie ma lukma: tia kut nukewa ac fah misa, tusruktu kut nukewa fah ekla. 52 in kitin pac na, oana sarup se, ke mwe ukuk safla uh ac kasla. Tuh pac se mwe ukuk uh kas, mwet misa ac fah akmoulyeyukyak ac tia sifil misa, ac kut nukewa ac fah ekla. 53 Tuh ma su kulawi enenu in ekla ac nokomang ma su ac tia kulawi; ma su ac misa enenu in ekla ac nokomang ma su tia ku in misa. 54 Na

ke ma su misa ac kulawi ekla tari nu ke ma ac tia ku in misa ku kulawi, na Ma Simusia se inge ac fah akpwayeyiuk, "Misa kutangyukla tari!" 55 "Misa, pia kutangla lom an? Misa, pia mwe anwuk lom an?" (Hadēs 986) 56 Mwe anwuk lun misa pa ma koluk, ac ku lun ma koluk pa Ma Sap. 57 A kulo nu sin God, su ase kutangla nu sesr ke Leum lasr Jesus Christ! 58 Ke ma inge, mwet wiuk in lulalfongi su arulana saok sik, kowos in tu na ku ac tia mokuikui. Kowos in moniyuk in orekma nu sin Leum pacl nukewa, ke sripen kowos etu lah orekma lowos nu sin Leum tia ma pilasr.

16 Inge, ke mani se ma kowos ac orani in sang kasru un mwet lun God in acn Judea: kowos enenu in oru oana ma nga tuh fahk nu sin church in acn Galatia. 2 Sunday nukewa kais sie suwos in srele kutu mani, fal nu ke lupan molin orekma lun kais sie. Orani ac karinganang ma inge, tuh in fah wangin sifil orani mani ke pacl se nga ac tuku. 3 Tukun nga sun kowos, nga ac fah supwala mwet ma kowos sulela in usla mwe sang lowos nu Jerusalem, wi leta in tukakunulos. 4 Fin fal nga in wi som, na elos ku in wiyu som. 5 Nga fah tuku nu yuruwos tukun nga oru fufahsryesr luk in acn Macedonia, mweyen nga akoo nga in som nu we. 6 Nga finsrak ngan muta yuruwos ke kutu pacl, sahꞑ ke pacl in mihsrisr uh nufon, na kowos fah ku in kasreyu ke fufahsryesr luk nu in kutena acn nga ac som nu we toko. 7 Nga tia lungse sa fahsrot inge ac muta yuruwos ke kitin pacl na, a nga finsrak mu ngan fah fahsrot ac muta paht yuruwos, fin ou lungse lun Leum. 8 Nga ac mutana Ephesus nwe ke len in Pentecost. 9 Oasr pacl na wowo nu sik in oru sie orekma yohk sripa in acn se inge, finne oasr mwet puspis lainyu. 10 Timothy el fin fahsrot, kowos in arulana liyalang wo tuh in wangin mwe fosnga nu sel, mweyen el mwet orekma lun Leum, oana nga. 11 Nimet lela kutena mwet in pilesral, a kowos in kasrel ke fufahsryesr lal tuh in misla, elan ku in foloko nu yuruk; mweyen nga soano foloko lal wi mwet wasr pac in orekma uh. 12 Ac funu kacł Apollos, sie pac mwet wasr in orekma uh, pacl pus nga kwafe sel elan fahsrot nu yuruwos wi mwet lulalfongi pac wasr saya, a el soenna nunku mu pacl fal elan fahsrot. Tusruktu el fin konauk pacl wo, el ac fah fahsrot. 13 Kowos in ngusrikyak, tu na ku in lulalfongi; kowos in pulaik na, ac akkeye insiwos. 14

Oru orekma lowos nukewa ke lungse. 15 Kowos etu kacł Stephanas ac sou lal; elos pa forla oemeet in acn Achaia, ac eaisalosyang sifacna tuh elos in orekma in kasru mwet lun God. Mwet wiuk in lulalfongi, nga kwafe suwos, 16 tuh kowos in akos mwet kol ouinge, ac kutepacna mwet ma welulos orekma ac kulansap. 17 Nga engan ke Stephanas, Fortunatus, ac Achaicus elos tuh tuku ah, mweyen elos aolkowosla ke kowos wangin, 18 ac akkeyeyu, oana ke elos tuh akkeye kowos. Fal in akilenyuk mwet ouinge. 19 Church in kais sie acn in Asia paing kowos. Aquila ac Priscilla ac church se ma muta tukeni in lohm selos ah elos wi pac arulana paing kowos inen Leum lasr. 20 Mwet lulalfongi nukewa wiwos in acn se inge elos paing kowos. Kowos in paing sie sin sie ke lungse pwaye. 21 Nga simis kas inge ke pouk sifacna: [Lung luk nu suwos, nga Paul]. 22 Kutena mwet su tia lungse Leum — fal in selngawiyuk el! [Marana tha — Leum lasr, fahsru]! 23 Lungkulang lun Leum Jesus in wi kowos. 24 Lung luk nu suwos nukewa inen Christ Jesus.

Luo Corinth

1 Ma sel Paul, sie mwet sap lun Christ Jesus ke lungse lun God, ac oayapa Timothy, mwet wiasr in lulalfongi — Nu sin church lun God in acn Corinth, ac nu sin mwet lun God nukewa apunla acn Achaia: **2** Lungkulang ac misla nu suwos sin God Papa tumasr ac Leum Jesus Christ. **3** Lela kut in sang kulo nu sin God, Papa tumun Leum lasr Jesus Christ, Papa su arulana pakoten, ac God su kasrekut ac akwoyekut! **4** El kasrekut in mwe lokoalok nukewa lasr, tuh kut in ku in kasru mwet ngia ke kutena mwe lokoalok ma oasr yorolos, ke ouiyen kasru se pacna ma God El kasrekut kac. **5** In oana ke kut wi ipeis ke mwe keok puspis lun Christ, ouinge in Christ kut oayapa ipeis ke kasru lulap lun God. **6** Kut fin keok, ma inge mwe kasru ac mwe molela nu suwos; fin kasreyuk kut, na kasreyuk pac kowos, ac ac fah itukot pac ku nu suwos tuh kowos in ku in mongfisar in mutangla mwe keok pacna ma kut mutangla. **7** Ke ma inge finsrak lasr in kowos arulana ku, ac kut etu lah ke kowos wi ipeis ke keok lasr, kowos oayapa ipeis ke mwe kasru nu sesr. **8** Mwet lili ac lulu, kut kena akesmakye kowos ke ma upa su kut tuh pulakin in acn Asia. Ma toasr su filiyuki facsr arulana yohk ac toasrlana, oru kut fuhleak finsrak nukewa lasr mu kut ac moul. **9** Kut nunku mu kut ac misa. Tusrukto ma inge sikyak tuh kut in tia lulalfongi kacsr sifacna, a kut in lulalfongi God mukena, su akmoulyauk mwet misa. **10** El molikutla liki mwe sensen puspis ma kut ac ku in misa kac, ac El ac fah sifil molikutla; ouinge kut filiya finsrak lasr in El tuh El ac fah sifilpa molikutla **11** oana ke kowos oayapa kasrekut ke pre lowos. Ouinge pre puspis lun mwet uh kacsr ac fah topukyuk, ac God El fah akinsewowoye kut, ac mwet puspis fah sang kulo nu sin God kacsr. **12** Kut sifacna konkin lah ma kut pulakin insiasr uh akkalemeye lah ouiyen moul lasr fin faclu pwayena ac suwohs ye mutun God, ac yokna ke kut tuh muta inmasrlowos, ke sripen ku lun kulang lun God, ac tia ke lalmwetmet lun mwet. **13** Tuh kut sim nu suwos ke ma na kowos ku in riti ac kalem kac. Nga finsrak kowos in arulana kalem kac, **14** kowos finne soenna arulana kalem kac inge — tuh ke Len lun Leum Jesus, kowos ac fah ku in insewowo kacsr oana ke kut insewowo keiwos. **15** Ke sripen nga etu na lah ouinge, pwanang nga tuh akoo in fahsrot

nu yuruwos meet, tuh kowos in akinsewowoyeyuk pacl luu. **16** Mweyen nga lumahla tari ngan mutwata yuruwos ke fahsr se luk nu Macedonia, ac sifilpa ke folok luk we me uh, tuh nga in eis kasru luk suwos nu ke fahla luk nu Judea. **17** Ke nga ako ouinge, ya kowos nunku mu nga oana mwet ma sa in ekulla nunak la uh? Pacl nga oru pwapa luk uh, ya nga oru ke lungse luk sifacna, akola na in fahk, “Aok, aok” meet, na tok nga ekulla fahk mu “Mo, mo?” **18** A oana ke God El pwaye ke ma El fahk uh, wulela luk nu suwos tiana “Aok” ac oayapa “Mo.” **19** Tuh Jesus Christ, Wen nutin God, su nga ac Silas ac Timothy tuh luti nu suwos kacl, el tia sie su sisani “Aok” ac “Mo.” Pacl nukewa el “Aok” na. **20** Mweyen el pa “Aok” nu ke wuleang nukewa lun God. Ke ma inge kut fahk “Amen” inen Jesus Christ, nu ke wolana lun God. **21** God sifacna pa akkeye kut oayapa kowos ke kut kupasryang nu sin Christ. God sifacna pa srikutelik, **22** ac filiya sie mwe akul facsr in akkalemeye lah kut ma lah, ac El ase Ngun Mutal in oan insiasr tuh in mwe akpwayei ke ma nukewa su El akoela nu sesr. **23** Nga pang nu sin God tuh El etu nunak lun insiuk! Nga tuh tila fahsrot nu Corinth ke sripen nga tia lungse akelyaye kowos. **24** Kut tia srike in sapkin ma kowos in lulalfongi; kut etu lah kowos tu ku in lulalfongi. A kut wi kowos orekma, tuh in mwe akenganye kowos.

2 Ouinge nga tuh sifacna sulela sik in tia sifilpa fahsrot nu yuruwos, tuh nga in tia akasorye kowos. **2** Mweyen nga fin oru kowos in asor, na su ac ku in akpwayeyu? Elos na su nga tuh akasorye. **3** Pa inge sripen nga tuh sim nu suwos meet ah — nga tia lungse fahsrot nu yuruwos ac aksupwaryeyuk sin mwet na ma fal in akenganyeyu. Tuh nga pula tari lah nga fin engan, na kowos nukewa wi pac engan. **4** Ke nga tuh sim nu suwos, nga tuh inse asor ac supwarlana ac nga tung pac; tia tuh nga in akasorye kowos, a tuh kowos in ku in akilen lupan lungse luk nu suwos nukewa. **5** Inge, fin oasr sie inmasrlowos su akasorye siena mwet, el tia oru nu sik, a nu suwos nukewa — ku sahp kutu na suwos. (Nga fahk ouinge mweyen nga tia lungse in upala nu sel.) **6** Fal tari kaiyuk ma inkaiyowos tuh sang nu sin mwet se ingan. **7** Na inge, kowos enenu in nunak munas nu sel ac akkeyal, tuh asor lah in tia yokelik, pwanang el fuhleak lulalfongi lah. **8** Ouinge nga kwafe suwos in akkalemeye

nu sel lah pwaye kowos lungse el. 9 Nga tuh sim nu suwos mweyen nga ke srike kowos, ac liye lah kowos akola pacl nukewa in akos kas in luti luk. 10 Ke kowos nunak munas nu sin sie mwet, nga wi pac nunak munas nu sel. Tuh pacl nga nunak munas — fin oasr ma fal nga in nunak munas kac — nga oru ma inge ye mutun Christ, ke sripowos, 11 in kutongilya Satan elan tia kutangkutla, mweyen kut etu ouiya kutasrik lal. 12 Ke nga sun acn Troas in fahkak Pweng Wo ke Christ we, nga konauk lah Leum el ikasla tari inkaneke nu ke orekma uh. 13 Tusruktu nga tuh arulana fosrnga, mweyen nga tia ku in konalak Titus, mwet wasr in orekma uh. Ke ma inge nga wilkas nu sin mwet we, ac som nu Macedonia. 14 A kut in sang kulo nu sin God! Tuh ke kut ma sefanna yurin Christ, God El kol kut in kutangla pacl nukewa. Ac El orekmakin kut in oru tuh etauk ke Christ in fahsrelik nu yen nukewa oana sie foul na keng. 15 Tuh kut oana sie mwe kisa keng fohlo, ma Christ el kisakin nu sin God, ac fohlo se inge fahsrelik nu inmasrlolos su fahsr ke inkaneke in mou, oayapa nu inmasrlolos su fahsr ke inkaneke in tuhla. 16 Tuh nu selos su ac tuhla, ma inge oana foul in ma misa nu mwe uniy; a nu selos su ac moula, ma inge sie foul keng ma ase mou. Na su ac fal in oru orekma ouinge uh? 17 Kut tia oana mwet puspis saya, su orekma ke kas lun God oana ma lusronten ma elos kukakin; a ke sripen God El supwekut, kut fahk ma na pwaye ye mutal, oana mwet kulansap lun Christ.

3 Ya kut sifilpa konkin kacsr sifacna ke kut kaskas ouinge? Ya kut oana mwet saya ma enenu leta in tukakin kut nu suwos, ku leta in tukakin kut suwos me? 2 Kowos sifacna pa leta lasr ma simla insiasr, tuh mwet nukewa in riti ac kalem kac. 3 Kut etu lah Christ sifacna pa simusla leta se inge ac kut tafwela. Simla, tia ke ink, a ke Ngun lun God mou; tia fin eot, a ke insien mwet. 4 Kut fahk ouinge mweyen ke sripen Christ, yohk lulalfongi lasr ke God. 5 Wangin kutena ma yorosr ma oru tuh kut in fahk mu kut fal in oru orekma se inge. Kutena ku ma oasr yorosr ma sin God me. 6 El pa ase ku nu sesr in kulansupu sie wuleang sas, su tia orekla oana ma sap simla uh, a ma ke Ngun. Tuh ma sap ma simla uh use misa, a Ngun ase mou. 7 Kais sie leta ke Ma Sap tuh tafleyuk ke eot, ac wolana lun God sikme ke pacl se orekla ah. Saromrom ke mutal Moses finne fahsr

in efla, a srakna yohk kuiya pwanang mwet Israel koflana ngetang suilya. Wolana ke Ma Sap uh (su pwanang in oasr misa) fin ouinge, 8 fuka yokiyen wolana su tuku ke orekma lun Ngun! 9 Oasr wolana ke oakwuk se ma pwanang mwet uh lisyukla, na ac fuka yokiyen wolana ke oakwuk se su pwanang mwet uh moliyukla! 10 Ke sripen arulana yohk kalem lun wolana se inge, kut ku in fahk mu wolana se meet ah wanginla wolana kac. 11 Fin pwaye lah oasr wolana ke ma su tuh oan ke kitin pacl, ac fuka lupan yokiyen wolana ke ma su ac oan ma pahptat! 12 Ke sripen oasr finsrak se inge yorosr, kut arulana pulaik. 13 Kut tia oana Moses, su tuh sang ipin nuknuk se in afinya mutal tuh mwet Israel in tia liye ke saromrom sac efla ac wanginla. 14 Aok pwaye lah nunak lalos kauli; ac nwe misenge nunkalos srakna afyufi ke elos riti book lun wuleang matu. Mwe afyuf se inge ac fah tia itukla nwe ke pacl se sie mwet el kupasryang nu sin Christ. 15 Finne misenge, ke pacl elos riti Ma Sap lal Moses, mwe afyuf sac srakna lisingya nunak lalos. 16 Tusruktu ac ku in itukla, oana ke Ma Simusla uh fahk kac! Moses: “Ma se ma afinya mutal itukla ke pacl el forang nu sin Leum.” 17 “Leum” se ma srumunyak in verse se inge pa Ngun, ac yen Ngun lun Leum oasr we, oasr sukosok we. 18 Ouinge kut nukewa tolyukyak ke wolana lun Leum, ac kalmelik nu saya ke wangin ma afinyen mutasr. Wolana se inge, su ma sin Leum, aok Ngun, pa ikilkutla nu ke lumahl sifacna, ac yokyokelik in pacl nukewa.

4 Ke sripen pakoten lun God, El ase orekma se inge kunasr, ouinge kut tia fuhleak. 2 Kut sista orekma lukma ac mwe mwekin nukewa; kut tiana orekma in kiapu mwet, kut tia pac aktafongye kas lun God. Ke kalem lulap lun ma pwaye, kut mou ye mutun God ac srike in fahkkutyak tuh mwet nukewa in etekut ac lulalfongi kut. 3 Tuh Wosasu se su kut fahkak fin wikla, el wikla na nu selos su tuhla. 4 Elos tia lulalfongi, mweyen god koluk lun facl se inge el aklohrye nunak lalos. El kosrala tuh elos in tia liye kalem se ma srelosi — kalem se ma tuku liki Pweng Wo ke wolana lun Christ, su oapana luman God. (aion g165) 5 Tuh kut tia fahkak kacsr sifacna; a kut fahkak ke Jesus Christ lah el Leum, ac kut fahkak lah kut mwet kulansap lowos inen Jesus. 6 God se na su tuh fahk, “Lela kalem in tolak in loh sr uh!” pa God se su oru kalem lal in tolak insiasr, in

akkalemye nu sesr lah wolana lal pa kalem ke mutun Jesus Christ. 7 Tusruktu kut, su ma saok lun Ngun uh oasr yorosr, kut oana ahlu orekla ke fohk kle, tuh in kalem lah ku fulatlana ma lun God, ac tia ma lasr. 8 Pacl puspis akkeokyeyuk kut, tusruktu kut tiana kunausyukla; kutu pacl uh kut alolo, tusruktu kut tiana fuhleak; 9 kalyeyuk kut, a kut tiana mukaimtalla; ac finne anwuk kut, kut tia misa. 10 Pacl nukewa kut pulakin misa lun Jesus in manosr, tuh mwet uh fah ku pac in liye moul lal in kut. 11 In moul lasr nufon kut apkuran in misa ke sripen Jesus, tuh moul lal in ku in liyeyuk in manosr. 12 Kalmeya pa, misa pa orekma in kut, a moul pa orekma in kowos. 13 Ma Simusla uh fahk, "Nga lulalfongi, na pa nga kaskas." Kain in lulalfongi sacna oasr yorosr, pa oru kut kaskas. 14 Kut etu lah God, su akmoulyauk Leum Jesus, El ac fah oayapa akmoulyekutyak yurin Jesus, ac eis kut nukewa, wi kowos, nu ye mutal. 15 Ma inge nukewa orek keiwos; ac ke ac puseni mwet su eis kulang lun God, ac fah oayapa puseni pre in sang kulo lalos, nu ke wolana lun God. 16 Ke sripa inge nunak lasr uh tiana munasla. Manosr finne mutawauk in munasla, a moul in ngun lasr uh aksasuyeyuk len nu ke len. 17 Ac mwe lokoalok srisrik ma kut keok kac inge, su ma nu ke kitin pacl na, ac fah pwanma wolana lulap ac kawil, su yohk liki na mwe lokoalok nu sesr uh. (aiōnios g166) 18 Tuh kut tiana lohng nu ke ma kut ku in liye, a nu ke ma su kut tia ku in liye. Ma ku in liyeyuk uh sukawil, a ma tia ku in liyeyuk uh pa kawil uh. (aiōnios g166)

5 Tuh kut etu lah ke manosr fin faclu ac fah musalla, su oana sie lohmn nuknuk, oasr lohmn sesr inkusrao su tia musa ke poun mwet a musaiyukla sin God, ac lohmn se inge fah oan ma pahtpat. (aiōnios g166) 2 Ac inge kut sasao ke sripen kut arulana ke utyak nu in lohmn sesr inkusrao. 3 Na ke kut ac muta loac, oana kut in nuknuyang kac ac kut tila koflufol. 4 Ke kut muta in lohmn nuknuk sesr faclu, kut sasao ke ma upa su toankuti; tia mweyen kut lungse sista mano lasr fin faclu, a mweyen kut kena tari eis mano lasr inkusrao, tuh ma su moul in kutangla misa. 5 God pa akoekutla nu ke ekla se inge, ac El ase nu sesr Ngun lal in mwe akpwayei ke ma nukewa su El akoela nu sesr. 6 Ouinge kut arulana pulaik in pacl nukewa. Kut etu lah lusen na pacl kut oasr in mano lasr fin faclu, kut srakna loesla nu ke lohmn sin Leum. 7 Tuh

kut moul ke ma kut lulalfongi, tia ke ma kut liye. 8 Nga sifilpa fahk, kut arulana pulaik ac kena yohk in fahsr liki mano lasr faclu ac som nu yen sesr yurin Leum. 9 Tusruktu ma se ma yohk sripa oemeet uh pa kut kena akinsewowoyal, finne in acn sesr inge, ku in kusrao. 10 Tuh kut nukewa fah tu ye mutun Christ in nununkeyuk sel. Kais sie sesr fah eis molin orekma lal ke el moul in mano, fal nu ke ma nukewa el oru, finne wo ku koluk. 11 Kut etu lah mea kalmen sangeng sin Leum, ouinge kut srike in pwanma mwet ngia. God El etu ma nukewa kacsr, ac nga finsrak mu nunak na pwaye lowos in arulana eteyu pac. 12 Kut tia srike in sifil yukin kut sifacna nu suwos; a kut srike in asot sie sripa wo ma kowos ac ku in konkin kacsr, tuh kowos fah ku in topkolas su konkin ke lumah lun mwet se, ac tia ke elahl. 13 Ya pwaye mwet uh fahk mu kut wel? Fin pwaye, kut wel nu sin God. A kut fin etekut na, ma ke sripowos. 14 Inge, lungse lun Christ pa leum facsr, ke kut akilen lah sie mwet el misa ke mwet nukewa, su kalmac pa mwet nukewa wi ipeis ke misa lal. 15 El misa ke mwet nukewa, tuh elos su moul fah tia moul nu selos sifacna, a nu sel su misa ac akmoulyeyukyak kaclos. 16 Ke ma inge, kut tia sifilpa nunku ke kutena mwet fal nu ke liye lun mwet uh. Meet, kut tuh nunku kac Christ fal nu ke liye lun mwet uh, a inge kut tia sifilpa oru. 17 Ke sie mwet el kupasryang nu sin Christ, el sie mwet sasus; ma matu wanginla, ac ma sasus tuku. 18 Ma inge nukewa oakwuk sin God, su, ke Christ, ikilkutla liki mwet lokoalok nu ke mwet kawuk lal, ac El ase nu sesr kunokon se inge, in oru tuh mwet ngia in mwet kawuk pac lal. 19 Pweng ma kut sulkakin uh pa inge: God El oru tuh mwet nukewa in mwet kawuk lal ke Christ. God El tia oakla ma koluk lalos, ac El akkalemye nu sesr ouiya se ma El oru tuh elos in mwet kawuk lal. 20 Ke ma inge, kut mwet in tafwema kas lun Christ, oana in God pa sifacna sensenkakin kowos ke mwe luti lasr. Kut kwafe suwos ke inen Christ: lela God Elan ikilkowosla liki mwet lokoalok nu ke mwet kawuk lal! 21 Wangin ma koluk lun Christ, a ke sripasr God El oru tuh elan ipeis ke ma koluk lasr, tuh ke kut kupasryang nu sel kut ku in ipeis ke suwoswos lun God. **6** Kut, su wi God in oru orekma lal, kut kwafe suwos tuh kowos in tia pilesru kulang lun God su kowos eis tari. 2 Lohng ma God El fahk, "Ke sun pacl fal

in fahkak kulang luk nu sum, Nga tuh porongekom; 7 Mwet kawuk soak luk, wulela inge nukewa ma nu Ke len in molela tuku, Nga tuh kasrekom.” Kowos sesr. Ke ma inge, lela kut in sifacna aknasnasye porongo! Pa inge pacl wo in eis kulang lun God; kut liki ma nukewa su ac akfohkfokye manosr ku misenge pa len in eis molela! 3 Kut tia lungse kutena ngunasr, ac lela kut in arulana mutal ke kut moul in mwet in pangon mu oasr ma sutuu ke orekma lasr, akfulatye God. 2 Lela kowos in inse pwaye nu sesr. ke ma inge kut srike in tia oru mwe tukulkul nu Wangin mwet kut orekma sufal nu se; wangin mwet sin kutena mwet. 4 A in ma nukewa kut oru, kut kut akkolukyela, wangin mwet kut kiapwela. 3 Nga tia mongfisirsr in muteng ke mwe lokoalok, ma upa, ac fahk ma inge in aktoasrye kowos; tuh oana ke nga mwe keok, tuh in kalem lah kut mwet kulansap lun uh ac oanna, kut finne moul ku misa. 4 Nga arulana God. 5 Anwuk kut, kapiri kut, mwet uh wonak lain lualfongi kowos; nga arulana yukin kowos! In mwe kut; akkemkatuyeyuk kut, ac wangin pacl in motul ongoiya nu sesr nukewa nga srakna sessesla ke ku mongo. 6 Kut sifacna fahkkutyak lah kut mwet pulaik; nga tingtingi ke engan. 5 Finne tukun kut sun kulansap lun God ke moul nasnas lasr, ke etaok, ke tari acn Macedonia, wangin pacl in mongla lasr. Oasr mongfisirsr, ke kulang — oayapa ke Ngun Mutal, ke lokoalok yen nukewa — oasr amei sin mwet saya nu lungse pwaye lasr, 7 ke fahkak lasr ke ma pwaye, sesr, ac oasr sangeng insiasr. 6 Tusruktu God, su ac ke ku lun God. Suwoswos pa mwe mweun lasr, akkeye mwet su sun ongoiya, El akkeye kut ke tuku in lain ma koluk ac in loangekut. 8 Akfulatyeyuk lal Titus. 7 Tia tuku lal mukena pa akpwaryekutyak, ac oayapa aklusrongtenyeyuk kut; akkolukyeyuk ac el srurun luman akku lowos nu sel. El fahkak nu kaksakinyuk pac kut. Orek kut oana mwet kikiap, sruk sesr lupan kena lowos in liyeyu, lupan pakomuta kut kaskas na pwaye; 9 oana kut in mwet nikinyuk, lowos, lupan akola lowos in kasreyu; na ke sripa a kut moul na, oana ke kowos liye. Finne kalyeyuk inge engan luk uh arulana yokelik. 8 Tuh leta luk ah kut, a kut tiana anwuki; 10 ne aksupwaryeyuk kut, a finne aktoasrye kowos, nga tia auli lah nga simusla. kut in sewowo pacl nukewa; oana kut in sukasrup, Nga lukun pakomuta ke nga liye lah leta sac oru sruk kut akkasrupye mwet puspis; oana in wangin kowos oela ke kitin pacl. 9 Tusruktu inge nga engan ma lasr, a pwayeiya uh ma nukewa oasr yorosr. 11 — tia mweyen nga oru kowos asor, a mweyen asor lowos tuh oru kowos auliyak. Asor sac orekmakinyuk Mwet kawuk saok in Corinth! Kut fahk ma na pwaye sin God ke sripa wo nu suwos, ac kut tia akkolukye nu suwos; kut fahkak nufon ma oan insiasr. 12 Tia kowos kac. 10 Tuh asor su God El orekmakin uh pa kut pa kaliya insiasr nu suwos; a kowos pa kaliya oru ekla lun nunak, su ac kolla mwet nu ke molela insiowos nu sesr. 13 Inge nga kaskas nu suwos oana — ac wangin auli ke ma inge! A asor lun faclu ac kowos in ma na nutik: kowos in oayapa lungse kut ke kolla mwet nu ke misa. 11 Liye ma God El oru ke insiowos nufon. 14 Kowos in tia kupasryang nu sin asor se lowos inge: pa oru kowos arulana moniyukla, mwet tia lualfongi ke orekma lowos, mweyen tiana ac oru kowos kena akpwayei lah wangin mwatuwos! ku. Ma suwohs ac ma koluk ac akasrui fuka? Kalem Inge kowos koase ma koluk, yohk lohang lowos, ac ac lohsr ac tukeni fuka? 15 Ya Christ ac Devil ku in kena lowos, ac insianaung, ac kowos akola na in inse ke kutena ma? Mea mwet lualfongi se ac kai ma koluk! In ma inge nukewa kowos akkalemeye mwet selualfongi se oana sie kac uh? 16 Ya Tempul lah wangin ma sufal lowos. 12 Ke ma inge, nga ne Kut tempul lun God moul! In oana ke God El sifacna simusla leta sac, tia ma ke sripen mwet se ma orala fahk, “Nga fah oru lohmsik yurin mwet luk Ac muta ma koluk, ku mwet se ma akkolukyeyuk. A nga tuh inmasrlolos; Nga fah God lalos, Ac elos fah mwet simusla in oru in kalem suwos, ye mutun God, lupan luk.” 17 Ouinge Leum God El fahk, “Kowos fah tuyak nunak pwaye lowos nu sesr. 13 Sripa inge nukewa ac som lukelos, Ac sifacna srikowosla lukelos. Tia oru kut arulana kui. Tia akkeyeyuk kut mukena, a kahliya kutena ma su fohkfok, Na nga fah in sewowo kowos nukewa tuh oru ac akpwaryak kac! 14 Nga tuh in eis kowos. 18 Nga ac fah papa tomowos, Ac kowos yukin kowos nu sel, ac kowos akpwayela konkin luk ac fah wen ac acn nutik, Leum God Kulana El fahk.”

keiwos. Kas lasr pwaye nu suwos pacl nukewa, ac in lumah sacna, konkin lasr keiwos nu sel Titus ah akpwayeyukla. **15** Ke ma inge, lungse lal nu suwos uh yokyokelik ke el esam luman akola lowos nukewa in akos mwe luti lal, ac ke kowos eisal nu yuruwos ke akfulat na yohk. **16** Yohk engan luk lah nga ku in arulana lulalfongi kowos!

8 Mwet lili ac lulu, kut kena kowos in etu ma orekla in church nukewa in acn Macedonia ke sripen lungkulang lun God nu selos. **2** Srikeyuk elos ke mwe lokoalok ac mwe keok puspis. Ne ouinge, engan lalos arulana yohk, pwanang mwe sang lalos wi pac yohk, elos finne arulana sukasrup. **3** Nga ku in fahk pwaye nu suwos lah elos sang ke kuiyalos nufon, ac yohk liki pac. Ke engan lalos sifacna, **4** elos siyuk ac kwafe sesr in oasr kasru lalos nu sin mwet lun God in Judea. **5** Ma elos oru inge alukela mwe finsrak lasr nu kac! Meet, elos eisalosyang sifacna nu sin Leum; ac toko, elos eisalosme pac nu sesr, fal nu ke lungse lun God. **6** Ke ma inge kut kwafel Titus, su sramtauk orekma oa se inge inmasrlowos, elan tafwelana ac kasrekowos in aksafyela. **7** Kowos arulana kasrup in ouiya nukewa ma oasr yuruwos: in lulalfongi, in pah in sramsram, ac in etauk; oayapa ke kowos akola in kasru, ac ke lungse lowos nu sesr. Ke ma inge kut lungse kowos in oayapa etaten in orekma oa se inge. **8** Nga tia oakiya ma sap nu suwos. Tusruktu ke nga fahkak lupan moniyuk lun mwet lulalfongi saya in kasru, nga srike in konauk lupan lungse pwaye lowos uh. **9** Kowos etu lah ke sripen lungkulang lun Leum lasr Jesus Christ, el ne arulana kasrup a el sifacna aksukasrupyal tuh kowos in ku in kasrupi. **10** Pa inge nunak luk ke ma se inge: ac wo kowos in aksafyela inge ma kowos tuh mutawauk oru ke yac tari ah. Kowos pa sramtauk ouiya se inge, ac tia ma inge mukena a kowos tuh arulana engan in oru. **11** Ke ma inge, kowos in oru na nwe ke na kowos aksafyela! Kowos in moniyuk in aksafyela oana ke kowos tuh moniyuk in lumahla, ac oru ke ma oasr yuruwos. **12** Kowos fin inse akola in sang, God El ac engan in eis mwe sang lowos, fal nu ke ma oasr yuruwos in sang, ac tia ke ma su wangin yuruwos. **13** Nga tia fahk mu in fisrasr nu sin mwet saya ac in toasr nu suwos, **14** a ke sripen oasr suna yuruwos ke pacl se inge, ac fal na kowos in kasrelos su muta in enenu. Na tok, pacl kowos enenu ac mau oasr suna

yorolos, na elos fah kasrekowos. In ouiya se inge kowos nukewa akasrui oana sie. **15** Oana Ma Simusla uh fahk: “El su sifani yohk, wangin ma lula yorol; ac el su sifani srik, wangin enenu lal.” **16** Kut kulo nu sin God lah El oru tuh Titus elan kena kasrekowos oana kut! **17** Ke kut tuh siyuk elan kasru enenu lasr, el insese nu kac, tusruktu ke sripen lungse yohk lal el sifacna sulela elan fahsrot in kasre kowos. **18** Ac kut oayapa supwaot, welul Titus, sie mwet wiasr su arulana lulalfongiyuk in church nukewa ke sripen orekma lal in fahkak Pweng Wo. **19** Sayen ma ingan, el sulosolla ac srisrngiyuki in church puspis in wi kut fufahsryesr ke kut us mwe lung inge, su ma nu ke wolana lun Leum, ac mwe akkalemye lah kut lungse kasru. **20** Kut arulana karinganang tuh in wangin kas in akkoluk lun mwet ke luman usyen mwe sang yohk lowos inge sesr. **21** Kut kena oru ma suwohs, tia ye mutun Leum God mukena, a oayapa ye mutun mwet uh. **22** Ke ma inge kut supwaot sie mwet wiasr in welulos. Kut srikal pacl pus ac kut konauk lah el kena kasru pacl nukewa. Ac inge, ke oasr lulalfongi yohk lal keiwos, el akola tari elan akyokye orekma in kasru lal. **23** Ac funu kac! Titus, el mwet wiyu orekma in kasrekowos. Ac ke mwet wiasr saya su ac welul fahsrot, elos aol kais sie church in fahkak wolana nu sin Christ. **24** Akkalemye lungse lowos nu selos, tuh church nukewa fah akpwayei, ac etu lah pwaye sesr in konkin keiwos.

9 Nga tia enenu in sim nu suwos ke mwe kasru ma supweyuk nu sin mwet lun God in Judea. **2** Nga etu lah kowos engan in kasru, ac nga konkin nu sin mwet Macedonia yohk keiwos. Nga fahk, “Mwet wiasr in Achaia elos nuna akola in kasru oe ke yac tari ah.” Pwar in kasru lowos inge purakak mwet puspis selos. **3** Na pa nga supu mwet wiasr inge. Kowos in akola mwe kasru lowos, oana nga tuh fahk nu selos mu kowos ac akoo, in akpwayeye kas in konkin lasr keiwos. **4** Tusruktu, mwet ac wiyu tuku Macedonia me inge fin konauk lah kowos tia akola, ac fuka lupan mwekinla lasr — ac kowos yohk liki — ke sripen kut tuh arulana lulalfongi ma kowos fahk uh! **5** Ke ma inge nga nunku mu ac wo nga in supwaot mwet wiasr inge in fahsrot nu yuruwos meet likiyu, tuh mwe lung ma kowos wulela kac in ku in akoeyukla meet. Na fin akola meet liki nga sun kowos, ac fah akkalemye lah kowos sang ke lungse lowos sifacna, ac tia mweyen

sapkinyuk nu suwos. 6 Esam lah mwet se su yukwiya fita pu ac fah kosrani ma pu; ac el su yukwiya fita pus ac fah kosrani ma pus. 7 Ke ma inge, kais sie mwet in sang fal nu ke ma el sifacna sulela, tia ke inse toasr ku ke sripen sapkinyuk; tuh God El lungse el su in sewowo in sang. 8 Ac God El ku in sot mwe in sewowo nu suwos yohk liki ma kowos enenu, tuh pacl nukewa in fas ma yuruwos nu ke enenu lowos sifacna, ac oayapa in fal nu ke orekma wo nukewa saya. 9 Oana ke Ma Simusla uh fahk, "El sang yohk nu sin mwet enenu; Kulang lal oan ma pahpat." (aiōn g165) 10 Ac God, su asang fita nu sin mwet yukwiya, ac mwe mongo nu sin mwet uh, El fah oayapa asot nu suwos fita nukewa su kowos enenu, ac El fah akkapye fita inge tuh in fokkakin sie kosrani lulap ke sripen kulang lulap lowos. 11 El fah akkasrupye kowos in ouiya nukewa tuh kowos fah ku in sang in yohk, ac mwet puspis fah sang kulo nu sin God ke mwe sang lowos su elos eis sesr. 12 Tuh orekma in kasru se inge su kowos oru, tia mwe akfalye enenu lun mwet lun God mukena, a ac oayapa oru tuh mwet puspis saya in sang kulo lulap nu sin God. 13 Ke sripen orekma lowos inge akkalemeye lupan inse pwaye lowos nu ke Wosasu lun Christ, su kowos lulalfongi, ouinge mwet puspis ac fah kakasakin God kac, oayapa ke mwe sang yohk lowos nu selos ac nu sin mwet pac saya. 14 Ouinge, ke lungse yohk lalos nu suwos elos fah pre keiwos ke sripen kulang yoklana su God El akin sewowoye kowos kac. 15 Kulo nu sin God ke mwe kite lal su yohk liki in fahk!

10 Nga Paul, kwafe nu suwos ke nunak luk sifacna — nga, su kutu mwet uh fahk mu nga filpap ac tupwek ke pacl nga wi kowos, a nga kaskas upa ke nga muta loes liki kowos. Ke pusisel ac kulang lun Christ nga kwafe suwos 2 in tia oru tuh nga in kaskas upa ke pacl nga ac tuku; tuh nga etu na pwaye lah nga ku in kaskas upa nu selos su fahk mu kut orekma ke ouiya lun faclu. 3 Pwaye lah kut mouf fin faclu, tusruktu kut tia mweun ke lumah lun faclu. 4 Kufwen mweun ma kut orekmakin in mweun lasr tia kufwen mweun lun faclu, a kufwen mwe mweun kulana lun God, ma kut orekmakin in kunausla pot ku lun mwet mweun. Kut kunausla kas in akukuin kikiap; 5 kut kunausla nunak fulat nukewa su kosrala mwet in etu ke God. Kut kutongya nunak nukewa lun mwet uh, ac oru elos in akos Christ. 6 Ac tukun kowos

akpwayeye inse pwaye lowos, kut ac fah akola in kai kutena mwet su seakos. 7 Kowos liye na likin ma uh. Ya oasr sie mwet in masr lowos su nunku mu el ma lun Christ? Lela elan sifacna tonel, mweyen kut ma lun Christ oapana el. 8 Tuh nga tia mwekin, nga finne konkin yokla ke ku se ma Leum El ase nu sesr — ku se inge ma in musaikowosyak, ac tia in kunauskowosla. 9 Nga tia lungse kowos in nunku mu nga srike in aksangengye kowos ke leta luk uh. 10 Oasr mwet ac fahk, "Leta lal Paul uh upa ac ku, tusruktu pacl el muta yorosr, el munas ac kas lal uh wangin sripa!" 11 Kain mwet se ingan enenu in kalem kac lah wangin ekla in masrlon ma kut simus ke leta lasr ke pacl kut muta loesla, ac ma kut ac oru ke pacl kut oasr yuruwos. 12 Kut ac fah tiana lumwekut sifacna oana elos su oakalos mu elos mwet fulat. Elos arulana lalfon! Elos sifacna orala mwe srikasrak lalos ac sifacna srikalos nu kac, na elos nununkalos sifacna fal nu ke oakwuk lalos inge! 13 A funu kut, konkin lasr fah tia alukela lupa fal; a ac fah fal na nu ke orekma se su God El oakiya nu sesr, su kowos oasr pac kac. 14 Ac ke sripen kowos oasr ke orekma kunasr inge, kut tiana alukela ma fal ke kut tuh tuku nu yuruwos ac us Pweng Wo ke Christ. 15 Ke ma inge kut tia konkin ke orekma ma mwet saya orala, su alukela ma God El oakia nu sesr. A kut finsrak mu lulalfongi lowos fah kapak, ac orekma lasr yuruwos fah ku in yokelik, ac pacl nukewa in fal nu ke srikasrak ma God El oakiya. 16 Na kut fah ku in fahkac Pweng Wo in kutu pac acn loesla liki kowos, ac tia enenu in konkin ke ma orekla tari sin kutu pac mwet in acn se ma God El sang elos in orekma we. 17 A oana ke Ma Simusla uh fahk, "Kutena mwet su lungse konkin, lela elan konkin ke ma Leum El orala." 18 Tuh mwet se ma Leum El in sewowo kac pa ac akfulatyeyuk, ac tia mwet se ma sifacna kaksakunul.

11 Nga ke kowos in nunak munas nu sik ke ma nga ac fahk uh, fin tuh oana luman kas lun mwet lalfon se. Aok, mongfisar sr nu sik! 2 Nga lemtai kowos, oana God El lemtai kowos. Kowos oana sie mutan nasnas su soenna payuk, su nga wulela kac mu elan payuk sin mukul sefanna, pa Christ. 3 Nga sensen tuh nunak lowos an ac ku in aktafongyeyukla, na kowos ac fuhleak moniyuk ac inse pwaye lowos nu sin Christ, oana ke tuh kiapweyukla Eve sin serpent kutasrik soko ah. 4 Mweyen kowos lela tuh kutena

mwet in tuku nu yuruwos ac luti ke sie pacna Jesus sayen el su kut luti kowos kac; ac kowos eis sie ngun ac sie wosasu su arulana sie liki Ngun se ac Wosasu se su kowos eis sesr! 5 Nga tia nunku mu nga srikla lukelos su oru mu elos "mwet sap fulat" lowos! 6 Sahr nga mwet supah in kaskas se, tusruktu yohk etu luk. Kut akkalemye ma inge nu suwos pacl nukewa ac in ouiya nukewa. 7 Nga tiana siyuk kowos in moli nu sik ke nga fahkak Pweng Wo lun God nu suwos. Nga sifacna akpusiselyeyu tuh kowos in akfulatyeyuk. Ya sutuela ma nga oru? 8 Ke pacl nga orekma inmaslowos, church saya pa moli orekma luk. Oana ngan pisre mani lalos, tuh nga in ku in kasrekowos. 9 Ac in pacl se nga tuh muta yuruwos, nga tiana akkwacoye kowos ke kutena mwe enenu luk. Mwet wiasr in lulalfongi su tuku Macedonia me use ma nukewa nga enenu. Oana in pacl somla, ac fah ouinge pac in pacl fahsru: nga fah tiana akelyaye kowos! 10 Oana ke ma pwaye lun Christ oan in nga, nga wuleang mu konkin se luk inge ac tiana tulokinyuki in acn Achaia nufon. 11 Ya nga fahk ma inge mweyen nga tia lungse kowos? God El etu lah nga lungse kowos! 12 Nga ac fah oru oana ma nga muta oru uh, tuh "mwet sap fulat" ingan in tia ku in konkin ac srumun mu ouiye orekma lalos oapana ma kut oru. 13 Mwet ingan tia mwet sap pwaye — elos mwet sap sutuu, su kikiap ke orekma lalos, ac elos kiapu mwet in nunku mu elos mwet sap lun Christ. 14 Ma inge tia mwe lut nu sesr! Finne Satan sifacna, el ku pac in ekulla lumahl elan oana sie lipufan lun kalem! 15 Ouinge tiana ma upa se mwet kulansap lun Satan in sifacna ekulla lumahlos in oana mwet kulansap lun suwoswos. Safalaiyalos elos ac fah eis kai fal nu ke orekma lalos. 16 Nga sifilpa fahk: wangin mwet in nunku mu nga lalfon. Tusruktu kowos fin nunku ouinge, tari eisyu oana sie mwet lalfon, tuh nga fah ku in wi pac konkin kutu srisrik. 17 Aok, ma nga fahk inge tia ma sin Leum. Ke nga kaskas in konkin ouinge, nga kaskas oana sie mwet lalfon. 18 Tusruktu ke sripen pus na mwet su konkin ke ouiya lun faclu, nga fah oru oapana. 19 Lalmwetmet yohk lowos ingan, oru kowos ku in muteng mwet lalfon uh! 20 Kowos muteng kutena mwet su akkohsye kowos, ku akalfonye kowos, ku kiapwekewos, ku pilesrekowos, ku sringil motowos. 21 Mwe mwekin nu sik in fahkak lah ke sripen tupwek luk nga tiana

oru lumah ingan nu suwos! Tusruktu kutena mwet fin pulaik in konkin ke kutu ma, nga fah wi pac konkin. (Inge nga kaskas oana mwet lalfon.) 22 Ya elos mwet Hebrew? Nga pac. Ya elos mwet Israel? Nga pac. Ya elos filin tulik natul Abraham? Nga pac. 23 Ya elos mwet kulansap lun Christ? Nga finne kaskas oana sie mwet lalfon, a mou in kulansap luk wo lukelos! Nga orekma upa lukelos, nga kapir in presin pacl pus lukelos, sringsring nga pacl pus lukelos, ac pus na pacl nga apkuran in misa lukelos. 24 Oasr pacl limekosr mwet Jew elos sringilyu-kais sie pacl inge oasr sringsring tolngoul eu. 25 Pacl tolu puopo nga ke sak sin mwet Rome; ac pacl se tatngal nga ke eot. Pacl tolu nga wi oak musalla meoa, ac sie pacl ah nga muta in kof len se ac fong se. 26 Pus pacl nga sun fosrnga in fufahsryesr luk: ke sronot, ke mwet pisrapasr sulallal, sin mwet Jew wiuk, oayapa mwet sayen mwet Jew. Oasr pacl nga sun fosrnga in siti uh, ac yen loesla liki siti uh, fin meoa, ac sin mwet su tia mwet Christian pwaye. 27 Oasr orekma na upa ac toasr luk; pus pacl nga tia motul; oasr pacl nga masrinsral ac malu; pus na pacl tia fal mwe mongo, nuknuk ac nien muta luk. 28 Nga ac tia takin ma saya, a len nukewa nga keok ke nunkeyen church nukewa. 29 Ke pacl sie mwet el munas, na nga pula pac munas; ke pacl sie mwet el aktukulkulye sie pac in oru ma koluk, nga kasrkusrak ac arulana toasr kac. 30 Nga fin ac konkin, nga ac konkin ke ma su akkalemye munas luk. 31 God ac Papa tumun Leum Jesus El etu lah nga tia kikiap. Fal in kaksakinyuk Inel nwe tok ma pahtpat! (aiōn g165) 32 Ke nga muta Damascus, mwet se ma governor ke pacl lal Tokosra Aretas el filiya mwet topang ke mutunpot lun siti uh, in sruokyuwu. 33 Tusruktu kwiyukla nga ke sie fofoh ke sie winto sissen pot sac, ac nga kaingla lukel.

12 Nga enenu na in konkin, finne ac wangin sripa. Tusruktu inge nga ac kaskas ke aruruma ac kutu pac ma saya ma Leum el akkalemye nu sik. 2 Nga etu sie mwet Christian su utukyak nu yen fulatlana inkusrao ke yac singoul akosr somla. (Nga tia etu lah utukyak el in manol ku ngunal mukena — God mukena pa etu.) 3 Ac nga etu lah mwet se inge utukyak nu in Paradise (nga tia pac etu lah ma se inge sikyak na pwaye ku aruruma se na — God mukena etu), 4 ac el lohng kutu ma we su el tia ku in aketeya, ma su tia fal mwet uh in sramsramkin. 5 Na

nga fah konkin ke mwet sac — a nga fah tia konkin keik sifacna, sayen ma su fahkak munas luk. 6 Nga fin ke konkin nga tia sie mwet lalfon, mweyen nga ac kaskas ke ma pwaye. Tusruktu nga fah tia konkin, mweyen nga tia lungse kutena mwet in akfulatyeyu in nunak lal yohk liki ma el sifacna liye nga oru, ac lohng nga fahk. 7 Tusruktu in taranyu in tia fulatak nunak luk ke sripen ma wolana puspis su nga tuh liye, ituku nu in monuk sie mwe munas na akkeok, su oana in sie ma supweyuk sel Satan in fiskiyu ac sikulyu ngan tia inse fulat. 8 Pacl tolu nga pre nu sin Leum Jesus ke ma se inge, ac siyuk sel elan eisla likiyu. 9 Ac El fahk nu sik: “Pwayena ma kom enenu pa kulang luk, tuh ku luk uh arulana yohk ke pacl kom munas.” Ke ma inge, nga arulana engan in konkin ke munas luk, tuh ku lun Christ in oan in nga. 10 Nga engankin mwe munas, kas in akkoluk, ma upa, mwe kalya, ac mwe keok ke sripen Christ. Tuh ke nga munas, pa inge pacl nga ku. 11 Nga kaskas oana sie mwet lalfon — tusruktu kowos pa oru in ouinge uh. Kowos pa fal in akkalemeye lulalfongi lowos keik. Tuh nga finne mwet pilasr, nga tia srik liki “mwet sap fulat” lowos ingan. 12 Mwenmen oayapa mwe akul puspis orek inmasrlowos in akpwayei lah nga sie mwet sap, ac nga muteng in oru ma inge. 13 Ya oasr ma orek nu suwos koluk liki church ngia? Ma sefanna, nga tuh tia ngusr mani suwos. Kwal, nga siyuk kowos in nunak munas nu sik ke tafongla se inge. 14 Pa inge pacl se aktolu ma nga akoo in fahsrot nu yuruwos — ac nga fah tia oru kutena ma in akkwacoye kowos. Kowos pa nga enenu, tia mani lowos an. Nuna fal tulik uh in tia fosrngakin papa tumalos ac nina kialos, a papa ac nina in fosrngakin tulik natulos. 15 Nga fah engan in sot ma nukewa ma oasr yuruk, oayapa moul luk sifacna, tuh nga in kasrekowos. Ya kowos ac fah aksrikyela lungse lowos nu sik ke lungse luk nu suwos arulana yohk? 16 Nga mu kowos ac inese nu sik lah nga tiana akkwacoye kowos. Tusruktu sahp ac oasr mwet ac fahk mu nga akalfonye kowos, ac sruokkowosi ke kas kikiap. 17 Fuka? Ya oasr mwet ma nga supwaot nu yuruwos tuh akalfonye kowos? 18 Nga kwafel Titus elan fahsrot, ac nga supwaot pac sie mwet lulalfongi wiasr in welul. Ya kowos ku in fahk mu Titus el akalfonye kowos? Ya nga Titus tia nunak sefanna ac oru ouiya sefanna? 19 Sahr kowos nunku mu ma nukewa kut oru fahfahsru ma in akwoye kut

sifacna ye motowos. Mo, tia ouinge! Kut kaskas in ou lungse lun Christ ye mutun God, ac ma nukewa kut oru, kut oru in kasrekowos, mwet kawuk saok lasr. 20 Nga sensen mu ke nga ac sun kowos nga ac konauk lah kowos sie liki na ma nga motko kowos nu kac, ac kowos ac liye lah nga sie liki na motko lowos keik uh. Nga sensen lah ac oasr akukuin ac sok, mongsa ac nunku kac sifacna, akkasrkusrak ac lesrik, inse fulat ac fohs. 21 Ac mwe pakomuta nu sik lah ke nga ac sifil fahsrot, God luk El ac akmwekinyeyu ye motowos, ac nga fah tung ke mwet puspis su orekma koluk in pacl somla ac tiana auliyak ke lumah kupatol elos oru — orekma in kosro ac lung lun ikwa.

13 Pa inge pacl se aktolu nga ac fahsrot nu yuruwos. “Kas in alein nukewa enenu in oasr akpwayeye sin mwet loh luo yak,” oana ke Ma Simusla uh fahk. 2 Nga lungse fahk nu suwos su oasr koluk la ke pacl somla, ac mwet nukewa saya — nga tuh fahk meet ke fahsr akluo luk nu yuruwos, ac nga ac sifilpa fahk inge ke nga wangin yuruwos: ke nga ac fahsrot inge, wangin sie fah tia eis mwe kai nu sel. 3 Kowos fah eis mwe akpwaye nukewa ma kowos enenu, in akkalemeye lah Christ El kaskas in nga. Ke Christ el aksuwosye kowos, el tia munas; a el ac akkalemeye ku lal inmasrlowos. 4 Tuh finne anwuki el fin sakseng ke munas, a inge God pa oru el moul. Ke kut ma sefanna yorol kut wi pac munas, tusruktu in akupasri lasr yuruwos kut fah ipeis ke ku lun God ke moul lal. 5 Kowos in sifacna srike kowos ac nununkekowos, in konauk lah kowos moul in lulalfongi ku tia. Mea, kowos tia akilen lah Jesus Christ el oasr in kowos? Kowos fin arulana tafongla liki ma pwaye, pa kowos ac tia akilen. 6 Nga lulalfongi mu kowos ac etu lah kut kutangla mwe srike nu sesr. 7 Kut pre nu sin God tuh kowos fah tia oru kutena ma koluk, a tuh kowos fah oru na ma suwohs. Kut tia suk in pwaye sesr, mansis kowos finne pangon mu kut tia orala. 8 Tuh kut koflana oru kutena ma in lain ma pwaye, a kut akkeye mukena. 9 Kut engan ke pacl kut munas a kowos ku na. Ouinge kut pre pac tuh in aksuwosyeyuk kowos. 10 Pa oru nga simis ma inge ke pacl ma nga wangin yuruwos; tuh ke pacl se nga ac sun kowos nga fah tia enenu in kai kowos ke ku ma Leum el ase nu sik — ku se ma ac musaikowosyak, ac tia in mwe kunauskowosla. 11 Inge, mwet lili ac lulu, nga ac aksafyela sim luk uh. Kowos in aksuwosye moul

lowos; porongo mwe kwafe luk nu suwos; kowos in tukeni nunak se; ac in oasr misla inmasrlowos. Ac God lun lungse ac misla fah wi kowos. **12** Paing sie sin sie ke lungse pwaye. **13** Mwet lun God nukewa supwaot lung lalos nu suwos. **14** Lungkulang lun Leum Jesus Christ, lungse lun God, ac sie sin sie lun Ngun Mutal in wi kowos nukewa.

Galatia

1 Ma sel Paul, su kuneyuk nu ke orekma lun mwet sap, tia sin mwet ku ke oakwuk lun mwet, a sin Jesus Christ ac God Papa, su akmoulyalak Jesus liki misa. **2** Mwet lili nukewa su muta yuruk elos wiyu in supu lung lasr nu sin church nukewa in acn Galatia: **3** Lela God Papa tumasr ac Leum lasr Jesus Christ in asot lungkulang ac misla nu suwos. **4** Christ el sifacna eisalng ke ma koluk lasr in tulekutla liki pacl koluk se inge. Ke el oru ouinge el akos ma lungse lun God Papa tumasr. (aiōn g165) **5** Lela in kaksakinyuk God nwe tok ma pahtpat! Amen. (aiōn g165) **6** Nga lut suwos! Tuh kowos sa na in forla liki God, su pangon kowos ke lungkulang lun Christ, ac wela siena kain wosasu. **7** Pwayeiya uh, wanginna sie pac “wosasu saya,” tusruktu nga fahk ouinge ke sripen oasr mwet akfohsyauk nunak lowos ke elos srike in ekulla Pweng Wo ke Christ. **8** Tusruk finne kut, ku sie lipufan lucng me, ac luti nu suwos siena wosasu ma ekla liki ma kut luti nu suwos tari, lela God Elan lusulla nu in hell! (questioned) **9** Kut fahk tari meet, ac inge nga sifilpa fahk: fin oasr kutena mwet luti kowos ke siena wosasu ma ekla liki ma su kowos eis tari, lela mwet sacn in keok in hell! (questioned) **10** Ya kas luk inge oru kowos nunku mu nga suk ohi sin mwet? Mo, tia ouinge! Ma nga lungse uh pa nga in ohi sin God! Ya nga suk in akinsewowoye mwet? Nga fin oru ouinge, na nga tia mwet kulansap lun Christ. **11** Mwet lili ac lulu, nga ke fahk nu suwos lah wosasu se ma nga luti uh tia ma sin mwet. **12** Nga tia eis sin kutena mwet ac wangin mwet luti nu sik. A Jesus Christ sifacna pa fahkak nu sik uh. **13** Kowos lohng tari ke ouiyen moul luk in pacl se nga tuh wi alu lun mwet Jew, ke nga tuh arulana kalyei church lun God upana, ac nga sang kuiyuk nufon in kunausla. **14** Inmasrlon mwet Jew puspis su matwana nga, nga pa emeet in akfalye ouiya nukewa ke alu lalos, ac nga arulana moniyuk nu ke mwe luti lun mwet matu tumasr. **15** A ke lungkulang lun God, El nuna sriyula meet liki nga isusla, ac pangonyu ngan kulansupal. Ac ke El sulela tari **16** in akkalemeye Wen natul nu sik, tuh nga in ku in fahkak Pweng Wo kacl nu sin mwet pegan, nga tuh tiana som nu yurin kutena mwet in eis kas in kasru selos. **17** Nga tuh tia pac som nu Jerusalem in sonolos su mwet sap meet likiyu. A nga sa na

som nu Arabia, ac toko nga folokla nu Damascus. **18** Tukun yac tolu, na nga tufah som nu Jerusalem in osun nu sel Peter, ac nga muta yorol wik luu. **19** Nga tia liye kutena pac mwet sap sayal James, ma lin Leum. **20** Ma nga simis uh ma na pwaye. God El etu lah nga tia kikiap! **21** Toko nga som nu in acn Syria ac Cilicia. **22** In pacl sac mwet lun church nukewa in acn Judea elos tiana eteyu. **23** Elos lohng na ke mwet uh fahk: “Mwet se ma tuh kalyei kut meet, inge el luti ke lulalfongi se ma el tuh srike in kunausla ah!” **24** Ac ouinge elos kaksakin God ke sripuk.

2 Tukun yac singoul akosr nga welul Barnabas folokla nu Jerusalem, ac nga eisal Titus wiyu. **2** Nga som mweyen God El akkalemeye nu sik lah nga enenu in som. Ke sie meeting lun mwet kol mukena, nga tuh aketeya ke Pweng Wo su nga luti nu sin mwet pegan. Nga tia lungse tuh orekma luk ke pacl somla, ku ke pacl inge, in wangin sripa. **3** Na elos tiana sapkin tuh Titus, su wiyu som, elan kosreyukla, el finne sie mwet Greek, **4** tusruktu oasr kutu mwet su nunku mu enenu na elan kosreyukla. Mwet inge oru mu elos mwet lulalfongi sruk elos tiana, na elos ilyak nu in u lasr oana mwet kalngeyuk elos in mau konauk ouiyen sukosokla lasr ke sripen kut ma sefannala yurin Christ Jesus. Elos lungse in oru mu kut mwet kohnu ke oakwuk nukewa lun Ma Sap uh, **5** tusruktu kut tiana munasla kutu srisrik in lainulos, ke sripen kut kena karingin pwayeyen wosasu nu suwos. **6** A elos su srulun mwet kol inmasrlolos — nga fahk ouinge mweyen oana sie sik elos finne mwet kol ku tia; mweyen God El tia sulosol mwet. Aok, mwet kol ingan nga ku in fahk mu wanginna nunak sasu elos fahk tuh sie liki na ma nga oru. **7** Tuh elos liye lah God El ase ku nu sik in fahkak wosasu nu sin mwet pegan, in oana ke El sang nu sel Peter elan fahkak wosasu nu sin mwet Jew. **8** Mweyen ke ku lun God El oru tuh ngan mwet sap nu sin mwet pegan, oana ke Peter el orekla in mwet sap nu sin mwet Jew. **9** James, Peter, ac John, su pa mwet kol lun u sac, elos akilen lah God El srisrngiyuwi in oru orekma se inge; ouinge elos usrusrpo nu sik ac Barnabas in akkalemeye lah kut nukewa tukeni sie sin sie in orekma. Kut insesela mu nga Barnabas in orekma yurinmwet pegan, ac elos in orekma yurin mwet Jew. **10** Pwayena ma elos wili sesr pa kut in esam mwet sukasrup lalos, su nuna pa ingan ma

nga ke oru. **11** A ke Peter el tuku nu Antioch, nga lainul ye mutun mwet lulalfongi nukewa, ke sripen kalem na lah el tafongla. **12** Meet liki kutu mwet uh tuku yorol James me, Peter el tuh mongo yurin kutu mwet pegan su ekla mwet lulalfongi. A tukun mwet ingan tuku, el srella ac tila wi mwet inge mongo, mweyen el sangeng selos su fahk mu mwet pegan su lulalfongi, elos enenu in kosreyukla. **13** Mwet lili saya sin mwet Jew uh elos oapana Peter, wikwik in orekma ke sripen elos sangeng. Finne Barnabas, el wela pacna usren orekma lalos. **14** Ke nga liye lah elos tia fahsr suwohs fal nu ke mwe luti pwaye lun wosasu, nga fahk nu sel Peter ye mutalos nukewa, “Kom sie mwet Jew, a kom moul oana sie mwet pegan ac tia oana mwet Jew uh. Na efu ku kom srike in akkohsye mwet pegan in moul oana mwet Jew?” **15** Kut mwet Jew na pwaye mweyen kut isusla sin mwet Jew ac tia sin mwet pegan, su pangpang “mwet koluk.” **16** Tusruktu kut etu lah God El aksuwosye sie mwet ke sripen lulalfongi lal in Jesus Christ, ac tia ke el akos ma sap lun Moses. Kut pac, kut lulalfongi ke Christ Jesus tuh kut fah ku in aksuwosyeyuk ye mutun God ke sripen lulalfongi lasr in Christ, ac tia ke sripen kut akfalye Ma Sap uh. Tuh wangin mwet aksuwosyeyuk ye mutun God el finne akos Ma Sap. **17** Na ke kut suk in aksuwosyeyuk kut ye mutun God ke kut asruoki yurin Christ, ac fin koneyukyak lah kut oru ma koluk oana mwet pegan, na fuka — ya kalmac pa Christ el kulansupu ma koluk? Tiana ku in ouinge! **18** Nga ac fin sifil folokonak ma nga tuh lain meet, na nga sifacna fahkyuyak lah nga sie mwet lain Ma Sap. **19** Tusruktu, nga misa tari nu ke ku lun Ma Sap — aok, Ma Sap uh sifacna uniyuwi — ac ma inge sikyak tuh nga fah moul nu sin God. **20** Nga wi Christ misa tari fin sakseng lal, ouinge ke pacl sac me tia nga pa moul, a Christ su moul in nga. Moul su nga moulkin inge, nga moul ke lulalfongi ke Wen nutin God, su lungse nga ac sifacna asang moul lal keik. **21** Nga tia lungse aklusconiye lungkulang lun God. Tuh sie mwet fin aksuwosyeyuk nu sin God ke Ma Sap, na kalmac pa wangin sripen misa lun Christ.

3 Mwet Galatia, kowos mwet lalfon! Su intikowosla uh? Fwackyuk arulana kalem ye motowos ke misa lun Jesus Christ fin sakseng soko! **2** Fahkma nu sik ma se inge: ya kowos eis ngun lun God ke kowos oru ma sapkinyuk ke Ma Sap, ku ke kowos

porongo wosasu ac lulalfongi? **3** Efu kowos ku arulana lalfon? Kowos tuh mutawauk moul sasu lowos ke ngun lun God; ya inge kowos lungse aksafye ke ku lowos sifacna? **4** Ya ma kowos pulakin in moul in Christian lowos uh wangin sripa? Tia ku in wangin sripa! **5** Ya God El asot ngun nu suwos ac oru mwenmen inmasrlowos ke sripen ma sapkinyuk ke Ma Sap, ku ke sripen kowos porongo wosasu ac lulalfongi? **6** Nunku kac! Abraham, in oana ke Ma Simusla fahk: “Abraham el filiya lulalfongi lal in Leum God ac ke sripen lulalfongi lal, God El oakulla sie mwet suwoswos.” **7** Ke ma inge, kowos in kalem kac lah elos na su lulalfongi, pa fita na pwaye natul Abraham. **8** Ma Simusla uh fahkak tari meet lah God El ac aksuwosye mwet pegan nu sel sifacna ke lulalfongi lalos. Ouinge, Ma Simusla fahkak Pweng Wo nu sel Abraham in kas inge: “Keim God El ac fah akinsewowoye mutanfahl nukewa.” **9** Abraham el lulalfongi ac akinsewowoyeyuk kac; ouinge elos nukewa su lulalfongi elos ac akinsewowoyeyuk oana el. **10** Elos su filiya finsrak lalos ke ma elos oru in akfalye Ma Sap uh, elos muta ye selnga. Tuh Ma Simusla fahk, “Elos su tia akos ma nukewa ma simla in book lun Ma Sap in pacl nukewa, elos oan ye selnga lun God.” **11** Inge kalem lah God El tia aksuwosye kutena mwet ke Ma Sap, mweyen Ma Simusla fahk mu, “Mwet se su God El aksuwosye ke sripen lulalfongi, el na pa ac moul.” **12** Wangin kupasr lun Ma Sap nu ke lulalfongi. Mweyen Ma Simusla fahk, “Elos su oru ma nukewa sapkinyuk in Ma Sap fah moul ke Ma Sap.” **13** Christ el molikutla liki selnga lun Ma Sap, ke el sifacna selngawiyuk kacsr; tuh Ma Simusla fahk, “Kutena mwet su sripsripyak fin sak uh el oan ye selnga lun God.” **14** Christ el oru ma inge tuh mwe insewowo ma God El wulela kac nu sel Abraham, in itukyng nu sin mwet pegan ke Christ Jesus, tuh ke sripen lulalfongi, kut fah ku in eis Ngun su God El wulela kac. **15** Mwet lili, nga ac srumun sie mwe srikasrak ma kowos arulana kalem kac: ke pacl se mwet luo insesela ke sie ma, ac sainiya inelos kac, na wangin mwet ku in kunausla ku laesla kutena ma nu kac. **16** Ouinge, God El tuh orala wulela lal uh nu sel Abraham ac nu sin sie fita natul. Ma Simusla tia fahk ke fita puspis, a nu ke fita sefanna, su Christ. **17** Kalmen ma nga fahk uh pa God El orala sie wulela ku yorol Abraham, ac

El wulela mu El ac karinganang na. Na Ma Sap, su tuh itukyang ke yac angfoko tolngoul toko, tia ku in kunausla ku akwanginyala sripen wulela sac. 18 Tuh mwe kite lun God fin ma ke sripen Ma Sap, na tila ma ke wulela sac. Tusruktu, ma ke sripen wulela sac pa pwanang God El asang mwe kite sac nu sel Abraham. 19 Na fin ouinge, mea sripen Ma Sap uh? Ma itukyang toko in akkalemye lah mea ma koluk uh, ac ku lun Ma Sap uh in oanna nwe ke fita se lal Abraham el tuku, su wulela sac orekla nu se. Ma Sap uh tuh ituku nu sin lipufan nu sin mwet uh, ac srismngiyuki mwet se in tafwema. 20 Tuh, tia enenu in oasr mwet se tafwema fin mwet sefanna pa oru ma inge — ac God El ma sefanna. 21 Ya kalmac pa Ma Sap uh lain wulela lun God? Mo, tiana ouinge! Tuh fin oasr ma sap su ku in asang moul nu sin mwet, na mwet nukewa lukun ku in aksuwosyeyuk ye mutun God ke elos akos ma sap sac. 22 Tuhsruktu Ma Simusla fahk lah faclu nufon oan ye ku lun ma koluk; ouinge mwe kite su God El wulela kac ke sripen lulalfongi ke Jesus Christ, ac fah itukyang nu selos na su lulalfongi. 23 Tuh meet liki pacl lun lulalfongi ke Christ uh tuku, Ma Sap uh tuh kalikuti oana mwet kapir, nwe ke pacl lulalfongi se inge akkalemyeyukla. 24 Ouinge Ma Sap pa liyekutyang nwe ke Christ el tuku, na kut tufah ku in aksuwosyeyuk ye mutun God ke lulalfongi. 25 Inge, ke pacl in lulalfongi ke Christ tuku tari, Ma Sap el tia sifil liyekutyang. 26 Ke sripen lulalfongi, kowos nukewa tulik nutin God ke kowos ma sefannala yurin Christ Jesus. 27 Kowos baptaisla in kupasryang nu yurin Christ, ac inge kowos nokomang tari moul lun Christ sifacna. 28 Ouinge wangin ekla inmasrlon mwet Jew ac mwet pegan, ku inmasrlon mwet kohs ac mwet sukosok, ku inmasrlon mukul ac mutan — kowos nukewa ma sefannala yurin Christ Jesus. 29 Kowos fin ma lun Christ, na kowos ma ke fita lal Abraham, ac kowos fah usru ma God El wulela tari kac.

4 Inge nga sifilpa tafwela in fahk — sie wen su ac fah usru ma lun papa tumal el tia ekla liki sie mwet kulansap in kutena ma ke el srakna fusr, finne pwaye ma lal pa ma nukewa. 2 Ke pacl el srak fusr, oasr mwet liyalang ac oru orekma lal nwe ke pacl se papa tumal sulela. 3 In ouiya se pacna inge, ke pacl se srakna srikla etaok lasr ke moul in ngun, kut oana mwet sruoh nu sin ngun lusrongten ma leumi

faclu. 4 Na ke sun pacl fal, God El supwama Wen natul, su isusla sin sie mutan ac moul ye Ma Sap lun mwet Jew, 5 in tuh molelosla su muta ye Ma Sap, tuh kut nukewa in ku in ekla tulik nutin God. 6 In akkalemye lah kowos ma natul, God El supwama Ngun lun Wen natul nu insiasr — ngun se su oru kut ku in wi fahk, “Papa, Papa.” 7 Ke ma inge kom tia sifilpa mwet kulansap, a kom sie wen. Ac ke kom wen natul, na kom fah usru ma nukewa su God El karingin nu sin tulik natul. 8 In pacl meet ah kowos tia etu God, ouinge kowos kulansupu ma pilasr su tia god pwaye. 9 A inge ke kowos etu God tari — ku fal pac ngan fahk mu, ke God El etekowos — fuka tuh kowos lungse in sifil folokla nu yurin ngun lusrongten lun faclu su munas ac tia ku in oru kutena ma? Efu kowos ku lungse in sifilpa mwet kohs nu ke ma ingan? 10 Kowos arulana oaru in srela ac akfulatye kutu len, ku malem, ku pulan pacl, ku yac. 11 Nga fosrngga keiwos! Ya pwaye lah orekma luk yuruwos uh ac wangin sripa? 12 Nga kwafe nu suwos, mwet lili ac lulu, tuh kowos in oana nga. Tuh nga oapana kowos. Wangin ma kowos oru koluk nu sik. 13 Kowos esam na lah nga tuh mas ke pacl se oemeet ma nga fahkak ke wosasu nu suwos. 14 Mas luk uh finne mwe elya yohk nu suwos, a kowos tia pilesreyu ku sisyula. A kowos tuh eisyu oana sie lipufan inkusrao me, ac paingyu oana kowos in paing Christ Jesus. 15 Na pia engan se ma kowos tuh pulakin meet ah? Nga ku na in fahk mu funu ma ku, kowos lukun tipalla lowos ke sripen nga fahkak ma pwaye nu suwos? 17 Mwet luti saya ingan elos arulana lohwt nu suwos, tusruktu nunak lalos an tia ma ac wo nu suwos. Elos kena srikowosla likiyu, tuh kowos in mau lohng yohk nu selos oana ke elos oru nu suwos. 18 Pacl nukewa, ma na wo se in lohng nu ke ma oasr sripa, nga finne tia muta yuruwos. 19 Tulik kulo nutik, keok luk keiwos oana keok se ma mutan uh pula ke elos isus uh, nwe ke na ouiyen moul lun Christ oan in kowos. 20 Aok nga kena nga in muta yuruwos inge, tuh ngan ku in ekulla ouiyen nunak luk keiwos. Nga arulana fosrngga keiwos! 21 Kutu suwos lungse na in muta ye Ma Sap. Nga ke siyuk suwos, ya kowos tia lohng ma Ma Sap uh fahk? 22 Fahk mu oasr wen luo natul Abraham: sie ma natul sin mutan kulansap se, ac sie ma natul sin mutan kial, su tia mutan kulansap se, a

sukosok. 23 Wen se nutin mutan kulansap sac isusla oana isus lun tulik nukewa, a wen se natul sin mutan kial el isusla ke sripen oasr Wuleang lun God kacl. 24 Ma inge oana sie pupulyuk, mweyen mutan luo inge ku in lumweyuk nu ke wuleang luo. El su oswela tulik nu ke sruoh pa Hagar, su oana wuleang se ma orekla Fineol Sinai. 25 Hagar se inge pa Eol Sinai in Arabia, ac ku in lumweyuk nu ke siti lun Jerusalem in pacl inge, su muta in sruoh wi mwet we nukewa. 26 A Jerusalem se inkusrao el sukosok, ac el pa nina kiasr. 27 Tuh Ma Simusla fahk mu, "Kom in engan, kom su talap ac tia isus! Strukak pusrem ac wowoyak ke engan, kom su tia pulakin keok in isus! Tuh mutan se su mukul tumal ah sisulla, ac fah pus tulik natul Liki mutan se su mukul tumal el mutana yorol." 28 Inge, mwet lili ac lulu, kowos tulik nutin God, fal nu ke wuleang lal, oapana Isaac. 29 In pacl sac, wen se su tuh isusla oana tulik nukewa, el kalaye el su isusla fal nu ke wuleang lun Ngun lun God; na ouiya se inge orek na nwe ke pacl inge. 30 Na mea Ma Simusla fahk? "Lusla mutan kulansap sac ac wen natul, tuh wangin ip lun wen nutin mutan kulansap sac ke mwe usru lun papa tumal, yurin wen nutin mutan sokosok sac." 31 Ke ma inge, mwet lili ac lulu, kut tia tulik nutin mutan kulansap, a kut ma nutin mutan sukosok.

5 Inge kut mwet sukosok — Christ el aksukosokyekutla! Ke ma inge, kowos in tu ku oana mwet sukosok, ac nik kowos sifilpa folokla nu ke moul lun mwet kohs. 2 Porongeyu! Nga, Paul, fahk nu suwas lah kowos fin lela in kosreyukla kowos, kalmac pa wangin na pwaye sripen Christ nu suwas. 3 Aok, nga sifilpa sensenkakin kutena mukul su sifacna eisalang tuh elan kosreyukla, lah el ac enenu in akfalye ma sap nukewa. 4 Kowos su nunku mu akos Ma Sap uh pa mwe aksuwosye kowos nu sin God, kowos sifacna srikowosla liki Christ. Kowos muta loes liki lungkulang lun God. 5 Funu kut, finsrak lasr pa God Elan aksuwosye kut nu yorol ke lulalfongi lasr; ac kut tupan ku lun Ngun lun God in kasrekut. 6 Tuh ke kut kupasryang nu sin Christ Jesus, wangin sripen kosrala ku tia kosrala, a ma se ma yohk uh pa lulalfongi na, su orekma ke lungse. 7 Orekma lowos tuh arulana wo. Na su oru kowos in tila akos ma pwaye? El kifuskowosla fuka? 8 Tia ku in God, su pangon kowos nu yorol. 9 Oana soakas se ma fahk, "Kitin mwe pulol na srisrik ku in oru srukwal nufon

se in pulolak." 10 Ke sripen kut kewa ma sefanna yurin Leum, nga lulalfongi lah kowos ac tia ekla liki nunak luk, ac el na su aktafongyekowos, God El fah kai. 11 A funu nga, mwet lili, nga fin srakna luti ac fahk mu enenu in kosrala, na efu ku srakna kalayeiyuk nga? Ma inge fin ma pwaye, na luti luk ke sakseng lun Christ ac tia aktukulkulye mwet. 12 Nga kena tuh mwet su aklokoalokye kowos uh in oru na nwe ke na elos sifacna tahla acn ten kaclos! 13 A funu kowos, mwet lili, pangonyuk kowos nu ke sukosok. Tusruktu nikmet oru sukosok lowos in lela tuh lung lun ikwa in leum fowos; a ke lungse, kowos in kulansupu sie sin sie. 14 Tuh ma sap nukewa akfalyeyuk ke ma sap sefanna: "Kom in lungse mwet tulan lom oana ke kom lungse kom sifacna." 15 A kowos fin anwuk oana kosro lemnak uh in ngalisya ac kangla sie sin sie, taran tuh kowos in tia akwanginyekowosla kewa. 16 Ma nga fahk uh pa inge: sang tuh Ngun Mutal in kol moul lowos, a in tia lung lun ikwa. 17 Tuh lungse lun ikwa uh lain lungse lun Ngun, ac ma Ngun uh lungse, lain lungse lun ikwa. Ma luo inge lain sie sin sie, na kalmac pa kowos tia ku in oru oana ma lungse lowos sifacna. 18 Ngun el fin kol kowos, na Ma Sap uh tia leum fowos. 19 Orekma lun ikwa uh arulana kalem: pa ke kosro, lumah fohtok, ac ouiya sufal inmasrlon mukul ac mutan; 20 alu nu sin ma sruloala, inutnut, asrungai, amei, lemta, kasrkusrak, nunku kac sifacna, sraclik ac srikasrak kas, 21 sok, sruhi, wowon, ac ma ouinge. Nga sensenkakin kowos inge oana ke nga oru meet: elos su oru ma inge fah tia usruu Tokosrai lun God. 22 A fahko lun Ngun pa lungse, engan, misla, mongfisar, kulang, orekma wo, oaru, 23 pusisel, sifacna leum fac. Wangin ma sap lain ma inge. 24 Elos su ma lun Christ Jesus, elos uniya tari moul in ikwa lalos, wi ma nukewa ma ikwalos mwel. 25 Ngun pa ase moul lasr, ouinge enenu pac tuh Ngun in kol moul lasr. 26 Kut enenu in tia konkin, akangonye sie sin sie, ku sok sin sie sin sie.

6 Mwet lili ac lulu, sie mwet fin koneyukyak in oru kutena ma koluk, kowos su moul in ngun enenu in kasrel aksuwosyalla ke kas fisrasr; tusruktu liyekowosyang tuh kowos in tia oayapa srifeyukla. 2 Kowos in kasru us ma toasr lun sie sin sie; tuh ke kowos oru ouinge kowos akfalye ma sap lun Christ. 3 Sie mwet fin nunku mu el mwet fulat se ke el tia ouinge, el sifacna kiapwella. 4 Lela kais sie mwet in

sifacna tuni orekma lal. Fin wo, na ac oasr ma el ku in konkin kac, tusruktu elan tia srikani nu ke orekma lun mwet ngia. **5** Mweyen kais sie mwet enenu in sifacna fosrngakin ma kunal. **6** El su eis mwe luti ke Wosasu, fal elan kasru mwet luti lal ke kutena ma wo su oasr yorol. **7** Kowos in tia sifacna kiapwekowsla, tuh God El tia ku in kiapweyukla. Kutena ma sie mwet el taknelik, el fah oayapa kosrani. **8** El fin taknelik ke ma lungse lun ikwa, el fah kosrani ke ma ac fah kulawi. El fin taknelik ke ma lun Ngun, el fah kosrani ke mouk ma pahpat. (aiōnios g166) **9** Ke ma inge, lela kut in tia totola in oru ma wo — ke pacl fal kut fah eis kosrani lasr, kut fin tia fuhleak. **10** Ouinge, ke oasr pacl fal lasr, lela kut in oru wo nu sin mwet nukewa, ac yokna nu selos su mwet wiasr in lulalfongi. **11** Liye sim yohk in muta luk inge, ma nga simis nu suwos ke pouk sifacna! **12** Elos su srike in sap ke ku nu suwos tuh kowos in kosrala, elos pa mwet su lungse orekma nu ye mutun mwet, ac konkin ke ma lun ikwa. Elos oru ouinge tuh elos in tia kalyeyuk ke sripen elos luti ke misa lun Christ fin sakseng. **13** Finne elos su kosreyukla, elos tiana liyaung Ma Sap. Elos ke kowos in kosreyukla tuh elos in konkin lah kowos asang monuwos nu ke lumah se inge. **14** A funu nga, wanginna ma nga ac konkin kac sayen sakseng lun Leum lasr Jesus Christ; tuh ke sripen sakseng, nga luma mu faclu oana ma misa nu sik, ac nga oayapa misa nu sin faclu. **15** Tuh wangin sripen kosrala ku tia kosrala; a ma se ma eneneyuk uh pa mwet uh in orekla sasu sin God. **16** Ac nu selos su mouk fal nu ke oakwuk inge, lela misla ac lungkulang lun God in welulos, ac oayapa mwet lun God nukewa! **17** In aksafye sim luk uh: lela in wangin mwet sifilpa aklokoalokyeyu, mweyen inken sringsring ke monuk akkalemye lah nga mwet kohs lun Jesus. **18** Mwet lili, lungkulang lun Leum lasr Jesus Christ in wi kowos nukewa. Amen.

Ephesus

1 Ma sel Paul, su suleyukla sin God tuh in sie mwet sap lun Christ Jesus — Nu sin mwet lun God in Ephesus, su oaru ke moul lalos in ma sefannala yurin Christ Jesus: **2** Lela God Papa tumasr ac Jesus Christ Leum lasr in asot lungkulang ac misla nu suwos. **3** Lela kut in sang kulo nu sin God, Papa tumun Leum lasr Jesus Christ! Ke sripen kut ma sefanna yurin Christ, God El akinsewowoye kut ke El ase mwe insewowo nukewa lun ngun nu sesr ke ma oan inkusrao. **4** Meet liki na orekla faclu, God El nuna sulelutla kut in ma lal ke kut ma sefannala yurin Christ, tuh kut in ku in mutal ac wangin mwatasr, ac kut in moul in lungse ye mutal. **5** God El nuna sulela tari tuh kut in tulik nutla natul sifacna ke sripen ma Jesus Christ el oru. Ma inge sikyak fal nu ke oakwuk wolana lal. **6** Lela kut in kaksakin God ke lungkulang wolana lal, ke mwe sang yoklana lal nu sesr ke Wen kulo natul! **7** Tuh ke sripen Christ el sifacna kisakunla moul lal ac srahl sororla, kut sukosokla — aok, ma koluk lasr nunak munas nu sesr. Yoklana lungkulang lun God, **8** su El ase nu sesr! In lalmwetmet ac etaok nukewa lal **9** God El orala oakwuk lal ac akkalemeye nu sesr pwapa lal su tia eteyuk sesr a El nuna sulela in aksafye ke Christ. **10** Pwapa se inge, su God El ac fah aksafye ke pacl fal, pa ke El ac eisani ma orekla nukewa nu sie, ke ma inkusrao ac fin faclu, ac Christ pa ac leumi ma inge. **11** Ma nukewa orekla fal nu ke pwapa ac sulela lun God; ac ke oakwuk lal sifacna El sulela tuh kut in mwet lal ke kut ma sefannala yurin Christ, fal nu ke ma El lumahla ke mutaweyen faclu. **12** Lela kut, su oasr finsrak lasr ke Christ omeet, in kaksakin wolana lun God! **13** Ac kowos oayapa ekle mwet lun God ke kowos lohng kas ke Pweng Wo su fahkak inkaneke in molela nu suwos. Ke kowos lulalfongi in Christ, God El akilenkowi in akkalemeye lah kowos ma lal, ke El sot nu suwos Ngun Mutal su El tuh wulela kac. **14** Ke sripen Ngun Mutal oasr yorosr, kut etu na pwaye lah kut fah eis ma God El wulela kac nu sin mwet lal, ac ma inge akpwayei nu sesr lah God El ac aksukosokye mwet lal. Lela kut in kaksakin wolana lal! **15** Ke sripa se inge, oe ke pacl se nga tuh lohngak ke lulalfongi lowos in Leum Jesus, ac ke lungse lowos nu sin mwet nukewa su mwet lun God, **16** nga tia tui in sang kulo nu sin God

keiwos. Nga esam na in siyuk keiwos in pre luk 17 ac nga siyuk sin God lun Leum lasr Jesus Christ, Papa Wolana, Elan asot Ngun nu suwos, su ac fah aklalmwetmeteye kowos, ac fahkak God nu suwos, tuh kowos in etal. **18** Nga siyuk tuh nunak lowos in ikakla tuh kowos in ku in liye kalem lal, tuh kowos fah etu ke finsrak su El pangon kowos nu kac, oayapa kowos in etu kasrpen wolana ke mwe usru su El wuleang kac nu sin mwet lal, **19** ac ke yokiyen ku lal su orekma in kut su lulalfongi. Ku se pacna inge pa El tuh orekmakin **20** ke El akmoulyauk Christ liki misa, ac oakilya ke lapo layot sel inkusrao. **21** Christ el fulat liki leum nukewa inkusrao, oayapa wal, ac ku, ac tokosra nukewa. Wal lal uh fulat liki wal nukewa fin facl se inge ac fin facl se su ac fahuku. (aiōn g165) **22** God El filiya ma nukewa ye nien Christ, ac El eaisalang nu sin church tuh elan Leum fulat fin ma nukewa. **23** Church pa monin Christ, ac ke sripen church, monin Christ fonla, oana ke ma nukewa yen nukewa fonla ke Christ.

2 In pacl meet ah kowos misa in ngun ke sripen seakosten lowos ac ke ma koluk lowos. **2** Ke pacl sac, kowos tuh fahsr tukun ouiya koluk lun faclu; kowos tuh akos leum koluk su kol ngun koluk yen engyeng uh, ngun su leumi mwet su seakos God in pacl inge. (aiōn g165) **3** Pwayeiya uh, kut nukewa oana elos in moulikin moul in mwet. Kut tuh ukwe na ma lungse lun manosr ac nunak lasr. In ouiyeen moul lasr uh kut ac nuna eis mwatan kasrusrak lun God, oana mwet nukewa. **4** Tusruktu yoklana pakoten lun God, ac lungse lal nu sesr arulana yohk, **5** pwanang ke kut misa in ngun ke seakos lasr, El akmoulyekutyak oana ke El akmoulyalak Christ. Kowos moliyukla ke lungkulang lun God. **6** Ke kut kupasryang nu sin Christ Jesus, God El akmoulyekutyak yurin Christ liki ngunin misa, tuh kut fah welul leumi acn inkusrao. **7** El oru ma inge in akkalemeye nu ke fwil nukewa fahsru, kasrpen lungkulang lulap lal, ke lungse lal su El akkalemeye in Christ Jesus. (aiōn g165) **8** Tuh ke lungkulang lun God, kowos moliyukla ke lulalfongi. Tia ma kowos sifacna oru, a mwe kite sin God me. **9** Ke sripen tia ma ke orekma lun mwet, na wangin mwet in ku in konkin kac. **10** God El orekutla inge tuh ke kut kupasr nu sin Christ Jesus kut in oru ma wo, fal nu ke lemlem lal nu sesr ma El akola nu sesr in oru. **11** Kowos in tia mulkunla lah ke kowos isusla kowos

mwet sayen mwet Jew. Mwet Jew elos pangon kowos “mwet tia kosrala,” ac elos pangnolos sifacna “mwet kosrala” (sruk “kosrala” pa ouiya se na ma mukul lalos uh oru nu ke manolos in akilenya lah elos mwet lun God.) 12 In pacl sac wanginna etu lowos ke Christ. Kowos tuh mwet sac ac tia oaoa kowos yurin mwet sulosolla lun God. Wangin ip lowos ke wulela lun God su El tuh oakiya in wuleang lal nu sin mwet lal. Kowos moul muta fin faclu ke wangin finsrak lowos, ac wangin kupasr lowos nu sin God. 13 Meet kowos muta loesla, a inge ke kowos kupasryang nu sin Christ Jesus, kowos muta apkuran, ke sripen srahn Christ. 14 Tuh Christ sifacna pa akmisye inmasrlosr ke el orani mwet Jew ac mwet sayen mwet Jew in ma sefannala. Ma se ma tuh sreloselik ac oru elos in mwet lokoalok, Christ el kunausla ke manol sifacna ke el misa fin sakseng. 15 Christ el sista Ma Sap lun mwet Jew ac oakwuk puspis kac tuh elan orani kain in mwet luo inge nu ke sie u sasus kupasryang nu sel, na ouinge oasr misla. 16 Misa lun Christ fin sakseng pa kunausla asrungai lalos; ac ke sripen sakseng el orani kain in mwet luo inge nu ke mano sefanna, ac folokunulosme nu sin God. 17 Ouinge Christ el tuku ac fahkak Pweng Wo ke misla nu sin mwet nukewa — nu suwos mwet sayen mwet Jew su muta loesla liki God meet, ac nu sesr mwet Jew su muta apkuran nu sel. 18 Ke sripen Christ, kut nukewa — mwet Jew ac mwet sayen mwet Jew — ku in tukeni in Ngun sefanna nu ye mutun Papa. 19 Ouinge kowos su mwet sayen mwet Jew tia sifil mwet sac ku mwet takusrkusr; a kowos mwet wien mwet lun God ac mwet in sou lun God. 20 Kowos wi pac musaiyukyak fin pwelung su oakwuki sin mwet sap ac mwet palu, ac Christ Jesus sifacna pa eot insruwasrik. 21 El pa sruokani musa se inge nufon nu sie, ac oru in kapkapak nu ke sie tempul mutal, ma kisakinyukyung nu sin Leum God. 22 Ke sripen akupasri lowos nu sin Christ, kowos wi pac musaiyukyak yorolos inge nukewa, nu ke sie nien muta lun Ngun lun God.

3 Ke sripa se inge, nga, Paul, nga sie mwet kapir lun Christ Jesus keiwos su mwet sayen mwet Jew. 2 Nga lulalfongi mu kowos lohng tari lah ke sripen lungkulang lun God, El ase orekma se inge kunuk in akwoye kowos. 3 God El ikasla pwapa lukma lal nu sik tuh nga in kalem kac. (Nga sim tari ke ma inge ke kas pu, 4 ac kowos fin rit ke ma nga simusla inge,

kowos ac etu ke ma nga kalem kac ke ouiye pwapa lun God su tia eteyuk meet, a sikyak inge ke Christ.) 5 In pacl meet ah tiana fwackyuk ma lukma inge nu sin mwet uh, a inge Ngun lun God akkalemye nu sin mwet sap mutal ac mwet palu lal. 6 Ma lukma se inge pa: mwet sayen mwet Jew elos wi mwet Jew ipeis ke mwe insewowo lun God ke sripen Wosasu. Elos lahn mano sefanna, ac elos tukeni ipeis ke wulela lun God ma akpwayeyuk in Christ Jesus. 7 Ke sripen lungkulang lun God nu sik, ac ku lal su orekma in nga, El kuneyuwi sie mwet kulansap in fahkak Wosasu. 8 Nga srik liki el su srik oemeet sin mwet lun God nukewa. Ne ouinge, God El ase kunokon se inge nu sik, su arulana yohk sripa ac saok, tuh nga in sulkakinelik Pweng Wo ke kasrpen wolana lun Christ su wangin eteyen saflaiya, nu sin mwet sayen mwet Jew. 9 God, su orala ma nukewa, El okanla pwapa lukma lal liki fwil nukewa meet ah, na ma kunuk in oru tuh mwet nukewa in kalem kac lah pwapa sac ac akpwayeyuk fuka. (aiōn g165) 10 Na in pacl inge, God El orekmakin church in akkalemye nu sin leum ac lipufan su oasr ku la inkusrao, ke lalmwetmet yoklana lun God in ouiya puspis ac in ma nukewa. 11 God El oru ouinge fal nu ke ma El pu oemeet me, ac El akpwayeyela ke Christ Jesus, Leum lasr. (aiōn g165) 12 Ke kut kupasryang nu sin Christ ac lulalfongi in el, kut pulaik in utyak nu ye mutun God ac arulana etu lah El ac lohme nu sesr. 13 Ke ma inge nga kwafe nu suwos tuh kowos in tia fuhleak ke sripen keok luk keiwos; tuh ma inge nukewa ma in akwoye kowos. 14 Ke sripa se inge, nga sikukmutuntei ye mutun Papa, 15 su asang ine na pwaye lun sou nukewa inkusrao ac fin faclu. 16 Nga siyuk sin God ke kasrpen wolana lal, tuh El fah asot ku lun Ngun lal nu suwos in akkeye moul in ngun lowos. 17 Ac nga pre tuh Christ elan muta insiowos ke sripen lulalfongi lowos. Nga oayapa pre tuh kowos in tu ku ac okala in lungse, 18 tuh kowos, ac oayapa mwet lun God nukewa, fah ku in akilen sralapa, lusa, fulata ac loaliyen lungse yoklana lun Christ nu suwos. 19 Aok, nga kena tuh kowos in etu ke lungse lal — finne alukela ma kut ku in kalem kac — tuh kowos ac arulana sessesla ke ouiya lun God. 20 Nu sel, su ku in oru arulana yohk liki ma nukewa kut siyuk ku nunku kac, ke sripen ku lal ma orekma in kut: 21 wolana nu sin God, in church ac in Christ Jesus, inge ac nwe tok ma pahtpat! Amen. (aiōn g165)

4 Ke ma inge, nga su sie mwet presin ke sripen nga kulansupu Leum, nga kwafe nu suwos tuh kowos in moulin ouiyen mou ma fal nu ke srikasrak se ma God El oakiya ke El pangon kowos. **2** Kowos in pusisel, efal, ac mongfisrasr pacl nukewa. Akkalemye lungse lowos nu sin sie sin sie ke muteng. **3** Kowos in moniyuk in karingin inse sefanna su Ngun el asot nu suwos, ke misla se su kaprikowosi nu sie. **4** Oasr mano sefanna ac Ngun sefanna, oana ke oasr finsrak sefanna su God El pangon kowos nu kac. **5** Oasr Leum sefanna, lulalfongi sefanna, ac baptais sefanna; **6** oasr God sefanna, su Papa tumun mwet nukewa, ac su leumi ma nukewa, ac El orekma in ma nukewa ac muta in ma nukewa. **7** Kais sie sesr eis tari mwe sang ke lungkulang, fal nu ke ma Christ el ase nu sesr. **8** Oana ke Ma Simusla uh fahk: "El utyak nu yen fulatlana, El us mwet sruoh puspis welul, El asang mwe sang nu sin mwet uh." **9** Na mea kalmen "El utyak"? Kalmac pa el oatui meet nu yen loallana lun faclu. **10** Ouinge el su oatui, el pacna pa utyak nu yen fulatlana inkusrao, tuh el fah ku in oasr yen nukewa. **11** El pacna pa "asang mwe sang nu sin mwet uh" — el sang nu sin kutu tuh elos in mwet sap, ac kutu in mwet palu, ac kutu in mwet sulkakinelik Pweng Wo, ac kutu in mwet sropo ac mwet luti. **12** El oru ma inge in akoela mwet lun God nukewa nu ke orekma lun mwet Christian in musaeak monin Christ. **13** Ouinge kut nukewa fah ma sefannala in lulalfongi ac in etauc lasr ke Wen nutin God. Kut kwafe kut in sun moulin in mwet pwaye, ac kut oayapa akwot in sun fulatan woiyen moulin su oan in Christ. **14** Na kut fah tia sifil moulin in tulik, ikwot ikme ke noa ac eng uh, oana elos su srifeyuk ke mwe luti lun mwet kutasrik su kiapwelos ac kololosla nu ke moulin tafongla. **15** A ke kut fahkak ma pwaye in ngun lun lungse, kut in kapkapak in ouiya nukewa lun Christ, su sifa. **16** Ye karinginyuk lal, kain in lah nukewa ke mano kupasreni wo, ac mano nufon sac fah sruokyukeni ke kais sie kupasr kac. Ouinge, ke kais sie lahn mano el oru ma kunal in fal, na mano nufon sac kapkapak ac musaiyukyak ke lungse. **17** Ke ma inge nga sensenkakin kowos inen Leum: kowos in tia sifil moulin oana mwet pegan, su wangin sripen nunak lalos **18** ac nunkalos lohslra. Ke sripen lalfon ac likkeke lalos, wangin ip lalos ke moulin su God El ase. **19** Wangin pulakinyen mwekin selos; elos sifacna eisalosyang nu ke lung lun ikwa, ac oru

ma fohkfok nukewa ac kofla sifacna tulokinya. **20** Tia pa ingan ma kowos luti ke Christ! **21** Kowos lohng na pwaye kacl, ac ke kowos mwet lulalfongi in el, lutiyuk kowos tari ke ma pwaye lun Jesus. **22** Ouinge kowos in sista ouiyen moulin matu lowos ma kowos moulin in pacl meet — moulin se su kunauskowosla ke sripen kena lowos nu ke ma kikiap. **23** Insiowos ac nunkowos enenu in arulana aksasuyeyukla, **24** ac kowos enenu in nokomang mwet sasu, su orekla in luman God, ac su fwackyuk in moulin pwaye, su suwoswos ac mutal. **25** Ke ma inge kowos in tia sifil kikiap! Kais sie mwet enenu in kaskas pwaye nu sin mwet wialos in lulalfongi, mweyen kut nukewa lahn sie sin sie in Christ. **26** Kowos fin mulat, nik kowos lela mulat lowos in kolkowosla nu ke ma koluk, ac kowos in tia sruokya mulat lowos len fon se. **27** Nikmet sang pacl lun devil. **28** El su pisrapasr meet el enenu elan tia sifil pusr, a elan orekma tuh elan akfalye enenu lal sifacna, ac elan ku pac in kasru mwet sukasrup. **29** Nikmet orekmakin kas in akkolukye mwet, a kas in kasru mukena — kain in kas ma ac musaeak ac su fal nu ke enenu, tuh ma kowos fahk uh ac fah akwoyalos su lohng. **30** Ac nikmet aktoasrye Ngun lun God; tuh Ngun el mwe akul lun God keiwos in akpwayeye lah Len sac ac fah tuku ke God El ac fah aksukosokyekowosla. **31** Sista liki kowos lumah inge nukewa: sulung, mongsa, kasrusrak, wowon, wenteistr, ac kutena nunak koluk lain mwet. **32** A kowos in kulang ac mongfisrasr nu sin sie sin sie, ac kowos in nunak munas nu sin sie sin sie, oana ke God El nunak munas nu suwos ke Christ.

5 Ke kowos tulik kulo nutin God uh, kowos enenu in srike in oana El. **2** Lela lungse in kalem in ma nukewa kowos oru, oana ke Christ el lungse kut, ac sifacna lafwekunla moulin lal kacsr, tuh in oana sie mwe kisa keng su akinsewowoye God. **3** Ke sripen kowos mwet lun God, tia wo in fwack keiwos mu oasr kutena lumah inge inmasrlowos: kosro, ouiya fohkfok, ku rapku. **4** Tia pac fal kowos in sopoklot in kas, kaskas suoac, ku aksruksruk koluk. A fal kowos in sang kulo nu sin God. **5** Kowos etu na lah mwet kosro, ku mwet moulin ouiya fohkfok, ku mwet rapku ac fah tia wi ipeis ke Tokosrai lun Christ ac lun God. (Tuh rapku el oapana alu nu ke ma sruloala.) **6** Nik kowos lela kutena mwet in kiapwekowsla ke kas lusrongten; mweyen lumah inge nukewa ac oru tuh

mulat lun God in oan faclos su tia aksol. 7 Ke ma inge kowos in tiana wi mwet ouinge uh. 8 Kowos sifacna tuh muta in lohsh meet, na inge ke kowos ekla mwet lun God, kowos muta in kalem. Ke ma inge kowos enenu in moul oana mwet su ma lun kalem. 9 Pa inge fahko lun kalem: ma wo nukewa, ma suwoswos nukewa, ac ma pwaye nukewa. 10 Kowos in suk in etu ma ac akinsewowy Leum. 11 Kowos in tia wi mwet su oru orekma in lohsh, su ma lusrongten. A kowos in use ma inge nu ke kalem. 12 (Mwe mwekin se fin srumunyu ma elos oru in lukma.) 13 Kutena ma su utuku nu ke kalem uh, ac fah ku in eteyuk wo; 14 tuh ma nukewa ma akkalemeyeyukla uh ac ekla ma kalem. Oana ke fwack mu, "Ngutalik, kom su motul, Ac tukakek liki misa, Ac Christ el fah tolkomyak." 15 Ke ma inge kowos in liyaung ouiye moul lowos. Nikmet moul oana mwet nikin, a kowos in moul oana mwet lalmwetmet. 16 Molela pacl, mweyen len inge len koluk. 17 Kowos in tia lalfon, a kowos in suk ma Leum el lungse kowos in oru. 18 Nik kowos sruhi ke wain mweyen ac kunauskowosla, a moul lowos in nwanala ke Ngung Mutal. 19 Kaskas nu sin sie sin sie ke kas lun psalm ac on mutal; alullul ac onkakin psalm nu sin Leum ac kaksakunul ke insiowos kewa. 20 Pacl nukewa kowos in sang kulo ke ma nukewa nu sin God Papa, ke inen Leum lasr Jesus Christ. 21 Kowos in akpuliselye kowos nu sin sie sin sie in akkalemeye lah kowos akfulatye Christ. 22 Mutan kia, kowos in akpuliselye kowos nu sin mukul tomowos, oana nu sin Leum. 23 Tuh mukul tuma el sifen mutan kial, oana ke Christ el sifin church; ac Christ sifacna el Mwet Lango lun church, su manol. 24 Ouinge, mutan kia elos enenu in arulana akpuliselyalos nu sin mukul tumalos, oana ke church el akpuliselyal nu sin Christ. 25 Mukul tuma, kowos in lungse mutan kiowos, oana ke Christ el lungse church ac asang moul lal kac. 26 El oru ma inge tuh elan akmutalye church ke ku lun kas lal, ac el aknasnasyela ke kof, 27 tuh elan eis nu sel sifacna sie church su wolana — wangin tuhn kac, tia pac lupolop uh ku tuhneyukla ke kutena ma. 28 Ouinge mukul tuma elos enenu in lungse mutan kialos oana ke elos lungse manolos sifacna. Mukul se fin lungse mutan kial, el lungse el sifacna. 29 (Wangin mwet srunga manol sifacna, a el kitaung ac arulana karinganang, oana ke Christ el oru nu ke church. 30 Kut etu lah ouinge mweyen

kut lahn manol.) 31 Oana simla in Ma Simusla: "Pa ingan sripa se oru sie mukul el som liki papa tumal ac nina kial, ac fulyang nu sin mutan kial, ac etal fah ma sefannala." 32 Oasr sie kalmac na yohk in kas inge ma tia eteyuk meet, su nga etu mu ma fahkyen Christ ac church. 33 Ma inge ma nu suwos pac: kais sie mukul tuma elan lungse mutan kial oana el sifacna, ac kais sie mutan kia elan akfulatye mukul tumal.

6 Tulik srisrik, kowos in akos papa tomowos ac nina kiowos, mweyen kowos ma lun Leum, ac ma inge suwos. 2 "Akfulatye papa tomom ac nina kiom" pa ma sap se emeet ma oasr wuleang kac, 3 fahk mu: "tuh in wo nu sum ac moul lom ac fah loes fin faclu." 4 Papa ac nina, nik kowos akangonye tulik nutuwos an, ku oru ouiya ma ac akkasrkusrakyalos, a kowos in kaelos ac lotelos elos in kapkapak ke ouiya lun mwet lulalfongi. 5 Mwet kohs, kowos in akos leum lowos fin faclu ac arulana akfulatyalos; ac kowos in oru ke inse pwaye, oana nu sin Christ. 6 Tia oru ye mutalos mukena in mwe aklung nu selos; a ke sripen kowos mwet kohs lun Christ, kowos in oru ma God El lungse ke insiowos kewa. 7 Oru orekma lowos ke inse engan, oana kowos in oru nu sin Leum ac tia nu sin mwet uh. 8 Kowos etu lah Leum el ac sot molin orekma wo nukewa lowos, kowos finne mwet kohs ku mwet sukosok. 9 Ac kowos mwet leum, kowos in oru oapana inge nu sin mwet kohs lowos, ac tia sifil aksangengyalos. Esam lah kowos ac mwet kohs lowos uh oasr Leum sefanna lowos inkusrao, su ac nununku mwet nukewa oana sie. 10 In aksafye sim luk uh, lela ku lulap lun Leum in akkeye kowos ke kowos ma sefannala yorol. 11 Kowos in nokomang mwe mweun nukewa ma God El asot nu suwos, tuh kowos in ku in tu lain kutasrik lun Devil. 12 Mweyen tia un mwet se pa kut mweuni uh, a ngun fohkfok yen engyeng uh, ac mwet leum ac wal ac ngun koluk ma leumi mwet uh, ac ku lun we lohsh se inge. (aiōn g165) 13 Inge kowos in nokomang mwe loeyuk ma God El asot! Na ke len koluk ac tuku, kowos fah ku in lain mwet lokoalok lowos; ac ke saflaiya kowos ac tu na ku ac tia fuhleak. 14 Ke ma inge, kowos in tuyak ac akola. Loseni infulwowos in ku ke pwaye, ac nokomang suwoswos tuh in mwe loeyuk nu ke iniwowos, 15 ac kena lowos in fahkelik Pweng Wo ke misla, in pa fahluk lowos. 16 Pacl nukewa kowos in us lulalfongi oana mwe loang lowos; kowos in ku

in sang konela pisr firir nukewa sin el su Koluklana. 17 Ac kowos in eis lango sin God tuh in oana sie helmet, ac kas lun God in oana cutlass su Ngun Mutal sot nu suwos. 18 Oru ma inge nukewa ke pre, ac siyuk kasru sin God. In kutena ma kowos oru kowos in pre fal nu ke kolyuk lun Ngun. Ke sripa se inge, kowos in oaru in tupan ac tia fuhleak. Pre pacl nukewa ke mwet lun God nukewa. 19 Ac oayapa pre keik, tuh God El fah ase nu sik sie mwe fahkak ke pacl nga akola in kaskas, ac tuh nga in ku in kaskas pulaik, ac oru tuh mwet uh in kalem ke ma lukma lun Wosasu. 20 Ke sripen Wosasu se inge, nga sie mwet tutafo fulat lun Jesus Christ, nga finne muta in presin. Pre tuh nga in ku in pulaik in fahkak ke Wosasu oana ma fal. 21 Kowos fin ke etu keik lah nga fuka, Tychicus el ac fah fahkak nu suwos. El sie mwet lili saok ac oaru ke orekma lun Leum. 22 Pa inge sripa se oru nga supwalot nu yuruwos uh — tuh elan fahkak nu suwos lah fuka ouiyasr nukewa, ac oayapa elan akkeye kowos. 23 Mislá, lungse, ac lulalfongi sin God Papa, ac sin Leum Jesus Christ, nu sin mwet wasr in lulalfongi nukewa. 24 Lungkulang nu selos nukewa su lungse Leum lasr Jesus Christ ke lungse su koflana wanginla.

Philippi

1 Ma sel Paul ac Timothy, mwet kulansap lun Christ Jesus — Nu sin mwet nukewa lun God in church Philippi su asruoki nu sin Christ Jesus, wi pac mwet kol lun church ac mwet kasru lalos: **2** Lungkulang ac misla nu suwos sin God Papa tumasr, ac Leum Jesus Christ. **3** Nga sang kulo nu sin God luk pacl nukewa ma nga nunku keiwas; **4** ac pacl nukewa nga pre keiwas nga pre wi engan, **5** ke sripen kasreyuk su kowos oru nu sik ke orekma lun Wosasu ke mutawauk me nwe misenge. **6** Nga etu suwohs lah God, su mutawauk orekma wo se inge in kowos, El ac fah tafwela nwe ke safla ke Len lun Christ Jesus. **7** Kowos oan in nunak luk pacl nukewa! Ke ma inge fal nga in pulakin ouinge in nunak luk keiwas. Tuh kowos nukewa wiyu ipeis ke mwe in sewowo su God El ase nu sik, in pacl se inge ke nga muta in presin, oayapa ke pacl nga tuh sukosok ac nga topuk kas nukewa lun mwet su lain Wosasu, ac nga tuh orekma in akkeye lulalfongi lun mwet kac tuh in oakwuki ku insialos. **8** God El etu lah nga kas na pwaye ke nga fahk mu lungse luk keiwas nukewa tuku liki insien Christ Jesus sifacna. **9** Nga pre tuh lungse su oan in kowos in yokyokelik in pacl e nukewa, tuh etauk lowos in pwaye ac nununku lowos in suwohs, **10** ac kowos fah ku in akilen ma su arulana wo. Na kowos fah nasnas ac wangin mwatuwas ke Len lun Christ. **11** Moul lowos ac fah sessesla ke ouiya wowo su Jesus Christ mukena ku in ase, nu ke wolana ac mwe kaksak nu sin God. **12** Mwet lili, nga ke kowos in etu lah ma su sikyak nu sik uh arulana kasru yokyokelik lun Wosasu. **13** Ke sripa se inge mwet mweun su karingin lohmi sin Tokosra Fulat ac mwet nukewa yenu elos etu lah nga muta in kaping mweyen nga mwet kulansap lun Christ. **14** Ac muta luk in presin uh oru tuh mwet pus wiasr in lulalfongi, yokelik finsrak lalos in Leum, na pacl nukewa elos pulaik in fahkak pweng wo sac ac tia sangeng. **15** Pwaye lah oasr kutu mwet fahkak Christ mweyen elos sok ac folkas, a kutu fahkulak ke inse na pwaye. **16** Elos inge oru ke lungse pwaye lalos, mweyen elos etu lah God El ase tuh in ma kunuk in akfahsrye Wosasu. **17** Mwet saya uh tiana fahkak Christ ke inse pwaye, a ke ngunin nunku kac sifacna. Elos nunku mu elos ac akyokyelik ma upa nu sik ke nga muta in kaping. **18** Mansis in

ouinge! Nga engan kac. Ma sefanna ma yohk sripa uh pa mwet uh in fahkulak Christ ke kutena ouiya ma ku in lutiyuk kac, finne ma ke nunak wo ku ke nunak koluk. Nga srakna in sewowo, **19** mweyen nga etu lah ke sripen pre lowos, ac ke sripen kasru su tuku sin Ngun lun Jesus Christ, ac fah aksukosokyeyuk nga. **20** Ma se nga kena ac yohk finsrak luk nu kac oemeet pa nga in tiana fuhleak in oru ma kunuk, a nga in sessesla ke pulaik in pacl nukewa, yohkna nu ke pacl se inge, tuh moul luk nufon in mwe akfulatye Christ, nga finne moul, ku misa. **21** Tuh mea kalmen moul uh? Nu sik, kalmac pa in kulansupu Christ. Ac misa, mwe akyokyelik ma wo uh. **22** Nga fin ku in moul paht na, ac srakna ku in oru kutu orekma ma ac oasr sripa, na nga tia etu lah pia kac ma nga ac sulela. **23** Nga nikanla in masrilon ma luu inge. Nga kena yohk tuh nga in som liki moul se inge ac muta yurin Christ, su pa inge ma se ma ac arulana wo nu sik uh. **24** Tusrukto ke sripowos, ac arulana yohk sripa nga in moulwin. **25** Ke sripen arulana kalem sik lah ouinge, nga etu lah nga ac moulina. Nga ac fah wi kowos nukewa in akyokyelik kapkapak lowos ac engan in lulalfongi lowos. **26** Na nga fin sifil fahsrot nu yuruwas, ac fah yohk sripen konkin lowos keik liki meet, ke moul in asruoki lowos yurin Christ Jesus. **27** Inge ma se ma oa uh pa ouiye moul lowos in fal nu ke Pweng Wo ke Christ, na nga finne fahsrot nu yuruwas ku tia, nga fah lohng mu kowos tu na ku ke nunak sefanna, ac insese in tukeni kwafeang in orekma ke sripen lulalfongi fal nu ke Wosasu. **28** Nik kowos sangeng sin mwet lokoalok lowos; a kowos in pulaik pacl nukewa, ac ma inge ac fah akpwayei nu selos lah elos ac munas, ac kowos fah kutangla, mweyen God pa asot kutangla nu suwos. **29** Tuh ke sripen kulang lun God, itukot nu suwos tuh kowos in kulansapu Christ, tia ke lulalfongi mukena, a ke kowos ac keok pac kacl. **30** Inge kowos ku in wiyu mweun. Nuna mweun se na ma kowos liye nga mweuni in pacl meet, ac kowos lohng pac lah nga srakna mweuni.

2 Moul lowos yurin Christ mwe akkeye kowos, ac lungse lal akwoye kowos. Oasr aengani lowos yurin Ngun Mutal, ac oasr kulang ac pakoten lowos nu sin sie sin sie. **2** Ke ma inge nga kwafe nu suwos tuh kowos in oru tuh engan luk keiwas in arulana yohk, ke sripen kowos nunak sefanna, ipeis ke lungse sefanna, ac kowos ma sefanna in nunak ac in ngunuwas. **3**

Nimet oru kutena ma ke nunku kac sifacna, ku ke konkin lusrongten, a kowos in pusisel nu sin sie sin sie, ac kowos in tia nunku mu kowos wo liki mwet ngia. 4 Suk pac ma ac wo nu sin mwet ngia, ac tia ma na ac wo nu suwos sifacna. 5 Ouiyen nunak lowos in oana ouiyeen nunak lun Christ Jesus: 6 El nuna oana luman God in pacl nukewa, Tusruktu el tiana srike in orekmakin ku lal elan fulat oana God. 7 El tia oru ouinge, a ke sulela lal sifacna el fuhleak ma nukewa, Ac eka lu ke lumah lun sie mwet kulansap. El eka oana sie mwet, Ac sikme nu faclu in luman mwet. 8 El pusisel, ac fahsr inkanek lun akosten nwe ke el sun misa — Aok, misa lal fin sakseng. 9 Ke ma inge, God El srakalak nu yen fulatlana lucng, Ac sang nu sel ine se su fulat liki ine nukewa. 10 Ouinge, in akfulatye inen Jesus, Ma moul nukewa inkusrao, ac fin faclu, ac ye faclu Fah sikumtuntei, 11 Ac mwet nukewa fah pulaik in fahkak lah Jesus Christ el Leum, Nu ke wolana lun God Papa. 12 Ke ma inge, mwet kulo luk, oana ke kowos tuh akosyu in pacl nukewa ke nga muta yuruwos, ac arulana yohk sripa kowos in akosyu inge ke nga muta loes liki kowos. Kowos sikalani in orekma tuh kowos in eis molela lun God ke kowos sunakunul ke inse pwaye, 13 mweyen God El orekma in kowos pacl nukewa, tuh kowos fah ku ac engan in akos ma lungse lal. 14 Kowos in oru ma nukewa, tia ke torkaskas ku akukuin, 15 tuh kowos in nasnas ac in wangin mwatuwos, oana tulik pwaye nutin God su muta in facl koluk se inge inmasrlon mwet koluk. Kowos in kalem inmasrlolos oana itu su tolak inkusrao, 16 ke kowos sulkakunelik kas in moul nu selos. Kowos fin oru ouinge, ac fah oasr sripen yukin luk keiwos in Len lun Christ, mweyen ma inge ac fah akkalemye lah kemkatu luk ac orekma luk yuruwos tia wangin sripa. 17 Sahp srah keik ac enenu in ukwiyukla oana sie mwe kite fin lulalfongi lowos ma kowos kisakin nu sin God. Fin ouinge, nga engan ac kut nukewa fah tukeni insewowo. 18 In lumah sac pacna, kowos in oayapa engan, ac wiyu insewowo. 19 Fin ou lungse lun Leum Jesus, nga finsrak mu nga in supwalot Timothy nu yuruwos in pacl na sa, tuh pweng keiwos in ku in akkeyeyuyak. 20 El mukefanna pa oana nga in nunku yohk keiwos. 21 Mwet nukewa saya uh nunkalana ke ma lalos sifacna, ac tia ke sripa lun Jesus Christ. 22 Ac kowos sifacna etal ac akpwaye lah arulana yohk sripal, ac lah nga el tukeni

orekma ke sripen Wosasu oana sie papa ac wen se natul. 23 Ke ma inge nga finsrak mu nga in sa na supwalot nu yuruwos, tukun nga konauk lah mea ac sikyak nu sik. 24 Ac nga arulana lulalfongi lah fin ou lungse lun Leum, nga ac ku in sa pac fahsrot. 25 Nga tuh nunku mu fal pac nga in supwalot Epaphroditus, su ma wiasr in lulalfongi, su kowos supwalma in aol kowos kasreyu. El wiyu orekma ac tu siskuk in lain ma koluk. 26 El arulana ke tari liye kowos nukewa, ac el arulana supwarla lah kowos lohng mu el tuh mas. 27 Aok, pwaye lah el tuh mas ac lukunna misa. Tusruktu God El kulang nu sel, ac tia el mukena a nu sik pac, mweyen ke El sruokya moul lal oru asor lulap tia sunyu. 28 Ma inge liksreni na purakak nunak luk in supwalot nu yuruwos, tuh kowos in sifil enganak ke kowos liyalak, ac asor luk fah wanginla. 29 Ke ma inge, kowos in eisal ke engan, oana sie mwet lili in Christ. Akkalemye sunak lowos nu selos nukewa su oana el, 30 mweyen el pilesrala moul lal ac apkuran in misa ke sripen orekma lun Christ, in kasreyu ke ma su kowos tia ku in kasreyu kac.

3 Mwet lili ac lulu, in aksafyela sim luk, kowos in arulana engan ke kowos ma sefanna in Leum. Nga tia totola in kalweni ma nga tuh simis nu suwos meet ah, mweyen ke nga sifilpa fahk uh ac fah mwe molela nu suwos. 2 Liyekowosyang lukelos su oana kosro ngalngul ac orek ma koluk inmasrlowos, su lungse sipik mano. 3 Kut pa eis kosrala pwaye uh ac tia elos, mweyen kut alu nu sin God fal nu ke Ngun lun God, ac kut engankin ma sefanna lasr yurin Christ Jesus. Kut tia filiya lulalfongi lasr in kutena lumah ma orek nu ke mano. 4 Pwaye nga lukun ku in filiya lulalfongi luk ke ma ouinge uh. Fin oasr mwet nunku mu el ac lulalfongi ke kain in lumah ouingan in molella, nga alukela in akfalye ma ingan nukewa tari. 5 Nga tuh kosrkosrla ke nga len oalkosr matwa. Nga isusla sie mwet Israel sin srufl lun Benjamin, sie mwet Hebrew na pwaye. Ac fin nu ke in liyaung Ma Sap lun mwet Jew, nga sie mwet Pharisee, 6 ac ke sripen yohk moniyuk luk oru nga akkeokye church. Ac funu ke suwoswos se ma sie mwet el eis ke sripen el akos Ma Sap, wanginna ma nga tafongla kac. 7 Tusruktu, ma nukewa su nga tuh oakla mu ac ase wo ouiya nu sik, inge nga pilesrala oana ma tuhlac ke sripen Christ. 8 Tia ma inge mukena; a nga oakla ma nukewa oana ma tuhlac ke sripen sie ma su arulana

saok liki, aok, etu luk ke Christ Jesus, Leum luk. Nga sista ma nukewa ke sripal; nga oakla ma inge oana kutkut, tuh nga fah eis Christ 9 ac in arulana fungyang nu sel. Wanginla suwoswos luk sifacna — kain suwoswos ma kut eis ke akos Ma Sap. Inge oasr yuruk suwoswos se ma ituku ke sripen lulalfongi in Christ, su ma sin God me ac oakwuki ke lulalfongi. 10 Ma sefanna nga enenu pa nga in etu Christ, tuh nga in pulakin ku lun sifil moulyak lal, ac in welul keok; in oana el ke misa lal, 11 ke sripen nga finsrak tuh nga fah sifil akmoulyeyukyak liki misa nu ke moul. 12 Nga tia fahk mu nga sun tari, ku lah nga fas in ma nukewa. A nga kwafeyu na in sruokya molin kutangla, ke sripen Christ el eisyu tari tuh nga in ma lal. 13 Aok, mwet lili ac lulu, nga tia nunku mu nga eis tari; ma sefanna nga oru, nga mulkunla mau ma oan tukuk ac saplakot nu ke ma su oan meet. 14 Ke ma inge, nga kwafeyu na in sun kutangla, tuh nga fah eis molin kutangla, su pa inge: pang lun God nu ke moul sasu ke Christ Jesus. 15 Kut nukewa su matu tari in moul in ngun, lela kut in nunak se nu ke ouiya se inge. Tusruktu kutu suwos fin nunku siena, God El ac fah oru in kalem suwos. 16 Ouinge lela kut in fahsrna nu meet, fal nu ke oakwuk ma kut fahsru kac nwe misenge. 17 Mwet lili, kowos in etawi ma nga oru, ac lohang nu selos su fahsr ke srikasrak pwaye su kut tuh oakiya nu suwos. 18 Nga fahk ma se inge tari nu suwos ke pacl na pus, a inge nga tung ke nga sifilpa kalweni in fahk: Mwet puspis fahkak ke ouiye moul lalos lah elos lain misa lun Christ fin sakseng. 19 Saffaiyalos, elos ac som nu in hell, mweyen god lalos pa lung lun ikwa lalos. Elos filangkin ma su fal elos in mwekyekin, ac nunku na ke ma lun facl se inge. (questioned) 20 A funu kut, acn na pwaye sesr pa inkusrao, ac kut kena tuh Mwet Lango lasr, Leum Jesus Christ, elan tari tuku liki inkusrao. 21 El ac fah aolla mano munas ac sukawil se lasr inge, ac orala in oana mano wolana lal, ke ku se na ma el orekmakin in eisani ma nukewa nu ye kolyuk lal.

4 Ke ma inge, mwet lili kulo luk, nga arulana asroekowosla! Kowos arulana akenganyeyu, ac nga arulana yukin kowos! Mwet lili saok sik, pa inge ma su enenu kowos in tu na ku kac, tuh moul lowos ma sefannala yurin Christ. 2 Euodia ac Syntyche, nga kwafe sumtal tuh komtal in nunak sefanna, in oana sie tamtael in Leum. 3 Ac kom pac, mwet kasru oaru luk,

komin kasru akwoyela inmasrlon mutan luo inge; tuh orekma laltal arulana yohk in wiyu sulkakinelik Pweng Wo uh, welul Clement ac mwet orekma nukewa saya wiuk, su inelos oasr in book in moul lun God. 4 Kowos in engan pacl nukewa ke kowos ma sefanna yurin Leum. Nga sifilpa fahk, enganak! 5 Lela in kalem mongfisirsr lowos nu sin mwet nukewa. Leum el apkuran in tuku. 6 Nikmet fosrngga ke kutena ma, a in pre lowos nukewa, siyuk sin God ke mwe enenu lowos, ac pacl nukewa kowos in siyuk sel ke inse kulo. 7 Ac misla lun God, su yohk liki ma mwet uh ku in kalem kac, ac fah karinganang insiowos ac nunak lowos liki kutena mwe fosrngga, ke kowos ma sefannala yurin Christ Jesus. 8 In aksafye kas luk, mwet lili, pacl nukewa kowos in nunku ke ma su wo ac su fal in kaksakinyuk: ma su pwaye, ma su yohk sripa, ma su suwos, ma su nasnas, ma su ohi, ac ma su pwengpeng wo. 9 Orekmakin ma su kowos lotela ac eis sik, kewana ke kas luk ac orekma su nga oru. Ac God, su ase misla nu sesr, El fah wi kowos. 10 Arulana yohk engan luk ke nga moul in asruoki yurin Leum, oayapa ke kowos sifilpa akkalemeye lah kowos nunkeyu tukun sie pacl na loes. Nga tia fahk mu kowos tui ac tila nunkeyu, a tuh mweyen wangin pacl wo lowos in akkalemeye. 11 Ac nga tia pac fahk ma inge mweyen nga mu kowos pilesreyu, tuh nga lotela tari in sifacna falkin ma su oasr yuruk. 12 Nga pula tari moul lun sie mwet enenu, ac nga pula pac moul lun mwet ma oasr ma lalos yohk liki ma elos enenu. Nga lotela ouiya lukma se inge, tuh in acn nukewa ac ke pacl nukewa, nga inse misla nga finne kihp ku masrinsral, ku fin ma su oasr yuruk srikla ku yohkla. 13 Oasr ku luk in oru ma nukewa ke ku su Christ el ase nu sik. 14 Tusruktu arulana wo ke kowos tuh kasreyu in pacl ongoiya nu sik. 15 Kowos mwet Philippi arulana etu lah ke nga tuh som liki acn Macedonia ke pacl nga mutawauk in fahkak Pweng Wo, kowos mukena pa church se ma tuh kasreyu ah; kowos mukena pa tuh insese nu sik ac supwama mani in kasreyu. 16 Pus liki pacl se ke oasr enenu luk in acn Thessalonica, kowos supwama ma nga enenu. 17 Tia tuh nga lungse in eis mwe sang, a nga kena liye tuh in oasr kapak lowos ke sripen mwe sang lowos. 18 Pa inge wpewu in fahkak mwe lung nukewa ma kowos ase nu sik, su arulana yohk! Oasr yuruk ma nukewa ma nga enenu, ke sripen mwe kite lowos

ma Epaphroditus el use. Ma inge oana sie mwe kisa keng nu sin God, su wo ac mwe insewowo nu sel. **19** God luk El ac fah asot mwe enenu lowos nukewa liki mwe kasrup yoklana lal in Christ Jesus. **20** Wolana ac kaksak nu sin God Papa tumasr, inge ac nu tok ma pahtpat! Amen. (aion g165) **21** Sang lung luk nu sin mwet lun God nukewa su ma lun Christ Jesus. Mwet wiasr in lulalfongi elos supwaot pac lung lalos nu suwos. **22** Mwet lun God nukewa yenu elos oayapa supwaot lung lalos, ac yokna selos su muta inkul sin Caesar. **23** Lungkulang lun Leum Jesus Christ in wi kowos nukewa.

Colossae

1 Sel Paul, sie mwet sap lun Christ Jesus ke sripen oakwuk lun God, oayapa sel Timothy, mwet wiasr in lulalfongi — **2** Nu sin mwet lun God in acn Colossae, mwet wiasr su oaru in fahsr tukun Christ: Lela tuh God Papa tumasr Elan asot kulang ac misla nu suwos. **3** Pacl nukewa kut sang kulo nu sin God, Papa tumun Leum lasr Jesus Christ, ke kut pre keiwos. **4** Tuh kut lohng tari ke lulalfongi lowos in Christ Jesus, ac ke lungse lowos nu sin mwet lun God nukewa. **5** Ke kowos tufahna lohng kas pwaye ke Pweng Wo uh, kowos lohng ke finsrak se ma pweng se inge asot nu suwos. Ouinge lulalfongi ac lungse lowos uh oakwuki fin ma su kowos finsrak kac, su oan soanekowos inkusrao. **6** Pweng wo uh tiana tui in ase mwe insewowo ac el fahsrelik nu fin faclu nufon, oana ma sikyak inmasrlowos, mutawauk ke len se emeet kowos tufahna lohng ke lungkulang lun God, ac mutawauk in kalem ke pwayeiyu uh. **7** Kowos tuh lohng ke lungkulang lun God uh sel Epaphras, mwet kulansap kulo wiasr, su sie mwet orekma oaru lun Christ in aol kut inmasrlowos. **8** El srumun nu sesr ke lungse su Ngun asot nu suwos. **9** Ke sripa se inge, ke pacl se kut tufahna lohng keiwos nwe misenge kut pre na keiwos, ac siyuk God Elan oru tuh kowos in arulana kalem ke ma lungse lal, ke etauk ac lalmwetmet nukewa su Ngun lal uh ase. **10** Na kowos fah ku in moul fal nu ke ma lungse lun Leum, ac oru ma su akinsewowoyal pacl nukewa. Moul lowos uh ac ku in oswe kain orekma wo nukewa, ac kowos fah kapkapak in etauk lowos ke God. **11** Lela God Elan akkeye kowos ke ku wolana lal, tuh kowos fah ku in mutangla ma nukewa ke mongfisirar, ac kowos in engan **12** ac sang kulo nu sin Papa, su oru tuh kut in fal in wi ipeis ke ma su El akoela nu sin mwet lal in tokosrai lun kalem. **13** El molikutla liki ku lun lohnr uh, ac uskutme nu in tokosrai lun Wen kulo natul. **14** Ke sripal kut aksukosokyeyukla, su kalmeya pa God El nunak munas nu sesr ke ma koluk lasr. **15** Christ el oana luman God, su kut tia ku in liye, ac el pa Wounse, su fulat liki ma orekla nukewa. **16** Tuh ke el, God El orala ma nukewa inkusrao ac fin faclu, ma liyeyuk ac ma tia ku in liyeyuk, weang pac ku lun ngun inge nukewa: leum, ac mwet kol, ac wal fulat ma oan yen engyeng uh. God El orala ma nukewa

inkusrao, fin faclu, ac yen engyeng uh kacl ac nu sel. **17** Christ el nuna oasr meet liki orekla ma nukewa, ac ma nukewa oakwuki wo in acn se ke sripal. **18** El pa sifen church, su pa manol, ac el pa sang kuiyen moul nu ke mano. El pa Wounse, su akmoulyeyuyak liki misa, tuh in el pa oemeet in ma nukewa. **19** God El sifacna sulela in akkalemeye ouiyal sifacna ac ma pwaye nukewa kacl in Wen natul. **20** Ke ma inge, God El sulela in folokoneni ma orekla nukewa nu sel sifacna ke Wen natul. God El iwekutla nu sel ke srahn Wen natul ke el misa fin sakseng, ac ouinge God El folokoneni ma nukewa nu sel sifacna, ma inkusrao lucng ac fin faclu ten. **21** Meet kowos muta loesla liki God, ac kowos mwet lokoalok lal ke sripen orekma koluk ac nunak koluk lowos. **22** A inge, ke sripen misa in mano lun Wen natul, God El orala kowos mwet kawuk lac lal, tuh kowos in ku in tuku nu yorol ke mutal ac nasnas ac wangin mwatuwos. **23** Kowos enenu in sruokyana moul in lulalfongi lowos fin sie pwelung na ku ac pwaye, ac tia lela in mokleyukla kowos liki finsrak se kowos eis tari ke kowos lohng Wosasu. Nga, Paul, ekla sie mwet kulansap lun Wosasu se inge — Wosasu se ma fwackyuk nu sin mwet nukewa fin faclu. **24** Ac inge nga engan ke moul in keok luk keiwos, tuh ke sripen keok lun monuk, nga wi kasru in aksafyela ma lula ke keok lun Christ su el keok kac ke sripen mano se inge, su pa church. **25** God El kuneyuwi tuh nga in sie mwet kulansap lun church. El ase kunokon se inge nu sik nga in oru in kasrekowos. Kunokon se inge pa in fahkak nufon ke kas lal, **26** su oana sie ma saok ma God El okanla liki fwil puspis somla, a inge El akkalemeyela nu sin mwet lal. (aiōn g165) **27** God El kena tuh mwet lal in etu ma su El tia akkalemeye meet — ma su arulana saok ac wolana, su El akoo nu sin mwet nukewa. Ac pa inge ma wolana se ma tia eteyuk meet: Christ el oasr in kowos, ac kowos in arulana etu lah kowos ac wi ipeis ke wolana lun God. **28** Ouinge kut fahkak Christ nu sin mwet nukewa. In etauk nukewa su oasr yorosr, kut srike in sensenkakin ac luti nu selos tuh kut fah ku in pwanma kais sie selos nu ye mutun God, oana sie mwet matula in nunak ac ma sefanna yurin Christ. **29** Nga orekma upa in ku in orala ma se inge, ac kwafeang in oru ma kunuk ke nga orekmakin ku lulap su Christ el ase nu sik, su orekma in nga.

2 Nga ke kowos in etu lupan kwafe luk keiwos ac ke mwet lulalfongi in acn Laodicea, ac oayapa kaclos nukewa su nga soenna sonolos. **2** Nga oru ma inge in akkeye insialos, ac in akfototoyalos nu sin sie sin sie ke lungse, tuh elos fah ku in arulana lulalfongi ke sripen etaok lalos ke ma pwaye. In ouiya se inge elos fah etu ma lukma lun God ma tia eteyuk meet, su pa kacel Christ sifacna. **3** El na pa ku in ikasla kalmen etaok ac lalmwetmet nukewa lun God, su oana sie ma saok wikinyukla meet. **4** Ke ma inge nga fahk nu suwos, nikmet lela kutena mwet in kiapwekewosla ke kas in eyeinse lusrongten, finne wo srumunya selos. **5** Tuh nga finne wangin yuruwos, a nga wi kowos na in ngun. Ac nga engan ke nga lohng ke asruoki wo lowos, pwanang kowos tu na ku in lulalfongi lowos in Christ. **6** Ke sripen kowos eis tari Christ Jesus tuh elan Leum lowos, kowos in moule in ma sefanna nu sel. **7** Kowos in okala ac kapkapak in el, ac musaeak moule lowos an facl, ac akkeye lulalfongi lowos an oana ke lutiyuk nu suwos, ac kowos in sessesla in sang kulo. **8** Ke ma inge, kowos in arulana liyaung tuh wangin mwet in akkohsye kowos nu ke kutena lalmwetmet kikiap lun mwet, su elos eis ke sramsram matu lusrongten lun fwil somla ac liki ngun koluk ma leumi faclu ac yen engyeng uh, ac tia ma sin Christ. **9** Tuh ouiya mutal ac ma pwaye nukewa lun God kalem in Christ, ke el moule in mwet lac. **10** Ac kw kowos fungyang nu sel, itukot nu suwos moule pwaye. El leum fin ku ac wal nukewa lun ngun. **11** Ke kowos kupasryang nu sin Christ, kowos kosreyukla, tia ke kosrala ma orek sin mwet, a ke kosrala lun Christ, su aksukosokyekowosla liki ku lun lung koluk ma oan in mano se inge. **12** Mweyen ke kowos baptaisla, kowos wi Christ pukpuki ac kowos oayapa akmoulyeyukyak yurin Christ, ke sripen lulalfongi lowos ke ku lun God, su akmoulyalak liki misa. **13** In facl meet ah, kowos misa in ngun ke sripen ma koluk lowos, ac mweyen kowos mwet pegan su muta sayen Ma Sap. Tusruktu God El akmoulyekowosyak yurin Christ. God El nunak munas nu sesr nukewa ke ma koluk lasr. **14** El sacla ma simla in akkalemye soemoule lasr, oayapa oakwuk lun ma sap ma lain kut, ac patikya ma inge nu ke sakseng. **15** Fin sakseng soko ah, Christ el sifacna aksukosokyaalla liki ku ac wal nukewa lun ngun koluk yen engyeng uh, ac oru tuh elos in sie mwe intoe ke elos takla fahsr tokol oana mwet

sruoh ke el akkalemye kutangla lal. **16** Ke ma inge, nik kowos lela kutena mwet in oakya ma sap nu suwos ke ma kowos in kang ku nim, ku nu ke Kufwen Malem Sasu, ku ke len Sabbath, ku kutena len mutal saya. **17** Kain inge nukewa ngunnguninna ma su ac fah tuku in facl tok uh. Ma sefanna ma pwaye uh pa Christ. **18** Nikmet lela kutena mwet in akkolukye kowos ke el sifacna fahk mu el fulat mweyen el liye aruruma, ac el sapkin tuh mwet uh in oru lumahlos in pusisel ac alu nu sin lipufan uh. Mwet ouinge inse fulat ke wangin. **19** El tila kupasr nu sin Christ, su sifen mano. Ye ku lun Christ, mano nufon se inge kiteyuk, ac kupasr ac alko nukewa kupasreni wo ac kapkapak fal nu ke lungse lun God. **20** Kowos wi Christ misa, na kowos sukosokla liki ku lun ngun koluk ma leumi faclu ac yen engyeng uh. Fin ouinge, efu ku kowos moule oana kowos in ma lun faclu? Efu ku kowos akos kain in ma sap su fahk, **21** "Nimet sruok ma se inge," ku "Nimet ema ma se ingan," ku "Nimet kahl ma se ingo"? **22** Oakwuk inge nukewa fin orekmakinyukla tari na wanginla sripa. Ma sap inge ac mwe luti inge ma na mwet oru. **23** Aok, kutu mwet uh nunku mu kain oakwuk inge orekla ke lalmwetmet, ma fahk mu in alu nu sin lipufan uh, ac oru lumahlos in pusisel, ku akkeokye manolos sifacna. Tusruktu wangin na pwaye sripen ma inge in sang kutongya ma lungse lun ikwa.

3 Kowos akmoulyeyukyak yurin Christ, ke ma inge, kowos in sang insiwos in nunku ke ma su oan lucng, yen Christ el muta fin tron lal, lac po layout sin God. **2** Lela nunak lowos in suiya ma su oan lucng, ac tia nu ke ma oan fin faclu. **3** Tuh kowos misa tari, ac moule lowos wikla yurin Christ in God. **4** Moule na pwaye lowos uh pa Christ, na ke el ac sikme kowos ac fah oayapa welul sikme, ac wi ipeis ke wolana lal! **5** Ke ma inge kowos enenu in lela ma lungse lun faclu su orekma in kowos an in misa: kain ma koluk lun moule in kosro, kutena lumah fohkfok, lung lun ikwa, lungse koluk, ac rapku (tuh rapku el oapana alu nu ke ma sruloala). **6** Ke sripen ouiya inge kasrkusrak lun God ac fah tuku nu faclor su tia aksol. **7** Kowos sifacna moulekin kain in lung koluk inge meet, ke facl lumah inge srakna leumi moule lowos. **8** A inge kowos enenu in tiana sifil oru lumah inge: kasrkusrak, mongsa, srangesroa; in wangin kas in akkolukye mwet ku kaskas enum in tuku liki

oaluwos. 9 Nimet kaskas kikiap nu sin sie sin sie, tuh kowos sista tari moull matu lowos, wi orekma koluk meet ha, 10 ac inge kowos moullkin sie moull sasul. God pa orala moull sasul se inge, ac El aksasuyel pacl nukewal nu ke lumahl sifacnal, tuh kowos in ku in arulana etu ouiyal na pwayel. 11 Ke sripa inge, tia sifilpa oasr ekla inmasrlon mwet Jew ac mwet sayen mwet Jew, mwet kosrala ku mwet tia kosrala, mwet lohsl moull la, mwet sulallal, mwet kohs ac mwet sukosok, tuh Christ pa yohk sripa in ma nukewal, ac el moull in kut nukewal. 12 Kowos mwet lun God. El lungsel kowos ac sulelowosla tuh kowos in mwet lal. Ke ma inge kowos enenu in moullkin pakoten, kulang, inse pusisel, mongfislrasl, ac muteng. 13 Ke pacl nukewal ma kutena suwos oasr toasr la inmasrlowos, kowos in muteng ac nunak munas nu sin sie sin sie, oana ke Leum El nunak munas nu suwos. 14 Ac kowos in sang lungsel in kapreni ma inge nukewal in ma sefanna lac, mweyen lungsel pa yohk sripa oemeet. 15 Mislal, su Christ el asel, in kol kowos ke sulelal lowos nu ke ma kowos ac orul; tuh God El pangon kowos nu ke mislal se inge, in orul tuh kowos in mano sefanna. Ac kowos in sang kulo nu sin God kac. 16 Lela kas wolana ke Christ in oan in kowos pacl nukewal. Kowos in arulana lalmwetmet in luti ac sensenkakin sie sin sie. Kowos in onkakin psalm, on in kaksak, ac on mutal; alulull nu sin God ke inse kulo. 17 Ma nukewal kowos orul, in kas ku orekma, kowos in orul ke inen Leum Jesus, ac kowos in sang kulo nu sin God Papa kac. 18 Mutan kial, kowos in akpuliselyel kowos nu sin mukul tomowos, tuh pa inge ma fal mwet Christian uh in orul. 19 Mukul tuma, kowos in lungsel mutan kiowos ac tia orul koluk nu selos. 20 Tulik, kowos in akos papa tomowos ac nina kiowos pacl nukewal, tuh ma inge mwe akinsewowyel God. 21 Papa ac nina, kowos in tia kas kou nu sin tulik nutuwos pacl nukewal, tuh elos ac mau sangengla ac fuhleak in orul kutena ma. 22 Mwet kohs, kowos in akos mwet kacto lowos an in ma nukewal, tia ke pacl elos liyel kowos an mukena ke sripen kowos sukohi selos; a kowos in orul ke insiowos na pwayel, ke sripen akfulat lowos nu sin Leum. 23 Kutena ma kowos orul, kowos in orul ke inse pwayel, oana kowos in orekma nu sin Leum ac tia nu sin mwet. 24 Esam lah Leum el ac fah asot sie mwe moull nu sum, ma se su el akola nu sin mwet lal. Tuh Christ pa mwet Leum

na pwayel lom su kom kulansupu. 25 Ac kutena mwet su orekma koluk ac fah eis kai fal nu ke ma koluk el orul, tuh God El tia srisri in nununku lal.

4 Mwet kacto, kowos in orul in pwayel ac suwohs ma kowos orul nu sin mwet kohs lowos an. Esam lah oasr pac sie mwet Kacto lowos inksurao. 2 Kowos in sikalani in pre, ac esmak in pre lowos, wi sang kulo nu sin God. 3 Ac ke kowos pre, kowos in oayapa pre kacsrl, tuh God El fah asel nu sesl sie pacl wo in fahkak kas lal ke Christ — kas se ma tia eteyuk meet. Tuh pa ingan sripen kapir luk in presin. 4 Ouinge kowos in pre tuh nga in ku in aketeyal in kalem, oana ma fal nga in orul. 5 Kowos in akalmwetmetyel ke ma kowos orul nu sin mwet su tia lulalfongi uh, ac nwalakl in wo pacl lowos yorolos. 6 Pacl nukewal kowos in orul sramsram lowos nu selos in akinsewowoyalos ac mwe pirakak nunak lalos, ac kowos in akola in topik kutena mwe siyuk lalos ke top fal ac suwohs. 7 Tychicus, su mwet lili saok lasl, ac el oaru ke el wi kut kulansap in orekma lun Leum, el ac fah srumun pweng keik nu suwos. 8 Pa ingan sripa se sis nga supwalot nu yuruwos uh, elan tuh akpwayel kowos ke el srumun lah kut fuka inge. 9 Onesimus, mwet lili kulo ac oaru, su ma pac in u lowos an, el ac welul fahsrot. Eltal ac fah tuh srumun nu suwos ma nukewal ma orek inge uh. 10 Aristarchus, su wiyu oasr in presin, el supweyuk lung pac nu suwos, ac oayapa Mark, ma nutin ma lohll Barnabas. (Kowos eis tari kas kac. Mark, tuh kowos in eisal nu in masrlowos el fin ac fahsrot nu ingan.) 11 Joshua, su oayapa pangpang Justus, el supweyuk lung pac nu suwos. Mwet tolu inge mukena sin mwet Jew su ekla mwet lulalfongi Christ, pa wiyu orekma ke Tokosrai lun God, ac elos arulana kasreyu yohk. 12 Lung pac lal Epaphras, sie pac sin mwet in u lowos an, ac mwet kulansap lun Christ Jesus. El arulana moniyuk in pre keiwos pacl nukewal, ac siyuk God Elan akkeyel kowos tuh kowos in tu na ku, oana mwet matu in nunak su okak ke moull in Christian, ke kowos akos ma lungsel lun God. 13 Nga ku in sifacnal akpwayeyel lupan orekma yohk lal keiwos, ac oayapa ke mwet in acn Laodicea ac Hierapolis. 14 Luke, mwet ono kulo lasl, ac Demas eltal supweyuk lung pac nu suwos. 15 Sang lung lulap lasl nu sin mwet lulalfongi wiasl in Laodicea, ac nu sel Nympha ac oayapa mwet in church ma toeni alu in lohml sel. 16 Kowos fin rit tari leta se inge, esam na

in supwala nu sin church in Laodicea. Oayapa kowos in riti pac leta se ma mwet lili in Laodicea elos ac supwaot nu suwos. **17** Fahk nu sel Archippus, "Esam na in aksafyela orekma se itukot kunom nu sin Leum." **18** Nga simusla kas inge ke pouk sifacna: [Lung luk nu suwos. Nga Paul] Kowos in tia mulkunla lah nga muta in kapir. Lungkulang lun God in wi kowos.

Sie Thessalonica

1 Sel Paul, Silas, ac Timothy — Nu sin mwet lun church in Thessalonica, su ma lun God Papa ac Leum Jesus Christ: Lungkulang ac misla in oan yuruwos. **2** Kut sang kulo nu sin God keiwos nukewa, ac esam kowos in pre lasr pacl nukewa. **3** Kut esam na ye mutun God ac Papa tumasr ouiyeu orekmakinyen lulalfongi lowos, ac lungse lowos su pwanang kowos moniyuk in orekma, ac finsrak ku lowos ke Leum lasr Jesus Christ. **4** Mwet wiasr in Leum, kut etu lah God El lungse kowos ac sulelowosla tuh kowos in mwet lah. **5** Tuh kut fahkak Pweng Wo nu suwos, tia ke kas mukena, a ke ku ac ke Ngun Mutal, ac oayapa ke etu na pwaye lasr lah ma inge kas pwaye. Aok, kowos etu ouiyeu moul lasr ke kut tuh muta yuruwos, lah ma kut oru ma in akwoye kowos. **6** Kowos etawi kut ac oayapa Leum; ac finne yohk keok lowos, kowos tuh eis pweng ke Jesus wi engan su tuku sin Ngun Mutal. **7** Ouinge kowos ekla mwe srikasrak nu sin mwet lulalfongi nukewa in acn Macedonia ac Achaia. **8** Ke sripowos, kas ke Leum inge sulkakinyukelik, tia nu in acn Macedonia ac Achaia mukena, a pweng ke lulalfongi lowos ke God fahsrelik nu yen nukewa. Ouinge wanginna ma kut enenu in fahk. **9** Mwet nukewa srumun ouiyeu painguk wowo lowos nu sesr ke kut tuh fahsrot nu yuruwos, oayapa ke kowos forla liki alu nu ke ma sruloala, ac inge kowos kulansapu God pwaye ac moul, **10** ac kowos soano tuku lun Wen natul inkusrao me — aok Jesus, su God El akmoulyauk liki misa, ac su molikutla liki kasrusrak lun God ke len in nununku ac tuku.

2 Mwet wiasr in lulalfongi, kowos sifacna etu lah muta lasr inmasrlowos ah tia wangin sripa. **2** Kowos nuna etu luman mwe keok ac kas in akkoluk ma orek nu sesr in acn Philippi meet liki kut tuku nu yuruwos. Ac finne oasr alein yohk orek, God lasr El akpulaiky kut in fahkak nu suwos Pweng Wo su tuku sel me. **3** Kas in kwafe lasr nu suwos tia ma ke ma sutuu, ku ke inkaneke fohkfok, ku ma in klapwela kutena mwet. **4** A pacl nukewa kut fahkak ma God El lungse kut in fahk, mweyen El srike kut tari, ac ase kunasr in fahkak Pweng Wo. Ouinge kut tia srike in akinsewowoye mwet, a in akinsewowoye God. **5** Kowos arulana etu lah kut tia orekmakin kas in akuluk nu suwos, ku srike in eis ma lowos ke

sripen kut nunku kacsr sifacna — God El etu lah pwaye. **6** Kut tia suk kaksak sin kutena mwet — tia ma suwos me ku sin mwet ngia, **7** finne pwaye lah kut mwet sap lun Christ, ac fal tuh kut in eis mwe enenu lasr suwos. A kut tuh inse kulang na ke kut muta yuruwos ah, oana sie nina ke el karingin tulik natul sifacna. **8** Ke sripen lungse lasr nu suwos, kut tuh akola in sot nu suwos Pweng Wo lun God ac oayapa moul lasr sifacna, mweyen kowos arulana saok sesr! **9** Mwet lili ac lulu, kowos esam na ouiyeu orekma upa ac toasr lasr inmasrlowos! Kut orekma ke len ac fong tuh kut in tia akkwacoye kowos ke kut fahkak Pweng Wo sin God. **10** Kowos mwet loh lasr, ac oayapa God, lah orekma lasr inmasrlowos mwet lulalfongi, tuh nasnas, suwohs, ac wangin kutu srisrik mwatasr. **11** Kowos etu na lah kut karingin kais sie suwos oana ke sie papa el karingin tulik natul sifacna. **12** Kut tuh akkeye kowos ac akwoye nunkowos, ac pacl nukewa kut tuh kwafe kowos in moulin ouiyeu moul ma ac akinsewowoye God, su pangon kowos in welul in tokosrai lah ac ipeis ke wolana lah. **13** Oasr pac sie sripa ma pwanang kut in sang kulo nu sin God pacl nukewa: ke kut tuh fahkak kas lun God nu suwos, kowos tuh porongo ac eis, tia oana kas lun mwet uh, a kas na pwaye sin God me. Tuh God El orekma in kowos su lulalfongi. **14** Mwet wiasr in lulalfongi, ma orek nu suwos ingan orek pac nu sin mwet in church lun God in acn Judea, aok nu sin mwet lun Jesus Christ in acn we. Akkeokyeyuk kowos sin mwet wiowos oapana mwe keok ma orek nu selos sin mwet Jew, **15** su unilya Leum Jesus ac mwet palu, ac oayapa liskutla liki acn sesr. Elos tuh arulana akkasrusrakye God, ac elos nunak sulallal nu sin mwet nukewa! **16** Elos srike pac in ikol kut tuh kut in tia fahkak kas lun God nu sin mwet sayen mwet Jew — kas su ac mwe molela nu selos. Ma koluk lalos inge arulana alukela ma koluk nukewa elos oru pacl nukewa. Ac inge, kasrusrak lun God putati nu faclos! **17** Inge, mwet lili ac lulu, ke kitin pacl ma lisyukla kut liki kowos — aok ke manosr, tuh tia in nunak lasr — kut asroekowosla ac srike ke kuiyasr in sifilpa liye kowos! **18** Kut kena in sifil folokot nu yuruwos. Pacl pus nga sifacna srike ngan folokot nu yuruwos, tuh Satan el ikolkuti. **19** Aok, ye mutun Leum lasr Jesus ke el ac tuku, kowos — ac tia kutena mwet sayal — pa mwe finsrak lasr, ac mwe engan lasr, ac mwe

konkin lasr, oana sie tefuro in kutangla. 20 Pwaye, kowos pa mwe konkin ac mwe engan lasr uh.

3 Ke ma inge, ke kut tia ku in sifil muteng in soano, kut sulela in mutana Athens, 2 ac supwalot Timothy, su wi kut orekma nu sin God in fahkak Pweng Wo ke Christ. Kut supwalot tuh elan akkeye kowos ac kasru lulalfongi lowos, 3 tuh wangin suwos in sifilpa muteng in soano, ouinge nga supwalot tuh elan ku in liye lah fuka lulalfongi lowos. Nga arulana fosrnga mu Devil el srifekowosla, oru orekma nukewa lasr yuruwos wanginla sripa! 6 Ac inge Timothy el foloko ac fahkak pweng na wowo nu sesr ke lulalfongi ac lungse lowos. El akkalemeye nu sesr lah kowos esam kut ac kena in liye kut, oapana ke kut nunku keiwos ac kena liye kowos. 7 Ke ma inge, mwet saok wiasr, in mwe lokoalok ac mwe keok nukewa nu sesr, kowos arulana akkeye kut. Lulalfongi lowos an pa akkeye kut uh, 8 mweyen inge oasr moul sasu in kut, ke sripen kowos tu ku ke moul in asruoki lowos yurin Leum. 9 Inge kut ku in sang kulo nu sin God keiwos. Kut kulo nu sel ke engan lulap lasr ye mutal, ke sripowos. 10 Kut pre nu sel ke len ac fong ke insiasr kewa, tuh Elan ku in lela nu sesr in sifil liye kowos ac kasrekowos ke mwe enenu lun lulalfongi lowos. 11 Lela God, Papa tumasr, ac Leum lasr Jesus in akoela inkaneke lasr kut in ku in fahsrot nu yuruwos! 12 Lela Leum Jesus in oru tuh lungse lowos nu sin sie sin sie ac nu sin mwet nukewa, in yokyokelik in oana lupan lungse lasr nu suwos. 13 In ouiya se inge, El ac fah akkeye kowos, ac kowos fah mutal ac suwohs ye mutun God, Papa tumasr, ke Leum lasr Jesus el ac tuku wi mwet lal nukewa.

4 Na inge, mwet saok wiasr, kut luti kowos tari ouiye moul su mwe akinsewowoye God. Aok, kut etu lah kowos moulikin ouiya inge, ac kut siyuk ac kwafe suwos inen Leum lasr Jesus, tuh kowos in akyokye ouiya inge in kowos. 2 Tuh kowos etu tari mwe luti kut sot nu suwos ke ku lun Leum Jesus. 3 God El lungse tuh kowos in mutal ac arulana liyekowosyang

liki lumah fohkfok lun kosro. 4 Kais sie suwos mukul tuma enenu in etu ouiye moul fal nu sin mutan kiowos, tuh in mutal ac in oasr sunak, 5 tia ke lungse lun ikwa mukena, oana mwet pegan su tia etu God. 6 In ouiya se inge, wangin mwet in oru ma sufal ku akkalfonye sie mwet Christian wial. Kut fahk ma inge nu suwos meet, ac sensenkakin kowos tari lah Leum el ac kalyaelos su oru lumah ouinge. 7 God El tia pangon kut nu ke moul fohkfok, a nu ke moul mutal. 8 Ke ma inge, el su pilesru mwe luti inge el tia pilesru mwet, a God, su sot nu suwos Ngun Mutal lal. 9 Kut tia enenu in sim nu suwos ke lungse lowos nu sin mwet wiowos in lulalfongi, mweyen God El sifacna luti nu suwos ke ouiye lungse sin sie sin sie. 10 Ac kowos akkalemeye lungse lowos nu sin mwet wiowos nukewa in acn Macedonia nufon. Ke ma inge, mwet saok wiasr, kut kwafe kowos in akyokye oru lowos. 11 Oru moul lowos in okak ac misla; lohang nu ke ma kunowos, ac sifacna suk ma ac karingin kowos, oana ke kut tuh fahk nu suwos meet. 12 Kowos fin oru ouinge, na elos su tia lulalfongi fah sunakin kowos, ac kowos ac tia tupan kutena mwet in asot mwe enenu lowos. 13 Mwet lulalfongi wiasr, kut lungse kowos in etu ma pwaye kaclos su misa tari, tuh kowos fah tia asor oana elos su wangin finsrak la. 14 Kut lulalfongi lah Jesus el tuh misa ac sifil moulyak, ouinge kut lulalfongi lah mwet su lulalfongi in Jesus ke elos misa, God El ac fah eaisalos nu yorol. 15 Ma kut luti nu suwos inge ma sin Leum me: kut su srakna moul ke len se Leum el ac tuku, ac fah tia som meet lukelos su misa. 16 Ac fah oasr sie pusra lulap, oayapa pusren lipufan fulatlana, ac pusren mwe ukuk lun God, na Leum sifacna ac fah oatui inkusrao me. Ac mwet su lulalfongi in Christ ke elos misa, fah moulyak meet; 17 na kut su moul in pacl sac fah welulos utukyak nu in pukunyeng uh in osun nu sin Leum yen engyengu. Ouinge kut fah muta yurin Leum ma pahtpat. 18 Ke ma inge, kowos in akkeye sie sin sie ke kas inge.

5 Mwet lulalfongi wiasr, nga tia enenu in sim nu suwos ke pacl ku len ma inge ac sikyak uh. 2 Tuh kowos sifacna arulana etu lah Len lun Leum ac tuku oana sie mwet pisrapasr ke fong. 3 Ke pacl se mwet uh ac fahk, "Ma nukewa misla ac wona," na in pacl sacna mwe keok lulap ac fah sonolos! Ac sikyak ke pacl na sa, oana mwaik lun sie mutan su akola in isus, ac mwet uh tia ku in kaingkunla. 4 A

kowos, mwet saok wiasr, kowos tia muta in lohsr; ke ma inge kowos ac fah tia lut ke Len lun Leum ac tuku oana sie mwet pisrapasr. 5 Kowos nukewa mwet lun kalem, su ma lun len. Kut tia ma lun fong ku lohsr. 6 Ke ma inge, lela kut in tia motul oana mwet ngia, a kut in ngetnget ac ngusrik na. 7 Mwet uh motul ke fong, ac elos oayapa sruhi ke fong. 8 A kut ma lun len, ouinge kut in arulana ngusrik. Kut enenu in nokomang lulalfongi ac lungse in mwe loango iniwasr, ac finsrak lasr nu ke molela in loango sifasr. 9 Tuh God El tia sulekutla in keokkin kasrkusrak lal, a in eis molela ke Jesus Christ, 10 su misa kacsr tuh kut in ku in tukeni moul yorol, kut finne misa ku moul ke el ac tuku. 11 Ke ma inge kowos in akkeye sie sin sie ac kasru sie sin sie, oana ke kowos oru inge. 12 Mwet lulalfongi wiasr, kut kwafe suwos tuh kowos in akfulatyalos su orekma inmasrhowos, tuh elos inge pa kol kowos ac luti kowos ke moul in lulalfongi. 13 Kowos in arulana akfulatyalos ac lungse elos ke sripen orekma lalos. Kowos in moul in misla yurin sie sin sie. 14 Mwet lulalfongi wiasr, kut kwafe suwos tuh kowos in kaelos su alsrangesr, ac akpulaikyalos su sangeng, kasrelos su munas, ac mongfisarar nu sin mwet nukewa. 15 Liyaung tuh in wangin mwet folokin ma koluk ke ma koluk, a in pacl nukewa kowos in oru wo nu sin sie sin sie, ac oayapa nu sin mwet nukewa. 16 Kowos in engan pacl nukewa, 17 pre pacl nukewa, 18 ac sang kulo in ma nukewa. Pa inge ma God El lungse kowos in oru ke moul in asruoki lowos in Christ Jesus. 19 Nik kowos kutongya Ngun Mutal; 20 nikmet pilesru kas lun mwet su luti ke Inen God. 21 Kowos in arulana tuni ac srike ma nukewa; sruokya ma wo, 22 ac fahsr liki kutena ma koluk. 23 God, su ase misla nu sesr, Elan akmutalye kowos in ma nukewa, ac karinganang moul lowos — ngunuwos ac monuwos — tuh in wangin mwatuwos ke sikme lun Leum lasr Jesus Christ. 24 El su pangon kowos El ac fah oru ma inge, mweyen El oaru. 25 Mwet wiasr in lulalfongi, kowos in pre pac kacsr. 26 Paing pac mwet lulalfongi nukewa ke lungse pwaye. 27 Nga arulana kwafe suwos ke Inen Leum, kowos in riti leta se inge nu sin mwet lulalfongi nukewa. 28 Lungkulang lun Leum lasr Jesus Christ in wi kowos.

Luo Thessalonica

1 Ma sel Paul, Silas, ac Timothy — Nu sin mwet in church Thessalonica, su mwet lun God Papa tumasr, ac Leum lasr Jesus Christ: 2 Lungkulang ac misla nu suwos sin God Papa tumasr, ac Leum Jesus Christ. 3 Mwet wiasr in lulalfongi, kut enenu in sang kulo nu sin God keiwos pacl nukewa. Fal nu sesr in oru ouinge ke sripen lulalfongi lowos arulana kapkapak, ac lungse lun kais sie suwos nu sin mwet ngia oayapa yokyokelik. 4 Pa ingan sripa se pwanang kut konkin keiwos nu sin mwet in church nukewa lun God. Kut konkin ke ouiye muteng lowos ac lulalfongi lowos ke pacl in kalya ac keok nukewa ma sun kowos. 5 Ma inge mwe akpwayeye lah nununku lun God suwosna, ac ke sripa inge kowos fal in wi oaoala nu ke Togosrai lal, su kowos keok kac. 6 God El ac fah oru ma suwohs: El ac fah akkeokyalos su akkeokye kowos, 7 ac El ac fah sot mongla nu suwos su akkeokyeyuk, ac nu sesr oayapa. El ac fah oru ma inge ke pacl se Leum Jesus el ac sikme inkusrao me wi lipufan kulana lal, 8 ac wi e firir, in sang kalyaelos su pilesru God, oayapa elos su tia akos Pweng Wo ke Leum lasr Jesus Christ. 9 Ac fah kaiyuk elos, ac God El ac fah kunauselosla ma pahtpat, ac elos ac fah sisila liki ye mutun Leum ac liki ku wolana lal, (aiōnios g166) 10 ke el ac tuku ke Len sac in eis wolana sin mwet lal nukewa, ac eis sunak selos nukewa su lulalfongi. Kowos ac fah welulos pac mweyen kowos lulalfongi kas ma kut fahkak nu suwos. 11 Pa inge sripa se pwanang kut pre keiwos pacl nukewa. Kut siyuk sin God lasr tuh Elan oru tuh kowos in moul fal nu ke moul su El pangon kowos nu kac. Kut pre tuh ku lun God in kasrekowos in oru ma wo nukewa ma kowos kena oru, ac oayapa aksafyela orekma in lulalfongi lowos. 12 In ouiya se inge, kowos ac fah sang wolana nu ke Inen Jesus Leum lasr, ac el ac fah sot wolana nu suwos, ke sripen lungkulang lun God lasr ac lun Leum Jesus Christ.

2 Inge, ke tuku lun Leum lasr Jesus Christ ac ke tukeni lasr yorol: nga kwafe nu suwos, mwet lulalfongi wiasr, 2 kowos in tia sa in fohsak ke nunak lowos, ku toasrla ke kas se ma fahk mu Len lun Leum sikme tari. Sahr oasr mwet nunku mu kut pa fahk ma inge ke kas in palu lasr, ku kas in luti lasr, ku ke leta lasr. 3 Kowos in tia lela tuh kutena mwet in

kiapekowosla in kutena ouiya. Tuh Len sac ac fah tia tuku nwe ke na Amei safla sac orekla tari, ac El Su Koluklana el sikme, su ac fah kunausyuki in hell. (questioned) 4 El Su Koluklana ac fah lain ma nukewa ma mwet uh pangon ma mutal ac alu nu kac, ac el ac fah sifacna akfulatyal ac fahk mu el ku liki kutena ngun ac god saya. El ac oayapa utyak ac muta in Tempul lun God ac fahk mu el pa God. 5 Ya kowos tia esam? Nga nuna fahk ma inge tari ke nga tuh muta yuruwos. 6 Tusruktu oasr ma ikolya ma inge in tia sikyak inge, ac kowos etu lah mea se inge. Ke ma inge, in pacl fal, El Su Koluklana fah sikme. 7 Ma Koluk Lukma se mutawauk orekma tari, tuh ma ac sikyak uh ac tia orek nwe ke na el su ikolya ma inge utukla. 8 Na El Su Koluklana fah sikme, tuh ke Leum Jesus el ac tuku el ac fah unilya ke mongin oalul, ac tuku wolana lal ac fah kunausulla El Su Koluklana. 9 El Su Koluklana ac fah tuku ke ku lal Satan ac oru kain in mwenmen kikiap ac mwe akul sakirik puspis, 10 ac oru kain in kutasrik nukewa nu selos su fah tuhac. Elos ac fah tuhac mweyen elos tia insewowo in eis ac lungse ma pwaye, tuh elos in mau ku in moliyukla. 11 Ac ke sripa se inge God El supwama nu selos ku lun ma sutuu in orekma in elos tuh elos in lulalfongi ma kikiap. 12 Na saflaiyen ma inge pa: elos nukewa su tia lulalfongi ma pwaye, a engankin ma koluk, fah lisyukla. 13 Mwet wiasr su saok sin Leum God, kut enenu in sang kulo nu sin God keiwos pacl nukewa. Tuh God El sulekowosla tuh kowos emeet in moliyukla ke ku lun Ngun Mutal, tuh Elan orekowos mwet mutal lal. El oayapa sulekowosla ke sripen lulalfongi lowos in mapwaye. 14 God El pangon kowos nu ke ma inge ke Pweng Wo su kut luti nu suwos. El pangon kowos tuh kowos in wi ipeis ke wolana lun Leum lasr Jesus Christ. 15 Ke ma inge, mwet wiasr in lulalfongi, kowos in tu na ku ac sruokya ma pwaye su kut fahkak nu suwos ke kas in luti lasr ac oayapa in leta lasr. 16 Inge, Leum lasr Jesus Christ sifacna, ac God Papa tumasr, su ke lungkulang lal El lungse kut ac ase nu sesr pulaik ac finsrak ku, su ac tiaa wanginla, (aiōnios g166) 17 Elan akpulaikye kowos ac akkeye kowos in oru ma wo ac kaskaskin ma wo pacl nukewa.

3 In aksafyela, mwet wiasr in lulalfongi, kowos in pre kacsr tuh kas lun Leum fah sa in pwengelik, ne ke mwet uh elos ac eis, in oasr srui ac kaksak lalos oana

ke kowos oru. 2 Kowos in oayapa pre tuh God El fah karingin kut liki mwet koluk uh; tuh tia mwet nukewa lulalfongi kas in luti lasr. 3 Tuh God El oaru, ac El ac fah akkeye kowos, ac karinginkowosyang liki El su Koluklana. 4 Leum pa oru kut in lulalfongi kowos, ac kut etu lah kowos oru na ma kut luti kowos kac, ac kowos ac fah tafwelana in oru. 5 Lela Leum elan kol kowos ac akyokye kalem lowos ke lungse lun God, ac tuh kowos in ku in muteng oana Christ. 6 Mwet saok wiasr, kut sapkin nu suwos inen Leum lasr Jesus Christ tuh kowos in tia ukwe kutena mwet lulalfongi wiowos su alsrangesr ac tia fahsr tukun mwe luti lasr nu selos. 7 Kowos arulana etu lah kowos enenu in orekma oana ke kut oru. Kut tiana alsrangesr ke kut tuh muya yuruwos. 8 Kut tiana eis kasru sin kutena mwet ke wangin molo. A kut sang kuiasr in orekma ke len ac fong tuh kut in tia akkwacoye kowos. 9 Kut oru ma inge, tia ke sripen sufal kowos in kasru enenu lasr, a kut oru tuh in mwe srikasrak nu suwos. 10 Ke kut muta yuruwos ah kut fahk nu suwos mu, "Kutena mwet fin srunga orekma, lela elan tia mongo." 11 Kut fahk ma inge ke sripen kut lohng lah oasr mwet alsrangesr inmasrlowos su tia wi orekma, a elos isongolos na in akfohsye orekma lun mwet saya. 12 Kut sap nu sin mwet ingan, ac kwafelos inen Leum Jesus Christ, tuh elos in suk moul suwohs ac okak, ac elos in orekma in sifacna fosrngakunulos. 13 A kowos, mwet lulalfongi wiasr, nik kowos totola in oru ma wo. 14 Sahrp ac oasr sie suwos su ac tia akos kas lasr in leta se inge. Fin ouinge, kowos akilenya mwet sac, ac tia aengani yorol, elan mau mwekin. 15 Tusrukto, nik kowos oral srulun mwet lokoalok se, a kael oana sie mwet lulalfongi wiowos. 16 Lela Leum sifacna, su ase misla lasr, elan asot misla nu suwos in pacl nukewa ac in ouiya nukewa. Leum elan wi kowos nukewa. 17 Nga simis kas inge ke poul sifacna: [Lung luk nu suwos, nga Paul]. Pa inge sainiyen leta luk nukewa. 18 Lungkulang lun Leum lasr Jesus Christ in wi kowos nukewa.

Sie Timothy

1 Ma sel Paul, sie mwet sap lun Christ Jesus fal nu ke sap lun God Mwet Lango lasr, ac Christ Jesus, su mwe finsrak lasr — **2** Nu sel Timothy, tulik pwaye nutik in lulalfongi: Lungkulang, pakoten ac misla nu sum sin God Papa, ac Christ Jesus Leum lasr. **3** Nga lungse kom in mutana Ephesus, oana ke nga tuh kwafe sum ke nga fahsr in som nu Macedonia. Kutu sin mwet we ah elos luti ke mwe luti sutuu, ac kom enenu in sap elos in tui. **4** Fahk nu selos elos in tia sista pacl lalos ke sramsram matu lusrongten lalos, oayapa ke tak sou loeloes ke fwil matu lalos su mwe na purakak akukuin, ac tia ma ac kasru mwet nu ke orekma lun God, su ma ke lulalfongi mukena. **5** Sripen sap ku se inge ma in mokleak lungse, su tuku ke inse nasnas ac elah wo ac lulalfongi pwaye. **6** Kutu mwet uh forla liki ma inge ac kuhfla nu ke kaskas lusrongten. **7** Elos lungse tuh elos in mwet luti ke ma sap lun God, a elos tia kalem ke ma elos sifacna fahk, ku ke kalmen ma elos lulalfongi yohk kac. **8** Kut etu lah Ma Sap uh wo, fin orekmakinyuk oana ma oakwuik nu kac. **9** Kut enenu in esam lah ma sap uh tia orekla nu sin mwet suwoswos, a ma nu sin mwet su kunaus ma sap, mwet orekma koluk, mwet su nikin God, mwet koluk, mwet tia etu alu, mwet pilesru ma lun ngun, mwet su uniya papa ac nina, mwet akmas, **10** mwet kosro, mukul ma oru ouiya sufal nu sin mukul, mwet su kukakin mwet tuh elos in mwet kohs, mwet kaskas kikiap ac mwet orek loh kikiap, ac kutepacna mwet su oru ma in lain mwe luti pwaye. **11** Mwe luti inge oasr ke Wosasu se su ituku nu sik in fahkak, aok Pweng Wolana sin God su fal in kaksakinyuk. **12** Nga sang kulo nu sin Christ Jesus Leum lasr, su akkeyeyu ke orekma luk. Nga sang kulo nu sel tuh el oekyu mu nga fal ac el srisrngiyuwi in kulansap nu sel, **13** nga finne sie mwet su fahk kas koluk kacl in pacl meet, ac sie su akkolukye ac kalyei orekma lal. Tusrukto God El pakoten nu sik mweyen nga oru ma inge in ninikin, ac in selulalfongi luk. **14** Ac Leum lasr el akkalemye lungkulang yoklana lal nu sik, ac ase nu sik lulalfongi ac lungse, su ma lasr ke kut kupasryang yurin Christ Jesus. **15** Kas pwaye se pa inge, su fal in porongeyuk ac lulalfongiyuk: tuh Christ Jesus el tuku nu faclu in molela mwet koluk. Ac nga koluk yohk lukelos nukewa, **16** tusrukto pa inge sripa se God El pakoten

nu sik, in akkalemye lupan muteng lun Christ Jesus nu sik, su koluk liki mwet koluk nukewa, tuh in mwe srikasrak nu selos su ac mau lulalfongi in el ke pacl tok, ac eis moull ma pahtpat. (aiōnios g166) **17** Inge, nu sin Tokosra se su moull ma pahtpat, su ac tia misa ac su koflana in liyeyuk, God sefanna — in kaksakinyuk ac akfulatyeyuk El ma pahtpat ac ma pahtpat! Amen.

(aiōn g165) **18** Timothy, ma nutik, nga filiya kas in kai inge nu sum, su fal nu ke kas in palu ma fwack keim in pacl meet ah. Orekmakin kas inge in oana kufwen mwe mweun tuh kom fah mweun wo, **19** ac srुकya lulalfongi lom oayapa elah wo in kom. Kutu mwet uh tia taran elah wo in elos, pwanang lulalfongi lalos kunausyukla, oana soko oak ma musalla in meoa uh. **20** Ac luo selos pa Hymenaeus ac Alexander, su nga kaeltal ke nga eisaltalang nu ke ku lun Satan; ac ma inge ac lotelos in tia sifil kaskas enum lain God.

2 Ma se meet, nga kwafe tuh mwet uh in sikalani in pre ac fahkak mwe enenu lalos, oayapa pre ke mwet ngia ac sang kulo nu sin God ke mwet nukewa; **2** yokna ke tokosra ac mwet leum nukewa, tuh kut fah ku in moull misla ke wangin mwe lokoalok, ac akfulatye God ac oru ma wo. **3** Pa inge ma wo ac mwe akinsewowoye God, Mwet Lango lasr, **4** su lungse tuh mwet e nukewa in moliyukla ac in ku in etu ke ma pwaye. **5** Tuh oasr God sefanna, ac mwet akiwe sefanna su ku in eiskuteni nu sin God, ac mwet se inge pa Christ Jesus, **6** su sifacna eisalang in mwe molela nu sin mwet e nukewa. Pa inge ma sikyak in pacl fal in akpwayeyeye lah God El lungse tuh mwet e nukewa in moliyukla, **7** ac pa inge sripen srisrngiyuki nga in sie mwet sap ac mwet luti nu sin mwet sayen mwet Jew, in fahkak kas ke lulalfongi ac ke ma pwaye. Nga kaskas pwaye ac tia kikiap! **8** In pacl nukewa kowos tukeni alu, nga lungse tuh mukul uh in pre — elos su eisalosyang pwaye nu sin God, ac su ku in kolak paolos in pre ac tia mulat ku akukuin. **9** Ac nga lungse pac mutan uh in efal ac in etu ma wo nu ke naweyuk lalos; in tia yunela karak lun sifalos ke gold ku pearl, ac elos in tia nukum nuknuk yohk molo, **10** a mwe yun lalos pa orekma wo, oana ma fal nu sin mutan su fahkak lah elos mwet alu nu sin God. **11** Ke pacl in lutlut, mutan uh in misla ac pusisel. **12** Nga tia fuhlela nu sin mutan in luti ku in leum fin mukul; elos enenu in muta misla. **13** Tuh Adam el orekla meet, na toko Eve. **14** Ac tia

Adam pa kiapweyukla, a mutan sac pa kiapweyukla ac kunausla ma sap lun God. 15 Tusruktu, sie mutan fah moliyukla ke el oswela tulik, el fin kwafeang ke moul in lulalfongi, ac lungse, ac mutal, wi efal.

3 Kas pwaye se pa inge: sie mwet fin kena tuh elan sie mwet sropo lun church, el sulela sie orekma arulana wo. 2 Sie mwet sropo lun church enenu in sie mwet wangin mwatal, su mukul tumun mutan sefanna; el sifacna etal, sifacna leum facl, wo elahl, engan in eis mwet sac nu in loh m sel, ac etu in luti. 3 Elan tia sie mwet sruhi, ku sie mwet anwuk, a elan kulang ac tia lungse akukuin; oayapa elan tia sie mwet nunkun mani. 4 Elan liyaung tuh ma nukewa in loh m sel in fahsr wo, ac oru tuh tulik natul in akosten ac etu sunak. 5 Tuh sie mwet fin tia ku in liyaung mwet in loh m sel sifacna, ac fuka tuh elan ku in liyaung church lun God? 6 Tia enenu elan tufahna forla nu ke moul in Christian, tuh el fah tia filangak insial ac lisyukla oana Devil. 7 Ac el fah sie su akfulatyeyuk sin mwet sayen mwet in church, ouinge el fah tia akmwekinyeyuk ac putatyang nu in mwe kwasrip lun Devil. 8 Oayapa deacon ke church enenu in mwet ohi, ac mwet kaskas suwohs. Elos in tia mwet mwel wain ac tia rapkui mani. 9 Elos enenu in sruokya ku ma pwaye su akkalemeyeyuk ke lulalfongi, ke inse okak. 10 Elos enenu in srikeyuk meet, na fin wangin mwatalos, elos fah ku in oru orekma lun deacon. 11 Mutan uh enenu pac in mwet ohi, tia lesrik, sifacna etalos, ac oaru in ma nukewa. 12 Lela sie deacon elan mukul tumun mutan sefanna, ac liyaung wo tulik natul ac mwet nukewa in sou lal. 13 Tuh deacon nukewa su kulansap wo in ma kunalos ac fah ohi yurin mwet uh, na elos ac pulaik in fahkak lulalfongi lalos in Christ Jesus. 14 Ke nga simis leta se inge nu sum, nga finsrak tuh nga in sa tuku nu yurum. 15 Tusruktu, nga fin pahtlac, leta se inge ac fah akkalemeyeyuk ma fal nu sin mwet in sou lun God, aok church lun God moul, elos su sru ac pwelung lun ma pwaye. 16 Wangin mwet ku in lafwekin yokiyen mwe luti pwaye lun God ma akkalemeyeyuk nu sesr: El sikyak in luman mwet, Ac Ngun el akkalemeyeyuk pwaye ac suwohs lal, El oayapa liyeyuk sin lipufan. Fwackyak el inmasrlon mutanfahl uh, Ac lulalfongiyuk el fin faclu nufon, Na utukyak el nu inkusrao.

4 Tuh Ngun el fahkak kalem na lah in pacl tok ah kutu mwet uh ac sista lulalfongi lalos, ac porongo

ngun kikiap ac fahsr tuku mwe luti lun dimon u. 2 Mwe luti inge sulkakinyuk sin mwet su lungse kinauk kas kikiap. Akilenyuk elos oana ke soko osra fol sang akilenelosi, pwanang wanginla nunkalos in etu inmasrlon ma wo ac ma koluk. 3 Mwet ouinge elos luti mu tia wo in payuk, ac oasr kutu mwe mongo tia wo mwet uh in kang. Tusruktu God El orala mwe mongo inge tuh mwet su lulalfongi ac etu ma pwaye elos in eis tuku elos sang kulo kac. 4 Ma orekla nukewa sin God u wo; wangin ma in pilesreyuk, a mwet uh in eis ma inge ac sang kulo kac, 5 mweyen kas lun God ac pre lalos u ac akwoye ma inge ye mutun God. 6 Kom fin akesmakinye mwet wiom in lulalfongi ke mwe luti inge, kom fah mwet kulansap wo lun Christ Jesus, ac kom in oayapa akkeye ngunum ke kas lun lulalfongi ac mwe luti pwaye su kom nuna fahsr kac. 7 Tusruktu, kom in taran kom liki sramsram lusrongten ac tia pwaye, su wangin sripa. Ac sifacna akpahye kom in moulkin moul in akinsewowoye God. 8 Oasr sripen asrosr in akkeye mano, tusruktu yohk sripa in ouiya nukewa kom in akkeye kom ke moul in ngun, su oasr wuleang kac nu ke moul se inge, oayapa nu ke moul se su ac fah tuku. 9 Kas pwaye se pa inge, su arulana fal in eteyuk ac lulalfongiyuk. 10 Kut kwafe kut ac orekma upa mweyen kut filiya finsrak lasr in God moul, su Mwet Lango nu sin mwet e nukewa, ac yokna nu selos su lulalfongi. 11 Sang mwe luti inge nu selos ac kwafelos in fahsr kac. 12 Nik kom lela kutena mwet in pilesru fusr lom; a kom in mwe srikasrak nu selos su lulalfongi, in kas, in ouiye moul, in lungse, in lulalfongi ac in moul nasnas. 13 Kom in moniyuk in riti Ma Simusla nu sin walil u, ac in fahkak ac luti nwe ke pacl se nga sun kom. 14 Nikmet pilesru mwe sang lun ngun su oan in kom, su itukot nu sum ke kas in palu, ac ke un mwet elder elos filiya paolos fwom. 15 Kom in alken in oru ma inge ac sifacna eiskomyang nu kac, tuh kapkapak lom in ku in kalem sin mwet e nukewa. 16 Kom in sifacna taran kom ac mwe luti lom. Akkeye kom in oru na ma inge, mweyen kom fin oru ouinge, kom ac sifacna molikomla ac oayapa elos su lohng kom.

5 Kom in tia kai sie mukul su matu liki kom, a kwafe nu sel oana elan papa tomom; ac oru nu sin mukul fusr an oana elos in tamulel lom, 2 ac nu sin mutan matu oana nina kiom, ac mutan fusr oana ma wiom, ke ouiya nasnas nukewa. 3 Sunakin katinmas su

mukaimtal na pwaye. 4 Tusruktu fin oasr tulik nutin sie katinmas, ku tulik nutin tulik natul, lela elos in etu in akfalye ma kunalos meet nu sin sou lalos, mweyen ma inge ipin na mouh in lulalfongi lalos, in folokin orekma wo lun papa ac nina, ac ma inge mwe akinsewowe God. 5 Sie katinmas su muku ac wangin kasreyal, el filiya finsrak lal nukewa in God, ac sikalani in pre ac siyuk kasru sel ke len ac fong. 6 A sie katinmas su suk na mwe akpwar lusrongten, el misa tari el finne srakna mouh. 7 Kom in fahkak mwe luti inge nu selos, tuh in wangin mwet fahk kas in akkolukyalos. 8 Sie mwet fin tia karinganang sou lal, yokna kaclos su muta in lohmsel, el lafwekin lulalfongi lal, ac ke el oru ouinge el koluk liki na mwet se ma tia lulalfongi. 9 Nikmet simusang inen sie katinmas nu ke takin katinmas uh el fin soenna sun yac onngoul, ac oayapa enenu elan tuh payuk pacl sefanna, 10 ac in oasr pweng wo kacel ke orekma lal. Elan sie su liyaung wo tulik natul, el kulang nu sin mwetsac in eisalos nu in lohmsel, pusisel in oru ma kunal nu sin mwet lulalfongi, kasru mwet muta in ongoiya, ac moniyuk in oru ma wo. 11 A kom in tia simusang inen sie katinmas fusr, mweyen elos fin mau kena yohk in sifil payukyak, elos ac forla liki Christ, 12 pwanang ac oasr mwatalos ke sripen elos kunausla wuleang se ma elos oru meet nu sin Christ. 13 Elos oayapa pahla in uti utyak nu in lohmsel sin mwet; ac koluk liki na, elos ac lesrik ac sifacna isongulos nu ke ma su tia ma kunalos, ac sramsramkin ma tia eneneyuk in srumunyuk. 14 Ke ma inge, ac wo sik katinmas fusr in payukyak, isus tulik, ac liyaung lohmsel selos, na ac kosrala mwet lokoalok lasr in tia ku in kaskas akkolukye kut. 15 Tuh kutu sin katinmas uh forla tari in fahsr tukun Satan. 16 Tuh fin oasr katinmas ke sou lun kutena mutan Christian, lela elan karinganulosyang ac tia sang in aktoasrye ma kunen church, tuh church in ku in karingin katinmas su muku ac enenu na pwaye. 17 Mwet kol lun church su oaru in ma kunalos, fal in akyokye mololos, yokna nu selos su insianaung in fahkak kas ac luti. 18 Tuh Ma Simusla uh fahk, "Nik kom kapriya oalin soko cow mukul ke kom orekmakunul in lolongya wheat" ac "Fal sie mwet orekma in eis molin orekma lal." 19 Nik kom porongo kas in akkoluk lain sie mwet kol fin tia sin mwet loh luo ku tolu. 20 Fin oasr mwet kol su nuna oru na ma koluk, kom in kaelos ye mutun mwet

lulalfongi, tuh mwet lula elos in sensen. 21 Ye mutun God ac Christ Jesus ac lipufan sulosolla lal, nga wili nu sum tuh kom in liyaung kas inge ac tia srisri ku wiji mwet in kutena ma. 22 Kom in tia sulaklak in filiya poum fin kutena mwet in kisakunulosyang nu ke orekma lun Leum. Nimet kom wi mwet koluk ke ma elos oru. Sifacna karinginkomyang tuh kom in nasnas. 23 Kom in tia nim kof mukena, a karrauk ke kutu srisrik wain in kasru mas su fusus in sikyak ke insiom. 24 Ma koluk lun kutu mwet uh arulana kalem ac kololos nu ke nununku; a ma koluk lun kutu mwet uh fah kalem tok. 25 In ouiya se pacna inge, orekma wo uh liyeyuk kalem; ac finne ma su tia kalem uh, tia pac ku in wikinyukla.

6 Elos nukewa su mwet kohs elos in akilen lah fal elos in sunakin mwet leum lalos, tuh mwet uh in tia kaskas koluk ke Inen God ac ke kas in luti lasr. 2 Ac elos su mwet kohs lun mwet lulalfongi elos in tia pilesralos, mweyen elos ma wialos in lulalfongi. Na elos in kulansupwalos in wo, mweyen elos su eis woijen orekma lalos elos mwet lulalfongi su elos lungse. Kom enenu in luti ac fahkak kas inge. 3 Kutena mwet fin luti sie pacna kas in luti, ac tia inese nu ke mwe luti pwaye lun Jesus Christ Leum lasr ac kas in luti ke ouiyen alu lasr uh, 4 el sie mwet filang ac wangin etu lal. El lungse kusen siyuk wel ac akukuin ke kalmen kas, ac ouiya inge purakak sok, amei, sufan, ac fweni koluk, 5 ac kwacna alein yurin mwet su lofongla ac wangin pwaye yoro. Elos nunku mu alu uh mwe akkasrupye mwet. 6 Pwaye, alu uh oru sie mwet in arulana kasrup, el fin falkin ma su oasr yorol. 7 Tuh wangin ma kut tuh us tuku nu faclu, ac wangin pac ma kut fah usla liki faclu! 8 Ouinge fin oasr yorosr mwe mongo nasr ac nuknuk lasr, lela kut in falkin ma inge. 9 A elos su lungse in kasrup, elos putatyang nu in mwe sruhf, ac sremla ke lung lun ikwa puspis lun ma lalfon ac mwe fosrnga, su amakunulosi ac kunauselosla. 10 Tuh lungse mani uh okan kain koluk nukewa, ac ke nunkun mani lun kutu mwet uh, oru elos fuhleak lulalfongi lalos ac sokoela nunak lalos ke mwe asor puspis. 11 A kom, Timothy, kom mwet lun God, na kom in sensenkin kom liki ma inge nukewa. Kwafeang tuh kom in suwoswos, mutal, lulalfongi, lungse, muteng, ac fakpap. 12 Kom in sang kuiyom ke kasrusr lun lulalfongi, ac sruokya ku mouh ma pahptat su kom pangonyuk nu kac ke

kom tuh pulaik in fahkak lulalfongi lom ye mutun mwet loh puspis. (aiōnios g166) 13 Ye mutun God, su asang moul nu ke ma nukewa, ac ye mutun Christ Jesus, su tuh pulaik in fahkak ma el lulalfongi ye mutal Pontius Pilate, nga sap nu sum, 14 kom in liyaung ma sapkinyuk nu sum, tuh in nasnas moul lom ac wangin mwatum nu ke Len se Jesus Christ, Leum lasr, el ac sikme. 15 Sikme lal ac fah tuku ke pacl fal, su ma ac srisrngiyuki sin God — El su fal in kaksakinyuk, ac wangin pac sie Leum saya, Tokosra lun tokosra uh, ac Leum lun leum uh. 16 El mukena pa moul oemeet me ac nu tok ma pahtpat, ac tia ku in misa. El muta in kalem su mwet uh tia ku in ngetang nu kac. Soenna oasr mwet liyal; ac wangin pac mwet ac fah ku in liyal. Lela mwet uh in akfulatyal ac etu lah ku lal oan ma pahtpat! Amen. (aiōnios g166) 17 Kom in sap nu selos su kasrupkin ma lun moul se inge elos in tia inse fulat, a elos in filiya finsrak lalos, tia ke mwe kasrup ma sukawil, a ke God, su ase yohk nu sesr ma nukewa in akenganye kut. (aiōn g165) 18 Sap nu selos in oru ma wo, in kasrup ke orekma wo, in insewowo in sang, ac akola in sang ma lalos in kasru mwet. 19 Elos fin oru ouinge, elos ac fah oakiya sie pwelung wo nu selos sifacna nu ke pacl fahsru, na elos fah ku in sruokya moul pwaye su moul ma pahtpat. 20 Timothy, liyaung ma itukot kom in karingin. Forla liki sramsram lusrongten ac akukuin wangin sripa, ma kutu mwet uh tafongla in nunku mu "Etauk" pa ingan. 21 Kutu mwet uh fahk mu etauk ouinge oasr selos, oru elos tuhlacl liki inkaneke in lulalfongi. Lungkulang lun God in wi kowos nukewa.

Luo Timothy

1 Ma sel Paul, sie mwet sap lun Christ Jesus ke lungse lun God, su supweyuk in fahkak ke moul se su oasr wuleang kac, su kut eis ke kut kupasryang nu sin Christ Jesus — **2** Nu sel Timothy, tulik kulo nutik: Lungkulang, pakoten, ac misla nu sum sin God Papa, ac Christ Jesus Leum lasr. **3** Nga sang kulo nu sin God su nga kulansupu ke inse okak oana ke mwet matu luk elos tuh oru. Nga sang kulo nu sel oana ke nga esam kom pacl nukewa in pre luk ke len ac fong. **4** Nga esamak sroninmotom, ac nga kena liyekomyak ngan mau arulana enganak. **5** Nga esam pac ke luman lulalfongi pwaye lom, su oan sel Lois nina matu kiom, ac Eunice nina kiom, ac nga lulalfongi lah oasr pac sum. **6** Ke sripa se inge, nga akemakinye kom tuh kom in purakak mwe sang su God El sot nu sum ke pacl se nga tuh filiya pouk nu fom. **7** Tuh Ngun su God El ase nu sesr uh tia mwe aktonongye kut; a ma in nwekkutla ke ngunin ku, ac lungse, ac in sifacna leum facsr. **8** Ke ma inge, nik kom mwekin in fahkak ma kom etu ke Leum lasr; ku mwekin keik, sie mwet kapir ke sripen Christ. A kom in wi keok ke sripen Pweng Wo, fal nu ke ku ma God El ac sot nu sum. **9** El molikutla ac pangon kut tuh kut in mwet lal sifacna, tia ke sripen ma kut orala, a ke sripa lal ac lungkulang lal sifacna. El ase nu sesr lungkulang se inge ke Christ Jesus meet liki na mutaweyen pacl uh, (aiōnios g166) **10** a inge, fwackyuk nu sesr ke tuku lun Christ Jesus, Mwet Lango lasr, su aksafyela ku lun misa, ac ke Wosasu el akkalemeye nu sesr ke sie moul su wangin saflaiya. **11** God El srisrngiyuwi in sie mwet sap ac mwet luti in fahkak Pweng Wo, **12** ac ke sripa se inge akkeokyeyuk nga. Tusruktu srakna ku lulalfongi luk, mweyen nga etu el su nga lulalfongi, ac nga etu na pwaye lah el ku in liyaung na ma El ase ngan karingin nwe ke Len sac. **13** Sruokya ku kas pwaye su nga luti nu sum tuh in mwe srikasrak nu sum, ac mutana in lulalfongi ac lungse su ma lasr ke kut kupasryang nu sin Christ Jesus. **14** Ma wo su itukot nu sum in liyaung, kom in karinganang ke ku lun Ngun Mutal su oan in kut. **15** Kom etu lah mwet nukewa su muta Asia elos forla likiyu, ac luo selos pa Phygelus ac Hermogenes. **16** Leum elan pakoten nu sel Onesiphorus ac sou lal, ke sripen el akkeyeyu pacl pus. El tuh tia mwekyekinyu

lah nga muta in kapir, **17** a ke pacl se na el sun acn Rome el tuh sukuyu nwe ke na el koneyuyak. **18** Nga pre tuh Leum elan pakoten nu sel ke Len sac! Ac kom arulana etu lupan kasru ma el oru nu sik ke nga muta Ephesus.

2 Ke ma inge, wen nutik, kom in akkeye kom ke lungkulang su ma lasr ke kut kupasryang nu sin Christ Jesus. **2** Eis mwe luti su kom lohng sik ke nga fahkak ye mutun mwet puspis, ac sang ma inge nu sin mwet kom lulalfongi, su fah ku in luti pac nu sin mwet ngia. **3** Kom in wi pac keok, oana sie mwet mweun oaru lun Christ Jesus. **4** Sie mwet mweun su oru ma kuna el lungse akinsewowoye mwet kol lal, pwanang el tia akfohsyal sifacna ke orekma lun mwet ma tia mwet mweun. **5** Sie mwet srital su kasrusr in akutun el tia ku in eis molin kutangla el fin seakos ma sap uh. **6** Sie mwet ima su orekma upa, fal elan eis ip lal meet ke pacl in kosrani. **7** Nunku ke ma nga fahk nu sum inge, mweyen Leum El ac ku in oru kom in kalem kac nufon. **8** Esamul Jesus Christ, su akmoulyeyukyak liki misa, su sie sin fwilin tulik natul David, oana ma lutyuk ke Pweng Wo su nag fahkak kac. **9** Ke sripen fahkak luk ke Pweng Wo nga akkeokyeyuk ac kapiri ke sein, oana sie mwet kunausla ma sap. Tusruktu kas lun God tia ku in kapriyuki. **10** Ke ma inge nga mutangla ma nukewa ke sripen mwet sulosolla lun God, tuh elos fah oayapa eis molela su tuku ke Christ Jesus, oayapa eis wolana su wangin saflaiya. (aiōnios g166) **11** Kas pwaye se pa inge: “Fin pwaye kut tuh welul misa, Kut fah oayapa welul moul. **12** Kut fin kwafeang in muteng, Kut fah oayapa welul leumi. Kut fin lafwekunul, El ac fah oayapa lafwekin kut. **13** Kut fin soaru nu sel, El ac nuna oaru na nu sesr, Mweyen el tia ku in sifacna aksufalyal.” **14** Akemakinye mwet lom ke ma inge, ac sensenkakunulos ye mutun God tuh elos in tia akukuin ke kalmen kas. Tuh wangin ma wo ac tuku kac, a mwe na akkolukyela mwet su lohng. **15** Kom in akkeye kom tuh God Elan liye kom wo, sie mwet orekma su tia enenu in mwekin, su orekmakin suwosna kas lun God. **16** Kom in forla liki sramsram lusrongten wangin sripa, tuh ma inge mwe akloesyalik mwet uh liki God. **17** Mwe luti ouinge oana ruf aryur su kangla ikwa. Hymenaeus ac Philetus pa luo sin mwet ma luti ouinge. **18** Elos kuhfla liki ma pwaye ac fusauk lulalfongi lun kutu mwet, ke elos fahk mu sifil moulyak lun mwet uh sikyak tari. **19** Tuh

pwelung ku su God El oakia tia ku in mokleyukla; ac kas inge simla fac: "Leum El etu mwet lal" ac "Elos su fahk mu elos ma lun Leum, enenu elos in forla liki orekma koluk lalos." 20 In sie lohm lulap, oasr kain in ahlu ac pol puspis: kutu orekla ke silver ac gold, kutu ke sak ac kle; kutu ma nu ke tukeni fulat, ac kutu nu ke pacl nukewa. 21 Ke ma inge kutena mwet fin aknasnasyal liki ma koluk inge nukewa, ac fah orekmakinyuk el nu ke ma yohk sripa, ke sripen el akmutalयेयुक tari ac fal in orekmakinyuk sin leum lal, ac el akola nu ke orekma wo nukewa. 22 Kaing liki lung koluk lun mwet fusr, ac fahsr tukun suwoswos, lulalfongi, lungse, ac misla, welulos su pang nu sin Leum ke inse nasnas. 23 A kom in forla liki akukuin lalfon ma wangin kalmeya; kom etu na lah ma inge ac pruakak lokoalok. 24 Mwet kulansap lun Leum uh tia fal elan mwet akukuin, a elan kulang nu sin mwet nukewa; elan sie mwet luti wo ac mongfisrasr. 25 Elan mongfisrasr ke pacl el aksuwosye mwet alein nu sel, sahp God El ac sang pacl wo nu selos elos in auliyak ac etu ma pwaye. 26 Ac toko elos fah asmakla ac kaingla liki mwe kwasrip lun Devil, su sruokolosi ac oru elos in akos lungse lal.

3 Kom in esam lah ke len safla uh ac fah oasr mwe ongoiya lulap sikyak. 2 Tuh mwet ac fah nunku kaclos sifacna, lungse mani, konkin, ac filang. Elos ac fah kaskas in akkolukye mwet, seakos papa ac nina, nikin sang kulo, ac wangin nunkeyen alu selo. 3 Elos ac tia kulang, tia pakoten; a elos mwet lesrik, sulallal, folo, ac kwase ma wo. 4 Elos ac mwet kutasrik, sopoklot, arulana inse fulat; elos fah lungse mwe pwar yohk liki God. 5 Elos oru alu lalos mwe na lumah, a wangin ku elos eis kac. Kom in srikomla liki mwet su ouinge. 6 Kutu selos ac utyak nu in lohm sin mwet ke inkane kutasrik ac eis insien mutan lalfon su toanyuki ke ma koluk lalos, su kolyuk ke kain lung koluk puspis. 7 Pacl nukewa mutan inge srike na in lutlut, a elos koflana in kalem ke ma pwaye. 8 Aok, oana ke Jannes ac jambres tuh lainul Moses, mwet ouinge elos oayapa lain ma pwaye — nunak lalos uh lofongla, ac lulalfongi lalos tiana pwaye. 9 Na orekma lalos ac tia ku in fahla wo, mweyen mwet nukewa ac akilen lupan lalfon lalos, oana ma tuh sikyak nu sel Jannes ac Jambres. 10 A kom nuna fahsr tukun mwe luti luk, ouiye moul luk, ac sripa su nga kwafeyu in sun; kom liye tari lulalfongi luk,

mongfisrasr luk, lungse luk, muteng luk, 11 mwe kalya nu sik ac keok luk. Kom etu ma nukewa ma sikyak nu sik in Antioch, Iconium, ac Lystra — ke mwe kalya upa nukewa su nga mutangla! Tuh God El moliyula liki ma inge nukewa. 12 Aok elos nukewa su lungse in moulkin moul mutal yurin Christ Jesus, elos ac fah kalyeyiuk. 13 Mwet koluk ac mwet wosounkas ac fah yokyokelik in ma koluk lalos; elos fah kiapwela mwet ac oayapa ac fah kiapweyukla elos. 14 A funu kom, kom in mutana in ma pwaye su lutyuk kom kac ac kom arulana lulalfongi ku kac. Tuh kom etu lah su mwet luti lom, 15 ac tuh ke pacl se kom tulik me kom nuna etu ke Ma Simusla mutal, su ku in asot nu sum lalmwetmet in kol kom nu ke molela su tuku ke lulalfongi in Christ Jesus. 16 Ma Simusla nukewa ituku ke Ngun lun God, ac oasr sripa in luti ma pwaye, in kai, in aksuwosye, ac in aketeya ouiye moul suwohs, 17 tuh mwet lun God in suwosna ac akola fal nu ke orekma wo nukewa.

4 Nga kwafe sum ye mutun God ac ye mutun Christ Jesus, su ac fah nununku mwet moul ac mwet misa, ac ke sripen el ac tuku leumi oana sie Tokosra: 2 kom in luti pweng wo, ac kom in moniyuk in fahkak in pacl fal ac in pacl sufal. Kom in kaelos su tafongla, aksuwosyalos, akkeyalos, ac mongfisrasr in luti nu selos. 3 Pacl se ac fah tuku ke mwet uh fah tia porongo mwe luti pwaye, a elos fah fahsr tukun ma lungse lalos sifacna, ac akpusye nu selos mwet luti su ac fah luti nu selos ma elos kena lohng. 4 Elos ac srungala lohngyen ma pwaye, ac fah lohng nu ke sramsram lusrongten. 5 A kom in okak in ma nukewa; muteng mwe keok, oru orekma lun mwet fahkak Pweng Wo, ac akfalye ma kunom oana ke kom sie mwet kulansap lun God. 6 A funu nga, nga akola in kisakunla moul luk, tuh apkuran me pacl luk in som liki moul se inge. 7 Nga sang nufon kuiyuk ke akutun luk; nga aksafyela kasrusr luk, ac nga sruokya ku lulalfongi. 8 Ac inge, oasr sie tefuro in kutangla lemla soaneyu, su ma nu sin mwet moul suwohs. Leum, Mwet Nununku suwohs, el fah ase nu sik in Len sac — ac tia nu sik mukena, a oayapa nu selos nukewa su lungse ac tawi sikme lal. 9 Srike ke kuiyom kom in sa in tuku nu yuruk. 10 Demas el fahsr likiyu ac som nu Thessalonica, mweyen el lungse ma lun faclu. Crescens el somla nu Galatia, ac Titus nu Dalmatia. (aiōn g165) 11 Luke mukena oasr yuruk. Solal

Mark elan wi kom tuku mweyen el ku in kasreyu ke orekma uh. 12 Nga supwalla Tychicus nu Ephesus. 13 Kom fin tuku, kom use nuknuk loeloes se luk nga tuh likiya Troas yorol Carpus, ac use pac book limlim nutik, ac yokna book ma orekla ke kulun kosro ah. 14 Alexander, mwet orekma ke osra, el oru ma koluk na lulap nu sik. Leum El ac fah folokin nu sel fal nu ke ma el oru ah. 15 Sifacna taran kom liki mwet sacn, mweyen el lain na pwaye luti lasr. 16 Ke pacl se emeet ma tuh nununkeyuk nga, wangin sie mwet wiyu lac. Elos nukewa fahsr likiyu. Nga finsrak God Elan tia sang mwatalos ke ma se inge! 17 Tuh Leum el muta yuruk ac akkeyeyu, oru nga ku in sulkakinelik Pweng Wo tuh mwet sayen mwet Jew nukewa in lohng; ac nga painmoulla liki misa. 18 Ac Leum El ac fah moliyula liki ma koluk nukewa, ac El fah loangeyu ac usyuyak nu in Tokosrai lal inkusrao. Lela mwet uh in kaksakunul ac akfulatyal ma pahtpat ac ma pahtpat! Amen. (aiōn g165) 19 Lung luk nu sel Priscilla, ac Aquila, ac nu sin sou lal Onesiphorus. 20 Erastus el mutana Corinth, ac nga filiya Trophimus in acn Miletus ke sripn el mas. 21 Kom in sulaklak tuku meet liki pacl mihsrisr. Eubulus, Pudens, Linus, Claudia, ac oayapa mwet nukewa wiasr in lulalfongi elos supu lung lalos nu sum. 22 Leum elan muta in ngunum. Lungkulang lun God in oan yuruwos nukewa.

Titua

1 Ma sel Paul, mwet kulansap lun God ac mwet sap lun Jesus Christ. Nga suleyukla ac supweyukla in kasru lulalfongi lun mwet sulosolla lun God, ac kololos nuh ke ma pwaye su lutiyuk in alu lasr uh, **2** su oakwuki ke finsrak nu ke moul ma pahpat. God, su koflana kikiap, El wulema nu sesr moul se inge meet liki na mutaweyen pacl uh, (aiōnios g166) **3** ac ke pacl fal, El akkalemeyela ke kas lal. Ma inge ituku nu sik, ac nga sulkakinelik fal nu ke sap lun God, Mwet Lango lasr. **4** Nga sim nu sum, Titus, wen na pwaye nutik in lulalfongi su kut tukeni ipeis kac. Lungkulang ac misla nu sum sin God Papa, ac Christ Jesus, Mwet Lango lasr. **5** Nga tuh likikomi fin acn Crete tuh kom in ku in aksafyela ma su soenna suwosla, ac tuh kom in sulela mwet elder lun church ke kais sie siti. Esam mwe luti luk nu sum inge: **6** sie mwet elder enenu elan mwet wangin mwatal, elan mukul tumun mutan sefanna, tulik natul in mwet lulalfongi ac tia tulik sununta ac seakosten. **7** Ke sripen sie mwet kol lun church el liyaung orekma lun God, enenu in wangin mwatal, elan tia orek lumah ke ma kunal, tia mongsa, tia sie mwet nim mwe sruhi, tia sie mwet lungse anwuk, ku rapkui mani. **8** Enenu elan kulang nu sin mwet nukewa, ac lungse oru ma wo. Elan leum facl sifacna, suwohs in orekma lal, mutal, ac ku in sifacna kutong lungse lal. **9** Enenu elan sruokya ku kas su fal in lulalfongiyuk, ac luti in suwohs oana ma oakwuki tari. Fin ouinge, el ac ku in akkeye mwet ke mwe luti pwaye, ac oayapa aksuwosye tafongla lalos su lain mwe luti inge. **10** Tuh oasr mwet puspis, yokna sin mwet Jew su forla ac weang mwet Christian, su utuk nunak ac kiapu mwet uh ke kaskas lusrongten lalos. **11** Enenu in sikulyuki sramsram lalos uh ke sripen elos akfohsye mwet in sou nufon se ke ma su tia fal in lutiyuk, ac elos oru ma inge in eis mani lalos kac. **12** Sie sin mwet palu lalos sifacna el fahk, "Mwet Crete uh elos kaskas kikiap pacl nukewa. Elos oana kosro lemnak inima uh, ac elos mwet alsrangser ac kainmongo." **13** Kas na pwaye se pa inge. Ouinge kom in arulana kaelos, tuh lulalfongi lalos in suwohs ac pwaye, **14** ac elos in tia sifil lohng nu ke sramsram lusrongten lun mwet Jew, ku nu ke ma sap ma oakiyuki sin mwet su forla liki ma pwaye. **15** Ma nukewa nasnas

nu selos su inse nasnas; a wangin ma nasnas nu selos su fohkfofkyeyukla tari nunak lalos ac insialos. **16** Elos fahk mu elos etu God, a orekma lalos siena liki fahk lalos. Elos mwet srungayuk ac seakosten ac tia fal in oru kutena orekma wo.

2 A kom in luti ma fal nu ke mwe luti pwaye. **2** Luti mukul matu tuh elos in asmak ac tia sruhi, elos in etu nunak ac sifacna karingin ouiyalos; elos in okak in lulalfongi, in lungse, ac in muteng. **3** Oayapa kom in luti mutan matu tuh moul lalos in mutal, fal nu ke mutan kulansap lun Leum. Elos in tia utukinmasrol ku mwel mwe sruhi, a elos in mwet luti ke ma wo, **4** tuh elos fah ku in luti mutan fusr in lungse mukul tumalos ac tulik natulos, **5** ac in sifacna liyaung ouiyen moul lalos in nasnas ac kulang, in karinganang wo lohng selos, ac in akos mukul tumalos, tuh in wangin kutena kas mwet uh ac ku in fahk in akkolukye kas lun God. **6** In ouiya se pacna inge, kom in oayapa kwafe nu sin mukul fusr elos in sifacna liyaung ouiyen moul lalos. **7** Ouyien moul lom in mwe srikasrak in ma nukewa, ac kom in oaru ac moniyuk in mwe luti lom. **8** Orekmakin kas suwohs ma ac tia ku in sufanyuk, tuh mwet lokoalok lom elos fah mwekin ac tia ku in fahk kas koluk kacsr. **9** Mwet kohs elos in pusisel nu sin leum lalos ac akinsewowoyalos in ma nukewa. Elos in tia folkas nu selos, **10** ku pisre ma lalos. A elos in akkalemeye lah elos mwet wo ac oaru in pacl nukewa, tuh elos in ku in nawela mwe luti ke God, Mwet Lango lasr, in ma nukewa elos oru. **11** Tuh God El akkalemeye tari lungkulang lal ke El ase molela nu sin mwet e nukewa. **12** Lungkulang lal luti kut in fahsr liki ma lungse lun faclu ac ouiyen moul ma pilesru God; ac tuh kut in karingin kut sifacna, ac moulikin moul suwohs ac mutal fin facl se inge (aiōn g165) **13** ke kut tupan Len insewowo se kut finsrak kac, ke wolana lun God Fulat lasr ac Jesus Christ Mwet Lango lasr fah sikme. **14** El sifacna eisalang kacsr tuh elan molikutla liki ma koluk nukewa, ac oru tuh kut in mwet nasnas su ma lal mukena, ac kena in oru ma wo. **15** Luti ma inge ac orekmakin ku lom nufon ke pacl kom akkeye ac kaelos su porongekom. Nik kom lela elos in pilesrekom.

3 Kom in akesmakinyalos tuh elos in pusisel nu sin mwet kol ac mwet wal fulat, in aksolos ac akola in

oru ma wo in ouiya nukewa. 2 Fahk nu selos tuh elos in tia fahk kas koluk ke kutena mwet, a elos in misla, kulang ac fakpap nu sin mwet nukewa. 3 Meet kut tuh oayapa lalfon, seakos, ac tafongla. Kut tuh kulansupu lung lun ikwa ac kain in mwe akpwar puspis. Kut kwacna nunak koluk ac sok; mwet uh srungakut ac kut oayapa srungalos. 4 Tusrukto ke kulang ac lungse lun God Mwet Lango lasr akkalemyeyuk tari, 5 El loangekutla. Tia ke sripen kutena orekma wo su kut oru, a El molikutla ke sripen pakoten lal sifacna. El molikutla ke Ngun Mutal su oulkutla in ase isusla sasu ac moul sasu nu sesr. 6 Ke lungkulang yoklana lun God, El okoama Ngun Mutal nu facsr ke Jesus Christ Mwet Lango lasr, 7 tuh ke sripen lungkulang lal kut fah aksuwosyeyuk yurin God ac usruui moul ma pahtpat su kut finsrak kac. (aiōnios g166) 8 Kas pwaye se pa inge. Nga lungse kom in akyokye fahk lom ke ma inge, tuh elos su lulalfongi ke God elos in ku in nunku kac ac sang pacl lalos in oru orekma wo, ma ac oasr sripa nu sin mwet nukewa. 9 A kom in sensenkin kom liki mwe siyuk lalfon, ac tak sou loeloes ke fwil meet ah, ku akukuin, ac alein ke Ma Sap. Ma inge nukewa pilasr ac wangin sripa. 10 Sang kas in kai pacl se ku luo nu sin mwet se su oru tuh in oasr sraclik inmasrflowos, na toko kom fah tia sifil aengani yorol. 11 Tuh kom etu lah mwet ouinge mwet koluk nunka, ac ma koluk lalos sifacna fahkak lah elos tafongla. 12 Ke pacl se nga ac supwalot Artemas ku Tychicus nu yurum uh, kom aksaye na tuku nu yuruk nu Nicopolis, mweyen nga wotela sik in muta we ke pacl in misrisr uh. 13 Sang kuiyom in kasrel Zenas, mwet orekma ke ma sap, ac Apollos, in akoelos nu ke fufahsryesr lalos, ac liye tuh ma nukewa elos enenu in oasr yorolos. 14 Mwet lasr uh enenu in akpahyeyuk in sang pacl lalos in oru ma wo, ac in kasru ke ma eneneyuk na pwaye. Elos in tia sununtei moul lalos. 15 Elos nukewa su muta yuruk inge paing kom. Sang lung lasr nu sin mwet kawuk lasr in lulalfongi. Lungkulang lun God in wi kowos nukewa.

Philemon

1 Ma sel Paul, sie mwet kapir ke sripen Christ Jesus, ac sel Timothy, sie mwet lulalfongi wasr — Nu sel Philemon, su mwet kawuk ac mwet orekma wasr, 2 ac nu sin mwet in church su tukeni in loh m sum; oayapa Apphia, sie mutan wasr in lulalfongi, ac Archippus, mwet wasr in mweuni ma koluk. 3 Lela God Papa tumasr, ac Leum Jesus Christ in asot nu suwos lungkulang ac misla. 4 Philemon, mwet kawuk luk, pacl nukewa nga pre uh nga esam kom na, ac nga sang kulo nu sin God luk keim. 5 Mweyen nga lohng ke lungse lom nu selos nukewa mwet lun God, ac ke lulalfongi lom ke Leum Jesus. 6 Nga pre tuh sie sin sie lasr kewa mwet lulalfongi, fah mwe akyokye kalem lasr ke mwe in sewowo nukewa su kut eis ke sripen moul in asruoki lasr yurin Christ. 7 Mwet kawuk saok luk, lungse lom inge akenganyeyu ac akkeyeyu ma lulap! Kom arulana akparyeak insien mwet lun God nukewa. 8 Sripa inge oru oasr pulaik luk, oana ke nga mwet lili lom in Christ, in sapkin ma fal kom in oru. 9 Tusruktu ke sripen lungse luk nu sum, nga tia sap, a nga ngisre kom. Nga oru ouinge finne nga pa Paul, mwet tutafpo lun Christ Jesus, ac inge nga oayapa sie mwet kapir ke sripal. 10 Ouinge nga siyuk sum kacl Onesimus, su oana sie wen nutik in Christ; tuh ke nga muta in presin nga oana sie papa tumal in ngun. 11 Sie pacl ah tuh wangin sripal nu sum, tusruktu inge oasr sripal nu sum ac oayapa nu sik. 12 Inge nga folokunulot nu yurum, ac nunak luk kacl uh welul fahsrot. 13 Nga kena sruokilya elan wiyu muta inge, ke nga muta in presin ke sripen Wosasu, elan ku in aol kom kasreyu. 14 Tusruktu, nga tia lungse akkohsye kom in kasreyu; a nga ke kom in oru ke lungse na lom. Ke ma inge nga ac tia oru kutena ma kom fin tia insese nu kac. 15 Sahrp Onesimus el tuh som liki kom ke kitin pacl tuh kom in mau ku in sifil eisal elan mutana yurum nwe tok. **(aiōnios g166)** 16 El ne mwet kohs se lom, tuh el tia ana mwet kohs se, mweyen inge el sie mwet lulalfongi saok wiom in Christ. Yohk na pwaye sripal nu sik! Ac el fah arulana yohk pac sripal nu sum, ke el sie mwet foko lom ac oayapa sie mwet lulalfongi wiom in Leum! 17 Ke ma inge, kom fin motko mu kital tukeni in orekma se inge, kom in engan in sifilpa eisal nu yurum oana ke kom ac eisyu uh. 18 El fin tuh orala

kutu ma tafongla, ku soemoul nu sum ke kutena ma, kom oakla mu ma nga ac akfalye. 19 Nga fah simis ma inge ke pouk sifacna: [Nga, Paul, ac fah moli nu sum]. (Nga tia sruk enenu in akesmakinye kom lah kom soemoul nu sik ke moul lom sifacna.) 20 Ouinge, mwet lili luk, nunak munas oru enenu se luk inge Inen Leum. Akparyeyuyak, oana ke kital tukeni lulalfongi ke Christ! 21 Ke nga simis ma inge nga etu na lah kom ac fah oru ma nga siyuk uh — aok, nga etu lah kom ac fah laesla in oru yohk liki. 22 Ac oayapa nga siyuk kom in akoela nien muta luk, mweyen nga finsrak mu God El ac fah topuk pre lowos an, ac folokinyuwot nu yuruwos. 23 Epaphras, su wiyu pac kapir ke sripen Christ Jesus, el supu lung lal nu suwos, 24 ac oayapa mwet ma wiyu orekma inge: Mark, Aristarchus, Demas, ac Luke. 25 Lungkulang lun Leum Jesus Christ in wi kowos nukewa.

Hebrew

1 In pacl meet ah, God El kaskas nu sin mwet matu lasr pacl na pus, ac in ouiya pus sin mwet palu, **2** a in len safla inge, El kaskas nu sesr sin Wen natul. God El orala kusrao ac faclu kacl, ac God El sulella tuh ma nukewa in ma lal ke safla uh (aiōn g165) **3** Wen el kalmeak kalem wolana lun God, ac lumahl oapana luman God, ac el sruokya faclu ac kusrao ke ku lun kas lal. Tukun el oakiya tari inkaneke in nunak munas ke ma koluk lun mwet uh, el muta inkusrao ke lapo layot sin God, su Kulana. **4** Akfulatheyuk Wen liki lipufan uh, oana ke ine se ma God El sang nu sel fulat liki inelos. **5** Tuh God El tiana fahk nu sin kutena lipufan, "Kom Wen nutik; Misenge nga Papa lac tomom." Oayapa God El tiana fahk ke kutena lipufan, "Nga ac fah Papa tumal, Ac el ac fah Wen nutik." **6** A ke God El akola in supwama Wounse se natul nu faclu, El tuh fahk, "Lipufan lun God nukewa enenu in alu nu sel." **7** A God El fahk ke lipufan uh, "God El orala lipufan lal in oana eng uh, Ac mwet kulansap lal in oana firir in e uh." **8** Tusruktu God El fahk ke Wen: "Tokosrai lom, O God, ac fah oan nwe tok ma pahpat! Kom leum fin mwet lom ke nununku suwohs. (aiōn g165) **9** Kom lungse ma suwohs, ac srunga ma sesuwos. Pa inge sripa se God, aok God lom, El tuh sulekomla Ac sot nu sum insewowo ac sunak arulana yohk liki Kutena mwet su wi kom." **10** El oayapa fahk, "Kom, Leum God, ke mutawauk kom orala faclu, Ac ke poum sifacna, kom orala kusrao. **11** Ma inge ac fah wanginla, a kom ac mutana; Ma inge nukewa ac kulawi oana nuknuk uh. **12** Kom ac fah lumwani oana sie nuknuk lik, Ac elos ac fah ayaolla oana nuknuk uh. A kom nuna oaya ah na, Ac moul lom wangin saflaiya." **13** God El tiana fahk nu sin kutena sin lipufan lal: "Muta lapo layot sik Nwe ke na nga filiya mwet lokoalok lom In ma loangeyen niom." **14** Na fin ouinge, mea orekma lun lipufan uh? Elos ngun su kulansupu God, ac El supwalosme elos in tuh kasrelos su ac eis molela.

2 Pa inge sripa se sis kut in sruokya na ku ma pwaye su kut lohng tari kac, tuh kut fah tia tuhla. **2** Kas su tuh itukyng nu sin mwet matu lasr sin lipufan uh kas na pwaye, ac kutena mwet su tia fahsr kac ku tia akos uh, ac fah eis kaiyuk ma fal nu sel. **3** Na kut ac kaing fuka kut fin tia lohng nu ke molela

na yohk se inge? Leum El tuh sifacna fahkak meet ke inkaneke in molela se inge, ac elos su tuh lohng kac elos akpwayei nu sesr lah ma inge pwaye. **4** In pacl sac pacna, God El sang mwe akpwaye lal sifacna in weang ma loh lalos, ke El tuh oru kain in mwenmen ac ma usrnguk puspis, ac ke El kitalik mwe kite ke Ngun Mutal, fal nu ke lungse lal. **5** God El tiana filiya tuh lipufan in leumi facl sasu se ma ac fah tuku — aok, facl se su kut kaskaskin uh. **6** A oasr verse in Ma Simusla fahk mu: "O God, mea mwet, tuh kom in nunku kacl; Ac mea se mwet uh, tuh kom in saokkin? **7** Kom tuh oru elos in pusisel liki lipufan uh ke kitin pacl; Kom sonelosi ke wolana ac sunak, **8** Ac oru tuh elos in leumi ma nukewa." Oasr fahkya mu God El tuh oru mwet uh in "leumi ma nukewa"; ac kalmac pa wangin ma tia wi. Tusruktu kut tiana akilen mu mwet uh leumi ma nukewa in pacl inge. **9** A kut liye Jesus, su tuh orekla in pusisel liki lipufan uh ke kitin pacl, tuh ke lungkulang lun God, elan misa ke mwet nukewa. Inge kut liye lah akfulatheyuk el ke sie tefuro lun wolana ac sunak ke sripen misa su el keok kac. **10** Nuna fal tuh God, su orala ac karingin ma nukewa, Elan oru tuh Jesus el fah arulana fulat ke sripen keok lal, in tuh pwanma wen puspis in ipeis ke wolana lal. Tuh Jesus pa pwanulosme nu ke molela se inge. **11** El aknashasyela mwet uh liki ma koluk lalos, ouinge Jesus, ac elos nukewa su aknashasyeyukla, elos ma nutin Papa sefanna. Ke sripa se inge, Jesus El tia mwekin in pangnolos mwet wial. **12** El fahk nu sin God, "Nga ac fahk nu sin mwet wiuk ke ma kom orala; Nga fah kaksakin kom in pacl in tukeni lalos." **13** El oayapa fahk, "Nga fah filiya lulalfongi luk in God." Ac El oayapa fahk, "Nga pa inge, yurin tulik su God El ase nu sik." **14** Ke sripen elos inge su el pangon "tulik" elos orekla ke ikwa ac srah, ouinge Jesus el oayapa ekla in oana elos ac moulkin moul in mwet. El oru ma inge tuh ke sripen misa lal elan ku in kunausla Devil, su oasr ku la fin misa, **15** ac in ouiya se inge el aksukosokyelosia su mwet kohs in moul lalos nufon ke sripen elos sangeng ke misa. **16** Tuh kalem na lah tia lipufan pa el kasru uh. A "El kasru filin tulik natul Abraham," oana simla in Ma Simusla. **17** Kalmen ma inge pa el enenu in ekla in oana tulik wial uh in ouiya nukewa, tuh elan ku in Mwet Tol Fulat oaru ac pakoten lalos ke kulansap lal nu sin God, tuh mwet uh in ku in eis nunak munas ke ma koluk lalos.

18 Ac inge el ku in kasrelos su srifeyuk, mweyen el wi pac srifeyuk ac keok.

3 Mwet Christian wiuk, su pangonyuk pac sin God!

Kowos in nunku ke Jesus, su God El supwama tuh in Mwet Tol Fulat ke lulalfongi se ma kut fahkak kac. 2 El tuh oaru in oru ma kunal nu sin God, su tuh sulella in oru orekma se inge, oana ke Moses el tuh oaru in oru orekma kunal in lohm sin God. 3 Sie mwet musa lohm el akfulatyeyuk yohk liki lohm sac. In ouiya se pacna inge, fal in akfulatyeyuk Jesus yohk lukel Moses. 4 Aok pwaye lah lohm nukewa musaiyuk sin mwet — ac God pa musaela ma nukewa. 5 Moses el tuh sie mwet kulansap oaru in lohm sin God, ac el tuh kaskaskin ma su God El ac mau fahk in pacfahsru uh. 6 A Christ El oaru oana ke el pa Wen, su leum fin lohm sin God. Kut pa lohm sel kut fin sruokyana ku pulaik lasr ac lulalfongi lasr ke ma kut finsrak nu kac. 7 Ke ma inge, in oana ke Ngun Mutal el fahk, “Kowos fin lohng pusren God misenge, 8 Kowos in tia akupaye insiowos, oana mwet matu lowos elos tuh oru ke elos forla lain God, Oana ke elos tuh oru ke len se elos tuh srikal yen mwesis. 9 Ac God El fahk, In acn mwesis uh elos tuh srikeyu, Elos ne liye ma nga oru nu selos ke yac angngaul. 10 Ouinge nga tuh arulana toasr sin mwet ingo ac sifacna fahk, ‘Pac nukewa elos likkeke, Ac srangesr akos ma sap luk!’ 11 Nga tuh kasrkusrak selos ac orala wulela na ku luk: ‘Elos ac fah tiana utyak nu in fac se ma nga akoo in sang mongla nu selos we!’” 12 Mwet lulalfongi wiuk, kowos in arulana liyaung tuh in tia oasr sie inmaslowos su inse koluk ac selulalfongi, pwanang el forla liki God mou. 13 In tia ouinge, a ke lusen na pac ma kas se inge “Misenge,” su oan in Ma Simusla, ma nu sesr — na kowos in kasru sie sin sie len nukewa, tuh in wangin sie suwos kiapeyukla ke ma koluk ac ekla sie mwet likkeke. 14 Lulalfongi lasr tuh arulana ku ke kut tufahna mutawauk in eis Christ. Lela kut in sruokya ku lulalfongi se inge nu ke safla, na kut fah ku in mwet ipeis pwaye yurin Christ. 15 Pa inge ma fahk in Ma Simusla uh: “Kowos fin lohng pusren God misenge, Kowos in tia akupaye insiowos, oana mwet matu lowos elos tuh oru Ke elos forla lain God.” 16 Su mwet ma tuh lohng pusren God ac forla kolla liki acn Egypt. 17 Ac su God El tuh kasrkusrak se ke yac angngaul ah? Elos su orekma koluk, su

putatla ac misa in acn mwesis ah. 18 Ke God El tuh orala wulela ku se lal ma fahk mu, “Elos ac fah tiana utyak nu in fac se ma nga akoo in sang mongla nu selos we” — su El tuh kaskas kac inge? Kaclos su forla lainul. 19 Ke ma inge kut liye lah elos tuh tia ku in utyak nu in fac sac mweyen elos tuh tia lulalfongi.

4 Wulela se lun God inge ma pac nu sesr, tuh kut in ku in utyak ac mongla yorol. Ke ma inge lela kut in karinganang tuh in wangin sie suwos tia wi sun mongla sac. 2 Tuh kut lohng tari Pweng Wo uh oapana elos. Tusruktu wangin sripa nu selos mweyen ke elos lohng ah, elos tiana lulalfongi. 3 Ke ma inge, kut su lulalfongi ac fah eis mongla se ma God El wulela kac. Na oana ke El tuh fahk mu, “Nga tuh kasrkusrak selos ac orala wulela na ku luk: ‘Elos ac fah tiana utyak nu in fac se ma nga akoo in sang mongla nu selos we!’” El tuh fahk ma inge, finne safla orekma lal ke pac se el tuh orala facu ah. 4 Tuh oasr fahkiyen len se akitkosr ke sie verse in Ma Simusla, fahk mu: “Ke len se akitkosr, God El aksafyela ma El oru ac mongla liki orekma lal.” 5 Oasr pac fahkiyen ma se inge in kutu verse tok, fahk mu: “Elos ac fah tiana utyak nu in fac se ma nga tuh akoo in sang mongla nu selos we.” 6 Elos su tuh lohng Pweng Wo sac meet, elos tiana eis mongla sac, mweyen elos tia lulalfongi. Ouinge God El fuhelela tuh in oasr mwet saya su ac fah eis mongla sac. 7 Ma inge akkalemyeyuk ke God El sifil oakiya sie pacna len su pangpang “Misenge.” Tukun yac puspis, El sifil kaskas kac in kas lal David, oana ma nga fahk tari: “Kowos fin lohng pusren God misenge, Kowos in tia akupaye insiowos.” 8 Joshua el funu sang mongla se ma God El wulela kac inge nu sin mwet uh, God El lukun tia sifil sramsramkin tok ke sie pac len. 9 Tusruktu ke ouinge uh, ac srakna oasr pac mongla se nu sin mwet lun God oana mongla lun God ke len se akitkosr ah. 10 Tuh kutena mwet su eis mongla se ma God El wulela kac inge, el ac fah mongla liki orekma lal, oana ke God El mongla liki orekma lal uh. 11 Ke ma inge, lela kut in oru kuiyasr nufon in eis mongla sac, tuh in fah wangin sie sesr tia orala oana elos, ke sripen wangin lulalfongi lalos. 12 Kas lun God uh moulna ac oasr ku kac, ac kosroh liki kutena cutlass ma oasr muta luo kac. El fakisyana nwe yen ma mou ac ngun oasr we, yen ma kupasr ac koanon sri uh oasr we. El akilen nunak ac kena lun inse. 13

Wangin ma ku in wikla liki God; ma orekla nukewa fin faclu oan lemtulauk ye mutal. Ac kut nukewa fah enenu in fahkkutyak nu sel. **14** Oasr sie Mwet Tol Fulatlana lasr — Jesus, Wen nutin God — su som tari nu inkusrao, yen God El oasr we. Ke ma inge, lela kut in sruokya ku lulalfongi se su kut fahkak kac. **15** Mwet Tol Fulat se lasr inge el tia nikin pulakinyen pakomuta nu ke mwe munas lasr uh, mweyen tuh srifeyuk el in ouiya nukewa ma srifeyuk kut kac uh, a el tiana oru ma koluk. **16** Ke ma inge, lela kut in pulaik in utyak nu ye mutun tron lun God, yen lungkulang oasr we, ac kut ac fah eis pakoten ac konauk lungkulang in kasrekut ke pacl kut enenu.

5 Kais sie mwet tol fulat solla sin mwet uh ac srisrngiyuki tuh elan aolulos in kulansap nu sin God, in orek kisa ac mwe sang ke sripen ma koluk lalos. **2** Ke sripen el sifacna el munas in ouiya pus, pwanang el ku in mongfirasr nu sin mwet su nikin ac oru ma tafongla. **3** Ac ke sripen el sifacna el munas, el enenu in orek mwe kisa, tia nu ke ma koluk lun mwet lal mukena, a nu ke ma koluk pac lal sifacna. **4** Wangin sie mwet sifacna sulella in eis wal lun mwet tol fulat. Pang lun God mukena pa ac sulella sie mwet nu ke mwet tol fulat — oana ke tuh oayang nu sel Aaron. **5** Oapana Christ — el tia sifacna sulella nu ke wal lun mwet tol fulat. A God pa srisrngilya ke El fahk mu, “Kom Wen nutik; Misenge nga Papa lac tomom.” **6** El oayapa fahk in sie pac verse, “Kom ac fah sie mwet tol ma pahtpat, in oana Melchizedek.” (aiōn g165) **7** Ke Jesus el moul muta faclu, el pre ac siyuk ke pusra lulap ac tung nu sin God, su ku in molella liki misa. Ac ke sripen pusisel ac inse pwaye lal, God El porongel. **8** Tusruktu el ne Wen nutin God, el lotela in akos ke keok lal. **9** Ke el aksafyela ma nukewa supweyukme el nu kac, el pa ku in sang molela ma pahtpat nu selos nukewa su aksol, (aiōnios g166) **10** ac God El fahkla mu el sie mwet tol fulat, in oru orekma lun mwet tol oana Melchizedek. **11** Yohk ma kut ku in fahk ke ma se inge, tusruktu ac upa in aketeyuki nu suwos, mweyen kowos arulana selalkung. **12** Fal tari pacl tuh kowos in mwet luti lac — a kowos srakna enenu mwet in luti kowos ke mwe luti ma fal nu sin mwet ma tufahna lohng ke kas lun God. Fal kowos in mongo ke mwe mongo keke, a kowos srakna nim titi. **13** Kutena mwet su srakna nim titi, el srakna tulik srisrik, ac wangin etu lal ke ma

pwaye ac ma tia pwaye. **14** A mongo ma keke u ma nu sin mwet matu, su ke orekma ac pahla lal, el ku in akilen inmasrlon ma wo ac ma koluk.

6 Ke ma inge, lela kut in tia kalwenina mwe luti ma fal nu sin mwet tufahna lutlutyak, a kut in fahsr nu meet nu ke mwe luti ma fal nu sin mwet pah tari. Lela kut in tia kalwenina in oaki pwelung lun lulalfongi ke God, ma fahk ke auliyak liki orekma wangin sripa; **2** ku ke ouiye baptais ac ke filiya pao fin sifa; ku ke sifil moulyak lun mwet misa ac nununku su ma nwe tok. (aiōnios g166) **3** Lela kut in fahsr nu meet! Ac pa inge ma kut ac oru, fin ou lungse lun God. **4** Ac folokinyukme fuka mwet ma sista lulalfongi lalos, tuh elos in sifil auliyak? Elos tuh muta ke kalem lun God meet; elos pulakin tari mwe kite sin God me, ac wi pac ipeis ke Ngun Mutal; **5** elos pulakin tari woiyen kas lun God, ac oayapa pulakin ku lun pacl se su ac fah tuku. (aiōn g165) **6** Na elos sista lulalfongi lalos! Wangin mwet ku in sifil folokunulosma tuh elos in sifil auliyak, mweyen elos sifil pacna srupusrak Wen nutin God fin sakseng, ac akmwekinyal ye mutun mwet uh. **7** Sie ima ma aksroksrokkinyuk ke af pacl puspis, na akkapye fahko ma oasr sripa nu sin mwet orekma kac — ima se inge God El ac akinsewowoye. **8** Tusruktu ima se fin akkapye kokul ac mah wet, na ac wangin sripa — ac mau mwe sensen mweyen ku in oan ye selnga lun God, ac tok ac fah isisyak. **9** Mwet kawuk saok lasr, kut finne kaskas ouinge, a yohk lulalfongi lasr keiwos. Kut etu lah oasr tari mwe insewowo yuruwos ke sripen molela su kowos eis. **10** God El tia oru ma sufal. El ac fah tia mulkunla orekma su kowos orala, ku lungse su kowos akkalemye nu sel ke kasru lowos, su kowos srakna oru pac nu sin mwet Christian wiowos. **11** Ma kut kena yohk uh pa kais sie suwos in kwafeang nwe ke safla, tuh ma su kowos finsrak nu kac fah akpwayeyiuk. **12** Kut tia lungse kowos in alsrangesr, a kowos in oana elos su lulalfongi ac muteng, na kowos fah eis ma God El wulela kac. **13** Ke God El tuh orala wulela lal nu sel Abraham, El tuh orala fulahk lal mu El ac fah oru oana ke El wulela. Ke sripen wangin sie wal fulat liki God, El tuh orekmakin Inel sifacna in akkeye fulahk lal. **14** El fahk, “Nga wulela nu sum lah nga ac akinsewowoye kom ac sot fwilin tulik puspis nutum.” **15** Ke sripen muteng lal Abraham, el eis ma God El wulela kac. **16** Ke sie mwet el orala sie fulahk, el ac

orekmakin inen sie su fulat lukel, na fulahk sac ac akmisyela kain in alein nukewa. 17 Nu selos su ac eis ma God El wulela kac, God El kena tuh in arulana kalem selos lah El ac tiana ekulla nunak lal uh; ouinge el sang fulahk lal in weang wulela sac. 18 Ma luu inge tia ku in ekla, ac God El tia ku in kikiap kac. Ke ma inge, nu sesr su kaing nu yorol in konauk nien molela lasr, ma inge arulana akkeye kut tuh kut in sruokya ku finsrak se ma filiyuki ye mutasr. 19 Finsrak se lasr inge oana sie mwe kawuk ma kawukkinya moul lasr, su arulana ku ac pwaye. El su kut finsrak kac pa Jesus, su ac fahsr sasla ke lisrlisr lun tempul inkusrao, nu in acn mutallana e loac. 20 Jesus El aolkutla ac utyak tari nu in acn mutal se inge meet liki kut, ac inge el sie mwet tol fulat nwe tok in oru orekma lun mwet tol oana Melchizedek. (aiōn g165)

7 Melchizedek se inge el tuh tokosra lun acn Salem, ac el mwet tol lun God Fulatlana. Ke Abraham el tuh foloko liki mweun se ma el kutangla tokosra akosr ah, Melchizedek el tuh osun nu sel ac akinsewowoyalla. 2 Ac Abraham el tuh sang nu sel sie tafu singoul ke ma nukewa ma el sruokya ah. (Kalmen Melchizedek pa "Tokosra lun Suwoswos"; na ke sripen el pa tokosra lun Salem, pangpang pac el "Tokosra lun Mislā.") 3 Wangin ma simla ke papa tumal Melchizedek ku nina kial, ku kutena fwilin mwet matu lal. Wangin pac ma simla in akkalemye isusla ku misa lal. El oana Wen nutin God; el mwet tol na nwe tok. 4 Kowos ku in akilen lah el arulana fulat. Abraham, mwet matu pwengpeng lasr, el sang nu sel sie tafu singoul ke ma nukewa ma el sruokya ke mweun ah. 5 Ma Sap uh fahk mu mwet in fwilin tulik natul Levi su mwet tol, elos enenu in eisani sie tafu singoul sin mwet Israel wialos, mwet inge finne oayapa mwet in fwilin tulik natul Abraham. 6 Melchizedek el tia ma ke fwilin tulik natul Levi, a el tuh eis sie tafu singoul sel Abraham ac akinsewowoyal. Abraham pa mwet se wulela lun God oasr se. 7 Arulana kalem lah el su akinsewowoye sie mwet, el fulat liki mwet se ma akinsewowoyeyuk. 8 Fin nu ke mwet tol uh, sie tafu singoul tuh orekeni sin mwet ma ac misa; a funu Melchizedek, el moulna ac el pa eis sie tafu singoul sac, oana ke Ma Simusla uh fahk. 9 Na kut ku in fahk mu ke Abraham el sang sie tafu singoul sac, Levi (su fwilin tulik natul pa orani sie tafu singoul uh) el oayapa moli. 10 Mweyen Levi el soenna isusla in pac lal sac, tuh kut ku in fahk mu el

oasr na in manol Abraham, papa matu se tumal, ke pac l se Melchizedek el tuh sonol ah. 11 Orekma lun mwet tol ke sruf lal Levi pa sie oakwuk yohk in Ma Sap ma tuh ituyang nu sin mwet Israel. Na, funu ku in oasr suwoswos lun mwet ke sripen orekma lun mwet tol Levi inge, lukun tia eneneyuk in oasr sie pacna mwet tol saya sikyak in oana Melchizedek, su tia ma ke sruf lal Aaron. 12 Tuh ke oakwuk nu ke suleyen mwet tol fin ayaolla, na enenu pac in oasr ayaol nu ke ma sap uh. 13 Ac Leum lasr, su ma inge fwack kacl, el ma in siena sruf, ac soenna oasr mwet tol sikyak in sruf se lal inge. 14 Arulana eteyuk lah el tuh isusla in sruf lal Judah; ac Moses el tiana srumun sruf se inge ke el kaskaskin mwet tol uh. 15 Ma inge sifilpa arulana kalemla; sie pacna kain mwet tol sikyak tari su oapana Melchizedek. 16 El tuh tia orekla sie mwet tol ke sripen ma sap ku oakwuk lun sruf lal uh, a ke ku lun moul lal ma wangin safla kac. 17 Tuh Ma Simusla uh fahk, "Kom ac fah sie mwet tol nwe tok, in oana mwet tol Melchizedek." (aiōn g165) 18 Ke ma inge ma sap meet ah sisila tari ke sripen ma sap sac munas ac wangin sripa. 19 Tuh ma sap lal Moses tia ku in aksuwosyela kutena ma. Ac inge ituku nu sesr sie finsrak su wo liki na ma kut tuh finsrak kac meet ah, su akfototoye kut nu yurin God. 20 Sayen ma inge, oasr fulahk se God El orala. Wangin kain in fulahk ouinge tuh orek ke srisrngiyuki mwet tol ngia. 21 A ke Jesus el tuh orekla sie mwet tol, God El orala sie fulahk ac fahk nu sel, "Leum El tuh orala sie wulela ku Ac El ac fah tiana ekulla, su fahk: 'Kom ac fah sie mwet tol nwe tok.'" (aiōn g165) 22 Kalmen ma inge pa Jesus el mwe akpwaye nu sesr lah ac fah oasr sie wuleang inmasrlosr ac God su wo liki ma meet ah. 23 Oasr pac sie ma ekla: pus sunun mwet tol in pac l meet ah, mweyen elos misa ac tia ku in sifil oru orekma kunalos. 24 A Jesus el ac moulna nwe tok, ac orekma in tol lal uh ac tia sifil ituyang nu sin sie mwet saya. (aiōn g165) 25 Ouinge el ku in molelosla nukewa su tuku nu yurin God kacl, inge ac nwe tok, mweyen el moul ma pahptpat tuh elan siyuk nu sin God kaclos. 26 Ke ma inge, Jesus pa kain Mwet Tol Fulat se ma kut enenu. El mutal; wangin mwatal ac wangin ma fohkfok in el. El srisrila liki mwet koluk, ac akfulatyeyuk el nu yen fulatlana inkusrao. 27 El tia oana mwet tol fulat ngia; el tia enenu in orek kisa ke len nukewa — nu ke ma koluk lal sifacna meet,

na tufah nu ke ma koluk lun mwet uh. El oru kisa sefanna, ke pacl sefanna in akfalye pacl nukewa, ke el kisakunul sifacna. 28 Ma Sap lal Moses uh srirngi mwet sesuwos elos in mwet tol fulat; a wulela se lun God wi fulahk sac, ma orekla tukun Ma Sap uh, pa orekmakinyuk in sulela Wen natul nu ke mwet tol fulat, ac Wen se inge suwoswoslana nwe tok. (aiōn g165)

8 Kalmen ma nukewa ma kut fahk inge pa oasr sie Mwet Tol Fulat ouinge lasr, su muta lapo layot ke tron lun God Fulatlana inkusrao. 2 El oru orekma lun Mwet Tol Fulat in acn Mutal Na Mutal, aok, ke iwen aktuktuk na pwaye, su tulokinyukyak sin God ac tia sin mwet. 3 Mwet tol fulat nukewa srirngiyuki in orek kisa ke kosro ac mwe sang nu sin God, ke ma inge Mwet Tol Fulat lasr uh enenu in oasr pac ma el kisakin. 4 El funu muta fin faclu el lukun tiana sie mwet tol, mweyen oasr mwet tol in oru mwe kisa oana ma sapkinyuk ke Ma Sap lun mwet Jew. 5 Ke elos oru orekma lun tol uh, elos etai na ac lumahla mukena ma orek inkusrao. Oapana ma Moses el tuh oru ah. Ke el akoo in orala iwen aktuktuk mutal, God El tuh fahk nu sel, "Strike kom in oru ma nukewa in oana srikasrak ma akkalemeyeyuk nu sum fineol ah." 6 A inge, orekma kunen mwet tol su itukyng nu sin Jesus, yohk sripa liki kunokon ma itukyng nu sin mwet tol ngia — oapana ke wuleang su el orala inmasrlon God ac mwet lal uh wo liki na wuleang se meet ah, mweyen God El oakiya wuleang se inge fin ma su ac fah akwoye moul lun mwet uh wo liki meet ah. 7 Wuleang se meet ah funu ku in orala sripa ma orekla nu kac uh, lukun tia enenu in oasr sie pac. 8 Tusruktu God El konauk tuh oasr tafongla lun mwet lal uh ke El tuh fahk, "Len ac fah tuku Ke nga ac sifilpa oakiya sie wuleang sasru yurin mwet Israel, ac yurin mwet Judah. 9 Ac fah tia oana wuleang se su nga tuh orala yurin mwet matu lalos Ke len se nga tuh sruckya paolos, ac kololosla liki acn Egypt. Elos tiana fahsr fal nu ke wuleang se su nga tuh orala yorolos, Ouinge nga ngetla lukelos. 10 Leum God El fahk ouinge, Pa inge wuleang se ma nga ac orala yurin mwet Israel In pacl fahsr: Nga ac fah filiya ma sap luk in nunak lalos Ac simusla insialos. Nga ac fah God lalos, Ac elos fah mwet luk. 11 Wangin sie selos ac fah enenu in fahk nu sin mwet in mutunfaclu sel, Ku fahk nu sin mwet wial, 'Kom in etu Leum

God.' Mweyen elos nukewa ac eteyu, Sin mwet srirngi nwe ke mwet lulap. 12 Nga fah mulkunla ma koluk lalos, Ac tia sifil esam ma sutuu lalos." 13 Ke God El sransram ke sie wuleang sasru, El oru tuh wuleang se meet ah in mahi; ac kutena ma su mahi ac kulawi, ac fah sa na wanginla.

9 Wuleang se meet ah oasr ma sap nu ke alu, ac oayapa sie acn in alu ma orekla sin mwet. 2 Oasr lohmu nuknuk se tulokiyak, acn liki kac pangpang Acn Mutal. In lohmu se inge, oasr nien lam se, ac tepu se neinyen bread ma kisakinyukla nu sin God. 3 Tukun mwe lisrlisr se akluo uh pa lohmu nuknuk se ma pangpang Acn Mutal Na Mutal. 4 Ma oan infukil se inge pa loang gold se ma in sang esukak mwe keng we, oayapa Tuptup in Wuleang nukla ke gold nufon, su nein sufa gold soko neinyen manna, wi pac sikal soko lal Aaron ma sra ah tuh srunkac kac ah, oayapa eot luo ma ma sap uh simla fac. 5 Ma tufahlla luo oan fin Tuptup se inge, akilenyen acn God El muta we, ac posohksok laltal asrosrelik fin acn se ma nunak munas ke ma koluk uh orek we. Tusruktu srikla pacl se inge in aketeya ma inge nukewa. 6 Pa inge luman takinyen ma inge. Len nukewa mwet tol uh ac som nu ke lohmu nuknuk se ma oan liki, in oru orekma kunalos. 7 Tusruktu mwet tol fulat mukena pa ac utyak nu ke infukil se akluo, ac el ac utyak nu loac pacl sefanna ke yac se. El ac us srah ma el ac kisakin nu sin God kacl sifacna, ac oayapa ke ma koluk ma mwet uh orala ke elos tia akilen mu ma koluk. 8 Ngun Mutal el luti arulana kalem ke oakwuk inge lah inkaneke nu ke Acn Mutal Na Mutal tiana ikakla ke lusen na pacl ma lohmu se ma oan liki ah srakna orekmakinyuk. 9 Ma inge oana sie mwe akul in akkalemeye ma orek in pacl inge. Kalmeya pa mwe sang ac kosro ma kisakinyuk nu sin God tia ku in aksuwosye insien mwet ma tuku in alu, 10 mweyen ma inge ma na ke mwe mongo, mwe nim ac ouiya nu ke aknasnas. Lumah inge nukewa ma na nu ke likin mwet uh, su ac orekmakinyuk na nwe ke God El orala oakwuk sasru lal. 11 A Christ el tuku tari tuh elan Mwet Tol Fulat nu ke ma wo su oasr yorosr. Lohmu nuknuk se ma el utyak nu loac fulat liki ac suwohs liki — tia ma orek ke poun mwet, aok, tia sie sin ma orekla faclu. 12 Ke Christ el fahsr sasru lohmu nuknuk sac ac utyak nu in Acn Mutal Na Mutal ke pacl sefanna in akfalye pacl nukewa, el tiana us srah nani ku

srahn cow mukul mwe kisa; a ke srahl sifacna el ase nu sesr molela ma pahtpat. (aiōnios g166) 13 Srah ke nani ac cow mukul ac apat ke cow fusr ma isisyak uh, mwet tol uh muta osrokang nu fin mwet ma tia nasnas fal nu ke oakwuk ke alu lun mwet Jew, na ma inge aknasnasyalosla liki ma elos fohkfok kac. 14 Fin ac pwaye, na lupa kac yokiyen ma srahn Christ ac ku in oru! El eisialang sifacna nu sin God oana sie mwe kisa suwoswos ke Ngun su moul ma pahtpat. Srahl ac aknasnasyela nunak nukewa lasr liki alyalu wangin sripa, tuh kut fah kulansapu God moul. (aiōnios g166) 15 Ke sripa se inge, Christ pa orala wuleang sasu se inge, tuh elos su pangonyuk tari sin God fah eis mwe in sewowo su ac oan ma pahtpat, su God El wulela tari kac. Ma se ma oru in ouinge uh pa oasr sie su misa tari in aksukosokyela mwet uh liki ma sufal su elos tuh orala ke elos srakna muta ye wuleang se meet ah. (aiōnios g166) 16 Fin nu ke oakwuk nu ke pwepu in usru uh, enenu in oasr akpwayeya lah mwet se ma simusla uh el misa tari. 17 Tuh sie pwepu in usru, wangin ku kac mwet se ma orala uh fin srakna moul; ac fah oasr ku la mwet se orala uh fin twe misa. 18 Pa inge sripa se oru oasr ku ke wuleang se meet ah, mweyen srah tuh orekmakinyuk. 19 Ma se meet, Moses el fahkak nu sin mwet uh ke ma sap nukewa ma simla in Ma Sap uh. Toko el eis sie lesak hyssop ac sie nuknuk srusra orekla ke kulun kosro, ac twenya ke srahn cow mukul ac nani ma karyak ke kof, ac sang aksroksrokee book limlim ke Ma Sap ac oayapa mwet nukewa. 20 Ac el fahk, "Pa inge srah su mwe akkeyala wuleang su God El sap kowos in akos uh." 21 In ouiya sacna, Moses el osrokang pac srah nu fin lohmu nuknuk mutal sac, ac nu fin kufwa nukewa ma orekmakinyuk ke alu uh. 22 In oakwuk lun Ma Sap, akuran ma nukewa ac aknasnasyeyuk ke srah, ac wangin ma koluk fah tuleyukla, fin wangin srah ukuiyukla. 23 Ma inge nukewa orek in etai na ouiya ma orek inkusrao, na pa enenu in aknasnasyeyuk in lumah inge ma akkalemeyeyuk tari. Tusruktu ouiya na pwaye inkusrao enenu mwe kisa ma wo liki na ma inge. 24 Tuh Christ el tia utyak nu in Acn Mutal ma orekla sin mwet, su orek in etai ouiya na pwaye uh. El som nu inkusrao, ac el muta we inge in kwafe kacsr ye mutun God. 25 Ke Mwet Tol Fulat lun mwet Jew el utyak nu in Acn Mutal Na Mutal ke yac nukewa, el us srahn kosro. A Christ el tia utyak in kisakunul sifacna

ke pacl pukanten, 26 mweyen funu ouinge el lukun keok pacl puspis oe ke mutaweyen orekla faclu me. El tia oru ouinge, a inge ke apkuran in safla faclu, el sikyak ke pacl sefanna mwe akfalye pacl nukewa, in eela ma koluk ke el sifacna kisakunulla. (aiōn g165) 27 Oakiyuki tuh kais sie mwet in misa pacl se, na toko elos fah nununkeyuk sin God. 28 In ouiya se na inge, Christ el oayapa sifacna kisakunul pacl se, in eela ma koluk lun mwet puspis. El ac fah sifil sikyak pacl se akluo, tia tuh elan sifil orekma ke ma koluk, a in tuh molelosla su soanel.

10 Ma Sap lun mwet Jew uh tia sie mwe srikasrak kalem ku suwohs nu ke ma na pwaye uh — lumah se na ma in akilenya ma wo su ac sikyak in pacl fahsru. Kain in kisa sefanna orek na pacl nukewa, yac nu ke yac. Ke ma inge, Ma Sap uh tia ku in aksuwosyela mwet su oru mwe kisa inge tuh elos in fototo nu sin God. 2 Mwet su alu nu sin God funu nasnasla na pwaye liki ma koluk lalos, elos lukun tia sifil pula mwatan ma koluk, na kain in kisa nukewa ac tui, tia sifil orek. 3 A ke kisa uh orek ke yac nukewa, mwe na akesmakinye mwet uh ke ma koluk lalos. 4 Mweyen srahn cow mukul ac nani tiana ku in eela ma koluk. 5 Ke sripa se inge, ke Christ el tuh akola in tuku nu faclu, el fahk nu sin God: "Kom tia lungse mwe kisa ac mwe sang, A kom akoela sie mano nu sik. 6 Kom tia in sewowo ke kosro ma fonna isisyak fin loang uh, Ku ke mwe kisa in eela ma koluk. 7 Na nga fahk, 'O God, nga pa inge In oru ma lungse lom, Oana ke simla keik in book in Ma Sap.'" 8 El fahk meet mu, "Kom tia lungse ku in sewowo ke mwe kisa ac mwe sang, ku ke kosro ma isikyukyak fin loang uh, ac ke kisa in eela ma koluk." El fahk ouinge finne mwe kisa inge nukewa orek fal nu ke Ma Sap. 9 Na el tufah fahk, "O God, nga pa inge, in oru ma lungse lom." Ouinge God El sista mwe kisa nukewa ma orek meet, ac El sang kisa lun Christ in aolla. 10 Ac ke sripen Jesus Christ el oru ma lungse lun God, kut nukewa aknasnasyeyukla liki ma koluk, ke sripen el sifacna kisakin manol pacl sefanna in akfalye pacl nukewa. 11 Mwet tol nukewa lun mwet Jew uh elos oru orekma kunalos len nukewa, ac oru kain in kisa se na pacl nukewa. Tusruktu mwe kisa inge tiana ku in eela ma koluk uh. 12 A Christ el oru kisa sefanna nu ke ma koluk, su ma na nwe tok, na el muta ke lapo layot sin God. 13 El muta we ac soano pacl

se ma God El ac oru tuh mwet lokoalok lal in oana sie ma loangeyen nial. **14** Ke mwe kisa sefanna el aksuwosyalosla nwe tok su aknasnasyeyuk tari liki ma kolok. **15** Ac Ngun Mutal el oayapa orek loh nu sesr ke el fahk mu, **16** “Leum God El fahk, Pa inge wuleang se ma nga ac oru yorolos Ke len su ac fah tuku: Nga ac fah filiya ma sap luk insialos Ac simusla in nunak lalos.” **17** Na El fahk, “Nga ac fah tia sifil esam ma koluk ac orekma sufal lalos.” **18** Ouinge ke ma koluk uh iyukla tari, sie mwe kisa nu ke eela ma koluk uh tia sifil eneneyuk. **19** Ke ma inge, mwet wiuk in lulalfongi, oasr sukosok lasr inge in utyak nwe in Acn Mutal Na Mutal ke sripen misa lun Jesus. **20** El ikasla nu sesr sie inkanek sasu, sie inkanek nu ke moul, ma sasla lulin lisrisr sac, aok, ke manol sifacna. **21** Oasr mwet tol fulat se lasr su ma kunal pa in leumi lohmi sin God inkusrao. **22** Ke ma inge lela kut in kalukyang nu yurin God ke inse pwaye ac lulalfongi pwaye, ke inse su aknasnasyeyukla tari liki ouiya koluk, ac mano su oulyukla tari ke kof nasnas. **23** Lela kut in sruokiyana ku finsrak se su kut fahkak inge, mweyen kut ku in lulalfongi lah God El ac oru oana ma El wulela kac. **24** Lela kut in arulana nunku ke sie sin sie, ac akasrui in akkalemye lungse lasr nu sin sie sin sie ac in oru ma wo. **25** Lela kut in tia fuhleak tukeni lasr nu ke pacl in alu, oana ke kutu mwet uh oru. A kut in akkeye sie sin sie yohk liki meet, oana kowos liye tuh Len lun Leum apkuranme. **26** Kut fin sulela in oru na ma koluk tukun ma pwaye uh akkalemyeyuk tari nu sesr, na wangin mwe kisa ac ku in eela ma koluk lasr. **27** Ac wangin ma kut ku in oru sayen soano ac sangeng ke nununku se su ac fah tuku, oayapa ke e upa se ma ac fah kunauselosla su lain God! **28** Kutena mwet su seakos Ma Sap lal Moses uh ac anwuki, ac wangin pakoten nu sel fin koneyuyak tuh na oasr mwatal ke sripen mwe loh lun mwet luo ku pus liki. **29** Na mea ac orek nu sin mwet se su kwase Wen nutin God; su akusrongtenye srah in wuleang lun God ma aknasnasyalla liki ma koluk; su kaskas enum lain Ngun in kulang? Nunku lah fuka lupan mwe keok ac fal nu sin mwet se inge! **30** Tuh kut etu El su fahk, “Nga ac fah foloksak, nga fah moli”, ac su oayapa fahk, “Leum El ac fah nununku mwet lal.” **31** Sie mwe sangeng na lulap mwet se fin putatyang nu inpoun God moul! **32** Esam ouiya ma orek nu suwos in pacl meet ah, ke pacl se kalem lun

God tufahna tolkowosyak. Kowos tuh keok ke ma puspis, tusruktu kowos tiana kutangyukla ke ma upa inge. **33** Oasr pacl mwet uh kaskas koluk keiwos ac orekows koluk ye mutun mwet uh, ac kutu pacl uh kowos wi ipeis ke mwe keok ma orek nu sin mwet ngia. **34** Kowos wi pac pulakin keok lun mwet kapir, ac ke sruoh ma lowos nukewa, kowos mutangla ac tia toasr kac, mweyen kowos etu lah srakna oasr ma lowos su wo liki ma inge, su ac oanna nwe tok. **35** Ke ma inge, kowos in pulaik ac tia fuhleak, mweyen pulaik lowos ac sot sie mwe moul na yohk. **36** Kowos enenu in muteng, kowos in mau oru ma lungse lun God ac eis ma su El wulela kac. **37** Tuh oana ke Ma Simusla uh fahk, “Kitin pacl na lula, Na el su ac tuku el fah tuku; El fah tia paht. **38** Mwet suwoswos luk elos ac lulalfongi ac moul; A kutena selos fin forla likiyu, Nga ac fah tia insewowo sel.” **39** Kut tia oana mwet ma forla ac tuhlacl. Oasr lulalfongi lasr, pwanang kut ac fah moliyukla.

11 Kalmen lulalfongi pa kut etu suwohs ke ma su kut finsrak nu kac, ac oasr mwe akpwaye ye lasr ke ma su kut tia ku in liye. **2** Ke sripen lulalfongi lun mwet matu lasr meet ah, God El insewowo kaclos. **3** Lulalfongi pa oru kut in etu lah kusrao ac faclu orekla ke kas lun God, ac tuh ma su ku in liyeyuk orekla ke ma su tia ku in liyeyuk. (aiōn g165) **4** Ke sripen lulalfongi lal, Abel el tuh oru sie mwe kisa nu sin God su wo liki mwe kisa lal Cain. Ke sripen lulalfongi lal, God El insewowo sel ac oakalla mu el sie mwet suwoswos, mweyen God El insewowo ke mwe sang lal ah. Ke sripen lulalfongi lal, Abel el ne misa, ma el oru uh srakna kaskas nu sesr. **5** Ke sripen lulalfongi lal Enoch, oru el tia pula misa, a utuyak el nu yurin God. Wangin mwet ku in konalak, mweyen God El usalak nu lucng. Ma Simusla uh fahk mu meet liki utuyak Enoch nu lucng, el tuh akinsewowoye God. **6** Wangin mwet ku in akinsewowoye God fin wangin lulalfongi lalos. Tuh kutena mwet su tuku in alu nu sin God, el enenu in lulalfongi lah pwaye oasr God moul se, ac El oru wo nu selos su sokol. **7** Lulalfongi lal Noah pa oru elan lohng kas in sensenkakin lun God nu sel ke ma ac tuku tok, su el tia ku in liye. El akos God ac orala oak soko, su el ac sou lal moulla kac. Ke sripen ma el oru inge, Noah el akkalemye lah faclu koluk, ac el pa sie su aksuwosyeyuk yurin God ke sripen lulalfongi lal. **8** Lulalfongi lal Abraham pa

oru el akos ke God El tuh pangnol elan som nu in sie
 fact su God El tuh wuleang mu El ac sang nu sel. El
 tuh som liki fact sel ac tia etu lah el ac som nu ya. 9
 Ke sripen lulalfongi lal, el muta oana sie mwet sac in
 fact se su God El wulela nu sel kac. El tuh muta in
 lohmn nuknuk oapana Isaac ac Jacob, su oayapa eis
 wulela sac pacna sin God. 10 Tuh Abraham el tuh
 soano siti se su God El ac fah lumahla ac musaela —
 sie siti su pwelung kac ac fah oan ma pahtpat. 11
 Lulalfongi lal Abraham pa oru elan tuh ekla papa se
 el finne arulana matuoh, ac Sarah el mutan talap se.
 El tuh lulalfongi God lah El ac oru ma El wulela kac.
 12 Abraham el finne apkuranna in misa, tulik puspis
 ac fwil puspis tuku kac! me, oana pisen itu inkusrao,
 ac pisen puk su tia ku in oekyukla weacn uh. 13 Mwet
 inge nukewa lulalfongi nwe ke na elos misa, a elos
 tiana eis ma God El wulela kac. Tusruktu elos liye ma
 inge ke oan yen loessula ac elos in sewowo kac, ac
 elos sifacna fahk lah elos mwet sac nu in acn inge,
 ac mwet fahs su muta sayen acn selos fin factu. 14
 Elos su kaskas ouinge elos oru tuh in kalem lah elos
 suk sie fact su ac ma lalos sifacna. 15 Elos tia nunku
 na ke fact se ma elos fahs liki. Elos funu nunku na
 kac, lukun oasr na pacl wo lalos in folokla. 16 Elos tia
 nunku ouinge, a elos kena konauk sie fact ma ac wo
 liki, aok fact se inkusrao. Ke ma inge God El tiana
 mwekin tuh elos in pangnol God lalos, mweyen El
 akoela tari siti se nu selos. 17 Lulalfongi lal Abraham
 pa oru el eialang Isaac, wen se natul, tuh in sie mwe
 kisa ke God El srikal. Abraham pa God El tuh orala
 wulela lal nu se ah, a Abraham el tuh akola na elan
 kisakunla wen sefanna natul ah. 18 God El tuh fahk
 nu sel meet, "Fwilin tulik puspis nga wulela nu sum
 kac ac fah tuku kac! Isaac me." 19 Abraham el tuh
 nunku mu God El ku in akmoulyalak Isaac liki misa,
 na kut ku in fahk mu Abraham el sifilpa eial Isaac
 liki misa. 20 Lulalfongi lal Isaac pa oru elan wulela
 nu sel Jacob ac Esau ke mwe in sewowo su ac fah
 tuku in pacl tok uh. 21 Lulalfongi lal Jacob pa oru el
 akin sewowoye tulik luo natul Joseph meet liki el misa.
 El funyang nu fin sikal lal ac alu nu sin God. 22
 Lulalfongi lal Joseph, ke el apkuran in misa, oru elan
 sramsram ke som lun mwet Israel liki fact Egypt, ac
 ke ma elos in oru ke srel tukun el misa. 23 Lulalfongi
 lun papa ac nina kial Moses oru eltal okanulla ke
 malem tolu tukun el isusla ah. Eltal liye lah tulik na
 oasku se pa el, ac eltal tia sangeng in seakos ma
 sap lun tokosra. 24 Lulalfongi lal Moses ke pacl se
 el matula, oru el srangesr in pangpang el wen nutin
 acn natul tokosra Egypt. 25 El sifacna sulela in keok
 yurin mwet lun God, liki na in pwarkin ma koluk ke
 kitiin pacl. 26 El nunku tuh el fin keokkin mwe akkoluk
 ma orek pac nu sin Christ, ac yohk sripa liki mwe
 kasrup nukewa lun fact Egypt, tuh el nunkala yohk
 ke ma lacne su el ac fah eis tok. 27 Lulalfongi lal
 Moses pa oru el som liki acn Egypt ac tia sangeng ke
 kasrksrak lal tokosra. El srunga folokla, mweyen
 oana elan liye God, su tia ku in liyeyuk. 28 Lulalfongi
 lal pa oru el tuh oakiya Kufwen Alukela. El sap in
 mosrweyukla mutunoa uh ke srah, tuh Lipufan su ac
 uniya wounse mukul in fah tia uniya wounse nutin
 mwet Israel. 29 Lulalfongi lun mwet Israel pa oru elos
 in ku in fahs saslal luin Meoa Srusra oana elos in
 fahs na fin acn pao, ac ke mwet Egypt elos srike in
 oru oana, na elos walomla inkof uh. 30 Lulalfongi lun
 mwet Israel pa oru pot in acn Jericho tuh mukukla
 tukun mwet Israel elos fahs rauni ke len itkosr. 31
 Lulalfongi lal Rahab, mutan kosro sac, pa oru el tia
 wi anwuki yurin mwet ma seakos God, mweyen el
 tuh kulang in kasru mwet kalngeyuk lun Israel. 32
 Mea pac nga ac fahk? Sufalla pacl ngan srumun kac!
 Gideon, Barak, Samson, Jephthah, David, Samuel,
 ac mwet palu ah. 33 Ke sripen lulalfongi lalos elos tuh
 mweuni mutunfact saya ac kutangulosla. Elos oru ma
 suwohs, ac eis ma God El wulela kac. Elos kaliya
 oalin lion uh, 34 konela firir lulap, ac kaingkunla misa
 ke cutlass. Elos tuh munas, a ekla ku; elos pulaik ke
 mweun, ac kutangla un mwet mweun lun mutunfact
 saya. 35 Ke lulalfongi lun kutu mutan uh, elos sifil eis
 sou lalos ma misa ac sifil akmoulyeyukyak. A kutu
 mwet tia lungse in sukosokla, na elos lungkin in misa
 ke keok, elos in mau ku in sifil moulyak nu ke sie mou
 wo liki. 36 Kutu selos aksruksrukiyuk ac sringsring, ac
 kutu kapiri ke sein ac sisiyang nu in presin. 37 Ac
 kutu pac tatngal nu ke misa, kutu tahtaelik nu ke ip
 luo, ac kutu anwuki ke cutlass. Kutu forfor ac wangin
 ma in nukum sayen kulun sheep ac nani — elos
 sukasrup, akkeokyeyuk ac orek koluk, 38 ac factu
 kupansuwolla nu selos! Elos forfor wel yen mwe
 sis ac fineol, ac muta in luf pe eol uh ac luf infok uh. 39
 Arulana akilenyuk mwet inge nukewa in Ma Simusla
 ke sripen lulalfongi lalos. Tusruktu elos tiana eis ma

God El wulela kac, 40 mweyen oasr akoo lun God nu selos ac oayapa nu sesr su wo liki. Ac akoo lal pa elos in wikutyang, tuh kut in tukeni aksuwosyeyukla.

12 A funu kut, oasr un mwet loh na lulap sin mwet lulalfongi inge su raunikutla. Ke ma inge lela kut in sista ma nukewa ma ikus kut uh, ac ma koluk ma liksreni na sruokkuti, ac lela kut in moniyukyung in kasrusr lasr su oan ye mutasr uh. 2 Lela kut in suilya na Jesus, su kol kut ac aksuwosye lulalfongi lasr. El finne ac misa fin sakseng a el tiana fuhleak! A ke sripen engan su el akwot nu kac, el pilesrala mwekin lun misa fin sakseng, ac inge el muta lapo layot ke tron lun God. 3 Nunku ke ma upa ma orek nu sel; ac ma el mutangla ke sripen srunga lulap lun mwet koluk nu sel! Ke ma inge kowos in tia munasla ac fuhleak. 4 Tuh ke kowos alein lain ma koluk, kowos soenna sun alein ma ac oru in anwuki kowos. 5 Ya kowos mulkunla kas in akku su God El fahk nu suwos ke kowos ma natul? "Wen nutik, kom in arulana loang ke pacl Leum El aksuwosye kom, Ac kom in tia inse toasr ke El kai kom. 6 Tuh Leum El aksuwosye mwet nukewa su El lungse, Ac sang kai nu selos nukewa su El eis tuh in ma natul." 7 Kowos in muteng ma kowos keok kac oana kai lun sie papa; keok lowos an akkalemye lah God El orekowos oana ma natul. Mea, na oasr sie tulik ma papa tuma uh tia kai? 8 Fin tia kaiyuk kowos, oana ke orek nu sin tulik natul nukewa uh, kalmac pa kowos tia ma natul na pwaye, a kowos oana temti. 9 Kut fin nunku nu ke papa tumasr fin faclu uh, elos kai kut ac kut sunakunulos na. Ouinge, arulana fal kut in akpuliselye kut nu sin Papa tumasr in Ngun, tuh kut in mou! 10 Papa tumasr faclu uh elos kai kut ke kitin pacl, fal nu ke liye lalos; a God El kai kut tuh in wo nu sesr, tuh kut in ipeis ke mutal lal. 11 Ke pacl ma kaiyuk kut uh, kut ac liye oana in ma aksupwarye kut ke pacl sac, ac tia ma in akenganye kut. Tusruktu tok, elos su aksuwosyeyuk ke kain kaiyuk inge elos kosrani mou! in misla lun sie mou suwohs. 12 Ke ma inge kowos in asroela po totola lowos, ac akkeyala inti rarrar lowos! 13 Sikalani in fahs in inkaneke suwohs, tuh ne osaksak in fah tia munasla, a in kwela. 14 Kowos in srike in mou! in misla yurin mwet nukewa, ac srike in mou! in sie mou mutal, mweyen wangin mwet ku in liye Leum el fin tia mou! ouinge. 15 Liyaung tuh kowos in tia forla liki lungkulang lun God. Tia lela

kutena suwos in ekla oana soko sak mwen su kapak ac oru kain in lokoalok puspis in masrflowos. 16 Nimet lela kutena mwet in mou! in lumah fohkfok lun kosro, ku pilesru mou! in ngun in el oana Esau, su kitala mwe usru in wounse lal ke ahlu in mongo se. 17 Ac tok, oana ke kowos etu, el tuh siyuk papa tumal in akinsewowoyal; tusruktu folokinyukla el mweyen wangin ma el ku in oru in ekulla ma el orala tari, el nwe tung ac suk in wola. 18 Kowos tia oana mwet Israel, su tuh tuku nu ke ma su elos ku in pula, aok nu Fineol Sinai yen oasr e firir we, ac lohsr lulap, ac eng upa, 19 ac pusra lulap ke mwe ukuk, ac pusren God ke El kaskas. Ke mwet uh lohng pusra sac elos kwafe tuh elos in tia sifil lohng, 20 mweyen elos tia ku in muteng ma sapkinyuk nu selos, ma fahk mu, "Kutena mwet, ku finne kosro soko, fin pusralla eol uh, kowos fah tanglal nwe ke el misa." 21 Ma elos liye inge arulana aksangengyalos, pwanang Moses el fahk, "Sangeng luk uh oru nga rarrar!" 22 A funu kowos, kowos tuku nu Fineol Zion, ac nu ke siti lun God mou!, Jerusalem inkusrao, yen tausin puspis lipufan oasr we. 23 Kowos tuku nu ke tukeni engan se lun un mwet pangpang wounse nutin God, su inelos simla tari inkusrao. Kowos tuku nu yurin God su nununku mwet nukewa, ac nu yurin ngunin mwet wo su aksuwosyeyukla tari. 24 Kowos tuku nu yurin Jesus, mwet akiwe su oakiya wuleang sasru in masr!on God ac mwet uh, ac nu ke srah in aknasnas su kaskas ke ma su wo liki ma srahl Abel tuh kaskas kac. 25 Ke ma inge kowos liyaung tuh kowos in tia srungesr lohng pusren el su kaskas. Elos su tuh srangesr lohng pusren el su fahkak kas lun God fin faclu, elos tuh kofla kaingkunla. Na faska kut — kut ac kaingla fuka kut fin tia lohng el su kaskas inkusrao me! 26 In pacl meet ah, pusral osrokak faclu, tusruktu inge El wulela ac fahk, "Ke nga ac sifilpa osrokak faclu, kusrao ac wi pac." 27 Kas se inge, "sifilpa" arulana akkalemye lah ma orekla nukewa ac fah usrusryak ac sisila, tuh ma su tia ku in usrusryak in oanna. 28 Ke ma inge, lela kut in sang kulo, mweyen kut eis tari sie tokosrai su tia ku in mokleyukla. Lela kut in sang kulo ac alu nu sin God ke sie ouiya su ac akinsewowoyal, ke sunak ac arulana akfutalyal; 29 mweyen pwaye lah God lasr El oana sie e ma ku in kunausla ma nukewa.

13 Kowos in sikalani na in lungse sie sin sie oana orekma ac toasr. Na fin ouinge, ac fah wangin kasru ke kowos sou sefanna in Christ. 2 Esam in eis nu suwos kac. 18 Kowos in tia tui in pre kacsr. Kut mwet sac nu in lohmsuwos ke kulang. Oasr mwet pulakin na pwaye lah wangin ma sufal lasr, mweyen tuh oru ouinge, ac solauk lipufan nu in lohmselos kut kena tuh orekma lasr in suwohs pacl nukewa. ke elos tia etu lah lipufan. 3 Esamulos su muta in 19 Ac nga kwafe ma lulap tuh kowos in pre nu sin kapir, oana kowos in welulos muta in kapir. Esamulos God tuh Elan sa in supweyuwot nu yuruwos. 20 God pac su keok, oana kowos in welulos keok. 4 Payuk El akmouyalak Jesus Leum lasr liki misa. El mwet uh enenu in sunakinyuk sin mwet nukewa, ac mwet Shepherd Fulat lun sheep uh ke sripen el aksororye payuk uh enenu in inse pwaye nu sin sie sin sie. God srahl in oakiya sie wuleang kawil. (aiōnios g166) 21 Lela El ac fah nununkalos nukewa su moul in elahn kosro. tuh God lun misla in sot ma wo nukewa ma kowos 5 Kowos in tia nunkun mani, a kowos in falkin ma oasr enenu in oru ma lungse lal, ac Elan orekma in kut tuh yuruwos, tuh God El fahk, "Nga ac fah tiana fahsr liki kut fah oru ma su akinsewowoyal. El fah oru ma inge kom; nga fah tiana siskomla." 6 Ke ma inge kut ku ke Jesus Christ, su fal in kaksakinyuk nwe tok ma in pulaik in fahk, "Leum El kasreyu, Nga fah tiana pahtpat! Amen. (aiōn g165) 22 Nga kwafe suwos, mwet sangeng. Mea mwet ac ku in oru nu sik?" 7 Esam wiuk in lulalfongi, kowos in mongfisirasr in porongo mwet kol lowos meet, su tuh fahkak kas lun God nu kas in akkeye luk inge; tuh leta se nga simusla inge suwos. Esamak ouiyen moul ac misa lalos, ac etai tiana loes. 23 Nga ke kowos in etu lah Timothy, mwet ouiyen lulalfongi lalos. 8 Jesus Christ el tia ekyek — wiasr, el ikakla liki kapir. El fin sa in tuku, nga ac el oana sie, ekea, misenge, ac nu tok ma pahtpat. fah usal elan wiyu ke nga ac fahsrot nu yuruwos. 24 (aiōn g165) 9 Nikmet lela kutena kain in mwe luti sutuu Sang lung lasr nu sin mwet kol lowos an kewa, ac in kifuskowosla liki inkaneke pwaye uh. Wo tuh insiasr nu sin mwet lun God nukewa. Mwet lulalfongi wiasr in akkeyeyuk ke lungkulang lun God, ac tia ke kut in acn Italy elos supu pac lung lalos nu suwos. 25 akos ma sap ke mwe mongo. Elos su akos ma sap Lungkulang lun God in wi kowos nukewa. inge tiana eis kasru kac. 10 Mwet tol su oru orekma kunalos ke iwen aktuktuk lun mwet Jew uh, wangin suwohs lalos in mongo ke kutena mwe kisa ma orek ke acn in alu lasr uh. 11 Mwet tol fulat lun mwet Jew el ac us srahn kosro nu in Acn Mutal Na Mutal in tuh oru mwe kisa nu ke eela ma koluk; tusruktu monin kosro inge isisyak likin acn in aktuktuk. 12 Ke sripa se inge Jesus el oayapa misa likin siti uh, in tuh aknasnasye mwet uh liki ma koluk lalos ke srahl sifacna. 13 Ke ma inge, lela kut in som nu yorol nu likin siti uh, ac welul keokkin mwe akmwekin ma tuh orek nu sel. 14 Tuh wangin siti kawil sesr fin facl se inge. Kut tawi na siti se su ac fah tuku. 15 Ouinge lela kut in kaksakin God inen Jesus pacl nukewa tuh in oana mwe kisa lasr — sie mwe kisa ma tuku ke oalin kutena mwet su fahkulak Jesus tuh el Leum. 16 Nikmet mulkunla in oru ma wo ac in kasru sie sin sie, tuh pa inge mwe kisa ma God El insewowo kac. 17 Kowos in akos mwet kol lowos ac fahsr tukun ma elos sapkin nu suwos. Elos tia tui in karingin ngunuwos, mweyen elos enenu in akkalemye nu sin God fokin orekma lalos. Kowos fin aksolos, elos ac engan in oru ma kunalos; a kowos fin tia, na elos ac

James

1 Ma sel James, sie mwet kulansap lun God ac lun Leum Jesus Christ: Paing mwet lun God nukewa su fahsrelik fin faclu nufon. **2** Mwet lulalfongi wiuk, ke kain in mwe srike puspis sun kowos, kowos in oakla mu ma inge mwe insewowo nu suwos, **3** tuh kowos etu lah ke pacl se lulalfongi lowos kutangla fin mwe srike inge, saffaiya muteng lowos uh yokelik. **4** Kowos in sruokyana muteng lowos nwe ke saffa, in tia munasla, tuh kowos in suwohs ac fal in ouiya nukewa, ac wangin ma kowos sufalla kac. **5** Tusruktu kutena suwos fin enenu in akyokye lalmwetmet lal, enenu elan pre nu sin God, su ac fah sang nu sel; mweyen God El tia srowohsr a El insewowo in sang yohk nu sin mwet nukewa. **6** Ac ke pacl kowos pre, kowos enenu in lulalfongi ac in tia alolo. Elos su alolo elos oana noa in meoa su tuhyak ac eng uh pahlela. **7** Mwet ouinge in tia nunku mu elos ac eis kutena ma sin Leum. **8** Elos tafu luo in nunak lalos, ac seokak in ma nukewa. **9** Sie mwet Christian su sukasrup enenu in engan lah God El akfulatyalak, **10** ac mwet Christian se su kasrup el enenu pac in engan lah God El ac akpuliselyal. Tuh mwe kasrup lal uh ac fah wanginla oana sie ros inima uh. **11** Fulen faht uh ke ac takak ac fulokla mah inima uh, na ros kac uh ac putatla ac wanginla katoiya. In lumah sacna, mwet kasrup se ac fah mwella ke el forfor ac oru orekma lal. **12** Insewowo mwet se su oaru na ke pacl srikeyuk el, tuh ke pacl se el kutangla ma upa inge, God El ac fah sang nu sel tefuro lun moul, tuh pa inge ma God El wuleang nu selos su lungse El. **13** Mwet se fin sreifeyuk, elan tia fahk, "Mwe sruhf se inge ma sin God me," tuh God El tia sreifeyuk ke ma koluk, ac El tia pac sriffe mwet uh. **14** A mwet se el sreifeyuk ke sripen lungse lal sifacna, su amakunulla nu ke ma koluk ac el sruhfla. **15** Ac ke kena koluk lal kui in el, ac oswela ma koluk lulap; ac ke ma koluk inge yokelikna, ac kololla nu ke misa. **16** Mwet kawuk saok luk, kowos in tia kiapweyukla! **17** Mwe kite wo ac fal nukewa, tuku lucng me; ma inge tuku sin God me su orala kalem nukewa inkusrao, ac su tiana ekyek pwanang lohsr uh tiana sikyak. **18** Ke lungse lal sifacna El oswekutla ac ase moul nu sesr ke kas pwaye lal, tuh kut fah oana fahko se meet inmasrlon ma orekla lal nukewa. **19** Mwet kawuk saok luk, esam ma se inge!

Mwet nukewa enenu in sa lohng, a tia sa in kaskas, ac tia pac sa in kasrkusarakak. **20** Mweyen ke mwet uh kasrkusarak, elos tia ku in orala sripa suwoswos lun God. **21** Ke ma inge, sista elah fohkfok nukewa ac orekma koluk nukewa. Ac kowos in akpuliselye kowos nu sin God, ac eis kas ma El oakiya insiowos, su ac ku in molikowosla. **22** Kowos in oru oana ma kas lun God uh fahk, ac tia lohng mukena; tuh kowos fin lohng ac tia oru, kowos sifacna kiapwekows. **23** Kutena mwet su lohng na kas ac tia moulin, el oana mwet se ma ngetang ac liye lumahl in selngun uh. **24** Tukuran el liye tari, el ac som ac sa na mulkunla lah fuka lumahl. **25** Kutena mwet su arulana lohng nu ke ma sap wowo su aksukosokye mwet uh, ac el kwafeang in nunku na kac, ac el tia lohng mukena ac mulkunla, a el orekmakin — mwet ouinge uh God El ac fah akinsewowoye in ma el oru. **26** Ya oasr mwet nunku mu el akfalye oakwuk lun alu uh? El fin tia karingin lohul, ac wangin sripen alu lal ac el sifacna kiapwella. **27** Alu pwaye ac nasnas ye mutun God Papa pa inge: in karinganang tulik mukaimtal ac katinmas su muta in ongoiya, ac sifacna liyaung tuh ma koluk lun faclu in tia akfohkfokye kom.

2 Mwet kawuk luk, ke kut mwet lulalfongi in Leum lasr Jesus Christ, Leum lun wolana, kowos in tia srisri, ku sule mwet ke lumahlos. **2** Fin pa mwet kasrup se el ring gold ac nukum nuknuk wowo utyak nu ke tukeni se lowos, ac mwet sukasrup se wi pac utyak ac el nukum nuknuk mihsasa. **3** Kom fin akfulatye mwet se ma nukum nuknuk wowo ac fahk nu sel, "Muta fin mwe muta wowo se inge," a kom fahk nu sin mwet sukasrup sac, "Tu inse ingo, ku muta infohk uh sisen niuk," **4** ya kom tia sifacna oru in oasr mwatum ke kom srisri ac nununku mwet ke ouiya sufal? **5** Mwet kawuk saok luk, kowos in porongo! God El sulela mwet sukasrup fin faclu tuh elos in kasrup in lulalfongi, ac in ipeis ke tokosrai se su El wuleang kac nu sin mwet su lungse El. **6** A kowos pilesru mwet sukasrup! Ya tia mwet kasrup pa akkolukye kowos ac uskowosyak nu in nununku? **7** Elos pa mwet ma kaskas enum ke ine wolana se su itukot nu suwos ac kowos ekin. **8** Ma se ma wo ac suwohs kowos in oru uh pa akos ma sap lun Tokosrai, su simla in Ma Simusla: "Kom fah lungse mwet tulani lom oana ke kom lungse kom sifacna." **9** A kowos fin srisri, kowos orekma koluk, ac Ma Sap

uh ac nununkeowos oana mwet kunaus ma sap. 10 nununkeyuk upa liki mwet ngia. 2 Kut nukewa tafongla Kutena mwet su srike in karinganang ma sap nukewa pacl puspis. Tusruktu fin oasr mwet tia tafongla ke a el kunausla sie, oasr mwatal kac nufon. 11 Tuh El kas lal, el sie mwet suwohs su ku in leumi manol su fahk, "Nik kom kosro," El oayapa fahk, "Nik kom nufon. 3 Kut kapriya mwe kuhf se nu in oalin horse uh in sang kifasul elan akos kut ac fahsr nu yen kut lungse fahsr nu we. 4 Nunku pac ke oak nes lulap uh, finne yohk ac el kasrusr ke eng upa uh, ac ku in kifusyuk ke kitin ikwik na srisrik, ac ku in kasrusr nu kutena acn ma captain el lungse in som nu we. 5 Ouinge loh uh: ma na srisrik se, a el ku in konkin ke el ac fah kutangla nununku. 14 Mwet lulalfongi wiuk, ma lulap. Nunku ke insak na lulap se ac ku in firirla mea sripa sie mwet el fin fahk mu oasr lulalfongi lal, a ke kitin firir na srisrik! 6 Ac loh uh el oana sie e. El orekma lal tia akpwayei? Lulalfongi sac ku in molella? oana sie faclu ma sessesla ke ma sutuu, su oan in 15 Fin oasr mwet lulalfongi wiasr, mukul ku mutan, su manosr ac osalik ma koluk in manosr nufon. El ku in enenu nuknuk ac wangin ma nalos. 16 Mea sripa sie furreak moul lasr nufon ke sie e na ngeng ma tuku suwos fin fahk nu selos, "God Elan akinsewowoye in hell me. (Geenna g1067) 7 Ku in akmunayeyuk kain kom! Kom in fusrfusr ac kihp!" — kom fin tia sang in kosro nukewa, ac mwet uh akmunaye tari kosro mwe enenu lun manolos? 8 Tusruktu soenna oasr sie mwet ku in akmunaye loh uh — ma na koluk se ac koflana kifusyukla, sessesla ke pwasin in misa. 9 Kut orekmakin loh uh in sang kulo nu sin Leum ac Papa tumasr, ac oayapa in selngawi mwet wiasr, su orekla in lemluman God. 10 Kas in sang kulo ac kas in selnga tukeni illa liki oalu sefanna. Mwet wiuk, tiana wo in ouinge! 11 Kof loslos ac kof taek tia ku in tukeni sororme liki unon in kof sefanna. 12 Mwet lulalfongi wiuk, sak fig soko tia ku in fokla tuh olive pa fahko, ac oa in grape tia ku in fokla tuh fig pa fahko uh. Unon in kof kifinte tia ku in use kofonot. 13 Ya oasr sie in inmasrlowos su oasr etauk ac lalmwetmet yoro? Elan akpwayei ke moul wo lal, ac ke orekma wo el orala ke inse pusisel ac lalmwetmet. 14 Tusruktu insiom fin sessesla ke sok, srunga, ac nunku kac sifacna, nik kom orekma koluk in kisrung ma pwaye ke kom konkin lalmwetmet lom. 15 Lalmwetmet ouinge tia ma tuku lucng me, a ma lun faclu — tia ma lun ngun, a ma lun Devil. 16 Yen ma oasr sok ac nunku kac sifacna we, fohs ac kain in ma koluk nukewa oasr pac we. 17 Ma se meet ke lalmwetmet lucng me uh pa nasnas; el oayapa misla, okak, ac kulang; sessesla ke pakoten ac fahko wo puspis; wangin srisri ac kutasrik. 18 Mwet iwe elos yukwiya fita lun misla, na elos ac fah kosrani fahko lun misla, su pa suwoswos. ouinge lulalfongi sayen orekma el misa.

3 Mwet lulalfongi wiuk, in tia pus suwos weang mwet luti, tuh kowos etu lah kut mwet luti uh fah

4 Tuku ya me anwuk ac akukuin inmasrlowos inge? Ma inge tuku liki kena lowos nu ke mwe pwar koluk, su amei na in kowos. 2 Kowos mwel ma lun

mwet ac koflana eis, oru kowos akola in akmas; yokla nunkunma suwos, ac ke kowos tia ku in eis na kowos akukuin ac anwuk. Kowos tia eis ma kowos lungse mweyen kowos tia siyuk sin God kac. 3 Ac pacl kowos siyuk uh kowos tiana eis, mweyen sripa lowos uh koluk. Kowos siyuk ke ma kowos in orekmakin nu ke pwar lowos sifacna. 4 Tiana pwaye insiowos nu sin God! Ya kowos tia etu lah kowos fin mwet kawuk lun faclu, kalmac pa kowos mwet lokoalok lun God? Kutena mwet su lungse ma lun faclu el sifacna oru elan mwet lokoalok lun God. 5 Nik kowos nunku mu sutuu uh Ma Simusla ma fahk mu, "God El lemtai ngun se su El filiya in kut." 6 Tusruktu lungkulang se su God El ase, el ku liki na. Oana Ma Simusla uh fahk, "God El lainulos su inse fulat, a El sang lungkulang nu selos su pusisel." 7 Ke ma inge, eiskowosyang sifacna nu sin God. Kowos in lain Devil, ac el fah kaingkin kowos. 8 Kowos in kalukyang nu yurin God, ac El ac fah apkuranwot nu yuruwos. Ohlla pouwos, kowos mwet koluk! Aknasnasye insiowos, kowos mwet wosounkas! 9 Kowos in arulana asor, ac tung ac mwemelil; ekulla israsr lowos an nu ke tung, ac engan lowos nu ke inse toasr! 10 Akpuliselye kowos sifacna ye mutun Leum, ac El fah akfulatye kowos. 11 Mwet wiuk in lulalfongi, kowos in tia kaskas in sufan sie sin sie. Kutena mwet su sufan mwet lulalfongi wial ku nununkal, el lain Ma Sap ac orek nununku nu kac. Kom fin nununku Ma Sap, na kom tila sie su akos Ma Sap, a kom mwet nununku se. 12 God mukena pa orala Ma Sap ac orek nununku. El mukena ku in molela ac kunausla. Su kom an ku in nununku mwet wiom? 13 Ac inge porongeyu, kowos su fahk mu, "Misenge ku lutu kut ac som nu ke sie siti ac muta we yac se, sramtauk sie business lasr ac konauk mani na yohk." 14 A kowos tia ku in etu lah moul lowos ac fuka lutu! Kowos oana sie kulasr, su sikyak ke kitin pacl na wanginla. 15 Ma fal kowos in fahk pa inge: "Fin oh lungse lun God, kut fah moul ac oru ma se inge, ku ma se ingo." 16 A inge kowos inse fulat ac tungak. Koluk kain konkin inge kewa. 17 Ke ma inge, nu sel su etu in oru wo a el tia oru, ac ma koluk se lal.

5 Ac inge, kowos mwet kasrup, porongeyu! Kowos in tung ac mwemelil ke mwe ongoiya su ac tuku nu fowos! 2 Mwe kasrup lowos kulamla, ac nuknuk lowos mongola ke watil. 3 Gold ac silver lowos nukla ke ras, ac ras se inge ac fah sie mwe loh lain kowos,

su ac fah kangla ikowos oana e uh. Kowos elosak mwe kasrup in len safla inge. 4 Kowos tia moleang molin orekma lun mwet orekma inima lowos ah. Porongo torkaskas lalos! Pusren tung lun mwet su sifeni fokin ima lowos sun insren God, Leum Kulana. 5 Moul lowos fin faclu sessesla ke mwe kasrup lulap ac mwe engan. Kowos sifacna akfatye kowos nu ke len in anwuki. 6 Kowos lusla ac uniya mwet wangin mwata, ac elos tiana lain kowos. 7 Ke ma inge, mwet lulalfongi wiuk, kowos in mongfisirsr nwe ke pacl Leum el ac tuku. Liye luman mongfisirsr lun sie mwet ima ke el soano na ima lal in fokkakin fahko wowo kac. El mongfisirsr na in soano af in taknelik ac af in kosrani. 8 Kowos enenu in wi pac mongfisirsr ac akkeye insiowos, tuh len in tuku lun Leum apkuran. 9 Mwet lulalfongi wiuk, nik kowos torkaskas lain sie sin sie, tuh God Elan tia nununkekowos. Mwet Nununku El apkuran — El akola na in utyak. 10 Mwet kawuk luk, esam mwet palu puspis su fahkak ke Inen Leum. Elos in mwe srikasrak nu suwos mweyen elos nwe keok ke ma puspis a elos mongfisirsr na. 11 Kut pangon mu elos mwet engan mweyen elos mutangla mwe keok nu selos. Kowos lohng ke muteng lal Job, ac kowos etu luman kasreyuk lun Leum nu sel ke saflaiya. Tuh Leum El sessesla ke kulang ac pakoten. 12 A yohk liki ma nukewa, mwet lulalfongi wiuk, kowos in tia fulahk ke pacl kowos orek wulela. Nikmet fulahk ke inkusrao ku faclu ku ke kutena ma saya. Fahk na "Aok" ke ma ac aok, ac "Mo" ke ma ac mo, na God El ac fah tia nununkekowos. 13 Fin oasr mwet inmasr lowos su oasr in ongoiya, el enenu in pre. Fin oasr mwet su engan, el enenu in on ke on in kaksak. 14 Fin oasr mwet mas, el enenu in suli mwet kol lun church, su fah pre kacl ac mosrwellla ke oil in olive ke Inen Leum. 15 Pre su orek ke lulalfongi fah akkeyala mwet mas. Leum El fah taksalak elan kwela, ac fin oasr ma koluk el orala, ac fah nunak munas nu sel. 16 Ke ma inge, kowos in fahkak ma koluk lowos nu sin sie sin sie, ac pre ke sie sin sie, tuh kowos fah ku in kwela. Pre lun sie mwet suwohs arulana kalem ku kac. 17 Elijah el mwet se oapana kut. El pre ke inse pwaye tuh in fah wangin af, na wangin af putati nu faclu ke yac tolu tafu. 18 Na el sifilpa pre, ac af na matol tuku inkusrao me, ac faclu sifil isus fahko. 19 Mwet lulalfongi wiuk, sie suwos fin fahsr liki inkanek pwaye, ac sie pac suwos sifil folokunulma, 20 esam

na ma se inge: kutena mwet su folokonma sie mwet
koluk liki tafongla lal, el molela ngunin mwet koluk
sac liki misa, ac oru tuh in oasr nunak munas ke ma
koluk puspis.

Sie Peter

1 Ma sel Peter, mwet sap lun Jesus Christ — Nu sin mwet sulosolla lun God su fahsrelik ac mwet sac in acn Pontus, Galatia, Cappadocia, Asia, ac Bithynia. **2** God Papa El sulekwosla fal nu ke oakwuk lal, ac Ngun lal akmutalye kowos tuh kowos in mwet lal, ac kowos in akos Jesus Christ, ac aknasnasyeyukla ke srahl. Lungkulang ac misla in arulana yokelik in kowos. **3** Lela kut in sang kulo nu sin God, Papa tumun Leum lasr Jesus Christ! Ke sripen pakoten lulap lal, El ase nu sesr sie moul sasu ke El akmoulyalak Jesus Christ liki misa. Ma se inge nwekkutla ke sie finsrak moul. **4** Ouinge kut tawi nu ke pacl se kut ac eis kasrpen mwe in sewowo su God El karingin nu sin mwet lal uh. El karingin ma inge nu suwos in kusrao, yen ma ac tia ku in kulawi, ku kolukla, ku efla. **5** Ma inge ma lowos su, ke sripen lulafongi lowos, God El karingin kowos ke ku lal nu ke molela lal su akola in akkalemeyeyuk ke pacl safla uh. **6** Kowos in engan ke ma inge, kowos finne enenu in asor ke kitin pacl inge ke sripen kain in mwe srike puspis ma kowos keok kac. **7** Sripen mwe srike inge pa in suk lah lulafongi lowos an ku na. Finne gold, su ku in kunausyukla, ac srikeyuk ke e. Ouinge lulafongi lowos, su arulana saok liki gold, ac fah srikeyuk pac, in liyeyuk kuiya. Na kowos fah eis kaksak ac wolana ac sunak ke Len se ma Jesus Christ el ac sikme. **8** Kowos finne soenna liyal, a kowos lungse el. Ac kowos lulafongel, kowos finne tia liyal inge. Ke ma inge kowos engan ma lulap ke sie engan su sessesla ke ma wolana, su kas uh tia ku in aketeya, **9** mweyen inge kowos eis molela nu ke ngunuwos, su pa sripen lulafongi lowos in el. **10** Mwet palu elos tuh arulana oaru in suk kalmen lango se inge, ac elos orek palu kac lah ac fah mau sie mwe sang lun God nu suwos. **11** Elos tuh srike in konauk lah pia pacl sac, ac fuka luman tuku lun len sac. Pa inge pacl se ma Ngun lun Christ su oan in elos tuh srisrangi nu kac, ke mwe keok su Christ el ac enenu in keok kac, ac wolana se su ac tuku toko. **12** God El akkalemeyeyuk nu sin mwet palu inge lah orekma lalos uh tia ma ac wo nu selos sifacna, a ma nu suwos, ke elos kaskaskin ma su kowos tufahna lohng inge sin mwet utuk kas su fahkak Pweng Wo ke ku lun Ngun Mutal, su supweyuk inkusrao me. Pa inge ma lipufan uh elos kena wi

kalem kac. **13** Ke ma inge, akola nunak lowos an nu ke orekma. Kowos in ngusrik ac arulana finsrak nu ke mwe in sewowo su ac fah itukot nu suwos ke Jesus Christ el ac sikme. **14** Kowos in akos God, ac tia lela moul lowos an in sifil forla nu ke lungse lowos oana ke pacl se kowos srakna nikin. **15** A kowos in mutal in ma nukewa kowos oru an, oana ke God su pangon kowos El mutal. **16** Ma Simusla uh fahk, “Kowos in mutal, mweyen nga mutal.” **17** Kowos fahk mu “Papa tumasr” ke kowos pre nu sin God, su nununku mwet nukewa ke srikasrak sefanna, fal nu ke orekma lun kais sie mwet. Ouinge kowos in orekmakin pacl lula lowos fin faclu in sunakunul. **18** Tuh kowos etu ma su tuh aksukosokye kowos liki moul wangin sripen ma tutafta sin papa matu tomowos meet ah. Tia kutu ma su ac ku in kunanula oana silver ku gold; **19** a ke srah saoklana lun Christ, su oana soko lamb su wangin kutena ma koluk ke manol. **20** God El nuna sulella meet liki orekla faclu, ac tufahna fwackyyuk Christ in len safla inge ke sripowos. **21** Ke el, kowos lulafongi in God, su akmoulyalak liki misa ac sang wolana nu sel. Ouinge lulafongi ac finsrak lowos an oan in God. **22** Inge, ke sripen akosten lowos nu ke ma pwaye, kowos aknasnasyekowosla ac etala in moulin lungse nu sin mwet lulafongi wiwos, na kowos in arulana lungse sie sin sie ke insiowos nufon. **23** Tuh ke sripen kas moul lun God su ac oan ma pahtpat, kowos sifilpa isusla, oana tulik nutin El su moul lal uh kawil, ac tia ma nutin mwet ma moul lalos uh sukawil. (aiōn g165) **24** Tuh Ma Simusla uh fahk, “Mwet e nukewa oana mah uh, Ac wolana nukewa lalos oana ros inima uh. Mah uh ac uli, ac ros uh putatla, **25** A kas lun Leum God ac fah oan nwe tok.” Kas se inge pa Pweng Wo su fwackyyak nu suwos. (aiōn g165)

2 Ke ma inge kowos in sista liki kowos kain in ma koluk nukewa; tia sifil kikiap, ku kaskas wosounkas, ku sok, ku kas in akkolukye sie sin sie. **2** Kowos in oana tulik tufahna isusla, malu pacl nukewa nu ke sronin titi mutal lun Ngun, tuh ke kowos nim kowos in kapak ac moulla. **3** Oana ke Ma Simusla uh fahk, “Kowos sifacna konauk woiyen kulang lun Leum God.” **4** Kowos in fahsr nu yurin Leum, eot moul su mwet uh pilesrala, a God El sulela ac aksaokye. **5** Kowos in fahsru oana eot moul, ac lela in orekmakinyuk kowos in musaela tempul lun ngun, yen ma kowos ac fah kulansap oana mwet tol mutal in sang mwe

kisa su mwe akinsewowe God, ac akkalemeyuk nu suwos sin ngun lal ke Jesus Christ. 6 Tuh Ma Simusla uh fahk, "Liye, nga sulela sie eot saok, Su nga ac filiya tuh in eot in sruwasrik in Zion; Ac kutena mwet su lulalfongi ke el, ac fah tiana auli." 7 Eot se inge yohk sripa nu suwos su lulalfongi; a nu selos su tia lulalfongi: "Eot se su mwet musa sista mu wangin sripa Ekla pa yohk sripa oemeet uh." 8 Ac sie pac Ma Simusla uh fahk, "Pa inge eot se ma ac oru mwet uh in tukulkul, Eot se ma ac oru elos in ikori." Elos tukulkul mweyen elos tia lulalfongi ke kas sin God me; ma inge fal nu ke oakwuk lun God kaclos. 9 Tuh kowos pa mutanfahl se ma suleyukla, mwet tol lun Tokosra, sie mutanfahl mutal, mwet lun God sifacna, suleyukla in sulkakin orekma wo lun God, su pangonkowsme liki lohsh nu ke kalem wolana lal. 10 Meet kowos tuh tia mwet lun God, a inge kowos mwet lal. Meet kowos tia etu ke pakoten lun God, a inge kowos eis tari pakoten lal. 11 Mwet kawuk luk, su moul oana mwet sac ac mwet fufahsryesr fin faclu, nga kwafe tuh kowos in sista ma koluk su monuwos kena nu kac, su mweun lain moul in ngun. 12 Ouiyen moul lowos inmasrlon mwet selulalfongi uh enenu in arulana wo, elos fin mau akkolukye kowos ac fahk mu kowos mwet orekma koluk, elos ac akilen orekma wo lowos uh, ac kaksakin God ke Len se El ac tuku uh. 13 Ke sripen Leum, kowos in akos mwet kol nukewa fin faclu — nu sin Tokosra Fulat, tuh el fulat oemeet, 14 ac nu sin governor uh, su srisrngiyuk sin Tokosra Fulat tuh elos in kalyei mwet orekma koluk, ac kaksakin mwet orekma wo. 15 Tuh God El lungse kowos in tulokinya sramsram lalfon lun mwet nikin, ke orekma wo lowos. 16 Kowos in moul oana mwet sukosok, tusruktu nimet orekmakin sukosok lowos in afinya kutena ma koluk, a kowos in moul oana mwet kohs lun God. 17 Kowos in sunakin mwet nukewa, ac lungse mwet lulalfongi wiowos, ac akfulatye God, ac sunakin Tokosra Fulat. 18 Kowos mwet kulansap, kowos in akos mwet kacto lowos an, ac arulana akfulatyalos — tia nu selos na su kulang ac nunak wo keiwos, a nu selos pac su kou. 19 Kowos fin mutangla ngal lun mwe keok su tia fal in orek nu suwos, mweyen kowos akilen lah pa inge ma lungse lun God nu suwos, ma inge ac mwe in sewowo nu suwos. 20 Tuh mwe mea in kaksakinyuk kom, kom fin muteng ke anwuk ma orek nu sum ke sripen

kom orala sie ma koluk? A kom fin muteng mwe keok su orek nu sum ke kom oru ma wo, God El ac fah akinsewowe kom. 21 Pa inge ma God El pangon kowos nu kac, tuh Christ sifacna el tuh keok keiwos ac oakiya sie mwe srikasrak nu suwos tuh kowos fah fahsr in falkal. 22 Wangin ma koluk el orala, ac wangin kas kikiap lohngyuk sel. 23 Ke mwet uh fahk kas in akkolukyal, el tia topkolos ke kas koluk; ke el keok, el tia fahk kutena kas in aksangeng, a el eaisalang nu sin God, El su nununku suwohs. 24 Christ el sifacna usla ma koluk lasr in manol nu fin sakseng, tuh kut in wi ma koluk lasr uh misa ac moulkin moul suwoswos. Kowos kwela ke sripen kinet kac. 25 Kowos tuh oana sheep su tuhlah, tusruktu inge folokinyukme kowos tuh kowos in fahsr tukun Mwet Shepherd, su karingin ngunuwos.

3 In ouiya sacna, mutan payuk kowos in akos mukul tomowos, tuh kutena selos fin tia lulalfongi ke kas lun God, orekma wo lowos an ac fah pwanulosme in wi lulalfongi. Ac tia enenu kowos in fahkla kutena kas, 2 mweyen elos ac liye na moul nasnas lowos, ac luman akfulatyen God suwos. 3 Kowos in tia orekmakin mwe yun ma liyeyuk lik tuh in akkatoye kowos, oana mwe naweyuk nu ke aunsuf, ku mwe walwal orek ke gold, ku nukruk yohk molo. 4 A kato lowos uh in tuku liki nunak pwaye lun insiowos, su kalem ke inse misla ac efal, tuh ma inge ac fah oan paht, ac pa saok na pwaye ye mutun God. 5 Tuh mutan in pacl oemeet ah su lulalfongi ac finsrak yohk in God, elos sifacna nawelosla ke elos akos mukul tumalos uh. 6 Sarah el tuh ouinge; el aksol Abraham ac pangnol leum lal. Inge kowos acn natul Sarah kowos fin oru ma wo ac tia sangeng ke kutena ma. 7 In ouiya se pacna inge, mukul payuk uh kowos in muta yurin mutan kiowos ac esam lah elos munas liki kowos. Oralos in wo ac akfulatyalos, tuh elos ac wi kowos ipeis ke moul ma pahtpat, su mwe kite lun God. Oru ma inge, tuh in fah wangin ma lusrong pre lowos uh. 8 In aksafye mwe sramsram luk uh: kowos nukewa enenu in nunak sefanna ac ku in pulakin ma mwet wiowos in lulalfongi elos pulakin. Kowos in lungse sie sin sie, ac kowos in kulang ac inse pusisel nu sin sie sin sie. 9 Nimet folokin ma koluk ke ma koluk, ku sang kas koluk in lain kas koluk. A kowos in folokin ke kas in akinsewowe, mweyen mwe in sewowo pa God El wulela kac mu El ac sot nu

suwos ke El tuh pangon kowos ah. 10 Oana ke Ma Simusla uh fahk, "Kutena mwet su lungse engankin moullal Ac kena liye pacl wo, Enenu elan tia fahk kutena kas koluk Ac tia sifil kikiap. 11 El enenu in forla liki ma koluk ac oru ma wo; El enenu in suk moullal misla ke insial nufon. 12 Tuh Leum El tawi mwet suwoswos Ac lipsre pre lalos; A El lainulos su oru ma koluk." 13 Kowos fin moniyuk in oru ma wo, su ac fah akkolukye kowos? 14 Tusruktu kowos finne keok ke kowos oru ma wo, kowos insewowo na! Nimet sangeng sin kutena mwet, ac nimet fosrng. 15 A kowos in akfulatye Christ insiwos, ac akleumyal in moullal lowos. Akola pacl nukewa in topik kutena mwet su siyuk ke finsrak se su oan in kowos, 16 tusruktu oru ke kas fisrasr ac ke sunak. Karingin nunak lun insiwos in nasnas na, tuh mwet fin fahk kas in akkolukye kowos, elos su fahk kas koluk ke orekma wo lowos ke Christ, ac fah mwekin ke ma elos fahk uh. 17 Tuh wo kowos in keok ke sripen orekma wo lowos, fin pa inge ma lungse lun God, liki keok ke sripen kowos oru ma koluk. 18 Tuh Christ el misa ke ma koluk pacl sefanna in akfalye pacl nukewa; sie mwet suwos el misa in aolla mwet sesuwos, tuh elan pwen kowos nu yurin God. Anwuki el in mano, a akmoulyeyuk el in ngun, 19 ac ke el moullal in ngun, el som ac luti nu sin ngun su muta in kapi. 20 Ngun inge ma lun mwet su tia akos God ke El tuh mongfisrasr in tupanulos ke Noah el tuh musai oak soko ah. Mwet oalkosr na su muta in oak soko ah pa tuh moliyukla ke kof uh. 21 Kof se inge akilenyen baptais, su pa mwe molela nu suwos in pacl inge uh. Tia orek in olla fohkfok liki mano, a orek tuh in sie wulela nu sin God ke sulela pwaye lun kais sie mwet. Ma se inge molikowosla ke sripen sifil moulyak lun Jesus Christ, 22 su sowak tari nu inkusrao ac muta lac po layot sin God. El leum fin lipufan nukewa, ac kain in wal ac ku nukewa yen engyeng uh.

4 Ke sripen Christ el tuh keok ke moullal in mano, kowos enenu in oayapa sifacna akkeye kowos tuh nunak lowos in oana nunak lun Christ, tuh kutena mwet su keok ke manol el tia sifil ke oru ma koluk. 2 Ac ingela, moullal in mano lowos uh enenu in fal nu ke ma lungse lun God, ac tia nu ke ma lungse lun mwet. 3 Fal tari pacl ma kowos sista in oru ouiya ma mwet tia lulalfongi God uh oru. Moullal lowos tuh som yokna nu ke ouiya fohkfok, lung lun ikwa, nim mwe sruhi,

tukeni warongrong in oru ma koluk, kufwen sruhi, ac alu nu ke ma sruloala su sie mwe srungayuk yohk. 4 Ac inge, mwet tia lulalfongi God uh elos lut lah kowos tila welulos ke moullal in sununta ac lumah fohkfok meet ah, pwanang elos fahk kas in akkolukye kowos. 5 Tusruktu elos ac fah enenu in sifacna fahkulosyak ye mutun God, su akola in nununku mwet moullal ac mwet misa. 6 Pa inge sripen Pweng Wo uh tuh lutiyuk pac nu sin mwet misa uh, aok elos su tuh nununkeyuk ke elos srakna moullal, oana ke mwet nukewa nununkeyuk uh. Lutiyuk nu selos tuh in moullal in ngun lalos elos fah ku in moullal oana ke God El moullal. 7 Safla lun ma nukewa apkuran me. Ouinge kowos in sifacna liyekowosyang ac ngusrik in nunak lowos, tuh kowos in pre fal. 8 Yohk liki ma nukewa, kowos in lungse sie sin sie ke inse pwaye, mweyen elos su lungse elos akola pacl nukewa in nunak munas ke ma koluk mwet uh oru nu selos. 9 Paing sie sin sie nu in loh m suwos ac tia torkaskas. 10 Kais sie suwos eis tari sie mwe sang saok sin God me, na kowos in orekmakin mwe sang lowos in akwoye mwet ngia, oana sie mwet tutafo wo. 11 Kutena mwet su ku in luti, elan fahkak kas lun God; kutena mwet su kulansap, enenu in oru ke ku su God El sang nu sel, tuh in kaksakinyuk God in ma nukewa ke Christ Jesus, su ma lal wolana ac ku nwe tok ma pahtpat. Amen. (aiōn g165) 12 Mwet kawuk saok luk, nimet kowos lut ke mwe srike upa ma kowos keok kac, oana in sufal in siyak nu suwos. 13 A kowos in engan lah kowos ipeis ke keok lun Christ, tuh ac fah arulana yohk engan lowos ke wolana lal ac fah akkalemeyeyuk. 14 Insewowo nu suwos mwet fin kaskas koluk lain kowos ke sripen kowos fahsr tukun Christ; kalmen ma inge pa Ngun wolana lun God oan fowos. 15 Kutena suwos fin keok, lela in tia ma ke el akmas, ku el pisrapasr, ku el sie mwet kunausla ma sap, ku el sifacna isongol in oru ma kunen mwet ngia. 16 Tusruktu, kowos fin keok mweyen kowos mwet Christian, nimet kowos mwekin kac, a kowos in sang kulo nu sin God lah kowos ekin inen Christ. 17 Mutawauk tari pacl in nunuku, ac mwet lun God uh pa ac nununkeyuk oemeet uh. Fin mutawauk yorosr, ac mau fuka nu sin mwet su tia lulalfongi ke Pweng Wo sin God uh? 18 Tuh Ma Simusla uh fahk, "Upa tuh mwet wo uh in moliyukla; Na ac fuka nu sin mwet koluk su selulalfongi God uh?" 19 Ouinge, elos su keok mweyen pa inge ma lungse lun God nu selos, fal

elos in sukalani in oru ma wo, ac sifacna eiselosyang nu sin God su oralosla ac su liyaung wulela lai in pacl nukewa.

5 Nga kwafe nu suwos, mwet elder lun church. Nga mwet elder se pac, ac nga sie mwet loh ke keok lun Christ, ac nga ac fah wi ipeis ke wolana se su ac fah akkalemyeyuk. Nga kwafe nu suwos 2 tuh kowos in liyaung un mwet lulalfongi su God El asot nu inpowos, oana sie shepherd el liyaung un sheep natul. Kowos in tia srangesr, a kowos in insewowo in oru, mweyen pa inge ma God El lungse. Oru orekma lowos, tia tuh in moul nu suwos, a ke lungse na lowos in kulansap. **3** Nimet orek funmwet nu sin mwet su itukot kowos in karingin, a kowos in mwe srikasrak nu selos. **4** Ac ke Mwet Shepherd Fulat el sikme, kowos ac fah eis tefuro saromrom ac wolana, su ac fah tia ku in efla. **5** In ouiya sacna, kowos mwet fusr enenu in sunakin ac akos mwet matu. Ac kowos nukewa, mwet fusr ac mwet matu, in nokomang nuknuk in loeyuk lun pusisel ac kulansupu sie sin sie, tuh Ma Simusla uh fahk, "God El lain mwet fulat nunak la, a El kulang nu sin mwet pusisel." **6** Ke ma inge kowos in akpusiselye kowos ye po kulana lun God, tuh El fah srukkowosyak ke pacl El sifacna oakiya. **7** Sang mwe fosnga lowos nukewa nu sel, mweyen El nunkekowos. **8** Kowos in ngusrik ac tawi! Devil, mwet lokoalok lowos, el forfor oana soko lion ngutngut, sukok mwet elan kangla. **9** Tu na ku ke lulalfongi lowos an, ac lainul mweyen kowos etu lah mwet lulalfongi wiowos fin faclu nufon elos pulakin pac kain keok ma kowos pula uh. **10** Tukun kowos keok kitin pacl, na God lun lungkulang, su pangon kowos in ipeis ke wolana lai ke kowos kupasryang nu sin Christ, El ac fah akwoyekowosla, ac akkeye kowos tuh kowos in tu na ku. (aiōnios g166) **11** God pa leum fin ma nukewa nwe tok ma pahtpat! Amen. (aiōn g165) **12** Silas, su nga nunku kacl oana sie mwet Christian oaru wiuk, pa kasreyu simis leta fototo se inge nu suwos. Nga lungse akkeye kowos, ac fahkak lupan lulalfongi luk lah pa inge lungkulang pwaye lun God. Kowos in tu na ku kac. **13** Mwet wiowos ke church in acn Babylon, su oapana kowos solla sin God, elos supu lung lalos nu suwos. Ac Mark, wen nutik in lulalfongi, el oayapa supu lung lai. **14** Kowos in paing sie sin sie ke lungse pwaye lun mwet Christian. Mislal in wi kowos nukewa su ma lun Christ.

Luo Peter

1 Ma sel Simon Peter, sie mwet kulansap ac mwet sap lun Jesus Christ — Nu sin mwet su ituyang tari nu selos sie lulalfongi su saok oana lulalfongi lasr uh, ke sripen suwoswos lun God ac Mwet Lango lasr Jesus Christ: **2** Lela in arulana yohk lungkulang ac misla in kowos ke sripen etu lowos ke God ac ke Jesus, Leum lasr. **3** Ku lun God ase tari nu sesr ma nukewa su kut enenu tuh kut in moul fal nu ke ma lungse lun God. Ku in ouinge ke sripen etu lasr ke El su pangon kut in ipeis ke fulatlana ac wolana lal. **4** In ouiya se inge El ase nu sesr mwe sang yohk ac saoklana su El wulela kac, tuh ke sripen mwe sang inge kowos fah ku in kaingla liki lung koluk su kunausla moul lun mwet fin faclu, ac kowos in ku wi ipeis ke moul mutal su ma lun God sifacna. **5** Ke sripa se inge, kowos in insianaung in akyokye lulalfongi lowos ke orekma wo; ac akyokye orekma wo lowos ke etauk ke God, **6** ac akyokye etauk lowos ke sifacna leum fowos, ac sang muteng in weang sifacna leum fac, na sang moul mutal nu ke muteng lowos; **7** ac kowos in akyokye moul mutal lowos ke kowos alungsei sie sin sie; ac akyokye alungsei sie sin sie ke lungse nu sin mwet nukewa. **8** Kowos enenu tuh ouiya inge nukewa in yokyokelik in kowos, na ac fah yohk sripowos ac orekmakinyuk kowos ke sripen etauk lowos ke Leum lasr Jesus Christ. **9** A ouiya inge fin wangin yurin sie mwet, el oana mwet se ma supal ngetnget lal, pwanang el mulkunla lah el aknasnasyeyukla tari liki ma koluk lal meet ah. **10** Ke ma inge, mwet lulalfongi wiuk, sifilpa liksreni srike in oru tuh sulela ac pang kawil lun God nu suwos in ku in kalem ke moul lowos. Kowos fin oru ouinge, kowos ac fah tiana fuhleak lulalfongi lowos. **11** In ouiya se inge, ac fah itukot nu suwos ku suwoswos in iliyak nu in Tokosrai kawil lun Leum ac Mwet Lango lasr Jesus Christ. (aiōnios g166) **12** Na nga fah akesmakye kowos pacl nukewa ke ma inge, kowos finne etu tari kac, ac arulana okak ke mwe luti pwaye ma kowos eis tari. **13** Nga nunku mu fal na nu sik in akesmakinye kowos ke ma inge ke lusen na moul luk. **14** Nga etu lah ac tia paht na nga ac misa, oana ke Leum Jesus Christ el fahkma kalem nu sik. **15** Ouinge, nga fah sang kuiyuk in oru sie ma in akesmakye kowos, tuh tukun nga misa kowos in ku in esam ma inge pacl

nukewa. **16** Kut tiana orekmakin sramsram lusrongten ma mwet uh kinauk ke kut fahkak nu suwos ke tuku lun Leum lasr Jesus Christ. Kut sifacna liye ke mutasr lupan wolana lal. **17** Kut wi liye ke ituyang sunak ac wolana nu sel sin God Papa, ke pusra se tuku nu sel liki El Su Fulatlana ac fahk, "El inge Wen kulo nutik, su nga in sewowo kac!" **18** Kut sifacna lohng pusra se inge ke tuku inkusrao me, ke kut welu tu fineol mutal. **19** Inge arulana kui lulalfongi lasr ke kas se su sulkakinyuk sin mwet palu. Ac fah wo kowos fin lohng nu kac, mweyen ma inge oana sie lam su kalmelik acn lohnr uh, nu ke Kusrun Len uh sikyak ac Nasren in Lotutang sreya insiowos. **20** Tusruktu, ma se ma yohk sripa emeet uh, kowos in esam lah wangin sie ku in sifacna aketeya sie kas in palu in Ma Simusla. **21** Tuh wangin kas in palu fwackyak ke na lungse lun mwet, a mwet su kolyuk ke ku lun Ngun Mutal elos fahkak kas su tuku sin God me.

2 Mwet palu sutuu tuh sikyak inmasrlon mwet uh in pacl meet ah, ac in ouiya sacna mwet luti sutuu ac fah sikyak pac inmasrlowos. Elos ac use mwe luti sutuu ma ac pwanma ongoiya nu suwos. Elos ac fah lafwekin Leum se su molelosla, pwanang ongoiya ac fah sa na in tuku nu faclor. **2** Finne ouinge, mwet puspis ac fah fahsr tukun moul fohkfok lalos; ac ke sripen orekma lalos, mwet saya ac fah kaskas in akkolukye Inkanek pwaye. **3** Ke sripen rapku lun mwet luti sutuu inge, elos ac kasrupi ke elos ac srumun nu suwos sramsram ma elos sifacna kinauk. Ke pacl na loeloes Mwet Nununku lalos El akola tari, ac El Su ac Kunauselosla El tiana mutul! **4** God El tia molela lipufan su orekma koluk, a El siselosla nu in hell, yen elos kapir we in acn lohnr lulap, ac soano Len in Nununku. (Tartaroō g5020) **5** God El tia molela faclu se meet ah, a El use sronot nu fin faclu su sessesla ke mwet su tia akos God. El molella Noah, su fahkak kas suwoswos lun God, wi mwet na itkosr saya. **6** God El furreak siti Sodom ac Gomorrah nwe ke apatla, ac oru tuh in mwe srikasrak ke ma ac fah sikyak nu sin mwet seakos God. **7** El molella Lot, sie mwet wo su toasrlana ke ouiyeen moul fohkfok lun mwet koluk. **8** Mwet wo sac tuh muta in masrlolos, ac len nu ke len el keok ac toasr ke el liye ac lohng orekma koluk lalos. **9** Ouinge Leum God El etu lah El ac molela fuka mwet wo liki mwe srike nu selos, ac El ac fah tia tui in kalyei mwet koluk nwe

ke Len in Nununku, 10 yokna nu selos su fahsrna tukun lung koluk lun ikwa, ac pilesru ku lun God. Mwet luti sutuu inge elos sumwekin ac likkeke, ac wangin sunakinyen wolana lun mwet muta lucng; a elos kaskas in akkolukyalos. 11 Finne lipufan uh, su arulana ku liki mwet muta lucng inge, elos tia fahk kas in akkolukye mwet lucng ye mutun Leum God. 12 Tusruktu mwet inge elos oana kosro lemnak ma wangin nunka, su nuna isusla in sruhu ac anwuki. Elos kaskas akkolukye kutena ma su elos tia kalem kac. Ac fah kunausyukla elos oana kosro lemnak uh, 13 ac elos ac fah akkeokyeyuk oana ke elos akkeokye mwet ngia. Elos pwarkin in orekma koluk ke srakna len, in akwoye lungse lun manolos. Elos mwe mwekin ac kupatol ke elos wi kowos in mongo, sruk elos mutana engankin inkanek kutasrik lalos! 14 Wangin ma elos lungse liye sayen mutan kosro; elos tiana muti in oru ma koluk. Elos pwen mwet munas nu ke mwe kwasrip. Inisialos arulana pahla in rapku. Elos oan ye selnga lun God! 15 Elos fahsr liki inkanek suwohs, ac elos tuhla. Elos fahsr ke inkanek ma Balaam wen natul Beor el fahsr kac, su lungse mani ma el eis ke sripen orekma koluk lal, 16 na kaiyuk el ke ma koluk lal. Donkey natul ah kaskas ke pusren mwet, ac tulokinya orekma lalfon lun mwet palu sac. 17 Mwet inge oana unon paola, oana pukunyeng su ukyukla ke paka. God El akoela acn selos in acn lohshr matoltol. (questioned) 18 Elos fahk kas filang ac lalfon, ac orekmakin ouiya fohklok lun mano in sang srifalos su tufahna mutawauk in kaingkunla mwet su moul koluk. 19 Mwet luti sutuu inge elos wuleang mu elos ac aksukosokye mwet uh, sruk elos sifacna mwet kohs nu ke ouiye moul koluk — tuh sie mwet el mwet kohs nu ke kutena ma su el kofla kutangla. 20 Ke mwet uh eis etauc lalos ke Leum ac Mwet Lango lasr Jesus Christ, elos kaingla liki ku kunausten lun faclu. Na elos fin sifil sruhu ac kutangyukla ke ma inge, saflaiyalos ac koluk liki na meet ah. 21 Ac wona nu selos elos funu tia etu inkanek suwohs, liki na in etu tari ac sifil forla liki mwe luti mutal ma itukyung nu selos. 22 Ma sikyak nu selos uh akkalemye lah soakas inge pwayena: “Soko kosro ngalngul ac sifil lohela ma el wihtacla” ac “Soko pig ma tetekinyukla tari el ac folokla ipippip ke fohk furarrar uh.”

3 Mwet kawuk saok luk, leta akluo nga simis nu suwos pa inge. In leta inge kewa, nga srike in

pirakak nunak nasnas lowos ke nga akesmakinye kowos ke ma inge. 2 Nga ke kowos in esam kas ma fwackyak nu suwos pacl loeloes somla sin mwet palu mutal, oayapa sap lun Leum ac Mwet Lango ma tuh itukot nu suwos sin mwet sap lowos ah. 3 Ma se meet, kowos enenu in akilen lah ke len safla ac oasr mwet ac sikyak su moul lalos leumiyuk ke lung koluk lalos sifacna. Elos ac aksruksrukye kowos, 4 ac siyuk, “Ya El tia wuleot mu El ac foloko? Ac El aya? Papa tumasr ah misa tari, ac ma nukewa srakna oaya ah, oana ke faclu tufahna orekla!” 5 Elos nuna sulela in pilesru lah pacl loeloes somla God El orala kusrao ke kas lal. El sraclik faclu liki kof uh ke kas lal, ac oru tuh facl pao in sikyak liki kof uh, 6 ac oayapa ke kof, sronot uh tuh kunausla faclu se meet ah. 7 Tusruktu ke kas sacna, kusrao ac faclu se ma oasr inge karinginyuk tuh in fah kunausyukla ke e. Ma inge ac oanna nu ke len se ac fah nununkeyuk ac kunausyukla mwet su seakos God. 8 Tusruktu, mwet kawuk saok luk, kowos in tia mulkunla ma se inge: wangin ekla inmasrlon sie len ac sie tausin yac sin Leum God; yorol ma luo inge oana sie. 9 Leum God El tia pahla in oru ma El wulela kac, oana ke kutu mwet uh nunku uh. A El mongfirsasr nu suwos, mweyen El tia lungse kutena mwet in tuhla, a El kena mwet nukewa in forla liki ma koluk lalos. 10 A Len lun Leum ac fah tuku oana sie mwet pisrapasr. In Len sac, kusrao ac fah wanginla ke sie pusra na lulap; ma su oan in kusrao ac fah firiryak ac kunausyukla, ac faclu ac ma nukewa loac fah wanginla. 11 Ke sripen ma inge nukewa ac fah kunausyukla in lumah se inge, moul lowos enenu in mutal ac kisakinyukyung nu sin God 12 ke kowos tupan Len lun God. Kowos in sang kuiyowos in oru tuh Len sac in sa tuku — Len se ke kusrao ac firiryak ac kunausyukla, ac ma su oan inkusrao ac fah kofelik ke fol uh. 13 A kut tupan ma God El wulela kac: kusrao sasru ac faclu sasru, acn ma mwet nukewa ac oru ma suwohs. 14 Ouinge, mwet kawuk luk, ke kowos soano Len sac, kowos in kwafeang tuh moul lowos in nasnas ac in wangin mwatuwos, ac kowos in moul in misla ye mutun God. 15 Kowos in nunuku ke mongfirsasr lun Leum lah El asot pacl wo nu suwos tuh kowos in ku in moulla, oana ke Paul, mwet saok wasr, el sim fahk nu suwos ke el orekmakin lalmwetmet ma God El asang nu sel. 16 Pa inge ma el srumun kac in leta lal nukewa. Oasr

kutu ma upa in leta lal ma mwet selalkung ac mwet seokak elos tia aketeya pwaye kac, oana elos muta oru pac ke kutu kas in Ma Simusla uh. Ke ma inge elos sifacna oru tuh moul lalos in kunausyukla. 17 A kowos, mwet kawuk luk, kowos etu ma inge tari. Kowos in sifacna liyekowosyang tuh kowos fah tia aktafongyeyukla ke ma sutuu lun mwet pilesru ma sap, pwanang kowos putatla liki acn kowos muta okak we. 18 A kowos in kapkapak in lungkulang ac etauk lowos ke Leum ac Mwet Lango lasr Jesus Christ. Lela in kaksakinyuk el, inge ac nu tok ma pahtpat! Amen (aiōn g165)

Sie John

1 Kut sim nu suwos ke Kas in moul, su nuna oan oe ke mutawauk ah me. Kut tuh lohng, ac kut sifacna liye ke mutasr; aok, kut liye tari, ac paosr kahlya tari. **2** Ke pacl se moul sac ku in liyeyuk, kut tuh wi liye; ouinge kut kaskaskin ac srumun nu suwos ke moul kawil se ma oan yurin Papa, su akkalemeyuk nu sesr. (aiōnios g166) **3** Ma su kut tuh liye ac lohng, kut fahkak pac nu suwos, tuh kowos in wikutyang ke moul in sie sin sie lasr yurin God Papa, ac yurin Jesus Christ, Wen natul. **4** Kut simusla ma inge tuh engan lasr in arulana yohk. **5** Inge, mwe luti se ma kut lohng tari sin Wen natul ac fahkak uh pa inge: God El kalem, ac wangin kutena lohsr in El. **6** Kut fin fahk mu kut aengani yorol, a kut fufahsryesr in lohsr, kut kikiap ke ma kut fahk ac oayapa ke ma kut oru. **7** Tusruktu, kut fin fufahsryesr in kalem — oana ke El oasr in kalem — na oasr aengani lasr yurin sie sin sie, ac srahn Jesus, Wen natul, aknasnasyekutla liki ma koluk nukewa. **8** Kut fin fahk mu wangin ma koluk lasr, kut sifacna kiapwekutla ac wangin ma pwaye in kut. **9** A kut fin fahkak ma koluk lasr nu sin God, El ac fah akpwayei wulela lal ac oru ma suwohs: El ac fah nunak munas nu sesr ke ma koluk lasr, ac aknasnasye kut liki ma sesuwos nukewa lasr. **10** Kut fin fahk mu kut soenna oru ma koluk, kut oru srulun God El kikiap, ac kas lal tia oan in kut.

2 Tulik kulo nutik, nga simis ma inge nu suwos tuh kowos fah tia oru ma koluk. Tusruktu mwet se fin oru ma koluk, oasr sie Mwet lwe lasr nu sin Papa — aok Jesus Christ — el su suwoswoslana. **2** Ac Christ sifacna pa ku in iwala ma koluk lasr, ac tia ma koluk lasr mukena, a ma koluk pac lun mwet nukewa. **3** Kut fin akos ma God El sapkin, na pwaye lah kut etal. **4** Mwet se fin fahk mu el etal, a el tia akos ma El sapkin, el sie mwet kikiap ac wangin ma pwaye in el. **5** A kutena mwet su akos kas lal, el pa akkalemeye lah lungse lal nu sin God pwayena. Pa inge mwe akpwayei lah kut mwet lun God: **6** kutena mwet su fahk mu el mwet lun God, moul lal enenu in oana moul lun Jesus Christ. **7** Mwet kawuk saok luk, nga tia simis kutena ma sap sasu nu suwos, a ma sap matu se. Nuna ma sap se ma tuh oan yuruwos oe ke mutawauk me ah. Ma sap matu se inge pa mwe luti se na ma kowos lohng tari. **8** Tusruktu ma sap se nga

simis inge sasu, mweyen akpwayeyuk in Christ ac oayapa in kowos. Tuh lohsr uh fahsr in wanginla ac kalem pwaye uh mutawauk kalmelik. **9** Kutena mwet su fahk mu el muta in kalem a el srunga sie sin mwet lulalfongi wial, el muta in lohsr nwe ke pacl se inge. **10** Kutena mwet su lungse mwet lulalfongi wial, el muta in kalem, ouinge wangin kutena ma ac aktukulkulyal. **11** A kutena mwet su srunga mwet lulalfongi wial, el muta in lohsr; el fufahsryesr in lohsr ac tia etu acn el fahsr nu we, mweyen el tia ku in liye in lohsr uh. **12** Nga sim nu suwos, tulik nutik, mweyen ma koluk lowos nunak munas nu suwos ke sripen Christ. **13** Nga sim nu suwos, papa, mweyen kowos etal su nuna muta ke mutawauk me. Nga sim nu suwos, mukul fusr, mweyen kowos kutangla el su Koluklana. **14** Nga sim nu suwos, tulik nutik, mweyen kowos etal Papa. Nga sim nu suwos, papa, mweyen kowos etal su nuna muta oe ke mutawauk me. Nga sim nu suwos, mukul fusr, mweyen kowos ku — kas lun God oan in kowos, ac kowos kutangla el su Koluklana. **15** Nimet kowos lungse faclu, ku kutena ma lun faclu. Kowos fin lungse faclu, kowos tia lungse Papa. **16** Ma nukewa lun faclu — lung lun ikwa, ma mwet uh liye ac mwel, ac ma lusrongten nukewa ma mwet uh konkin uh — ma inge tia tuku sin Papa me, a ma inge nukewa tuku sin faclu me. **17** Faclu ac ma nukewa loac ma mwet uh mwel uh mutawauk in wanginla; a el su oru ma lungse lun God fah moul ma pahpat. (aiōn g165) **18** Tulik nutik, pacl saffa uh apkuran me! Fwackot tari nu suwos lah el su Lain Christ ac fah tuku; ac inge mwet lain Christ puspis sikyak tari, ke ma inge kut etu lah pacl saffa uh apkuran me. **19** Mwet ouinge uh tia ma wiasr, pa pwanang elos som liki kut uh. Elos funu ma wiasr elos lukun mutana yorosr, a elos som tuh in arulana kalem lah wangin sie selos ma wiasr. **20** A Christ el mosrwekowsla tari ke Ngun Mutal, ouinge kowos nukewa etu ke ma pwaye uh. **21** Nga tia sim nu suwos mweyen kowos soenna etu ma pwaye, a mweyen kowos etu tari, ac kowos etu pac lah wangin kas kikiap ku in tuku liki ma pwaye uh. **22** Na fin ouinge, su kac kikiap— El su fahk mu Jesus el tia Christ. Kain in mwet se inge pa Mwet Lain Christ — el tia lulalfongi ke Papa, ac el tia pac lulalfongi ke Wen. **23** Tuh kutena mwet su tia lulalfongi ke Wen, el tia pac lulalfongi ke Papa, ac kutena mwet su lulalfongi ke Wen, Papa El oasr

pac yorol. **24** Ke ma inge kowos in sruokyana ku mwe luti su kowos lohng tari ke mutawauk me tuh in oanna insiowos. Kowos fin sruokyana kas inge, na kowos ac moull in ma sefannala yurin Wen ac yurin Papa pacl nukewa. **25** Ac pa inge ma Christ el sifacna wulela mu el ac ase nu sesr — moull ma pahtpat. (aiōnios g166) **26** Nga simis ma inge nu suwos kaclos su srike in kiapekowosla. **27** A funu kowos, Christ el mosrwekowsla tari ke Ngun lal. Na ke lusenna pacl Ngun lal oan in kowos, kowos tia enenu kutena mwet in luti kowos. Mweyen Ngun lal luti kowos ke ma nukewa, ac ma el luti nu suwos uh ma pwaye, ac tia kikiap. Ke ma inge kowos in akos mwe luti lun Ngun, ac moull lowos in kupasna nu sin Christ. **28** Aok, tulik nutik, kowos in mutana in el, tuh ke pacl se el sikme kut fah arulana pulaik ac tia mwekin ye mutal ke Len sac. **29** Kowos etu lah Christ el arulana suwohs; na fal kowos in etu lah kutena mwet su oru ma suwohs el tulik nutin God.

3 Liye lupan lungse lun Papa nu sesr! Lungse lal uh arulana yohk, pwanang El pangon kut tulik natul — ac ma se inge ma na pwaye. Ke sripa se inge faclu tia etekut, mweyen faclu tia pac etu God. **2** Mwet kawuk saok luk, inge kut tulik nutin God, tusruktu soenna kalem lah kut ac mwet fuka tok. A kut etu lah ke Christ el ac sikme, kut ac fah oana el, mweyen kut ac fah liyal ke lumahl na pwaye. **3** Mwet nukewa ma oasr finsrak la ouinge in Christ, ac fah sifacna karinganang moull lalos in nasnas, oana ke Christ el nasnas. **4** Kutena mwet su orekma koluk, oasr mwatal ke kunausla ma sap lun God, mweyen ma koluk uh lain ma sap. **5** Kowos etu lah Christ el tuku in usla ma koluk lun mwet uh, ac wangin ma koluk in el. **6** Ouinge kutena mwet su kupasryang nu yurin Christ el ac fah tia tafwelana in oru ma koluk; a kutena mwet su nuna oru na ma koluk el soenna liyal ku etal. **7** Tulik nutik, kowos in tia lela tuh kutena mwet in kiapekowosla! Kutena mwet su oru ma suwohs, el suwoswos, oana ke Christ el suwoswos. **8** Kutena mwet su srakna oru ma koluk, el ma lun Devil, mweyen Devil el nuna oru ma koluk oe ke mutawauk me. Wen nutin God el tuku ke na sripa se inge, tuh elan kunausla ma Devil el orala uh. **9** Kutena mwet su tulik nutin God, el tila oru ma koluk, mweyen ouiya lun God oasr in el. Na ke sripen God El Papa tumal, el tia ku in srakna orekma koluk. **10**

Arulana kalem ekla inmasrlon tulik nutin God ac tulik nutin Devil. Kutena mwet su tia oru ma suwohs ku tia lungse mwet wial, el tia tulik nutin God. **11** Pa inge mwe luti su kowos lohng ke mutawauk me: kut enenu in lungse sie sin sie. **12** Kut in tia oana Cain — el tuh ma lun el su Koluklana, ac el sifacna akmuselya Abel, ma lel. Efu ku Cain el unilya Abel— Mweyen orekma lal Cain sifacna koluk, ac ma tamulel se lal ah oru uh suwohs. **13** Ouinge, mwet lulalfongi wiuk, kowos in tia lut mwet faclu fin srungakowos. **14** Kut etu lah kut som liki misa tari ac utyak nu in moull, mweyen kut lungse mwet wiasr in lulalfongi. Kutena mwet su wangin lungse yoro, el srakna muta ye ku lun misa. **15** Kutena mwet su srunga mwet wial, el sie mwet akmas, ac kowos etu lah moull ma pahtpat wangin yorolos su akmas. (aiōnios g166) **16** Ma se oru kut in etu lah mea se lungse uh pa inge: Christ el sifacna asang moull lal kacsr, ke ma inge fal kut in asang pac moull lasr ke mwet wiasr uh! **17** Fin oasr sunun mwe kasrup lun faclu yurin sie mwet, ac el liye lah oasr enenu lun sie mwet lulalfongi wial, a el kaliya insial nu sel, na kalem lah lungse lun God tia oasr in el! **18** Tulik nutik, lungse lasr uh in tia mwe na kaskas ku sramsram; enenu in lungse na pwaye su kalem ke orekma lasr. **19** Fin ouinge, kut ac etu lah kut ma lun ma su pwaye, ac pa inge ma ac akpulaikiye insiasr ke kut ac fah tu ye mutun God. **20** Ma kut pulakin ke insiasr na pwaye uh fin akkolukye kut, kut etu lah God El fulat liki nunak lun insiasr, ac El etu ma nukewa. **21** Ouinge, mwet kawuk saok luk, ma kut pulakin insiasr uh fin tia akkolukye kut, ac oasr pulaik lasr ye mutun God. **22** Kutena ma kut siyuk sin God kac El ase nu sesr, mweyen kut akos ma El sapkin, ac oru ma El insewowo kac. **23** Ma El sapkin uh pa kut in lulalfongi Jesus Christ, Wen natul, ac lungse sie sin sie, oana ke Christ el sapkin nu sesr. **24** Kutena mwet su akos ma God El sapkin uh fah kupasryang nu sin God, ac God El fah muta yorol. Ac kut etu lah God El muta in kut ke sripen Ngun su El ase nu sesr.

4 Mwet kawuk saok luk, kowos in tia lulalfongi mwet nukewa ma sifacna fahk mu oasr Ngun lun God yorolos, a kowos in srikalos ac konauk lah ngun yorolos an ma sin God me ku tia. Tuh mwet palu kikiap puspis fahsrelik tari nu yen nukewa. **2** Pa inge ma ac akkalemye lah ngun sac ma sin God me: kutena mwet su fahk lah Jesus Christ el tuku in

luman mwet uh, Ngun yorol uh ma sin God me. 3 A kutena mwet su tia lulalfongi lah Jesus el tuku in luman mwet, wangin Ngun lun God yorol. Ngun su oan yorol uh ma lun el su Lain Christ; kowos lohng tari lah ac tuku, ac inge tuku tari oasr faclu. 4 Tulik saok nutik, kowos ma lun God, ac kowos kutangla tari mwet palu kikiap uh, mweyen Ngun se su oasr in kowos uh ku liki ngun su oan in elos su ma lun faclu. 5 Mwet palu kikiap elos kaskaskin ma lun faclu, ac faclu porongelos mweyen elos ma lun faclu. 6 A kut ma lun God. Kutena mwet su etu God elos porongekut; ac mwet su tia ma lun God elos tia lohng kut. Pa inge ma ac akkalemeye nu sesr lah pia ngun pwaye, ac pia ngun sutuu. 7 Mwet kawuk saok luk, lela kut in lungse sie sin sie, mweyen lungse uh ma sin God me. Kutena mwet su lungse, el tulik nutin God ac el etu God. 8 Kutena mwet su tia lungse, el tia etu God, tuh God El lung. 9 Ac God El akkalemeye lungse lal nu sesr ke El supwama Wen sefanna natul nu faclu tuh, kut fah ku in moul kacl. 10 Pa inge lungse uh: tia tuh kut lungse God, a tuh El lungse kut, ac El supwama Wen natul tuh kut fah ku in eis nunak munas ke ma koluk lasr kacl. 11 Mwet kawuk saok luk, God El fin lungse kut ouinge, kut enenu pac in lungse sie sin sie. 12 Soenna oasr sie mwet nu liye God, a kut fin lungse sie sin sie, God El muta in kut ac lungse lal uh akfalyeyuk in kut. 13 Kut etu na lah kut kupasryang nu sin God, ac El oasr in kut, mweyen El ase tari Ngun lal nu sesr. 14 Ac kut liye tari ac fahk pac nu sin mwet ngia, lah Papa El supwama Wen natul tuh elan Mwet Lango lun faclu. 15 Kutena mwet fin fahkac tuh Jesus el Wen nutin God, na moul lal kupasryang nu sin God, ac God El oasr in el. 16 Ac kut sifacna etu ac lulalfongi ke lungse lun God nu sesr. God El lung, ac kutena mwet su muta in moul in lungse, el muta in God ac God El muta in el. 17 Lungse el akfalyeyukla in kut tuh kut fah akpulaikyeyuk ke Len in Nununku uh. Ac kut ac fah eis ku lasr mweyen moul lasr fin faclu oana moul lun Christ. 18 Wangin sangeng in lungse. Lungse pwaye uh lusak sangeng nukewa lasr uh. Ke ma inge lungse el tia oan fonla in kutena mwet ma sangeng uh, mweyen sangeng el ma wien akkeok uh. 19 Kut lungse, mweyen God El lungse kut meet. 20 Mwet se fin fahk mu el lungse God, a el srunga mwet lulalfongi wial, el sie mwet kikiap. Tuh el tia ku in lungse God, su el tia liye, el fin tia lungse mwet lulalfongi wial, su el liye. 21 Ma sap se ma Christ el ase nu sesr uh pa inge: kutena mwet su lungse God, enenu elan lungse pac mwet lulalfongi wial.

5 Kutena mwet su lulalfongi lah Jesus pa Christ, el ma nutin God; ac kutena mwet su lungse papa tumal fah lungse pac tulik natul. 2 Kut fin lungse God ac akos ma sap lal, ouiya se inge akkalemeye lah kut lungse tulik natul. 3 Kut akkalemeye lungse lasr nu sin God ke kut akos ma sap lal. Ac ma sap lal uh tia toasrla nu sesr, 4 mweyen tulik nutin God nukewa ku in kutangla faclu. Ac kut kutangla faclu ke lulalfongi lasr. 5 Su ku in kutangla faclu? Mwet na su lulalfongi lah Jesus el Wen nutin God. 6 Jesus Christ pa el su tuku ke kof lun baptais lal ac ke srah lun misa lal. El tia tuku ke kof mukena, a el tuku ke kewana kof ac srah. Ac Ngun el sifacna orek loh kac lah pwaye ma inge, mweyen Ngun pa ma pwaye uh. 7 Oasr mwe loh tolu: 8 ngun kof, ac srah; ac ma tolu inge kewa fahkac mwe loh sefanna. 9 Kut lulalfongi ma loh lun mwet uh; tusruktu ma loh lun God uh arulana ku liki loh lun mwet uh, ac God El orek loh tari ke Wen natul. 10 Ouinge kutena mwet su lulalfongi ke Wen nutin God, ma loh lun God oasr insial. A kutena mwet su tia lulalfongi God, el oru mu God El kikiap, mweyen el tia lulalfongi ma God El fahk ke Wen natul. 11 Pa inge ma loh lun God: God El ase nu sesr moul ma pahtpat, ac kut eis moul se inge sin Wen natul. (aiōnios g166) 12 Kutena mwet su Wen el oasr yorol, oasr moul in el. Kutena mwet su Wen nutin God el tia oasr yorol, wangin moul in el. 13 Nga simis ma inge nu suwos, tuh kowos fah etu lah moul ma pahtpat oasr yuruwos — aok, kowos su lulalfongi ke inen Wen nutin God. (aiōnios g166) 14 Oasr pulaik lasr ye mutun God, mweyen kut etu na lah El lohng kut ke kut siyuk sel ke kutena ma su fal nu ke ma lungse lal. 15 Ke kut etu lah pwaye El lohng kut pacl nukewa kut siyuk, na kut etu pac lah El ac ase nu sesr ma kut siyuk sel. 16 Kom fin liye tuh sie mwet wiom in lulalfongi el orala ma koluk se su tia ma nu ke misa, kom enenu in pre nu sin God, su ac fah sang moul nu sel. Ma se inge ma nu sin kutena mwet su oru ma koluk su tia ma nu ke misa. Tusruktu oasr ma koluk su ma nu ke misa, ac nga tia fahk mu kom in pre nu sin God kac. 17 Orekma sesuwos nukewa oaoala nu ke ma koluk, tusruktu

oasr kain in ma koluk su tia ma nu ke misa. **18** Kut etu lah elos su tulik nutin God elos tia sruokyana in orekma koluk, mweyen Wen nutin God el liyalosyang, ac el su Koluklana el tia ku in akkolukyalos. **19** Kut etu lah kut ma lun God, faclu nufon finne oan ye ku lun el su Koluklana. **20** Kut etu lah Wen nutin God tuku tari ac ase etauk nu sesr, pwanang kut etu ke God pwaye. Moul lasr uh kupasryang nu sin God pwaye ke sripen kut kupasryang nu sin Jesus Christ, Wen natul. Pa inge God pwaye uh, ac pa inge moul ma pahtpat. (aiōnios g166) **21** Tulik kulo nutik, kowos in karinginkowosyang liki god sutuu nukewa!

Akluo John

1 Ma sel Mwet Elder — Nu sin sie Mutan Saok ac tulik natul, su nga lungse na pwaye. Ac tia nga mukena, a elos nukewa su etu ma pwaye, elos lungse pac kowos, **2** mweyen ma pwaye uh oan in kut, na ac fah oan yorosr ma pahtpat. (aiōn g165) **3** Lungkulang, pakoten, ac misla, sin God Papa ac sin Jesus Christ, Wen nutin God, in oan in kut su etu ma pwaye ac su lungse sie sin sie. **4** Nga arulana engan ke nga konauk lah kutu sin tulik nutum uh mutana in ma pwaye, oana ke Papa El sapkin nu sesr uh. **5** Ke ma inge nga kwafe sum, Mutan Saok, lela kut nukewa in lungse sie sin sie. Tia ma sap sasu se pa nga simis inge — nuna ma sap se ma tuh oan yorosr oe ke mutawauk ah me. **6** Kalmen lungse se nga fahk inge pa kut in moulin akos ma sap lun God. Ac pa inge ma sap lal, oana ma kowos lohng ke mutawauk me, tuh kowos nukewa in moulin moulin lungse. **7** Mwet kutasrik puspis fahsrelik tari nu fin faclu in kiapu mwet uh. Mwet inge pa elos su tia lulalfongi lah Jesus Christ el tuku in luman mwet. Kain in mwet ouinge mwet kikiap, ac Mwet Lain Christ. **8** Kowos in taran tuh ma nukewa kut tukeni kwafe kut nu kac in tia wangin sripa, a kowos in eis nufon ma God El akoo nu suwos. **9** Kutena mwet su tia sruokyana mwe luti lun Christ a el som alukela, God El wangin yorol. Ac elos nukewa su mutana in mwe luti lal uh, Papa ac Wen tukeni na oasr yorol. **10** Ke ma inge kutena mwet fin tuku nu yuruwos ac tia luti ke mwe luti se inge, nimet eisal nu in lohmsuwos uh, ac tia pac paingul. **11** Tuh kutena mwet su paingul mwet ouinge, elos mwet ipeis ke orekma koluk lal. **12** Pus pac ma nga ke fahk nu suwos, tuh nga tia lungse simis ke ink ac pwepu. Nga finsrak nga in osun nu suwos ac sifacna sramsram nu suwos, tuh kut nukewa fah arulana engan. **13** Tulik nutin Mutan Saok pac wiom elos supu lung lalos nu sum.

Tolu John

1 Ma sel Mwet Elder — Nu sel Gaius, kawuk saok luk, su nga lungse na pwaye. **2** Mwet kawuk saok luk, nga pre tuh in wo ouiyom in ma nukewa, ac tuh kom in ku in mano, oana ke nga etu lah kom ku in ngun. **3** Nga arulana engan ke kutu mwet Christian wiasr elos foloko tuh srumun nu sik ke ouiyen oaru lom nu ke ma pwaye, oana ke kom moulin ma pwaye pacl nukewa. **4** Wangin ma nga engankin yohk liki ke nga ac lohng lah tulik nutik elos moul fal nu ke ma pwaye. **5** Mwet kawuk saok luk, kom arulana oaru ke ma kunom ke kom kasru mwet lulalfongi, elos finne mwet sac. **6** Elos tuku tuh srumun nu sin church se inge ke lungse lom nu selos. Nunak munas, kasrelos in tafwela fufahsryesr lalos an ke ouiya ma ac akinsewowoye God. **7** Mweyen ke elos mukuiyak in fahsr lalos in kulansupu orekma lun Christ, elos tuh tia eis kutena kasru sin mwet su tia lulalfongi. **8** Ouinge, kut mwet Christian, enenu in kasru mwet inge, tuh kut fah ku in ipeis in orekma lalos nu ke ma pwaye. **9** Nga tuh simusla leta fototo se nu sin church se ingan; tusruktu Diotrephes, su musmusen mwet kol, el tiana lohng nu ke ma nga fahk uh. **10** Ke ma inge, nga fin fahsrot, nga fah srumun ma nukewa el oru: ma na koluk el fahk kacsr ac kas kikiap ma el fahk! Ac tia ma inge mukena, a el tia pac lungse eis mwet lulalfongi wiasr ke pacl elos ac sun acn ingan, ac el oayapa sikululos su engan in eaisalos, ac el srike elan luselosla liki church! **11** Mwet kawuk saok luk, nimet kom etai ma koluk, a kom in etai ma wo. Elos nukewa su oru wo elos ma nutin God; ac elos nukewa su oru ma koluk elos soenna liye God. **12** Mwet nukewa kaskas wo kacl Demetrius; ouiyen moul lal wi pac fahkak lah pwaye el wo. Ac kut wi pac loh ke orekma wo lal, ac kom etu lah ma kut fahk uh pwaye. **13** Pus na ma yuruk in fahk nu sum, tusruktu nga tia lungse simis ke pen ac ink. **14** Nga finsrak mu ngan sun kom ke pacl na fototo, na kut ac fah ngetani ac sramsram. Misa nu sum. Mwet kawuk lom inge nukewa supweyuk lung nu sum. Sang lung lasr nu sin kais sie sin mwet kawuk lasr ingan.

Jude

1 Ma sel Jude, mwet kulansap lun Jesus Christ, ac tamulel lal James — Nu selos su pangonyuk tari sin God, su moulel ac pulakin lungse lun God Papa, ac su karinginyuk sin Jesus Christ: 2 Lela pakoten, misla, ac lungse in yokyokelik in kowos. 3 Mwet kawuk saok luk, nga tuh kena ma lulap in sim nu suwos ke molela se su kut tukeni ipeis kac. Tusruktu nga pulauk lah oasr enenu yohk nga in sulaklak sim nu suwos inge in akkeye kowos tuh kowos in sruokya ku lulalfongi se su God El tuh sang tari nu sin mwet lal, ke pacl sefanna ma in akfalye pacl nukewa. 4 Tuh kutu mwet su pilesru God elos mahsrikyak nu inmasrlosr ke kut tia akilen — mwet su ekulla mwe luti ke lungkulang lun God lasr tuh elos in oru na lumah fohkfok lalos, ac elos lafwekin Jesus Christ, su el mukena pa Mwet Kol Fulat lasr ac Leum lasr. In pacl oemeet ah Ma Simusla nuna fahk lah elos ac fah mau lisyukla. 5 Tuh kowos finne etu ma inge nukewa, a nga kena akesmakinye kowos ke Leum El tuh molela mwet Israel liki facl Egypt, na toko El kunausla mwet ma tia lulalfongi. 6 Kowos in esam pac lipufan su tia akfalye ku se ma itukyang nu selos, a elos sista acn ma oakwuk elos in muta we: elos kاپiri ke sein in acn lohser ma pahtpat, yen God El fuhlelosi we in soano Len lulap sac su ac fah nununkeyuk elos. (aīdios g126) 7 Esam acn Sodom ac Gomorrah, ac inkul ma oan apkuran, su mwet we orekma oana ma lipufan inge elos tuh oru, ac elos orek kosro ac oru pac lumah na fohkfok: elos keok ke kaiyuk lun e su firir ma pahtpat, su oana sie mwe srikasrak na kalem nu sin mwet nukewa. (aīōnios g166) 8 In ouiya sac pacna, mwet inge liye aruruma su oru elos in oru ma koluk lain manolos sifacna; elos kwase ku lun God, ac fahk kas enum ke lipufan wo su muta lucng. 9 Finne Michael, su leum lun lipufan, el tia oru ouinge. Ke amei lal yorol Devil ke pacl se eltal akukuinla ke manol Moses lah su ac eis mano sac, Michael el tiana akkolukyul Devil ke kas enum, a el fahk, “Leum God Elan kai kom!” 10 A mwet inge kaskas enum in lain kutena ma su elos tia kalem kac; ac ma su elos pulakin ke lungse lun ikwa oana kosro lemnak, ma inge pa kunauselosla. 11 Ac fah arulana koluk nu selos! Elos fahsr tukun ouiya ma Cain el tuh oru. Ke sripen lungse mani, elos eisalosyang sifacna nu ke ouiya tafongla lal Balaam.

Elos tunyuna lain God oana Korah el tuh oru, na ac fah kunausyukla elos oana el. 12 Ke elos orek wohwon ac sumwekin, elos oana tuhn fohkfok ke pacl in kufwen sie sin sie lowos. Elos nunku kaclos sifacna. Elos oana pukunyeng tuhwot tuhme ma eng uh uk a wangin af kakla kac. Elos oana sak ma wangin fahko, finne ke pacl in fok — oana sak ma fifyak ac masla. 13 Elos oana noawot fin kof uh, ac orekma fohkfok lalos pahtak oana wiawa uh. Elos oana itu ma fahsr sayen inkaneke lalos, su God El srela sie acn nu selos in acn lohser matoltol. (aīōn g165) 14 Enoch, su ma ke fwil akonkosr natul Adam, pa tuh palye in pacl oemeet ah ke ma ac sikyak nu selos, mu: “Leum God El fah tuku wi tausin puspis sin lipufan mutal lal, 15 in nununku mwet nukewa, ac in sang mwatalos nukewa ke orekma koluk ma mwet su tia akfulatyē God elos oru, oayapa ke kas koluk nukewa elos fahk lainul!” 16 Pacl nukewa mwet inge torkaskas ac sis koluk nu fin mwet ngia; elos fahsr tukun lung koluk lalos sifacna, ac sifacna yukunulos, ac oru kas in eyeinse nu sin mwet uh elos in welulos. 17 Tusruktu, mwet kawuk luk, kowos in esam kas ma mwet sap lun Leum lasr Jesus Christ elos tuh fahk nu suwos in pacl meet ah. 18 Elos tuh fahk nu suwos, “Ke len safa ac tuku, oasr mwet ac mau sikyak su ac fah aksruksruki kowos. Mwet inge elos pilesru God ac fahsr ke lungse koluk lalos sifacna.” 19 Pa inge mwet ma oru in oasr srisrielik; lungse lun faclu leum faclor, ac Ngun lun God wangin in elos. 20 A funu kowos, mwet kawuk luk, kowos in sifacna musaikowosyang fin lulalfongi mutal lowos. Pre ke ku lun Ngun Mutal, 21 ac liyekowosyang sifacna in mutana in lungse lun God, oana ke kowos tupan Leum lasr Jesus Christ ke lungkulang lal in asot moulel ma pahtpat nu suwos. (aīōnios g166) 22 Kowos in pakoten nu selos su alolo; 23 kowos in molela mwet su enenu in moliyukla, oana elos su kowos tulakunla liki e uh; ac nu sin mwet ngia, kowos in kulang nu selos ac sifacna sensenkin kowos; tusruktu kowos in kwase nuknuk fohkfok elos nukum su tuhnla ke lung koluk lalos. 24 Nu sel su ku in sruokkowosi tuh kowos in tia ikori, ac su ac fah uskowsme ke engan lulap ac wangin mwatuwos nu ye mutal in wolana lal — 25 nu sin God sefanna, Mwet Lango lasr, ke Jesus Christ Leum lasr — nu sel wolana, fulatlana, ku, ac wal, ke fwil oemeet me, nu inge, ac nu tok ma pahtpat! Amen. (aīōn g165)

Fwackyuk

1 Pa inge ma God El fahkak nu sel Jesus Christ, tuh elan ku in fahkak nu sin mwet kulansap lal ke ma su ac fah sa in sikyak. Christ el akkalemye ma inge nu sel John, mwet kulansap lal, ke el supwala lipufan lal nu yorol, **2** ac John el fahkak ma nukewa ma el liye. Pa inge ma el fahkak ke kas ma tuku sin God me, ac ke ma pwaye su fwackyuk sin Jesus Christ. **3** Insewowo mwet su riti book se inge, ac elos su lohng kas in palu inge ac akos ma simla in book se inge! Tuh apkuran me pacl ac sikyak ma inge nukewa. **4** Ma sel John, nu sin church itkosr in acn Asia: Lungkulang ac misla nu suwos sin God, su oasr in pacl inge, ac su nuna oasr oemeet, ac su ac fah oasr ke pacl fahsru; oayapa sin ngun itkosr ye mutun tron lal, **5** ac sin Jesus Christ, mwet loh oaru, su akmoulyeyukyak oemeet liki misa, ac el leum fin tokosra nukewa fin faclu. Christ el lungse kut, ac ke srahl su sororla kacsr el tulekutla liki ma koluk lasr; **6** ac el orekutla in sie tokosrai in mwet tol, tuh kut in kulansupu God, Papa tumal. Wolana ac ku in ma lun Jesus Christ nwe tok ma pahtpat ac ma pahtpat! Amen. (aiōn g165) **7** Liye, el tuku fin pukunyeng uh. Mwet nukewa ac fah liyal, ac elos su faksilya elos ac wi pac liyal. Mwet nukewa fin faclu ac fah tungel. Aok, ac fah ouinge! **8** Leum God Kulana, su oasr inge, ac oemeet, ac ke pacl fahsru, El fahk, "Nga Alpha ac Omega." **9** Nga John, ma liwos su wi kowos fahsr tukun Jesus, ac kut tukeni mongfisrasr in muteng mwe keok su tuku nu sin mwet nukewa in Tokosrai Lal. Utuku nga nu fin tuka Patmos ke sripen nga sulkakin kas lun God ac oayapa ma pwaye su Jesus el fahkak nu sik. **10** Ke len lun Leum, ku lun Ngun ilyak nu in nga, ac nga lohng sie pusra lulap tukuk, oana pusren sie ukuk, **11** su fahk, "Simusla ma kom liye, ac supwala nu sin church itkosr in siti inge: Ephesus, Smyrna, Pergamum, Thyatira, Sardis, Philadelphia, ac Laodicea." **12** Nga tapulla in liye lah su kaskas nu sik, ac nga liye nien lam gold itkosr, **13** ac inmasrlon nien lam uh oasr sie ma su oana luman mwet se, ac el nokomang sie nuknuk loes nu ke nial, ac lolani iniwal ke mwe lohl gold. **14** Aunsifal fasrfasr oana unen sheep ku snow, ac atronmutal firir oana e; **15** ac nial saromrom oana bronze su aknasnasyeyukla ac aksaromromyeyukla, ac pusracl

oana pusren kof putat. **16** El sruok itu itkosr ke lac paol layot, ac sie cutlass kosroh ma oasr muta luo kac tume liki oalul. Mutal saromrom oana kalem lun faht ke infulwen len uh. **17** Ke nga liyal nga putati nu ke nial oana mwet misa se. Ac el likiya lac paol layot nu fuk ac fahk, "Nimet kom sangeng! Nga mutawauk ac nga oayapa safla. **18** Nga el su mou! Nga tuh misa, a inge nga mou ma pahtpat ac ma pahtpat. Oasr ku luk fin misa ac fin facl sin mwet misa. (aiōn g165, Hadēs g86) **19** Ke ma inge, simusla ma kom liye, kewana ke ma in pacl inge ac ke ma ac fah tuku tok uh. **20** Kalmen ma lukma ke itu itkosr ma kom liye ke lac pouk layot, ac ke nien lam gold itkosr uh pa inge: itu itkosr uh pa lipufan lun church itkosr, ac nien lam itkosr uh pa church itkosr.

2 "Simusla kas inge nu sin lipufan lun church Ephesus: "Pa inge kas sin el su sruok itu itkosr ke lac paol layot ac forfor inmasrlon nien lam gold itkosr. El fahk, **2** 'Nga etu ma kom oru, ac upaiyen orekma lom, ac lupan mongfisrasr lom. Nga etu lah kom tia ku in muteng orekma lun mwet koluk, ac kom srikalos tari su sifacna fahk mu elos mwet sap a elos tia, ac kom konalosyak lah elos mwet kikiap. **3** Kom mongfisrasr na ac keok ke sripuk, ac kom tiana fuhleak. **4** Tusruktu oasr ma nga lain kom kac: kom tia lungse nga oana meet ah. **5** Kom in esam acn se kom muta we meet liki kom tuh ikori! Forla liki ma koluk lom, ac oru oana ma kom oru meet ah. Kom fin tia auliyak liki ma koluk lom, nga ac fah fahsrot ac eisla nien lam lom liki acn oan we. **6** Tuh oasr ma se wo sum: kom srunga orekma lun mwet lal Nicolas, oana ke nga srunga uh. **7** "Fin oasr srem, lela kom in lohng ma Ngun el fahk nu sin church uh! "Nu sel su kutangla, nga fah sang tuh elan mongo fokinsak ke sak lun mou su kapak in Ima lun God. **8** "Simusla kas inge nu sin lipufan lun church Smyrna: "Pa inge kas sin el su oemeet ac el su safla, su misa ac sifil mou. **9** Nga etu mwe lokoalok nu sum; nga etu lah kom sukasrup — tuh pwayeiya uh kom kasrup! Nga etu kas in akkoluk nu sum selos su fahk mu elos mwet Jew a elos tia. Elos inge ma in u lal Satan! **10** Nimet kom sangeng ke kutena mwe keok ma ac fah sun kom. Lohng! Devil el ac fah srike kowos ke el ac sisang kutu suwos nu in presin, ac kowos ac fah keok ke len singoul na. Kom in oaru nwe ke misa, na nga ac fah sot tefuro lun mou. **11** "Fin oasr srem, lela kom

in lohng ma Ngun el fahk nu sin church uh! “El su kutangla fah tia pula keok ke misa akluo. 12 “Simusla kas inge nu sin lipufan lun church Pergamum: “Pa inge kas sin el su oasr sie cutlass kosroh ma oasr muta luu kac. 13 Nga etu yen kom muta we, aok yen tron lal Satan oan we. Kom pwayena nu sik ac kom tia fahsr liki lulalfongi lom keik, finne ke pacl ma anwuki Antipas, mwet loh oaru luk, yen Satan el muta we. 14 Tusruktu oasr ma ekasr na ma nga lain kom kac: oasr kutu inmasrlowos su fahsr tukun luti lal Balaam, su luti nu sel Balak elan pwen mwet Israel in oru ma koluk ke el fahk elos in kang mwe mongo ma kisakinyukla nu ke ma sruloala, ac tuh elos in orek kosro. 15 In ouiya se pacna inge, oasr pac kutu suwos su fahsr tukun luti lun mwet lal Nicolas. 16 Inge, kom in auliyak liki ma koluk lom! Kom fin tia, nga fah sa in fahsrot ac mweuni mwet ingan ke cutlass lun oalik. 17 “Fin oasr srem, lela kom in lohng ma Ngun el fahk nu sin church uh! “Nu sel su kutangla, nga fah sang kutu manna wikla. Nga fah oayapa sang nu sin kais sie mwet sie eot fasfarsr su simla sie ine sasu kac, su wangin mwet etu kac sayen el na su eis. 18 “Simusla kas inge nu sin lipufan lun church Thyatira: “Pa inge kas sin Wen nutin God, su atronmutal firir oana e, ac nial saromrom oana bronze aksaromromyeyukla. 19 Nga etu ma kom oru. Nga etu lungse lom, oaru lom, orekma lom, ac mongfisarlr lom. Nga etu lah yohk ma kom oru in pacl inge liki ma kom oru meet ah. 20 Tusruktu pa inge ma se nga lain kom kac uh: ma ke mutan sac Jezebel, su sifacna fahk mu el mwet kulansap lun God. Kom fuhlela na elan luti ac klapwela mwet kulansap luk, tuh elos in orek kosro ac mongo ke ma kisakinyukla nu ke ma sruloala. 21 Nga sang pacl lal in auliyak ke ma koluk lal, tuh el tia lungse forla liki moull in kosro lal. 22 Ouinge nga fah sisella nu fin sie mwe oan, yen ma el, ac elos su kosro yorol, fah keok upa we. Nga fah oru ingena, elos fin tia auliyak liki ma koluk ma elos welul oru. 23 Nga fah oayapa onela mwet nukewa su fahsr tokol, na church nukewa fah etu lah nga pa etu nunak ac kena lun mwet nukewa. Nga fah moli nu sin kais sie suwos fal nu ke orekma lun kais sie. 24 “A funu kowos su lula in Thyatira, su tia fahsr tukun mwe luti koluk inge, ac kowos tia wi luti ke ma mwet ingan pangon ‘ma lukma loal lun Satan’ — nga fahk nu suwos lah nga ac fah tia filiya kutena ma toasr

nu fowos. 25 Tusruktu, kowos in sruokya ku mwe luti ma oan yuruwos nwe ke na nga foloko. 26 Ac nu sel su kutangla, ac su oru na ma lungse luk nwe ke saffa, nga fah sang nu sel tuh in oasr ku lal fin mutanfahl uh, 27 ac nga fah sang nu sel ku se na ma nga eis sin Papa tumuk. El fah leum fin mutanfahlu ke soko sikal osra, ac el fah kunauselosla nu ke ip srisrik oana ahlu orek ke kle uh. 28 Nga fah oayapa sang nu sel itu in lotutang. 29 “Fin oasr srem, kom in lohng ma Ngun el fahk nu sin church uh!

3 “Simusla kas inge nu sin lipufan lun church Sardis: “Pa inge kas sin el su oasr ngun itkosr lun God ac itu itkosr yorol. Nga etu ma kom oru. Nga etu lah mwet uh fahk mu kom moull, sruk kom misa! 2 Tukakek, ac akkeye ma su srakna oan yurum meet liki ac misa na pwaye. Tuh nga liye lah orekma lom u soenna suwohs ye mutun God luk. 3 Esam ma kom luti ac lohng tari; akos ma inge ac forla liki ma koluk lom. Kom fin tia esmakla, nga ac fah tuku nu yurum oana sie mwet pisrapasr, ac kom ac tiana etu pacl se nga ac tuku u. 4 Tusruktu, srakna oasr mwet ekasr in Sardis su soenna akfohkfokye nuknuk lalos. Elos ac nuknukyang ke nuknuk fasfarsr ac wiyu fwas, mweyen elos fal in oru ouinge. 5 El su kutangla el fah nokomang nuknuk fasfarsr, ac nga fah tia eela ineel liki book in moull. Ye mutun Papa tumuk ac lipufan lal, nga fah fahkak lemtulauk lah el ma luk. 6 “Fin oasr srem, lela kom in lohng ma Ngun el fahk nu sin church uh! 7 “Simusla kas inge nu sin lipufan lun church Philadelphia: “Pa inge kas sin el su mutal ac pwaye. Key lal David oasr sel, ac ke el ikasla srungul uh, wangin mwet ku in kaliya; ac ke el kaliya, wangin mwet ku in ikasla. 8 Nga etu ma kom oru. Nga etu lah oasr kutu srisrik ku lom; kom akos mwe luti luk ac kom oaru na nu sik. Nga ikasla sie srungul ye motom su wangin sie mwet ku in kaliya. 9 Lohng! Kaclos su ma in U lal Satan, su mwet kikiap ac fahk mu elos mwet Jew a elos tia — nga fah oru elos in tuku ac faksufi ke niom. Elos ac fah etu lah nga lungse kom. 10 Mweyen kom liyaung sap luk ac muteng, nga ac fah oayapa liyekomyang liki pacl fosrngu su ac fah tuku nu faclu in srike mwet nukewa fin faclu. 11 Nga ac fah sa tuku. Karinganang ma su oasr yurum, tuh wangin mwet in eisla tefuro in kutangla lom. 12 Nga fah oru tuh el su kutangla elan soko sru in tempul lun God luk, ac el ac fah tiana illa liki.

Nga fah simusla Inen God luk facl, oayapa inen siti lun God luk — Jerusalem sasū — su ac oatui yurin God luk inkusrao me. Nga fah oayapa simusla ine sasū luk facl. **13** “Fin oasr srem, lela kom in lohng ma Ngun el fahk nu sin church uh! **14** “Simusla kas inge nu sin lipufan lun church Laodicea: “Pa inge kas sin el su pangpang Amen, su mwet loh oaru ac pwaye, ac el pa mutaweyen ma orekla nukewa lun God. **15** Nga etu orekma kom orala tari. Nga etu lah kom tia mihsrisr ku fol, a nga kena kom in oasr ke sie sin ma luo inge! **16** Tuh ke sripen kom tia fol ku mihsrisr, a kom fusrfusr na, nga fah wihtekomla liki oalik! **17** Kom fahk mu, ‘Nga kasrup ac ma nukewa wo nu sik, ac wangin ma nga enenu.’ A kom tiana akilen lah kom muta in kwao ac elya lulap! Kom sukasrup, koflufol ac kun. **18** Ke ma inge, kas in kasru luk nu sum pa kom in moli gold yuruk, gold nasnas, tuh kom in kasrup. Ac oayapa moli nuknuk fasrfasr tuh kom in nokomang in afinya mwe mwekin lun koflufol lom. Kom in moli pac kutu mwe akmusra in mosrwe motom tuh kom in ku in liye. **19** Nga kai ac kalyei mwet nukewa su nga lungse. Ke ma inge kom in akkeye kom ac forla liki ma koluk lom. **20** Lohng! Nga tu ke mutunua uh ac towolak; kutena mwet fin lohng pusrek ac ikasla mutunua uh, nga fah utyak ac mongo yorol, ac el fah mongo yuruk. **21** Nu sel su kutangla, nga fah sang tuh elan muta siskuk ke tron luk, in oana ke nga kutangla ac inge nga muta sisten Papa tumuk ke tron lal. **22** “Fin oasr srem, lela kom in lohng ma Ngun el fahk nu sin church uh!”

4 Tukun ma inge, nga liye pac sie aruruma, ac nga liye sie srungul ikakla in kusrao. Ac pusra se ma nga tuh lohng meet ah, ma oana pusren mwe ukuk, el kaskas nu sik ac fahk, “Fwanyak nu inge, ac nga fah fahkak nu sum ma ac fah sikyak tok.” **2** In pacl sacna, ku lun Ngun ilyak nu in nga. Ac nga liye sie tron in kusrao su oasr mwet se muta fac. **3** Mutal saromrom oana eot oa ma pangpang jasper ac carnelian, ac lelakem soko rauneak tron sac, ac tuhn kac ah oana eot oa emerald. **4** Ac oasr pac tron longoul akosr apunla tron se inge, ac mwet elder longoul akosr elos muta fin tron inge. Elos nukum nuknuk fasrfasr, ac tefuro gold oan fin sifaclos. **5** Sarom u sarmelik, ac ngirngir, ac pusren pulahl tuku liki tron se infulwa ah. Ac srokom in e itkosr firir ye mutun tron sac, su pa inge ngun itkosr lun God. **6** Oayapa ye mutun tron se

inge, oasr sie ma oana sie meoa in glass, su kalem oana eot oa crystal. Apunla siska kewa ke tron se inge, oasr ma moul akosr su oasr atronmutalos meet ac oayapa tokolos. **7** Luman ma moul soko meet ah oana lion soko; ma moul soko akluo el oana cow mukul soko; ac mutun ma moul soko aktolu ah oana mutun mwet se; ac ma moul soko akakosr ah oana eagle sohksok se. **8** Kais soko sin ma moul akosr inge oasr po sohksok onkosr kaclos, ac elos afla ke atronmuta loac ac lik. Wangin mongla lalos ke len ac fong in on ac fahk: “Mutal, mutal, mutal, Leum God Kulana, Su meet, su inge, ac su ac fah tuku.” **9** Ac ma moul akosr inge elos onkakin on in kaksak ac on in akfulat ac on in sang kulo nu sel su muta fin tron sac, su moul ma pahtpat ac ma pahtpat. Ke elos oru ouinge, (aiōn g165) **10** na mwet elder longoul akosr elos epasr ye mutun el su muta fin tron, ac elos alu nu sel su moul ma pahtpat ac ma pahtpat. Elos sisya tefuro lalos ye mutun tron sac ac fahk, (aiōn g165) **11** “Leum lasr ac God lasr! Fal nu sum In eis wolana, ac kaksak, ac kulana. Tuh kom orala ma nukewa, Ac ke lungse lom elos orekla ac moul.”

5 Nga liye sie book limlim ke lac po layout sin el su muta fin tron; afla ke sim lik ac loac, ac siliyuki ke sil itkosr. **2** Ac nga liye sie lipufan kulana su fahk ke pusra lulap, “Su fal in kunausla sil inge ac ikasla book limlim se inge?” **3** A wangin sie inkusrao, ku fin faclu, ku ye faclu, su ku in ikasla book limlim sac ac liye ma oan loac. **4** Ac nga tung ma lulap, mweyen wangin sie koneyukyak su fal in ikasla book limlim sac, ku liye ma oan loac. **5** Na sie sin mwet elder uh fahk nu sik, “Nimet tung. Liye, Lion soko ke sruf lal Judah, su ma ke fwilin tulik natul David, el kutangla, ac el ku in kunausla sil itkosr kac ac ikasla book sac.” **6** Na nga liye soko Lamb tu infulwen tron, ac ma moul akosr ac mwet elder elos raunella. Lamb soko ah oana elan anwuki. Oasr koac itkosr ac atronmuta itkosr kac, su pa ngun itkosr lun God ma supweyukelik nu fin faclu nufon. **7** Lamb soko ah som ac eisla book limlim sac liki lac po layout sin el su muta fin tron. **8** Ke el oru ouinge, ma moul akosr ac mwet elder longoul akosr elos epasr ye mutun Lamb soko ah. Kais sie selos oasr sie harp yorol, ac ahlu gold sessesla ke mwe keng, su pa pre lun mwet lun God. **9** Elos yuk soko on sasū ac fahk: “Fallana nu sum in eis book limlim se inge Ac kunausla sil kac. Tuh kom anwuki,

ac ke srahm kom sang molin sukosok nu sin God Ke mwet lun sruv nukewa ac kain in kas nukewa, mutanfahl nukewa, ac kain in tuhnin mwet nukewa. 10 Kom oru tuh elos in sie tokosrai in mwet tol, in kulansupu God lasr, Ac elos fah leumi faclu.” 11 Ac nga sifilpa ngetak ac nga lohng pusren lipufan puspis — tausin ac million selos! Elos tu raunela tron ac ma moul akosr ac mwet elder uh, 12 ac elos on ke pusra lulap ac fahk: “Fallana tuh Lamb soko ma anwuki tari Elan eis wal ac kasrup, lalmwetmet, ac ku, Sunak, ac wolana, ac kaksak!” 13 Ac nga lohng ke ma orekla nukewa inkusrao, ac fin faclu, ye faclu, ac in meoa — aok ma moul nukewa inkusrao lucng oayapa fin faclu ten — elos on ac fahk, “Kaksak, ac sunak, ac wolana, ac ku Ma pahtpat ac ma pahtpat, Nu sel su muta fin tron ac nu sin Lamb!” (aiōn g165) 14 Ac ma moul akosr elos topuk ac fahk, “Amen!” Ac mwet elder elos faksufi ac alu.

6 Na nga liye ke Lamb el kunausla sil se meet ke sil itkosr ah, ac nga lohng ke sie sin ma moul akosr ah fahk ke sie pusra oana pusren pulahl, “Fahsru!” 2 Nga ngetak ac liye soko horse fasrfasr. El su muta fac el sruok sie pisr, ac itukyang nu sel sie tefuro. Ac el kasrusr som, oana sie mwet su eis kutangla ac el ac sifilpa kutangla. 3 Na Lamb el kunausla sil akluo; ac nga lohng ma moul akluo el fahk, “Fahsru!” 4 Ac soko pac horse sikme, ma srusra firirrir soko. El su muta fac, itukyang nu sel ku lun mweun fin faclu, tuh mwet uh in uniya sie sin sie. Ac itukyang pac nu sel sie cutlass lulap. 5 Na Lamb el kunausla sil se aktolu. Ac nga lohng ma moul aktolu el fahk, “Fahsru!” Nga ngetak ac liye soko horse sroalsral. El su muta fac oasr sie mwe paun in paol. 6 Ac nga lohng ma se oana pusra se tuku inmasrlon ma moul akosr ah, su fahk, “Molin sie srikasrak in wheat pa in orekma len fon se, ac molin tolu srikasrak in barley pa in orekma len fon se. Tusruktu nimet kunausla sak olive uh ac ima in grape uh!” 7 Na Lamb el kunausla sil se akakosr; ac nga lohng ma moul akakosr el fahk, “Fahsru!” 8 Nga ngetak ac liye soko horse ef tuhnal. El su muta fac pangpang Misa, ac Fulan Misa fahsr tokol. Itukyang nu seltal ku fin sie tafu akosr faclu, in uniya mwet uh ke mweun, sracl, mas, ac ke kosro sulallal. (Hadēs g86) 9 Na Lamb el kunausla sil se aklimekosr. Ac nga liye ngunin mwet oan ye loang in kisa uh. Mwet inge anwuki ke sripen elos fahkak

kas lun God, ac ke sripen elos oaru in orek loh ke lulalfongi lalos. 10 Elos wowoyak ke pusra lulap ac fahk, “Leum God Kulana, su mutal ac pwaye! Kom ac soano nwe ngac in nununku ac kalyei mwet faclu su unikuti?” 11 Kais sie selos itukyang nuknuk fasrfasr se lal, ac fwackyang nu selos tuh elos in mongla pac ke kitin pacl, nwe ke faseni pisin mwet wialos su welulos orekma, ac fah anwukla in oana ke tuh orek nu selos. 12 Ac nga liye ke Lamb el kunausla sil se akonkosr. Ac oasr kusrusr lulap faclu, ac faht u ekla sroalsroal oana nuknuk sroalsral matoltol, ac malem u ekla arulana srusra oana srah. 13 Itu inkusrao uh putatla nu faclu, oana ke eng uh usruk sak fig soko ac fig mangosr uh putatla nu infohk uh. 14 Kusrao wanginla, oana sie book limlim ma limlimeni, ac eol nukewa ac tuka nukewa mokleyukla liki acn oan we. 15 Na tokosra lun faclu, ac leum, ac mwet kol fulat lun un mwet mweun, mwet kasrup, mwet oasr ku la, ac mwet nukewa, wi mwet kohs ac mwet sukosok, elos wikwik in luf uh ac ye eot in eol uh. 16 Elos wowoyak nu ke eol u ac nu ke eot u ac fahk, “Putati nu facsr ac wikinkutla liki mutun el su muta fin tron, ac liki mulat lun Lamb! 17 Tuh len koluk lun mulat lalos tuku tari, ac su ku in tuyak lain?”

7 Tukun ma inge nga liye lipufan akosr elos tu ke sruwasrik akosr lun faclu, ac elos sruokya eng akosr lun faclu, tuh in wangin eng fah tuhtuh fin faclu, ku fin meoa, ku nu ke kutena sak. 2 Ac nga liye sie pac lipufan tuku kutulap me, us sil se lun God moul. El wowoyak ke pusra lulap in pangon lipufan akosr su God El sang ku nu selos in kunausla faclu ac meoa. 3 Lipufan sac fahk, “Nimet kunausla faclu, ku meoa, ku sak uh, nwe ke kut akilenya mwet kulansap lun God lasr ke sie sil fin motonsrolos.” 4 Ac nga lohng lah pisalos su akilenyuki ke sil lun God fin motonsrolos, oasr siofok angngaul akosr tausin. Mwet inge ma ke sruv singoul luo lun Israel. 5 Sin sruv lal Judah: siliyuki singoul luo tausin; sin sruv lal Reuben: singoul luo tausin; sin sruv lal Gad: singoul luo tausin; 6 sin sruv lal Asher: singoul luo tausin; sin sruv lal Naphtali: singoul luo tausin; sin sruv lal Manasseh: singoul luo tausin; 7 sin sruv lal Simeon: singoul luo tausin; sin sruv lal Levi: singoul luo tausin; sin sruv lal Issachar: singoul luo tausin; 8 sin sruv lal Zebulun: singoul luo tausin; sin sruv lal Joseph: singoul luo tausin; ac sin sruv lal Benjamin: singoul luo tausin. 9 Tukun ma inge,

nga ngetak ac liye u na lulap se, su wangin mwet ku in oakla pivalos. Elos ma ke kain in mwet nukewa, ke sruf nukewa, ke mutunfaci nukewa, ac ke kain in kas nukewa, ac elos tu ye mutun tron ac ye mutun Lamb, nuknukyang ke nuknuk fasrfasr ac elos sruok lesak palm in paolos. **10** Elos wowoyak ke pusra lulap ac fahk, "Molela tuku sin God lasr su muta fin tron, ac sin Lamb." **11** Ac lipufan nukewa tu raunela tron ac mwet elder ac ma moul akosr ah. Na elos faksufi ye mutun tron, ac alu nu sin God **12** ac fahk, "Amen! Kaksak, wolana, lalmwetmet, sang kulo, sunak, wal fulat, ac kulana ma lun God lasr ma pahtpat ac ma pahtpat! Amen!" (aiōn g165) **13** Ac sie sin mwet elder uh siyuk sik, "Su mwet ma nukum nuknuk fasrfasr inge, ac elos tuku oya me?" **14** Ac nga fahk nu sel, "Nga nikin. Kom pa etu." Ac el fahk nu sik, "Elos inge pa mwet su painmoulla ke pacl in akkeok lulap. Elos ohlla nuknuk lalos ac akfasrfasrye ke srahn Lamb. **15** Ke sripa se inge elos tu ye mutun tron lun God ac kulansupal in tempul ke len ac fong. El su muta fin tron el fah muta yorolos ac karinganulos. **16** Elos fah tia sifil masrinsral ku malu; ac faht uh, ku kutena fol upa, ac tia sifil akfolyalos, **17** ke sripen Lamb, su muta infulwen tron, el ac fah mwet shepherd lalos, ac el ac fah kololos nu ke unon in kof in moul. Ac God El ac fah eela sroninmutalos.

8 Ke pacl se Lamb el kunausla sil akitkosr ah, inkusrao misla ke tafun ao ma. **2** Na nga liye lipufan itkosr su tu ye mutun God — itukyang mwe ukuk itkosr nu selos. **3** Ac sie pac lipufan el tuku tu ke loang uh. Oasr sie mwe neinyuk ma keng yorol, ma orekla ke gold. Itukyang nu sel mwe keng puspis in sisani nu ke pre lun mwet lun God nukewa, ac in kisakin fin mwe loang gold su oan mutun tron uh. **4** Ac kulasr lun mwe keng uh, wi pre lun mwet lun God, sowak nu lucng liki poun lipufan su tu ye mutun God. **5** Na lipufan sac eisla ahlu se nein mwe keng uh, ac nwakla ke e liki loang uh, ac sisla nu fin faclu. Toko oasr ngirngir ac pusren pulahl, sarmelik lun sarom, ac faclu kusrusryak. **6** Na lipufan itkosr elos akola in ukya mwe ukuk itkosr natulos. **7** Lipufan se meet el ukya mwe ukuk natul. Toko, af yohk kosra ac e karkarak ke srah kahkla nu faclu. Sie tafu tolu faclu firiryak, ac sie tafu tolu ke sak firiryak, ac mah folfol nukewa firiryak. **8** Na lipufan se akluo el ukya mwe ukuk natul. Ma se oana fineol na lulap soko firiryak

ac sisila nu meoa. Sie tafu tolu lun meoa ekla nu ke srah, **9** ac sie tafu tolu ke ma moul meoa misa, ac sie tafu tolu ke oak meoa uh kunausyukla. **10** Na lipufan se aktolu el ukya mwe ukuk natul. Sie itu lulap, ma firir oana sie srokom in e, putatla liki acn lucng nu fin sie tafu tolu ke infacl ac nu fin unon in kof uh. **11** (Inen itu sac pa "Mwen.") Sie tafu tolu ke kof uh ekla mwmen, ac mwet puspis misa ke elos nim, mweyen kof uh ekla mwmen. **12** Toko, lipufan se akakosr el ukya mwe ukuk natul. Na puokykiu sie tafu tolu ke faht, ac sie tafu tolu ke malem, ac sie tafu tolu ke itu, ouinge lohslra sie tafu tolu in kalem lalos. Na wangin kalem ke sie tafu tolu ke len uh, ac wangin pac kalem ke sie tafu tolu ke fong uh. **13** Na nga ngetak ac nga lohng pusren sie eagle sohksok oelucng yen engyeng uh ke el fahk, "We! Sensen! Sensen! We nu selos nukewa su muta faclu — pusren mwe ukuk lun lipufan tolu saya uh akuranna kasla!"

9 Na lipufan se aklimekosr el ukya ukuk natul uh. Ac nga liye itu se putatla nu faclu, ac itukyang nu sel key nu ke luf loallana pangpang abyss. (Abyssos g12) **2** Ac itu sac ikasla mutun luf sac, na kulasr fosryak oana kulasr ke sie funyu na lulap; ac kalmen faht ac yen engyeng uh lohslra ke kulasr ma tuku liki luf sac. (Abyssos g12) **3** Ac locust uh tuku nu faclu liki kulasr inge, ac itukyang nu selos ku oana ku lun scorpion. **4** Fwackyang nu selos elos in tia kunausla mah, ku sak, ku kutena ma folfol finsroa; a mwet na su wangin mwe akul ke sil lun God fin motonsrolos pa elos ku in kunausla. **5** Tia lela nu sin locust inge in uniya mwet inge, a tuh elos in akkeokyalos ke malem limekosr. Waiok ke mwe akkeok inge oana waiok ke pacl se scorpion uh ngalisya mwet uh. **6** Ac ke lusen malem limekosr, mwet elos ac suk elos in misa, tuh elos ac tia ku. Elos ac kena in misa, tuh misa ac kaingla lukelos. **7** Locust inge oana luman horse ma akola nu ke mweun; oasr ma oan fin sifalos oana luman tefuro gold, ac mutalos oana mutun mwet. **8** Ac aunsifalos oana aunsifen mutan, wihselos oana wihsen lion. **9** Iniwalos loeyukla ke ma su oana mwe loeyuk osra; ac pusren posohksok lalos oana kusen horse puspis ke elos amakin chariot ac kasrusr nu ke mweun. **10** Oasr pula kaclos oana pulun scorpion uh, ac mwe fakfuk ke pulalos pa elos sang akwaiokye mwet uh ke malem limekosr. **11** Oasr tokosra se leum faclos, pa lipufan se su karingin luf lun abyss. Inel in kas

Hebrew pa Abaddon, ac inel in kas Greek pa Apollyon (kalmac pa "Mwet Kunausla"). (Abyssos g12) 12 Mwe aksangeng se meet uh safla. Tukun ma se inge oasr pac luo fwilin keok ac sifil tuku. 13 Na lipufan se akonkosr el ukya ukuk natul uh, ac nga lohng sie pusra tuku liki sruwasrik akosr ke loang in kisa gold ma oan ye mutun God. 14 Pusra sac fahk nu sin lipufan se akonkosr, "Tulala lipufan akosr su kapiri sisen Infacil lulap Euphrates!" 15 Na lipufan akosr ah tuleyukla. Elos nuna akola nu ke ao se inge ke len se inge ke malem se inge, ac ke yac se na inge, elos in uniya sie tafu tolu sin mwet nukewa. 16 Fwackme nu sik pisen mwet mweun kasrusr fin horse uh, su oasr ke mwet luofoko million. 17 Ac in aruruma luk ah, nga liye horse uh ac elos su muta fac. Mwe loeyuk iniwalos srusra oana e, ac folfol oana sapphire, ac rangrang oana sulphur. Sifen horse uh oana sifen lion uh. E, kulasr, ac sulphur tuku liki oalulos. 18 Mwe lokoalok tolu inge: e, kulasr, ac sulphur ma tuku liki oalin horse uh, uniya sie tafu tolu sin mwet nukewa. 19 Ku lun horse inge oan in oalulos ac oayapa ke pulalos. Pulalos oana serpent ma oasr sifa. Horse uh elos orekmakin pulalos in akkeokyee mwet uh. 20 Ac mwet nukewa lula, su tia misa ke mwe lokoalok inge, elos tia forla liki ma elos sifacna oru ke paolos. Elos tiana tui in alu nu sin demon, ku ma sruloala orek ke gold, silver, bronze, eot, ku sak — ma inge tia ku in liye, ku lohng, ku fahsr. 21 Elos tia pac auliyak liki akmas lalos, susfa lalos, kosro lalos, ku pisrapasr lalos.

10 Ac nga liye sie pac lipufan na ku sikme inkusrao me. Nukumyukla el ke sie pukunyeng, ac lelakem oan fin sifal; mutal oana faht, ac nial oana sruen e. 2 Oasr sie book limlim srisrik ikakelik inpaol. El filiya lac ne layot lal fin meoa, ac lac ne lasa lal fin acn uh, 3 ac el wowoyak ke pusra lulap, oana pusren ngutngut lun lion uh. Tukun el wowoyak, na pulahl itkosr ngirla ke pusra na lulap in topkol. 4 Ke pacl se na pulahl uh kasla, nga ako in sim. A nga lohng pusra se tuku inkusrao me ac fahk, "Nimet simis ma pulahl itkosr ah fahk. Liyaung in tia eteyuk!" 5 Na lipufan se ma nga liye tu fin meoa ac fin acn uh, el kolak lac paol layot nu inkusrao 6 ac el fulahk ke Inen God su moul ma pahtpat ac ma pahtpat, su orala kusrao, faclu, meoa, ac ma nukewa loac. Ac lipufan sac fahk, "Wanginla pacl in sifil tupan! (aiōn g165) 7 Ke pacl se

lipufan akitkosr el ukya mwe ukuk natul uh, God El ac fah akpwayeye pwapa lukma lal, oana ke El tuh fahkak nu sin mwet kulansap lal, su mwet palu." 8 Na pusra se ma nga lohng kaskas inkusrao me sifilpa kaskas nu sik ac fahk, "Fahla ac eis book limlim sac su ikakla oan inpoun lipufan se ma tu fin meoa ac fin acn uh." 9 Na nga som nu yurin lipufan sac ac siyuk sel elan ase book limlim srisrik sac nu sik. El fahk nu sik, "Eis ac kangla; ac fah akmwenye insiom, a ke ac oan inwalum uh ac fah emwem oana honey." 10 Nga eisla book limlim srisrik sac liki inpoun lipufan sac, ac kangla, ac emwem oana honey in oalik. Ac ke nga ukumya, mwenla insiuk kac. 11 Na pusra se sifilpa fahk nu sik, "Kom enenu in sifilpa sulkakinelik kas lun God nu sin mutanfahl puspis, oayapa sruf, ac kain in kas, ac tokosra puspis."

11 Na ituku nu sik soko sak su oana sak in srikasrak soko, ac fwackme nu sik ouinge, "Fahla ac srikeya tempul lun God ac loang in kisa uh, ac oakla pisen mwet alu in tempul. 2 Tusruktu nimet srikeya kalkal se likin tempul uh, mweyen itukyang tari nu sin mwet su tia alu nu sik, su ac fah lolongya Siti Mutal uh ke malem anngaul luo. 3 Nga ac fah supwaot mwet loh luo luk, nuknukyang ke nuknuk yohk eoa, ac eltal fah fahkak kas lun God ke len sie tausin luofoko onngoul." 4 Mwet loh luo uh pa sak olive lukwa ac lam luo su tu ye mutun God, Leum lun faclu nufon. 5 Kutena mwet fin srike in akkeokyaltal, e ac fah tuku liki oalultal ac kunauselosa; ac in ouiya se inge, kutena mwet su akkeokyaltal uh ac fah anwuki. 6 Oasr ku ac suwohs laltal in kaliya kusrao tuh in tia af ke pacl se eltal fahkak kas lun God. Oasr pac ku yoroltal in ekulla kof uh nu ke srah, ac oasr pac ku yoroltal in uniya mwet faclu ke kain in mwe akkeok nukewa, pacl na eltal lungse. 7 Ke pacl se eltal ac aksafyela fahkak laltal uh, kosro sulallal soko su ac utyak liki luf in abyss ac fah anwuk lainultal. El ac fah kutangultalla ac oneltal uh, (Abyssos g12) 8 ac manoltal ac fah oan innek in siti lulap, yen ma Leum laltal el anwuki we fin sakseng soko. Ac fah mau lumweyuk siti sac nu ke siti Sodom, ku facl Egypt. 9 Ac mwet in mutunfacl nukewa, sruf nukewa, kain in kas ac kain in tuhnnin mwet nukewa, ac fah liye manoltal ke len tolu tafu, ac elos fah tia lela manoltal in pukpuki. 10 Ac mwet faclu ac fah engan ke sripen misa lun mwet luo inge. Elos ac fah orek engan ac supwalik

mwe sang nu sin sie sin sie ke sripen mwet palu luo inge tuh arulana akkeokye mwet uh. **11** Tukun len tolu tafu, sie momong in sang moulu tuku sin God me ac ilyak nu in eltal, ac eltal tuyak; ac mwet nukewa su liyaltal elos arulana sangengla. **12** Na mwet palu luo ah lohng sie pusra lulap tuku inkusrao me ac fahk nu seltal, "Utyak nu inge!" Ac mwet lokoalok laltal elos liye ke eltal sowak nu inkusrao fin sie pukunyeng. **13** In pacl sacna, faclu kusrusryak; ac sie tafu singoul ke siti uh musalla, ac mwet itkosr tausin misa. Mwet lula uh sangeng ac kaksakin fulatana lun God inkusrao. **14** Mwe aksangeng akluo safla, ac ma se aktolu uh apkuran me! **15** Na lipufan akitkosr el ukya mwe ukuk natul uh, ac toko oasr pusra lulap puspis tuku inkusrao me ac fahk, "Inge, Leum God lasr, ac Christ Mwet Sulosolla lal, pa leumi faclu nufon, ac God El ac fah leum ma pahtpat ac ma pahtpat!" (aiōn 9165) **16** Na mwet elder longoul akosr su muta fin tron lalos ye mutun God elos faksufi ac alu nu sin God, **17** ac fahk: "Leum God Kulana, El su oasr inge ac oemeet me! Kut kulo nu sum, tuh kom eis ku lulap lom Ac mutawauk in leumi faclu! **18** Mutanfahl su tia alu nu sum arulana kasrkusrak, Mweyen pacl in mulat lom tuku tari, Pacl in nununkeyuk mwet misa uh. Pacl in sang ma lacna nu sin mwet palu, su mwet kulansap lom, Ac nu sin mwet lom nukewa su akfulatye kom, Kewana mwet fulat ac mwet pusisel. Inge pacl fal in kunausla mwet su kunausla faclu!" **19** Tempul lun God in kusrao ikakla, ac Tuptup in Wuleang lun God liyeyuk we. Toko sarom uh sarmelik, oasr kusen ngirngir ac pulahl, faclu kusrusr, ac af upa ma yohk kosra kahkla.

12 Na sie mwe akul na yohk ac sakirik sikyak yen engyeng uh. Oasr sie mutan su nukumyukla ke faht, ac malem ah oan ye nial, ac itu singoul luo oan fin sifal oana sie tefuro. **2** Apkuran me pacl in isus lal, ac ke sripen el keok ke ngal in isus lal uh, el wowoyak ac tung. **3** Ac sie pac mwe akul na sakirik sikyak yen engyeng uh. Oasr soko dragon srusra lulap su oasr sifa itkosr ac koac singoul kacl, ac sie tefuro oan fin kais sie sifa inge. **4** Ac el sang pulal amakinya sie tafu tolu ke itu inkusrao ac siselosla nu fin faclu. Na el tu ye mutun mutan sac ac akola elan kangla tulik fusr se natul ke pacl se el oswela. **5** Ac mutan sac oswela sie wen, su fah leum fin mutunfacl uh nufon ke soko sikal osra. Tusrukto tulik sac tulakinyukla

ac utukla nu sin God nu ke tron lal. **6** Ac mutan sac kaingla nu yen mweysis, nu ke sie acn ma God El akola nu sel, yen ma ac karinginyuk el we ke len sie tausin luofoko onngoul. **7** Na oasr sie mweun orek inkusrao. Michael ac lipufan lal mweun lainul dragon, ac dragon soko ac lipufan lal elos mweun lainulos pac. **8** Na kutangyukla dragon, ac tia sifil lela nu sel ac lipufan lal in muta inkusrao. **9** Ac dragon lulap soko ah sisila — el inge serpent soko in pacl oemeet ah, su pangpang Devil, ku Satan, ac el pa tuh kiapwela faclu nufon. Sisila el nu faclu, wi lipufan lal nukewa. **10** Na nga lohng sie pusra lulap inkusrao me fahk, "Inge, God El fah molela mwet lal! Inge God El akkalemeye ku in tokosra lal! Inge Christ, Mwet Sulosolla lun God, el akkalemeye ku lal! Tuh el su tu ye mutun God lasr ac akkolukye inen mwet lulalfongi wiasr len ac fong, el sisila tari liki inkusrao. **11** Mwet lulalfongi wiasr elos kutangulla ke srahn Lamb, ac ke mwe luti pwaye ma elos fahkak uh; oayapa elos tia seko moulu lalos in misa. **12** Ke ma inge, acn inkusrao ac kowos nukewa su muta we, kowos in enganak! A we nu sin faclu ac meoa; tuh Devil el oatuwot tari ac el arulana kasrkusrak, mweyen el etu lah fototo pacl lula lal." **13** Ac ke dragon el akilen tuh el sisila tari nu faclu, el mutawauk in ukwe mutan se ma oswela tulik mukul sac. **14** Ac itukyung nu sin mutan sac luo poun eagle lulap tuh elan ku in sohkla nu yen sel in acn mweysis, yen ac fah karinginyuk el we ke yac tolu tafu, tuh el fah moulla liki lokoalok lal dragon. **15** Ke ma inge dragon el filakunla kof liki oalul tukun mutan sac, oana sie sronot, in pahtkakunulla. **16** Tuh faclu kasru mutan sac; ac faclu mangelik ac okomla kof ma dragon el filakunla liki oalul uh. **17** Na dragon el arulana kasrkusrak sin mutan sac, ac el som in mweuni fwilin tulik lula natul, aok elos nukewa su akos ma sap lun God, ac sruokya ku ma pwaye su Jesus el fahkak.

13 Ac dragon el tu fin puk weacn uh. Ac nga liye kosro sulallal soko tuku inkof ah me. Oasr koac singoul ac sifa itkosr kacl; ac fin kais soko koac inge oasr kais sie tefuro kac, ac fin kais sie sifa oasr sie ine su mwe aklusrongtenye God. **2** Kosro sulallal soko uh oana luman soko leopard, ac nial oana nien bear ac oalul oana oalin lion. Ac dragon el sang ku lal sifacna nu sin kosro sulallal soko ah, wi tron lal ac wal lulap lal. **3** Sie sin sifa ke kosro sulallal soko ah

oana in ma kanteyuki in misa, tuh mahla tari kinet kacl. Ac mwet faclu nufon arulana lut sin kosro soko, ac ukwal. 4 Mwet nukewa alu nu sel dragon soko ah ke sripen el sang wal lal nu sin kosro sulallal soko. Elos oayapa alu nu sin kosro sulallal soko ac fahk, "Wangin sie oana kosro soko inge! Wangin mwet ku in lainul!" 5 God El lela nu sin kosro soko ah in fahk kas enum mu ku lun God itukyang nu sel, ac fililla ku se inge nu sel ke lusen malem angngaul luo. 6 Kosro soko ah mutawauk in selngawi God, oayapa Inen God, acn God El muta we, ac elos nukewa su muta inkusrao. 7 Itukyang nu sel tuh elan mweuni mwet lun God ac kutangulosla, ac itukyang pac ku nu sel in leumi sruf nukewa, ac mutunfaclu, ac kain in kas, ac tuhn nukewa faclu. 8 Ac mwet nukewa su muta faclu fah alu nu sel, sayalos na su simla inelos in book in moule meet liki orekla faclu, tuh book se inge ma lun Lamb su anwuki tari. 9 "Kutena mwet fin oasr srac, lela elan lohng! 10 Kutena mwet fin ma nu ke sruoh, el ac som nu ke sruoh; kutena mwet ma ac nuna anwuki ke cutlass, ac fah anwuki el ke cutlass. Kalmac pa mwet lun God enenu in oasr muteng ac lulalfongi lalos." 11 Na nga liye soko pac kosro sulallal sikyak faclu me. Oasr koac lukwa kacl oana koen Lamb, ac el kaskas oana soko dragon. 12 El orekmakin ku lulap lun kosro sulallal soko meet ah ke el tu ye mutal. El sap ku nu sin faclu ac nu sin mwet nukewa su muta fac in alu nu sin kosro soko meet ah, su mahla tari kinet kacl. 13 Kosro soko aklukwa inge oru mwenmen lulap; el oru tuh e in tuku inkusrao me nu faclu ye mutun mwet nukewa. 14 Ac el klapwela mwet nukewa muta faclu ke mwenmen ma itukyang nu sel elan oru ye mutun kosro soko meet ah. Kosro soko ah fahk nu selos in oru sie ma sruloala in akfulatye kosro soko ma tuh kinet ke cutlass ac srakna moule. 15 Ac kosro soko aklukwa ah itukyang nu sel in sang momong in moule nu ke ma sruloala se lun kosro soko meet ah, tuh elan ku in kaskas ac onelosla nukewa su tia wi alu nu ke ma sruloala sac. 16 Kosro soko ah sap ku nu sin mwet nukewa — mwet pusisel ac mwet fulat, mwet kasrup ac mwet sukasrup, mwet kohs ac mwet sukosok — in akilenyuki lac po layot selos ku motonsrolas. 17 Wangin mwet ku in moli ku kukakunla kutena ma, sayalos su akilenyuk ke inen kosro soko ah, ku ke nempu ma aolla inel uh. 18 Eneneyuk lalmwetmet nu ke ma inge. El su oasr

etauk yorol el ku in konauk kalmen nempu lun kosro soko uh, mweyen nempu se inge orekla nu ke inen mwet se. Nempu lal uh pa onfoko onngoul onkosr.

14 Ac nga ngetla ac liye Lamb el tu Fineol Zion, ac oasr mwet siofok angngaul akosr tausir yorol, su simla inel ac Inen Papa tumal fin motonsrolas. 2 Ac nga lohng sie pusra tuku inkusrao me oana kusen kof putat uh, oana pusren pulahl lulap. Pusra ah oana pusren on lun mwet srital ke harp natulos uh. 3 Mwet siofok angngaul akosr tausir inge tu ye mutun tron ac ye mutun ma moule akosr ac mwet elder; elos yuk soko on sasu su elos mukena ku in etu. Ac elos mukena sin mwet nukewa faclu pa moliyukla. 4 Elos inge pa mukul su soenna oan yurin mutan, pwanang elos nasnas na. Elos fahsr tukun Lamb yen nukewa el fahsr we. Elos pa moliyukla inmasron mwet uh, ac elos pa fahko se meet ma itukyang nu sin God ac nu sin Lamb. 5 Elos tia fahk kas kikiap, ac wangin ma koluk in elos. 6 Ac nga liye sie pac lipufan sohksok oelucng yen engyeng uh, oasr yorol sie Pweng Wo ac kawil ma el enenu in fahkak nu sin mwet su muta faclu — mwet lun sruf nukewa ac kain in kas nukewa, mutanfahl nukewa, ac kain in tuhnin mwet nukewa. (aiōnios g166) 7 El fahk ke sie pusra lulap, "Kowos in akfulatye God ac kaksakin fulatlana la! Tuh pacl in nununku lal nu sin mwet faclu tuku tari. Kowos alu nu sel su orala kusrao, faclu, meoa, ac unon in kof uh!" 8 Ac lipufan se akluo el tuku tukun ma se meet, ac fahk, "El munasla! Babylon pwengpeng el munaslana! El oru mwet nukewa nim ke wain la — wain ku lun moule in kosro la!" 9 Lipufan se aktolu tuku tukun lipufan luo meet ah, ac fahk ke sie pusra lulap, "Kutena mwet su alu nu sin kosro sulallal soko ah, ac nu ke ma sruloala lal, ac akilenyuki motonsrol ku paol, 10 el ac fah nim wain lun God, aok wain in kasrkusrak lal, su tia karak ac El okoaung nu in cup in mulat la! Elos nukewa su oru ouinge fah keok ke e ac sulfur ye mutun lipufan mutal puspis ac ye mutun Lamb. 11 Kulasr ke e se ma akkeokyalos sowak nu lucng ma pahtpat ac ma pahtpat. Ac fah wangin mongla ke len ku fong nu selos su alu nu sin kosro sulallal soko, ac ma sruloala lal, ac oasr akul lun inel yorolos." (aiōnios g165) 12 Kalmen ma inge nukewa pa enenu na in oasr muteng yurin mwet lun God, aok elos su akos ma sap lun God ac inse pwaye nu sin Jesus. 13 Na nga lohng sie pusra tuku inkusrao me ac fahk, "Simusla

ma inge: Insewowo mwet su misa ingela ke sripen elos oaru in fahsr tukun Leum!" Ngun el fahk, "Aok, pwaye! Elos fah insewowo ke elos mongla liki orekma upa lalos, mweyen fokin orekma lalos ac welulos na." 14 Na nga ngetak ac liye sie pukunyeng fasfasr, ac ma se oan fac oana luman mwet se. Oasr sie tefuro gold fin sifal, ac oasr sie mitmit in kalkul na kosroh oan inpaol. 15 Ac sie pac lipufan uh tuku liki tempul ac wowoyak ke sie pusra lulap nu sin el su muta fin pukunyeng uh ac fahk, "Orekmakin mitmit nutum in sang kosrani fahko lun kosrani, mweyen pacl uh summa tari; tuh faclu mwesrla nu ke pacl in kosrani!" 16 Ac mwet se su muta fin pukunyeng uh furok mitmit natul nu fin faclu, ac sifani fahko in kosrani lun faclu. 17 Na nga liye sie pac lipufan illa liki tempul inkusrao, ac oasr pac sie mitmit in kalkul kosroh yorol. 18 Ac sie pac lipufan su liyaung e uh el tuku liki loang uh, ac wowoyak ke pusra lulap nu sin lipufan su oasr mitmit in kalkul kosro yorol ac fahk, "Orekmakin mitmit nutum, ac sang kosrani ungin grape liki ima in grape lun faclu, mweyen grape uh matula!" 19 Ouinge lipufan sac furok mitmit natul nu fin faclu, ac sifani grape liki ima in grape, ac sisang nu nien fut wain in kasrkusrak lun God. 20 Grape uh futungyuki in nien fut wain likin siti uh, ac srah sororma liki nien fut wain uh oana sie sronot, akuran mael luofoko lusa ac fit limekosr loaliya.

15 Ac nga liye sie pac mwe akul na yohk kalmeya ac mwe lut inkusrao. Oasr lipufan itkosr su oasr yorolos mwe lokoalok itkosr saffa, mweyen ma inge pa fahkak saflaiyen mulat lun God. 2 Ac nga liye sie ma oana luman meoa glass se karak ke e. Nga oayapa liyalos su kutangla kosro sulallal soko ah, ac ma sruloala lal, ac el su eekin sie nembu. Elos tu sisen meoa glass u, ac srucok harp ma God El sang nu selos, 3 ac elos yuk on soko lal Moses, mwet kulansap lun God, ac on lun Lamb, ac fahk: "O Leum God Kulana, Orekma lom yoklana ac wolana! Kom pa tokosra lun mutunfacl uh, Ma nukewa kom oru suwohs ac pwaye! 4 O Leum God, mwet nukewa ac fah akfulatye kom, Ac kaksakin lne fulatlana lom! Tuh kom mukena mutal. Mwet in mutunfacl nukewa fah tuku Ac alu nu sum, Mweyen elos liye oakwuk suwohs lom." 5 Tukun ma inge, nga liye tempul inkusrao ikakla, ac Lohm Nuknuk su Nien Muta lun Leum God oan loac. 6 Ac lipufan itkosr su oasr

mwe lokoalok itkosr yorolos elos illa liki tempul. Elos nuknukyung ke nuknuk linen nasnas ac saromrom, ac lolani iniwalos ke mwe lohl gold. 7 Na sie sin ma moul akosr el sang nu sin lipufan itkosr inge ahlu gold itkosr, sessesla ke mulat lun God su moul ma pahtpat ac ma pahtpat. (aion g165) 8 Tempul u sessesla ke kulasr ma tuku ke wolana ac ku lun God, ac wangin mwet ku in utyak nu in tempul nwe ke na pacl se ac aksafeyeyukla mwe lokoalok itkosr sin lipufan itkosr u.

16 Na nga lohng sie pusra lulap kasma in tempul me su fahk nu sin lipufan itkosr, "Fahla ac okoala ahlu in mulat itkosr lun God nu fin faclu!" 2 Lipufan se meet ah som ac okoala ahlu se sel nu fin faclu. Ruf aryor ac waiok upa sikyak fin mwet ma akul lun kosro sulallal soko ah oan kaclos, ac oayapa fin mwet su tuh alu nu ke ma sruloala lal. 3 Na lipufan se akluo el okoala ahlu lal nu fin meoa uh, na kof uh ekla oana srahn sie mwet misa, ac ma moul nukewa in meoa uh misa. 4 Na lipufan se aktolu el okoala ahlu se sel nu fin infacl ac nu ke unon in kof uh, na kof inge ekla nu ke srah. 5 Ac nga lohng lipufan se ma karingin kof uh el fahk, "Nununku lom suwohs, O Kom su Mutal, su oasr inge ac su oasr oemeet me! 6 Elos okoala srahn mwet lun God ac srahn mwet palu, ac inge kom sang nu selos srah tuh elos in nim. Elos eis ma fal nu selos!" 7 Ac nga lohng sie pusra tuku liki loang ah su fahk, "Leum God Kulana! Pwayena lah nununku lom uh suwohs ac pwaye!" 8 Na lipufan se akakosr el okoala ahlu se sel nu fin faht uh, tuh in akfolye mwet uh ke fol na upa. 9 Elos firriyukyak ke fol upa uh, ac elos selngawi Inen God, su pa ku fin mwe lokoalok inge. Tusruktu elos tiana forla liki ma koluk lalos, ku kaksakin fulatlana lal. 10 Na lipufan se aklimekosr el okoala ahlu se sel nu fin tron lun kosro sulallal soko ah. Ac tokosrai lun kosro soko inge lohslra, ac mwet uh ngalis lohulos ke sripen keok lalos, 11 ac elos selngawi God lun kusrao ke sripen keok lalos ac ke ruf aryor kaclos. Tusruktu elos tiana forla liki orekma koluk lalos. 12 Ac lipufan akonkosr el okoala ahlu se sel nu fin infacl lulap Euphrates, na infacl uh paola in sang inkaneke nu sin tokosra su tuku liki acn kutulap. 13 Na nga liye ngun fohkfok tolu ma oana luman frog uh. Elos illa liki oalin dragon soko ah, ac liki oalin kosro sulallal soko, ac liki oalin mwet palu kikiap sac. 14 Elos inge pa ngun lun demon su orek mwenmen. Ngun tolu inge fahsrelik

nu yurin tokosra nukewa fin faclu in usaloseni nu ke sie mweun ke Len lulap lun God Kulana. 15 Leum el fahk, "Lohng! Nga ac tuku oana sie mwet pisrapasr! Insewowo el su tawi na ac liyaung nuknuk lal, tuh el fah tia fufahsryesr koflufol ac mwekin ye mutun walil uh." 16 Na ngun inge elos usani tokosra nukewa nu in acn se pangpang Armageddon in kas Hebrew. 17 Na lipufan se akitkosr el okoala ahlu se sel nu yen engyeng uh. Na sie pusra lulap tuku liki tron in tempul me, ac fahk, "Safra ma nukewa!" 18 Oasr sarom, ac ngirngir, ac pulahl, ac kusrusr lulap. Wangin kusrusr ouinge fin faclu oemeet me ke pacl se orekla mwet uh — kusrusr se inge pa koluk emeet! 19 Kusrusr lulap se inge oru tuh siti lulap sac in musalelik nu ke ip tolu, ac siti lun mutunfacl nukewa kunausyukla. God El esamak siti pwengpeng Babylon ac El oru tuh elan nim wain ke cup lal, aok wain in kasrkusrak lal. 20 Tuka nukewa ac fineol nukewa wanginla. 21 Af yohk kosra kahki inkusrao me nu fin mwet uh. Kain af se inge oana eot lulap puspis, ac toasriyen kais sie kosra sun paun siofok. Mwet uh selngawi God ke sripen upala mwe lokoalok se inge ke af yohk kosra uh.

17 Na sie sin lipufan itkosr ma oasr ahlu itkosr yorolos el tuku ac fahk nu sik, "Fahsru, ac nga fah akkalemye nu sum luman kalya se ma ac orek nu sin mutan kosro sac su eis molin kosro lal, aok siti lulap se ma musaiyukla sissen infacl puspis. 2 Tokosra nukewa fin faclu elos orek kosro yorol, ac ouiyen moul fohkfok lal oana wain ma mwet faclu elos sruhi kac ke elos nim." 3 Ku lun Ngun ilyak nu in nga, ac sie lipufan usyula nu yen mwehis. Ac nga liye sie mutan we su muta fin kosro srusra sulallal soko, ma oasr ine su mwe angyang nu sin God simla yen nukewa kacl; ac oasr sifa itkosr ac koac singoul ke kosro soko ah. 4 Mutan sac nuknukyang ke nuknuk sroninmutuk ac srusra firirir, ac el yunla ke mwe naweyuk gold, eot saok, ac pearl. El sruok sie cup gold inpaol, sessesla ke ma fohkfok ac ma srungayuk ke moul in kosro lal. 5 Ac fin motonsrol simla sie ine su oasr kalmac lukma kac, ma fahk mu, "Nga Babylon Kulana, nina kien mutan kosro nukewa, ac nga pa sramtauk lumah fohkfok nukewa fin faclu." 6 Ac nga liye lah mutan sac sruhi ke srahn mwet lun God, ac ke srahn mwet su anwuki ke sripen elos moniyuk in fahsr tukun Jesus. Ac ke nga liyal, nga arulana

lut. 7 Ac lipufan sac siyuk sik, "Efu kom ku lut? Nga fah fahkak nu sum kalmac lukma lun mutan se inge ac ke kosro soko ma el muta fac — kosro soko ma oasr sifa itkosr ac koac singoul kacl. 8 Kosro soko ma kom tuh liye ah el tuh moul meet, a inge el misa. El apkuran in fanyak liki luf lun abyss tuh elan som in kunausyukla el. Mwet su muta faclu, su tiana simla inelos in book in moul meet liki orekla faclu, elos nukewa ac fah arulana lut ke elos liye kosro soko ah. El tuh moul meet ac inge el wanginla, tusruktu el ac fah sifil sikyak. (Abyssos g12) 9 "Eneneyuk lalmwetmet ac etaun nu ke ma inge. Sifa itkosr inge pa eol itkosr su mutan sac el muta fac. Elos oayapa tokosra itkosr: 10 limekosr selos misa tari, ac sie selos el leum inge, ac sie el soenna tuku; na ke el ac tuku, el ac leum ke kitin pacl na. 11 Ac kosro sulallal soko ma moul meet ac inge el tia moul, el sie sin tokosra itkosr, tusruktu el ac sifil foloko tokosra akoalkosr, ac el ac som in kunausyukla el. 12 "Koac singoul ma kom liye ah, pa tokosra singoul su soenna mutawauk in leumi, tusruktu ac fah ituyang wal nu selos in leumi ke ao sefanna wi kosro soko ah. 13 Tokosra singoul inge elos inse sefanna tuh elos in sang ku ac wal lalos nu sin kosro sulallal soko ah. 14 Elos inge nukewa ac fah mweun lainul Lamb; tusruktu Lamb, ac elos su fahsr tokol, fah kutangulosla mweyen Lamb el Leum lun leum uh ac Tokosra lun tokosra uh. Elos su fahsr tokol pa mwet su God El pangnolos ac sulelosla, ac elos oaru nu sel." 15 Lipufan sac el oayapa fahk nu sik, "Kof ma kom liye mutan kosro sac muta fac, pa mutanfahl uh, un mwet puspis, kain in tuhnin mwet, ac kain in kas. 16 Koac singoul ac kosro sulallal soko kom tuh liye, elos ac fah srungala mutan kosro sac. Elos ac fah eisla ma lal nukewa ac sarukulla elan koflufol. Elos ac fah kangla ikwal, na esukulak ke e. 17 God pa oru tuh elos in nunak sefanna ac sang ku in leum lalos nu sin kosro sulallal soko ah, pwanang elos oru ma lungse lun God nu ke pacl se kas lun God akpwayeyiuk. 18 "Mutan se ma kom tuh liye ah, pa siti lulap se ma leumi tokosra lun faclu."

18 Tukun ma inge nga liye sie pac lipufan oatui inkusrao me. Oasr ku lulap lal, ac wolana lal kalmelik faclu nufon. 2 El wowoyak ke sie pusra lulap ac fahk, "El musalla! Babylon kulana el musalla! Inge, ngun fohkfok ac demon, ac kain in won fohkfok ac srungayuk nukewa pa muta we. 3 Mutanfahl nukewa

elos nim ke wain lal — wain ku lun moulin in kosro lal. Tokosra lun faclu elos kosro yorol, ac mwet kuka lun faclu elos kasrupi ke sripen yoklana lungse lal nu ke moulin in kosro.” 4 Na nga lohng sie pac pusra inkusrao me fahk, “Mwet luk, kowos in kaingla liki siti sac! Illa liki, Tuh kowos in tia ipeis ke ma koluk lal; Ac kowos in tia wi eis kaiyuk nu sel! 5 Tuh ma koluk lal ilusyukyak nwe sun inkusrao, Ac God El esam orekma koluk lal. 6 Oru nu sel in oana ke el oru nu sin mwet uh; Akfalye nu sel pacl luu ke ouiya nukewa el tuh oru. Nwakla cup lal ke mwe nim ku, ac in ku pacl luu Liki ma el tuh orala ac sang nu sin mwet uh. 7 Sang in yohk mwe keok ac asor nu sel In oana lupan wolana ac mwe kasrup el tuh sifacna insewowo kac. El fahk nu sel sifacna mu: ‘Nga kasra se, ac nga muta fin tron luk! Ke sripen wangin mukul tumuk, Nga fah tia pulakin asor lun katinmas!’ 8 Ke sripa se inge, mwe akkeok nu sel ac fah sonol ke len sefanna — Mas upa, asor, ac sracl. Ac el fah firirla ke e, Mweyen Leum God, su nununkal, El arulana ku.” 9 Tokosra lun faclu su tuh kosro yorol ac welul ke lung lun ikwa lal elos wowoyak ac tung ke siti uh ke elos ac liye kulasr lun e ma esukulak. 10 Elos ac tu loessula mweyen elos sangeng in wi ipeis ke keok lal. Elos fahk, “Pakomuta Babylon! Pakomuta siti lulap ac ku sac! Kaiyuk kom ke ao sefanna!” 11 Mwet kuka lun faclu elos oayapa wowoyak ac tung kacl, mweyen wanginla mwet sifil moli mwe kuka lalos. 12 Wanginla mwet moli gold, silver, eot saok, ac pearl; nuknuk linen srik eoa, nuknuk sroninmutuk, silk, ac nuknuk srusra firirrir; ac kain in sak keng ac yohk molo, ac ma orekla ke ivory, bronze, osra, ac marble; 13 oayapa cinnamon, mwe akyuye mongo, ma keng, myrrh, ac franku; wain ac oil, flao ac wheat, cow ac sheep, horse ac chariot, ac oayapa mwet su kohs. 14 Mwet kuka elos fahk nu sel, “Ma wo nukewa ma kom lungse ac rapkui wanginla, ac mwe kasrup lom nukewa ac oasku lom wanginla pac, ac kom ac fah tia ku in sifil konauk!” 15 Mwet kuka su kasrupi ke elos orek kuka in siti sac, elos tu loessula ke sripen elos sangeng in ipeis ke keok lal. Elos ac wowoyak ac tung, 16 ac fahk, “Pakomuta na pwaye siti lulap se ingan! Meet el lungse nukum nuknuk linen, sroninmutuk, ac srusra firirrir, ac el naweyukla ke gold, eot saok, ac pearl pukanten! 17 Ac in ao sefanna mwe kasrup lal inge nukewa tuhlacl!” Captain

ac selu ac mwet wi oak nukewa, oayapa elos nukewa su eis mwe kapak lalos meoa, elos tu loessula, 18 ac wowoyak ke elos liye kulasr lulap ke e se ma esukak siti sac, ac fahk, “Wangin sie pac siti oana siti lulap se inge!” 19 Ac elos sisak fohkfok nu fin sifalos in akkalemye asor lalos, ac wowoyak ke tung ac fahk, “Pakomuta siti lulap sac, acn se ma mwet nukewa su oasr oak okoalos fin meoa uh elos eis mwe kasrup lalos we! A in ao sefanna mwe kasrup lal nukewa wanginla!” 20 Ac inkusrao ac kowos nukewa su muta we, kowos in enganak mweyen sikiyukla el! Kowos in enganak, mwet lun God, mwet sap, ac mwet palu, tuh God El nununkal ac sang kai nu sel ke ma el tuh oru nu suwos! 21 Ac sie lipufan na ku el srukak sie eot oana lupan eot in ilil lulap, ac sista nu meoa ac fahk, “Pa inge luman ma ac orek nu ke siti lulap Babylon: ac fah liksreni sisila el ac el fah tili ac tia ku in sifil otyak. 22 Pusren on lun mwet srital ke harp ac pusralos su on, ac elos su srital ke flute ac mwe ukuk fah tia sifil lohngyuk in kom! Wangin mwet pah in orekma ke kutena kain ac fah sifil liyeyuk in kom, ac pusren eot in ilil fah tia sifilpa lohngyuk! 23 Wangin mwet ac sifil liye kalmen lam in kom, ku lohng kusen wuleang lun mwet marut in kom. Mwet kuka lom pa ku ac pwengpeng emeet fin faclu nufon, ac kom kiapela mwet nukewa fin faclu ke susfa lom!” 24 Kaiyuk acn Babylon ke sripen srahn mwet palu ac mwet lun God u koneyukyak in el — aok, srah kaclos nukewa su anwuki fin faclu.

19 Tukun ma inge, nga lohng pusra se oana pusren u na lulap se ke mwet inkusrao, ac elos fahk, “Kaksakin God! Molela, wolana, ac ku ma lun God lasr! 2 Nununku lal uh pwaye ac suwohs! El sulela tari mwe kalya nu sin mutan kosro se su akkolukyela faclu ke moulin in kosro lal uh. God El kalyael mweyen el uniya mwet kulansap lal.” 3 Elos sifilpa wowoyak ac fahk, “Kaksakin God! Kulasr ke e ma furreak siti lulap se ingo fosryak ma pahtpat ac ma pahtpat!” (aiōn g165) 4 Ac mwet elder longoul akosr ac ma moulin akosr elos epasr ac alu nu sin God su muta fin tron. Elos fahk, “Amen! Kaksakin God!” 5 Ac sie pusra tuku liki tron ac fahk, “Kowos in kaksakin God lasr, kowos mwet kulansap lal nukewa ac mwet nukewa su sunakunul — mwet fulat ac mwet pusisel!” 6 Na nga lohng sie pusra oana pusren sie u lulap, oana kusen kof putat ac oana kusen pulahl upa. Nga lohng ke

elos fahk, "Kaksakin God! Leum, God Kulana lasr, El pa Tokosra! 7 Lela kut in arulana engan ac inewowo; lela kut in kaksakin fulatlana la! Tuh pacl in marut lun Lamb pa inge, ac mutan kial el akola. 8 Itukyang nu sin mutan sac nuknuk linen nasnas ac saromrom elan nokomang." (Nuknuk linen inge pa orekma wo lun mwet lun God.) 9 Na lipufan se fahk nu sik, "Simusla ma inge: Inewowo nu selos su suliyuk nu ke kufwen marut lun Lamb." Ac lipufan sac sifilpa fahk, "Kas inge kas pwaye lun God." 10 Ac nga putati nu ke nial in alu nu sel, a el fahk nu sik, "Nimet oru ouingan! Nga sie mwet kulansap wiom ac ma wien mwet lulalfongi nukewa su sruokya ku kas pwaye su Jesus El fahkak. Kom in alu nu sin God!" Tuh ma pwaye ma Jesus El fahkak kac pa akkeye mwet su fahkak kas lun God. 11 Na nga liye kusrao ikakla, ac oasr soko horse fasrfasr we. El su muta fac pangpang Oaru ac Pwaye; el oru nununku lal ac mweuni meun lal ke suwoswos. 12 Atronmutal firirir oana e, ac oasr tefuro puspis fin sifal. Oasr sie ee simla kacl, su wangin mwet etu kac a el mukena. 13 El nokomang sie nuknuk loeloes twenyuki ke srah, ac ineel pa "Kas lun God." 14 Ac un mwet mweun inkusrao elos kasrusr tokol fin horse fasrfasr pac, ac nuknukyang ke nuknuk linen nasnas ac fasrfasr. 15 Sie cutlass kosroh tume liki oalul, ma el ac sang kutangla mutunfaclu. El ac fah leum faclos ke soko sikal osra. Ac el ac fac lolongya grape ke nien fut wain in kasrusrak lun God Kulana. 16 Simla ke nuknuk lal ac finyepal ee se inge: "Tokosra lun tokosra uh, ac Leum lun leum uh." 17 Ac nga liye sie lipufan tu fin faht uh. El wowoyak ke sie pusra lulap nu sin won nukewa sohksok yen engyeng uh ac fahk, "Fahsru wi tukeni ke kufwa lulap lun God! 18 Fahsru ac kang ikwen tokosra, ikwen captain, ikwen mwet mweun, ac ikwen horse ac elos su muta fac, ac ikwen mwet nukewa — mwet kohs ac mwet sukosok, mwet fulat ac mwet pusisel!" 19 Na nga liye kosro sulallal soko ah ac tokosra lun faclu ac un mwet mweun lalos ke elos toeni in mweun lain el su muta fin horse soko ac un mwet mweun lal. 20 Sruoh kosro sulallal soko ah, wi mwet palu kikiap se su tuh oru mwenmen ye mutal. (Ke mwenmen inge el kiapwelosla su tuh eis akul lun kosro soko ah, oayapa elos su alu nu ke ma sruloala lun kosro soko ah.) Kosro soko ah ac mwet palu kikiap sac moul na sisiyang nu ke lulu in e su firirir ke sulfur. (Limnē Pyr g3041 g4442) 21 Un mwet

mweun lalos uh anwuki ke cutlass se ma tume liki oalin el su muta fin horse soko ah. Ac won nukewa elos kang ikwalos nwe ke na elos kihpi.

20 Ac nga liye sie lipufan oatui inkusrao me, el sruok key nu ke luf lun abyss ac soko sein lulap. (Abyssos g12) 2 Ac el sruokilya dragon — el inge serpent soko in pacl oemeet ah, su pangpang Devil ku Satan — ac el kaprilya ke sie tausin yac. 3 Ac lipufan sac sisella nu in luf in abyss, ac lakiya ac siliya tuh elan tia sifil kiapu mutanfahl uh nwe ke safla sie tausin yac. Tukun ma inge el ac fah tuleyukla ke kitin pacl. (Abyssos g12) 4 Ac nga liye tron puspis, ac itukyang nu selos su muta fac ku in orek nununku — elos inge pa ngunalos su anwuki ke sripen elos sulkakin ma pwaye su Jesus el fahkak, oayapa kas lun God. Elos tia wi alu nu sin kosro sulallal soko ah ku ma sruloala lal, ac elos tia pac wi eis akul lun kosro soko ah fin motonsrolos ku fin paolos. Elos moulyak ac elos welul Christ leumi ke sie tausin yac. 5 (Mwet misa ngia elos tia moulyak nwe ke safla sie tausin yac.) Pa inge moulyak se meet lun mwet misa. 6 Engan ac arulana inewowo elos su wi moulyak se meet. Wangin ku lun misa akluo nu faclos. Elos fah mwet tol lun God ac lun Christ, ac elos fah welul leumi ke sie tausin yac. 7 Tukun safla sie tausin yac, na Satan el ac fah tuleyukla liki presin lal, 8 ac el ac fah ilme in kiapu mutunfacl nukewa fin faclu nufon, su pangpang Gog ac Magog. Satan el ac fah eisaloseni nukewa in mweun; pisalosal oana puk weacn uh. 9 Elos fahsrelik ac apunla siti se ma God El lungse, yen mwet lal muta we. Tusruktu, e tuku inkusrao me ac esukulosyak. 10 Na Devil, su kiapwelosla, el sisila nu in lulu in e ac sulfur, yen ma kosro sulallal soko ac mwet palu kikiap eltal sisila tari nu we; ac elos fah akkeokyeyuk ke len ac fong nwe tok ma pahtpat. (aiōn g165, Limnē Pyr g3041 g4442) 11 Na nga liye sie tron lulap fasrfasr, ac el su muta fac. Faclu ac kusrao wanginla ac tia sifil liyeyuk. 12 Ac nga liye mwet misa uh, mwet fulat ac mwet pusisel, elos tu ye mutun tron. Book nukewa ma fahkak ouiyen orekma lun mwet uh ikakla. Ac sie pac book ikakla, su simla inen mwet nukewa su ac fah moul ma pahtpat yurin God — pa inge book in moul. Ac mwet misa elos nununkeyuk fal nu ke ma simla in book inge. 13 Na meoa el fuhleak mwet misa in meoa uh. Misa ac facl sin mwet misa elos srukak pac mwet misa su oasr yorolos. Ac elos

nukewa nununkeyuk fal nu ke orekma lalos. (Hadēs g86) 14 Na misa, ac facl sin mwet misa, tukeni sisila nu in lulu in e. (Lulu in e se inge pa misa akluo.) (Hadēs g86, Limnē Pyr g3041 g4442) 15 Elos nukewa su tia simla inelos in book in moule los sisila nu in lulu in e. (Limnē Pyr g3041 g4442)

21 Ac nga liye sie kusrao sasu ac sie faclu sasu. Kusrao se meet ac faclu se meet ah wanginla, ac meoa wanginla pac. 2 Ac nga liye Siti Mutal, Jerusalem sasu, oatui liki kusrao yurin God me, naweyukla tari oana sie mutan akola in osun nu sin mukul tumal ke pacl in marut uh. 3 Ac nga lohng sie pusra lulap tuku liki tron ac fahk, "Inge, lohng sin God oan yurin mwet uh! El ac muta yorolos, ac elos fah mwet lal. God sifacna El ac fah muta yorolos ac El ac fah God lalos. 4 El ac fah eela sroninmutalos nukewa. Ac fah wangin misa, wangin asor ku tung ku keok, mweyen ma nukewa meet ah wanginla." 5 Na El su muta fin tron el fahk, "Inge nga oru ma nukewa sasu!" El oayapa fahk nu sik, "Simusla ma inge, mweyen kas inge kas pwaye ac fal in lulalfongiyuk." 6 Ac El fahk, "Safila ma nukewa! Nga Alpha ac Omega, mutawauk ac safila. Nga fah sang nu sin kutena mwet su malu tuh elos in nim ke unon in kof in moule, ke wangin molo. 7 Nga fah sang ma inge nukewa nu selos su kutangla. Ac nga ac fah God lalos ac elos ac fah ma nutik. 8 Tuh elos su sangengtot, elos su forla liki lulalfongi, elos su moule kin lumah fohkfok, mwet akmas ac mwet kosro, elos su orek inutnut, elos su alu nu ke ma sruloala, ac mwet kikiap nukewa — acn selos pa lulu su firir ke e ac sulfur, su pa misa akluo." (Limnē Pyr g3041 g4442) 9 Sie sin lipufan itkosr, su oasr ahlu itkosr yorolos ma sessesla ke mwe lokoalok itkosr safla, el tuku ac fahk nu sik, "Fahsru, ac nga fah fahkak nu sum mutan se su akola in marut nu sin Lamb." 10 Ku lun Ngun ilyak nu in nga, ac lipufan sac usuyyak nu fin mangon soko eol fulat, ac el fahkak Jerusalem nu sik, Siti Mutal su oatui inkusrao me yurin God. 11 Wolana lun God oru siti sac arulana saromrom ac kalem, oana eot saok jasper, ac nasnas oana crystal. 12 Oasr pot lulap ac fulat kac; ac oasr singoul luo mutunpot, ac singoul luo lipufan tu karingin mutunpot inge. Simla inen sruf singoul luo lun mwet Israel fin kais sie mutunpot. 13 Tolu mutunpot uh oan siska nu kutulap, tolu nu epang, tolu nu eir, ac tolu nu roto. 14 Pot lun siti sac

tuh musaeak fin eot in pwelung singoul luo, ac kais sie inen mwet sap singoul luo lun Lamb simla fin kais sie eot lulap inge. 15 Lipufan se su kaskas nu sik oasr sie mwe srikasrak gold yorol, ma in srikeya siti uh, pot uh, ac mutunpot uh. 16 Siti se inge maspang — lusa ac sralapa oana sie. Lipufan sac srikeya siti sac ke mwe srikasrak lal: lusa ah oasr sie tausin lumfoko mael, ac sralapa ac fulata oapana lusa. 17 Ac lipufan sac srikeya pac pot uh, tuh oasr luofoko singoul onkosr fit fulata, fal nu ke mwe srikasrak ma mwet uh orekmakin. 18 Pot uh orekla ke eot jasper, ac siti sac nufon orekla ke gold na pwaye, su kalem oana glass uh. 19 Eot in pwelung ke pot lun siti uh yunla ke kain in eot saok nukewa. Pwelung se meet ah orekla ke eot jasper, akluo sapphire, aktolu agate, akakosr emerald, 20 aklimekosr onyx, akonkosr carnelian, akitkosr quartz rangrang, akoalkosr beryl, akeu topaz, aksingoul chalcedony, aksingoul sie turquoise, ac aksingoul luo amethyst. 21 Mutunpot singoul luo kac inge orekla ke pearl singoul luo; kais sie orekla ke kais sie pearl. Inkanek lun siti sac orekla ke gold na pwaye, su kalem oana glass nasnas. 22 Wangin tempul nga liye in siti sac, mweyen tempul la uh pa God Kulana ac Lamb. 23 Tiana eneneyuk faht ku malem in tolak siti uh, mweyen wolana lun God pa tolak uh, ac Lamb el kalem la. 24 Mwet faclu nufon ac fah fahsr in kalem lun siti se inge, ac tokosra lun faclu elos fah usak ma saok lalos nu loac. 25 Mutunpot lun siti se inge ac fah ikak pacl nukewa; ac fah tiana kaul mweyen wangin fong we. 26 Mwe kasrup ac ma oa nukewa lun mutunfacl uh ac fah utuku nu in siti uh. 27 Ac wangin ma fohkfok ac fah utuku nu in siti uh, ku mwet su oru ma kupatol, ku fahk kas kikiap. Elos na su simla inelos in book in moule lun Lamb fah ilyak nu in siti uh.

22 Ac lipufan sac oayapa fahkak nu sik infacl lun kof in moule, su saromrom oana crystal, ac sororma liki tron lun God ac lun Lamb 2 ac sororla ke infulwen inkanek lulap in siti sac. Ac sak lun moule oan siken infacl uh, lefahlo ac lefahlu, su isus fahko pacl singoul luo ke yac se, pacl se ke malem se. Sra ke sak soko inge mwe akkeyala mas lun mutunfacl uh. 3 Wangin kutena ma God El selngai ac fah ku in koneyukyak in siti uh. Tron lun God ac lun Lamb ac fah oan in siti uh, ac mwet kulansap lal ac fah kulansupal. 4 Elos ac fah liye mutal ac Inen God ac

fah simla fin motonsrolos. 5 Ac fah tia sifil oasr fong, mwet fin eisla kutena ma liki kas in palu in book se ac elos fah tia enenu kalmen lam ku kalmen faht, inge, God El ac fah eisla lukel mwe in sewowo ma mweyen Leum God El ac fah kalem lalos, ac elos akkalemeyuk in book se inge. Ac fah itukla ip lal ke ac fah leumi oana tokosra nwe tok ma pahtpat. (aiōn fahko ke sak lun mou, oayapa acn sel in Siti Mutal. g165) 6 Na lipufan sac fahk nu sik, "Kas inge nukewa 20 El su fahkak ma inge nukewa el fahk, "Aok, pwaye kas pwaye ac fal in lulalfongiyuk. Leum God su sang lah nga ac sa na tuku!" Lela in ouinge. Leum Jesus, Ngun lal nu sin mwet palu, El supwama lipufan lal in fahsru! 21 Lungkulang lun Leum Jesus in wi mwet lun fahkak nu sin mwet kulansap lal ke ma ac fah sa in God nukewa. sikyak." 7 Jesus el fahk, "Kowos in lohng! Nga ac sa na tuku! In sewowo elos su akos kas in book se inge su fahkak ke ma sikyak in pacl inge ac ke ma ac fah tuku tok!" 8 Nga, John, nga lohng ac liye ma inge nukewa. Ac ke nga lohng ac liye ma inge tari, nga putati nu ke nien lipufan se su fahkak ma inge nu sik tuh nga in alu nu sel. 9 Tuh el fahk nu sik, "Nimet oru ouingan! Nga sie mwet kulansap wiom ac ma wien mwet palu wiom ac elos nukewa su akos kas in book se inge. Kom in alu nu sin God!" 10 Ac el fahk nu sik, "Nimet lukmai kas in palu in book se inge, mweyen apkuranme pacl in sikyak ma inge nukewa. 11 El su orekma koluk lela elan oru na ma koluk, ac el su mou, fohkfok lela elan oru na ma fohkfok; ac el su oru ma wo lela elan oru na ma wo, ac el su mutal lela elan mutana in mou mutal." 12 Jesus el fahk, "Kowos in lohng! Nga ac sa na tuku! Nga ac us ma lacne in sang nu sin kais sie mwet fal nu ke orekma lal. 13 Nga Alpha ac Omega, ma se meet ac ma se tok, mutawauk ac saffa." 14 In sewowo elos su ohlla nuknuk lalos in nasnas, tuh elos in ku in mongo ke fahko ke sak lun mou, ac ilyak ke mutunpot nu in siti uh. 15 Tusruktu, likin siti uh oasr mwet su mou kupatol, mwet inutnut, mwet kosro ac mwet akmas, elos su alu nu ke ma sruloala, ac elos su kikiap in kas lalos ac in orekma lalos. 16 "Nga, Jesus, su supwaot tari lipufan luk in sulkakin ma inge nu suwos in church. Nga ma in fwilin tulik natul David; nga pa itu saromrom in lotutang." 17 Ngun ac Mutan su akola in marut eltal fahk, "Fahsru!" Mwet nukewa su lohng ma inge, elos in wi pac fahk, "Fahsru!" Kutena mwet su malu lela elan fahsru. Kutena mwet su enenu kof in mou, elan tuku ac eis oana sie mwe sang, wangin molo. 18 Nga, John, nga fahk kas in wili luk in sensenkakinulos nukewa su lohng kas in palu in book se inge: kutena mwet fin laesla kas inge, God El ac fah laesla mwe kai nu sel ke mwe lokoalok nukewa ma akkalemeyuk in book se inge. 19 Ac kutena

Ac nga liye Siti Mutal, Jerusalem sasu, oatui liki kusrao yurin God me, naweyukla tari oana sie mutan akola in osun nu sin mukul tumal ke pacl in marut uh. Ac nga lohng sie pusra lulap tuku liki tron ac fahk, "Inge, lohm sin God oan yurin mwet uh! El ac muta yorolos, ac elos fah mwet lal. God sifacna El ac fah muta yorolos ac El ac fah God lalos.

Fwackyuk 21:2-3

Reader's Guide

Kusaiean at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, *"As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him."* Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, *"And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned."* So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, *"Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth."* 2 Timothy 2:15. *"God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,"* 2 Peter 1:4-8.

Glossary

Kusaiean at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aidios g126

Greek: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular

Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32

Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possibility, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067

Greek: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs g86

Greek: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Meaning:

Synonymous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442

Greek: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585

Hebrew: proper noun, place

Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020

Greek: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Glossary +

AionianBible.org/Bibles/Kosraean---Kosraean-Bible/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Luke 8:31
Rome 10:7
Fwackyuk 9:1
Fwackyuk 9:2
Fwackyuk 9:11
Fwackyuk 11:7
Fwackyuk 17:8
Fwackyuk 20:1
Fwackyuk 20:3

aidios

Rome 1:20
Jude 1:6

aiōn

Matthew 12:32
Matthew 13:22
Matthew 13:39
Matthew 13:40
Matthew 13:49
Matthew 21:19
Matthew 24:3
Matthew 28:20
Mark 3:29
Mark 4:19
Mark 10:30
Mark 11:14
Luke 1:33
Luke 1:55
Luke 1:70
Luke 16:8
Luke 18:30
Luke 20:34
Luke 20:35
John 4:14
John 6:51
John 6:58
John 8:35
John 8:51
John 8:52
John 9:32
John 10:28
John 11:26
John 12:34
John 13:8
John 14:16

Orekma 3:21
Orekma 15:18
Rome 1:25
Rome 9:5
Rome 11:36
Rome 12:2
Rome 16:27
Sie Corinth 1:20
Sie Corinth 2:6
Sie Corinth 2:7
Sie Corinth 2:8
Sie Corinth 3:18
Sie Corinth 8:13
Sie Corinth 10:11
Luo Corinth 4:4
Luo Corinth 9:9
Luo Corinth 11:31
Galatia 1:4
Galatia 1:5
Ephesus 1:21
Ephesus 2:2
Ephesus 2:7
Ephesus 3:9
Ephesus 3:11
Ephesus 3:21
Ephesus 6:12
Philippi 4:20
Colossae 1:26
Sie Timothy 1:17
Sie Timothy 6:17
Luo Timothy 4:10
Luo Timothy 4:18
Titua 2:12
Hebrew 1:2
Hebrew 1:8
Hebrew 5:6
Hebrew 6:5
Hebrew 6:20
Hebrew 7:17
Hebrew 7:21
Hebrew 7:24
Hebrew 7:28
Hebrew 9:26
Hebrew 11:3
Hebrew 13:8
Hebrew 13:21
Sie Peter 1:23

Sie Peter 1:25
Sie Peter 4:11
Sie Peter 5:11
Luo Peter 3:18
Sie John 2:17
Akluo John 1:2
Jude 1:13
Jude 1:25
Fwackyuk 1:6
Fwackyuk 1:18
Fwackyuk 4:9
Fwackyuk 4:10
Fwackyuk 5:13
Fwackyuk 7:12
Fwackyuk 10:6
Fwackyuk 11:15
Fwackyuk 14:11
Fwackyuk 15:7
Fwackyuk 19:3
Fwackyuk 20:10
Fwackyuk 22:5

aiōnios

Matthew 18:8
Matthew 19:16
Matthew 19:29
Matthew 25:41
Matthew 25:46
Mark 3:29
Mark 10:17
Mark 10:30
Luke 10:25
Luke 16:9
Luke 18:18
Luke 18:30
John 3:15
John 3:16
John 3:36
John 4:14
John 4:36
John 5:24
John 5:39
John 6:27
John 6:40
John 6:47
John 6:54
John 6:68

John 10:28
John 12:25
John 12:50
John 17:2
John 17:3
Orekma 13:46
Orekma 13:48
Rome 2:7
Rome 5:21
Rome 6:22
Rome 6:23
Rome 16:25
Rome 16:26
Luo Corinth 4:17
Luo Corinth 4:18
Luo Corinth 5:1
Galatia 6:8
Luo Thessalonica 1:9
Luo Thessalonica 2:16
Sie Timothy 1:16
Sie Timothy 6:12
Sie Timothy 6:16
Luo Timothy 1:9
Luo Timothy 2:10

Titua 1:2
Titua 3:7
Philemon 1:15
Hebrew 5:9
Hebrew 6:2
Hebrew 9:12
Hebrew 9:14
Hebrew 9:15
Hebrew 13:20
Sie Peter 5:10
Luo Peter 1:11
Sie John 1:2
Sie John 2:25
Sie John 3:15
Sie John 5:11
Sie John 5:13
Sie John 5:20
Jude 1:7
Jude 1:21
Fwackyuk 14:6

eleēsē

Rome 11:32

Geenna

Matthew 5:22
Matthew 5:29
Matthew 5:30
Matthew 10:28
Matthew 18:9
Matthew 23:15
Matthew 23:33
Mark 9:43

Mark 9:45
Mark 9:47
Luke 12:5
James 3:6

Hadēs

Matthew 11:23
Matthew 16:18
Luke 10:15
Luke 16:23
Orekma 2:27
Orekma 2:31
Sie Corinth 15:55
Fwackyuk 1:18
Fwackyuk 6:8
Fwackyuk 20:13
Fwackyuk 20:14

Limnē Pyr

Fwackyuk 19:20
Fwackyuk 20:10
Fwackyuk 20:14
Fwackyuk 20:15
Fwackyuk 21:8

Sheol

Genesis 37:35
Genesis 42:38
Genesis 44:29
Genesis 44:31
Oekyuk 16:30
Oekyuk 16:33
Deuteronomy 32:22
Sie Samuel 2:6
Luo Samuel 22:6
Sie Tokosra 2:6
Sie Tokosra 2:9
Job 7:9
Job 11:8
Job 14:13
Job 17:13
Job 17:16
Job 21:13
Job 24:19
Job 26:6
Psalm 6:5
Psalm 9:17
Psalm 16:10
Psalm 18:5
Psalm 30:3
Psalm 31:17
Psalm 49:14
Psalm 49:15
Psalm 55:15
Psalm 86:13
Psalm 88:3
Psalm 89:48

Psalm 116:3
Psalm 139:8
Psalm 141:7
Soakas 1:12
Soakas 5:5
Soakas 7:27
Soakas 9:18
Soakas 15:11
Soakas 15:24
Soakas 23:14
Soakas 27:20
Soakas 30:16
Ecclesiastes 9:10
On Lal Solomon 8:6

Isaiah 5:14
Isaiah 7:11
Isaiah 14:9
Isaiah 14:11
Isaiah 14:15
Isaiah 28:15
Isaiah 28:18
Isaiah 38:10
Isaiah 38:18
Isaiah 57:9

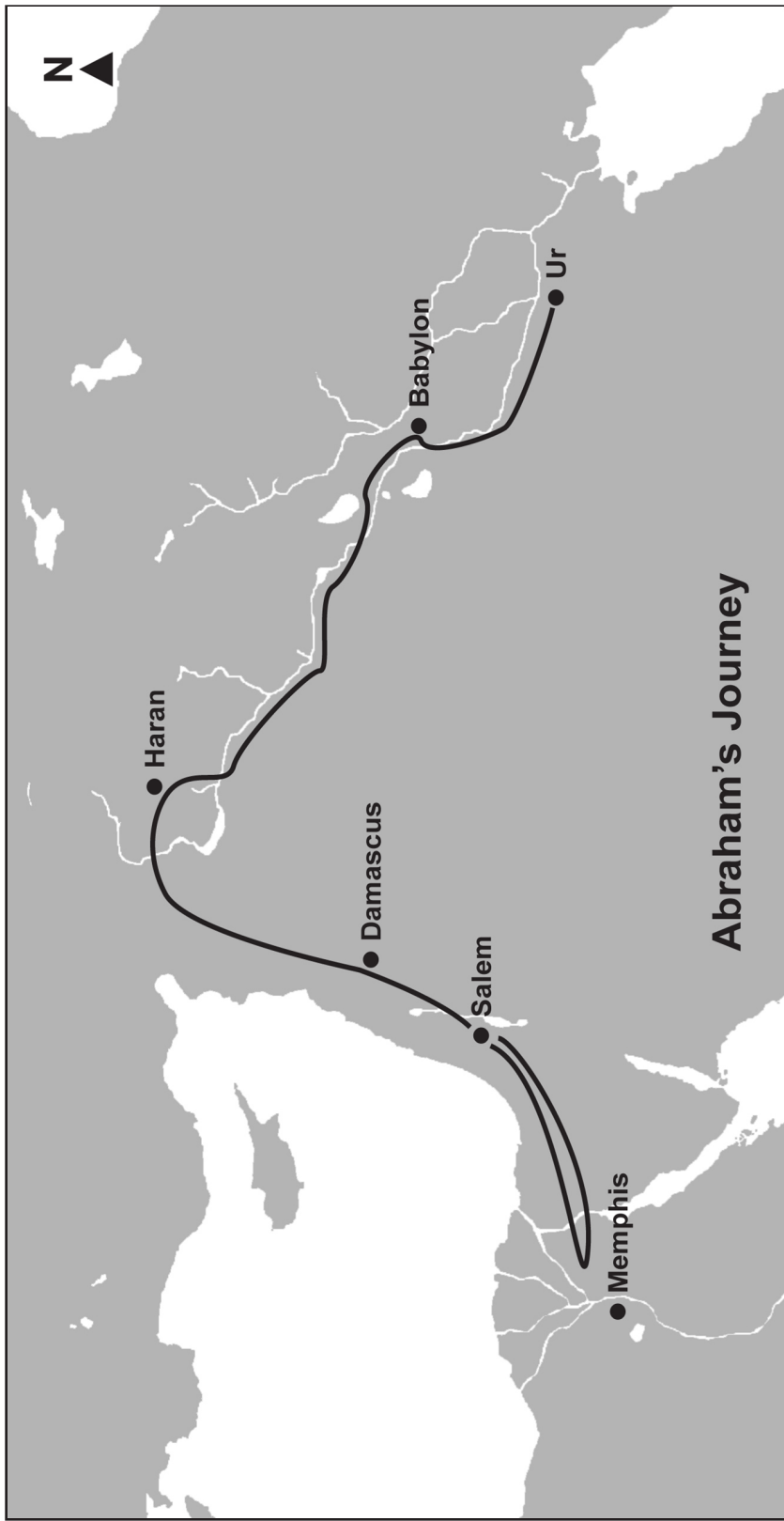
Ezekiel 31:15
Ezekiel 31:16
Ezekiel 31:17
Ezekiel 32:21
Ezekiel 32:27
Hosea 13:14
Amos 9:2
Jonah 2:2
Habakkuk 2:5

Tartaroō

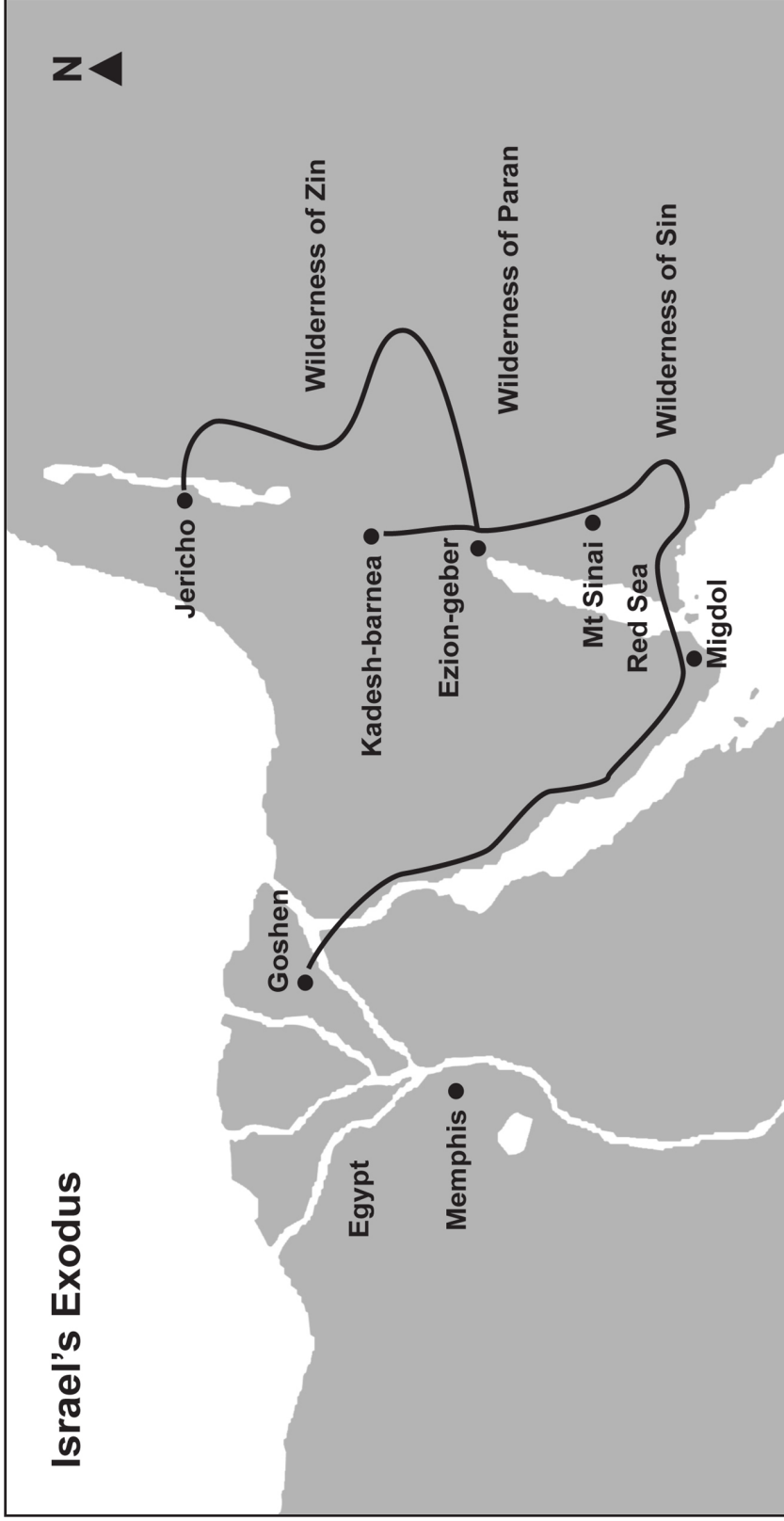
Luo Peter 2:4

Questioned

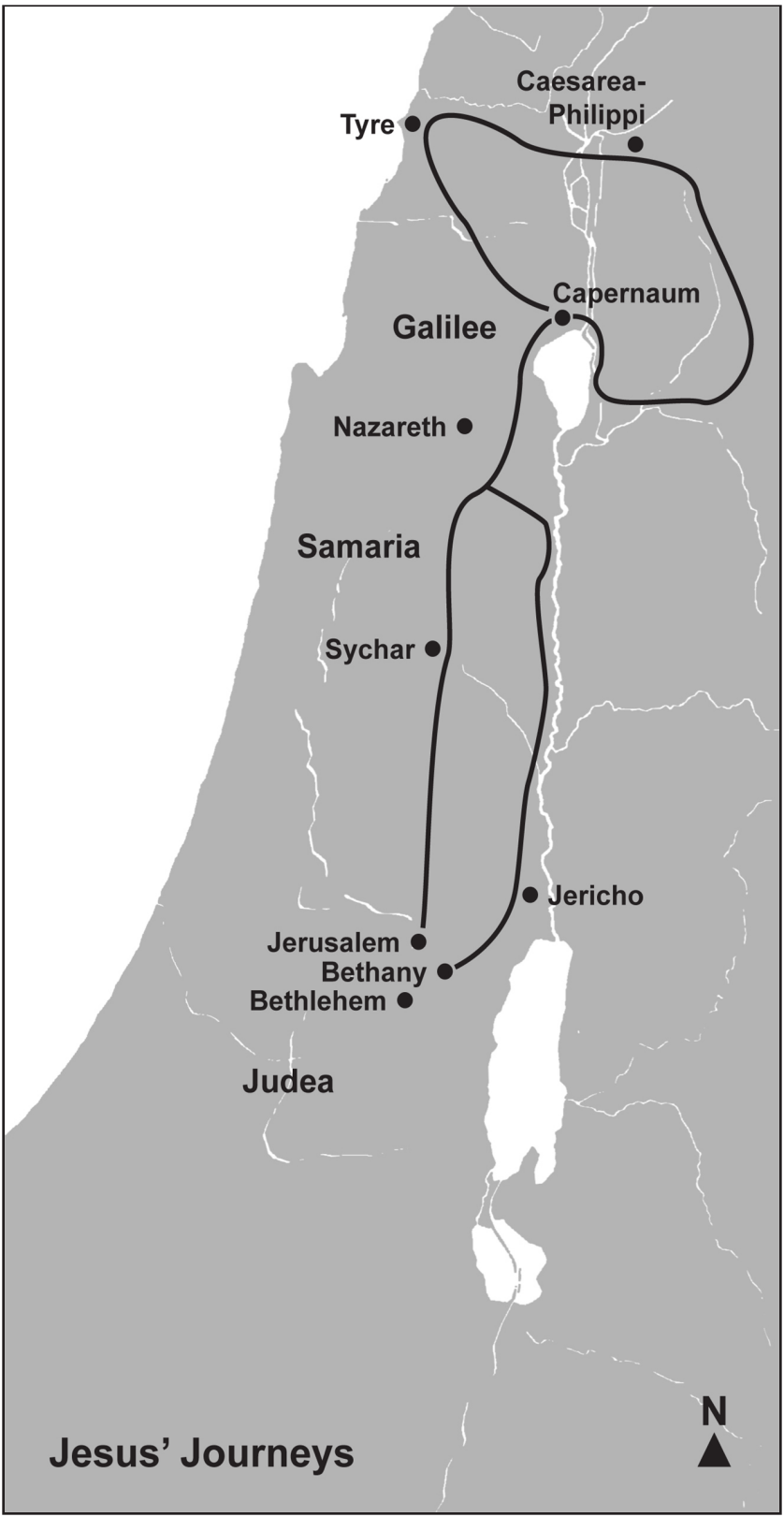
Matthew 7:13
Orekma 8:20
Galatia 1:8
Galatia 1:9
Philippi 3:19
Luo Thessalonica 2:3
Luo Peter 2:17

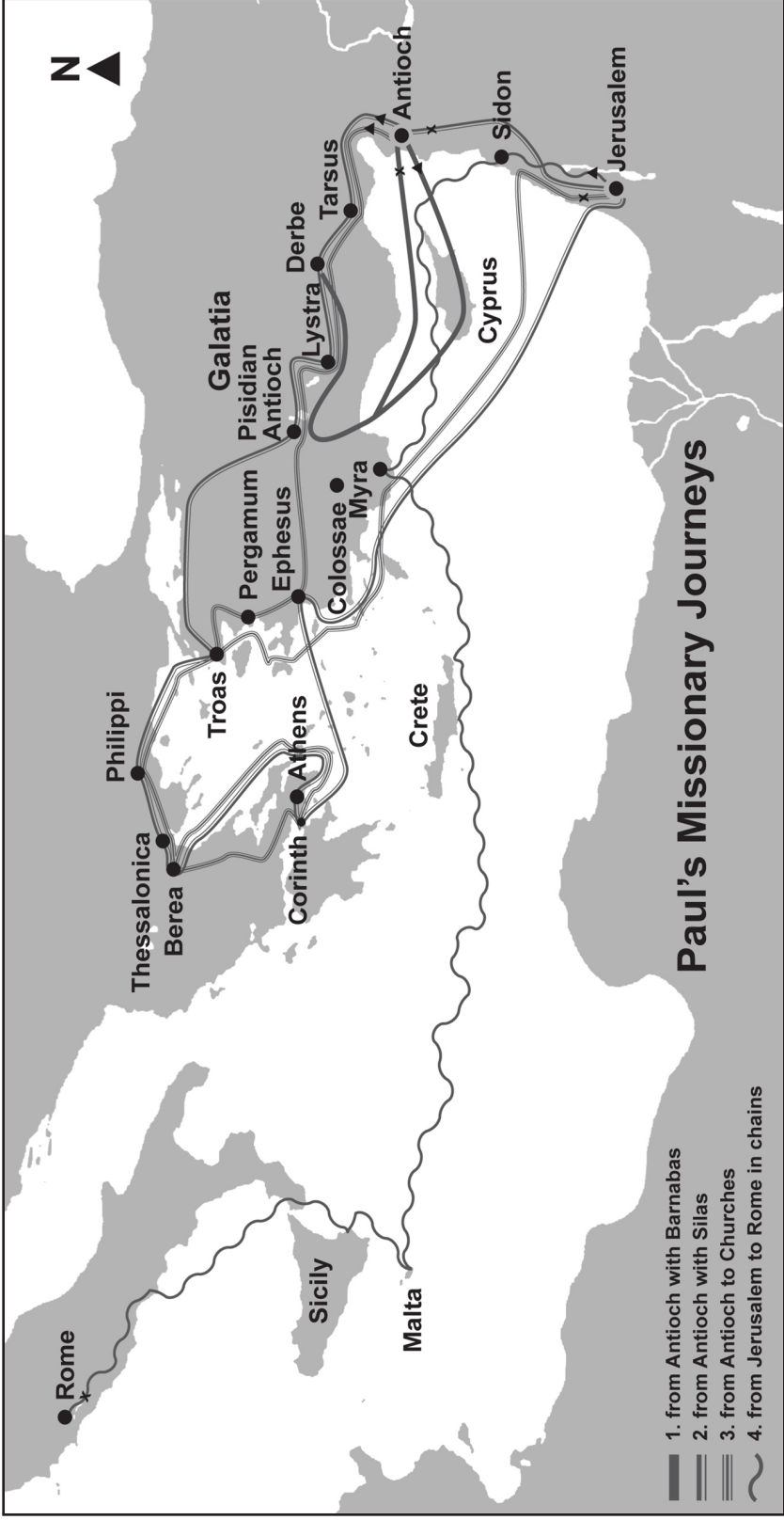
Lulialfongji lal Abraham pa oru el akos ke God El tuh pangnol elan som nu in sie facl su God El tuh wuleang mu El ac sang nu sel.
El tuh som liki facl sel ac tia etu lah el ac som nu ya. - Hebrew 11:8

Paci se ke tokosra lun Egypt el fuhlela mwet uh in som, God El tia usalos ke inkanek soko ma ut weach uh nu Philistia, finne pa fototo uh. God El fahk mu,
"Nga tia lungse mwet uh in ekulla nunak laos ac folok nu Egypt ke elos iye lah elos ac enenu in mweuni mwet lokoalok laos." - Exodus 13:17

Finne Wen nutin Mwet, el tia tuku tuh in kulansupweyuk el; a el tuku in kulansap ac sang mou lal in molela mwet puspis. - Mark 10:45

Ma sel Paul, mwet kulansap lun Christ Jesus, ac sie mwet sap su God El sulela ac pangon in fahkak Pweng Wo la. - Rome 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophecies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Uusher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

- 1956 Christ returns for his people
- 1956 Jim Elliot martyrd in Ecuador
- 1830 John Williams reaches Polynesia
- 1731 Zinzendorf leads Moravian mission
- 1614 Japanese kill 40,000 Christians
- 1572 Jesuits reach Mexico
- 1517 Martin Luther leads Reformation
- 1455 Gutenberg prints first Bible
- 1323 Franciscans reach Sumatra
- 1276 Ramon Llull trains missionaries
- 1100 Crusades tarnish the church
- 1054 The Great Schism
- 997 Adalbert martyrd in Prussia
- 864 Bulgarian Prince Boris converts
- 716 Boniface reaches Germany
- 635 Alopen reaches China
- 569 Longinus reaches Alodia / Sudan
- 432 Saint Patrick reaches Ireland
- 397 Carthage ratifies Bible Canon
- 341 Ulfilas reaches Goth / Romania
- 325 Niceae proclaims God is Trinity
- 250 Denis reaches Paris, France
- 197 Tertullian writes Christian literature
- 70 Titus destroys the Jewish Temple
- 61 Paul imprisoned in Rome, Italy
- 52 Thomas reaches Malabar, India
- 39 Peter reaches Gentile Cornelius
- 33 Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we? ▶			Genesis 1:26 - 2:3	
How are we sinful? ▶			Romans 5:12-19	
Where are we? ◀			Innocence	
			Eternity Past	Creation 4004 B.C.
Who are we? ▶	God	Father	John 10:30	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden
		Son	God's perfect fellowship	
		Holy Spirit		
	Mankind	Living	Genesis 1:1 No Creation No people	Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels
		Deceased believing		
		Deceased unbelieving		
	Angels	Holy	Genesis 1:1 No Creation No people	Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels
		Imprisoned		
		Fugitive		
		First Beast		
		False Prophet		
		Satan		
Why are we? ▶			Romans 11:25-36, Ephesian 2:7	

Mankind is created in God's image, male and female He created us

Sin entered the world through Adam and then death through sin

When are we?

Fallen				Glory
Fall to sin No Law	Moses' Law 1500 B.C.	Christ 33 A.D.	Church Age Kingdom Age	New Heavens and Earth
1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light				Acts 3:21 Philippians 2:11 Revelation 20:3 God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City
John 8:58 Pre-incarnate		John 1:14 Incarnate	Luke 23:43 Paradise	
Psalm 139:7 Everywhere		John 14:17 Living in believers		
Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth				
Luke 16:22 Blessed in Paradise				
Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment				
Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command				
2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus				
			Revelation 20:13 Thalaasa	Matthew 25:41 Revelation 20:10
1 Peter 5:8, Revelation 12:10 Rebelling against Christ Accusing mankind			Revelation 19:20 Lake of Fire	Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels
			Revelation 20:2 Abyss	

For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all

Destiny

Kusaiean at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, *"the gates of Hades will not prevail,"* Matthew 16:18. Paul asks, *"Hades where is your victory?"* 1 Corinthians 15:55. John wrote, *"Hades gives up,"* Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, *"Do not be afraid,"* because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our *Good News* sounds like a warning to *"be afraid"* because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, *"out of the frying pan, into the fire?"* Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, *"Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'"* Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. Jesus said, *"You did not choose me, but I chose you,"* John 15:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

World Nations

Ke ma inge kowos som nu yurin mwet in mutumfac nukewa fin facu, ac oru tuh elos in mwet tumuk lutlut: baptaiselos Inen Papa, Wen, ac Ngun Mutal, - Matthew 28:19

